STATISTISKA MEDDELANDEN
Ser. F. Band 60

SOCIALA MEDDELANDEN

Årgång 1950

Nr 7-Nr 12

Kungl. Socialstyrelsen, Stockholm

INLEDNING

TILL

Sociala meddelanden / utgifna af K. Kommerskollegii afdelning för arbetsstatistik. – Stockholm, 1912-1967. Ingår 1912-1953 i: Statistiska meddelanden. Ser. F, Sociala meddelanden. – Fr. o. m. 1913 utgiven av Socialstyrelsen.
Kumulerade sakregister för 1903-1922, 1923-1932, 1933-1942 och 1943-1947.
1915-1944 även med innehållsförteckning på franska, 1945-1957 med sammanfattningar på franska och engelska, 1958 med sammanfattningar på engelska, och 1959-1962 vissa nummer med sammanfattningar på engelska.
1959-1962: "Tidskriften Sociala meddelanden utges med åtta artikelnummer (Allmänna häftet) och tolv separata häften med statistiskt informationsmaterial (Statistisk information)".

Föregångare:

Meddelanden från K. Kommerskollegii afdelning för arbetsstatistik. – Stockholm : 1903-1911.

Efterföljare:

Socialnytt : sociala meddelanden / Socialstyrelsen. – Stockholm : Socialstyrelsen, 1968-1990.

Sociala meddelanden. 1950: 7-12.
Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2009.

urn:nbn:scb:se-socmed-19502

STATISTISKA MEDDELANDEN
Ser. F. Band 60

SOCIALA MEDDELANDEN

Årgång 1950

Nr 7-Nr 12

Kungl. Socialstyrelsen, Stockholm

STATISTISKA MEDDELANDEN · SER. F · BAND 60

Sociala Meddelanden Årgång 1950

Utg. av Kungl. Socialstyrelsen i samarbete med Kungl. Arbetsmarknadsstyrelsen

ANSV. UTGIVARE: ERLAND V. HOFSTEN. REDAKTÖR: TORE SÖDER

Årg. 1903: 2 häften. — Årg. 1904—07: årligen 4 häften. — Fr. o. m. årg. 1908: årligen 12 häften. Pris per årgång (12 häften) 8 kr, per häfte 75 öre. Prenumeration kan ske på postanstalt eller i bokhandeln.

INNEHÅLL

Nr 1

Sunt förnuft och en meter från näsa till näsa. Av byråchef *Göta Rosén* 3
Om existensminimum. Av exekutionsdirektör *Alarik Lundberg* .. 8
Folkräkningarnas yrkesklassificering. Av aktuarie *Margit Vinge* 22
Praktiska erfarenheter av familjedaghemsverksamhet 27

Kortare meddelanden

Internationella konventioner på socialförsäkringens område 31
Nya blanketter för ansökning om gottgörelse av statsverket för utgivna bidragsförskott 31
Nytt nummer av Råd och anvisningar 32
Sociala meddelandens tidskriftsindex 25 år 32
Byggnadskostnaderna på landsbygden 1939—1949 32

Periodiska översikter

Befolkningsutvecklingen under tredje kvartalet 1949 34
Socialstyrelsens allmänna konsumtionsprisindex för november 1949 36
Arbetsmarknaden under november 1949 38
Litteraturöversikt 62
Recensioner 66
Förteckning över viss personal hos socialstyrelsen samt adressförteckning över vissa lokala organ anknutna till socialstyrelsen 70

Nr 2

The Social Survey och den statliga förvaltningen i Storbritannien. Av dr *Louis Moss* 83
Inkomst och förmögenhet år 1948. Av förste aktuarie *John Bredal-Bauer* 96

Kortare meddelanden

Internationella arbetsbyråns styrelse .. 104
Indexnämnden för år 1950 105
Socialstyrelsens utlåtande angående sambeskattningen 106
Uppgörelsen mellan Svenska arbetsgivareföreningen och Landsorganisationen rörande prolongation av avtalen för år 1950 108
Barnbidragen höjs i Tjeckoslovakien . 108

Periodiska översikter

Kollektivavtalen under andra—fjärde kvartalen 1949 109
Löneförhållanden och sysselsättning för förvaltnings- och butikspersonal m. fl. inom industri i september 1949 111

Levnadskostnadsindex för december 1949 115
Socialstyrelsens allmänna konsumtionsprisindex för december 1949 samt en översikt för december 1948—december 1949 126
Arbetsmarknaden under december 1949 129
Frånvarofrekvens inom industrin under olika veckodagar 139
Litteraturöversikt 156
Recensioner 161

Nr 3

Konvention angående migrerande arbetare. Av byråchef *Bertil Olsson* 167
Folkpensionärernas levnadskostnader under år 1948 172
Hyresförhållandena på de minsta tätorterna och den egentliga landsbygden 181

Kortare meddelanden

Regeringsrättsutslag angående vittnen vid avtal om underhållsbidrag till barn 190
Indextal för byggnadskostnaderna i Stockholm i januari 1950 191
Fylleriförseelser och spritsmuggling under fjärde kvartalet 1949 192

Periodiska översikter

Byggnadsverksamheten under fjärde kvartalet 1949 i vissa städer och köpingar 193
Utlänningar i Sverige under fjärde kvartalet 1949 199
Löneförhållandena för förvaltnings- och butikspersonal samt arbetare inom handeln september 1949 ... 204
Omsättningen inom detaljhandeln under fjärde kvartalet 1949 212
Socialstyrelsens allmänna konsumtionsprisindex för januari 1950 .. 213
Arbetsmarknaden under januari 1950 216
Lönenivå och sysselsättningsvolym inom industrin i november 1949 .. 224
Litteraturöversikt 246
Recension 251

Nr 4

Nya Zeelands sociallagstiftning. Av pol. mag. *Rolf Hagman* 255
Klubbar för gamla. Av konsulent *C.-G. Stenkula* 268

Kortare meddelanden

Ändringar i dyrortsgrupperingen 271
Den finska socialförvaltningen förstärkes 271
Ej indexbundna löner i Finland 271
Sociologer kongressar i Rom 271
Folkräkningen i Förenta staterna år 1950 272
Socialkort för mindre bemedlade i Frankrike 272

Periodiska översikter

Befolkningsutvecklingen under fjärde kvartalet och hela året 1949 273
Barnavårdsmannaskap och bidragsförskott år 1948 275
Nykterhetsnämndernas verksamhet under år 1948 280
Arbetskraften i industrin år 1947.. 286
Näringsvärde och pris på viktigare födoämnen år 1949 291
Socialstyrelsens allmänna konsumtionsprisindex för februari 1950 . 295
Arbetsmarknaden under februari 1950 298
Litteraturöversikt 321
Recensioner 325

Nr 5

Principer i engelsk och svensk socialförsäkring. Av professor *Folke Schmidt* 331
Polisstatistik. Av förste aktuarie *Sverker Groth* 344
Sjukfrekvensen bland vissa grupper av befattningshavare inom statsförvaltningen 352

Kortare meddelanden

Bör fosterbarn kunna anförtros åt person, som vårdats på sinnessjukhus? 361
Svenska arbetsgivareföreningen år 1949 362
Sveriges redareförening år 1949 362
Handelns arbetsgivareorganisation år 1949 362
Svenska lantarbetsgivareföreningen år 1949 362
Landsorganisationen i Sverige år 1949 363
Tjänstemännens centralorganisation år 1949 363
Statstjänstemännens riksförbund år 1949 364
Sveriges akademikers centralorganisation år 1949 365
Kooperativa förbundets och anslutna föreningars verksamhet år 1949 ... 365
Sysselsättningskontrollen upphävd i England 366
Dyrortsgruppering efter nya principer 366

Periodiska översikter

Kollektivavtalen under första kvartalet 1950 367
Fattigvården under år 1948 369
Levnadskostnadsindex för mars 1950 372
Socialstyrelsens allmänna konsumtionsprisindex för mars 1950 379
Arbetsmarknaden under mars 1950 382
Litteraturöversikt 405
Recensioner 408

Nr 6

Sociala rättigheter i internationell rätt. Av jur. dr *Hilding Eek* 415

Kortare meddelanden

ILO-konferens om migrationsfrågor .. 425
Socialhjälp ersätter fattigvård 425
Sötsaksförbrukningen bland skolbarn i Lund 428
Dansk lag om barnbidrag 428
FN-stipendier för sociala studier i utlandet 428
Dyrortsnämnden för år 1950 429
Indextal för byggnadskostnaderna i Stockholm i april 1950 429
Fylleriförseelser och spritsmuggling under första kvartalet 1950 430

Periodiska översikter

Byggnadsverksamheten i vissa städer och köpingar under första kvartalet 1950 431
Utlänningar i Sverige under första kvartalet 1950 436
Samhällets barnavård år 1948 440
På alkoholistanstalt intagna år 1949 447
Omsättningen inom detaljhandeln under första kvartalet 1950 450
Socialstyrelsens allmänna konsumtionsprisindex för april 1950 ... 451
Arbetsmarknaden under april 1950 . 454
Lönenivå och sysselsättningsvolym inom industrin i februari 1950 ... 463
Litteraturöversikt 484
Recensioner 488

Nr 7

Socialvårdens organisation i de nybildade kommunerna. Av direktör *Sixten Larsson* 495
Västeuropeiskt arbetskraftsöverskott. Av byråchef *Bertil Olsson* 501
Kan en invalidlag skapa bättre koordination av åtgärderna för partiellt arbetsföra? Av sekreterare *Karl Montan* 505
På stället marsch eller sakta framåt? Av förste aktuarie *Jo Södergren* . 511
Priser på några viktigare varuslag i olika länder under oktober 1949, resp. april 1950 515

Kortare meddelanden

Förlikningsmännen 520
Utredning om olycksfall i arbete 520
Kurs i sociala frågor på Jakobsberg .. 520
Ålderdomshemmen undersöks 521

Periodiska översikter

Mödrahjälpen under år 1949 523
Nykterhetsvårdsklientelets omfattning och sammansättning under år 1948 527
Löneläget inom jordbruket år 1949 jämte löneutvecklingen åren 1939—1949 535
Löneförhållandena för industriarbetare år 1949 541
Socialstyrelsens allmänna konsumtionsprisindex för maj 1950 547
Arbetsmarknaden under maj 1950 549
Litteraturöversikt 572

Nr 8

Inkomster och förmögenheter bland personer med studentexamen. Av fil. lic. *Sven Moberg* 579
Allmänna barnbidrag under år 1949 590
Aktuella problem inom demografien. Av docent *Hannes Hyrenius* 592
Konsumtionsvanorna under år 1948 596

Kortare meddelanden

Hemhjälpsfrågan i England 606
Vägarbetarnas löneförmåner 1949 607
Statistik över vägtrafikolyckor 608

Periodiska översikter

Brottsligheten under andra kvartalet 1950 610
Bostadsbyggandet i Sverige år 1949 611
Levnadskostnadsindex för juni 1950 624
Socialstyrelsens allmänna konsumtionsprisindex för juni 1950 632
Arbetsmarknaden under juni 1950 . 634
Litteraturöversikt 654
Recension 658

Nr 9

Sociala frågor vid 1950 års riksdag 663
Social information via vita duken. Av förste kanslisekreterare *Erik Skoglund* 670
Feriebarnsverksamhet skapar större utrymme på barnkolonierna. Av byråsekreterare *Britten Johansson* 678
»Förgubbningen» inom olika delar av Sverige 684
Fastighetsomkostnadernas förändringar under åren 1938—1949. Av notarie *Stina Thornell* 690

Kortare meddelanden

Maskincentral för hålkortsbearbetning 697
Ny serie för levnadskostnadsindex i Norge 697
Indextal för byggnadskostnaderna i Stockholm i juli 1950 698
Fylleriförseelser och spritsmuggling under andra kvartalet 1950 699

Periodiska översikter

Utlänningar i Sverige under andra kvartalet 1950 700
Byggnadsverksamheten i vissa städer och köpingar under andra kvartalet 1950 704
Omsättningen inom detaljhandeln under andra kvartalet 1950 707
Socialstyrelsens allmänna konsumtionsprisindex för juli 1950 709
Arbetsmarknaden under juli 1950 .. 711
Lönenivå och sysselsättningsvolym inom industrin i maj 1950 718
Litteraturöversikt 738
Recensioner 742

Nr 10

Utländsk arbetskraft i Sverige under de senaste 15 åren. Av *Margareta Ryberg* 747
Socialförsäkringsministeriet i England. Av pol. mag. *Rolf Hagman* 758
Ålderdomshemmen och personalfrågan. Av förste byråsekreterare *Gösta Ahlborg* 765
Nyblivna änkors ekonomiska förhållanden m. m. 770

Kortare meddelanden

Treveckorssemester och höstheldgdag .. 781
Internationellt uppdrag åt svensk arbetsmarknadsexpert 782
Trädgårdsarbetarnas löner år 1949.... 782

Periodiska översikter

Befolkningsutvecklingen under första och andra kvartalen 1950 784
Vägtrafikolyckor under andra kvartalet 1950 786
Socialstyrelsens allmänna konsumtionsprisindex för augusti 1950 .. 787
Arbetsmarknaden under augusti 1950 789
Erkända arbetslöshetskassor år 1949 797
Litteraturöversikt 823
Recension 827

Nr 11

Livsmedelsutgifterna vid näringsfysiologiskt likvärdig standard. Av byråchef *Lars Juréen* 831
Familjestatistiken i den senaste folkräkningen. Av aktuarie *Margit Vinge* 838
Nyblivna änkors utbildning och yrkeserfarenhet 841

Kortare meddelanden

Kooperativ verksamhet år 1948 849
Stickprov i riksstatistiken 850
Personaltjänst inom försvaret 851

Periodiska översikter

Brottsligheten under tredje kvartalet 1950 852
Levnadskostnadsindex för september 1950 853
Socialstyrelsens allmänna konsumtionsprisindex för september 1950 861
Arbetsmarknaden under september 1950 863
Den reglerade byggnadsverksamhetens omfattning den 1 augusti 1950 870
Byggnadsarbetarnas ålder 875
Litteraturöversikt 894
Recensioner 897

Nr 12

Svenska staten ärver. Av kanslirådet *Ossian Larnstedt* 903
Den statliga upplysningsverksamheten om arbets- och levnadsförhållanden i utlandet. Av amanuens *Gunnar Olsson* 910
Internationella arbetskonferensens trettiotredje sammanträde i Genève i juni—juli 1950. Av förste kanslisekreterare *Sten-Eric Heinrici* 915
Säsongarbetslösheten inom byggnadsfacken under de senaste 15 åren. Av tf. förste aktuarie *Jan Wittrock* 919
Om frekvensen av för fylleriförseelser dömda i Sverige åren 1925—47. Av professor *Gunnar Dahlberg* ... 924
Social film: »Folkhälsans detektiver» 926

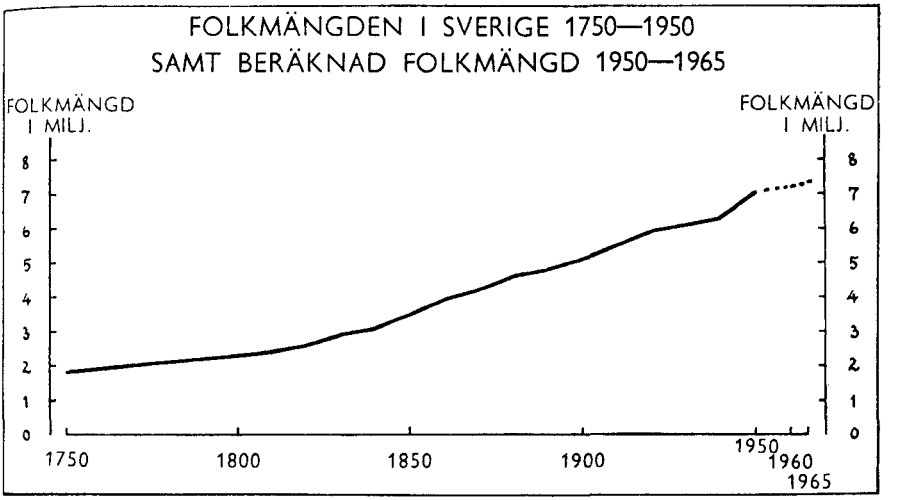
Kortare meddelanden.

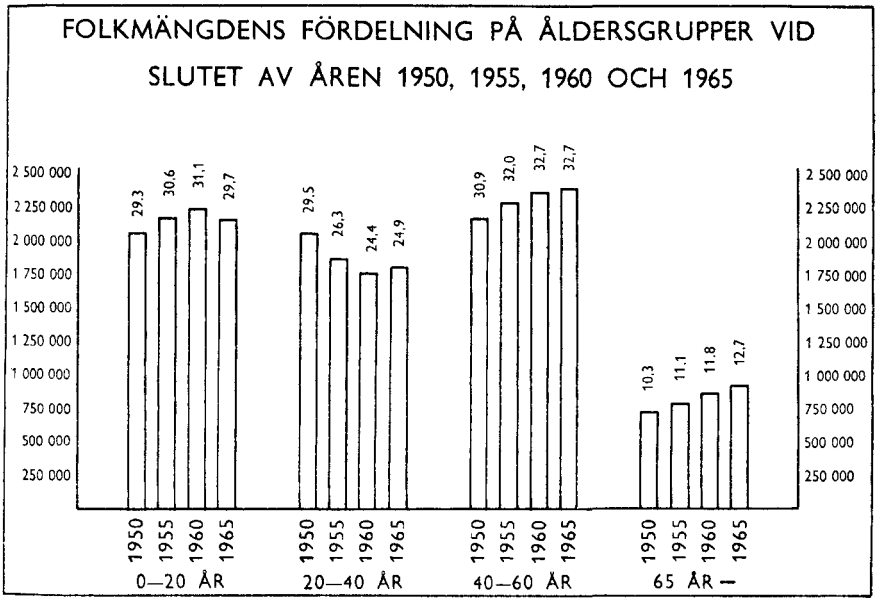
Indextal för byggnadskostnaderna i Stockholm i oktober 1950 928
Skogsarbetarnas arbetsförtjänster vintern 1949/50 928
Fylleriförseelser och spritsmuggling under tredje kvartalet 1950 929
Socialvårdskommitténs förslag till lag om socialhjälp tillstyrks av socialstyrelsen 929

Periodiska översikter

Byggnadsverksamheten i vissa städer och köpingar under tredje kvartalet 1950 930
Utlänningar i Sverige under tredje kvartalet 1950 934
Omsättningen inom detaljhandeln under tredje kvartalet 1950 938
Socialstyrelsens allmänna konsumtionsprisindex för oktober 1950 .. 940
Arbetsmarknaden under oktober 1950 942
Lönenivå och sysselsättningsvolym inom industrin i augusti 1950 953
Litteraturöversikt 973
Recensioner 976
Sakregister till årgång 1950 979
Författarregister till årgång 1950 .. 983

SOCIALSTATISTISKA DIAGRAM

För detaljer se sid. 511 (artikeln »På stället marsch eller sakta framåt? Aktuell befolkningsprognos fram till år 1965»)

Häftets huvudinnehåll

Juli 1950

Socialvårdens organisation i de nybildade kommunerna. I landskommuner av den nya normalstorleken, dvs. omkring 4 000 inv., blir det svårt att hålla sig med mera än en kvalificerad tjänsteman, och som regel blir det då en kommunalkamrer med de huvudsakligaste uppgifterna på det kamerala området. Det blir sålunda på socialvårdens område också i fortsättningen gott om utrymme för lekmannainsatser. Sid. 495.

Västeuropeiskt arbetskraftsöverskott. Migrationen har blivit ett led i de åtgärder, som vidtagits för att skapa full sysselsättning i världen. Liksom ett land, som inom vissa områden har överskott på arbetskraft och inom vissa underskott, försöker att utjämna den tillgång och efterfrågan som finns, försöker man nu på det internationella planet nå samma utjämning mellan överskotts- och underskottsområden. Frågan om västeuropeisk emigration har tagits upp till behandling i en av Internationella arbetsbyrån anordnad konferens, där författaren deltagit. Sid. 501.

Mödrahjälpen under år 1949. Mödrahjälpsnämnderna handlade under år 1949 61 463 ansökningar om mödrahjälp mot 67 570 under föregående år. Nedgången beror endast till en del på den avtagande födelsefrekvensen; huvudsaken till nedgången torde sannolikt vara, att mödrarnas ekonomiska ställning förbättrats. För 39 % av totala antalet levande födda barn beviljades ansökningar om mödrahjälp. Sid. 523.

Nykterhetsvårdsklientelets omfattning och sammansättning under år 1948. Av redogörelsen framgår, att antalet personer, på vilka 1 § alkoholistlagen varit tillämplig och som varit föremål för åtgärder enligt denna lag, utgör 11 272. Av dessa var 97 % män. De flesta anmälningarna (45 %) kommer från polisen samt från make eller annan anhörig. Omkring 20 % av ingripandena har föranletts av nykterhetsnämndernas egna initiativ. Åtgärd föranledd av klienten själv föreligger blott i 4 % av fallen. Sid. 527.

Löneläget inom jordbruket år 1949 jämte löneutvecklingen åren 1939 och 1949. Enligt föreliggande preliminära uppgifter rörande löneförhållandena år 1949 inom jordbruket uppgick för samtliga vuxna manliga arbetare timlönen till 1,84 kr och årsförtjänsten till 4 450 kr. I förhållande till år 1948 hade timlönen såväl som årslönen ökat med 4 %. I jämförelse med 1939 har medellönen för samtliga vuxna manliga arbetare ökat med 178 %. Sid. 535.

Löneförhållandena för industriarbetare 1949. Den genomsnittliga timförtjänsten för vuxna manliga industriarbetare uppgick till 2,61 kr. För vuxna kvinnliga arbetare var motsvarande tal 1,86 kr. Den genomsnittliga årsförtjänsten för vuxna arbetare inom icke säsongbetonade industrier var för män 5 917 och för kvinnor 4 014 kr. Lönestegringen mellan 1948 och 1949 uppgick till 3,2 % för män och 3,9 % för kvinnor. Reallönestegringen under motsvarande tid beräknas till 2 resp. 3 %. Sid. 541.

Arbetsmarknaden under maj 1950 kännetecknades av fortsatt god sysselsättning och stegrad efterfrågan på såväl manlig som kvinnlig arbetskraft. Antalet arbetsansökningar på 100 lediga platser utgjorde 87 i maj mot 102 i april och 91 i maj 1949. Inom industrin var antalet *anställda* arbetare 0,6 % och antalet *i arbete varande* arbetare 1,0 % lägre i slutet av maj än i slutet av april. Arbetslösheten inom fackförbunden omfattade vid månadsskiftet april/maj 2,1 % av medlemsantalet mot 3,0 % en månad tidigare. Antalet hjälpsökande hos arbetslöshetsnämnderna var vid utgången av maj 2 231. Sid. 549.

Socialvårdens organisation i de nybildade kommunerna

Av direktör *Sixten Larsson*, Svenska landskommunernas förbund

Sedan de genom kommunindelningsreformen nybildade kommunerna nu fått en interimistisk förvaltningsorganisation, har ett målmedvetet förberedelsearbete kommit i gång på de flesta håll. Det är också åtskilligt, som måste göras, innan de nya kommunerna träder i full funktion den 1 januari 1952. Vid sidan av den förvaltning, som under år 1951 upprätthålles av de olika delkommunerna, måste det i flertalet fall bli fråga om en rätt omfattande verksamhet i den nya kommunen. För denna verksamhet måste den nya kommunen till sitt förfogande ha anslag, till vilka hänsyn måste tagas i de nuvarande kommunernas stater för nästa år.

I de fall, där samarbete etablerats på ett tidigt stadium, har man redan i innevarande års stater för delkommunerna utdebiterat medel för den nya kommunens behov. Det har då vanligen rört sig om anslag för blivande byggnader och anläggningar av olika slag. Inom sammanslagningskommunerna finns ju i allmänhet många medelskrävande behov, som härvidlag väntar på att bli tillgodosedda. För nästa år måste för den nya kommunen dessutom krävas icke obetydliga administrationsanslag. Om man skall kunna bedöma dessa anslagsbehov, måste man bl. a. mera i detalj försöka tänka sig in i hur olika förvaltningsgrenar skall vara organiserade under 1951 och i fortsättningen.

A. Nämndorganisationen. Det öde, som socialvårdskommitténs förslag går till mötes, blir givetvis på längre sikt bestämmande för de nya kommunernas sociala nämndorganisation. I gynnsammaste fall kan socialvårdskommitténs förslag helt eller delvis riksdagsbehandlas 1951. Även om lagen om socialnämnd skulle träda i tillämpning samtidigt med den nya kommunindelningen, dvs. från och med 1952, måste i varje nybildad kommun under första halvåret 1951 väljas åtminstone fattigvårdsstyrelse och barnavårdsnämnd. Om man t. ex. i mars 1951 i en sådan kommun väljer en barnavårdsnämnd och därvid — alltefter det antal kommuner, som bildar den nya kommunen — måste rata åtskilliga av ledamöterna i delkommunernas barnavårdsnämnder, lär man väl i allmänhet icke några kvartal senare vilja utsätta sin uppsättning kommunala förtroendemän för en ny smärtsam åderlåtning. När man enligt övergångsbestämmelserna till lagen om socialnämnd före den 1 november 1951 skall bestämma sig för om, förutom socialnämnd, skall finnas andra sociala nämnder, är det naturligt, om man i första hand beslutar sig för att behålla barnavårdsnämnden. Och åtminstone där tre eller flera kommuner sammanslås, har

man i delkommunerna så många förtroendemän att välja på, att man nog också anser sig kunna bestå sig med särskild pensionsnämnd, särskild nykterhetsnämnd etc., även i sådana fall där den nybildade kommunen är relativt liten.

Om dessa slutsatser är riktiga, skulle lagen om socialnämnd, därest den utformas i stort sett enligt socialvårdskommitténs förslag, för de nybildade kommunerna i huvudsak komma att innebära, att fattigvårdsstyrelsen blir omdöpt till socialnämnd och att den sociala nämndorganisationen i övrigt bibehålles. Det är alltid något, men ur organisatoriska synpunkter är det trots allt bra litet. Om man dessutom betänker, att flertalet städer och icke så få större landskommuner, i väntan på den sociala nämndorganisationens konsolidering, förskaffat sig en byrå- och expeditionsorganisation, som i stort sett eliminerat olägenheterna av den nämndorganisatoriska splittringen, vill det synas, som om utvecklingen på detta område ridit ifrån både lagstiftarna och socialvårdskommittén. Ur den hjälpsökande allmänhetens synpunkt — och det är givetvis det viktigaste i detta sammanhang — är det måhända, när allt kommer omkring, tämligen likgiltigt på hur många nämnder och styrelser kommunen vill uppdela sin socialvård. Där man har en förnuftig gemensam byråorganisation, bör alltså nämndorganisationen i själva verket vara av sekundärt intresse.

Om nu — såsom av det följande framgår — inte blir så lätt att få till stånd en gemensam byråorganisation i de nybildade kommunerna, bör med visst fog kunna hävdas, att just för dessa kommuner en mera koncentrerad nämndorganisation vore önskvärd. Det kan tänkas, att förutsättningarna för en sådan koncentration blir gynnsammare, sedan de nya kommunerna under någon tid varit i funktion. Om den konsolidering av socialvården, som det talats så mycket om under årens lopp, fortfarande anses vara eftersträvansvärd, skulle det ur här anförda synpunkter inte vara så särskilt brådskande med genomförandet av lagen om socialnämnd. Särskilt om förslaget till lag om socialhjälp icke omedelbart skulle kunna genomföras, bör nämndorganisationen kunna vila till sig. Har inte socialvårdskommittén satsat för mycket på statsbidragen? Viktiga principiella avsnitt i förslaget till socialhjälpslag förutsätter, att staten skall lämna avsevärda bidrag. Om nu statsmakterna i förhandenvarande finansiella läge får det svårt att släppa till de erforderliga miljarderna och om dessutom kommunerna inte är särskilt intresserade av att på ett viktigt förvaltningsområde sälja sin frihet för ett nytt statsbidrag, ligger väl redan häri en viss garanti för ytterligare uppskov. Analogivis kan nämnas, att icke heller de nya kommunallagarna väntas bli färdiga till kommunsammanslagningen. Det blir så mycket nytt som de nybildade kommunernas styresmän får att sätta sig in i, att det måste vara till viss fördel, om man under en kortare övergångstid får arbeta i de organisatoriska former man vant sig vid i de mindre kommunerna. — Anständigheten lär väl likväl kräva, att den byråorganisation för socialvården, som på många håll genomförts, utan omgång nu sent omsider blir legaliserad.

Nuvarande och blivande indelning av riket i landskommuner

Fördelning på invånarantal efter förhållandena den $^{1}/_{1}$ 1949. Antal landskommuner med centraliserad medelsförvaltning (kommunalkontor) per $^{31}/_{12}$ 1949

Kommunstorlek	Nuvarande indelning		Blivande indelning	
	Antal landskommuner	Därav med kommunalkontor	Antal landskommuner	Därav med kommunalkontor
1	2	3	4	5
under 2 000 inv.	1 810	20	65	1
2 000—3 000 »	221	51	228	52
3 000—4 000 »	100	41	223	91
4 000—5 000 »	59	42	123	87
5 000—6 000 »	32	25	74	58
över 6 000 »	70	59	109	92
	2 292	**238**	**822**	**381**

B. Byråorganisation m. m. Socialvårdskommitténs uttalanden om den kommunala socialvårdens byråorganisation (SOU 1950: 11, sid. 440 o. ff.) torde ha tillkommit, innan det slutliga resultatet av kommunindelningsrevisionen kunde överblickas. Inte desto mindre måste det betecknas som ett uttryck för verklighetssinne, när kommittén fastslår, att socialvårdsarbetet i fortsättningen i många kommuner liksom hittills kommer att få ombesörjas helt av förtroendemän.

I landskommunerna har hittills den centrala byråorganisationen för socialvården regelmässigt anslutits till de kommunalkontor, som inrättats med stöd av 44 § 3 mom. lagen om kommunalstyrelse på landet. Den legalt genomförbara centraliseringen av medelsförvaltningen har sålunda i praktiken i regel kommit att omfatta en mer eller mindre långtgående centralisering också av socialvårdsarbetet. I det mindre antal fall, där socialvården i landskommunerna fått en mera självständig byråorganisation, har denna likväl växt ut från kommunalkontoret.

Om man nu utgår från den mycket enkla förutsättningen, att centralisering av medelsförvaltning och socialvård i de nybildade kommunerna skall få samma procentuella förekomst som inom nuvarande kommuner av motsvarande storleksordning, skulle man kunna avläsa resultatet i kol. 5 i ovanstående tablå. Jämförelsen skulle innebära, att kommunsammanslagningen medför ytterligare 140 à 150 landskommuner med kommunalkontor. Även om en del av de för dessa nya kommunalkontor erforderliga kommunalkamrerartjänsterna liksom hittills skulle besättas med förutvarande förtroendemän, torde här ifrågavarande behov av specialutbildad arbetskraft tangera den övre gränsen för våra tre socialinstituts utbildningsresurser. De kullar, som intagits vid socialinstitutens socialkommunala linjer under senare år, har nämligen inte varit särskilt stora. Detta beror ingalunda på bristande förutseende från institutens ledningar; det beror helt enkelt på att antalet sökande till denna linje inte varit så stort.

Nu skall genast medges, att ovanstående uppskattning är ytterst osäker.

Visserligen har man i ett mindre antal nybildade kommuner redan preliminärt bestämt sig för att i god tid före den nya kommunens egentliga start (i några fall redan fr. o. m. 1951) anställa tjänstemän, men dessa fall är ännu för få, för att man av dem skall kunna draga några som helst säkra slutsatser. Det är inte omöjligt, att man vid årsskiftet 1951/52 har en god bit kvar till siffran 381 på antalet landskommuner med kommunalkontor. Men om man betänker, att en av de främsta anledningarna till inrättande av kommunalkontor hittills varit svårigheten att få de mera arbetskrävande ordförandeposterna besatta, ligger det nära till hands att förmoda, att övergången till tjänstemannasystem skall ske i ännu hastigare tempo.

Här får man också ha i åtanke verkningarna av de nya regler för medelsförvaltningens centralisering, som beslutades av 1948 års riksdag. Centraliseringen skall nu ske till kommunalnämnden. Det blir en andrahandsfråga, om kommunalkontor skall inrättas och särskilda tjänstemän skall anställas. Den kommunala verksamhetens uppdelning på ett allt större antal förvaltningsorgan har gjort det alltmera nödvändigt att eftersträva ekonomisk överblick. Genom att medelsförvaltningscentraliseringen nu lösgjorts från tjänstemannabegreppet, torde man ha att räkna med att centraliserad kassarörelse och bokföring så småningom blir regel också i kommuner utan kvalificerade tjänstemän. (Jfr här det av innevarande års riksdag fattade beslutet, som möjliggör pensionering av kommunala förtroendemän.) Detta kommer i så fall att tämligen radikalt påverka också socialvårdens arbetsformer. I en artikel i juninumret av Landskommunernas tidskrift har förf. försökt skissera en del olika organisationsformer, som kan väntas framväxa. Där har som ett av exemplen upptagits fallet, då kommunens kassa och bokföring handhas av en heltidsarbetande kommunalnämndsordförande och då i stället kvalificerad tjänsteman anställes på socialvårdssidan. Även om dessa fall inte skulle bli så talrika, får man å andra sidan ha klart för sig, att kommunsammanslagningen ändå kommer att medföra en rätt så starkt ökad efterfrågan på specialutbildade socialarbetare. Den ovan intagna tabellen visar, att antalet kommuner på över 5 000 inv. kommer att i det närmaste fördubblas. Det är i kommuner av denna storleksordning, som behovet av speciella socialvårdstjänstemän vid kommunalkontoren hittills gjort sig gällande. Det har inte varit någon uppsjö på sökande till socialassistenttjänsterna i landskommunerna under senare år, och här får man nog befara viss brist på lämplig arbetskraft, om inrättandet av dylika tjänster skulle skjuta för hastig fart.

Där man i nybildad kommun på ett tidigt stadium blir på det klara med att man måste ha en kvalificerad tjänsteman av ena eller andra slaget, är det inte tillrådligt att vänta med avgörandet härav till i slutet av 1951. I sådana fall kommer man som regel att finna god användning för tjänstemannen också under det viktiga planläggnings- och förberedelsearbetet under större eller mindre del av 1951.

C. **De kommunala förtroendemännen.** Skulle den under föregående avdelning gjorda uppskattningen vara någorlunda tillförlitlig, innebär detta, att

socialvården i åtminstone varannan landskommun i fortsättningen skall handhas helt av förtroendemän. I den långvariga offentliga debatten om kommunsammanslagningen har man nog i allmänhet haft för sig, att tjänstemannasystemet skulle bli betydligt mera utbrett. Ur socialvårdens synpunkt kan knappast påstås, att de nybildade kommunerna har idealstorlek. En kommun på 2 000—3 000 inv. är i största laget för att i det långa loppet kunna helt administreras av förtroendemän; här får man nog vänta sig en successiv förskjutning mot tjänstemannasystemet. I landskommuner av den nya normalstorleken, dvs. omkring 4 000 inv., blir det — som också socialvårdskommittén framhållit — svårt att hålla sig med mera än en kvalificerad tjänsteman, och som regel blir det då säkerligen en kommunalkamrer med de huvudsakligaste uppgifterna på det kamerala området. Bland socialvårdens speciella företrädare hör man emellanåt, att kommunalkamrerarna betecknas som ett slags sociala kvackare, därför att deras utbildning inte är speciellt inriktad på socialvårdsarbetet. Nu får man ju emellertid komma ihåg, att kommunalkamrerarna som regel utnyttjas endast för kamerala och expeditionella arbetsuppgifter inom socialvården. Fältarbetet ligger däremot kvar på förtroendemännen. Detta måste vara en förnuftig arbetsfördelning, då den möjliggör en mera aktiv medverkan från förtroendemännens sida.

I flertalet landskommuner måste det sålunda också i fortsättningen bli gott om utrymme för lekmannainsatser. I de kommuner, som åtminstone till en början kommer att ledas helt av förtroendemän, blir nu tillgången på lämpliga kandidater till de olika uppdragen mycket god. Där tre eller flera kommuner sammanslås, torde som regel en eller flera ordförande från resp. organisation i delkommunerna komma med. Ett socialvårdsorgan, som på det sättet får arbeta med ledamöter, som är väl insatta i detaljarbetet, bör kunna bli handlingskraftigt. Man har på några håll varit inne på att anordna fasta kommunala expeditioner på olika håll i nybildad kommun. Med erfarenheter från nuvarande stora landskommuner med vidsträckta arealer torde emellertid en sådan decentralisering icke vara behövlig. Däremot är det i de helt förtroendemannastyrda kommunerna säkerligen lämpligt, att den detaljkännedom, som ledamöter i socialvårdsorganen förvärvat i sina tidigare uppdrag som ordförande eller eljest, utnyttjas i form av decentralisering av utredningar o. dyl. Det kan, om man så vill, bli en slags distriktseller kretsindelning. (Här har förutsatts, att småkommunernas ordförande i stor utsträckning skall rycka in som ledamöter i storkommunens resp. nämnder. Inom ett viktigt förvaltningsområde, barnavården, torde emellertid detta stöta på praktiska svårigheter. En blick i länskungörelserna för vissa av småkommunlänen visar nämligen, att ordförandeposterna i småkommunernas barnavårdsnämnder i mycket stor omfattning rekryterats bland lärare och prästmän. Hur viktigt det än är, att de tidigare erfarenheterna nyttiggörs, lär man nog ändå vilja, att en nämnd som barnavårdsnämnden har en någorlunda mångsidig yrkesmässig sammansättning.)

Det är ingen olycka, att det också i fortsättningen blir så stort utrymme

för renodlat lekmannastyre inom socialvården. Då nu socialvården i så många landskommuner kommer att helt eller delvis administreras av förtroendemän, bör man ha klart för sig, att hänsyn härtill måste tagas i lagstiftningen. Det måste lämnas gott utrymme för det tränade lekmannaomdöme, som i större eller mindre grad får ersätta boklig lärdom. Olika avsnitt av socialvården får icke kompliceras att bli vetenskap.

I de nybildade kommunerna, särskilt i sådana fall där förtroendemännen får reda sig helt utan tjänstemän, kommer ändå av de nya styresmännen att krävas mera än förut i fråga om kunskaper och erfarenhet. Skolningsproblemet för de kommunala förtroendemännen får inte skjutas i bakgrunden, därför att förtroendemännens skara starkt glesnar. Den mera intensiva och kvalificerade kursverksamhet, som igångsatts inför kommunindelningsreformen, har ännu icke i någon större omfattning hunnit omfatta socialvården. Denna kursverksamhet får inte avstanna, i och med att indelningsreformen är genomförd. Är för övrigt icke en kvalificerad kursverksamhet minst lika viktig för förtroendemännen i de större kommunerna med deras väl utbyggda tjänsteorganisation? Finns överhuvud taget någon annan förnuftig motvikt mot ett alltför starkt tjänstemannainflytande än ökat kunnande hos förtroendemännen?

Västeuropeiskt arbetskraftsöverskott

Av byråchef *Bertil Olsson*, Arbetsmarknadsstyrelsen

Emigrationen från Europa till andra världsdelar har varit ett traditionellt drag i europeisk arbetsmarknad under de senaste 100 åren. Denna emigration nådde sin topp strax före första världskriget. Man har beräknat, att ca 1 milj. personer då årligen lämnade Europa. Efter 1918 nedgick emigrationen och var under mellankrigsperioden rätt blygsam. Men nu är emigrationen i större skala från vissa europeiska länder åter aktuell. Man har nämligen kommit till den uppfattningen, att Väst- och Sydeuropa icke kan sysselsätta hela sitt arbetskraftsöverskott, varför utvandring måste äga rum. Någon massemigration av förkrigsnivå torde dock ej vara att räkna med. Den viktigaste orsaken härtill är bristen på obrukad jord i andra världsdelar. Det var överskottet på obrukad jord, som erhölls gratis eller till en ringa penning, som möjliggjorde den stora emigrantrörelsen före 1914. Nu torde emigrationen icke längre kunna ske spontant som då — den måste organiseras. I flera internationella sammanhang har därför frågan om det västeuropeiska arbetskraftsöverskottet och västeuropeisk emigration tagits upp till behandling, senast i en av Internationella arbetsbyrån (ILO) anordnad migrationskonferens.

Emigrationsfrågan har överhuvud taget fått ökad aktualitet i samband med diskussionen efter kriget om skapande av full sysselsättning för arbetskraften. Det är påtagligt, hur migrationen blivit ett led i de åtgärder, som vidtas för att bereda alla arbete. Man tolererar inte längre arbetslösheten. Det är här helt enkelt fråga om arbetskraftens internationella rörlighet. Liksom ett land, som inom vissa områden har överskott på arbetskraft och inom vissa underskott, försöker att utjämna den tillgång och efterfrågan, som finns, försöker man nu på det internationella planet nå precis samma utjämning mellan överskotts- och underskottsområden. Ty bådadera finns. Migrationen har blivit en arbetsförmedlingsfråga, och det administrativa maskineriet en internationell arbetsförmedling. Alltsedan första världskriget har det funnits mycket liten rörlighet på den internationella arbetsmarknaden. När nu strävandena att skapa större rörlighet åter tas upp, sker det i statlig regi i syfte att skapa internationella regler för arbetskraftens överflyttning från ett land till ett annat.

Det är också under bättre förutsättningar man nu kan diskutera de internationella arbetskraftsfrågorna. Varje land vet mera om sin arbetskraft,

dess sammansättning, dess sysselsättning m. m. än förr. Sedan flera år tillbaka uppgörs inom flera länder särskilda arbetskraftsbudgetar på kortare eller längre sikt. Det anses nödvändigt, att den framtida migrationen för att få ett lyckligt förlopp grundar sig på omsorgsfullt gjorda nationella arbetskraftsprogram, som sedan kan sammanställas till någon sorts internationell arbetskraftsbudget.

Samhällsekonomiskt vill man numera också se mera realistiskt på migrationen som en arbetskraftsfråga av väsentlig betydelse för varje nations och hela världens ekonomiska och sociala standard, även om denna realistiska syn i praktiken ibland får skymmas av nationella prestigefrågor. Länder med ett överskott av arbetskraft, dvs. förekomsten av arbetslöshet eller undersysselsättning bottnande i otillräckliga kapitalresurser, är införstådda med faran i detta permanenta överskott, politiskt, socialt och ekonomiskt. *Politiskt* leder förekomsten av en arbetslöshetsarmé till en latent oro. *Socialt* håller den levnadsstandarden nere på en låg nivå. *Ekonomiskt* sett brukar visserligen överskott på arbetskraft betyda billig arbetskraft, men det är ingalunda säkert, att denna omständighet leder till billiga produkter. Tvärtom leder oftast överskott på arbetskraft till användande av oekonomiska produktionsmetoder, föga rationaliserad och mekaniserad produktion och därmed i själva verket dyrare produkter. Sparverksamheten i ett land med permanent överskott på arbetskraft är reducerad, vilket leder till brist på investeringskapital.

Man är också på det klara med det inbördes sammanhang, som finns mellan immigrationen och den ekonomiska utvecklingen i immigrationsländerna. En ekonomisk expansion i ett land ökar immigrationsmöjligheterna. Men på samma gång verkar själva immigrationen stimulerande på den ekonomiska utvecklingen. Immigrationsländerna erhåller en ökad produktiv befolkning, ett tillskott av färdigutbildad arbetskraft, som får betraktas som rent nettokapital. Immigrationen skapar en större hemmamarknad, den åstadkommer produktion i större skala och därmed billigare produkter. Länder med ekonomiska expansionsmöjligheter har all fördel av att ta emot arbetskraft från andra länder. Detta inses numera allmänt i de länder, som ur arbetskraftssynpunkt brukar betecknas som underskottsländer, med vilka avses ett antal av de transoceana länderna.

Emellertid begränsas den möjliga utvecklingen i många av immigrationsländerna av bristen på kapital. Man brukar beteckna dessa länder som »underutvecklade». Uttrycket må vara mindre lyckat, mera adekvat synes vara att kalla dem underindustrialiserade, ty detta är just vad som skiljer dem från de flesta europeiska länder. Det är det mindre utnyttjandet av industrialiseringens möjligheter, som präglar dessa länder och hindrar dem att mottaga ännu flera immigranter, vilket deras nationella resurser i övrigt skulle medge. Finansieringen av industrialiseringen i dessa länder är en primär faktor för hela migrationen, vilket starkt betonats såväl på ovannämnda ILO-konferens som i ett flertal andra internationella sammanhang. I första hand måste de enskilda staterna lita till nationella resurser för den fortsatta

industrialiseringen, men man kan inte undgå att peka på den absoluta nödvändigheten av att även det internationella kapitalet deltager i denna uppbyggnad.

Om ovannämnda principiella resonemang råder i stort sett enighet. I praktiken har också den nya emigration, som hittills ägt rum, följt huvudlinjerna i detta resonemang. De stora västeuropeiska emigrationsländerna är följande:

Italien, som räknar med att antalet personer tillgängliga för emigration de närmaste åren uppgår, inklusive familjemedlemmar, till 1,5 milj. Italiens arbetskraftsöverskott är ett resultat både av förkrigspolitiken och de djupa förändringar kriget åsamkade Italiens ekonomiska liv. Ett fortsatt högt födelsetal i förening med stagnationen såväl av emigrationen som i den ekonomiska utvecklingen inom landet under krigsåren har åstadkommit den bristande balansen mellan befolkningsstockens storlek och landets resurser att tillfredsställande försörja sitt folk. En stor arbetslöshet, för närvarande uppgående till 1,7 milj. registrerade arbetslösa, har under flera år varit för handen i Italien. Dessutom finns ett stort antal jordbruksarbetare, som endast är sysselsatta en del av året. Omkring 2 milj. jordbruksarbetare uppges vara sysselsatta mindre än 120 dagar per år. Detta gör, att Italien för många år framåt måste se sig om efter ökade emigrationsmöjligheter. En viss emigration har också efter kriget kommit i gång. Under 1948 emigrerade 215 000 och under 1949 160 000 italienska arbetare.

Västtyskland uppskattar sitt emigrationsöverskott till 1,3 milj. Befolkningsöverskottet anses härledas av det stora tillskott den västtyska republiken fått av flyktingar och tvångsförflyttade. Deras antal uppgår till 9 milj. Befolkningstätheten har ökat från 139 personer per km² till 200. Många av flyktingarna och de tvångsförflyttade har kunnat beredas nya utkomstmöjligheter i Västtyskland, men ökningen av befolkningen har gått snabbare än ökningen i de nationella resurserna. En under flera år bestående stor arbetslöshet karakteriserar alltjämt läget i Västtyskland. De arbetslösas antal beräknas till 2 milj.

Österrikes befolkningsöverskott härledes av den stora anhopningen av flyktingar, som för närvarande uppgår till över 300 000, övervägande s. k. Volksdeutsche från Österuropa. Österrike, som själv har en arbetslöshet på 30 000 personer, är icke istånd att absorbera det stora flyktingtillskottet från öster.

Grekland har också anmält sitt intresse för emigration. Antalet arbetslösa uppskattas till bortåt 100 000 och en stor undersysselsättning förekommer särskilt inom jordbruket, där antalet arbetsdagar per år i genomsnitt endast uppgår till 137.

I *Holland* beräknas för närvarande finnas ett överskott på 50 000 emigranter. Det holländska överskottet beror till en del på en repatriering från de holländska kolonierna omfattande 70 000 personer, men mest på den

snabba takten i den naturliga folkökningen. Födelsetalet i Holland är mycket högt. Under de närmaste 20 åren kommer den arbetsföra befolkningen att öka med 50 000 per år. Endast 25 000 av dessa anses årligen kunna absorberas i den holländska produktionen. Det torde dock vara nära nog omöjligt att för lång tid framåt så exakt kunna ange, hur många som icke kan tänkas upptagas i produktionen. Men för dagen är man i Holland mycket intresserad av en emigration. En sådan pågår också och omfattade 1948 och 1949 bortåt 30 000 människor sammanlagt. Antalet registrerade arbetslösa uppgick under sista vintermånaderna till 90 000.

Vid en överblick över emigrationsländerna i Europa får icke glömmas det emigrationsöverskott, som finns bland de under *Internationella flyktingorganisationens* (IRO) skydd stående flyktingarna. När denna organisation började sin funktion den 1 juli 1947, övertog den ansvaret för bortåt 1,5 milj. flyktingar och s. k. displaced persons. Under 30 månader fram till 1 januari 1950 har ej mindre än 706 000 av dessa kunnat flyttas från flyktingläger i Tyskland, Österrike eller Italien och beredas utkomstmöjligheter i andra länder. Fortfarande beräknas omkring 200 000 av IRO:s »befolkning» vara möjliga att repatriera, ett arbete som för närvarande pågår med full kraft. Internationella flyktingorganisationen kommer nämligen att avvecklas under nästa år.

Det är, som synes, numerärt mycket stora emigrationsöverskott, som gör sig gällande för Västeuropas del. Det faller sig naturligt att först fråga, vilka möjligheter andra västeuropeiska länder har att skaffa sysselsättning åt detta överskott. En icke så liten intereuropeisk migration har under de första efterkrigsåren pågått. Sålunda kan nämnas, att av IRO:s repatrierade skaror har en del gått till europeiska länder, bland dem England (83 000), Frankrike (40 000) och Belgien (22 000). Den italienska emigrationen under efterkrigsåren har i stor utsträckning gått till Frankrike (omkring 100 000), till Belgien (omkring 100 000) och till Schweiz (över 100 000, varav en del endast för säsongmässig sysselsättning). Även Sverige har mottagit en del italienska arbetare. Frankrike har berett arbete åt en del tyska arbetare osv. Men för närvarande är läget sådant, att inget västeuropeiskt land anmält något större intresse för en mera omfattande immigration. Många europeiska länder har visserligen hög sysselsättning och ingen eller ringa arbetslöshet, men i stort sett råder balans mellan tillgång och efterfrågan på arbetskraft, varför frågan om överförande av utländsk arbetskraft för närvarande ej har någon större aktualitet. Detta är t. ex. läget i England, Frankrike, Schweiz och de skandinaviska länderna. Att arbetskraftsöverflyttningar mellan Väst- och Österuropa, som före kriget ingalunda var ovanliga, nu ej är möjliga, känns onekligen som ett hinder i den europeiska arbetskraftssituationen.

Det europeiska arbetskraftsöverskottet får sålunda se sig om efter en annan arbetsmarknad. En sådan anmäler sig också i ett flertal transoceana länder. De främsta är Australien, Canada och ett flertal sydamerikanska länder.

Australien för en kraftig och medveten immigrationspolitik. Intresset för europeisk immigration är stort, synbarligen som en motvikt till det tryck det asiatiska befolkningsöverskottet utövar på Australien. Vid den nämnda ILO-konferensen föreslog också Australiens delegat, att en särskild överstatlig organisation skulle skapas för omhänderhavande av den europeiska emigrationen. Australien beräknar under flera år framåt årligen kunna mottaga 200 000 immigranter. Under 1948 och 1949 mottog Australien 66 000 resp. 168 000 immigranter. Ej mindre än 114 000 flyktingar och displaced persons under IRO:s beskydd har fått inresetillstånd till Australien.

Canada mottog under 1948 125 000 och under 1949 95 000 immigranter. Särskilda åtgärder har vidtagits för att utveckla landets naturliga resurser, och i anslutning därtill har immigrationsbasen breddats. Man torde kunna räkna med ett årligt tillskott av 100 000 immigranter för flera år framåt.

De flesta *sydamerikanska länderna* har förklarat sitt stora intresse för ett arbetskraftstillskott utifrån. Detta går i linje med den ekonomiska expansionen i dessa länder och utvecklingen av denna kontinents nationella resurser. Denna hindras emellertid för närvarande i hög grad av brist på kapital. Några exakta uppgifter på storleken av det antal immigranter, som skulle kunna mottagas, har därför icke annat än i undantagsfall gått att erhålla. Argentina räknar t. ex. med ett tillskott av 250 000 utländska arbetare under en femårsperiod. Brasiliens kapacitet uppges vara 300 000 immigranter per år. I viss utsträckning har också en västeuropeisk emigration kommit i gång till Sydamerika, främst från Italien.

Kan en invalidlag skapa bättre koordination av åtgärderna för partiellt arbetsföra?

Av sekreterare *Karl Montan*

För var och en som sysslat med invalidvård, det må vara läkare, socialarbetare eller de partiellt arbetsföra, står det klart, att de partiellt arbetsföras problem berörs av praktiskt taget alla medicinska och sociala åtgärder, som vidtas inom samhället. Då det nu således vidtas åtgärder av många olika huvudmän och dessa åtgärder ofta syns komma till stånd utan något märkbart sammanhang med varandra — ibland kan man dock se ett sammanhang, som grundar sig på en inbördes rivalitet mellan olika huvudmän — så ställer man sig frågan, om inte tiden är inne för att göra ett krafttag för åstadkommande av en koordination, som blir allt nödvändigare ju mer samhället bygger ut sin vårdverksamhet. Den nuvarande mångfalden av initiativ bör, utan att kväva frihet och experimentlusta, kunna ersättas

med större planmässighet. Det är f. n. varken lätt för de partiellt arbetsföra eller för dem som mera yrkesmässigt arbetar med dessa frågor att trassla sig fram till den bästa till buds stående formen för hjälp.

Även en kortfattad och ofullständig inventering av våra nuvarande resurser ger ett intryck av ett mäktigt myller. Nedan berörs invalidvårdens huvuduppgifter: sjukvård, arbetsträning och arbetsprövning, yrkesutbildning, arbetsförmedling, näringshjälp och skyddad verksamhet.

Sjukvården åt invalider utgår efter samma grunder som till andra medborgare. Sluten vård erhålls för låg dagavgift på landets sjukvårdsinrättningar (för sjukkassemedlemmar, obemedlade och mindre bemedlade och vissa försäkringsfall uttas av patienten ingen avgift). Öppen vård betalas för sjukkassemedlemmar till viss del av sjukkassan. För vissa övriga kategorier — nämnda ovan under sluten vård — är den öppna vården fri. Till proteser, stödjebandage och invalidvagnar o. dyl. erhålls efter ortopedisk ordination $^2/_3$ av totalkostnaden av statsmedel. Vissa läkemedel att användas i öppen vård kan redan nu erhållas utan kostnad för patienten, men denna form av samhällelig sjukvård kommer enligt principbeslut av riksdagen att utökas.

Ersättning under sjukdom och olycksfall utgår från sjukkassa, om vederbörande är ansluten till sådan, enligt olycksfallsförsäkringslagen av år 1916 vid olycksfall i arbete, samt enligt 1946 års folkpensioneringslag vid mera permanent invaliditet. För i militärtjänst skadade finns särskilda stadganden.

Om person — efter det att den slutna medicinska vården avslutats — är i behov av mera aktiv konvalescens, kan på några ställen i landet erbjudas *arbetsträning*. I samband härmed kan även erbjudas viss *arbetsprövning* genom föreläggande av olika arbetsuppgifter. Denna arbetsträning och arbetsprövning har under senare tid ordnats i vissa landstings och storstäders regi genom inrättande av särskilda verkstäder (oftast kallade arbetsinstitut). Någon enhetlig form med avseende på organisation och metodik finns ej. Ej heller finns några enhetliga bestämmelser rörande de former, som skall tillämpas för klientelets ersättning under tiden träning pågår.

Om man vid arbetsprövningen finner, att *yrkesutbildning* är behövlig, kan finansieringen av denna ske enligt mycket varierande grunder. För blinda, dövstumma och vanföra finns olikartade möjligheter härtill genom de utbildningsinstitutioner, som finns för dessa grupper. För vanföra och andra grupper partiellt arbetsföra erbjuder pensionsstyrelsen genom sin invaliditetsförebyggande verksamhet bl. a. möjligheter till yrkesutbildning. Efter andra grunder kan arbetsmarknadsstyrelsen erbjuda yrkesutbildning åt militärskadade samt under vissa förutsättningar även åt s. k. civilskadade. Dessutom står i allmänhet möjligheterna öppna för partiellt arbetsföra att utnyttja samhällets övriga utbildningsvägar på verkstadsskolor, utbildningskurser för arbetslösa osv. För samtliga dessa olika former av utbildning gäller olika grunder för beräkning av utbildningsbidrag och andra förmåner. Bidragen utgår från stat, landsting, kommuner och enskilda sammanslut-

ningar i olika proportioner. Med hänsyn till det otillfredsställande förhållandet på detta område uppdrog socialdepartementet åt arbetsmarknadsstyrelsen och pensionsstyrelsen att göra en snabbutredning. Denna utredning, som avlämnades den 29 december 1949, lämnar värdefullt material till belysande av dessa frågor, men den lyckades ej framlägga något enhetligt förslag, varom utredningsmännen kunde ena sig.

Efter avslutad yrkesutbildning träder *arbetsförmedlingen* till bl. a. genom sina specialförmedlingar för partiellt arbetsföra — arbetsvårdsexpeditionerna. En betydande del av de partiellt arbetsföra kan för övrigt på denna väg erbjudas arbete utan föregående yrkesutbildning.

Om det i samband med arbetsplaceringen behövs hjälp med t. ex. verktyg eller maskiner, startkapital för inköp av kiosk el. dyl. — s. k. *näringshjälp* — kan denna ordnas genom pensionsstyrelsen, kommunerna och vissa landsting. För blinda och vanföra finns donationsmedel för dylika ändamål, bl. a. vid blindinstitut och vanföreanstalter.

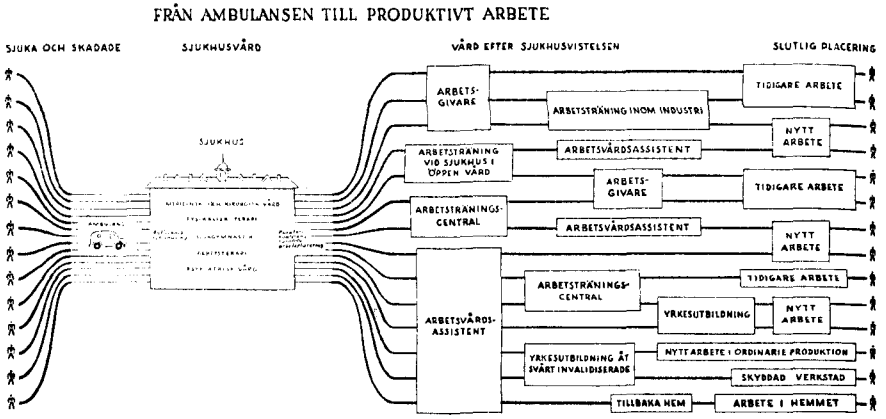
I de fall, där arbetskraften ej har sådan grad av arbetsförmåga, att arbete kan beredas på den öppna marknaden, finns s. k. *skyddade verkstäder*, vilka drivs i privat eller kommunal regi. För vanföra finns några sådana verkstäder, som drivs i vanföreanstalternas regi. För samtliga dessa institutioner gäller olika ersättningsgrunder åt arbetskraften.

För att uppnå ett acceptabelt minimum av planmässighet bör man snarast ta ställning till följande frågor: Vad kan göras för att underlätta de olika myndigheternas samverkan i dessa frågor? Vilket centralt ämbetsverk skall stå som huvudansvarig för den icke-medicinska invalidvårdens organisation? Vilka uppgifter bör åvila stat, landsting, kommuner och privata organisationer? Hur skall samverkan mellan invalidvårdens medicinska och sociala sidor åvägabringas?

Med hänsyn till de olika uppgifter invalidvården omfattar, är flera myndigheter berörda. Först och främst bör nämnas socialdepartementet, som under sig har de båda i detta sammanhang starkt engagerade ämbetsverken arbetsmarknadsstyrelsen och pensionsstyrelsen. Inrikesdepartementet handhar sjukvården och vanföreanstalterna, ecklesiastikdepartementet yrkesskolväsendet, dövstums- och blindvården. Redan här finns ett samordningsproblem, som bör angripas, varvid kan hänvisas till att samma problem i England lösts genom att tillsätta en *permanent kommitté med representanter för berörda departement,*[1] som har ansvaret för att arbetet centralt bedrivs planmässigt. Kommittén för partiellt arbetsföra har för Sveriges del föreslagit en liknande permanent kommitté, förlagd till arbetsmarknadsstyrelsen. Detta kommitténs förslag har dock ännu ej realiserats.

Koordinationen av fältarbetet ger sedan en rad olika problem. Det gäller här att förverkliga det som engelsmännen uttrycker sålunda: *Vården skall vara kontinuerlig från ambulansen till arbetsplaceringen.* Läkaren spelar i det engelska systemet en roll, som inte förefaller så vanlig i Sverige. Skar-

[1] Ministry of Labour, Ministry of Health, Ministry of Pensions och Ministry of National Insurance.

Samverkan mellan sjukvård och arbetsvård i England. Den engelska invalidlagen innefattar större delen av denna omvårdnad.

ven mellan sjukvården och arbetsvården har bl. a. överbyggts genom att en del av arbetslivet flyttat in i sjukhusen genom den väl utvecklade arbetsterapin i »Rehabilitation departments», som står öppna även för poliklinikpatienter. Vidare har sjukvården flyttat ut i arbetslivet, bl. a. via arbetsträningS- och arbetsprövningsinstitutioner, inom vilka läkaren spelar en vital roll. Det engelska hälsovårdsministeriet tar aktiv del i hela denna verksamhet och har utfärdat direktiv till sjukhus och läkare rörande deras insatser inom invalidvården.

Frågan är nu om inte koordinering inom svensk invalidvård kräver en särskild lag. I denna skulle sammanfattas de partiellt arbetsföras rättigheter och skyldigheter och därigenom bli en invalidernas Magna Charta.

I åtskilliga länder har man på detta sätt sökt bringa ordning på invalidvårdens område. En dylik invalidlag behöver inte som 1923 års tyska »Gesetz über die Beschäftigung Schwerbeschädigter» enbart vara en fråga om organisationen av en s. k. kvotlagstiftning, innebärande åtgärder för obligatoriskt sysselsättande av invalider inom företagen. Den kan också innehålla allmänna bestämmelser om hela invalidvårdens organisation, såsom 1944 års engelska lag, »Disabled Persons Employment Act». Den kan även helt utesluta alla tvångsbestämmelser på arbetsgivarna, som den finska invalidlagen av år 1946 gör.

En kort redogörelse för innehållet i dessa två sistnämnda invalidlagar kan vara befogad. Den engelska lagen fastslår sålunda följande:

Partiellt arbetsför definieras på följande sätt: »Person, som på grund av skada, sjukdom eller medfödd defekt har svårigheter att erhålla och behålla anställning eller starta egen verksamhet av sådant slag, som, bortsett från ifrågavarande skada, sjukdom eller defekt, skulle varit lämplig för vederbörandes ålder, erfarenheter och kvalifikationer».

I lagen uttalas härefter, att arbetsministern må föranstalta om yrkesut-

bildning åt sådana partiellt arbetsföra över 16 år, som behöver dylik utbildning för att ta arbete eller starta egna företag.

Vidare må ministern föranstalta om särskilda s. k. Industrial Rehabilitation Courses (arbetsprövning och arbetsträning) för sådana partiellt arbetsföra över 16 år, som behöver arbetsträning för höjande av den allmänna arbetsförmågan. Åtgärderna i detta avseende skall stå under medicinsk ledning och bestå av olika former av gymnastik samt fysikalisk och arbetsbetonad terapi.

Ministern har att ombesörja, att allmänna bidrag utgår till uppehälle för deltagarna i utbildnings- och arbetsträningskurser.

Ministern skall föranstalta om registrering av de partiellt arbetsföra. Registreringen skall omfatta partiellt arbetsföra enligt tidigare nämnd definition (det förutsätts härvid, att den nedsatta arbetsförheten är kvarstående minst 6 månader efter registreringen). Vissa omständigheter kan utesluta en partiellt arbetsför från att upptas på registret, såsom omotiverat avböjande av erbjuden utbildning eller arbetsträning, undermålig karaktär o. dyl. Person, som önskar intas i registret, skall göra anmälan därom.

Arbetsgivare åläggs att anställa partiellt arbetsföra enligt en viss fastställd procent (kvot) av hela företagets arbetarantal. Arbetsgivare med mindre än 20 anställda undantas.

Ministern må efter konsultation med arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer reservera särskilda arbetsuppgifter åt partiellt arbetsföra.

Särskilda åtgärder bör vidtas av ministern för att ge arbete åt sådana partiellt arbetsföra, som ej kan erhålla anställning på den öppna marknaden.

Då det förutsätts, att det i många fall är svårt att tillförsäkra alla partiellt arbetsföra de i det föregående nämnda förmånerna, uttalas i lagen företräde för män, som tjänat i någon försvarsgren eller i handelsflottan, samt kvinnor, som tjänat i vissa försvarsorganisationer.

Ministern har att tillsätta dels en *central rådgivande kommitté* (The National Advisory Council on the Employment of the Disabled), vilken har att råda ministern i frågor rörande arbetsanskaffning, yrkesutbildning m. m., dels *rådgivande distriktskommittéer* (Disablement Advisory Committees), en inom vart och ett av de distrikt ministern konstituerar. Dessa sistnämnda kommittéer skall råda ministern i hithörande frågor med avseende på lokala förhållanden.

I den finska lagen fastställs först begreppet invalid sålunda: »Med invalid avses i denna lag person, vars arbets- eller verksamhetsförmåga, genom att något organ saknas eller fungerar bristfälligt, varaktigt är i så hög grad nedsatt, att han har väsentligt men därav i sitt dagliga liv och i arbetet för sin utkomst.

Såsom invalid i denna lagens mening anses likväl icke person, som lider av kronisk sjukdom, såframt icke sjukdomen kan anses hava blivit hämmad, ej heller person, som på grund av bristande andliga eller kroppsliga förutsättningar icke med framgång kan beredas invalidvård».

Invalidvården består av, som det uttrycks i lagen, medicinalvård, utbildning och arbetsvård.

Sjukvården omfattar förutom sluten och öppen vård inkl. eftervård även förseende med proteser, bandage, rullstolar, invalidvagnar samt läkemedel.

Invalid, som fyllt 16 men inte 40 år, ges tillräcklig utbildning för sådant yrke, inom vilket han beräknas få sin utkomst. Undantag från åldersbegränsningen kan göras.

Enligt finsk terminologi innebär arbetsvård ungefär arbetsförmedling, och det framhålls, att socialministeriet kan uppdra åt lämpligt organ att handha denna verksamhet.

Rörande invalidernas förseende med material och arbetsredskap är särskilt stadgat.

Vidare är stadgat om vilka organ, som skall bestrida kostnaden för de olika vårdformerna.

Ansvarig myndighet för invalidvården är socialministeriet, som har att tillse, att uppgifterna på lämpligt sätt och enligt lagens bestämmelser fördelas mellan stat, kommun och enskilda organisationer.

Invalidernas egna skyldigheter framgår av § 33, som säger:

»Invalid kan förklaras helt eller delvis hava förverkat sin rätt till invalidvård, om han:

1) utan giltigt skäl underlåter att iakttaga för invalidvården gällande anvisningar och föreskrifter;

2) missbrukar hjälpmedel, arbetsredskap och -maskiner, råämnen och material eller andra förmåner, som han mottagit såsom invalidvård; eller

3) i bedräglig avsikt oriktigt uppgiver eller fördöljer omständighet, som är av betydelse för invalidvårdens bestämmande».

Det kan i detta sammanhang även nämnas, att i Norge sedan år 1936 en särskild lag finns rörande vanföra, som i huvudsak berör samma områden som de ovan refererade lagarna, dock med den inskränkningen, att det här endast gäller *en* grupp partiellt arbetsföra.

I denna artikel har framhållits den brist på enhetlighet och koordination, som nu råder inom svensk invalidvård, samtidigt som våra resurser på detta område är betydande. Vidare har redogjorts för hur man i flera andra länder sökt inom ramen av en speciell lagstiftning skapa fasthet och reda. För författaren, som ej anser sig i detta sammanhang böra framlägga förslag till hur en svensk invalidlag borde vara konstruerad, står det klart, att en dylik lag skulle innebära väsentliga fördelar, även om den ingalunda komme att medföra en lösning på alla förefintliga koordinationsproblem. För missförstånds undvikande bör i detta sammanhang även framhållas, att denna artikel ej syftar till att aktualisera frågan om partiellt arbetsföras tvångsmässiga anställande inom företagen (kvotlagstiftning). I första hand skulle den förordade invalidlagen inskränka sig till att befordra planmässigheten inom detta arbete genom att i stora drag fastslå ansvarigheten och uppgifternas fördelning.

På stället marsch eller sakta framåt?

Aktuell befolkningsprognos fram till år 1965

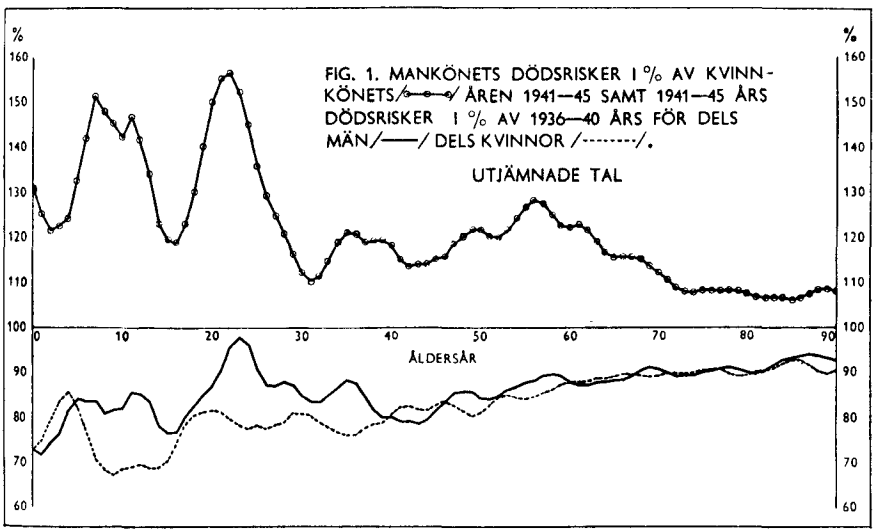
Av förste aktuarie *Jo Södergren*, Statistiska centralbyrån

Statistiska centralbyrån har nyligen publicerat dödlighets- och livslängdstabeller för femårsperioden 1941—45.[1] *I denna berättelse ingår även en del beräkningar över den framtida befolkningsutvecklingen. Dessa kalkyler är dock ej fullständiga, enär några fruktsamhetsantaganden ej gjorts. I denna artikel kompletteras beräkningarna med en befolkningsprognos fram till år 1965.*

Red.

De nu färdigställda dödlighets- och livslängdstabellerna för åren 1941—45 visar, som framgår av nedanstående *diagram 1*, att dödsriskerna gått ned betydligt jämfört med närmast föregående femårsperiod. Iögonenfallande är emellertid, att dödsrisken för män i 20—25-årsåldern knappast förbättrats alls. Detta har sin grund i att de våldsamma dödsorsakerna har ökat från 24,8 % (1936—40) till 38,4 % (1941—45) för avlidna män i åldern 20—25 år[2]. Det är beredskapsolyckorna och krigsförlisningarna, som här går igen, och förmodligen kommer toppen på kurvan att sjunka för åren 1946—50.

Diagram 1

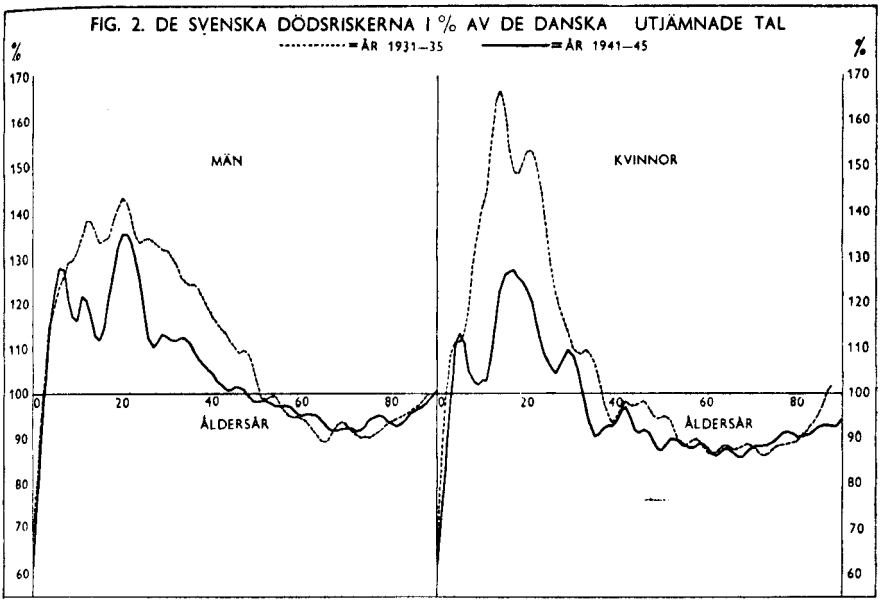
[1] Se Del VI av 1945 års folkräkningsberättelse. — [2] Se Dödsorsaker, tab. 3.

Framskriven folkmängd vid slutet av åren 1950, 1955, 1960 och 1965 fördelad på åldersgrupper

Åldersår	Män					Kvinnor				
	1950[1]	1950[2]	1955	1960	1965	1950[1]	1950[2]	1955	1960	1965
0— 5	309 828	310 382	283 468	267 682	262 579	294 956	295 527	269 859	254 832	249 973
5—10	298 386	301 184	307 130	281 000	265 351	284 282	287 046	292 913	267 990	253 067
10—15	225 149	228 703	296 816	305 514	279 521	216 875	220 892	283 243	291 842	267 010
15—20	207 628	209 668	223 697	294 902	303 544	199 793	202 966	215 750	281 775	290 329
20—25	223 936	227 781	204 957	220 820	291 108	218 080	225 792	198 005	213 819	279 253
25—30	259 623	267 301	220 778	202 067	217 706	253 562	262 225	215 879	196 007	211 661
30—35	268 529	273 418	256 305	217 956	199 484	261 788	266 926	250 756	213 491	193 838
35—40	270 942	274 732	264 781	252 727	214 914	264 456	268 154	258 685	247 785	210 961
40—45	267 932	270 739	266 265	260 210	248 365	264 305	267 149	260 560	254 874	244 134
45—50	239 039	241 075	261 709	260 081	254 167	243 541	245 453	258 975	255 305	249 734
50—55	211 501	212 873	230 916	252 816	251 243	219 687	221 115	236 659	251 654	248 088
55—60	181 814	182 643	200 754	219 183	239 970	195 274	196 199	210 729	227 009	241 392
60—65	155 838	156 397	168 002	185 502	202 531	171 803	172 578	183 128	197 622	212 889
65—70	127 288	127 669	137 855	148 615	164 096	140 947	141 540	154 732	164 931	177 985
70—75	98 101	98 430	104 482	113 155	121 987	109 741	110 232	118 207	129 768	138 322
75—80	62 713	62 877	70 649	75 244	81 491	72 296	72 644	81 075	87 329	95 870
80—85	30 798	30 896	36 279	40 870	43 528	38 544	38 683	43 502	48 784	52 547
85—90	12 869	12 897	12 630	14 878	16 761	17 696	17 750	16 749	18 903	21 198
90—95	3 018	3 024	3 231	3 171	3 736	4 572	4 579	4 966	4 700	5 305
95—ω	496	496	567	607	596	829	829	953	1 035	980
Summa	**3 455 428**	**3 493 185**	**3 551 271**	**3 617 000**	**3 662 678**	**3 473 030**	**3 518 279**	**3 555 325**	**3 609 455**	**3 644 536**

[1] Utom [2] med inräknande av 1946—1949 års invandringsöverskott.

Diagram 2

Vidare observeras, att i skolåldern förbättringen är större för flickor än för gossar. Om man för åldern 5—15 år uppdelar dödsorsakerna i två grupper: a) våldsamma dödsorsaker, där tre fjärdedelar kommer på gossarna, b) övriga dödsorsaker, som är ganska jämnt fördelade på gossar och flickor, finner man, att grupp a) har nedgått med knappa 2 %, men grupp b) med 31 %. Överhuvud taget är mankönets överdödlighet till stor del att tillskriva just de våldsamma dödsorsakerna; fredsåret 1946 avled:

genom	våldsamma dödsorsaker	2 615 män och	1 118 kvinnor
»	andra »	32 569 » »	34 333 »
	Summa	**35 184** » »	**35 451** »

Diagram 2 visar, att vi i de allra första levnadsåren och i högre åldrar har lägre, men i ungdomen och den första medelåldern högre dödsrisker än i Danmark, samt att skillnaden i stort sett är mindre för åren 1941—45 än under åren 1931—35. Förklaringen till att våra ungdomar har högre dödlighet än de danska är väl bl. a. att söka i den höga dödligheten i landets norra del; såsom framgår av nedanstående tablå föreligger fortfarande en rätt stor skillnad mellan Norrland (Dalarna inberäknat) och landet i övrigt.

Avlidna i ‰ av medelfolkmängden i åldern 10—30 år

	I genomsnitt för åren 1940/41	1945/46
I Norrland (med Dalarna)	2·65	2·20
» övriga Sverige	1·76	1·66
» hela landet	1·96	1·78

Lägger man 1941—45 års dödsrisker till grund för en framskrivning av 1945 års folkmängd, kommer man med olika alternativ om antalet levande födda barn till följande ungefärliga folkmängd vid slutet av åren:

	Alt. I	Alt. II
1950	6·93	6·93
1955	7·11	6·98
1960	7·23	6·99
1965	7·31	6·96

I alt. I, som torde vara ett maximiantagande, räknar man med att antalet levande födda barn per 1 000 kvinnor i åldern 20—45 år kommer att vara detsamma som i genomsnitt för åren 1941—45 eller 93,9. Enligt alt. II, som torde kunna antagas utgöra ett minimiantagande, förutsättes att antalet levande födda barn per 1 000 kvinnor i åldern 20—45 år blir detsamma som i medeltal för åren 1931—40 eller 73,0.

I intetdera alternativet har hänsyn tagits till den utrikes omflyttningen. Då denna under åren 1946—49 resulterat i ett immigrationsöverskott på ca 83 000 personer, skulle enligt båda alternativen folkmängden vid 1950 års slut uppgå till 7,01 milj. Då emellertid detta immigrationsöverskott till stor del utgöres av personer, som vistats i landet i åratal, innan de blivit kyrkobokförda och räknade som immigranter, och då under år 1949 överskottet var rätt litet beroende på ökad emigration av huvudsakligen utlänningar, torde det vara försiktigast att ej räkna med något netto i fortsättningen, och låta de 83 000 tjänstgöra som säkerhetsmarginal för alt. I; de är mera koncentrerade till den yngre medelåldern än befolkningen i övrigt (resp. 54,7 och 29,2 % födda 1911—30) och kan alltså väntas ge upphov till en minst lika talrik avkomma, relativt sett. En ytterligare säkerhetsmarginal ligger däri, att 1946—50 års dödsrisker, efter vad man nu kan se, torde bli lägre än 1941—45 års. Å andra sidan kan befaras, att giftermålsfrekvensen nedgår så mycket, att 1941—45 års medeltal av födda barn enligt alt. I kommer att avsevärt underskridas. Det förhållandet, att antalet nyingångna äktenskap, per 1 000 äktenskapslediga män räknat, här i landet stigit från 66 år 1940 till 74 år 1945/46, behöver ju dock ej innebära, att detta relativtal måste nedgå eller stagnera; i Danmark var motsvarande tal 92 sistnämnda år och i Förenta staterna 118 år 1940. Att giftermålsfrekvensens nedgång skulle bli så stark, att antalet födda barn närmar sig alt. II, förefaller osannolikt. Även om så skulle ske, och alltså enligt alt. II en folkminskning kunna konstateras vid 1965 års folkräkning, kan denna minskning väntas bli övergående, ty vid den tiden kommer ju 1942—49 års talrika födelsekullar med i fortplantningsleken.

Av tabellen på sid. 512 framgår, hur den beräknade fördelningen efter ålder och kön kommer att bli vid slutet av åren 1950, 1955, 1960 och 1965. För år 1950 har i tabellen nettoimmigrationen inräknats i en särskild kolumn. Tabellen, liksom diagrammen på sid. 493 grundar sig på 1941—45 års dödsrisker och ett fruktsamhetsantagande enligt alt. I. Talen i tabellen presenteras utan avrundning för att vara mera användbara i olika kombinationer, icke för att antyda större exakthet än de verkligen äger.

Priser på några viktigare varuslag i olika länder under oktober 1949 resp. april 1950

I november 1948 erhöll socialstyrelsen i uppdrag att ombesörja vissa fortlöpande undersökningar angående levnadskostnaderna på sådana utländska orter, där utrikesdepartementet har avlönade befattningshavare. Ändamålet med beräkningarna är att ge ett underlag för bestämmande av lönerna för utrikesdepartementets tjänstemän på utländska orter. Genom beskickningarnas och konsulatens försorg insändas prisuppgifter på ett antal varor och tjänster, vilka skall ligga till grund för den s. k. dyrortsindex, som beräknas för respektive ort. De i diagrammet och i tabellen på sid. 516—518 lämnade uppgifterna har hämtats från detta material. Ehuru dessa priser icke kan göra anspråk på att vara representativa genomsnittspriser för respektive land eller ens för den ort de i första hand avser, torde de dock i grova drag ge en bild av allmänna dyrheten på olika platser i världen.

I princip skall dessa beräkningar ha till syfte att mäta, vad det kostar för en svensk att leva i det främmande landet med bibehållande av en viss given standard, i huvudsak avseende svenska förhållanden. Det är uppenbart, att det för erhållande av en korrekt jämförelse är av allra största betydelse, att de prisuppgifter, som lämnas, verkligen avser varor av likvärdig kvalitet. I syfte att i möjligaste mån nå detta, har en särskild blankett utarbetats, där varubeskrivningar till tjänst för uppgiftslämnaren finns angivna. Helt kan dock icke olikheter i kvalitet undgås, vilket bör beaktas vid bedömandet av prisuppgifterna. Bl. a. medger en varubeskrivning, hur snävt den än må vara formulerad, rätt stora möjligheter till variationer i fråga om kvalitet. Detta gäller i särskilt hög grad kläder, där dessutom sedvänjor och moder i olika länder blir av betydelse. Vidare är priset på en vara eller tjänst många gånger avsevärt högre i centralt belägna, ofta kanske lyxbetonade butiker, än på andra inköpsställen i samma stad. I fråga om valet av butik gäller, att priserna skall hämtas från butiker, där tjänstemännen på beskickningarna etc. normalt gör sina inköp. I många länder torde fullgoda varor av svensk kvalitet endast stå att få i mer eller mindre lyxbetonade butiker. En annan omständighet, som bör beaktas i detta sammanhang, är svårigheter för en person utan närmare kännedom om de lokala förhållandena att finna ekonomiskt gynnsamma inköpsställen. De här berörda omständigheterna torde sannolikt medföra, att priserna kommer att ligga något högre än det faktiska genomsnittspriset på orten i fråga. Man skulle kunna säga, att priserna i viss mån inkluderar den ökning av levnadskostnaden, som en person på grund av främlingskap får vidkännas.

Priser på några viktigare varor och tjänster i olika

	Varuslag	Stockholm [2]	Oslo [1]	Köpenhamn [1]	Helsingfors [1]	Reykjavik [2]	London [1]	Dublin [1]	Paris [1]	Madrid [2]	Lissabon [2]
1	Mjölk l	0·36	0·35	0·38	0·44	0·68	0·60	0·63	0·67	1·04	1·09
2	Smör . . . . . kg	5·60	4·46	5·11	7·49	10·90	4·11	4·59	11·10	12·42	7·60
3	Bordsmargarin . . . »	2·60	0·72	2·08	2·72	1·08	1·38	2·66	3·43	·	4·34
4	Olivolja l	9·50	·	·	12·98	6·84	7·97	17·40	7·11	8·28	2·48
5	Ägg . . . . . kg	3·10	3·89	4·14	7·95	5·71	4·11	5·92	6·17	7·62	2·71
6	Oxstek . . . . . »	4·80	2·59	3·31	6·81	9·51	4·05	5·62	8·88	8·28	5·06
7	Fårstek . . . . . »	5·65	3·58	4·51	4·54	4·09	2·84	4·05	8·88	7·04	3·98
8	Rökt skinka . . . . »	6·69	7·02	6·02	10·22	15·85	5·80	5·92	12·14	20·70	10·85
9	Fläskkotlett . . . . »	4·94	3·82	3·68	6·86	11·41	4·05	5·92	7·70	9·82	6·38
10	Unghöns . . . . . »	4·72	3·89	4·89	4·86	5·07	4·83	5·62	9·25	11·94	6·08
11	Fisk [3] . . . . . »	2·10	2·04	1·71	7·28	0·59	1·87	4·71	8·89	6·62	6·15
12	Vetemjöl . . . . . »	0·65	0·46	0·64	1·59	0·59	0·48	1·09	0·74	2·90	2·17
13	Risgryn . . . . . »	1·57	1·44	·	·	0·98	1·21	1·87	5·18	2·48	1·56
14	Matbröd . . . . . »	0·98	0·54	0·72	0·73	0·76	0·72	0·61	1·04	5·80	2·38
15	Kaffe . . . . . »	7·80	2·92	4·99	18·16	7·29	4·83	4·83	6·54	39·33	8·68
16	Te . . . . . »	18·00	13·82	16·54	27·24	11·06	5·38	4·29	30·20	51·75	12·66
17	Strösocker . . . . . »	0·79	0·46	0·38	1·27	0·90	0·72	0·66	1·38	3·11	2·10
18	Potatis . . . . . »	0·33	0·24	0·26	0·41	0·35	0·18	0·18	0·33	1·04	0·54
19	Morötter . . . . . »	0·76	0·38	0·38	0·68	2·06	0·42	1·63	0·73	1·66	0·48
20	Äpplen . . . . . »	2·04	1·91	1·28	9·08	3·04	2·17	2·42	1·92	·	·
21	Apelsiner . . . . . »	1·80	·	·	2·84	·	1·09	2·54	·	1·24	1·81
22	Apelsinmarmelad . . »	2·60	2·45	3·76	6·13	·	2·42	1·63	7·11	5·59	13·02
23	Öl . . . . . 1/3 l	0·32	0·43	0·39	0·71	0·53	1·21	1·03	0·71	0·69	0·80
24	Vichyvatten . . . 0·4 l	0·24	0·38	0·24	0·27	0·46	0·42	0·42	0·28	0·28	0·54
25	Herrkostym (beställd) st	450·00	495·00	488·72	385·90	380·35	580·00	435·00	666·18	331·20	633·08
26	Skjorta (kulört) . . »	25·00	27·50	26·32	27·24	25·86	32·63	36·25	46·63	40·37	63·31
27	Herrlågskor . . . . par	35·00	43·20	37·59	63·56	57·05	48·94	58·00	107·33	103·50	63·31
28	Glödlampa 40 W . . st	0·90	0·86	1·24	1·57	1·71	1·27	1·15	1·33	1·24	1·63
29	Telefon (1 800 samtal) . .	134·00	185·76	123·31	157·99	174·33	182·70	186·00	679·50	135·63	217·06
30	Cigaretter [4] . . . 20 st	2·60	2·00	2·00	3·00	2·00	3·20	3·20	3·80	2·80	1·80
31	Restaurangmåltid [5] . . .	4·20	7·44	7·65	6·30	5·39	12·20	5·98	11·35	13·11	9·35
32	Hårpermanentning [6] . . .	19·00	18·09	32·71	37·46	25·83	68·51	72·50	49·37	36·23	36·18
33	Läkararvode	15·00	7·20	11·28	15·89	6·34	38·06	29·00	13·32	31·05	27·13
34	Tvätt o. strykn. av skjorta	1·14	1·08	1·05	5·22	1·25	0·91	0·72	1·48	·	1·81
35	Bensin l	0·72	0·58	0·56	0·50	0·48	0·36	0·44	0·93	2·79	0·83
36	Biografbiljett . . . st	2·50	2·74	2·07	2·04	1·66	5·44	2·54	2·59	3·73	2·71

De i tabellen angivna priserna avser i de flesta fall oktober 1949 men i fråga om vissa orter april 1950, beroende på att vid revisionen av levnadskostnadsberäkningarna våren 1950, det icke ansågs föreligga behov av särskilda prisuppgifter från samtliga orter.

Priserna har omräknats till svenska kronor efter de officiella växelkurser,

[1] Priserna avser tiden omkring mitten av oktober 1949. — [2] Priserna avser tiden omkring
[5] Exklusive drycker och dricks pengar. — [6] Medelpris för elektrisk och kemisk.

länder under oktober 1949 resp. april 1950 (i svenska kronor)

Bryssel[1]	Haag[1]	Hamburg[2]	Wien[1]	Bern[1]	Warszawa[2]	Prag[2]	Budapest[2]	Aten[1]	Rom[1]	Moskva[2]	Ankara[2]	Addis Abeba[2]	
0·70	0·34	0·81	2·07	0·70	0·78	0·50	0·89	1·10	0·70	3·67	1·48	1·04	1
11·41	6·03	8·30	24·87	8·44	13·62	29·93	10·66	16·89	11·48	42·30	15·52	20·70	2
2·59	1·86	4·31	·	4·19	9·34	8·05	6·22	13·57	·	23 31	·	·	3
8·94	3·29	·	20 73	5·65	·	55·73	·	5·07	5·58	·	4·99	16·77	4
6·17	4·66	4·92	17·62	4·98	7·78	14·27	9·44	8·62	5·23	19·86	3·14	4·41	5
9·38	4·18	8·61	15·54	7·58	12·32	13·37	8·22	6·78	12·30	20·72	8·78	4·14	6
7·78	3·77	8·61	12·95	6·70	·	4·64	4·89	10·17	8·20	20·72	3·70	4·14	7
18·67	6·03	12·30	36·27	20·09	·	25·90	22·21	16·96	13·52	38·85	22·17	12·42	8
8·30	4·38	11·07	19·69	7·95	9·08	11·35	7·11	7·07	7·79	28·06	11·09	12·42	9
8·81	8·22	6·46	20·73	7·95	19·45	17·54	7·11	8·48	8·20	15·54	7·39	3·89	10
8·47	4·45	4·00	14·90	5·47	7·78	7·22	9·33	7·07	5·12	16·40	10·16	4·14	11
1·35	0·79	·	2·59	1·34	3·11	1·34	1·15	1·70	1·64	10·36	1·85	1·04	12
1·81	1·37	1·97	5·18	1·72	7·78	30·96	·	5·65	2·25	12·95	3·51	4·14	13
1·04	1·16	1·09	1·17	1·57	1·17	0·88	2·58	1·13	1·48	4·17	1·11	1·72	14
6·84	6·03	·	37·81	6·70	58·36	82·56	115·48	11·30	13·93	52·66	20·82	5·18	15
22·30	10·96	49·20	·	15·90	103·75	165·12	190·99	33·91	40·98	117·41	44·34	25·88	16
1·35	1·08	1·48	4·66	1·06	2·59	7·53	3·02	3·33	2·13	9·54	3·23	1·86	17
0·18	0·19	0·15	0·93	0·29	0·26	0·41	0·84	0·68	0·41	1·21	0·65	2·07	18
0·62	0·98	1·23	1·04	0·50	1·30	·	0·98	1·98	0·45	1·21	0·74	2·07	19
1·56	1·08	2·71	3·63	1·00	4·21	·	·	·	1·43	12·09	·	·	20
2·07	2·47	3·44	4·15	1·17	10·37	·	·	·	·	20·72	2·77	2·07	21
·	5·18	3·44	7·25	2·34	·	·	·	6·59	5·74	·	·	6·21	22
0·47	0·48	0·80	0·67	0·26	0·58	0·29	0·84	0·72	0·49	2·31	0·50	1·30	23
0·29	0·66	0·30	0·20	0·17	0·18	0·37	0·21	0·22	0·54	0·69	0·59	0·62	24
751·83	376·75	522·75	1 450·78	460·35	1 167·17	2322·00	1 265·85	670·29	532·79	777·00	831·42	621·00	25
38·89	34·25	44·28	137·31	37·67	90·78	154·80	124·36	68·84	32·79	43·17	73·90	43·47	26
82·96	57·54	55·35	181·35	62·78	518·74	464·40	222·08	90·58	81·97	151·08	97·00	41·40	27
1·24	1·03	2·28	1·87	1·59	1·82	2·58	3·78	1·38	2·87	1·73	1·76	2·59	28
329·77	334·28	464·94	643·52	234·86	778·11	520·13	319·79	159·42	137·48	284·90	133·08	248·40	29
1·80	3·80	3·00	3·20	1·60	·	·	6·20	2·20	2·50	·	1·20	2·00	30
9·54	9·36	7·17	13·15	6·21	20·53	13·93	17·21	8·16	7·93	18·71	10·77	12·07	31
64·81	51·38	36·90	·	39·13	48·63	42·57	59·96	28·99	28·69	56·12	22·63	62·10	32
20·74	10·28	18·45	20·73	16·74	29·18	18·06	22·21	18·12	·	25·90	36·95	15·53	33
2·33	1·03	1·48	1·81	1·00	2·59	3·10	2·22	1·81	1·23	·	1·16	10·35	34
0·62	0·36	0·70	2·33	0·54	1·04	1·24	0·67	0·50	0·94	·	0·91	1·10	35
3·11	2·74	3·44	2·33	2·24	2·59	2·32	4·00	1 99	3·69	8·63	2·31	4·14	36

som gällde i oktober 1949 och april 1950. I vissa fall ger dock som bekant den officiella kursen icke någon riktig bild av det faktiska värdeförhållandet valutorna emellan.

Vid jämförelse av priserna på olika orter bör även beaktas motsvarande prisuppgift för Stockholm, då man härigenom kan skapa sig en uppfattning

mitten av april 1950. — [3] Medelpris för de vanligaste fisksorterna. — [4] Av amerikansk typ. —

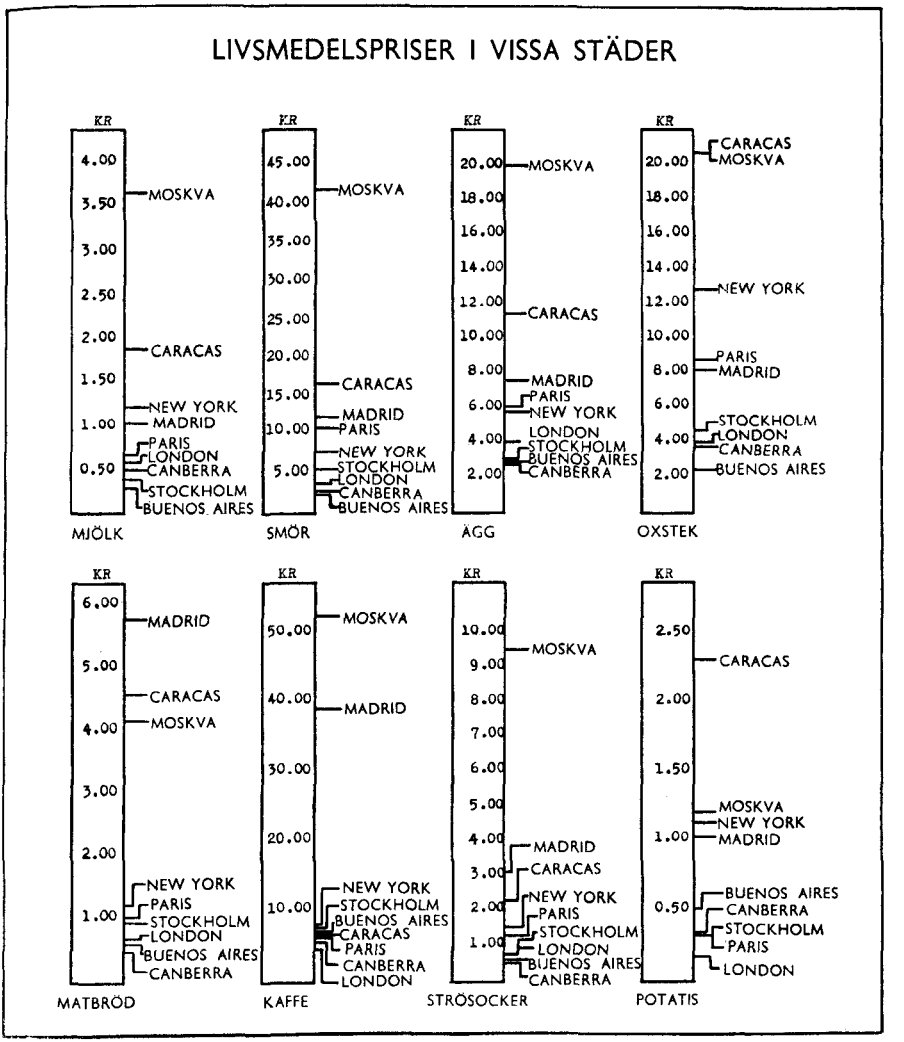
PRISER PÅ NÅGRA VIKTIGARE VAROR OCH TJÄNSTER I OLIKA LÄNDER UNDER OKTOBER 1949 RESP. APRIL 1950 (I SVENSKA KRONOR) (forts.)

	Varuslag		New York [1]	Ottawa [1]	Caracas [1]	Bogota [1]	Buenos Aires [2]	Rio de Janeiro [1]	Canberra [1]	Wellington [1]	Pretoria [1]	Delhi [2]
1	Mjölk	l	1·19	0·89	1·92	0·87	0·29	0·98	0·53	0·37	0·54	1·20
2	Smör	kg	7·93	6·78	16·93	13·68	2·87	13·50	3·01	2·42	4·05	10·00
3	Bordsmargarin	»	4·04	4·10	·	7·37	·	·	2·13	2·66	2·17	·
4	Olivolja	l	7·46	9·33	23·08	15·79	10·92	22·78	17·07	17·15	3·08	3·50
5	Ägg	kg	5·85	5·32	11·54	6·71	2·85	5·68	2·81	3·08	3·50	5·00
6	Oxstek	»	12·95	7·87	20·77	6·84	2·59	7·88	3·88	2·66	2·84	·
7	Fårstek	»	12·07	8·15	16·93	6·84	2·30	8·44	3·25	4·05	3·20	2·25
8	Rökt skinka	»	8·08	9·94	24·62	14·74	9·67	22·50	6·45	5·07	4·83	20·00
9	Fläskkotlett	»	9·22	6·78	12·81	6·84	2·59	9·85	3·54	2·54	3·38	5·50
10	Unghöns	»	7·46	6·26	16·42	8·76	8·05	9·85	9·07	6·95	4·41	13·00
11	Fisk [3]	»	11·24	5·56	12·81	10·00	2·21	9·56	4·66	2·84	2·23	6·00
12	Vetemjöl	»	1·50	0·80	4·08	2·87	0·17	3·52	0·63	0·66	0·54	0·85
13	Risgryn	»	2·75	2·40	2·31	1·89	1·15	2·53	1·60	1·99	1·33	2·60
14	Matbröd	»	1·24	·	4·62	2·90	0·63	5·63	0·51	0·42	0·51	3·25
15	Kaffe	»	8·08	8·29	6·92	4·74	7·24	3·71	5·82	7·49	5·62	5·50
16	Te	»	15·54	15·17	30·77	·	14·94	14·06	3·54	8·03	9·66	10·00
17	Strösocker	»	1·55	1·04	2·31	1·05	0·63	1·13	0·53	0·85	0·60	3·40
18	Potatis	»	1·14	0·42	2·31	0·95	0·52	1·69	0·34	·	0·79	2·25
19	Morötter	»	2·28	0·52	7·69	1·05	1·72	1·41	1·31	0·79	0·54	2·75
20	Äpplen	»	1·71	1·55	·	·	·	4·22	1·75	1·21	1·21	·
21	Apelsiner	»	2·59	1·74	6·15	1·05	·	3·38	1·94	1·21	0·54	1·85
22	Apelsinmarmelad	»	4·04	3·44	15·71	7·89	4·15	9·56	1·31	3·02	1·15	9·00
23	Öl	1/3 l	0·57	0·57	2·05	0·87	0·51	0·93	0·58	0·66	0·48	·
24	Vichyvatten	0·4 l	0·62	0·38	0·77	0·42	0·47	0·90	0·34	0·60	0·24	0·48
25	Herrkostym (beställd)	st	906·50	659·40	769·35	868·42	689·66	1265·00	466·00	435·00	449·50	375·00
26	Skjorta (kulört)	»	25·90	44·75	69·24	57·89	63·22	70·32	29·13	29·00	29·00	45·00
27	Herrlågskor	par	77·70	88·31	115·40	73·68	68·97	126·58	49·51	58·00	43·50	65·00
28	Glödlampa 40 W	st	1·04	0·71	1·15	1·32	1·21	1·13	0·87	2·11	1·15	3·00
29	Telefon (1 800 samtal)		310·80	197·82	443·15	173·68	103·45	270·03	196·59	126·88	215·27	·
30	Cigaretter [4]	20 st	1·00	2·00	3·00	2·80	4·80	4·00	2·60	1·40	1·00	1·20
31	Restaurangmåltid [5]		18·54	10·46	17·43	10·32	6·90	15·00	4·85	4·71	4·23	·
32	Hårpermanentning [6]		142·45	94·20	107·71	39·47	37·36	84·39	44·96	49·30	49·30	50·00
33	Läkararvode		38·85	47·10	46·16	39·47	22·99	70·32	12·23	15·23	9·06	33·00
34	Tvätt o. strykn. av skjorta		1·55	1·41	2·31	0·92	1·29	1·41	0·87	0·66	1·09	0·55
35	Bensin	l	0·41	0·42	0·15	0·38	0·34	0·51	0·37	0·41	0·42	0·75
36	Biografbiljett	st	6·48	3·77	6·15	3·95	2 24	2·42	2·91	2·05	2·78	3·00

om vederbörande varas standard. Så har exempelvis för herrkostym tagits priset på beställd kostym till 450 kr, för herrskor ett prisläge på 35 kr etc.

Givetvis gäller kvalitetsolikheterna i mindre grad för livsmedel och andra till kvaliteten lättbestämbara varor, där varubeteckningen i och för sig ger en rätt entydig bild.

[1] Priserna avser tiden omkring mitten av oktober 1949. — [2] Priserna avser tiden omkring mitten av april 1950. — [3] Medelpris för de vanligaste fisksorterna. — [4] Av amerikansk typ. — [5] Exklusive drycker och dryckspengar. — [6] Medelpris för elektrisk och kemisk.

Vidare bör beaktas att dessa priser självfallet icke ger något uttryck för levnadsstandarden i länderna, utan endast vad det kostar för en svensk att köpa varan i fråga efter växling till officiellt gällande valutakurser.

A. N—t

Kortare meddelanden

Förlikningsmännen. Genom Kungl. Maj:ts kungörelse den 5 maj 1950 har viss ändring i distriktsindelningen för medling i arbetstvister företagits. Det förutvarande fjärde distriktet har uppdelats i två distrikt, varvid det nya distriktet fått benämningen femte distriktet. Förutvarande femte, sjätte och sjunde distrikten benämnes hädanefter sjätte, sjunde resp. åttonde distrikten. Indelningen gäller från och med den 1 juli 1950 enligt följande:

första distriktet, omfattande Stockholms stad samt Stockholms, Uppsala och Södermanlands län;

andra distriktet, omfattande Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Kalmar, Gotlands och Blekinge län;

tredje distriktet, omfattande Kristianstads och Malmöhus län;

fjärde distriktet, omfattande Göteborgs och Bohus län;

femte distriktet, omfattande Hallands, Älvsborgs och Skaraborgs län;

sjätte distriktet, omfattande Värmlands, Örebro, Västmanlands och Kopparbergs län;

sjunde distriktet, omfattande Gävleborgs, Västernorrlands och Jämtlands län; samt

åttonde distriktet, omfattande Västerbottens och Norrbottens län.

Till förlikningsman i det nytillkomna femte distriktet har förordnats borgmästaren Erik Bendz, Halmstad. Till ny förlikningsman för tredje distriktet från och med den 1 juli har vidare förordnats borgmästaren Lars Gunnar Ohlsson, Hälsingborg, sedan förutvarande förlikningsmannen, stiftssekreteraren Tage Gynnerstedt, Lund, ej önskat förnyat förordnande. Beträffande övriga förlikningsmän hänvisas till »Sociala Meddelanden» årg. 1950, sid. 79.

K.-A. N.

Utredning om olycksfall i arbete. Preliminära beräkningar ger vid handen, att antalet olycks- och yrkessjukdomsfall under år 1949 visar en stegring i jämförelse med 1948. Detta senare år var nämligen antalet ca 293 000, mot 1949 ca 307 000. Ökningen utgör sålunda något mer än 4 %.

Man får tills vidare inte tillmäta denna ökning avgörande betydelse. Antalet olycksfall (inbegripet yrkessjukdomsfall) var 1948 något lägre än 1947; ökningen från 1948 till 1949 kan möjligen till en del rubriceras som en tillfällig avvikelse.

Emellertid är situationen i ett speciellt avseende sämre 1949 än tidigare; försäkringsinrättningarnas utgifter för läkarvård, sjukpenningar och livräntor är för 1949 avsevärt högre än 1948. Enligt preliminära beräkningar är ökningen i dessa utgifter betydligt större än som motsvarar ökningen i sjukpenningens dagbelopp.

Mot bakgrunden av detta och de stora förluster, som vållas av olycksfallen, har *Ekonomisk information* beslutat att företaga en utredning av hithörande problem.

T. D—s

Kurs i sociala frågor på Jakobsberg. För tredje gången kommer i år kursen Social and Economic Development in Sweden att anordnas på Jakobsbergs Folkhögskola i samarbete mellan Svenska institutet och Kooperativa Förbundet. Kursen äger rum mellan 28 augusti och 12 september 1950 och är i första hand avsedd för engelsktalande utlänningar. Kursens sista 8 dagar, dvs. från och med tisdagen den 5 september, kommer att ägnas åt den svenska socialvården och dess olika aspekter. Den första dagen tar upp till behandling det svenska arbetsmarknadsläget och arbetsmarknadens parter. Därefter kommer efter en historisk översikt över den svenska socialvårdens utveckling att behandlas i tur och ordning de olika element, som ingår i dagens svenska socialpolitik. De flesta av de sociala föreläsningarna ges av tjänstemän i de sociala centrala ämbetsverken, främst Kungl. socialstyrelsen. Föreläsningarna kompletteras av studiebesök till olika mål av socialt intresse. Bl. a. anordnas en utflykt till Västerås söndagen den 10 september, varvid ASEA:s åtgärder till förmån för an-

ställda på arbetsplatserna och ute i staden kommer att studeras.

Kursen kostar i sin helhet 200 kronor men det är möjligt att anmäla sig endast till den sociala delen, varvid priset blir 125 kronor. Dessa priser inkluderar kost, logi, föreläsningar och utflykter med undantag av den till Västerås, som betingar en särskild kostnad av 10 kronor.

Kursledningen är villig att även mottaga några anmälningar från svenskar, som är roade och intresserade av att umgås med i första hand engelska och amerikanska studenter och socialarbetare under några dagar. Anmälan kan ske hos Svenska institutet, Bryggargatan 4, tel. 10 97 54.

Ålderdomshemmen undersöks. På framställning av socialstyrelsen har Kungl. Maj:t bemyndigat styrelsen dels att företa en omläggning av blanketten för den årliga fattigvårdsstatistiken, innebärande att vårdtagarna på ålderdomshemmen skall utgå ur redovisningen, och dels att verkställa en statistisk undersökning rörande ålderdomshemmen och där vårdade personer.

Som motivering för denna omläggning av fattigvårdsstatistiken har socialstyrelsen anfört bl. a. följande.

Fattigvårdsstatistiken har omfattat endast de vårdtagare på fattigvårdsanstalterna, vilka är understödstagare i fattigvårdslagens mening, och har sålunda icke innehållit någon fullständig redovisning av vårdtagarna på dessa anstalter. Understödstagarna utgjorde emellertid före den nuvarande folkpensionslagens ikraftträdande ungefär 80 % av samtliga vårdtagare på anstalterna. Övriga vårdtagare hade inackorderat sig på anstalterna och betalade själva för vården. Gränsdragningen mellan understödstagare och självbetalande inackorderingar har ålegat fattigvårdsstyrelserna, vilka därvid tillämpat mycket skiftande principer. De avgifter, som inackorderingarna betalade, torde i huvudsak ha täckt kommunernas självkostnader för vården. Vårdtagare, som endast hade sin folkpension, har före den nuvarande folkpensionslagen sällan kunnat erlägga full inackorderingsavgift.

Efter införande av de nya folkpensionerna år 1948 har fattigvårdsstyrelserna i viss utsträckning börjat tillämpa nya principer för vårdavgifterna vid ålderdomshemmen i enlighet med grunderna i den av riksdagen år 1947 beslutade ålderdomshemsreformen. Avgifterna har därvid avpassats så att folkpensionärer kan betala dem genom folkpensionerna. Förhållandena är emellertid mycket skiftande på olika håll i landet. En hel del fattigvårdsstyrelser tillämpar allt fortfarande avgifter, som till huvudsaklig del täcker kommunernas självkostnader. Det nya systemet torde emellertid efter hand komma att allt mera vinna terräng.

Följden av dessa nya avgiftsprinciper vid ålderdomshemmen har blivit den, att endast en mindre del av vårdtagarna på dessa anstalter numera betraktas såsom understödstagare och ingår i fattigvårdsstatistiken. Enligt uppgifterna till fattigvårdsstatistiken för år 1948 redovisades drygt 44 % av samtliga vårdtagare på ålderdomshemmen. Efter hand som de nya avgiftsprinciperna slår igenom, minskas dessa vårdtagare alltmera. De som till slut kommer att kvarstå i statistiken, blir ett fåtal, som icke åtnjuter folkpension eller som inackorderats på annan kommuns ålderdomshem med högre avgifter.

Under de förhållanden, som inträtt efter folkpensionsreformen, har socialstyrelsen ansett, att fattigvårdsstatistikens uppgifter om vårdtagarna på ålderdomshemmen förlorat det mesta av sitt värde och kan utgå ur denna statistik. Den belysning, som statistiken ger av antalet vårdtagare, av vårdtid och vårdkostnader vid ålderdomshemmen, blir helt värdelös. Det enda motiv, som kan åberopas för att dessa vårdtagare skall få kvarstå i statistiken, är det förhållandet, att en del fattigvårdsstyrelser fortfarande betraktar dem som understödstagare i fattigvårdslagens mening. Härtill kommer, att man anser det nödvändigt, att statistiken över fattigvårdens understödsverksamhet bör fullföljas efter oförändrade linjer för att icke bryta serierna över antalet understödstagare vid fattigvården. Detta är dock enligt socialstyrelsens mening icke tillräckliga skäl för att bibehålla dessa vårdtagare i statistiken. Konsekvensen av att vissa kommuner redovisar dessa vårdtagare i statistiken och andra icke blir, att jämförelser med avseende på fattigvår-

dens omfattning icke blir rättvisande mellan olika kommuner. Gränsen mellan understödstagare och inackorderingar vid ålderdomshemmen har utplånats i så stor utsträckning, att socialstyrelsen ansett tiden vara mogen för att redan nu ta steget fullt ut och överlag avföra dessa vårdtagare ur fattigvårdsstatistiken.

I ersättning för de uppgifter om ålderdomshemmens vårdtagare, som utgår ur fattigvårdsstatistiken, skall emellertid årligen upprättas en särskild statistik av fortlöpande slag rörande ålderdomshemmen och deras vårdtagare. Socialstyrelsen har nämligen för sin verksamhet på åldringsvårdens område ett stort behov av att erhålla mera fullständiga och uttömmande uppgifter om ålderdomshemmen än de som för närvarande kan erhållas ur fattigvårdsstatistiken. Så knapphändiga som fattigvårdsstatistikens uppgifter om vårdtagarna på ålderdomshemmen varit, har de haft mycket litet värde för belysning av anstaltsförhållandena och anstaltsklientelet. De består endast av allmänna data om vårdtagarna, nämligen om vårdtagarnas ålder, familjetyp och barnantal samt om vårdtidens längd under resp. redogörelseår och vårdkostnaderna. Då man saknat uppgifter om på vilka anstalter vårdtagarna varit intagna, har det icke varit möjligt att studera förhållandena vid de enskilda anstalterna.

Planer på en utbyggnad och effektivering av statistiken över ålderdomshemmen och dess vårdtagare har länge varit aktuella men har tills vidare fått anstå i avvaktan på en lämplig tidpunkt att genomföra dem. Efter folkpensionsreformen och den av riksdagen beslutade ålderdomshemsreformen har frågan om utvidgad ålderdomshemsstatistik blivit alltmer påkallad. För styrelsens verksamhet inom åldringsvården är det synnerligen angeläget att ha tillgång till en aktuell statistik rörande ålderdomshemmen, som ger en allsidig och ingående belysning av anstaltsförhållandena.

Statistiken rörande ålderdomshemmen, som socialstyrelsen upprättar som komplement till fattigvårdsstatistiken, grundas efter mönster av socialvårdskommitténs undersökning rörande ålderdomshemmen 1938 på två slag av uppgifter, nämligen dels vissa allmänna uppgifter beträffande anstalterna, dels vissa individuella uppgifter om vårdtagarna.

De allmänna uppgifterna skall ligga till grund för en belysning av förhållandena vid anstalterna, nämligen av hemmens ålder, byggnadernas art och platsutrymme, förekomsten av särskilda avdelningar för olika kategorier av sjuka (t. ex. sinnessjuka och kroniskt sjuka), vårdtagarnas antal och omsättning under det sistförflutna året, utgifter och inkomster för driften samt storleken av de inackorderingsavgifter, som tillämpas beträffande folkpensionärer och andra vårdtagare. På grund av mängden av dylika allmänna frågor kommer dessa framdeles att varieras från år till år, och sådana förhållanden, som förändras föga från år till år, efterfrågas med vissa års mellanrum.

De individuella uppgifterna skall ge en belysning av klientelets sammansättning med hänsyn till kön, ålder och civilstånd, vårdtagarnas hälsotillstånd och behov av vård på specialanstalter, vårdtider, vårdkostnadernas storlek och erläggande genom folkpension, understöd från fattigvården eller på annat sätt.

De allmänna uppgifterna är av den arten, att de skall inhämtas årligen och kommer därvid att varieras i viss utsträckning från år till år. I vissa avseenden skall dessa komplettera fattigvårdsstatistiken, varför de bör vara årliga. De individuella uppgifterna om klientelet däremot är av den omfattningen och karaktären, att det torde vara tillräckligt, att de införskaffas endast vart femte år. Den första undersökningen av denna art företas under innevarande år, varvid såväl allmänna uppgifter om anstalterna som individuella uppgifter om vårdtagarna inhämtas avseende anstaltsförhållandena under 1949. I fortsättningen skall allmänna anstaltsuppgifter införskaffas årligen samtidigt med uppgifterna till fattigvårdsstatistiken; nya individuella uppgifter däremot först om fem år.

G. H—dt

PERIODISKA ÖVERSIKTER

Mödrahjälpen under år 1949

Antalet av mödrahjälpsnämnderna under år 1949 handlagda och beviljade ansökningar om mödrahjälp framgår av nedanstående tablå.

	Handlagda ansökningar		Beviljade ansökningar		
	antal	per 100 lev. födda	antal	per 100 lev. födda	per 100 ansökn.
Landsbygd	39 896	62·9	32 660	51·5	81·9
Städer	21 567	37·5	15 030	26·1	69·7
Hela riket	**61 463**	**50·8**	**47 690**	**39·4**	**77·6**

Mödrahjälpsnämnderna handlade under år 1949 61 463 ansökningar om mödrahjälp mot 67 570 under föregående år. Nedgången, som utgör ca 9 %, beror endast till en del på den avtagande födelsefrekvensen, enär födelsernas antal endast nedgått med 4 % från 1948 till 1949. Antalet mödrahjälpsansökningar per 100 levande födda har därför också avtagit från 54 år 1948 till 51 år 1949. Huvudorsaken till nedgången i antalet mödrahjälpsansökningar torde sannolikt vara, att mödrarnas ekonomiska ställning förbättrats.

Av ansökningarna beviljades 47 690 eller omkring 78 %, motsvarande 39 % av antalet levande födda barn. Antalet beviljade ansökningar per 100 levande födda var dubbelt så många på landsbygden som i städerna.

Mödrarnas fördelning efter ålder och civilstånd framgår av tab. 1. De gifta mödrarna utgör huvuddelen av de aktuella fallen (79 %); deras andel är större på landsbygden (83 %) än i städerna (70 %) beroende på den större andelen utomäktenskapliga födelser i senare fallet.

Tab. 1. Beviljade ansökningar fördelade efter mödrarnas ålder år 1949

Åldersgrupper	Landsbygden			Städerna			Hela riket		
	Gifta	Ej gifta	Samtl.	Gifta	Ej gifta	Samtl.	Gifta	Ej gifta	Samtl.
Antal mödrar	27 216	5 444	32 660	10 491	4 539	15 030	37 707	9 983	47 690
Därav i % i nedanstående åldrar									
—20 år	2·9	32·6	7·8	5·4	28·7	12·5	3·6	30·9	9·3
20—25 »	21·7	40·5	24·8	27·8	39·4	31·0	23·8	40·0	26·8
25—30 »	28·2	14·9	26·0	29·0	16·1	25·1	28·4	15·4	25·7
30—35 »	21·8	5·0	19·0	19·1	7·5	15·6	21·0	6·1	17·9
35—40 »	16·7	4·2	14·7	13·1	4·0	10·3	15·7	4·1	13·8
40—45 »	7·5	1·8	6·6	4·4	1·8	3·6	6·7	1·8	5·6
45— »	1·2	1·0	1·1	1·7	2·5	1·9	1·3	1·7	1·4

Tab. 2. Beviljade ansökningar fördelade efter mödrarnas tidigare barnantal år 1949

Barnantal	Landsbygden			Städerna			Hela riket		
	Gifta	Ej gifta	Samtl.	Gifta	Ej gifta	Samtl.	Gifta	Ej gifta	Samtl.
Antal mödrar	27 216	5 444	32 660	10 491	4 539	15 030	37 707	9 983	47 690
Därav i % med nedanstående antal minderåriga barn									
0	20·9	79·4	30·7	26·2	80·5	42·5	22·4	79·9	34·4
1	28·5	12·3	25·8	31·8	11·3	25·3	29·3	11·8	25·6
2	21·8	4·1	18·4	20·7	3·8	15·6	21·1	4·0	17·5
3	12·7	1·8	10·9	11·4	1·1	8·3	12·3	1·5	10·1
4	7·0	0·8	5·9	5·2	0·7	3·9	6·5	0·8	5·3
5 eller flera	9·6	1·6	8·3	5·2	2·6	4·4	8·4	2·0	7·1

Fördelningen efter ålder visar bland annat, att 36 % av mödrarna var under 25 år. Av de gifta mödrarna var 27 % och av de ej gifta 71 % under 25 år. De gifta sökandena visar sig på landsbygden ha ett något högre åldersgenomsnitt än i städerna. Beträffande de ej gifta sökandena är förhållandet det rakt motsatta.

Antalet hjälpta mödrar har i tab. 2 fördelats efter mödrarnas tidigare barnantal (före den nedkomst, för vilken mödrahjälp sökes). Av de hjälpta mödrarna var 34 % förut barnlösa, 26 % hade förut ett barn och 18 % två barn. Omkring en femtedel (på landsbygden 25 % och i städerna 17 %) hade tre eller flera barn.

Det totalbelopp, som mödrahjälpsnämnderna beviljat under år 1949, utgjorde enligt tab. 3 i runt tal 11 347 000 kr, varav 7 899 000 kr gick till mödrar på landsbygden och 3 448 000 kr till mödrar i städerna.

Tab. 3. Den beviljade mödrahjälpens belopp under år 1949

	Landsbygden	Städerna	Hela riket
Beviljad mödrahjälp, kr	7 899 232	3 448 136	11 347 368
Beviljat belopp i medeltal per moder, kr			
Gifta	231	202	223
Ej gifta	296	292	294
Samtliga 1949	242	229	238
1948	240	222	235

De beviljade beloppen var i genomsnitt något högre än under föregående år, nämligen 238 kr för hela riket, 242 kr för landsbygden och 229 kr i städerna.

Tab. 4 visar, hur mödrahjälpsfallen fördelar sig efter det beviljade beloppets storlek. Det bör observeras, att de här redovisade beloppen i vissa fall avviker från de faktiskt utbetalade. Detta är fallet, om fastställt belopp genom någon inträffad förändring i förutsättningarna för mödrahjälpens beviljande helt eller delvis upphört att utgå. Däremot har i beloppen inräknats sådana tillägg till tidigare beviljade belopp, som tilldelats vederbörande efter nytt beslut av mödrahjälpsnämnden.

Tab. 4. Mödrahjälpsfallens fördelning efter beloppets storlek under år 1949

Beloppets storlek, kr	Landsbygden		Städerna		Hela riket	
	antal fall	%	antal fall	%	antal fall	%
— 49	530	1·6	440	2·9	970	2·0
50— 99	2 964	9·1	2 101	14·0	5 065	10·6
100—149	4 215	12·9	2 347	15·6	6 562	13·8
150—199	4 198	12·9	1 825	12·1	6 023	12·7
200—249	4 681	14·3	1 778	11·8	6 459	13·6
250—299	3 978	12·2	1 424	9·5	5 402	11·3
300	2 139	6·5	394	2·6	2 533	5·3
301—349	2 226	6·8	1 006	6·7	3 232	6·8
350—399	2 181	6·7	1 027	6·8	3 208	6·7
400	5 497	16·8	2 674	17·8	8 171	17·1
401—500	51	0·2	20	0·2	71	0·1
Tillhopa	**32 660**	**100·0**	**15 036**	**100·0**	**47 696**	**100·0**

De i de särskilda fallen beviljade beloppen är mycket varierande. På landsbygden hade ca $^1/_{10}$ av mödrarna fått mindre belopp än 100 kr, medan i städerna $^1/_6$ fått detta lägre belopp. Ungefär $^1/_4$ av fallen såväl på landsbygden som i städerna hade erhållit mellan 100 och 200 kr. Belopp mellan 200 och 300 kr var däremot något vanligare på landsbygden än i städerna. Högre belopp däremot var lika ofta förekommande på landsbygden som i städerna.

Av tab. 5 framgår, till vilka olika ändamål mödrahjälpen beviljats, samt de genomsnittliga belopp, som beviljats för olika ändamål. Varje mödrahjälpsfall ingår i denna tabell lika många gånger som hjälpen avsett olika ändamål.

Av de besvär över mödrahjälpsnämndernas beslut, som ingivits till socialstyrelsen, har inalles 1 909 avgjorts, motsvarande 3,1 % av antalet handlagda ansökningar. Av besvären bifölls 180 med ett sammanlagt belopp av 19 593 kr. Dessutom hade mödrahjälpsnämnderna med ledning av de omständigheter, som framkommit vid besvärsutredningarna, själva ändrat sina

Tab. 5. Mödrahjälpsfallen fördelade efter hjälpens ändamål

Mödrahjälp beviljad till	Procentuella antalet beslut angående viss hjälpform				Genomsnittligt beviljat belopp, kr			
	År 1949			År 1948	År 1949			År 1948
	Landsbygden	Städerna	Hela riket		Landsbygden	Städerna	Hela riket	
Tandvård	35·8	55·7	42·1	42·6	93	91	92	90
Kostförbättring	24·1	25·2	24·5	27·2	78	108	88	86
Hemhjälp	34·5	6·2	25·5	28·0	73	69	73	70
Barnets utrustning	68·7	68·5	68·7	68·4	75	86	79	75
Moderns »	70·8	49·4	64·0	64·2	135	115	130	126
Inackordering	7·9	15·7	10·4	10·0	153	181	166	165
Övriga ändamål	14·5	4·3	8·5	8·6	47	80	52	49
Tillhopa	·	·	·	·	**242**	**229**	**238**	**235**

beslut i 97 fall och därvid beviljat ungefär 13 798 kr. Det beviljade mödrahjälpsbeloppet under år 1949 utgjorde sålunda tillsammans med de av socialstyrelsen beviljade beloppen 11 366 961 kr.

En översikt av mödrahjälpens omfattning, sedan hjälpformen inrättades år 1938, lämnas i tab. 6.

Tab. 6. Mödrahjälpen under åren 1938—1949

År	Hjälpta mödrar		Mödrahjälpsbelopp, 1000-tal kr		
	antal	i % av födda	beviljat	lån	belopp per fall
1938	34 265	34·9	6 850	139	200
1939	45 726	47·2	8 680	125	190
1940	42 178	44·0	6 814	108	162
1941	50 071	50·4	8 827	72	176
1942	53 681	47·8	9 988	34	186
1943	56 489	45·2	10 576	28	187
1944	63 745	47·9	12 543	19	197
1945	64 849	48·6	13 517	10	208
1946	65 249	49·5	14 672	10	225
1947	60 798	47·4	14 226	3	234
1948	53 503	42·3	12 547	2	235
1949	47 690	39·4	11 847	—	238

G. H-dt

Nykterhetsvårdsklientelets omfattning och sammansättning under år 1948

I en tidigare redogörelse i denna tidskrift[1] har redovisats samtliga personer, som nykterhetsnämnderna tagit befattning med under år 1948; de utgjorde sammanlagt 29 319. På 11 272 av dessa har 1 § Al[2] varit tillämplig. För dessa svårare alkoholmissbrukare har individuella uppgifter infordrats avseende klientelets demografiska sammansättning, de åtgärder som vidtagits m. m. 5 421 var kvarstående från år 1947 och 5 851 var nytillkomna under år 1948. 466 personer överfördes under redovisningsåret till annan nykterhetsnämnd, 4 512 fall avslutades, medan återstående 6 294 fall var kvarstående den $^{31}/_{12}$ 1948. Den totala omsättningen på landsbygden och i städerna samt inom olika kön och civilstånd framgår av tab. 1.

Tab. 1. Omsättningen inom olika kön och civilstånd

	Kvarstående den $^{31}/_{12}$ 1947	Nytillkomna under år 1948	Överförda till annan nykterhetsnämnd	Ärendet avslutat under år 1948	Kvarstående den $^{31}/_{12}$ 1948	Kol. 5 i % av kol. 1 (kol. 1 = 100)
Män	**5 239**	**5 694**	**455**	**4 373**	**6 105**	**116·5**
Därav: ogifta	1 992	2 141	231	1 694	2 208	110·8
gifta	2 533	3 024	150	2 258	3 149	124·3
änklingar	147	166	11	113	189	128·6
frånskilda	567	363	63	308	559	98·6
Kvinnor	**182**	**157**	**11**	**139**	**189**	**103·8**
Därav: ogifta	42	32	3	24	47	111·9
gifta	86	80	4	66	96	111·6
änkor	14	17	1	14	16	114·3
frånskilda	40	28	3	35	30	75·0
Summa	**5 421**	**5 851**	**466**	**4 512**	**6 294**	**116·1**
Därav: landsbygd	1 188	1 790	184	1 217	1 577	132·7
städer	4 233	4 061	282	3 295	4 717	111·4

Antalet fall har under år 1948 alltså ökat från 5 421 till 6 294 eller med 16,1 % (på landsbygden med 32,7 % och i städerna med 11,4 %). Antalet män har ökat med 16,5 %, varav änklingarna med 28,6, de gifta med 24,3 och de ogifta med 10,8 %. Beträffande frånskilda män har en obetydlig minskning inträtt. Totalantalet kvinnor har ökat med 3,8 %, medan de frånskilda kvinnorna uppvisar en minskning med inte mindre än 25 %.

Männen utgör 97 % av hela klientelet, kvinnorna blott 3 % (till antalet 339). Kvinnorna är relativt talrikare i städerna (3,8 %) än på landsbygden

[1] Soc. Medd. årg. 1950, sid. 280. — [2] Alkoholistlagen.

Tab. 2. Klientelets åldersfördelning

Åldersgrupp	Landsbygd		Städer		Hela riket		Därav			
							män		kvinnor	
	totalt	%	totalt	%	totalt	%	totalt	%	totalt	%
—24 år	228	7·6	514	6·2	742	6·6	732	6·7	10	2·9
25—29 »	283	9·5	733	8·8	1 016	9·0	997	9·1	19	5·6
30—34 »	327	11·0	985	11·9	1 312	11·6	1 269	11·6	43	12·7
35—39 »	413	13·9	1 357	16·4	1 770	15·7	1 714	15·7	56	16·5
40—44 »	475	16·0	1 451	17·5	1 926	17·1	1 878	17·2	48	14·2
45—49 »	416	14·0	1 182	14·3	1 598	14·2	1 539	14·1	59	17·4
50—54 »	333	11·2	850	10·2	1 183	10·5	1 147	10·5	36	10·6
55—59 »	228	7·6	573	6·9	801	7·1	772	7·0	29	8·6
60—64 »	146	4·9	366	4·4	512	4·5	495	4·5	17	5·0
65— »	129	4·3	283	3·4	412	3·7	390	3·6	22	6·5
Totalt	**2 978**	**100·0**	**8 294**	**100·0**	**11 272**	**100·0**	**10 933**	**100·0**	**339**	**100·0**
Medelålder	42·8		41·9		42·0		42·0		44·8	

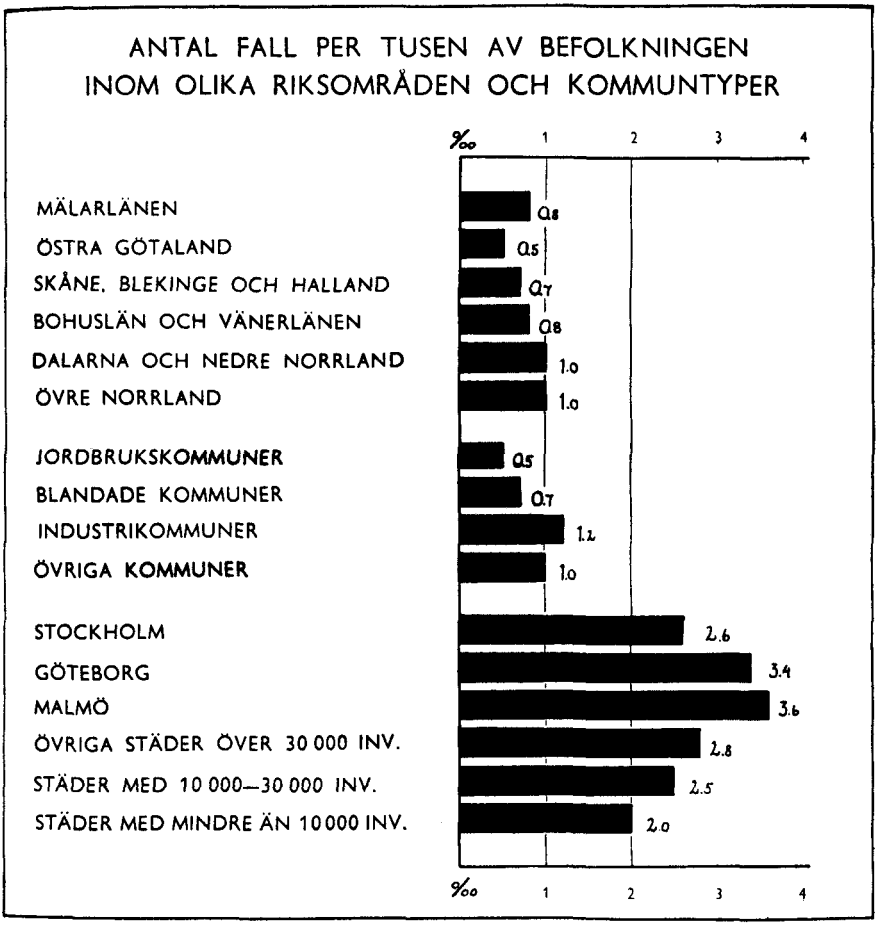
(0,7 %). Hur antalet fall inom olika kön och civilstånd fördelar sig på landsbygd och i städer, framgår av nedanstående tablå. Man kan konstatera, att i städerna till skillnad från på landsbygden de gifta är betydligt vanligare än de ogifta och att även de frånskilda där är relativt flera, vilket är en följd av skillnaden i civilståndsfördelning mellan städer och landsbygd. Jämfört med föregående år har andelen gifta ökat från 49,5 till 50,8 %, medan de ogifta minskat från 39,2 till 37,3 %.

	Landsbygd		Städer		Hela riket	
	totalt	%	totalt	%	totalt	%
Ogifta	1 355	45·5	2 852	34·4	4 207	37·3
Gifta	1 391	46·7	4 332	52·2	5 723	50·8
Änkor o. änklingar	95	3·2	249	3·0	344	3·0
Frånskilda	137	4·6	861	10·4	998	8·9
Summa	**2 978**	**100·0**	**8 294**	**100·0**	**11 272**	**100·0**
Därav: män	2 956	99·3	7 977	96·2	10 933	97·0
kvinnor	22	0·7	317	3·8	339	3·0

Frekvensen av alkoholister inom olika civilstånd på landsbygden och i städerna framgår av nedanstående sammanställning, där antalet beräknats per 1 000 av befolkningen mellan 20 och 80 år. Det framgår, att frekvensen är störst bland de frånskilda och lägst bland änkor och änklingar, och att de gifta i betydligt mindre utsträckning än de ogifta tillhör alkoholistklientelet.

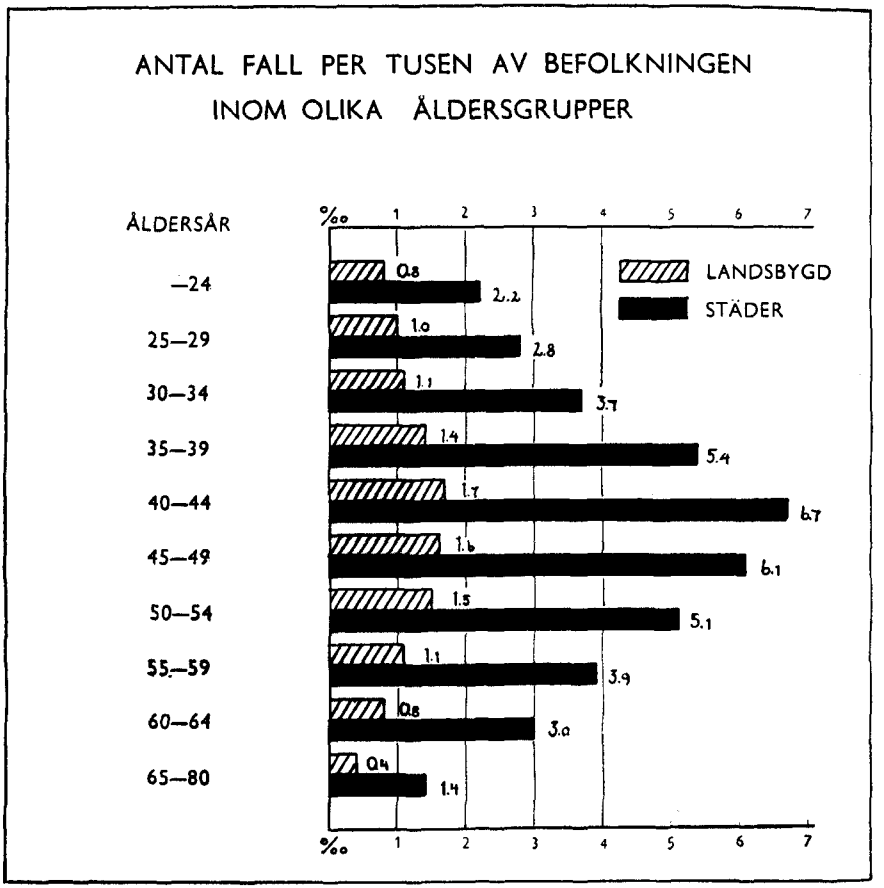
	Antal fall i ‰ av befolkningen mellan 20 och 80 år					
	Ogifta	Gifta	Änklingar o. änkor	Frånskilda	Summa	
					män	kvinnor
Landsbygd	1·8	0·8	0·5	7·0	2·2	0·0
Städer	5·1	3·3	1·9	17·6	8·4	0·3
Hela riket	**3·2**	**1·9**	**1·1**	**14·5**	**4·7**	**0·1**

I vidstående diagram redovisas totalantalet fall inom olika riksområden och kommuntyper i ‰ av folkmängden. Den genomsnittliga frekvensen var

0,8 fall på landsbygden och 2,7 i städerna. Huruvida en person skall anses hemfallen åt alkoholmissbruk eller icke beror på vederbörande nykterhetsnämnds bedömning. Den konstaterade skillnaden mellan landsbygd och städer kan till en del förklaras av landsbygdsnämndernas mindre benägenhet att betrakta vederbörande som hemfallen enligt 1 § Al. Detta förhållande framgick även av den tidigare redogörelsen över nykterhetsnämndernas verksamhet, där det konstaterades, att av samtliga fall 44 % i städerna men blott 28 % på landsbygden var av den svårighetsgraden att § 1 ansågs tillämplig.

Uppdelas klientelet i åldersklasser, som skett i tab. 2, finner man, att närmare hälften faller mellan 35 och 50 år. Någon nämnvärd skillnad härvidlag föreligger inte mellan landsbygd och städer. Kvinnornas medelålder är något högre än männens, 44,3 år mot 42,0 år. I följande diagram redovisas an-

talet fall inom olika åldersklasser per 1 000 invånare i städer och på landsbygd. Det framgår, att antalet fall i relation till folkmängden i de lägsta åldersklasserna är 2 à 3 gånger så stort i städerna som på landsbygden, medan denna skillnad i övriga åldersklasser är ca 4 gånger större.

I tab. 3 redovisas frekvensen alkoholister, gifta resp. ogifta, inom olika åldersklasser på landsbygden och i städerna. Ganska stora variationer föreligger mellan ogifta och gifta. Den förra gruppens frekvens är genomgående större än den senares. Detta gäller alla åldersklasser såväl på landsbygden som i städerna. Särskilt markant är differensen i de mellersta åldrarna. Den högsta siffran för samtliga grupper har ogifta män i städerna i åldern 40—44 år med icke mindre än 28,8 fall per 1 000 män i denna åldersklass. Detta är 3 gånger mer än för gifta män i samma ålder och nära 5 gånger mer än för ogifta män i samma åldersklass på landsbygden. Vid jämförelse med 1947 finner man, att totalfrekvensen ökat för männen på landsbygden från 1,8

Tab. 3. Antal alkoholistvårdsfall per 1 000 invånare inom olika åldersklasser

Ålder	Män						Kvinnor
	Landsbygd			Städer			Hela riket
	ogifta	gifta	samtliga	ogifta	gifta	samtliga	
—24 år	1·5	1·0	1·5	4·8	3·6	4·6	0·0
25—29 »	2·8	1·4	1·9	7·6	4·2	5·9	0·1
30—34 »	3·1	1·5	2·2	12·0	5·4	7·4	0·2
35—39 »	4·2	1·9	2·7	19·2	7·7	10·8	0·2
40—44 »	6·0	2·2	3·3	28·8	9·9	13·8	0·2
45—49 »	4·7	2·5	3·1	28·0	9·0	12·6	0·3
50—54 »	5·4	2·1	2·9	27·1	7·1	10·6	0·2
55—59 »	5·5	1·4	2·2	21·0	5·4	8·2	0·2
60—64 »	3·8	1·1	1·6	18·5	4·2	6·5	0·1
65— »	1·7	0·5	0·7	9·0	1·7	3·0	0·1
Totalt 1948	**3·0**	**1·7**	**2·2**	**11·3**	**6·4**	**8·4**	**0·1**
» 1947	2·5	1·4	1·8	10·3	5·4	7·3	0·1

till 2,2 samt i städerna från 7,3 till 8,4. Samtliga åldersgrupper uppvisar någon ökning.

Anmälare och anledningen till anmälan. Nykterhetsnämnd äger rätt att ingripa mot en alkoholmissbrukare oberoende av på vilket sätt den fått kännedom om fallet. Det är alltså ej nödvändigt, att någon anmälan föreligger, men det vanligaste är att någon enskild person eller något organ anmäler fallet till nämnden. Polis- och åklagarmyndighet är ålagt, att då den får kännedom om fall, som bör föranleda nykterhetsnämnds ingripande, omedelbart anmäla detta. Liknande anmälningsplikt åligger läkare, som i sin verksamhet får kännedom om dylikt förhållande. I tab. 4 redovisas totalantalet fall, fördelade på olika initiativtagare på landsbygden och i städerna.

Tab. 4. Klientelet fördelat efter olika initiativtagare

	Antal			Procent			
	Landsbygd	Städer	Hela riket	Landsbygd	Städer	Hela riket	
						1948	1947
Hela antalet fall	**2 978**	**8 294**	**11 272**	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**100·0**
Därav							
A. Anmälan från							
1. make el. anhörig	508	2 010	2 518	17·1	24·2	**22·3**	21·0
2. annan enskild person	139	666	805	4·7	8·0	7·1	7·0
3. läkare	95	503	598	3·2	6·1	5·3	5·2
4. polisen	680	1 935	2 615	22·8	23·3	**23·2**	25·3
5. åklagare	239	156	395	8·0	1·9	3·5	3·4
6. nämnd el. styrelse (utom polisen)	412	777	1 189	13·8	9·4	10·5	8·9
7. klienten själv	50	392	442	1·7	4·7	3·9	3·1
8. annan	91	379	470	3·1	4·6	4·2	4·5
B. Nykterhetsnämndens eget initiativ	780	1 591	2 371	26·2	19·2	**21·0**	20·8
C. Initiativ från annat organ	131	202	333	4·4	2·4	3·0	4·6

Tab. 5. Antal fall med olika indikationer på landsbygd och i städer

Indikationer	Antal fall			Procent			
	Landsbygd	Städer	Hela riket	Landsbygd	Städer	Hela riket	
						1948	1947
1. Vara farlig för annans personliga säkerhet eller eget liv	318	768	1 086	10·7	9·3	9·6	10·0
2. Utsätta någon, för vilken man är försörjningspliktig, för nöd eller vanvård eller eljest grovt brista i sina plikter mot sådan person	651	2 408	3 059	21·9	29·0	27·1	26·3
3. Ligga det allmänna, sin familj eller annan till last	215	786	1 001	7·2	9·5	8·9	8·8
4. Vara ur stånd att taga vård om sig själv	929	2 577	3 506	31·2	31·1	31·1	28·0
5. Föra ett för närboende grovt störande levnadssätt	588	869	1 457	19·7	10·5	12·9	11·4
6. Under de två senaste åren vara tre eller flera gånger dömd till ansvar för fylleri	655	1 954	2 609	22·0	23·6	23·1	25·7
7. Föra ett kringflackande liv	113	195	308	3·8	2·4	2·7	3·9
8. Brott mot utskrivningsbestämmelserna (48 § Al)	69	657	726	2·3	7·9	6·4	6·9
9. Enligt 25 § Al[1]	3	13	16	0·1	0·2	0·1	0·2
10. Frivillig intagning på anstalt	89	395	484	3·0	4·8	4·8	4·8

De flesta anmälningarna kommer, i likhet med föregående år, från polisen samt från make eller annan anhörig. Några större förändringar sedan år 1947 har icke konstaterats. 21 % av ingripandena har föranletts av nykterhetsnämndernas egna initiativ, i städerna något färre (19 %) än på landsbygden (26 %). Å andra sidan är anmälan från anhörig eller annan enskild person betydligt vanligare i städerna. Åtgärd föranledd av klienten själv föreligger blott i 3,9 % av fallen (1,7 % på landsbygden och 4,7 % i städerna). De flesta av dessa medför frivillig intagning på alkoholistanstalt.

För att alkoholistlagen skall vara tillämplig på en person fordras, att vederbörande är hemfallen åt alkoholmissbruk. För att 1 § i denna lag skall kunna användas, fordras dessutom, att minst en av de i denna paragraf omnämnda specialindikationerna är gällande. Vilka dessa indikationer är, framgår av tab. 5, där indikationerna 1—7 är hänförliga till 1 §. Den vanligaste indikationen är nr 4 (ur stånd att taga vård om sig själv), vilken varit tillämplig på nära en tredjedel av samtliga. Därnäst vanligast är de dåliga försörjarna (ind. 2) och återfallsfylleristerna (ind. 6). De farliga alkoholisterna (ind. 1) uppgår såväl på landsbygden som i städerna till ca 10 %. Mellan landsbygd och städer kan konstateras en markant skillnad, dels beträffande dem som betecknats som »störande för närboende» (ind. 5), där landsbygden har nästan dubbelt så stor andel som städerna, dels beträffande dem som återtagits för brott mot utskrivningsbestämmelserna (ind. 8), vilka i städerna utgjorde 7,9 % men på landsbygden blott 2,3 %. På en och samma person kan i vissa fall flera indikationer vara tillämpliga,

[1] 25 § Al säger, att om den som är hemfallen åt alkoholmissbruk begått brottslig gärning men i anseende till sinnesbeskaffningen vid brottets begående icke fällts till ansvar, och ej ansetts behöva vård på sinnessjukhus, må länsstyrelsen utan gjord ansökan föranstalta om hjälpåtgärd eller intagning på alkoholistanstalt.

och i dessa fall har samtliga räknats. Totalantalet fall blir av denna anledning icke lika med summan av de olika indikationerna i tab. 5 och summan av den procentuella fördelningen alltså större än 100. Från år 1947 har återfallsfylleristerna minskat från 25,7 till 23,1 % och de kringflackande från 3,9 till 2,7 %. Någon ökning kan konstateras för de »hjälplösa», från 28,0 till 31,1 %.

Fördelningen av män och kvinnor med avseende på olika indikationer framgår av nedanstående sammanställning. Kvinnorna är i större utsträckning störande och hjälplösa, medan för männen särskilt indikationerna farliga och dåliga försörjare är i majoritet. Inga större förändringar jämfört med föregående år kan konstateras. De hjälplösa har ökat från 27,6 till 30,6 % för männen och från 38,1 till 44,5 % för kvinnorna.

Indikationer	Antal		Procent	
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
Farliga	1 081	5	9·9	1·5
Dåliga försörjare	3 013	46	27·6	13·6
Fattigvårdsfall	980	21	9·0	6·2
Hjälplösa	3 355	151	30·7	44·5
Grovt störande	1 375	82	12·6	24·2
Återfallsfylleriester	2 535	74	23·2	21·8
Kringflackande	306	2	2·8	0·6
Brott mot utskrivningsbestämmelser	707	19	6·5	5·6
Straffriförklarade	16	—	0·1	—
Frivilliga	480	4	4·4	1·2

I efterföljande sammanställning har klientelet uppdelats efter civilstånd och indikationer. Betydande skillnader föreligger mellan de olika civilstånden. De ogifta är mest återfallsfyllerister (ind. 6) och hjälplösa (ind. 4). Bland de gifta har inte mindre än 47,1 % karakteriserats som dåliga försörjare (ind. 2), men även de hjälplösa (ind. 4) är vanligt förekommande. Däremot är grupperna återfallsfyllerister (ind. 6), kringflackande (ind. 7) samt de som har brott mot utskrivningsbestämmelserna (ind. 8) icke så talrikt förekommande bland de gifta. För änklingarna och änkorna är hjälplöshet (ind. 4) den vanligaste indikationen, vilket givetvis sammanhänger med dessas i genomsnitt högre ålder. Även de som betecknats som »grovt störande» (ind. 5) är relativt många inom denna grupp. De frånskilda har i stor utsträckning brutit mot utskrivningsbestämmelserna, varjämte de i högre grad än andra frivilligt intagits på anstalt.

Indikationer	Antal fall				Procent			
	Ogifta	Gifta	Änkl. o. änkor	Frånskilda	Ogifta	Gifta	Änkl. o. änkor	Frånskilda
Farliga	208	759	22	97	4·9	13·3	6·4	9·7
Dåliga försörjare	164	2 694	40	161	3·9	47·1	11·6	16·1
Fattigvårdsfall	320	535	38	108	7·6	9·3	11·0	10·8
Hjälplösa	1 438	1 548	170	350	34·2	27·0	49·4	35·1
Grovt störande	563	714	68	112	13·4	12·5	19·8	11·2
Återfallsfylleriester	1 703	649	52	205	40·5	11·3	15·1	20·5
Kringflackande	232	37	8	31	5·5	0·6	2·3	3·1
Brott mot utskrivningsbestämmelser	365	198	21	142	8·7	3·5	6·1	14·2
Straffriförklarade	4	6	1	5	0·1	0·1	0·3	0·5
Frivilliga	138	246	23	77	3·3	4·3	6·7	7·7

Olika slag av åtgärder. I tab. 6 har sammanställts några huvudsiffror till belysning av klientelets fördelning efter de olika slag av åtgärder som vidtagits. I de fall, då flera åtgärder vidtagits mot en och samma person, är vederbörande i tabellen redovisad under var och en av dem. I första hand vidtas förebyggande åtgärder; 75 % av samtliga har varit föremål för sådana, vanligen erinran eller övervakning. För ca 60 % har enbart förebyggande åtgärder vidtagits, medan de övriga även varit föremål för andra åtgärder. Drygt 3 300 personer eller ca 30 % har under redovisningsåret vårdats på anstalt. Jämfört med 1947 kan en mindre ökning konstateras av de fall, som fått läkar- eller sjukhusvård, från 5,2 till 7,5 %. Till denna kategori räknas de som fått antabus eller abstinylkurer.

Tab. 6. Klientelets fördelning på olika åtgärder

Åtgärder	Antal			Procent		
	Landsbygd	Städer	Hela riket	Landsbygd	Städer	Hela riket
Hela antalet fall	2 978	8 294	**11 272**	100·0	100·0	**100·0**
därav föremål för						
1. förebyggande åtgärder	2 405	5 997	**8 402**	80·8	72·3	**74·5**
a) erinran eller varning	1 490	2 799	**4 289**	50·0	33·7	**38·1**
b) övervakning enl. 13 § A1	1 082	3 225	**4 307**	36·3	38·9	**38·2**
c) » » 28 § »	124	776	**900**	4·2	9·4	**8·0**
d) läkar- eller sjukhusvård	255	585	**840**	8·6	7·1	**7·5**
e) annan hjälpåtgärd	306	1 247	**1 553**	10·3	15·0	**13·8**
enbart förebyggande åtgärd	2 069	4 598	**6 667**	69·5	55·4	**59·1**
föreb. åtgärd i komb. med annan åtgärd	336	1 399	**1 735**	11·3	16·9	**15·4**
2. förordnande om intagning på anstalt						
a) sökt men ej meddelat	58	100	**158**	1·9	1·2	**1·4**
b) meddelat men ej verkställt	114	627	**741**	3·8	7·6	**6·6**
3. vård på alkoholistanstalt						
a) samtliga vårdade	654	2 663	**3 317**	22·0	32·1	**29·4**
b) därav intagna under 1948	330	1 208	**1 538**	11·1	14·6	**13·6**
4. familjevård	18	15	**33**	0·6	0·2	**0·3**

T. G.

Löneläget inom jordbruket år 1949 jämte löneutvecklingen åren 1939—1949

På grundval av uppgifter till socialstyrelsens lönestatistik för lantarbetare lämnas följande översikt över löneläget inom jordbruket år 1949 samt löneutvecklingen mellan åren 1939—1949. En utförligare redogörelse för lantarbetarnas löner år 1949 kommer sedermera att framläggas i Lönestatistisk årsbok för år 1949.

Undersökningens omfattning. Lantarbetarstatistikens primärmaterial insamlas av hushållningssällskapen från omkring en tjugondel av samtliga brukningsdelar med mer än 10 ha åker och utgöres av individuella uppgifter om arbetstid och arbetslön för på dessa gårdar anställda jordbruksarbetare. Enligt frågeformuläret skall för varje under redovisningsåret eller del därav anställd arbetare lämnas uppgift om namn, ålder, löneform, yrkesspecialitet, antal mot tidlön utförda arbetstimmar och dagsverken samt kontantlön och naturaförmåner. Beträffande arbetstid och kontanta löneförmåner skall även anges ackordsarbetets omfattning (antal dagar) och ackordsförtjänsten.

För år 1949 har uppgifter — avseende avtalsåret 1 nov. 1948—31 okt. 1949 eller kalenderåret 1949 — inkommit från 3 650 brukningsdelar, av vilka 2 411 eller 66,1 % även deltog i 1948 års undersökning. Från de 3 650 gårdarna har erhållits nominativa uppgifter för sammanlagt 14 637 arbetare. I vissa fall har uppgiftslämnarna redovisat tillfälliga arbetare summariskt. Utöver antalet inviduellt redovisade arbetare föreligger därför summariska uppgifter för 2 892 tillfälliga arbetare. Av de individuellt redovisade arbetarna var 83,0 % vuxna män, 10,9 % vuxna kvinnor och 6,1 % minderåriga (ej fyllda 18 år). Arbets- och löneförhållandena reglerades av kollektivavtal för 62,1 % av de manliga och 44,1 % av de kvinnliga arbetarna.

Kollektivavtalens lönesatser. Kollektivavtalens normerande betydelse för löneläget inom jordbruket framgår därav, att antalet i Svenska lantarbetareförbundet organiserade lantarbetare för närvarande uppgår till omkring 40 000. I avtalet för undersökningsåret höjdes minimitimlönerna för män med i allmänhet 5 öre för arbetare i förmansställning och 2 öre för övriga arbetare. Fr. o. m. 1 januari 1948 utgår icke längre vid det kollektivavtalsbundna jordbruket de s. k. dolda förmånerna (dvs. rätten för arbetare utan naturaförmåner att få köpa mjölk och ved av arbetsgivaren till lägre pris än detaljhandelspriset, att erhålla potatisland mot låg avgift, bostad mot billig hyra etc.). I det då gällande avtalet kompenserades arbetarna för

Tab. 1. Genomsnittliga arbetsförtjänster[1] för lantarbetare åren 1948—1949

	Antal arbetare		Genomsnittlig timförtjänst vid tidlönsarbete, kr		Löneökning 1948—1949, %	Genomsnittlig löneinkomst per dag (inkl. ackord), kr		Löneökning 1948—1949, %	Genomsnittlig löneinkomst per år[2] (inkl. ackord), kr		Löneökning 1948—1949, %
Manliga arbetare	1948	1949	1948	1949		1948	1949		1948	1949	
Vuxna (fyllda 18 år)											
Arbetare utan förmåner ...	7 941	8 070	1·80	1·86	3·3	15·12	15·55	2·8	4 461	4 566	2·4
Arbetare med fri kost	1 359	1 460	1·60	1·60	0·0	11·90	12·45	4·6	3 332	3 340	0·2
Arbetare med kost o. logi..	1 719	1 670	1·46	1·59	8·9	11·72	12·54	7·0	3 455	3 661	6·0
Arbetare med livsförnödenheter och/eller bostad ...	900	949	1·85	2·02	9·2	15·09	16·27	7·8	4 575	4 902	7·1
Samtliga vuxna män	**11 919**	**12 149**	**1·77**	**1·84**	**4·0**	**14·48**	**15·07**	**4·1**	**4 301**	**4 450**	**3·5**
Därav:											
Rättare	401	398	2·09	2·17	3·8	17·25	18·06	4·7	5 063	5 282	4·3
Fördrängar	308	300	1·80	1·84	2·2	14·87	15·41	3·6	4 322	4 469	3·4
Körkarlar.....	2 009	1 830	1·69	1·76	4·1	13·91	14·43	3·7	4 019	4 128	2·7
Dagsverkare	4 307	4 227	1·67	1·71	2·4	13·43	13·84	3·1	3 809	3 894	2·2
Traktorskötare	625	782	1·78	1·84	3·4	14·93	15·43	3·3	4 296	4 378	1·9
Arbetare med bland. arb.	1 421	1 638	1·60	1·69	5·6	12·85	13·65	6·2	3 832	3 992	4·2
Ladugårdsförmän	415	410	2·14	2·26	5·6	18·00	18·87	4·8	5 502	5 717	3·9
Djurskötare	1 648	1 767	1·84	1·94	5·4	15·11	15·78	4·4	4 583	4 777	4·2
Fodermarskar	91	82	1·87	1·96	4·8	15·72	16·27	3·5	4 722	4 856	2·8
Stalldrängar	117	92	1·73	1·86	7·5	14·87	15·44	3·8	4 391	4 617	5·1
Specialarbetare	491	491	1·87	1·92	2·7	15·56	15·80	1·5	4 491	4 560	1·5
Övriga arbetare	86	132	1·65	1·65	0·0	12·82	13·42	4·7	3 791	.	.
Minderåriga	**716**	**677**	**1·17**	**1·25**	**6·8**	**9·41**	**9·97**	**6·0**	**2 717**	**2 896**	**6·6**
Samtliga manliga arb. ...	**12 635**	**12 826**	**1·74**	**1·82**	**4·6**	**14·29**	**14·89**	**4·2**	**4 259**	**4 413**	**3·6**
Därav:											
å egend. med koll.-avtal	8 013	7 967	1·79	1·87	4·5	15·05	15·60	3·7	4 458	4 602	3·2
» » utan » »	4 622	4 859	1·52	1·65	8·6	12·13	12·99	7·1	3 616	3 828	5·9
Kvinnliga arbetare											
Vuxna (fyllda 18 år)											
Arbetare utan förmåner ...	841	793	1·32	1·35	2·3	7·77	7·88	1·4	1 863	2 012	8·0
Arbetare med » ...	864	799	0·95	1·03	8·4	7·47	7·86	5·2	2 283	2 386	4·5
Samtliga vuxna kvinnor	**1 705**	**1 592**	**1·07**	**1·15**	**7·5**	**7·57**	**7·87**	**4·0**	**2 184**	**2 283**	**4·5**
Därav:											
Dagsverkare	691	631	1·36	1·36	0·0	12·26	12·27	0·1	.	.	.
Arbetare med bland. arb.	142	142	1·23	1·38	12·2	9·57	10·27	7·3	2 895	3 050	5·4
Mjölkerskor	294	276	1·30	1·33	2·3	5·44	5·67	4·2	1 705	1 779	4·3
Hembiträden	560	510	0·90	0·97	7·8	7·53	7·85	4·2	2 304	2 393	3·9
Minderåriga	**197**	**219**	**0·89**	**0·91**	**2·2**	**6·67**	**7·29**	**9·3**	**1 942**	**2 124**	**9·4**
Samtliga kvinnliga arb...	**1 902**	**1 811**	**1·06**	**1·13**	**6·6**	**7·48**	**7·80**	**4·3**	**2 160**	**2 267**	**5·0**
Därav:											
å egend. med koll.-avtal	852	799	1·24	1·24	0·0	8·00	8·19	2·4	2 191	2 305	5·2
» » utan » »	1 050	1 012	0·93	1·02	9·7	7·06	7·49	6·1	2 139	2 238	4·6

[1] Inkl. värdet av åtnjutna naturaförmåner, indextillägg och uppburen ersättning för semesterrykt, ersättartjänstgöring och övertidsarbete, sjukbidrag m. m. — [2] Årslönerna grundar sig på uppgifter för arbetare, som arbetat minst 250 dagar under året.

Tab. 2. Redovisade lantarbetare, som fyllt 18 år, fördelade efter löneinkomstens storlek år 1949

Yrkes- och anställningsgrupper (m.k. = med kollektivavtal u.k. = utan kollektivavtal)		Antal redovisade arb. med minst 250 dagsv.	Därav (i %) med nedanstående totallön (kontant och naturaförmåner) per år, kr												Medellön, kr[1]	Medianlön, kr[1]	Lönernas normala variationsgränser, kr[1]
			under 3 000	3 000–3 199	3 200–3 399	3 400–3 599	3 600–3 799	3 800–3 999	4 000–4 199	4 200–4 399	4 400–4 599	4 600–4 799	4 800 o. över				
Män																	
Rättare	m. k.	273	—	—	—	0·4	0·7	1·8	2·6	7·3	9·2	8·4	69·6		5 313	5 195	4 685–5 864
	u. k.	46	2·2	—	2·2	—	2·2	—	6·5	8·7	13·0	—	65·2		5 101	5 190	4 497–5 589
Fördrängar .	m. k.	204	—	—	1·0	1·0	1·0	5·4	10·3	23·0	20·6	14·7	23·0		4 523	4 469	4 289–4 776
	u. k.	39	5·1	5·1	2·6	12·8	7·7	2·6	5·1	23·1	12·8	2·6	20·5		4 189	4 213	3 572–4 507
Körkarlar ..	m. k.	912	0·5	0·8	1·5	2·7	6·6	11·2	21·1	20·1	17·8	11·5	6·2		4 241	4 260	4 013–4 495
	u. k.	278	14·7	7·9	8·6	8·6	9·4	8·6	13·3	10·1	6·5	5·8	6·5		3 755	3 814	3 256–4 262
Traktorskötare ..	m. k.	440	0·4	—	0·5	2·7	3·9	7·7	16·8	18·9	21·4	12·0	15·7		4 396	4 393	4 120–4 644
	u. k.	48	6·2	4·2	6·2	4·2	2·1	14·6	10·4	10·4	6·3	14·6	20·8		4 221	4 226	3 842–4 723
Dagsverkare	m. k.	574	4·4	1·7	3·5	6·1	9·8	17·1	17·2	15·7	10·4	6·8	7·3		4 060	4 078	3 797–4 383
	u. k.	245	27·8	10·2	7·8	8·6	11·4	7·3	9·4	4·5	4·9	2·0	6·1		3 504	3 508	2 898–4 050
Arbetare m. bl. arb. ..	m. k.	313	1·9	0·6	1·6	2·9	5·8	7·0	10·2	13·4	17·3	15·0	24·3		4 444	4 472	4 097–4 793
	u. k.	360	24·4	7·8	8·0	8·1	9·7	11·7	8·3	6·7	5·8	3·1	6·4		3 599	3 616	3 000–4 139
Ladugårdsförmän ..	m. k.	318	—	—	—	—	—	—	0·3	1·3	2·5	2·8	93·1		5 740	5 604	5 205–6 175
	u. k.	30	—	—	—	—	3·4	3·3	—	—	3·3	6·7	83·3		5 472	5 391	4 922–6 151
Djurskötare	m. k.	976	0·8	0·5	0·5	0·7	1·1	1·6	2·6	5·6	10·8	13·4	62·4		4 972	4 936	5 607–5 358
	u. k.	321	12·8	4·4	3·4	5·9	5·6	8·7	6·2	8·1	8·1	4·4	32·4		4 184	4 300	3 498–4 955
Fodermarskar..	m. k.	70	2·9	—	1·4	1·4	2·9	2·9	—	5·7	8·6	7·1	67·1		4 873	5 023	4 595–5 351
	u. k.	4	—	—	—	—	—	—	—	25·0	25·0	25·0	25·0		.	.	.
Stalldrängar	m. k.	70	4·3	—	2·9	1·4	4·3	4·3	4·3	4·3	15·7	7·1	51·4		4 645	4 840	4 282–5 149
	u. k.	3	33·3	—	—	—	33·3	—	—	—	—	—	33·4		.	.	.
Specialarbetare..	m. k.	242	2·1	—	0·8	1·2	3·3	6·2	9·5	13·2	15·3	17·8	30·6		4 565	4 560	4 212–4 907
	u. k.	4	—	—	25·0	—	—	—	25·0	—	25·0	—	25·0		.	.	.
Övriga arbetare .	m. k.	23	21·7	8·7	4·3	8·7	8·7	13·0	8·7	4·4	4·4	4·4	13·0		3 677	3 764	3 145–4 355
	u. k.	3	33·3	—	—	33·3	—	—	—	—	—	—	33·4		.	.	.
Samtliga år 1949...	m. k.	**4 415**	**1·4**	**0·6**	**1·2**	**2·2**	**4·1**	**7·0**	**10·9**	**12·8**	**13·7**	**11·1**	**35·0**		**4 628**	**4 536**	**4 157–5 016**
	u. k.	**1 381**	**17·8**	**6·7**	**6·4**	**7·3**	**8·3**	**8·8**	**8·8**	**7·8**	**6·8**	**4·1**	**17·2**		**3 884**	**3 880**	**3 213–4 441**
	tillh.	**5 796**	**5·3**	**2·0**	**2·5**	**3·4**	**5·1**	**7·4**	**10·3**	**11·6**	**12·1**	**9·5**	**30·8**		**4 450**	**4 434**	**3 983–4 925**
år 1948...	m. k.	4 554	2·3	0·9	1·8	2·9	4·8	8·7	12·1	14·4	12·9	10·8	28·4		4 488	4 427	4 067–4 867
	u. k.	1 360	23·6	7·2	8·7	7·5	9·7	7·8	8·0	7·3	5·7	3·8	10·7		3 674	3 640	3 005–4 246
	tillh.	5 914	7·2	2·3	3·4	4·0	5·9	8·5	11·1	12·8	11·3	9·2	24·3		4 301	4 317	3 867–4 780

denna reform genom en ökning av timlönen med 11 öre. Enligt uppgift pågår f. n. motsvarande avlösning av dolda förmåner vid det icke avtalsbundna jordbruket. Detta skulle förklara den kraftiga ökningen av timförtjänsterna vid gårdar utan kollektivavtal.

Lönenivån år 1949. Medellöner för olika grupper av lantarbetare redovisas i tab. 1. De individuella lönernas avvikelser från genomsnittslönerna belyses i tab. 2, där manliga lantarbetare med olika yrken fördelats efter årslönens storlek. I tabellen anges även för varje grupp medianlönen[2]. Som

[1] Medieval stil anger, att lönesiffran är grundad på mindre än 25 men fler än 9 uppgifter.
[2] I en serie, där lönebeloppen ordnats i stigande skala, är medianlönen det lönebelopp, som har lika många värden över som under sig. Mediaulönen är sålunda mittvärdet. Undre kvartilen är det belopp, som har en fjärdedel av värdena under sig och övre kvartilen är det belopp, som har en fjärdedel av värdena över sig.

mått på variationerna i de individuella lönerna meddelas dessutom de s. k. normala variationsgränserna, dvs. övre och undre kvartilen.

I den kontanta lönen har inräknats indextillägg, semesterlön, ersättning för övertid, rykt o. dyl. Utöver ovan angivna direkta löneförmåner förekommer på gårdar utan kollektivavtal vissa s. k. dolda förmåner (jfr ovan). Värdet av dessa dolda förmåner ingår icke i löneuppgifterna.

De för varje arbetare redovisade arbetstimmar och dagsverken, på vilka uppgifterna om tim- och dagsförtjänster grundas, omfattar icke sjuk- och semesterdagar o. dyl. Årslöner har endast angivits för arbetare, som utfört minst 250 dagsverken under året. Då uppgifter om antalet arbetstimmar vid ackordsarbete icke inhämtas, har eventuella ackordsförtjänster icke medtagits vid uträkning av timlönen, som således endast anger förtjänsten vid tidlönsarbete.

Medellöner har ej beräknats, när antalet uppgifter varit mindre än 10. Medellöner, som grundar sig på uppgifter för 10—25 arbetare, har tryckts med medieval stil.

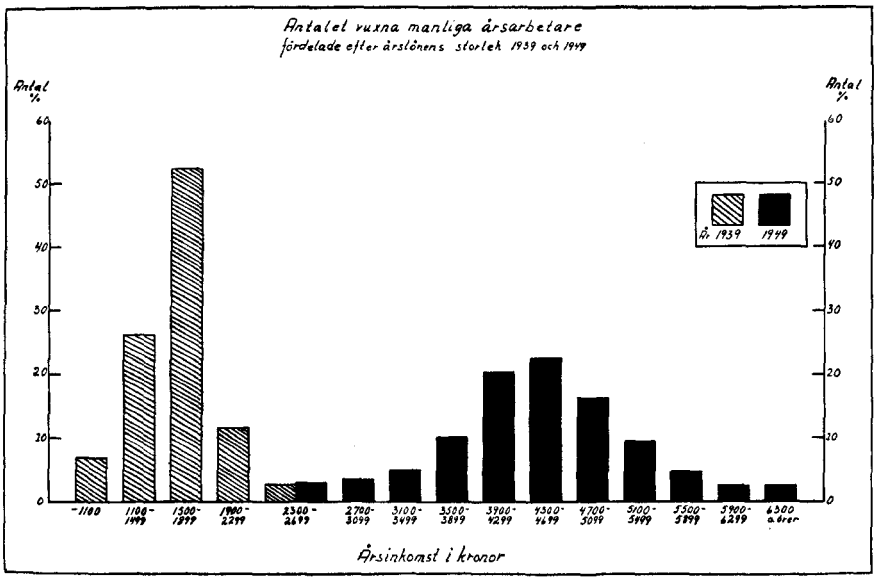
Tab. 1 visar, att för samtliga kategorier av vuxna manliga arbetare tillsammantagna hade den genomsnittliga timlönen vid tidlönsarbete (inkl. indextillägg, semesterlön, övertidsersättning o. dyl.) höjts från 1,77 kr år 1948 till 1,84 kr år 1949 eller med 4,0 %. Den genomsnittliga timförtjänsten år 1949 var för minderåriga manliga arbetare 1,25 kr, för vuxna kvinnliga arbetare 1,15 kr och för minderåriga kvinnliga arbetare 0,91 kr. Den relativt kraftiga löneökningen från föregående år för arbetare med naturaförmåner kan bero på att en del tidigare gjorda värderingar av dessa förmåner varit väl låga.

Den genomsnittliga dagsförtjänsten uppgick enligt tab. 1 under redogörelseåret till 15,07 kr för vuxna manliga, 7,87 kr för vuxna kvinnliga, 9,97 kr för minderåriga manliga och 7,29 kr för minderåriga kvinnliga arbetare. Stegringen av dagsförtjänsterna från 1948 var för vuxna manliga arbetare ungefär lika med timlöneökningen, för vuxna kvinnliga och för minderåriga manliga arbetare mindre än timlöneökningen samt för minderåriga kvinnliga arbetare större än timlöneökningen.

Den genomsnittliga totala årsförtjänsten för år 1949 (beräknad för arbetare med minst 250 arbetsdagar under året) uppgick till 4 450 kr för samtliga vuxna manliga arbetare, 2 502 kr för vuxna kvinnliga heltidsanställda arbetare (dvs. samtliga exkl. mjölkerskor), 2 896 kr för minderåriga manliga och 2 124 kr för minderåriga kvinnliga arbetare. Tab. 1 ger vid handen, att årslönernas och dagsförtjänsternas procentuella höjning sedan föregående år i väsentlig grad sammanfaller. Hur de individuella årslönerna varierat för vissa större yrkesgrupper av vuxna manliga arbetare framgår av tab. 2. Lönespridningen var avsevärd för samtliga grupper. De normala variationsgränserna (övre och undre kvartilerna) utgjorde för vuxna manliga arbetare tillsammantagna 4 925 och 3 983 kr. Motsvarande siffror föregående år var 4 780 och 3 867 kr. Medianlönen uppgick till 4 434 kr och medellönen till 4 450 kr. Medianlönen och medellönen var föregående år 4 317, resp. 4 301 kr.

Tab. 8. Vuxna manliga arbetare fördelade efter årslönens storlek åren 1939–1949

År	Antal manliga arbetare, som fyllt 18 år	Därav (i %) med en totallön per år, kr										Genomsnittlig årslön, kr	Indextal, om 1939 = 100
		under 1 600–	1 600– 1 999	2 000– 2 399	2 400– 2 799	2 800– 3 199	3 200– 3 599	3 600– 3 999	4 000– 4 399	4 400– 4 799	4 800 och över		
1939	11 693	47·9	42·9	7·2	—	—	2·0	—	—	—	—	1 602	100
1940	10 140	29·5	48·4	17·4	3·7	0·7	0·2	0·1	—	—	—	1 761	110
1941	9 632	16·1	33·3	38·1	9·5	2·1	0·5	0·3	0·1	—	—	1 986	124
1942	8 879	8·3	20·6	40·0	23·5	5·6	1·3	0·5	0·1	0·1	—	2 207	138
1943	9 433	4·0	10·6	30·1	38·2	12·7	2·8	1·0	0·4	0·2	—	2 435	152
1944	8 657	2·4	7·2	23·0	40·6	18·5	5·7	1·5	0·7	0·3	0·1	2 573	161
1945	7 873	1·2	4·0	9·0	23·4	34·1	18·4	6·6	2·1	0·7	0·5	2 940	184
1946	7 823	0·5	2·3	5·2	10·8	21·8	31·4	17·2	6·7	2·6	1·5	3 296	206
1947	6 828	0·3	1·4	3·2	6·5	13·4	24·8	25·5	14·0	6·2	4·7	3 603	225
1948	5 914	0·0	0·3	1·5	3·4	4·4	7·4	14·4	23·9	20·4	24·3	4 301	268
1949	5 796	0·0	0·2	1·0	2·5	3·6	5·9	12·5	22·0	21·5	30·8	4 450	278

Utöver individualuppgifter om lantarbetarnas löneförhållanden har, såsom tidigare omnämnts, även erhållits summariska uppgifter för tillfälligt anställda arbetare. På grundval av dessa uppgifter har dagsförtjänsten för tillfälliga manliga arbetare beräknats till 15,94 kr och för tillfälliga kvinnliga arbetare till 11,60 kr. I förhållande till motsvarande medeltal föregående år innebär dessa siffror en stegring med 7,1 resp. 0,3 %.

Löneutvecklingen 1939—1949. Löneutvecklingen för lantarbetare i allmänhet kan studeras i tab. 3 och i diagrammet här ovan, som belyser lönesprid-

Tab. 4. Löneutvecklingen för vuxna, manliga lantarbetare med olika yrken och anställningsformer åren 1939 och 1946—1949

Yrkes- och anställningsgrupper	Genomsnittlig löneinkomst per år[1], kr						
	1939	1946	1947	1948	1949	Indextal 1949	
						1939 = 100	1948 = 100
Arbetare utan förmåner							
Körkarlar[2]	1 557	3 246	3 506	4 222	4 295	276	102
Dagsverkare	1 432	3 054	3 306	3 998	4 051	283	101
Fördrängar	1 615	3 437	3 677	4 381	4 509	279	103
Arbetare med blandat arbete	1 505	3 326	3 560	4 316	4 434	295	103
Djurskötare	1 737	3 710	4 011	4 826	4 983	287	103
Lastbilsförare	1 827	3 625	3 848	4 554	4 723	259	104
Fodermarskar	1 711	3 720	4 001	4 783	4 956	290	104
Slöjdare, smeder o. dyl.	1 795	3 416	3 709	4 450	4 481	250	101
Djurskötare i förmansställning	2 068	4 118	4 513	5 448	5 594	271	103
Rättare	1 980	3 682	4 122	4 902	5 025	254	103
Arbetare med kost och logi							
Körkarlar[2]	1 282	2 783	3 048	3 538	3 695	288	104
Dagsverkare	1 207	2 540	2 773	3 194	3 322	275	104
Arbetare med fri kost							
Körkarlar[2]	1 285	.	2 842	3 352	.	.	.
Dagsverkare	1 206	.	2 613	3 182	3 254	270	102
Arbetare med livsförnödenheter och/eller bostad							
Körkarlar[2]	1 597	3 094	3 561	3 987	4 218	264	106
Dagsverkare	1 525	2 829	3 337	3 705	3 900	256	105
Arbetare med blandat arbete	1 609	3 115	3 380	3 795	4 129	257	109
Djurskötare	1 754	3 370	3 785	4 399	4 683	267	106
Samtliga manliga arbetare	**1 602**	**3 296**	**3 603**	**4 301**	**4 450**	**278**	**103**

ningen för vuxna manliga arbetare åren 1939—1949. I tab. 4 meddelas förändringarna åren 1939 och 1946—1949 i de genomsnittliga årsförtjänsterna för arbetare tillhörande speciella yrkesgrupper och anställda enligt olika löneformer.

Enligt tab. 3 hade år 1939 endast 9,2 % av de vuxna manliga lantarbetarna en årslön överstigande 2 000 kr. År 1945 var årslöner understigande 2 000 kr relativt sällsynta (5,2 %), medan 28,3 % hade mer än 3 200 kr. År 1949 hade 92,7 % en årslön överstigande 3 200 kr. I jämförelse med basåret 1939 har medellönen för samtliga vuxna manliga arbetare ökat med 178 %.

[1] Inkl. indextillägg, semesterlön, ersättning för övertid och rykt, sjukkassebidrag, provision o. dyl. samt värdet av naturaförmåner. I årslönen ingår även ackordsförtjänster.
[2] Inkl. traktorskötare.

I. R.

Löneförhållandena för industriarbetare år 1949

I det följande lämnas på grundval av uppgifter till socialstyrelsen vissa preliminära sammanställningar utvisande löneförhållandena för industriarbetare under år 1949.[1]

På den till företagen utsända blanketten begärdes uppgifter om bl. a. antal arbetare, som i medeltal sysselsatts vid företaget under året, antal utgjorda arbetstimmar och utbetalda lönesummor fördelade på tidlöns- och på ackordsarbete, dyrtidstillägg, övertidstimmar och övertidstillägg, skifttillägg samt semesterlön, sjuklön och värdet av naturaförmåner. Uppgifterna skulle lämnas dels för manlig, dels för kvinnlig arbetarpersonal, uppdelad på förmän, vuxna arbetare och minderåriga (i regel under 18 år).

I denna redogörelse har endast den egentliga industrin medtagits, medan byggnadsföretag samt statliga och kommunala företag uteslutits. Sammanlagt ingår 7 221 industriföretag, från vilka redovisats 455 721 vuxna arbetare, varav 373 818 män och 81 903 kvinnor. Antalet redovisade förmän var 8 261 och antalet minderåriga 30 925.

Lönenivån år 1949. Löneläget för arbetarpersonalen inom den egentliga industrin under 1949 redovisas i tab. 1—4. I tab. 1 anges den genomsnittliga timförtjänsten (inkl. dyrtidstillägg, semesterlön, övertid, naturaförmåner o. dyl.) dels för arbetare inom samtliga redovisade företag (a-talen), dels för arbetare inom ej säsongbetonade företag (b-talen). För dessa senare har även medelårsförtjänsten uträknats. Som jämförelse anges de genomsnittsförtjänster, som erhölls vid undersökningen av löneförhållandena 1948, samt den procentuella lönestegringen mellan 1948 och 1949. Tabellen visar t. ex. att den genomsnittliga timförtjänsten för vuxna manliga arbetare var 2,61 och för vuxna kvinnliga arbetare 1,86 kr. För de arbetande manliga förmännen var timförtjänsten 3,10 och för de kvinnliga 2,34 kr. De minderåriga manliga arbetarna förtjänade i genomsnitt 1,47 och de minderåriga kvinnorna 1,34 kr. Den genomsnittliga årsförtjänsten för vuxna arbetare inom icke säsongbetonade industrier var för män 5 917 och för kvinnor 4 014 kr. Lönestegringen mellan 1948 och 1949 var 3,2 % för de vuxna manliga arbetarna och 3,9 % för de vuxna kvinnliga arbetarna.

Tab. 2 visar de genomsnittliga timförtjänsterna inom olika industrigrupper och dyrorter för vuxna arbetare (exkl. förmän) samt de procentuella löneförändringarna mellan 1948 och 1949. Inom grupper, där arbetarantalet understiger 25, har genomsnittsförtjänster ej uträknats och inom grupper med mellan 25 och 100 arbetare har de erhållna medeltalen angivits med

[1] Ytterligare resultat av denna löneundersökning kommer att redovisas i Lönestatistisk årsbok 1950.

Tab. 1. Genomsnittliga löneinkomster per timme och per år för förmän, övriga vuxna arbetare samt minderåriga inom den egentliga industrin

a = inkl. säsongjust. b = exkl. säsongjust.		Förmän		Övriga vuxna arbetare		Minderåriga		Samtliga	
		män	kvinnor	män	kvinnor	män	kvinnor	män	kvinnor
Genomsnittlig timlön, kr . 1948	a	3·01	2·28	2·53	1·79	1·41	1·28	2·48	1·74
	b	3·04	2·23	2·54	1·79	1·41	1·28	2·49	1·74
1949	a	3·10	2·34	2·61	1·86	1·47	1·34	2·56	1·82
	b	3·13	2·34	2·62	1·86	1·46	1·34	2·57	1·82
Procentuell lönestegring per tim. 1948—1949	a	3·0	4·9	3·2	3·9	4·3	4·7	3·2	4·6
	b	3·0	4·9	3·1	3·9	3·5	4·7	3·2	4·6
Genomsnittlig årslön, kr . 1948	b	6 975	4 986	5 734	3 864	3 069	2 763	5 602	3 770
1949	b	7 170	5 246	5 917	4 014	3 164	2 858	5 784	3 917
Procentuell lönestegring per år 1948—1949	b	2·8	5·2	3·2	3·9	3·1	3·4	3·2	3·9

medieval stil. De högsta medelförtjänsterna finner man inom malmbrytning och metallindustri, där de manliga arbetarna i genomsnitt förtjänade 2,75 kr per timme och de kvinnliga arbetarna 1,92. Förtjänsterna stiger i allmänhet med dyrorterna. Den procentuella lönestegringen mellan 1948 och 1949 har, som tabellen visar, varit jämförelsevis kraftig inom malmbrytning och metallindustri samt inom läder-, hår- och gummivaruindustri. Den svagaste lönestegringen visar pappers- och grafisk industri.

Löneutvecklingen 1948—1949 inom olika dyrortsgrupper framgår av indextalen i tab. 3.

Ackordsvolymen, dvs. den procentuella delen av arbetstiden, som utgjorts av ackordsarbete, framgår av tab. 4. Tabellen visar även hur stor del av arbetstiden som utgjorts av övertid samt hur hög den genomsnittliga timförtjänsten var vid tidlöns- resp. ackordsarbete. Ackordsvolymen är som synes ungefärligen densamma för manliga som för kvinnliga arbetare. Övertidsarbete är vanligare bland manliga arbetare än bland kvinnliga. Jämfört med 1948 visar tidlönsförtjänsten en stegring med 2,1 % för manliga och 3,0 % för kvinnliga arbetare. Motsvarande procentuella löneökningar vid ackordsarbete var 4,2 resp. 4,5.

Löneutvecklingen 1939—1949. Sedan 1939 har industriarbetarnas timförtjänster i stort sett fördubblats. Den genomsnittliga timförtjänsten för en vuxen manlig industriarbetare inom den egentliga industrin (byggnadsverksamhet, statliga och kommunala företag ej inräknade), som 1939 var 1,33 kr, hade 1949 stigit till 2,61 kr eller med 96 %. För en kvinnlig arbetare noterades 0,84 kr resp. 1,86 kr eller 121 % ökning. De kvinnliga arbetarnas löner har alltså stigit kraftigare än de manligas, vilket resulterat i en minskning av löneskillnaden mellan manliga och kvinnliga arbetare. 1939 hade de kvinnliga arbetarna i genomsnitt en timlön, som utgjorde 63 % av de manliga arbetarnas, medan motsvarande proportion 1949 var 71 %. Följande

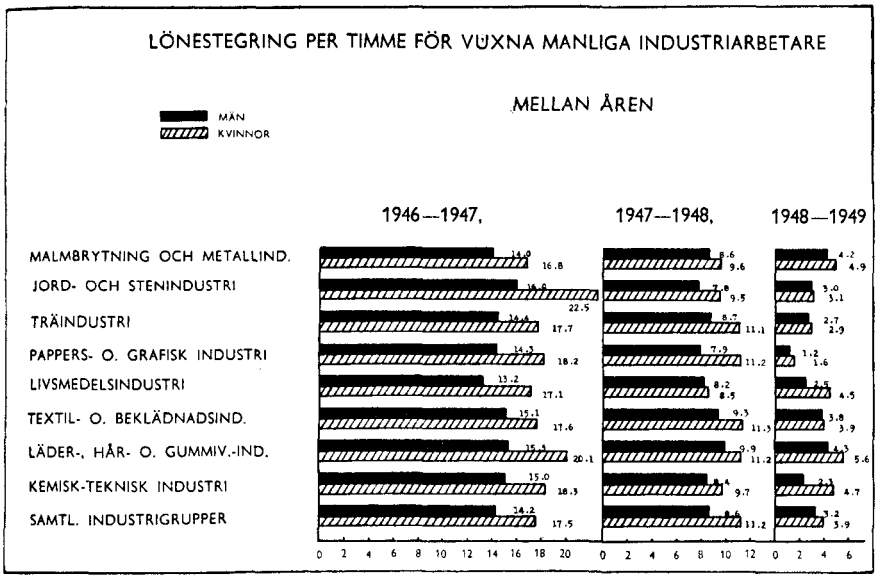
Tab. 2. Genomsnittliga timförtjänster 1949 för vuxna manliga och kvinnliga arbetare (exkl. förmän) inom olika dyrortsgrupper

Industrigrupper	Antal redovisade arbetare	Genomsnittlig timförtjänst (inkl. dyrtidstillägg, semesterlön, övertid, naturaförm. o. d.) inom dyrortsgrupp					Hela riket	Löneökningen mellan 1948—1949 i %
		1	2	3	4	5		
Vuxna manliga arbetare								
Malmbrytning o. metallindustri	**176 497**	**2·45**	**2·56**	**2·65**	**2·96**	**3·25**	**2·75**	**4·2**
Därav:								
Gruvor o. anrikningsverk	8 335	—	2·93	2·99	3·69	4·13	3·34	4·4
Järn-, stål- o. kopparverk	28 296	—	2·54	2·59	3·89	3·15	2·61	4·0
Järn- o. stålmanufaktur	19 794	2·37	2·55	2·61	2·81	3·72	2·65	4·3
Mekaniska verkstäder	69 538	2·47	2·47	2·70	2·84	3·24	2·74	4·6
Reparationsverkstäder	5 959	2·11	2·17	2·40	2·80	3·19	2·68	2·3
Skeppsvarv	17 625	·	2·36	2·68	3·08	3·24	2·90	4·3
Elektroteknisk industri	18 079	2·27	2·72	2·57	2·75	2·98	2·76	4·2
Annan metallindustri	8 871	2·55	2·57	2·67	2·89	3·17	2·78	5·3
Jord o. stenindustri	**26 814**	**2·25**	**2·39**	**2·50**	**2·74**	**3·14**	**2·42**	**3·0**
Därav:								
Stenindustri	3 756	2·26	2·52	2·19	2·70	·	2·41	5·2
Cementfabriker	1 501	2·27	2·43	2·46	—	—	2·42	2·1
Cementvarufabriker	2 179	2·51	2·52	2·83	2·87	3·27	2·74	1·5
Kalk- o. kritbruk	1 735	2·18	2·35	2·39	2·26	2·43	2·35	1·7
Tegelbruk	5 984	2·12	2·24	2·42	2·67	2·75	2·27	3·2
Porslin-, kakel- o. lergodsfabriker	3 635	2·08	2·29	2·54	—	—	2·43	4·8
Glasindustri	4 733	2·24	2·36	2·60	2·99	3·30	2·37	3·9
Träindustri	**44 910**	**2·25**	**2·22**	**2·33**	**2·40**	**2·49**	**2·31**	**2·7**
Därav:								
Sågverk o. hyvlerier	17 005	2·01	2·14	2·25	2·33	2·38	2·24	3·2
Möbelfabriker	7 074	2·32	2·35	2·44	2·52	3·01	2·39	1·3
Låd- o. wallboardfabriker	3 928	2·26	2·26	2·40	2·50	·	2·43	0·8
Byggnadssnickerier	3 672	2·21	2·14	2·35	2·49	2·66	2·24	2·8
Pappers- o. grafisk industri	**42 493**	**2·11**	**2·33**	**2·59**	**2·62**	**3·26**	**2·62**	**1·2**
Därav:								
Pappersmassefabriker	16 528	2·18	2·35	2·35	2·54	2·47	2·44	-0·4
Pappersbruk o. pappfabriker	12 012	2·07	2·30	2·40	2·57	·	2·33	3·1
Grafisk industri	10 666	—	2·56	3·02	3·26	3·41	3·21	0·9
Livsmedelsindustri	**26 663**	**2·16**	**2·24**	**2·41**	**2·66**	**2·94**	**2·49**	**2·5**
Därav:								
Kvarnar	1 481	1·84	2·29	2·36	2·68	2·89	2·45	1·2
Bageriindustri	5 152	2·71	2·35	2·63	2·89	3·00	2·75	3·0
Sockerindustri	3 410	2·16	2·14	2·28	2·51	2·76	2·25	3·2
Choklad- o. konfektindustri	1 584	1·87	2·33	2·31	2·45	3·17	2·53	2·4
Bryggerier o. läskedrycksfabriker[1]	3 647	—	2·23	2·29	2·56	2·76	2·44	0·4
Slakterier o. charkuterifabriker	4 994	2·51	2·35	2·43	2·63	2·98	2·52	2·4
Mejeriindustri	3 829	2·14	2·11	2·28	2·68	2·68	2·42	3·4
Textil- o. beklädnadsindustri	**28 759**	**2·30**	**2·31**	**2·44**	**2·61**	**2·85**	**2·43**	**3·8**
Därav:								
Spinnerier, väverier o. d.	23 679	2·30	2·31	2·44	2·59	2·64	2·41	3·9
Ylleindustri	5 910	2·24	2·26	2·39	2·46	—	2·35	2·6
Bomullsindustri	8 465	·	2·32	2·43	2·60	2·60	2·41	4·3
Trikåfabriker	2 589	2·42	2·30	2·52	2·68	2·67	2·50	4·2
Sömnadsindustri	4 859	2·23	2·28	2·43	2·67	2·96	2·51	2·9

[1] Exkl. utkörare.

TAB. 2. GENOMSNITTLIGA TIMFÖRTJÄNSTER 1949 FÖR VUXNA MANLIGA OCH KVINNLIGA ARBETARE (EXKL. FÖRMÄN) INOM OLIKA DYRORTSGRUPPER (forts.)

Industrigrupper	Antal redovisade arbetare	Genomsnittlig timförtjänst (inkl. dyrtidstillägg, semesterlön, övertid, naturaförm. o. d.) inom dyrortsgrupp 1	2	3	4	5	hela riket	Löneökningen mellan 1948—1949 i %
Läder-, hår- o. gummivaruind. . .	**14 130**	2·46	2·58	2·67	2·87	3·06	2·67	4·3
Därav:								
Skoindustri	4 911	2·52	2·59	2·65	2·69	2·84	2·65	4·3
Gummivarufabriker	4 147	—	2·71	2·76	·	3·26	2·77	5·3
Kemisk-teknisk industri	**13 552**	2·50	2·51	2·59	2·70	2·89	2·64	2·3
Därav:								
Färg-, olje- o. parfymfabriker . . .	3 324	—	2·67	2·50	2·83	2·97	2·78	1·9
Annan kemisk-teknisk industri . .	8 002	2·50	2·63	2·54	2·62	2·81	2·61	2·0
Samtliga industrigrupper	**873 818**	2·28	2·43	2·57	2·77	3·14	2·61	3·2
Vuxna kvinnliga arbetare								
Malmbrytning o. metallindustri . .	**11 519**	1·72	1·70	1·79	2·04	2·17	1·92	4·9
Därav:								
Järn- o. stålmanufaktur	1 918	1·68	1·68	1·78	1·84	2·30	1·77	5·4
Mekaniska verkstäder	3 152	1·86	1·78	1·78	2·07	2·23	1·97	5·3
Elektroteknisk industri	4 117	—	1·84	1·80	1·88	2·16	1·99	4·7
Jord- o. stenindustri	**2 147**	1·39	1·64	1·75	·	·	1·66	3·1
Träindustri	**762**	1·71	1·61	1·73	1·70	2·12	1·75	2·9
Pappers- och grafisk industri . . .	**6 090**	1·72	1·79	1·84	1·88	2·12	1·91	1·6
Därav:								
Pappersbruk o. pappfabriker	1 432	1·71	1·80	1·77	1·81	—	1·78	2·3
Bokbinderier	1 108	·	·	1·81	1·97	2·16	1·98	2·6
Grafisk industri	1 944	—	1·67	1·78	1·81	2·08	1·94	−0·5
Livsmedelsindustri	**10 702**	1·58	1·65	1·76	1·92	2·15	1·86	4·5
Därav:								
Bageriindustri	2 354	·	1·63	1·93	2·15	2·28	2·06	7·9
Choklad- o. konfektindustri	2 536	1·35	1·71	1·61	1·65	2·10	1·75	5·4
Fiskber.-anstalter o. konservfabriker	1 346	·	1·62	1·77	1·94	·	1·77	2·9
Textil- o. beklädnadsindustri . . .	**40 549**	1·68	1·77	1·83	1·89	2·10	1·85	3·9
Därav:								
Spinnerier, väverier o. d.	22 022	1·67	1·79	1·82	1·88	1·94	1·83	4·0
Ylleindustri	4 924	1·70	1·81	1·82	1·91	—	1·82	3·4
Bomullsindustri	6 402	·	1·78	1·80	1·91	1·95	1·82	4·0
Trikåfabriker	5 978	1·68	1·84	1·87	1·87	1·99	1·86	3·9
Sömnadsindustri	17 577	1·71	1·74	1·84	1·91	2·15	1·88	5·0
Läder-, hår- o. gummivaruind. . .	**6 903**	1·68	1·71	1·90	2·01	2·16	1·89	5·6
Därav:								
Skoindustri	3 080	1·64	1·52	1·89	1·78	1·93	1·83	3·4
Gummivarufabriker	2 047	—	1·85	1·92	—	2·07	1·91	6·7
Kemisk-teknisk industri	**3 231**	·	1·67	1·74	1·66	2·00	1·78	4·7
Därav:								
Färg-, olje- o. parfymfabriker . . .	1 119	—	1·97	1·72	1·73	2·02	1·86	4·5
Samtliga industrigrupper	**81 903**	1·64	1·74	1·82	1·91	2·12	1·86	3·9

Tab. 3. Förändringen i genomsnittlig timförtjänst inom olika dyrortsgrupper 1948—1949 för vuxna arbetare (exkl. förmän). Indextal (1948 = 100)

Industrigrupper	Indextal för genomsnittlig timförtjänst 1949 (1948 = 100) för									
	vuxna manliga arbetare *inom dyrortsgrupp*					vuxna kvinnliga arbetare *inom dyrortsgrupp*				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Malmbrytning o. metallind.	104·3	104·1	105·2	104·6	103·5	·	104·9	105·9	109·1	104·8
Jord- o. stenindustri	100·9	103·9	102·5	101·5	103·0	104·5	102·5	103·6	·	·
Träindustri	103·2	102·3	101·7	102·6	100·8	109·6	101·3	103·6	·	103·4
Pappers- o. grafisk ind.	100·0	102·2	100·8	100·0	100·3	98·3	103·5	102·2	100·5	102·4
Livsmedelsindustri	103·3	101·4	101·7	102·3	103·2	107·0	106·5	102·3	101·6	105·4
Textil- o. beklädnadsind.	103·1	103·1	104·3	104·4	102·5	99·4	104·1	104·0	103·3	105·0
Läder-, hår- o. gummivaruind.	96·9	103·6	104·3	106·3	103·7	98·2	100·0	106·1	106·9	105·4
Kemisk-teknisk ind.	102·0	102·4	102·4	102·3	101·8	·	105·7	106·1	103·1	103·1
Samtliga industrigrupper	**102·7**	**103·0**	**103·6**	**103·0**	**102·3**	**100·0**	**104·2**	**104·0**	**103·8**	**104·4**

tablå visar genomsnittstimlönerna sedan 1939 för vuxna arbetare samt reallönens utveckling under samma tid.

		1939	1945	1946	1947	1948	1949
Genomsnittlig timlön, kr	män	1·33	1·90	2·04	2·33	2·53	2·61
	kvinnor	0·84	1·26	1·37	1·61	1·79	1·86
Index för penninglönen	män	100	143	153	175	190	196
	kvinnor	100	150	163	192	213	221
Levnadskostnadsindex		100	141	142	150	153	155
Reallöneindex	män	100	101	108	117	124	126
	kvinnor	100	106	115	128	139	143

Tab. 4. Ackordsvolym, övertidsprocent samt genomsnittlig timförtjänst 1949 vid tidlöns- och ackordsarbete för vuxna arbetare (exkl. förmän)

Industrigrupper	Antal redovisade arbetare	Procentuella antalet arbetstimmar på ackord	Genomsnittlig timförtjänst på ordinarie tid på		Procentuella antalet övertidstimmar
			tidlön, kr	ackord, kr	
Vuxna manliga arbetare					
Malmbrytning o. metallindustri	176 497	67·5	1·99	2·37	2·7
Jord- och stenindustri	26 814	56·5	1·67	2·19	2·3
Träindustri	44 910	54·7	1·73	2·07	2·4
Pappers- o. grafisk industri	42 493	50·7	2·19	1·89	4·9
Livsmedelsindustri	26 663	7·8	2·04	2·33	3·5
Textil- o. beklädnadsindustri	28 759	57·9	1·79	2·03	2·7
Läder-, hår- o. gummivaruindustri	14 130	65·5	1·79	2·39	1·6
Kemisk-teknisk industri	13 552	52·7	1·91	2·26	3·4
Samtliga industrigrupper	**373 818**	**57·5**	**1·95**	**2·25**	**3·0**
Vuxna kvinnliga arbetare					
Malmbrytning o. metallindustri	11 519	63·9	1·39	1·70	1·0
Jord- o. stenindustri	2 147	63·9	1·07	1·55	0·7
Träindustri	762	56.4	1·30	1·61	0·6
Pappers- o. grafisk industri	6 090	34·6	1·45	1·80	1·1
Livsmedelsindustri	10 702	28·8	1·48	1·63	1·1
Textil- o. beklädnadsindustri	40 549	66·5	1·36	1·60	0·6
Läder-, hår- o. gummivaruindustri	6 903	61·9	1·33	1·68	0·5
Kemisk-teknisk industri	3 231	55·9	1·31	1·55	0·9
Samtliga industrigrupper	**81 903**	**57·9**	**1·39**	**1·68**	**0·8**

Diagrammet anger den nominella timlönens stegring inom olika industrigrupper för vuxna manliga och vuxna kvinnliga arbetare mellan åren 1946—1947, 1947—1948 och 1948—1949.

I nedanstående tablå har löneutvecklingen angivits för vuxna manliga och kvinnliga arbetare från 1939, 1946 och 1948 jämfört med 1949 dels beträffande den nominella timlönen, dels beträffande reallönen.

	Den nominella timlönens ökning (i %) åren			Reallönens ökning (i %) åren		
	1939—49	1946—49	1948—49	1939—49	1946—49	1948—49
Vuxna manliga arbetare	96·2	27·9	3·2	26	17	2
Vuxna kvinnliga arbetare	121·4	35·8	3·9	43	45	3

Från 1946 till 1949 beräknas reallönen ha stigit med 17 % för de vuxna manliga arbetarna och med 24 % för de vuxna kvinnliga arbetarna. Mellan 1948 och 1949 var reallönestegringen 2 resp. 3 %.

K-E. F—g

Socialstyrelsens allmänna konsumtionsprisindex för maj 1950

Socialstyrelsens allmänna konsumtionsprisindex (1935 = 100) blev per den 15 maj 176,5 mot 176,2 i april. Sättes augusti 1939 = 100, blir indextalet för maj 1950 165,2 (april 165,0). För de olika huvudposterna och vissa varugrupper blev indextalen följande:

	1950	
	april	maj
Livsmedel	**179·8**	**180·4**
Mjölk, smör, ost, margarin	187·5	187·5
Kött	217·3	214·3
Fläsk	199·1	200·9
Ägg	237·7	248·1
Fisk	161·2	151·3
Potatis, mjöl, bröd m. m.	171·9	174·5
Trädgårdsprodukter	203·9	206·4
Specerier, kolonialvaror	203·6	205·9
Förtär. utom hem., maltdr.	165·1	165·1
Bostad	**107·6**	**107·6**
Bränsle och lyse	**189·5**	**189·7**
Beklädnad	**201·9**	**202·2**
Kläder	208·8	208·7
Skodon	171·3	171·3
Övriga varor och tjänster	**193·1**	**193·1**
Generalindex	**176·2**	**176·5**

Mellan april och maj har priserna på *livsmedel* stigit med i genomsnitt 0,4 %. Indextalet har gått upp från 179,8 till 180,4. Uppgången är främst orsakad av prisstegringar på ägg, apelsiner samt potatis och en del trädgårdsprodukter. En mindre prisstegring har även ägt rum på fläsk. Dessa stegringar har dock motvägts av prissänkningar på ett flertal varuslag. Sålunda har priserna på kött sjunkit med i genomsnitt 1,4 % och priserna på färsk fisk med 6,2 %.

Bostadsposten har icke omräknats i maj.

Inom posterna *bränsle och lyse* samt *beklädnad* har endast mindre prisförändringar förekommit. Prishöjningarna har dock något övervägt prissänkningarna.

Inom posten *övriga varor och tjänster* har de mindre prisförändringar uppåt och nedåt, som förekommit, i det närmaste helt tagit ut varandra. Här kan dock nämnas en del smärre prissänkningar på pappersvaror.

Prisförändringarna i % mellan december 1949, resp. april och maj 1950 framgår av nedanstående tablå.

	dec. 1949—maj 1950	april—maj 1950
Livsmedel	**+ 1·72**	**+ 0·36**
Mjölk, smör, ost, margarin	— 3·00	+ 0·01
Kött	— 1·80	— 1·40
Fläsk	— 1·58	+ 0·87
Ägg [1]	+ 8·14	+ 4·35
Fisk	— 8·68	— 6·16
Potatis, mjöl, bröd m. m.	+ 2·79	+ 1·47
Trädgårdsprodukter [1]	+ 3·52	+ 1·27
Specerier, kolonialvaror	+12·06	+ 1·12
Förtär. utom hem., maltdr.	+ 0·03	—
Bostad	**+ 0·30**	**—**
Bränsle och lyse	**— 0·26**	**+ 0·08**
Beklädnad	**+ 0·60**	**+ 0·15**
Kläder	+ 0·69	+ 0·17
Skodon	+ 0·08	+ 0·05
Övriga varor och tjänster	**— 0·18**	**— 0·03**
Inventarier och husgeråd	— 1·08	— 0·12
Hygien och sjukvård	— 0·31	—
Lektyr och nöjen m. m.	+ 1·12	—
Resor, telefon, porto	—	—
Arbetshjälp i hemmet	+ 1·76	—
Vin, sprit och tobak	—	—
Samtliga varor och tjänster	**+ 0·67**	**+ 0·14**

[1] Förändringar enligt säsongutjämnade priser.

Tab. 2. Detaljhandelspriser (i öre) i städer och landskommuner september 1949—maj 1950

Varuslag	Kvantitet	Samtliga 95 orter			35 landskommuner		60 städer o. a. tätorter			
		Sept.	Dec.	Mars	Dec.	Mars	Dec.	Mars	April	Maj
Mjölk, oskum. resp. stand.	l	33·2	33·2	33·2	32·3	32·3	33·6	33·6	33·6	33·6
Mejerismör	kg	560	560	560	560	560	560	560	560	560
Ost, fetth. 30 +	»	320	320	195	320	194	320	195	194	195
Nötkött: stek	»	428	424	428	423	428	424	428	458	462
soppkött	»	288	289	291	289	290	289	291	280	279
malet (köttfärs)	»	360	359	360	358	358	360	360	361	361
Gödkalvkött, stek	»	598	612	602	609	607	613	599	576	542
Fläskkotlett i bit	»	507	446	459	452	457	443	460	470	486
Färsk skinka, ej benfri	»	425	446	397	439	397	450	398	389	389
Salt sidfläsk	»	344	345	344	345	345	344	344	345	345
Rökt skinka, rullad	»	671	676	660	661	661	683	659	653	653
Fårstek, färsk	»	533	506	510	517	494	500	518	526	503
Hönskött	»	340	338	393	320	—	347	364	394	386
Fläskkorv	»	249	249	247	245	244	251	248	247	247
Falukorv	»	304	303	300	300	296	305	302	300	300
Stångkorv	»	139	135	124	133	121	135	125	119	116
Blodpudding	»	124	123	118	121	117	124	119	117	116
Ägg, färska	»	380	336	305	325	292	342	311	295	308
Färsk fisk: sill	»	124	110	106	112	108	108	105	111	112
strömming	»	126	128	122	130	122	127	121	114	108
gädda	»	314	319	319	299	292	330	332	276	279
torsk	»	170	180	173	174	166	182	176	169	168
Salt sill	»	165	152	151	152	150	152	152	152	152
Knäckebröd	»	129	128	127	125	125	129	129	129	129
Sötlimpa (V-R-bröd)	»	92	86	86	86	86	86	86	86	86
Kavring	»	81	81	81	80	80	82	82	82	82
Matbröd } bakat m. vatten	»	110	110	110	108	108	111	111	111	111
av vete } bakat m. mjölk	»	109	110	110	108	108	110	110	110	110
Kaffebröd (bullar o. d.)	»	189	186	186	183	181	188	188	188	188
Skorpor av vete	»	230	230	231	221	225	234	234	234	234
Småkakor	hg	57	57	56	55	52	58	58	58	58
Vetemjöl	kg	66	68	68	69	68	68	68	68	67
Rågsiktmjöl	»	62	62	62	62	61	62	62	62	62
Havregryn, ångprep.	»	82	75	74	75	75	75	74	74	74
Kaffe, mest gångbara sort	»	563	578	780	576	779	580	780	780	780
Bitsocker	»	88	88	88	89	89	88	88	88	90
Strösocker	»	81	81	81	81	81	81	81	81	83
Gula ärter	»	75	75	75	75	74	75	75	75	75
Ärter på burk	1/2 brk	83	81	80	81	80	81	81	81	81
Apelsinmarmelad	450 g	127	125	117	126	118	125	117	117	117
Nyponmust	1/1 pkt	91	90	90	90	90	90	90	90	90
Potatis, gammal	kg	26·2	22·8	24·8	21·1	22·9	23·7	25·8	27·5	31·0
Morötter, gamla	»	53	44	66	43	65	45	67	72	99
Kålrötter	»	37	31	33	31	34	30	33	34	36
Vitkål	»	53	40	60	41	60	40	60	89	119
Lök, gul	»	100	74	129	72	130	75	129	142	161
Spenat	»	204	—	—	—	—	—	—	—	247
Ätäpplen, svenska	»	118	166	167	163	164	167	168	—	—
Apelsiner	»	159	124	149	122	150	125	149	172	186
Pilsner	1/3 l	34	34	34	34	35	33	33	33	33
Svagdricka	5 l	134	135	136	132	135	136	136	136	136
Björkved, helved, hemk.	m³	2 239	2 242	2 244	1 841	1 845	2 442	2 444	2 437	2 436
Barrved » »	»	1 976	1 955	1 961	1 563	1 564	2 151	2 159	2 127	2 124
Koks, ca 40–80 mm, »	hl	630	496	492	510	508	489	484	484	484

Arbetsmarknaden under maj 1950

Läget på arbetsmarknaden under maj månad utmärktes av fortsatt god sysselsättning och stegrad efterfrågan på såväl manlig som kvinnlig arbetskraft. Den sedan länge rådande kännbara bristen på personal till storindustrierna framträdde med ökad skärpa vid denna tid på grund av att arbetskraft i viss utsträckning sökte sig över till utearbeten av skilda slag.

Vid de offentliga arbetsförmedlingarna var antalet arbetsansökningar 3 % och antalet lediga platser 20 % högre i maj än i april. Uppgången i sökandefrekvensen hänförde sig uteslutande till den kvinnliga avdelningen, under det att den manliga visade nedgång. Ökningen i platstillgången var större för manlig arbetskraft (23 %) än för kvinnlig (17 %). Genomsnittliga antalet arbetsansökningar på 100 lediga platser utgjorde 87 i maj mot 102 i april. Motsvarande jämförelstal var för manlig arbetskraft 99 och 125 samt för kvinnlig 70 och 71. Att siffran för arbetsansökningar är lägre än den för lediga platser, då det gäller männen, hör till undantagen även vid högsäsong. För enbart industri och byggnadsverksamhet var relationstalet för maj månad också 87 (april 119), något som markerar bristen på arbetskraft inom de industriella områdena.

Genom arbetsförmedlingarnas medverkan tillsattes under redovisningsmånaden ca 72 900 platser med manliga och 35 800 med kvinnliga sökande eller sammanlagt 108 700 platser, vilket i jämförelse med tillsättningsresultatet för april innebär en ökning med 16 900 eller 18 %, lika för män och kvinnor. Av samtliga tillsatta platser hade 43 % högst en veckas varaktighet. I samverkan mellan arbetsförmedlingar på skilda orter tillsattes under maj 10 988 platser, därav 8 177 med manliga och 2 811 med kvinnliga sökande. — Förmedlingsverksamheten vid de olika arbetsförmedlingarna samt inom skilda yrkesgrupper framgår av tab. 1—5 i tabellavdelningen.

Enligt socialstyrelsens sysselsättningsstatistik var antalet inom den egentliga industrin *anställda* arbetare 0,6 % lägre i maj 1950 än en månad tidigare. Antalet manliga arbetare hade minskat med 0,3 % och antalet kvinnliga med 1,7 %. De *i arbete varande* arbetarna minskade med 1,0 %. Frånvarande på grund av arbetsbrist var liksom föregående månad 0,2 % och av andra orsaker 5,6 % (april 5,1 %).

De senast tillgängliga preliminära siffrorna för arbetslösheten inom fackförbunden visar, att 2,1 % av de rapporterande förbundens medlemmar var arbetslösa vid månadsskiftet april/maj mot 3,0 % (preliminär siffra 2,7) en månad tidigare.

Antalet av arbetslöshetsnämnderna vid utgången av maj rapporterade hjälpsökande arbetslösa uppgick till 2 231, vilket innebär en minskning under månaden med 1 321 eller 37,2 %. Hjälpbehovet hade alltjämt den största omfattningen i Norrbottens län med i runt tal 500 hjälpsökande, närmast

följt av Stockholms stad med inemot 400. Västernorrlands och Västerbottens län redovisade något tiotal mindre.

En jämförelse med läget i maj 1949 visar, att antalet ansökningar om arbete på 100 lediga platser var lägre än året förut, eller 87 mot 91; för industri och byggnadsverksamhet var motsvarande jämförelsetal 87 och 97. Sysselsättningen hade minskat med 0,3 %. Arbetslösheten inom fackförbunden sjönk ytterligare och utgjorde, såsom förut nämnts, 2,1 % vid månadsskiftet april/maj i år mot 2,8 % i fjol. Antalet hjälpsökande hos arbetslöshetsnämnderna var nästan exakt detsamma som i slutet av maj 1949.

På grundval av föreliggande statistiska uppgifter samt av upplysningar, som meddelats av arbetsförmedlingar och företag, lämnas här nedan en översikt av förhållandena på arbetsmarknaden under maj månad inom olika områden av näringslivet.

Inom *jordbruket* kvarstod ett visst behov av personal för fast anställning, men efterfrågan på arbetskraft avsåg till väsentlig del tillfälliga arbetare till vårbruket och till betgallringen. Tack vare gynnsamma väderleksförhållanden kunde vårarbetena avslutas i god tid. Med hänsyn till betarealens utökning var kravet på arbetskraft till gallringen större i år än i fjol och därför också svårare att tillgodose. I Skåne blev betorna genom rådande värmeförhållanden gallringsfärdiga tidigare än normalt, och betarbetet påbörjades där redan omkring den 10 maj — i övriga odlingsdistrikt långt senare. Liksom förut om åren erhölls erforderligt arbetskraftstillskott från andra delar av landet, bl. a. från Kronobergs län samt Mellansverige och Norrland, men även från Danmark och i år för första gången från Finland. Värdefulla arbetsinsatser gjordes av skolungdom och militärer på fritid. Vid månadsskiftet maj/juni förelåg fortfarande ett ganska stort behov av arbetskraft till Östergötland och Gotland.

Efterfrågan på arbetskraft till *skogsbruket* ökade, och antalet vid arbetsförmedlingarna lediganmälda platser uppgick till omkring 7 300 eller dubbelt så många som i april. I Norrland, Dalarna och Värmland pågick flottningarna under månaden, och bäckflottningarna kunde på många håll avslutas. Vattentillgången var god och virkesmängden mindre än normalt, varigenom flottningsarbetet ej krävde så stor arbetsstyrka som vanligt. Efterfrågan på arbetskraft till skogsvårdsarbeten och sommarhuggningar ökade starkt i dessa delar av landet, och en betydande brist förelåg i mellersta Norrland och i Värmland. I övre Norrland förekom lokal arbetslöshet bland skogsarbetarna under omställningen från vinterarbeten till sommarhuggningar, då de lediga arbetarna av skilda skäl ej kunde flyttas till trakter, där brist på huggare förelåg. I södra och mellersta Sverige var efterfrågan på arbetskraft av obetydlig omfattning.

Sysselsättningen inom de *industriella* arbetsområdena visade, såsom ovan antytts, i genomsnitt en obetydlig nedgång. Bristen på arbetskraft var emellertid alltjämt framträdande inom flertalet näringsgrenar, en brist som ytterligare markerades genom den inledningsvis omnämnda tendensen hos en

del industriarbetare, särskilt inom metall- och maskinindustrin, att under sommarhalvåret söka erhålla arbete utomhus. Ökad sysselsättning uppvisade vissa säsongbetonade verksamhetsområden, bl. a. cementvarufabriker, tegelbruk, sågverk och hyvlerier, byggnadssnickerifabriker, bagerier, mejerier, margarinfabriker och bryggerier. Så gott som samtliga till metallindustrin hörande branscher fick vidkännas en svag nedgång i sysselsättningen, som för gruppen i dess helhet dock inskränkte sig till omkring en procent. Bristen på kompetenta yrkesarbetare och även hjälpare kvarstod, främst till mekaniska verkstäderna. Möbelfabrikerna kunde ännu ej bereda sina anställda full sysselsättning, men en fortsatt förbättring kunde förmärkas även i maj. Inom livsmedelsindustrin noterades någon tillbakagång vid chokladfabriker och konservfabriker. Textil- och beklädnadsindustrin redovisade genomgående en viss sysselsättningsminskning under månaden, men stort underskott på såväl fackarbetare som okvalificerad arbetskraft förelåg liksom tidigare, vilket belyses av att antalet arbetsansökningar på förmedlingarna ej var hälften så stort som antalet där lediganmälda platser.

Inom *byggnadsverksamheten* var sysselsättningen i stort sett mycket god för samtliga fack, och brist rådde mångenstädes på målare, murare och grovarbetare. Enligt preliminära rapporter till arbetsmarknadsstyrelsen från byggnadsfackföreningar på 48 större orter var vid utgången av maj 1,3 % av medlemmarna inom byggnadsfacken fristämplade på grund av arbetslöshet mot 3,6 % i april och 3,0 % i slutet av maj 1949. Procentsiffran hade den 15 juni sjunkit till 0,9 (2,2 år 1949).

Sjömansförmedlingens verksamhet ökade under maj i förhållande till föregående månad. Årets majsiffror för lediga och tillsatta platser var dock lägre än 1949 års, vilket torde bero på att sjöfolket numera hyser större benägenhet för att stanna kvar i fartygen längre tider än vad fallet varit under de föregående åren. Sjömanshusens siffror för på- och avmönstringar pekar också i samma riktning. Visserligen var antalet såväl påmönstrade som avmönstrade sjömän större i maj än i april, men detta berodde på att upplagt tonnage sattes i trafik. Under maj månad påmönstrade 5 810 personer, under det att de avmönstrades antal var 4 963. Samma månad föregående år var siffrorna resp. 5 877 och 5 335. — På grund av den milda vintern och de förbättrade avsättningsmöjligheterna på de utländska marknaderna påbörjades skeppningarna tidigare i år än förra året. Detta har medfört, att sysselsättningen för *stuveriarbetarkåren* innevarande år varit jämnare och högre. Även under maj månad var sysselsättningen god, och behovet av extra arbetskraft kunde icke alltid tillfredsställas.

Inom *affärs- och lagerarbete* ökade efterfrågan på personal, under det att tillgången på sökande minskade. Svårigheterna att fylla behovet var därför ännu mera framträdande än förut. Detta gällde främst livsmedelsaffärer men även företag inom manufaktur- och beklädnadsbranscherna. Tidsbegränsade platser för semestervikarier vid varuhus och övriga större företag kunde icke tillsättas i önskad utsträckning, då många sökande föredrog anställningar vid restauranger och hotell på semesterorter.

Efterfrågan på *kontorspersonal* av olika slag var betydligt större än föregående månad och kunde ej nöjaktigt tillgodoses. För mera varaktiga anställningar önskade arbetsgivarna alltjämt i regel endast engagera personer, som hade erforderlig praktik och i övrigt fyllde angivna kvalifikationskrav. Till vikariat och andra kortvariga anställningar söktes i första hand yngre arbetskraft, helst med någon tidigare erfarenhet av kontorsarbete.

På det *tekniska arbetsområdet* var placeringsmöjligheterna för nyutexaminerade läroverksingenjörer relativt gynnsamma. Huvudsakligen bereddes de anställningar som ritare och konstruktörer. Förmedlingsverksamheten för elevpraktikanter till industri och tekniska arbetsområden nådde under månaden sin kulmen.

Inom gruppen *undervisning* var de anmälda vikariaten till folk- och småskolor mycket få, och så gott som samtliga platser kunde besättas med nyexaminerade lärare. Tillgången på skolköks- och lanthushållslärarinnor svarade mot efterfrågan.

Restauranger och pensionat hade säsongenligt ökat behov av all slags arbetskraft, men bristen på dylik var stor. Situationen var icke minst besvärlig vid de fasta restauranger, där personal i en del fall sökte sig ut till sommarrestauranger på turistorter, varigenom svårtillsatta vakanser uppstod.

Inom *hälsovård och sjukvård* ökade efterfrågan på semestervikarier. Bristen på arbetskraft var liksom tidigare starkt kännbar på samtliga hithörande områden, något som också gällde i fråga om *husligt arbete*.

V. P.

Byggnadsregleringen. Under månaden meddelades byggnadstillstånd beträffande 5 705 ansökningar med en byggnadskostnad av 150,7 milj. kr. Härav beviljades 324 ansökningar av Kungl. Maj:t eller arbetsmarknadsstyrelsen samt 5 381 av länsarbetsnämnderna. Byggnadskostnaderna i fråga om dessa ansökningar uppgick till 43,9 resp. 106,1 milj. kr (tab. 11—13).

Hjälpverksamheten för arbetslösa. Antalet av arbetslöshetsnämnderna rapporterade hjälpsökande arbetslösa uppgick vid maj månads utgång till 2 231, vilket i jämförelse med föregående månad innebär en minskning med 1 321. Av de hjälpsökande var 58 (2,6 %) i åldern 16—25 år, 734 (32,9 %) 26—50 år samt 1 439 (64,5 %) över 50 år. De arbetslösas fördelning efter ålder, yrke och hjälpform inom olika områden framgår av tab. 10.

Under maj månad beviljade arbetsmarknadsstyrelsen statsbidrag till statliga beredskapsarbeten för en beräknad kostnad av 294 420 kr. Av beloppet avsåg 91 000 kr nya arbeten och 203 420 kr ytterligare kostnader för tidigare beviljade arbeten. Under tiden 1 juli 1949—31 maj 1950 har styrelsen beviljat statsbidrag till beredskapsarbeten, kostnadsberäknade till 12 483 515 kr.

Av antalet hjälpsökande vid maj månads utgång åtnjöt 1 958 (87,8 %) hjälp från stat och kommun. Av dessa hjälptes 1 766 (90,2 %) helt eller delvis med statsmedel. Av hela antalet hjälpsökande var 1 866 (83,7 %)

hjälpta genom arbete och 92 (4,1 %) genom understöd (inkl. utbildningshjälp).

En summarisk redogörelse för den av arbetsmarknadsstyrelsen bedrivna hjälpverksamheten under maj månad lämnas i det följande. Om icke annat anmärkts, avser sifferuppgifterna förhållandena vid månadens slut.

Arbetslinjen. I statliga beredskapsarbeten sysselsattes vid 17 arbetsplatser i arbetsmarknadsstyrelsens regi 379 arbetslösa och vid 37 arbetsplatser i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens regi 561 arbetslösa. Vid 28 statskommunala beredskapsarbeten sysselsattes 224 arbetslösa och vid 169 arkivarbetsplatser 435 arbetslösa inom tekniska och merkantila yrken; 79 personer erhöll musikerhjälp. Dessutom sysselsattes 411 flyktingar vid arkivarbeten; 16 flyktingar erhöll musikerhjälp. Dessa ingår ej i arbetslöshetsnämndernas månadsrapporter. Detsamma är förhållandet med 144 vid beredskapsarbeten sysselsatta specialarbetare.

Understödslinjen. Dagunderstöd utgick i 4 städer och 2 landskommuner till sammanlagt 22 arbetslösa (utom kursdeltagare), av vilka 14 var försörjningspliktiga. Under månaden hade 6 städer och 1 landskommun även beviljats tillstånd att bedriva hyreshjälpsverksamhet med bidrag av statsmedel.

Utbildningshjälp. Av deltagarna i de beredskapskurser och yrkesutbildningskurser för arbetslösa, som står under ledning av överstyrelsen för yrkesutbildning, var 66 anmälda som hjälpsökande. Av dessa åtnjöt 20 dagunderstöd eller bidrag till inackorderingskostnaderna.

Statliga stenbeställningar. Vid de statliga stenbeställningarna sysselsattes 922 genom arbetsmarknadsstyrelsen uttagna stenarbetare, varav 855 i Göteborgs och Bohus samt 67 i Blekinge län. Av samtliga var 141 att anse som fullgod arbetskraft.

Meddelanden från arbetsmarknadsstyrelsen

Hemsamaritverksamheten. Med hänsyn till överbeläggningen på sjukvårdsanstalterna och bristen på vårdpersonal har arbetsmarknadsstyrelsen vidtagit åtgärder för rekrytering av personal för en vidgad hemsjukvård. Tanken är att lindrigt sjuka, som kan vårdas i sina hem, skall få nödig vård och tillsyn av hemsjukvårdande personal, s. k. hemsamariter. Härigenom väntas sjukhusens arbetsbelastning bli mindre och vårdplatser frigöras för personer, som behöver mera kvalificerad sjukvård. Rekryteringskampanjen har emellertid även ett annat syfte. Om hemsamaritverksamheten från början kunde ges rätt utformning och innehåll, skulle arbetsuppgiften enligt styrelsens mening locka kvinnor, som under nuvarande förhållanden inte erbjuder sina tjänster på arbetsmarknaden. De arbetskraftsreserver, som närmast åsyftas, är gifta eller förut gifta kvinnor, som på grund av längre eller kortare bortovaro från arbetsmarknaden i samband med äktenskap har

svårt att omedelbart få ett lämpligt lönarbete. Genom sina erfarenheter av husligt arbete och hemsjukvård skulle de ha speciella förutsättningar att kunna åta sig arbete som hemsamariter.

På nyåret 1950 startade med länsarbetsnämndernas och arbetsförmedlingarnas medverkan rekrytering av hemsamariter. Hemsamariterna förmedlas av arbetsförmedlingen och får anlitas vid sjukdomsfall. Deras uppgifter är, att under läkares eller sjuksköterskas överinseende ge enklare vård åt sjuka i deras hem. Hemsamariterna åtar sig även att se till, att patienten får mat och att sjukrummet är städat och vårdat. Däremot kan de inte åläggas mera omfattande husliga sysslor och inte som en hemvårdarinna överta hela ansvaret för ett hems skötsel. Vid enklare sjukdomsfall, som inte kräver läkarvård, får hemsamariterna helt naturligt arbeta mera självständigt. Hemsamariternas taxor följer de normer, som kan sägas vara gängse på de olika orterna för annat arbete av liknande art.

Utan att några bestämda kompetenskrav uppställts, har det ansetts önskvärt att ge de blivande hemsamariterna instruktioner beträffande arbetsuppgifterna. Då de nästan uteslutande skulle rekryteras bland gifta och förut gifta kvinnor, erhölles kontakt med personer, som genom sin tidigare verksamhet hade erforderliga kunskaper i enklare hemsjukvård och husligt arbete. En instruktionskurs för dessa skulle därför kunna göras relativt kort. Från dessa synpunkter utformades den undervisningsplan, som nu ligger till grund för den kursverksamhet för hemsamariter, som arbetsmarknadsstyrelsen sedan mitten av januari i år bedriver i samarbete med Svenska röda korset. Kursen, som är avgiftsfri, omfattar 70 timmar, varav 26 timmars undervisning i olycksfallsvård och hemsjukvård. För denna del av kursen svarar Svenska röda korset ekonomiskt och genom att ställa kvalificerad lärarkraft till förfogande. Undervisningen i hemvård och matlagning omfattar 28 timmar. Vidare ingår i kursen 6 föreläsningar angående åldrandets psykologi och barnpsykologi samt slutligen 2 timmars undervisning i hemarbetets organisering och rationalisering. Denna del av kursen bekostas av arbetsmarknadsstyrelsen. Undervisningsplanen har utarbetats och fastställts i samråd med överstyrelsen för yrkesutbildning.

De rapporter, som inkommit från länsarbetsnämnderna, vilka har ansvaret för rekryteringen och anordnandet av kurserna, ger vid handen, att det hittills icke varit några svårigheter vid rekryteringen. De som antagits till kurserna har visat utomordentligt intresse och stor entusiasm för uppgiften. Kommunala myndigheter, läkare och sjuksköterskor har även varit intresserade för verksamheten. På de flesta håll, där kurser hållits, för närvarande på 19 platser, har länsarbetsnämnderna tagit upp förhandlingar med de kommunala myndigheterna om bidrag, som kan möjliggöra nedsatta avgifter eller avgiftsfrihet för mindre bemedlade eller obemedlade personer, som önskar anlita hemsamariter. På några platser har medel redan ställts till förfogande, och andra kommuner torde komma att följa exemplet.

Sn—Rl

Arbetslöshet och understödsverksamhet i de erkända arbetslöshetskassorna[1]

Mars 1950

De erkända arbetslöshetskassorna hade vid redovisningsmånadens utgång 1 071 646 medlemmar, varav 886 208 män och 185 438 kvinnor. Under månaden har medlemsantalet ökat med 2 754, varvid antalet män ökat med 1 431 och antalet kvinnor med 1 323.

För samtliga försäkrade i genomsnitt var arbetslöshetsprocenten för mars 1950 4,3 mot 5,9 närmast föregående månad och 4,6 för mars 1949. Arbetslöshetsprocenten för manliga och kvinnliga medlemmar utgjorde resp. 4,6 och 3,1 för mars 1950 mot resp. 6,3 och 4,2 under närmast föregående månad samt 5,0 och 2,9 för mars 1949.

Beräknas arbetslöshetsprocenten för en tolvmånadersperiod, som successivt framflyttas för varje redovisningsmånad, erhålles följande procenttal för samtliga försäkrade i genomsnitt för hela perioden.

Arbetslöshetsprocent:	1949										1950		
	mars	april	maj	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	mars
a) under angiven månad	4·6	4·9	3·2	3·0	3·4	2·6	2·6	2·8	3·0	6·5	7·0	5·9	4·3
b) under en 12-månadersperiod med angiven månad som slutmånad	4·1	4·1	4·1	4·1	4·1	4·0	4·0	4·0	4·0	3·9	4·0	4·1	4·0

Antalet understödsdagar under mars 1950 utgjorde 455 891. Om varje redovisad arbetslöshetsvecka antages motsvara sex arbetslöshetsdagar, uppgick antalet arbetslöshetsdagar under samma månad till 1 389 378. Den på grundval härav beräknade understödsprocenten, dvs. antalet understödsdagar i procent av antalet arbetslöshetsdagar, var sålunda 32,8 mot 37,8 för närmast föregående månad och 24,8 för mars 1949.

Av de erkända arbetslöshetskassorna utbetalades under mars 1950 ett sammanlagt understödsbelopp av 3 630 503 kr, varav 2 959 039 kr såsom daghjälp, 329 627 kr som barntillägg samt 341 837 kr som make- och husföreståndarinnetillägg. I ovan nämnt belopp för utbetalad daghjälp ingår kristillägg med 341 496 kr. Per understödsdag i genomsnitt motsvarar detta ett daghjälpsbelopp (kristillägg inräknat) av 6,49 kr, under det att familjetilläggen tillhopa uppgår till 1,47 kr. Det genomsnittliga dagunderstödet under månaden utgjorde således 7,96 kr. Motsvarande belopp var för närmast föregående månad 6,59, 1,60 och 8,19 kr samt för mars 1949 resp. 6,36, 1,55 och 7,91 kr.

Uppgifter för varje särskild kassa återfinnes i tabellen på sid. 556.

[1] En redogörelse för uppläggningen av denna månadsstatistik lämnas i Soc. Medd. årg. 1942, sid. 322, och årg. 1944, sid. 773.

Arbetslöshet och understödsverksamhet i de erkända arbetslöshetskassorna Mars 1950

Arbetslöshetskassa (och år för verksamhetens början)	Antal medlemmar[1]	Antal arbetslöshetsveckor[2]	Antal arbetslöshetsveckor i % av hela antalet veckor			Understödda dagar		Utbetalat understöd		
								under månaden		under närmast föreg. mån., kr
			under månaden	under närmast föreg. mån.	under löpande 12-mån.-per.	antal	i % av antalet arbetslöshetsdagar[3]	totalt, kr	därav familjetillägg, kr	
Beklädnadsarb. . (1935)	38 245	2 690	1·4	4·8	3·5	**6 550**	40·6	**41 105**	3 052	47 312
Sadelmak. m. fl. »	5 833	1 049	3·6	7·8	5·4	**2 636**	41·9	**19 581**	2 621	27 912
Stenindustriarb. »	4 096	1 287	6·3	14·5	7·2	**3 760**	48·7	**23 834**	6 895	47 284
Handelsanst. m. fl. »	60 037	4 326	1·4	1·5	1·4	**4 882**	18·8	**35 428**	4 576	39 570
Sko- o. läderarb. »	12 195	1 250	2·1	3·5	2·8	**3 593**	47·9	**28 062**	3 453	27 179
Träindustriarb. (1936)	57 389	9 451	3·5	6·8	5·4	**24 915**	43·9	**198 612**	35 146	392 019
Musikernas m. fl. »	7 151	3 918	11·0	12·9	12·0	**3 049**	13·0	**20 283**	2 460	22 253
Lantarbetarnas . »	43 411	16 910	7·8	8·5	5·8	**32 835**	32·4	**207 669**	45 065	65 302
Frisörernas . . . »	4 242	200	0·9	1·1	1·0	**156**	13·0	**942**	73	542
Livsmedelsarb. . (1937)	38 349	8 270	4·3	5·3	3·8	**16 977**	34·2	**128 935**	14 534	140 326
Textilarbetarnas »	47 227	2 647	1·1	1·4	1·7	**3 660**	23·0	**25 340**	1 980	26 404
Gjuteriarbetarnas (1938)	12 356	929	1·5	1·8	1·9	**2 092**	37·5	**16 902**	2 622	23 049
Gruvindustriarb. »	10 048	1 280	2·5	2·7	2·8	**2 621**	34·1	**16 755**	2 924	12 428
Handelstjänstem. (1940)	10 757	880	1·6	1·7	1·2	**1 078**	20·4	**7 943**	849	8 104
De kem.-tekn. arb. (1941)	14 166	873	1·2	1·5	1·6	**2 467**	47·1	**15 816**	1 819	17 844
Bleck- o. plåtslag. »	3 305	670	4·1	5·4	2·7	**3 074**	76·5	**25 195**	4 338	17 410
Försvarsv. civ. pers. »	19 393	1 515	1·6	1·5	1·0	**3 147**	34·6	**23 985**	4 192	19 587
Bryggeriarb. . . (1942)	7 288	703	1·9	1·9	1·6	**1 307**	31·0	**8 965**	863	8 446
Transportarb. . »	33 804	9 167	5·4	6·1	4·5	**16 586**	30·2	**140 315**	24 634	158 795
Metallindustriarb. »	214 448	[4]12 772	1·2	1·9	1·8	**26 377**	34·4	**207 141**	31 066	239 086
Bokbinderiarb. . »	11 125	216	0·4	0·8	0·4	**869**	67·1	**5 478**	395	2 738
Hotell- o. rest.-anst. »	21 710	3 115	2·9	2·7	2·3	**3 467**	18·6	**26 149**	2 608	27 576
Handelsresandenas »	543	10	0·4	0·4	0·2	**66**	(110·0)	**462**	0	329
Ind.-tjänstem. . . »	56 982	1 530	0·5	0·6	0·6	**1 919**	20·9	**14 815**	2 158	15 188
Arbetsledarnas . »	24 594	240	0·2	0·1	0·2	**508**	34·9	**4 268**	873	2 607
Fabriksarb. . . (1943)	58 852	11 819	4·0	6·1	3·7	**34 567**	48·7	**237 135**	48 217	288 902
Elektrikernas . . »	17 972	1 951	2·2	2·4	1·8	**4 466**	38·2	**33 081**	5 993	26 194
Sjöfolkets . . . »	18 549	8 068	8·7	9·2	8·4	**6 471**	13·4	**42 425**	3 640	56 846
Målarnas . . . . »	16 511	17 924	21·7	29·3	12·7	**37 609**	35·0	**313 809**	51 170	538 640
Vägarbetarnas . (1944)	15 415	5 916	7·7	14·0	9·3	**3 337**	9·4	**23 637**	6 263	59 584
Järnvägsmännens (1945)	27 670	3 395	2·5	3·0	1·6	**11 385**	55·9	**98 504**	19 070	107 038
Maskinbefälets . »	2 569	0	0·0	0·0	0·0	**121**	—	**759**	161	639
Teateranställdas (1946)	346	140	8·1	3·2	6·4	**165**	19·6	**932**	65	414
Typografernas . »	13 368	209	0·3	0·3	0·4	**236**	18·8	**1 760**	236	1 891
Byggnadsarb. . . (1947)	106 447	68 153	12·8	18·1	10·6	**156217**	38·2	**1368034**	279 198	1808821
Skogs- o. flottn.-arb. (1948)	21 427	13 726	[5]12·8	11·3	15·8	**8 369**	10·2	**54 290**	16 630	84 800
Murarnas . . . (1949)	12 129	14 364	23·7	33·1	14·7	**24 362**	28·3	**212 157**	41 625	358 173
Summa	**1069949**	**231563**	4·3	5·9	4·0	**455891**	32·8	**3630503**	**671 464**	**4721232**

[1] Månadsmedeltal.
[2] = antal veckor, för vilka avgiftsbefrielse meddelats på grund av uppgiven arbetslöshet.
[3] En arbetslöshetsvecka antas motsvara sex arbetslöshetsdagar.
[4] = 5/9 av det för mars och april redovisade antalet arbetslöshetsveckor.
[5] Preliminära siffror.

H. Sm

Tabeller till berättelserna över arbetsmarknaden

A. Arbetsförmedling[1]

Tab. 1. Översikt av verksamheten vid de olika arbetsförmedlingarna under maj 1950

Arbetsförmedlingen i	Manliga avdeln.			Kvinnliga avdeln.			Tillsammans				Ansökningar per 100 led. pl.
	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Därav högst 1 veck. varakt.	
Stockholms stad .	15 984	15 765	11 346	10 375	17 056	8 258	26 359	32 821	19 604	14 537	80
Stockholms län . .	2 717	3 521	1 492	1 825	3 373	1 208	4 542	6 894	2 700	897	66
Uppsala län . . .	2 223	1 835	1 003	1 531	1 929	586	3 754	3 764	1 589	401	100
Södermanlands län	2 704	3 015	1 708	1 229	1 875	704	3 933	4 890	2 412	551	80
Östergötlands län .	5 231	5 413	3 349	2 351	3 633	1 437	7 582	9 046	4 786	2 243	84
Jönköpings län . .	2 191	2 269	1 063	1 475	2 285	973	3 666	4 554	2 036	566	81
Kronobergs län . .	2 090	1 942	1 354	853	1 202	590	2 943	3 144	1 944	767	94
Kalmar län . . .	2 327	2 823	1 822	1 065	1 433	745	3 392	4 256	2 567	724	80
Gotlands län . . .	420	1 009	385	246	603	174	666	1 612	559	95	41
Blekinge län . . .	1 638	1 455	1 206	1 256	1 320	970	2 894	2 775	2 176	960	104
Kristianstads län .	2 504	2 940	1 839	1 503	2 151	873	4 007	5 091	2 712	648	79
Malmö stad . . .	4 787	4 689	4 052	2 931	4 065	2 427	7 718	8 754	6 479	4 068	88
Malmöhus län i övr.	5 473	7 297	5 707	2 930	4 013	2 553	8 403	11 310	8 260	2 749	74
Hallands län . . .	1 151	1 426	886	918	1 756	705	2 069	3 182	1 591	298	65
Göteborgs stad . .	10 480	12 030	10 146	4 337	5 820	3 262	14 817	17 850	13 408	8 668	83
Gbg o. Boh. län i övr.	1 555	1 583	958	1 083	1 717	569	2 638	3 300	1 527	469	80
Älvsborgs län . .	2 950	2 501	1 497	1 571	2 230	885	4 521	4 731	2 382	543	96
Skaraborgs län . .	1 888	2 005	1 100	1 070	1 680	654	2 958	3 685	1 754	350	80
Värmlands län . .	3 396	3 519	2 249	1 626	1 955	1 059	5 022	5 474	3 308	1 023	92
Örebro län	3 050	3 135	1 757	1 659	2 439	937	4 709	5 574	2 694	1 037	84
Västmanlands län .	2 274	2 779	1 299	1 247	1 604	744	3 521	4 383	2 043	338	80
Kopparbergs län .	2 861	2 707	1 414	1 318	1 901	836	4 179	4 608	2 250	337	91
Gävleborgs län . .	4 459	3 780	2 984	1 892	2 129	1 424	6 351	5 909	4 408	2 096	107
Västernorrlands län	6 810	5 033	3 641	1 600	1 444	848	8 410	6 477	4 489	1 321	130
Jämtlands län . .	2 068	2 202	1 282	681	950	494	2 749	3 152	1 776	167	87
Västerbottens län .	4 694	3 291	2 923	1 409	1 585	895	6 103	4 876	3 818	466	125
Norrbottens län . .	7 025	5 731	4 412	1 922	1 569	1 005	8 947	7 300	5 417	450	123
Summa maj 1950	**104 950**	**105695**	**72 874**	**51 903**	**73 717**	**35 815**	**156 853**	**179 412**	**108689**	**46 769**	**87**
» april 1950	107 523	86 231	61 683	44 948	63 021	30 137	152 471	149 252	91 820	41 893	102
» maj 1949	105 931	93 583	69 545	47 765	74 697	35 203	153 697	168 280	104748	41 737	91
» » 1948	94 040	109032	69 960	43 974	79 961	34 540	138 014	188 993	104500	41 858	73
» » 1947	90 554	122298	68 954	42 968	79 455	34 069	133 522	201 753	103023	35 920	66

[1] En arbetssökande person anses göra en ansökning om arbete varje månad han besöker arbetsförmedlingen. Därest han anvisas arbete och efter dettas avslutande återkommer till kontoret under samma månad, räknas han dock ha gjort förnyad ansökning. En och samma arbetssökande person kan sålunda motsvaras av flera arbetsansökningar under samma månad.

En del av platserna inom ett yrke kan besättas med sökande från annan yrkesgrupp. Till följd härav kan de tillsatta platserna inom en yrkesgrupp överstiga antalet sökande i samma grupp.

Tab. 2. Översikt av verksamheten inom olika yrkesgrupper under maj 1950

Yrkesgrupper	Manliga avdeln.			Kvinnliga avdeln.			Tillsammans				
	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Arb.	Ans.	L. p.	T. p.	Därav 1 v.
Jordbruk o. skogsbruk	11 695	18 887	11 203	467	2 598	2 130	11 196	12 162	21 485	13 333	2 756
Jordbruk	4 506	9 746	5 924	342	1 467	1 325	4 893	4 848	11 213	7 249	1 558
Trädgårdsskötsel	436	2 063	1 580	103	873	571	460	539	2 936	2 151	789
Fiske	120	43	27	—	—	—	100	120	43	27	—
Skogsbruk	6 633	7 035	3 672	22	258	234	6 243	6 655	7 293	3 906	409
Industri o. hantverk	36 814	38 762	21 866	4 846	9 297	1 960	37 281	41 660	48 059	23 826	651
Malmbr. o. metallind.	7 756	11 183	3 227	482	993	246	7 234	8 238	12 176	3 473	28
Jord- o. stenind.	1 215	1 795	798	107	149	80	1 209	1 322	1 944	878	17
Träindustri	2 676	2 643	1 239	28	51	21	2 526	2 704	2 694	1 260	25
Pappers- o. graf. ind.	717	1 423	567	215	593	128	837	932	2 016	695	8
Livsmedelsindustri	1 672	1 753	961	1 114	1 260	358	2 442	2 786	3 013	1 319	172
Textil- o. bekl.-ind.	848	1 021	338	2 298	5 846	909	2 726	3 146	6 367	1 247	18
Läder-, hår- o. gummiindustri	1 231	603	254	488	585	121	1 577	1 719	1 188	375	1
Kemisk-teknisk ind.	196	345	175	112	314	92	265	308	659	267	8
Byggnadsverksamhet	20 468	17 956	14 281	2	6	5	18 431	20 470	17 962	14 286	374
Kraft- o. vattenverk	35	40	26	—	—	—	34	35	40	26	—
Samfärdsel	17 426	21 005	19 252	508	444	268	12 027	17 934	21 449	19 520	13 202
Landtransp. Luftfart	10 192	16 098	14 829	263	220	90	5 568	10 455	16 318	14 919	12 928
Sjöfart	7 234	4 907	4 423	245	224	178	6 459	7 479	5 131	4 601	274
Handel	6 020	7 621	5 436	10 435	19 110	9 764	10 328	16 455	26 731	15 200	8 514
Affärsverksamhet	1 629	1 265	442	2 214	3 608	1 339	3 655	3 843	4 873	1 781	169
Lagerarbete	1 671	1 954	1 269	222	490	276	1 394	1 893	2 444	1 545	420
Bank- o. försäkringsv.	94	107	72	22	21	18	113	116	128	90	12
Hotell, rest., storhush.	2 626	4 295	3 653	7 977	14 991	8 131	5 166	10 603	19 286	11 784	7 913
Förvaltn. o. fria yrken	13 692	8 535	7 107	5 345	5 913	2 612	14 948	19 037	14 448	9 719	5 923
Allmän tjänst	561	180	119	20	4	4	554	581	184	123	—
Socialvård	47	53	20	86	157	88	129	133	190	108	—
Tekniska arbetsomr.	3 328	991	467	188	132	42	3 414	3 516	1 123	509	4
Kontorsarbete	2 196	1 377	757	3 185	4 587	1 576	5 219	5 381	5 964	2 333	53
Undervisning m. m.	628	398	253	826	454	324	1 428	1 454	852	577	49
Konstnärlig verks.	6 932	5 556	5 491	1 040	579	578	4 204	7 972	6 185	6 069	5 817
Hälso- o. sjukvård	181	406	188	1 904	3 747	1 711	1 770	2 085	4 153	1 899	150
Husligt arbete	24	56	55	18 063	30 012	16 047	9 539	18 087	30 068	16 102	11 163
Genomgående yrken, div. arb.	9 401	9 219	6 974	1 197	2 120	1 215	7 131	10 598	11 339	8 189	4 222
Genomgående yrken	3 556	4 559	2 500	1 183	2 095	1 202	3 857	4 739	6 654	3 702	915
Diversearbete	5 845	4 660	4 474	14	25	13	3 774	5 859	4 685	4 487	3 307
Annat arbete	9 697	1 204	793	9 138	476	108	18 486	18 835	1 680	901	189
Extra skördehjälp m. m.	563	319	197	558	425	61	1 118	1 121	744	258	150
Elevpraktikarbete	1 315	885	596	114	51	47	1 402	1 429	936	643	39
Utan avsl. utbildn.	7 819	—	—	8 466	—	—	15 966	16 285	—	—	—
Summa	**104 950**	**105695**	**72 874**	**51 903**	**73 717**	**35 815**	**122 706**	**156853**	**179412**	**108689**	**46 769**
Därav under 18 år	8 571	8 536	4 477	8 959	7 903	4 026	17 287	17 530	16 439	8 503	2 287

Tab. 3. Förhållandet mellan tillgång och efterfrågan på arbetskraft under maj och april 1950 samt maj 1949

Huvudgrupper	Ansökningar på 100 lediga platser									Tillsatta platser på 100 lediga maj 1950		
	Manliga			Kvinnliga			Tillsammans					
	Maj 1950	April 1950	Maj 1949	Maj 1950	April 1950	Maj 1949	Maj 1950	April 1950	Maj 1949	Män	Kv.	Tills.
Jordbruk o. skogsbruk	62	100	68	18	65	26	57	96	64	59	82	62
Jordbruk, trädg.sk. o. fiske	48	70	53	19	67	31	39	69	50	64	81	66
Skogsbruk	94	161	97	9	·	·	91	158	93	52	91	54
Industri o. hantverk	95	134	113	52	58	38	87	119	97	56	21	50
Samfärdsel	83	99	101	114	172	121	84	100	101	92	60	91
Handel	79	101	86	55	66	51	62	75	60	71	51	57
Husligt arbete	·	·	·	60	60	57	60	60	57	·	53	54
Samtliga	**99**	**125**	**113**	**70**	**71**	**64**	**87**	**102**	**91**	**69**	**49**	**61**
Därav under 18 år	100	82	94	113	90	91	107	86	93	52	51	52

Tab. 4. Verksamheten inom vissa yrkesgrupper under maj och april 1950 samt maj 1949

Yrkesgrupper	Ansökningar om arbete			Lediga platser			Tillsatta platser		
	Maj 1950	April 1950	Maj 1949	Maj 1950	April 1950	Maj 1949	Maj 1950	April 1950	Maj 1949
Lantarbetare	4 848	4 777	4 691	11 213	5 791	8 421	7 249	2 205	5 218
Skogsarbetare	6 655	5 765	5 096	7 293	3 652	5 485	3 906	1 606	3 992
Gruvarbetare	225	240	199	176	144	319	66	65	145
Järn- och metallverksarbetare	622	608	549	1 064	993	1 591	338	417	541
Gjuteriarbetare	585	615	549	756	566	778	256	224	318
Verktygsarbetare	201	194	239	400	326	459	45	46	73
Maskinarbetare	1 538	1 524	1 389	2 244	1 935	2 263	566	613	749
Filare o. maskinuppsättare	471	509	474	636	605	527	207	156	172
Övriga metallarbetare	4 596	4 803	4 375	6 900	5 923	6 413	1 995	1 857	2 089
Torvindustriarbetare	125	120	164	212	103	364	108	43	211
Stenindustriarbetare	411	460	538	265	244	170	90	106	96
Sågverks- o. trädgårdsarbetare	806	999	1 066	1 283	1 340	1 311	653	909	886
Pappersmassefabriksarbetare	324	311	323	503	353	284	271	243	167
Pappersbruksarbetare	201	201	158	440	291	315	164	78	132
Kvarnarbetare	123	113	81	43	29	50	31	18	29
Bageri- o. konditoriarbetare	1 174	1 468	865	1 357	1 091	1 391	494	478	387
Sockerindustriarbetare	140	121	179	49	67	33	27	52	15
Textilarbetare	1 078	1 013	967	2 381	2 259	2 459	423	501	532
Beklädnadsarbetare	1 661	1 804	1 168	2 898	2 635	3 656	541	648	637
Skofabriksarbetare	538	588	410	550	446	568	199	174	202
Byggnadsträarbetare	5 324	7 207	7 778	3 742	3 611	4 271	3 273	3 358	4 093
Murare	1 205	1 887	1 426	1 547	1 435	1 338	970	1 075	1 079
Målare	1 474	3 246	1 854	2 997	733	1 136	635	648	769
Rörarbetare o. elektriska montörer	1 687	2 123	2 045	790	634	598	471	441	431
Byggnadsgrovarbetare	6 431	7 414	7 709	6 775	6 291	6 681	5 275	5 271	6 128
Sjöfolk	7 479	7 405	7 019	5 131	3 817	5 227	4 601	3 645	4 869
Kontorspersonal	5 381	4 953	5 270	5 964	4 747	5 135	2 333	1 716	2 210
Lärare	1 314	912	1 279	818	679	789	310	465	501
Hembiträden	2 847	2 895	2 778	9 004	8 549	8 949	1 655	1 496	1 480
Tillfällig hemhjälp	10 040	8 917	10 327	17 189	15 087	17 978	12 654	11 099	12 908

Tab. 5.] Verksamheten inom olika yrkesgrupper vid de särskilda arbetsförmedlingarna under maj 1950

A = ansökningar, L = lediga platser, T = tillsatta platser.

Arbetsförmedlingen i	A	L	T	A	L	T	A	L	T	A	L	T	A	L	T
	Jordbruk, trädg.-skötsel o. fiske			Skogsbruk			Malmbrytning o. metallindustri			Trä- o. pappers-industri			Byggnadsverk-samhet		
Stockholm . .	57	316	127	3	—	—	1 299	1 798	405	202	511	86	1 713	1 239	70
Stockholms l.	401	677	298	118	100	34	425	866	214	40	111	32	790	765	464
Uppsala l. .	133	226	72	24	123	6	205	271	69	53	116	43	521	441	360
Södermanl. l.	215	369	136	51	53	15	482	970	308	99	132	45	641	617	504
Östergötl. l. .	235	877	336	44	65	33	373	754	169	127	170	52	738	709	555
Jönköpings l.	102	257	65	22	130	122	254	413	101	357	288	110	387	478	306
Kronobergs l.	260	190	105	45	141	49	107	129	50	140	198	107	310	339	250
Kalmar l. . .	187	604	347	29	177	170	185	244	98	263	205	89	452	630	464
Gotlands l. .	46	393	135	2	1	1	18	16	3	1	7	—	55	130	53
Blekinge l. .	104	254	190	4	—	—	154	180	90	48	39	21	443	300	265
Kristianst. l.	318	1 353	825	20	17	17	109	227	77	290	181	90	442	386	282
Malmö . . .	310	1 109	1 031	3	—	—	304	380	150	63	118	39	391	318	313
Malmöh. l. i ö.	773	4 639	4 158	11	3	3	266	476	155	85	120	55	479	557	364
Hallands l. .	168	413	244	15	10	4	124	190	70	37	64	22	283	266	217
Göteborg . .	161	139	97	25	—	—	763	1 201	184	234	166	86	1 473	938	804
Gbg Boh. l. i ö.	74	93	53	12	6	3	133	200	86	79	173	68	305	385	276
Älvsborgs l. .	211	259	142	41	64	50	384	384	127	110	171	84	601	597	418
Skaraborgs l.	207	463	165	33	4	4	185	196	59	142	136	48	420	450	367
Värmlands l.	146	200	109	179	285	84	265	313	122	108	291	128	994	953	716
Örebro l. . .	124	244	81	42	126	28	279	449	131	70	185	46	486	554	366
Västmanl. l. .	204	271	156	73	52	23	641	1 050	282	66	87	36	524	536	378
Kopparbergs l.	130	201	106	405	339	167	427	650	163	111	172	75	830	719	543
Gävleborgs l.	162	201	139	330	393	168	240	278	101	129	135	69	927	770	710
Västernorrl. l.	191	101	82	996	1 302	655	231	281	127	437	324	186	1 880	1 088	969
Jämtlands l. .	145	104	69	387	1 022	282	46	46	9	30	22	13	1 000	815	749
Västerb. l. .	188	129	84	1 252	596	485	128	87	53	164	247	170	1 310	1 194	1 184
Norrbottens l.	255	110	75	2 489	2 284	1 503	211	127	70	151	341	155	2 075	1 788	1 704
Summa	**5 507**	**14192**	**9 427**	**6 655**	**7 293**	**3 906**	**8 238**	**12176**	**3 473**	**3 636**	**4 710**	**1 955**	**20470**	**17962**	**14288**

	Övriga industri-grupper			Samfärdsel o. handel			Förvaltning o. fria yrken			Sjukvård o. husligt arbete			Annat arbete		
Stockholm . .	658	1 269	300	10307	14447	10906	4 566	3 524	1 680	3 967	7 273	3 735	3 587	2 444	1 664
Stockholms l.	131	595	131	426	930	323	154	233	59	843	1 856	872	1 214	761	273
Uppsala l. .	320	349	83	459	728	326	415	252	142	430	973	300	1 194	285	188
Södermanl. l.	213	397	126	585	973	577	415	216	119	405	812	330	827	351	252
Östergötl. l. .	507	923	203	1 844	2 089	1 443	1 560	1 063	824	897	1 797	841	1 257	599	330
Jönköpings l.	426	616	164	348	749	388	227	267	142	575	1 043	464	968	313	173
Kronobergs l.	256	268	120	246	395	195	767	686	664	336	634	280	476	164	124
Kalmar l. . .	232	367	171	591	741	457	279	306	218	346	678	316	828	304	257
Gotlands l. .	70	204	49	115	376	171	42	40	19	80	175	62	237	270	66
Blekinge l. .	221	168	99	645	769	669	196	85	66	576	738	565	503	242	208
Kristianst. l.	452	486	179	550	977	489	313	290	209	508	880	329	1 005	294	215
Malmö . . .	333	705	215	2 630	2 464	2 172	951	766	595	981	1 839	1 146	1 752	1 055	818
Malmöh. l. i ö.	683	729	267	1 916	2 268	1 655	379	360	249	873	1 513	845	2 938	645	509
Hallands l. .	242	491	101	332	764	475	118	93	59	298	737	287	452	154	113
Göteborg . .	819	845	284	5 380	8 939	7 791	1 980	1 511	1 086	2 041	2 807	2 049	1 941	1 304	1 027
Gbg Boh. l. i ö.	801	718	144	381	965	439	169	105	75	286	468	248	398	187	149
Älvsborgs l. .	698	1 018	284	501	666	348	479	288	128	550	940	473	946	394	328
Skaraborgs l.	286	599	171	289	541	274	339	167	108	433	821	331	624	308	227
Värmlands l.	212	334	136	494	726	404	953	831	707	796	1 113	616	875	428	286
Örebro l. . .	455	812	257	482	753	263	1 480	1 061	820	554	1 069	490	737	321	212
Västmanl. l. .	175	340	116	459	680	327	365	254	141	475	741	348	539	372	236
Kopparbergs l.	227	216	65	377	801	341	291	263	167	527	937	425	854	310	198
Gävleborgs l.	206	219	115	1 439	1 343	1 080	1 405	1 223	1 100	726	941	575	787	406	351
Västernorrl. l.	244	175	99	1 718	1 769	1 460	490	170	94	745	899	550	1 478	368	267
Jämtlands l. .	53	58	31	288	442	251	152	95	65	300	466	244	348	82	63
Västerb. l. .	229	183	114	850	901	762	280	136	84	686	1 102	619	1 016	301	263
Norrbottens l.	167	127	88	737	984	744	272	213	99	938	969	661	1 652	357	318
Summa	**9 316**	**13211**	**4 112**	**34889**	**48180**	**34720**	**19037**	**14448**	**9 719**	**20172**	**34221**	**18001**	**29433**	**13019**	**9 090**

B. Sysselsättning

Tab. 6. Sysselsatta arbetare i slutet av maj 1950 i jämförelse med slutet av april 1950 (inom företag med uppgifter vid båda rapporttillfällena)

Näringsgrenar	Antal redovisade företag	Antal i maj 1950 anställda arbetare (exkl. permitterade)			Indextal (april 1950 = 100)[1]				Antal arbetare i %, som var frånvarande på grund av	
					Anställda arbetare (exkl. permitterade)			I arbete varande arb.		
		Män	Kvinnor	S:a	Män	Kvinnor	S:a		arbetsbrist	andra orsaker
Malmbrytning o. metallind.	**1 988**	**200 075**	**14 448**	**214 523**	**98·9**	**97·6**	**98·8**	**98·4**	·	**6·0**
Gruvor o. anrikningsverk	49	9 438	125	9 563	100·1	·	100·1	99·0	—	5·8
Järn-, stål- o. kopparverk	49	30 470	642	31 112	98·3	98·8	98·3	98·2	·	6·5
Järn- o. stålmanufaktur	360	20 935	2 419	23 354	98·7	96·5	98·5	98·5	·	5·1
Mekaniska verkstäder	762	82 071	3 567	85 638	99·2	97·6	99·1	98·8	0·1	5·6
Reparationsverkstäder	280	6 748	20	6 768	100·2	·	100·2	99·8	0·2	4·3
Skeppsvarv	71	19 715	2	19 717	98·5	·	98·5	97·7	·	7·9
Elektroteknisk industri	151	20 525	5 847	26 372	98·5	97·9	98·3	97·9	0·1	6·3
Annan metallindustri	266	10 173	1 826	11 999	98·4	97·8	98·3	97·5	0·1	5·9
Jord- o. stenindustri	**549**	**25 937**	**2 541**	**28 478**	**103·1**	**102·5**	**103·0**	**103·0**	**0·2**	**4·3**
Kolgruvor	11	691	1	692	98·3	·	98·3	98·9	—	8·1
Torvindustri	48	843	98	941	133·8	·	147·5	150·4	—	3·0
Stenindustri	124	4 375	20	4 395	101·2	·	101·3	100·6	0·7	3·7
Kalk- o. kritbruk	34	1 486	26	1 512	99·9	·	99·8	99·7	—	4·1
Cementfabriker	7	1 501	25	1 526	101·1	·	101·2	101·1	—	3·9
Cementvarufabriker	80	2 417	47	2 464	101·3	·	101·4	102·1	0·2	3·2
Tegelbruk	136	5 670	125	5 795	110·0	·	109·9	110·7	0·2	4·5
Porslins-, kakel- o. lergodsf.	21	3 937	1 699	5 636	99·5	98·2	99·1	98·8	—	4·5
Glasindustri	63	4 313	482	4 795	99·1	97·4	98·9	98·2	0·2	4·6
Annan jord- o. stenindustri	25	704	18	722	103·8	·	103·7	104·1	0·8	4·6
Träindustri	**1 090**	**39 638**	**1 241**	**40 879**	**101·1**	**104·2**	**101·2**	**100·9**	**0·3**	**3·3**
Sågverk o. hyvlerier	396	18 003	264	18 267	102·1	114·8	102·2	102·1	0·2	3·3
Låd- o. wallboardfabriker	43	3 561	193	3 754	101·6	·	101·5	100·3	—	4·6
Byggnadssnickerifabriker	169	6 370	66	6 436	101·1	·	101·2	101·1	0·4	3·0
Möbelfabriker	304	7 425	226	7 651	99·1	100 9	99·2	99·2	0·5	2·7
Svarveri- o. skidfabriker	92	2 538	162	2 700	99·4	·	99·6	98·3	0·3	4·1
Annan trävaruindustri	86	1 741	330	2 071	101·3	100·0	101·1	101·4	0·8	3·2
Pappers- o. grafisk ind.	**622**	**44 729**	**7 616**	**52 345**	**99·9**	**99·3**	**99·8**	**99·0**	·	**5·8**
Pappersmassefabriker	63	15 744	279	16 023	100·7	103·7	100·8	100·1	—	4·9
Pappersbruk o. pappfabr.	63	13 570	2 135	15 705	98·9	100·0	99·1	97·9	·	7·1
Papp- o. pappersvaruind.	98	1 924	1 448	3 372	100·6	100·5	100·6	100·7	0·2	4·3
Grafisk industri	398	13 491	3 754	17 245	99·8	98·2	99·4	98·6	·	5·7
Livsmedelsindustri	**980**	**28 141**	**11 115**	**39 256**	**101·7**	**97·7**	**100·5**	**99·1**	**1·1**	**7·0**
Kvarnar	50	1 367	188	1 555	99·8	·	99·4	98·3	0·3	4·9
Bageriindustri	231	4 897	2 137	7 034	102·0	101·6	101·9	101·6	0·1	5·0
Sockerindustri	27	2 808	377	3 185	99·3	100 3	99·4	94·9	0·2	9·6
Choklad- o. konfektind.	80	1 890	2 876	4 766	97·4	90·9	93·4	92·1	3·6	7·0
Mejeriindustri	89	3 533	423	3 956	103·1	102·7	103·0	100·9	·	7·3
Slakterier o. charkuterier	155	5 338	935	6 273	101·1	98·5	100·7	99·6	·	6·3
Fiskber.-anst. o. konservf.	68	862	1 228	2 090	95·9	91·6	93·3	91·6	9·7	8·2
Margarinindustri	12	415	145	560	105·6	·	106·7	104·9	—	7·9
Bryggerier o. läskedrycksf.	200	5 693	1 286	6 979	105·8	109·5	106·5	104·3	—	7·4
Tobaksfabriker	9	486	1 157	1 643	99·0	98·2	98·4	98·8	—	11·2
Annan livsmedelsindustri	59	852	363	1 215	99·4	101·1	99·9	100·4	1·2	5·1

[1] Indextal har ej beräknats för grupper om mindre än 200 arbetare.

TAB. 6 (forts.). SYSSELSATTA ARBETARE I SLUTET AV MAJ 1950

Näringsgrenar	Antal redovisade företag	Antal i maj 1950 anställda arbetare (exkl. permitterade)			Indextal (april 1950 = 100)				Antal arbetare i %, som var frånvarande på grund av	
					Anställda arbetare (exkl. permitterade)			I arbete varande arb.		
		Män	Kvinnor	S:a	Män	Kvinnor	S:a		arbetsbrist	andra orsaker
Textil- o. beklädnadsind. .	**1 001**	**32 321**	**51 285**	**83 606**	**98·4**	**98·3**	**98·4**	**98·1**	**0·2**	**5·2**
Ylleindustri	86	6 415	5 760	12 175	99·2	97·8	98·5	98·8	—	5·1
Bomullsindustri	65	9 952	8 368	18 320	98·6	98·8	98·4	98·3	—	6·2
Linne- o. juteindustri . .	12	1 450	1 417	2 867	99·9	99·4	99·6	98·6	—	7·9
Trikåfabriker	150	2 711	7 341	10 052	98·1	98·9	98·7	98·4	0·6	5·2
Sömnadsindustri	477	5 744	23 097	28 841	98·2	98·2	98·2	97·8	0·3	4·6
Hatt- o. mössfabriker . .	40	366	1 186	1 552	97·1	99·0	98·5	97·9	1·5	4·7
Annan hithörande industri	171	5 683	4 116	9 799	97·6	98·3	97·9	97·6	0·1	4·3
Läder-, hår- o. gummiv.-ind.	**365**	**14 428**	**7 434**	**21 862**	**99·3**	**97·5**	**98·7**	**98·8**	**0·1**	**4·7**
Garverier	31	2 505	216	2 721	99·7	96·9	99·5	100·0	0·1	4·4
Päls- o. skinnvarufabr. .	82	1 083	937	2 020	97·9	98·1	98·0	97·9	1·0	3·5
Skoindustri	144	4 643	3 149	7 792	98·8	97·9	98·4	98·4	0·1	4·0
Andra lädervarufabriker .	52	993	582	1 575	100·3	97·8	99·4	99·0	—	4·2
Gummivarufabriker . . .	14	4 400	2 337	6 737	99·2	96·7	98·4	98·7	—	6·2
Annan hithörande industri	42	804	213	1 017	101·0	98·6	100·5	99·9	—	4·1
Kemisk-teknisk industri .	**293**	**14 125**	**3 997**	**18 122**	**99·3**	**98·3**	**99·1**	**98·2**	**0·2**	**7·6**
Färg-, olje- o. parfymfabr.	108	3 158	1 177	4 335	97·8	97·6	97·7	96·8	0·3	7·0
Sprängämnesfabriker . .	7	1 321	512	1 833	99·5	101·2	100·0	96·4	—	9·9
Tändsticksfabriker . . .	8	1 371	1 018	2 389	99·6	101·6	100·5	100·3	—	9·0
Annan kemisk-tekn. ind. .	170	8 275	1 290	9 565	99·8	95·4	99·2	98·7	0·2	7·1
Samtl. industrigrupper	**6 888**	**399 394**	**99 677**	**499 071**	**99·7**	**98·3**	**99·4**	**99·0**	**0·2**	**5·6**
Statl. verk o. byggnadsarb.	**252**	**51 959**	**1 848**	**53 807**	**103·1**	**98·4**	**102·9**	**104·2**	**0·9**	**6·6**
Mek. o. elektr. verkstäder	89	12 306	402	12 708	99·8	97·6	99·7	99·6	·	8·5
Skeppsvarv	3	3 126	29	3 155	99·5	·	99·5	97·5	—	12·3
Beklädn. verkst., förråd o. d.	62	923	672	1 595	100·9	97·4	99·4	97·9	0·1	5·8
Sprängämnesfabriker . .	4	517	409	926	101·8	99·0	100·5	100·6	—	5·9
Byggnads- o. anläggn.-arb.	94	35 087	336	35 423	104·7	100·3	104·7	106·9	1·3	5·6

Tab. 7. Förändringen i antalet industriarbetare maj 1949—maj 1950. Indextal (uträknade enligt kedjemetod)

Industrigrupper	1949							1950				
	maj	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	mars	april	maj
Malmbrytning o. metallind. .	100·0	99·2	99·8	99·9	100·6	101·3	100·8	101·4	101·5	101·8	101·3	100·1
Jord- och stenindustri . . .	100·0	101·2	99·6	98·2	95·2	94·6	92·1	89·8	90·2	91·9	94·6	97·4
Träindustri	100·0	99·5	99·7	99·1	98·7	98·1	94·3	94·6	96·9	99·6	102·4	103·6
Pappers- o. grafisk industri .	100·0	99·8	99·7	99·8	100·4	100·8	100·5	100·3	101·1	101·4	101·1	100·9
Livsmedelsindustri	100·0	104·0	102·1	102·7	107·6	107·6	99·3	97·7	98·4	98·6	98·2	98·7
Textil- o. beklädnadsind. . .	100·0	96·7	97·9	99·8	100·6	101·6	100·4	100·5	101·4	101·2	100·6	99·0
Läder-, hår- o. gummivaruind.	100·0	97·2	97·5	97·6	98·0	98·8	97·5	97·3	96·8	97·4	96·6	95·8
Kemisk-teknisk industri . .	100·0	99·1	99·6	100·3	101·9	102·3	99·7	100·4	101·3	102·4	102·1	101·2
Samtliga industrigrupper	**100·0**	**99·3**	**99·3**	**99·7**	**100·5**	**101·0**	**99·3**	**99·3**	**99·9**	**100·4**	**100·3**	**99·7**

C. Arbetslöshet

Tab. 8. Arbetslösheten inom fackförbunden den 30 april 1950

Fackförbund	Redovisade avdelningar	Redovisade medlemmar		Arbetslösa			Föregående månad		
		Samtliga	Därav kvinnor	Samtliga Antal	Samtliga %	Därav kvinnor	Medlemmar	Därav arbetslösa	%
Beklädnadsarbetareförb. .	146	36 212	29 295	356	1·0	292	36 641	337	0·9
Bleck- o. plåtslagareförb.	65	3 272	—	46	1·4	—	3 306	77	2·3
Bokbindareförbundet . .	66	11 300	6 443	106	0·9	54	11 199	123	1·1
Bryggeriindustriarb.-förb.	116	7 942	1 630	93	1·2	36	7 942	113	1·4
Byggnadsarbetareförb. .	587	102 151	1 076	5 763	5·6	377	103 460	8 777	8·5
Grovarbetare		47 662	1 076	1 871	3·9	377	48 413	2 975	6·1
Träarbetare		40 432	—	3 201	7·9	—	40 789	4 942	12·1
Rörarbetare		14 057	—	691	4·9	—	14 258	860	6·0
De förenade förbunden .	67	14 462	3 877	168	1·2	73	14 646	178	1·2
Elektrikerförbundet. . .	158	17 950	6	259	1·4	—	17 970	363	2·0
Fabriksarbetareförbundet	521	57 570	11 124	1 232	2·1	444	58 052	1 665	2·9
Byggnadsämnesind.-arb.	270	17 920	1 430	371	2·1	65	17 889	699	3·9
Glasbruksarbetare . . .	47	5 086	488	66	1·3	25	4 966	57	1·1
Sockerfabriksarbetare .	20	3 967	588	172	4·3	22	4 014	263	6·6
Övriga arbetare	184	30 647	8 668	623	2·0	332	31 188	646	2·1
Gjutareförbundet	129	11 967	66	118	1·0	4	11 911	152	1·3
Gruvindustriarbetareförb.	60	10 303	123	164	1·6	3	10 627	143	1·3
Handelsarbetareförb. . .	285	64 851	27 145	481	0·7	182	64 588	507	0·8
Kommunalarbetareförb. .	494	80 151	32 390	499	0·6	343	81 201	1 044	1·3
Lantarbetareförbundet .	796	45 388	2 952	2 014	4·4	1 160	45 484	2 759	6·1
Litografförbundet	23	3 784	168	12	0·5	3	3 772	17	0·5
Livsmedelsarbetareförb. .	138	38 042	10 411	1 103	2·9	462	38 345	1 278	3·3
Metallindustriarb.-förb. .	346	216 786	15 112	2 196	1·0	270	217 477	2 590	1·2
Järnbruksarbetare . . .	56	40 552	1 338	271	0·7	15	40 452	278	0·7
Verkstadsarbetare . . .	290	176 234	13 774	1 925	1·1	255	177 025	2 817	1·3
Murareförbundet	194	13 237	—	661	5·0	—	13 386	1 404	10·5
Målareförbundet[1]	218	10 457	—	1 177	11·3	—	17 386	2 876	16·5
Pappersindustriarb.-förb.	136	38 335	2 256	359	0·9	143	39 017	382	1·0
Sadelm.- o. tapetseraref. .	78	5 975	1 612	130	2·2	49	5 902	121	2·1
Sko- o. läderindustriarb.-f.	78	12 540	4 678	93	0·7	18	12 369	156	1·3
Stenindustriarbetareförb.	137	5 173	—	95	1·8	—	5 451	248	4·5
Textilarbetareförbundet .	119	47 810	24 321	222	0·5	145	47 888	252	0·5
Tobaksindustriarb.-förb. .	12	1 807	1 274	14	0·8	14	1 910	30	1·6
Transportarbetareförb. .	262	40 179	3 898	1 280	3·9	68	40 197	1 552	3·2
Träindustriarbetareförb..	552	56 507	1 333	870	1·5	74	57 849	1 326	2·3
Typografförbundet . . .	108	13 352	418	11	0·8	—	13 352	15	0·1
Vägarbetareförbundet . .	254	14 533	—	756	5·2	—	15 839	1 021	6·4
Summa	6 145	982 036	181 608	20 278	2·1	4 214	997 167	29 506	3·0

[1] Aprilsiffrorna preliminära.

Tab. 9. Antal arbetslösa i olika fackförbund i procent av det redovisade medlemsantalet 30/4 1949—30/4 1950

Fackförbund	30/4	31/5	30/6	31/7	31/8	30/9	31/10	30/11	31/12	31/1	28/2	31/3	30/4
Beklädnadsarbetareförb. . . .	0·6	0·2	1·6	2·4	0·7	0·8	0·7	0·7	3·5	2·4	1·4	0·9	1·0
Bleck- och plåtslagareförb. .	2·1	0·7	0·6	0·7	0·5	0·6	0·7	0 9	4·8	2·3	3·7	2·8	1·4
Bokbindareförbundet	0·3	0·4	0·4	0·5	0·6	0·8	0 8	0·6	0·7	0·8	1·1	1·1	0·9
Bryggeriindustriarbetareförb. .	1·3	0·8	0·8	0·7	1·0	1·2	1·7	1·6	1·9	1·7	1·6	1·4	1·2
Byggnadsarbetareförb.	9·2	5·8	4·7	3·5	3·3	3·4	4·4	5·7	11·6	12·9	12·5	8·5	5·6
Grovarbetare	6·3	4·2	3·6	3·1	2·6	2·7	3·7	4·9	10·1	11·2	10·2	6·1	3·9
Träarbetare	13·3	8·2	6·7	4·7	5·0	5·1	6·5	8·0	15·9	17·8	17·7	12·1	7·9
Rörarbetare	7·1	4·7	3·0	1·7	0·8	0·6	0·7	1·5	4·2	4·5	5·6	6·0	4·9
De förenade förbunden . . .	0·9	0 7	1·2	1·6	0·8	0·6	0 6	0·5	1·4	1·4	1·2	1·2	1·2
Elektrikerförbundet	1·7	1·3	1·0	0·8	0·8	0·7	0·8	0·8	1·9	1·7	1·8	2·0	1·4
Fabriksarbetareförb.	2·3	1·7	1·8	1·5	1·1	1·2	1·3	1·8	4·4	4·5	4·3	2·9	2·1
Byggnadsämnesind.-arbetare .	3·2	1·6	1·4	1·1	1·1	1·4	1·9	2·9	6·3	7·1	6·6	3·9	2·1
Glasbruksarbetare	0·3	0·2	1·5	2·0	1·3	0·9	0·6	1·1	4 1	1·8	1·2	1·1	1·3
Sockerfabriksarbetare . . .	4·3	3·3	2·0	2 3	1·8	1·1	0·6	1·1	8 6	11·9	11·6	6·6	4 3
Övriga	1·8	1·7	2·1	1·5	1·0	1·0	1·1	1·4	2·8	2·6	2·4	2 1	2·0
Gjutareförbundet	0·9	0·9	1·0	1·4	0·9	1·0	0·9	1·1	1·6	1·2	1·1	1 3	1·0
Gruvindustriarbetareförb. . .	1·7	1·3	1·1	1·5	1·1	1·3	1·3	1·5	2·3	1·5	1·4	1·3	1·6
Handelsarbetareförb. . . .	0·8	0·5	0·4	0·6	0·9	1·0	0·8	0·8	0·8	0·7	0·7	0·8	0·7
Kommunalarbetareförb. . . .	0·8	0·5	1·9	2·0	1·5	1·1	0·9	1·1	2·1	1·7	1·3	1·3	0 6
Lantarbetareförbundet	5·4	4·2	3·9	4·2	3·6	3·9	3·4	6·4	11·2	8·8	8·0	6·1	4·4
Litografförbundet	0·5	0·3	0·3	0·2	0·3	0·3	0·4	0·4	0 5	0·5	0 6	0·5	0 3
Livsmedelsarbetareförb. . . .	2·5	2·1	1·8	1·7	1·5	1·9	2·4	2·8	3·8	3·9	3·5	3·3	2·9
Metallindustriarbetareförb. . .	1·2	1·0	1·0	1·1	1·0	1·0	1·0	0·9	1·1	1·3	1·2	1·2	1·0
Järnbruksarbetare	0·7	0·6	0·5	0·6	0·6	0·6	0·7	0·8	0·9	0·9	0·7	0·7	0·7
Verkstadsarbetare	1·3	1·1	1·1	1·2	1·1	1·0	1·1	1·0	1·2	1·4	1·4	1 3	1·1
Murareförbundet	7·8	4·6	3·5	3·2	2·9	3·2	5·7	10·7	21·2	24·2	19·5	10·5	5·0
Målareförbundet	11·0	3·1	1·9	1·7	1·7	2·2	4·7	9·7	37·4	28·9	25·4	16·5	11·3
Pappersindustriarbetareförb. .	1·1	1·0	2·3	1·0	0·7	0·8	0·7	0·8	0·9	1·2	1·0	1·0	0·9
Sadelm.- o. tapetserareförb. .	2·6	3·2	5·0	3·2	2·8	2·1	1·2	1·0	2·8	3·8	2·4	2·1	2·2
Sko- o. läderindustriarb.-förb.	0·5	0·4	0·9	1·3	0·7	0·6	0·6	0·9	1·6	1·6	1·7	1·3	0·7
Stenindustriarbetareförb. . . .	3·0	2·1	2·1	2·3	2·2	2·2	2·5	3·5	9·5	9·8	8·1	4·5	1·8
Textilarbetareförbundet . .	0·6	0·6	0·7	1·0	0·8	0·7	0·7	0·6	1·6	0·9	0·6	0·5	0·5
Tobaksindustriarbetareförb. .	1·4	1·5	1·6	1·5	1·9	2·0	1·1	1·1	1·0	1·6	1·9	1·6	0·8
Transportarbetareförb.	3·9	2·9	2·6	2·4	2·4	2·8	2·6	2·7	5·2	4·0	5·0	3·9	3·2
Träindustriarbetareförb. . . .	2·8	2·3	3·7	2·7	1·8	1·6	1·7	2·1	5·7	4·0	3·1	2·3	1·5
Typografförbundet	0·3	0·2	0·1	0·1	0·1	0·2	0·2	0·1	0·3	0·2	0·2	0·1	0·8
Vägarbetareförb.	6·8	4·3	3·7	3·3	3·1	3·4	4·3	6·0	13·5	8·3	7·1	6·4	5 2
Summa	2·8	1·9	2·0	1·8	1·6	1·6	1·8	2·3	4·9	4·4	4·0	3·0	2·1

Tab. 10. Av arbetslöshetsnämnderna rapporterade hjälpsökande arbetslösa

Månad m. m.	Städer med över 100 000 inv.	Göteborgs o. Bohus län (utom Göteborgs stad)	Västernorrlands län	Norrbottens län	Riket i övrigt	Hela riket
a) Hela antalet hjälpsökande arbetslösa 31/5 1949—31/5 1950						
1949						
Maj	658	233	526	241	566	2 224
Juni	523	228	407	131	432	1 721
Juli	464	213	333	74	321	1 405
Augusti	476	199	339	107	307	1 428
September	558	193	361	152	359	1 623
Oktober	598	198	469	308	550	2 123
November	684	216	580	973	943	3 396
December	692	214	606	1 267	1 320	4 099
1950						
Januari	923	252	815	1 356	1 638	4 984
Februari	964	236	985	1 201	1 601	4 987
Mars	865	249	850	1 072	1 418	4 454
April	623	213	666	911	1 139	3 552
Maj	543	168	367	509	644	2 231
b) De hjälpsökandes fördelning efter ålder, yrke och hjälpform 31/5 1950						
Ålder						
16—25 år	14	1	—	19	24	58
26—50 »	100	28	84	250	272	784
över 50 »	429	139	283	240	348	1 439
Yrke						
Jordbruk och skogsbruk	10	—	39	119	108	276
Industri och hantverk	65	146	216	223	284	934
stenindustri	3	131	1	2	24	161
sågverksindustri	1	—	28	15	33	77
byggnadsverksamhet	29	9	126	187	169	520
Landtransport	20	2	16	17	25	80
Luftfart	—	—	—	—	—	—
Sjöfart	11	1	1	—	2	15
Handel	130	—	12	1	33	176
Förvaltning, arbetsledning o. fria yrken	274	—	5	2	77	358
Hälsovård och sjukvård	5	—	1	—	2	8
Arbete ej hänfört till annan grupp	28	19	77	147	113	384
Hjälpform						
Hela antalet hjälpta	525	162	344	381	546	1 958
Statligt beredskapsarbete	18	146	252	307	217	940
i arbetsmarknadsstyrelsens regi	18	—	24	155	182	379
i annan myndighets regi	—	146	228	152	35	561
Statskommunalt beredskapsarbete	25	13	57	60	69	224
Arkivarbete och musikerhjälp	391	3	15	2	103	[1] 514
Kommunalt arbete utan statsbidrag	11	—	20	12	145	188
Dagunderstöd	14	—	—	—	8	22
Kommunalt understöd	2	—	—	—	2	4
Utbildningshjälp	64	—	—	—	2	66

[1] Härtill kommer 427 flyktingar i dessa hjälpformer.

D. Byggnadstillstånd

Tab. 11. Under januari—maj 1950 avgjorda ansökningar, fördelade efter byggnadsarbetets art. Antal ansökningar och byggnadskostnader i milj. kr

Byggnadsarbetets art	Beviljade ansökningar						Avslagna ansökningar				
	Antal			Byggnadskostnad			Antal		Byggnadskostnad		
	Maj 1950	Jan.–maj 1950	Jan.–maj 1949	Maj 1950	Jan.–maj 1950	Jan.–maj 1949	Maj 1950	Jan.–maj 1950	Maj 1950	Jan.–maj 1950	Jan.–maj 1949
Bostadshus (inkl. personalbostäder)	4 458	19476	12 510	104·5	589·8	451·6	602	3 187	6·2	48·1	46·4
Enfamiljshus	2 447	11549	8 838	46·4	228·7	166·2	244	1 512	3·3	24·9	21·2
Tvåfamiljshus	424	2 278	1 618	9·3	55·5	37·8	75	856	0·9	5·1	6·3
Flerfamiljshus	184	1 110	1 022	38·7	232·2	215·3	40	210	0·7	7·4	10·2
Bostadshus komb. med affärs- o. kontorslokaler	78	461	282	2·6	44·9	27·4	16	122	0·5	6·7	6·6
Pensionärshem	2	32	24	0·3	6·1	3·1	—	1	—	0·0	0·2
Övriga bostäder	1 328	4 046	726	7·2	22·4	1·8	227	986	0·8	4·0	1·4
Byggnader för jordbruk, skogsbruk o. fiske	82	438	3 480	0·7	3·4	31·4	4	54	0·1	0·5	2·1
Industribyggnader	270	1 616	1 334	9·1	94·0	101·6	47	256	2·7	24·4	55·6
Malmbrytning o. metallindustri	81	449	400	5·1	49·8	58·3	16	73	1·1	10·7	12·3
Jord- o. stenindustri	20	128	117	0·4	2·8	3·0	4	19	0·3	0·9	3·1
Träindustri	45	276	202	0·8	6·9	4·7	5	46	0·2	1·4	4·3
Pappers- o. grafisk industri	17	114	87	0·5	12·4	12·0	8	18	0·9	3·3	2·9
Livsmedelsindustri	51	265	229	1·0	7·4	10·1	6	30	0·1	1·6	17·3
Textil- o. beklädnadsindustri	20	140	107	0·2	9·6	7·9	—	17	—	2·4	5·3
Läder-, hår- o. gummivaruindustri	8	43	45	0·0	0·5	1·2	1	12	0·0	0·7	1·7
Kemisk-teknisk industri	10	59	54	1·0	3·7	3·3	2	10	0·1	0·8	0·8
Byggnader för småind. o. hantverk	12	88	52	0·1	0·6	1·1	2	14	0·0	2·0	5·3
Byggnader för byggnadsindustri	6	54	41	0·0	0·3	0·1	3	17	0·0	0·6	0·3
Kraft- o. belysningsverk	22	74	88	8·3	27·1	224·5	—	—	—	—	7·2
Byggnader för samfärdsel	159	740	457	8·5	37·4	44·2	40	206	1·7	4·3	22·9
Byggnader för handel	191	1 038	702	1·8	16·8	15·9	69	320	7·7	34·6	44·4
Byggnader för förvaltning, sociala ändamål m. m.	53	317	298	2·4	17·3	26·4	15	45	2·2	3·8	61·8
Skolor, kyrkor, övriga samlingslokaler m. m.	255	1 201	736	6·5	66·8	54·8	93	302	6·9	11·9	37·9
Vägar o. gator, vatten o. avlopp m. m.	196	948	984	8·6	59·9	52·5	42	123	3·8	10·6	41·1
Militära arbeten	19	81	35	0·3	13·6	10·6	—	3	—	0·1	—
Summa	5 705	25979	20 624	150·7	926·1	1013·0	912	4 496	31·3	138·3	319·7
därav av länsarbetsnämnd	5 381	24296	18 988	106·1	600·7	494·4	721	3 932	7·8	53·7	55·1

Tab. 12. Antal bostadslägenheter i under januari—maj 1950 beviljade nybyggnadsföretag samt golvyta för bostadsändamål

Ortstyp	Hela antalet bostadslägenheter	därav lägenheter om					Golvyta i 1 000-tal m²
		högst 1 rum och kök	2 rum och kök	3 rum och kök	4 rum och kök	5 el. fl. rum och kök	
Orter med bostadsbyggnadskvot . . .	**12 362**	**1 834**	**4 559**	**3 545**	**1 578**	**846**	**888·0**
Över 100 000 inv.	3 733	508	1 766	923	361	175	246·8
30 000—100 000 inv.	2 811	650	884	810	282	185	194·9
3 000—30 000 inv.	5 572	640	1 821	1 747	894	470	427·8
200—3 000 inv.	246	36	88	65	41	16	19·0
Övriga orter	**6 105**	**647**	**1 025**	**1 966**	**1 603**	**864**	**510·3**
3 000—30 000 inv.	200	9	50	89	42	10	16·1
200—3 000 inv.	3 080	378	547	970	776	409	252·3
Egentlig landsbygd	2 825	260	428	907	785	445	241·9
Jan.—Maj 1950	**18 467**	**2 481**	**5 584**	**5 511**	**3 181**	**1 710**	**1 398·3**
» 1949	16 180	2 263	5 832	4 821	2 264	1 000	1 185·1
Maj 1950	2 991	318	898	829	597	349	235·8

Tab. 13. Under januari—maj 1950 till länsarbetsnämnderna inkomna ansökningar om byggnadstillstånd. Antal och kostnad i milj. kr

Byggnadstyp	Antal		Kostnad		Antal lägenheter
	Jan.-maj 1950	Jan.-maj 1949	Jan.-maj 1950	Jan.-maj 1949	Jan.-maj 1950
Bostäder	25 642	23 390	830·0	234·9	21 125
Nybyggnad av bostäder	9 904	—	720·4	—	21 125
inom kvotorter	3 886	—	486·0	—	16 475
utom »	6 018	—	234·4	—	4 650
Om- o. tillbyggnad, rep. o. underhåll av bostäder	10 581	—	96·1	—	—
Sommarstugor, sportstugor o. semesterhem	5 157	—	13·5	—	—
Jordbruk, skogsbruk o. fiske	447	—[1]	4·1	—[1]	—
Industri	1 840	1 847	157·6	121·1	—
Kraft- o. belysningsverk	86	98	38·2	55·9	—
Samfärdsel (utom vägbyggnad) . . .	941	1 000	33·6	57·7	—
Handel	1 287	1 188	69·8	42·9	—
Förvaltning, sociala ändamål m. m. .	388	433	60·8	43·0	—
Skolor, kyrkor, övriga samlingslokaler m. m.	1 546	1 440	95·2	87·2	—
Vägar o. gator, vatten o. avlopp m. m.	1 066	1 416	109·6	69·2	—
Militära arbeten	24	24	0·7	1·3	—
Summa	**33 267**	**35 252**	**1 399·6**	**1 246·4**	**21 125**

[1] Jämförbara uppgifter saknas.

E. Sammanfattande uppgifter rörande arbetsmarknaden åren 1941—1950

År	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Medeltal[1] A	Medeltal[1] B
	Antal ansökningar om arbete på 100 lediga platser													
1941	249	241	208	184	160	154	139	131	130	141	176	195	176	198
1942	227	202	168	131	110	103	99	97	97	102	114	125	131	147
1943	137	138	114	109	99	93	89	90	93	109	129	150	112	131
1944	164	157	139	121	103	96	90	92	95	106	118	129	118	136
1945	131	132	128	116	106	103	93	89	91	97	102	106	108	131
1946	117	103	96	84	81	79	80	80	82	86	88	87	89	116
1947	96	92	85	77	66	66	68	70	78	84	92	98	81	111
1948	109	101	92	84	73	77	74	77	85	88	97	107	89	118
1949	123	119	117	103	91	93	89	92	99	108	119	126	107	134
1950	134	129	117	102	87									
	Arbetslösheten inom fackförbunden (procent av medlemsantalet)													
1941	17·1	16·4	15·1	13·1	10·6	9·8	7·8	7·5	7·3	8·2	10·0	13·0	11·3	
1942	13·6	12·5	11·0	8·1	5·9	4·9	4·2	4·0	4·3	4·8	5·9	10·3	7·5	
1943	8·6	7·5	6·4	6·1	4·4	4·4	3·9	3·6	3·5	4·5	5·8	9·6	5·7	
1944	8·5	8·0	7·2	5·5	3·7	3·2	2·9	2·8	2·9	3·3	4·2	7·2	4·9	
1945	6·5	6·2	5·9	4·5	3·8	3·5	3·2	3·1	3·0	3·2	3·9	6·7	4·5	
1946	5·5	5·4	4·5	3·2	2·2	2·1	2·2	2·1	2·0	2·0	2·8	4·9	3·2	
1947	4·2	5·1	4·3	2·7	1·8	1·8	1·7	1·6	1·6	1·7	2·4	4·5	2·8	
1948	4·4	4·2	3·8	2·3	1·7	1·9	1·9	1·7	1·8	1·9	2·5	5·4	2·8	
1949	4·1	4·0	3·6	2·8	1·9	2·0	1·8	1·6	1·6	1·8	2·3	4·9	2·7	
1950	4·4	4·0	3·0	2·1										
	Antal rapporterade hjälpsökande arbetslösa													
1941	30 512	34 900	33 702	30 552	24 856	20 656	16 205	14 989	13 279	12 610	14 781	19 583	22 219	
1942	25 259	25 149	22 062	15 535	10 060	7 941	6 959	6 649	6 419	6 377	6 671	8 592	12 306	
1943	9 992	9 569	8 550	7 206	6 247	5 253	4 571	4 410	4 600	5 434	7 462	11 676	7 081	
1944	15 845	17 548	17 272	15 660	11 797	8 790	7 313	6 790	6 828	7 494	8 674	11 044	11 255	
1945	12 088	12 862	13 521	12 044	10 021	7 924	5 966	5 406	5 409	5 842	6 757	7 296	8 761	
1946	8 829	8 564	8 118	6 534	4 594	3 487	2 704	2 308	2 430	2 782	3 557	4 084	4 833	
1947	5 035	5 279	4 829	3 464	2 087	1 576	1 183	1 067	1 148	1 464	2 278	2 916	2 694	
1948	3 992	4 612	4 240	2 937	1 896	1 418	1 180	1 159	1 266	1 516	2 349	2 967	2 461	
1949	3 998	4 638	4 416	3 476	2 224	1 721	1 405	1 428	1 623	2 123	3 396	4 099	2 879	
1950	4 984	4 987	4 454	3 552	2 231									

[1] I fråga om antalet ansökningar om arbete på 100 lediga platser anges två årsmedeltal, av vilka A-talet är ett aritmetiskt medeltal av månadstalen, medan B-talet avser antalet ansökningar om arbete under hela året i förhållande till under året *nyanmälda* lediga platser.

Sociala Meddelanden

Official Journal published monthly by the Royal Social Board in Sweden

1950, no 7

CONTENTS

Page

The organization of Social Care in the recently instituted large municipalities. By *Sixten Larsson* 495
Surplus labour in Western Europe. By *Bertil Olsson* 501
Can a »Disabled Persons Employment Act» coordinate measures for persons partially capable of work? By *Karl Montan* 505
Marking time or slow progress? By *Jo Södergren* 511
The prices of some important kinds of goods in different countries in October 1949 and April 1950 515
Short notices:
Conciliation Boards 520
Inquiry into accidents while at work 520
Course on Social Problems at Jakobsberg 520
Inquiry into homes for the aged 521

Periodical Surveys

Maternity aid during 1949 523
The scope and composition of patients under temperance treatment in 1948 527
The wage situation in agriculture 1949 and the trend of wages between the years 1939 and 1949 535
Industrial wage conditions in 1949 541
The Social Board's general consumption price index for May 1950 547
The Labour Market during May 1950 549
Bibliography 571

This Issue in Brief

The organization of Social Care in the recently instituted large municipalities. In rural municipalities of the new normal size, i. e. about 4 000 inh., it is becoming difficult to engage more than one qualified official, and in that case he is usually a secretary to the municipal council, his chief duties being in the field of public finance. Accordingly there will continue to be in future plenty of room for lay services in the field of social care. Page 495.

Surplus labour in Western Europe. Migration has become a link in the measures adopted in order to create full employment in the world. Like a country that in certain spheres has a surplus labour and certain others a deficit, so an attempt is now being made to equilibrate supply and demand on the international plane. The problem of Western European emigration has been taken up for discussion at a conference arranged by the International Labour Office, and in which the writer has taken part. Page 501.

Maternity aid during 1949. Last year the Maternity Aid Boards dealt with 61 463 applications for maternity aid, as against 67 570 in the preceding year. The decline is only partially due to the fall in the birth rate; the main reason is probably that the mothers' financial position has improved. Applications for maternity aid were granted in the case of 39 % of the total number of children born alive. Page 523.

The scope and composition of patients under temperance treatment in 1948. The report shows that the number of persons to whom § 1 of the Inebriates Act was applicable and which were subjected to action taken under that Act was 11 272. Of these, 97 % were men. Most of the report cases (45 %) come from the police and from a husband or wife or other dependant. About 20 % of the acts of intervention have been on the Temperance Boards' own initiative. Action taken on the initiative of the patient himself has occurred in only 4 % of the cases. Page 527.

The wage situation in agriculture 1949 and the trend of wages between the years 1939 and 1949. According to available preliminary data on the wage conditions in agriculture in 1949, the hourly wage of all adult male workers amounted to 1,84 kr, and the annual earnings to 4 450 kr. Compared with 1948, both hourly wage and annual wage had increased by 4 %. By comparison with 1939, the average wage of all adult male workers has gone up 178 %. Page 535.

Industrial wage conditions in 1949. The average hourly earnings of adult male industrial workers amounted to 2,61 kr. The corresponding figure for adult women workers was 1,86 kr. The average annual earnings of adult workers in non-seasonal industries were: for men 5 917 and for women 4 014 kr. The increase in wages between 1948 and 1949 amounted to 3,2 % for men and 3,9 % for women. The rise in real wages during the corresponding period is estimated at 2 % and 3 % respectively. Page 541.

The Labour Market during May 1950. The number of applications for 100 vacant jobs was 87 in May as compared with 102 in April and 91 in May 1949. In industry etc. the number of *engaged* workers was 0,6 % and the number of employees *at work* was 1,0 % lower at the end of May than at the end of April. Unemployment among trade union members represented at the turn of the month April/May 2,1 % of the total membership as against 3,0 % a month earlier. The number of those applying to the unemployment boards for relief was 2 231 at the end of May. Page 549.

Sociala Meddelanden

Bulletin officiel publié par la Direction générale de la Prévoyance sociale (D.G.P.S.) en Suède

1950, no 7

INDEX

Page

Organisation de la protection sociale dans les grandes communes nouvellement formées. Par *Sixten Larsson* 495
Excédent de main-d'œuvre dans l'Europe occidentale. Par *Bertil Olsson* . . . 501
Une loi pour les invalides puit-elle rendre meilleur la coordonation des mesures faites pour ceux qui ne sont que partiellement capable de travailler. Par *Karl Montan* 505
Marquer le pas ou bien aller lentement de l'avant? Par *Jo Södergren* . . . 511
Prix de quelques denrées importantes dans différents pays en octobre 1949 et avril 1950 515
Courtes notices:
Les conciliateurs 520
Enquête sur les accidents du travail 520
Cours sur des questions sociales à Jakobsberg 520
Enquête sur les asiles de vieillards 521

Aperçus périodiques

L'aide aux mères pendant l'année 1949 523
Nombre et composition de la clientèle dont se sont occupés les comités de tempérance en 1948 527
Salaires dans l'agriculture en 1949 et mouvement des salaires entre les années 1939 et 1949 535
Le salaire des ouvriers industriels en 1949 541
L'indice général des prix de consommation de la Direction générale de la Prévoyance sociale pour mai 1950 547
Le marché du travail en mai 1950 549
Bibliographie 571

Résumé

Organisation de la protection sociale dans les grandes communes nouvellement formées. Les communes rurales de la nouvelle grandeur normale, c'est-à-dire ayant environ 4 000 habitants, ne pourront guère avoir à leur service plus d'un employé qualifié, lequel sera alors d'ordinaire un secrétaire chargé principalement de la comptabilité des finances de la commune. Il y aura donc place, comme par le passé, dans le champ d'action de la protection sociale, pour des contribution bénévoles de personnes privées. P. 493.

Excédent de main-d'œuvre dans l'Europe occidentale. La migration est entrée parmi les mesures prises pour assurer le plein emploi dans le monde. Comme dans un pays qui dans certains

domaines a un excédent de main-d'œuvre et dans d'autres pénurie, on s'efforce maintenant d'équilibrer l'offre et la demande sur le plan international. La question de l'émigration dans l'Europe occidentale a été étudiée dans une conférence organisée par le Bureau international du Travail, à laquelle l'auteur de l'article a pris part. P. 501.]

L'aide aux mères pendant 1949. Les comités pour l'aide aux mères ont examiné, pendant l'année 1949, 61 463 demandes d'aide, contre 67 570 l'année précédente. L'infériorité du chiffre pour 1949 n'est due qu'en partie à la régression de la natalité; la cause principle de cette infériorité est probablement que la situation économique des mères s'est améliorée. Les demandes d'aide ont été accordées pour 39 % du nombre total d'enfants nés vivants. P. 523.

Nombre et composition de la clientèle dont se sont occupés les comités de tempérance. Il ressort du comte rendu que le nombre de personnes pour lesquelles l'Article I de la loi sur les alcooliques a été applicable et qui ont fait l'objet de mesures conformément à cette loi s'est élevé à 11 272. De ce nombre, 97 % étaient des hommes. La plupart des demandes d'intervention (45 %) viennent de la police ou bien d'un conjoint ou d'un autre membre de la parenté. Environ 20 % des interventions ont eu lieu sur l'initiative propre des comités de tempérance. Une mesure prise sur la demande d'un alcoolique lui-même ne s'est produite que dans 4 % des cas. P. 527.

Salaires dans l'agriculture en 1949 et mouvement des salaires entre les années 1939 et 1949. D'après les données préliminaires actuellement disponibles, relatives au niveau des salaires dans l'agriculture pendant l'année 1949, le salaire horaire de l'ensemble des ouvriers hommes adultes a été de 1,84 couronne et le salaire annuel de 4 450 couronnes. Par rapport à l'année 1948, le salaire horaire et le salaire annuel avaient l'un et l'autre augmenté de 4 %. Par rapport à 1939, le salaire moyen de l'ensemble des ouvriers hommes adultes avait augmenté de 178 %. P. 535.

Le salaire des ouvriers industriels en 1949. Le salaire horaire moyen des ouvriers hommes adultes dans l'industrie a été de 2,61 couronne. Le chiffre correspondant pour les ouvrières adultes a été 1,86 couronne. Le salaire annuel moyen des ouvriers adultes dans les industries de caractère non saisonnier a été pour les hommes de 5 917 et pour les femmes de 4 014 couronnes. La hausse des salaires entre 1948 et 1949 a été de 3,2 % pour les hommes et de 3,9 % pour les femmes. L'élévation du salaire réel pendant la période correspondante est calculée avoir été respectivement de 2 et 3 %. P. 541.

Le marché du travail pendant mai 1950. Le nombre de demandes de travail pour 100 places disponibles a été de 87 en mai contre 102 en avril et 91 en mai 1949. Dans l'industrie, etc., le nombre des ouvriers *engagés* était de 0,6 % et le nombre des ouvriers *effectivement au travail* de 1,0 % inférieur à la fin d'avril. Le chomage parmi les ouvriers affiliés à des syndicats correspondait au 30 avril à 2,1 % du total des membres contre 3,0 % un mois plus tot. Le nombre des chomeurs demandant une indemnité de chomage était à la fin de mai de 2 231. P. 549.

Litteraturöversikt

(11 maj—10 juni 1950)

Socialstyrelsens bibliotek hålles öppet för allmänheten kl 10—15; under sommarmånaderna kl 10—14 (lördagar 9—13)

Tidskriftsartiklar i sociala ämnen[1]

Allmänna sociala frågor

GRABE, S. Internationella arbetsbyrån. Industriförbundets meddelanden 1950, nr 4.

HEYDE, L. Zum Prinzip des sogenannten Familienlohnes. Recht der Arbeit 1950, nr 5.

JENKINS, H., & JONES, D. C. Social class of Cambridge university alumni of the 18th and 19th centuries. The British journal of sociology 1950, nr 2.

WYATT, D. F., & CAMPBELL, D. T. A study of interviewer bias as related to interviewers' expectations and own opinions. International journal of opinion and attitude research 1950, nr 1.

Sverige

HEIDING, S. Strandlagen. Politisk tidskrift 1950, nr 5.

LINDBLOM, P. Tjänstemännen i det moderna samhället. Kommunaltjänstemännens tidskrift 1950, nr 5.

SCHUWERT, E. Skolan som »Community Centre» i en mindre stad. Byggnadsvärlden 1950, nr 21.

SJÖBERG, S. Väljarunderlag och socialpolitik. Fackföreningsrörelsen 1950, nr 22.

Företagsdemokrati på försvarets område. Arbetsledaren 1950, nr 10.

Amerikas förenta stater

CRONER, F. Den amerikanska tjänstemannakåren i statistisk belysning. Tjänstemannarörelsen 1950, nr 5.

Danmark

STJERNQVIST, H. Nogle bemærkninger til »nationalindkomstens fordeling mellem samfundsgrupper». Nationalökonomisk tidsskrift 1950, nr 1/2.

Israel

FISCHLER, J. Kättslivet i Israel. Sv. juristtidning 1950, nr 5.

Norge

Et socialt oplysningsarbejde gennem et halvt århundrede. Socialpolitisk forenings medlemsblad 1950, nr 1.

Arbetarskydd

Sverige

WELIN-BERGER, J. Ventilation av arbetslokaler. Arbetarskyddet 1950, nr 3.

Amerikas förenta stater

ELMBERG, M. O. Arbetarskydd i Amerika. Förbundskamraten 1950, nr 5.

Danmark

DREYER, E. Dansk forslag til ny arbejderbeskyttelseslov. Arbetarskyddet 1950, nr 3.

Arbetslön och arbetstid

Sverige

KELLGREN, N. Treveckorssemestern på väg. Skogsindustriarbetaren 1950, nr 11.

SÖDERLUND, G. Lönepolitiken efter stabiliseringen. Beklädnadsfolket 1950, nr 6.

— Tjänstemännen och lönerna. Befattningshavaren 1950, nr 4.

Dolda arbetskraftreserver inom kommunen. [Frånvarofrekvens bland kommunalanställda i Stockholm.] Byggnadsvärlden 1950, nr 19.

Canada

Pensions plans in Canadian industry. The labour gazette 1950, nr 4.

Arbetsmarknad och arbetslöshet

Internationell planering för full sysselsättning. Verkstäderna 1950, nr 5.

National and international measures for full employment. International labour review 1950, nr 4.

The United Nations and full employment. Industry and labour 1 juni 1950.

Sverige

ERIKSSON, ROLAND. Omplacering av »utslitna» grovarbetare. Frihet 1950, nr 11.

OLTIN, A. Den första offentliga arbetsförmedlingen i Sverige. Arbetsförmedlingen 1950, nr 3.

[1] I denna avdelning tidigare upptagna artiklar finns införda i ett särskilt kortregister, som är tillgängligt i socialstyrelsens bibliotek.

Norge

Sysselsettingsloven — en arbeidets grunnlov. Fri fagbevegelse 1950, nr 5.

Tyskland

HECHT, F. Was kann für den Berufsnachwuchs getan werden? Bundesarbeitsblatt 1950, nr 4.

Befolkningsfrågor

HATT, P. K. Occupation and social stratification. The American journal of sociology 1950, nr 6.

HOFSTEE, E. W. Population pressure and the future of western civilization in Europe. The American journal of sociology 1950, nr 6.

Sverige

KINNMARK, F. I abortfrågan. »Två-läkarabort» eller »medicinalstyrelseabort»? Sv. läkartidningen 1950, nr 20.

OLINDER, O. Ny befolkningsprognos för Stockholm. Kommunaltjänstemännens tidskrift 1950, nr 5.

Amerikas förenta stater

WIRTH, L. Problems and orientations of research in race relations in the United States. The British journal of sociology 1950, nr 2.

Frankrike

BOURGEOIS-PICHAT, J. Charges de la population active. Journal de la société statistique de Paris 1950, nr 3/4.

DARIC, J. Vieillissement de la population, problèmes de main-d'œuvre et emploi des travailleurs agés. Revue française du travail 1950, nr 1/3.

Schweiz

BRÜSCHWEILER, C. Eine schweizerische Bevölkerungsgeschichte. Schweizerische Zeitschrift für Volkswirtschaft und Statistik 1950, nr 2.

Storbritannien

GILLE, H. Den engelske befolkningskommissionen. Socialt tidsskrift 1950, nr 2.

Sydafrika

KUPER, L. Some demographic aspects of white supremacy in South Africa. The British journal of sociology 1950, nr 2.

Bostadsförhållanden och samhällsplanering

Sverige

BARDEL, B. En ny profil. Kommunaltjänstemännens tidskrift 1950, nr 5.

Amerikas förenta stater

Bostadsbyggandet i USA. Affärsvärlden 1950, nr 22.

Danmark

KJÆRBÖL, J. Boligproblemer. Nationalökonomisk tidsskrift 1950, nr 1/2.

Föreningsväsen, kollektivavtal och arbetskonflikter

Sverige

GEIJER, L. Vad är skälig orsak för uppsägning av ett anställningsavtal? Tjänstemannarörelsen 1950, nr 5.

LINDSTRÖM, R. Idélivet inom nutida arbetarrörelse. Kommunalarbetaren 1950, nr 5.

Amerikas förenta stater

WUNDERLICH, FRIEDA. Das Mitbestimmungsrecht der Arbeiterschaft in amerikanischen Betrieben. Bundesarbeitsblatt 1950, nr 5.

Finland

VIRKKUNEN, T. Om de rättsliga konsekvenserna av höstens strejkrörelser. Industritidningen 1950, nr 4.

Storbritannien

GOFF, T. Den brittiska fackföreningsrörelsen. Fackföreningsrörelsen 1950, nr 20.

ÅMAN, V. Engelsk tjänstemannarörelse just nu. Tjänstemannarörelsen 1950, nr 4.

Hälso- och sjukvård

1949: Year of development for WHO [World Health Organization]. Chronicle of the world health organization 1950, nr 5.

Sverige

BEIJBOM, G. Sinnessjukvårdsfrågan. Sveriges landstings tidskrift 1950, nr 2.

RÖSSEL, J. Sweden debates socialized medicine. The American Swedish monthly 1950, nr 5.

Folktandvårdens fortsatta utbyggnad och organisation. Sveriges landstings tidskrift 1950, nr 2.

Jordbruks- och egnahemsfrågor

Sverige

ERICSON, FILIP L. De norrländska jordbrukens arbets- och dragkraftbehov. Lantmannen 1950, nr 19.

GUSTAFSSON, L. Räkenskapsresultat från den jordbruksekonomiska undersökningen år 1948/49. Jordbruksekonomiska uppgifter 1950, nr 4.

KRISTENSSON, R. Lönsamhetsanalyser inom jordbruket. Kungl. lantbruksakademiens tidskrift 1950, nr 2.

OLSSON, HELMER. Jordbrukskalkyl och produktpriser. Lantarbetaren 1950, nr 19.

Kooperation

Sverige

Utan demokrati ingen kooperation. Kooperatören 1950, nr 8.

Danmark

PEDERSEN, JÖRGEN. Hvem er medlem af brugsforeninger? Nationalökonomisk tidsskrift 1950, nr 1/2.

Nykterhetsfrågan

Sverige

HEDVALL, J., & LÖNNBERG, J. Den eftervårdande övervakningens längd. Tidskrift för nykterhetsnämnderna 1950, nr 4.

Ölet kostar 190 miljoner om året — mer än hela fattigvården. Reformatorn 1950, nr 20.

Amerikas förenta stater

Ölvanor i U. S. A. Sv. bryggeritidskrift 1950, nr 5.

Danmark

RÖGIND, S. Alkoholisme i Danmark. Tidskrift för systembolagen 1950, nr 5.

Finland

Radikalt grepp mot ungdomsfylleriet gav effekt i Finland. Reformatorn 1950, nr 22.

Priser, levnadskostnader, konsumtion

FAXÉN, K.-O. Något om sparande och sparsamhet. Sv. sparbankstidskrift 1950, nr 4/5.

Prisutvecklingen efter devalveringen. Affärsvärlden 1950, nr 22.

Sverige

GÖRANSSON, E. De nya direktiven för prisregleringen. Från departement och nämnder 1950, nr 9.

HELLSTRÖM, V., & ANDERSSON, R. Den homogeniserade mjölken. Hygienisk revy 1950, nr 5.

HJÄRNE, U. Vitaminisering och homogenisering av mjölk. Sv. läkartidningen 1950, nr 21.

ÖBERG, C. Levnadskostnadsindex — aktuell talserie. Bankvärlden 1950, nr 4.

Subventioner och levnadskostnadsindex. Industria 1950, nr 5 B.

Amerikas förenta stater

ÄLMEBY, H. Efterkrigstidens prisutveckling i USA. Affärsekonomi 1950, nr 6.

Socialförsäkring

OLSSON, GUNNAR. Europeisk socialförsäkring av i dag. Sv. sjukkasse-tidning 1950, nr 5.

First session of the committee of social security experts. Industry and labour 1 maj 1950.

Olycksfallsersättningarna i äldre fall förbättras. Arbetarskyddet 1950, nr 3.

Social security agreements between France and Luxembourg and Belgium and Luxembourg. Industry and labour 15 maj 1950.

Amerikas förenta stater

A program for the nation: Recommendations from the annual report. Social security bulletin 1950, nr 1/2.

Canada

Recent amendments to unemployment insurance act. The labour gazette 1950, nr 4.

Danmark

ANTONSEN, H. Ændringerne i invalideforsikringen. Socialt tidsskrift 1950, nr 3.

Lov om ændringer i folkeforsikringsloven, forsåvidt angår invaliditetsbegrebet m. v. Maanedsskrift for praktisk lægegerning og social medicin 1950, nr 5.

Japan

ROHRLICH, G. F. National health insurance in Japan. International labour review april 1950.

Norge

Sentralstyret i Norges trygdekasselag. Sosial trygd 1950, nr 2/4.

Tyskland

OETER, F. Die soziale Krankenversicherung Deutschlands am Scheidewege. Bundesarbeitsblatt 1950, nr 5.

Österrike

SCHNEIDER, T. Die neue österreichische Arbeitslosenversicherung. Schweizerische Arbeitgeber-Zeitung 1950, nr 20/21.

Socialvård

Sverige

BOLIN, L. Tips för ungdomsvårdare. Tidskrift för kriminalvård 1949, nr 4.

HÖJER, K. J. Socialvårdskommitténs förslag till socialhjälpslag samt lag om socialnämnd m. m. Sv. socialvårdsförbundets tidskrift 1950, nr 2.

LÖFBERG-HAUSEL, SIGRID. Barnhemmet i bygdens gemenskap. Barnavård och ungdomsskydd 1950, nr 2.

MELIN, O. Ett effektivt socialt hjälpsystem. [Socialvårdskommitténs förslag till socialhjälpslag m. m.] Från departement och nämnder 1950, nr 10.

OLJELUND, S. Socialt i Göteborg. Sv. socialvårds tidning 1950, nr 5.

W[ANGSON], O. Socialhjälpförslaget. Sv. socialvårds tidning 1950, nr 5.

Socialvårdskommitténs förslag om socialhjälp nu framlagt. Sv. socialvårds tidning 1950, nr 5.

Amerikas förenta stater

ERIKSSON, TORSTEN. Intryck från en anstaltspedagogisk studieresa i USA. Barnavård och ungdomsskydd 1950, nr 2.

Storbritannien

WEIDENHIELM, E. Storbritanniens socialhjälp. Sv. socialvårds tidning 1950, nr 5.

Undervisning och yrkesutbildning

ERIKSSON, RUNE. Unesco — samarbete för uppfostran, vetenskap och kultur. Från departement och nämnder 1950, nr 9.

Sverige

ODSTEDT, ANNE-MARIE. Religionsundervisning och skapande inlevelse. Barn i hem — skola — samhälle 1950, nr 3.

Ut- och invandring

Israel

Immigration into Israel. Industry and labour 1 maj 1950.

Tyskland

LUKASCHEK. Auswandern oder nicht? Wirtschaftsdienst 1950, nr 5.

Till socialstyrelsens bibliotek inkommen litteratur

BJERKE, K. Omsætningen og salgsprisen for landejendomme 1902—1942. Landejendomme solgt i fri handel. Khvn 1950.

DUBLIN, L. I., LOTKA, A. J., & SPIEGELMAN, M. Length of life. A study of the life table. Rev. ed. New York 1949.

DUESENBERRY, J. S. Income, saving and the theory of consumer behavior. Cambr., Mass. 1949.

EDAHL, G. Bostadsbristen och den ekonomiska politiken. Sthlm 1950.

FINLAND. Finlands banks institut för ekonomisk forskning.
Publikationer. Hfors 1950.
Ser. A: 9. Ekonomiska utredningar 1949.
— Folkpensionsanstalten.
Årsberättelse. 11 (1949). Hfors 1950.
— Statistiska centralbyrån.
Statistisk årsbok. Ny serie. 45 (1949). Hfors 1950.

FÖRENTA NATIONERNA. Department of economic affairs.
Economic development in selected countries. Plans, programmes and agencies. Vol. 2. Lake Success, New York 1950. (Publ. 1950: 2. B. 1.)

INTERNATIONELLA ARBETSBYRÅN.
The law and practice relating to safety in factories. P. 1. National and international organisation. P. 2. Legislation. Montreal 1949.
Studies and reports. New ser. Geneva 1950.
20. Action against unemployment.

INTERNATIONELLA ARBETSKONFERENSEN.
31st session, San Francisco, 1948.
Record of proceedings. Geneva 1950.
33rd session, Geneva, 1950.
Report. Geneva 1950.
1. Report of the Director-General.
6. Labour problems in agriculture. General report.

ISLAND. Hagstofa Íslands. — Bureau de statistique de l'Islande.
Hagskýrslur Islands. — Statistique de l'Islande. Reykjav. 1949.
122. Recensement de la population de l'Íslande le 2 déc 1940.

JACOBSSON, M. Arbetsteknik vid egentliga byggnadsarbeten för bostadshus. Sthlm 1950. (Statens kommitté för byggnadsforskning. Meddelande. 17.)

JORDBRUKSKASSERÖRELSEN år 1949. Statistiska uppgifter meddelade av Svenska jordbrukskreditkassan. Sthlm 1950.

JUBILEUMSSKRIFT utg. till Sveriges allmänna tulltjänstemannaförenings 50-årsjubileum. 27. 5. 1950. Sthlm 1950.

KOMMUNALA HANDBÖCKER. Sthlm 1950.
1. Kommunalkalender.
Stockholms kommunalkalender. 44 (1950). Sthlm 1950.

KÖPENHAMN. Statistisk kontor.
Tabelværk til Københavns statistik. Khvn 1950.
27. Ejendoms-, beboelses- og huslejeforhold i Københavns, Frederiksberg og Gentofte. 1945.

LINDEBERG, G. Den svenska sjukkasserörelsens historia. Lund 1949.

LÖNEPOLITIKEN under debatt. Sthlm 1950. (Aktuella frågor. 15.)

NEDERLÄNDERNA. Centraal bureau voor de statistiek.
Statistiek der werkstakingen en uitsluitingen 1949. 's-Gravenh. 1950.
Statistisch zakboek 1949. Utrecht 1950.

NILSSON, YNGVE. Bygd och näringsliv i norra Värmland. En kulturgeografisk studie. Lund 1950. (Akad. avh.)

NORDISK EKONOMI. Den nordiska konferensen på Bohusgården 30 aug.—2 sept. 1949. Sthlm 1950. (Korrekturuppl.)

NORGE.
Norges offisielle statistikk. Rekke 11. Oslo 1950.
16. Skattestatistikken for budsjettåret 1947/48.
19. *Norges fiskerier 1946.*
— Landbruksökonomisk institutt.
Driftsgranskinger i jordbruket. Regnskabsresultater. 1948/49. Halden 1950.

RÄTTVISA åt medelklassen. Artikelserie utg. av Svenska Dagbladet. Sthlm 1950.

SCHWEIZ. Eidgenössisches statistisches Amt.
Statistische Quellenwerke der Schweiz. Bern 1950.
221. Eidgenössische Steuerverwaltung. Eidg. Wehrsteuer 4. Periode.
222. Schweizerische Forststatistik 1948.

SMITH, G., & ÅBERG, K. Arbetsgivare — arbetstagare. Sthlm 1950.

STATENS JÄRNVÄGARS PUBLIKATIONER. Sthlm 1950.
Drifttjänststatistik jämte redogörelser för banavdelningens verksamhet samt för person- och godstrafiken m. m. år 1948. Sthlm 1950.

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1950. Sthlm 1950.
12. Handelsutbildningskommitténs betänkanden och förslag. 1. Handelsgymnasierna. [Avg. d. 11 april 1950.] (E.)
14. Betänkande rörande Sveriges smalspåriga järnvägar. Avg. [d. 1 mars 1950] av 1943 års järnvägskommitté. Del 4. De smalspåriga västgötabanorna. (K.)
15. 1948 års järnbruksutredning. Betänkande angående järnbrukens arbetskraftsförsörjning och därmed sammanhängande problem. [Avg. d. 29 dec. 1949.] (S.)

SVENSKA ARBETSGIVAREFÖRENINGEN.
Styrelse- och revisionsberättelser för 1949. Sthlm 1950.

SVENSKA KOMMUNAL-TEKNISKA FÖRENINGEN.
Handlingar. 1949. Sthlm 1950.

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK. Sthlm 1949.
Handel. Berättelse för år 1948 av Kommerskollegium.

SVERIGES RIKSBANK.
Årsbok, utarb. av Riksbankens ekonomiska sekretariat. Statistikgruppen. Årg. 42 (1949). Sthlm 1950.

USA. LO-delegationens intryck. Sthlm 1950. (Aktuella frågor. 14.)

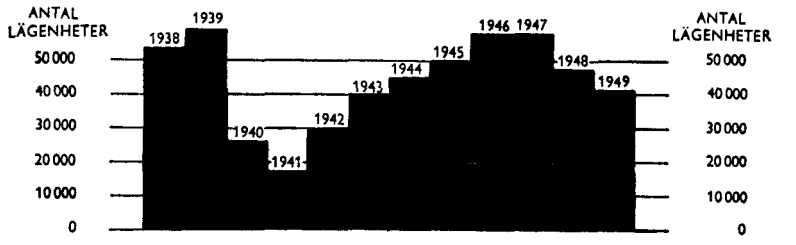
REGISTER

över regelbundet återkommande kvartals- och årsöversikter i Sociala Meddelanden

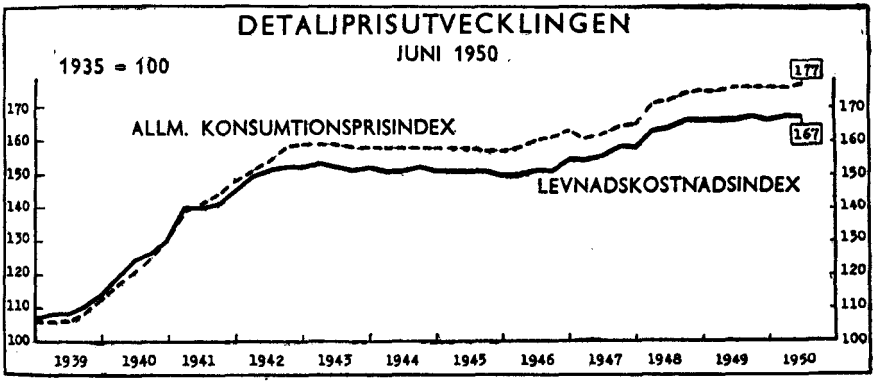
	Nr
Alkoholistanstalt, intagna på, årligen, senast i	6, 1950
Arbetskraften i industrin, årligen, senast i	4, 1950
Barnavårdsmannaskap och bidragsförskott, årligen, senast i	4, 1950
Befolkningsutvecklingen, varje kvartal, senast i	4, 1950
Byggnadskostnaderna i Stockholm, varje kvartal, senast i	6, 1950
Byggnadskostnaderna på landsbygden, årligen, senast i	1, 1950
Byggnadsverksamheten i Sverige, årligen, senast i	2, 1949
Byggnadsverksamheten i vissa städer och köpingar, varje kvartal, senast i	6, 1950
Detaljhandelsomsättningen, i regel varje kvartal, senast i	6, 1950
Erkända arbetslöshetskassor, årligen, senast i	10, 1949
Fattigvården, årligen, senast i	5, 1950
Frånvarofrekvens inom industrin, varje halvår, senast i	2, 1950
Fylleriförseelser och spritsmuggling, varje kvartal, senast i	6, 1950
Inkomst och förmögenhet, årligen, senast i	2, 1950
Kollektivavtal, i regel varje kvartal, senast i	5, 1950
Levnadskostnadsindex, varje kvartal, senast i	5, 1950
Löneförhållandena för förvaltnings- och butikspersonal samt arbetare inom handeln, senast i	3, 1950
Löneförhållandena och sysselsättningen för förvaltnings- och butikspersonal m. fl. inom industri, senast i	2, 1950
Löneförhållandena inom vägväsendet, årligen, senast i	1, 1949
Löneläget inom jordbruket, årligen, senast i	detta nr
Lönenivå och sysselsättningsvolym inom industri m. m., varje kvartal, senast i	6, 1950
Löneförhållandena för industriarbetare, årligen, senast i	detta nr
Mödrahjälpen, årligen, senast i	detta nr
Nykterhetsnämndernas verksamhet, årligen, senast i	4, 1950
Nykterhetsvårdsklientelets omfattning och sammansättning, årligen, senast i	detta nr
Näringsvärde och pris på viktigare födoämnen, årligen, senast i	4, 1950
Polisstatistik, varje kvartal, senast i	5, 1950
Priser på viktigare varuslag i olika länder, varje halvår, senast i	detta nr
Samhällets barnavård, årligen, senast i	6, 1950
Skogsarbetarnas arbetsförtjänster, årligen, senast i	12, 1949
Sociala frågor vid årets riksdag, årligen, senast i	8, 1949
Socialutgifterna i Sverige, årligen, senast i	10, 1949
Sysselsättningen inom den reglerade byggnads- och anläggningsverksamheten, årligen, senast i	10, 1949
Trädgårdsarbetarnas löner, årligen, senast i	11, 1949
Utlänningar i Sverige, varje kvartal, senast i	6, 1950

SOCIALSTATISTISKA DIAGRAM

ÅRLIG BOSTADSPRODUKTION I HELA RIKET UNDER ÅREN 1938—1949. ANTAL LÄGENHETER

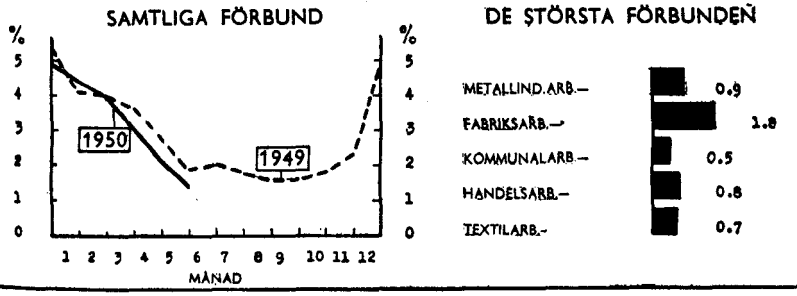

DETALJPRISUTVECKLINGEN

ARBETSLÖSHETSPROCENTEN

INOM FACKFÖRBUNDEN DEN 31 MAJ 1950

Häftets huvudinnehåll

Augusti 1950

Inkomster och förmögenheter bland personer med studentexamen. Ur en pågående undersökning om svenska studenter under perioden 1910—1950 ges i artikeln en redogörelse för nuvarande inkomst- och förmögenhetsförhållanden. Medianinkomsterna var för studenterna av 1910 års årgång 15 500 kr, 1920 års årgång 15 000 kr och 1930 års årgång 12 000 kr. Siffrorna avser förhållandena vid slutet av år 1947 för årgångarna 1910 och 1920 och slutet av 1946 för årgång 1930. De som avlagt examen vid fackhögskola (inkl. läkare), har genomgående de högsta inkomsterna och de som studerat vid universitet och högskola men slutat utan examen, har de lägsta inkomsterna. Folkskollärarna bland studenterna har i alla tre årgångarna de lägsta medianinkomsterna bland alla med examen utöver studentexamen. De som genomgått statens utbildningskurser vid de affärsdrivande verken, har en relativt blygsam inkomststandard i jämförelse med t. ex. akademikerna. Inkomstsiffrorna visar, att en akademisk utbildning i det långa loppet trots studieskulderna betalt sig ganska väl med undantag för dem som avlagt lägre filosofisk examen och dem som studerat utan att avlägga examen. Vad beträffar förmögenheterna visas i uppsatsen, att ett starkt samband finns mellan inkomst- och förmögenhetsstandarden för personer med studentexamen. Sid. 579.

Allmänna barnbidrag under år 1949. I allmänna barnbidrag har under år 1949 utbetalats ett nettobelopp av 435 649 692 kr, vilket innebär, att i runt tal 1 675 000 uppburit allmänna barnbidrag. En stickprovsundersökning hos ett sparbankskontor i Stockholm visar, att en stor del av barnbidraget spars. Sid. 590.

Aktuella problem inom demografien. I artikeln lämnas en redogörelse för aktuella demografiska problem, som var föremål för diskussion vid en av Statens samhällsvetenskapliga forskningsråd i början av juni i år hållen konferens. Författaren skisserar utgångsläget och en del viktigare problem, som särskilt påkallar uppmärksamhet. Sid. 592.

Konsumtionsvanorna under 1948. Av socialstyrelsen har utförts en undersökning av konsumtionsvanorna under 1948 i städer och andra tätorter. Undersökningen omfattade 619 hushåll. Av dessa bestod 279 av man, hustru och 1—2 barn, 69 av man, hustru och 3 eller flera barn, 102 ensamstående och övriga hushåll 169. Syftet med undersökningen var i första hand att få ett underlag för beräkningen av levnadskostnadsindex. Sid. 596.

Bostadsbyggandet i Sverige år 1949. I hela riket har under år 1949 tillkommit genom nybyggnad 41 551 och genom ombyggnad 994 lägenheter. Om hänsyn tas till rivning, uppgick nettotillskottet lägenheter till 40 569. I jämförelse med år 1948 har antalet tillkomna lägenheter nedgått med drygt 10 %. Sedan år 1938 har bostadsbyggandet endast under åren 1940—1943 varit lägre än under år 1949. Sid. 611.

Levnadskostnadsindex för juni 1950 blev i förhållande till mars 1950 oförändrad vid 167. Pristalet, som tillkom i samband med 1947 års lönereglering för statstjänstemännen, har inte heller undergått någon förändring utan kvarstår vid 122. Livsmedelsposten har sedan mars stigit med omkring 0,5 %, vilket huvudsakligen sammanhänger med att ägg, fläskkotlett och stek av gödkalv blivit dyrare. Inom posten kläder och skodon har prisstegringar förekommit inom damkonfektion och på garner. Sid. 624.

Arbetsmarknaden under juni 1950. Antalet arbetsansökningar på 100 lediga platser var i juni 84 mot 87 i maj och 93 i juni 1949. Den genomsnittliga arbetslöshetsprocenten inom samtliga fackförbund var 1,4 vid månadsskiftet maj/juni och antalet hjälpsökande hos arbetslöshetsnämnderna var vid slutet av juni 1 613. Sid. 634.

Inkomster och förmögenheter bland personer med studentexamen

Av fil. lic. *Sven Moberg*, Lund

Ur en pågående undersökning om svenska studenter under perioden 1910—1950 ges här en redogörelse för nuvarande inkomst- och förmögenhetsförhållanden bland några av dessa studentårgångar.

Material. Undersökningen omfattar samtliga män, som avlade studentexamen åren 1910, 1920 och 1930, både privatister och läroverksstudenter. Uppgifterna om dessa studenters nuvarande inkomster har erhållits från länsstyrelsernas folkbokföringsavdelningar och avser inkomsterna under år 1947 (taxeringsåret 1948) för årgångarna 1910 och 1920 samt inkomsterna under år 1946 (taxeringsåret 1947) för årgång 1930. Förutsättningen för att från länsstyrelserna kunna få dessa inkomstdata var kännedom om studenternas namn, födelsedata och nuvarande hemort. För ett mindre antal av studenterna saknades hemortsuppgifter, varför inga inkomstuppgifter kunde införskaffas. Dessa brister kan dock inte på något sätt förrycka resultaten varken för totalmaterialet eller för undergrupper. Siffrorna i det följande representerar nämligen 98 % av de nu levande studenterna av årgång 1910, 99 % av studenterna i årgång 1920 och 98 % av studenterna i årgång 1930.

De siffror, som redovisas rörande inkomsterna, avser den s. k. nettoinkomsten, dvs. summan av inkomsterna av tjänst och tillfällig förvärvsverksamhet, inkomst av rörelse, av kapital m. m. efter avdrag för utgifter för inkomsternas förvärvande.

Siffrorna över studenternas förmögenheter avser förhållandena vid slutet av år 1947 (årgångarna 1910 och 1920) resp. slutet av år 1946 (årgång 1930). Uppgifterna om förmögenheterna har framräknats ur de uppgifter, som erhölls från länsstyrelserna om inkomster och allmänna avdrag enligt följande relation: förmögenheten (i hundratal kr) = taxerat belopp + allmänna avdrag — nettoinkomst.

Nettoinkomsterna. Medianinkomsten, dvs. den inkomstnivå halva antalet personer ej når upp till och halva antalet överskrider, var 15 500 kr för studenterna i årgång 1910, 15 000 kr för studenterna i årgång 1920 och (året innan) 12 000 kr för studenterna i årgång 1930.[1] Om man antar, att

[1] Alla medianvärden rörande inkomsterna är avrundade till jämna femhundra kr. De inkomstsiffror, som i denna artikel redovisas för årgång 1930, skiljer sig på några punkter från de siffror, som redovisats av Moberg-Quensel i SOU 1949: 48, beroende på att här även medtagits uppgifter om privatisternas inkomster, vilka ej redovisades av Moberg-Quensel.

medianinkomsten ökade med 13 % mellan 1946 och 1947 — inkomstökningen detta år för de anställda i allmän förvaltningstjänst — blir medianinkomsten år 1947 13 500 kr för årgång 1930.

Det har sitt stora intresse att jämföra dessa siffror med siffror rörande inkomststandarden bland samtliga manliga inkomsttagare av motsvarande ålder. 1910 års studenter är i regel födda omkring 1890, 1920 års studenter omkring 1900 och 1930 års studenter omkring 1910, varför de åldersklasser, som är bäst jämförbara med studenterna, blir 55—60, 45—50 och 35—40 år. I 1945 års folkräkningsberättelse (del III: 1) finns de senaste uppgifterna om inkomststandarden i skilda åldersklasser. Uppgifterna i folkräkningen avser inkomsttagarnas nettoinkomster och gäller för inkomståret 1945. För att framskriva inkomsterna från 1945 till 1947 för de tre åldersklassernas inkomsttagare har antagits en procentuellt sett lika stor ökning i medianinkomsten mellan 1945 och 1947 som för samtliga inkomsttagare (oavsett ålder) i riket bland företagare och anställda under motsvarande år. Denna ökning var ca 30 %.[1] Under detta antagande var medianinkomsterna för samtliga manliga inkomsttagare i de tre åldersklasserna i rikets städer inkomståret 1947 följande (avrundat till jämna femhundra kr).[2]

Åldersklass	55—60	45—50	35—40
Medianinkomst	7 000	7 000	6 500
I % av studenternas inkomster samma år	45	47	48

Inkomststandarden bland städernas totala manliga befolkning är således mer än 50 % lägre än bland personer med (minst) studentexamen. I de yngre åldersklasserna är skillnaderna något mindre än i de äldre.

För att få en något fullständigare bild av olikheterna i inkomsthänseende mellan totalbefolkningen och personer med studentexamen har beräknats, hur stor del av samtliga manliga inkomsttagare i skilda inkomstklasser inom var och en av de tre åldersklasserna, som utgörs av personer med studentexamen. Beräkningarna har gjorts dels för riket i dess helhet, dels för städernas befolkning.

Vid dessa beräkningar har för att undgå alltför stora approximationer förhållandena för åldersklassen 35—40 år beräknats för inkomståret 1946, dvs. det år, för vilket exakta uppgifter finns för studenterna i motsvarande åldrar. Beräkningarna fordrar en »framskrivning» av antalet inkomsttagare i skilda inkomstklasser i de två äldsta åldersklasserna från 1945 till 1947 och för åldersklassen 35—40 år från 1945 till 1946. Förändringarna i antalet personer inom de skilda inkomstklasserna har antagits vara desamma procentuellt sett som bland samtliga manliga inkomsttagare i riket (oavsett ålder) motsvarande år enligt uppgifterna i »Skattetaxeringarna etc.» An-

[1] Enligt »Skattetaxeringarna och inkomstfördelningen inom yrkesgrupper taxeringsåret 1946».

[2] Det bör påpekas, att vid medianberäkningarna för de tre studentårgångarna även medtagits de få personer, som saknade inkomster. För totalbefolkningen däremot är medianerna beräknade enbart för inkomsttagarna. Bland dessa ingår givetvis även personer med studentexamen.

Tab. 1. Relativa antalet (%) studenter bland inkomsttagare (män) i skilda inkomst- och åldersklasser. Hela riket och rikets städer inkomståren 1946—1947

Åldersklasser	Nettoinkomstklass (1 000-tal kr)								
	0—4	5—9	10—11	12—14	15—19	20—29	30—49	50—ω	Samtl.
Hela riket									
35—40 (år 1946) . .	0·2	2·5	18·2	26·8	34·0	40·4	25·8	30·8	2·9
45—50 (år 1947) . .	0·2	0·9	10·5	22·9	31·0	39·4	53·8	42·9	3·0
55—60 (år 1947) . .	0·8	0·7	6·2	17·8	24·6	30·1	34·2	32·6	2·8
[35—60 (1946/47) . .	0·2	1·4	11·5	22·5	29·7	36·4	39·8	35·6	2·9]
Rikets städer									
35—40 (år 1946) . .	0·4	3·0	20·4	32·8	39·4	44·1	26·5	31·8	5·0
45—50 (år 1947) . .	0·5	0·9	10·1	23·5	32·5	42·5	53·7	44·4	5·1
55—60 (år 1947) . .	0·8	1·0	7·2	19·3	28·4	30·6	32·2	32·7	5·1
[35—60 (1946/47) . .	0·5	1·7	12·5	25·1	33·1	38·5	39·1	36·2	5·1]

talet studenter i de skilda inkomstklasserna i var och en av de tre åldersklasserna har antagits vara fem gånger antalet studenter i resp. årgångar och inkomstklasser. Korrektion har dock gjorts med hänsyn till att 1—2 % av samtliga nu levande studenter i de tre årskullarna saknas i materialet. Approximationerna, som måst göras, är ganska grova, men i stort sett torde dock de redovisade siffrorna (se tab. 1) återge det verkliga förhållandet. Ungefär 3 % av samtliga manliga inkomsttagare i riket är således personer med studentexamen. I städerna är motsvarande siffra 5 %.

Som var att vänta med hänsyn till siffrorna ovan över medianinkomsterna stiger »studentprocenten» kraftigt med växande inkomstnivå. I inkomstklassen under 5 000 kr utgör personer med studentexamen blott några promille av samtliga inkomsttagare, ökar till omkring 1½ % i inkomstklassen 5 000—9 000 kr och stiger därefter till 35—40 % i inkomstklassen 20 000—29 000 kr. I de högsta klasserna ökar anmärkningsvärt nog inte procenten studenter. Förhållandena är ungefär desamma i städerna som för riket i dess helhet.

I redogörelserna för 1930 års folkräkning finns en del data om inkomstförhållandena bland personer med studentexamen. I nedanstående tablå har gjorts en sammanställning av hur stor procent av samtliga inkomsttagare över 20 år i riket i dess helhet, som då utgjordes av personer med studentexamen. (Inkomsterna avsåg år 1930 den totala familjeinkomsten.)

	Inkomstklasser (1 000-tal kr)						
	1—3	3—6	6—8	8—10	10—20	20—ω	Samtl.
% studenter bland manliga inkomsttagare över 20 år (hela riket)	0·6	4	21	37	44	46	2

Studenternas andel av samtliga inkomsttagare steg således år 1930 till drygt 45 % i den högsta (redovisade) inkomstklassen. Med hänsyn till penningvärdets fall är denna klass, över 20 000 kr, närmast jämförbar med ett medeltal av inkomstklasserna över 30 000 kr år 1946/47 i tab. 1. För

samtliga åldrar (35—60 år) blir siffran för riket i dess helhet år 1946/47 38 % att jämföra med siffran 46 % för år 1930. Denna nedgång i studentprocenten för mycket höga inkomster antyder, att under 30-talet och första hälften av 40-talet ökningen i antalet stora inkomsttagare i större utsträckning än tidigare ägde rum bland personer utan studentexamen. Resultatet verkar något överraskande. Helt kan ej uteslutas möjligheten, att de ganska grova approximationerna för åren 1946/47 i förening med ev. felaktigheter i uppgifterna om avlagd studentexamen i 1930 års folkräkning kan ligga bakom. Differensen mellan de två procenttalen är dock så pass påtaglig, särskilt med tanke på att studenternas andel av samtliga inkomsttagare ökat under perioden, att man nog bör räkna med som en realitet, att studentexamensfrekvensen bland de högsta inkomsttagarna sjunkit under 30- och 40-talen.

För de tre årgångarnas studenter redovisas i tab. 2 utförligare siffror om inkomstförhållandena[1] med differentiering på olika utbildning efter studentexamen och (i någon mån) nuvarande yrke.

I tabellen redovisas först siffrorna för fem huvudgrupper efter utbildning. De som sammanförts i gruppen »examen från fri fakultet», omfattar teologer, jurister och filosofer. De som sammanförts i gruppen »examen från fackhögskola + medicinsk fakultet», omfattar examinerade från medicinsk fakultet, teknisk högskola, handelshögskola, tandläkarinstitutet, farmaceutiska institutet, skogs-, veterinärs- och lantbrukshögskolorna samt för (årgångarna 1910 och 1920) dem som genomgått statens lantmäterikurser. Gruppen »kortare utbildning» omfattar utexaminerade från folkskoleseminarier, handelsgymnasier, de statliga verkens utbildningskurser, G. C. I, samt dem som genomgått officersutbildning (inkl. de med reservofficersutbildning men utan annan teoretisk utbildning) samt slutligen de enstaka i dessa tre studentårgångar, som genomgått socialinstitutet i Stockholm. Till gruppen »övriga» har förts dels studenter med annan kortare teoretisk utbildning samt studenter, som inte skaffat sig någon teoretisk utbildning utöver studentexamen.

I tabellens nedre del ges uppgifter för var och en av de viktigare examenstyperna samt i vissa fall för några större yrkesgrupper.

De som avlagt examen vid fackhögskolor (inkl. läkarna) har genomgående de högsta inkomsterna, och de som studerat vid universitet och högskolor men slutat utan examen (och sedan *ej* skaffat sig annan utbildning av här redovisad art) har de lägsta inkomsterna. De som avlagt examen vid fri fakultet, har i årgångarna 1910 och 1920 något bättre inkomster än de med kortare utbildning. I årgång 1930 är förhållandet det omvända, vilket dock får ses mot bakgrund av att de med akademisk examen i denna årgång år 1946 varit ute i förvärvslivet betydligt kortare tid än de med kortare (högst 2-årig) utbildning.

[1] Medianinkomsterna, som är avrundade till jämna femhundra kr, är ej beräknade på basis av de i tabellen givna inkomstklasserna utan på följande inkomstklasser: 0—4 (inkl. de ej taxerade), 5—7, 8—9, 10—11, 12—14, 15—19, 20—29, 30—39, 40—ω.

Tab. 2. Fördelning och medianvärden för den egna nettoinkomsten 1946—1947 bland studenter (män) av årgångarna 1910, 1920 och 1930 efter utbildning och yrke

Utbildning och yrke	Studenter 1910							Studenter 1920							Studenter 1930					
	Antal studenter	Nettoinkomstklass (1 000-tal kr)					Medianinkomst år 1947	Antal studenter	Nettoinkomstklass (1 000-tal kr)					Medianinkomst år 1947	Antal studenter	Nettoinkomstklass (1 000-tal kr)				Medianinkomst år 1946
		0–9	10–19	20–29	30–39	40–ω			0–9	10–19	20–29	30–39	40–ω			0–9	10–19	20–29	30–ω	
Samtliga	**994**	**171**	**492**	**176**	**68**	**87**	**15 500**	**1 439**	**240**	**737**	**263**	**109**	**90**	**15 000**	**1 629**	**579**	**818**	**170**	**62**	**12 000**
Huvudgrupper																				
Examen från fri fakultet	363	45	226	57	21	14	15 500	404	56	237	73	13	25	15 500	445	202	206	27	10	10 500
Examen från fackhögskola och medicinsk fakultet	259	25	78	73	30	53	23 000	489	27	188	148	78	48	21 500	578	57	372	116	33	16 000
Ak. studier utan examen	80	42	22	6	4	6	9 500	96	41	43	4	6	2	11 000	170	108	49	8	5	8 500
Kortare utbildning	186	29	117	26	7	7	14 000	269	50	178	25	8	8	13 500	231	95	123	9	4	11 000
Övriga	106	30	49	14	6	7	13 500	181	66	91	13	4	7	12 000	205	117	68	10	10	9 500
Examen																				
Teologisk examen	67	13	50	4	—	—	13 500	71	7	63	1	—	—	13 000	106	70	35	1	—	9 500
därav präster	57	4	50	3	—	—	14 000	59	7	51	1	—	—	12 500	91	61	29	1	—	9 500
Juridisk examen	94	19	30	21	13	11	19 500	184	26	71	55	11	21	19 500	178	47	102	21	8	13 500
därav i rätts- och polisväsendet	20	1	3	11	4	1	25 000	33	1	17	12	2	1	19 500	35	10	22	2	1	13 000
» i statlig och kommunal förvaltning	31	3	18	8	2	—	[18 000]	52	5	33	14	—	—	17 000	59	9	46	3	1	13 500
» advokatverksamhet	26	11	6	1	3	5	12 000	55	13	14	15	1	12	20 500	19	5	10	2	2	[14 500]
Filosofisk examen	202	13	146	32	8	3	15 500	149	23	103	17	2	4	14 500	161	85	69	5	2	10 000
därav lägre (*t. o. m. fil. lic.*[1])	144	9	113	14	5	3	14 500	112	21	77	10	1	3	14 000	108	66	39	2	1	9 000
varav lärare	95	2	89	3	—	1	14 500	72	13	55	4	—	—	13 500	70	49	20	—	1	9 000
» högre (fil. dr[1])	58	4	33	18	3	—	18 500	37	2	26	7	1	1	17 000	53	19	30	3	1	11 500
varav lärare	15	1	10	3	1	—	[18 500]	27	2	18	5	1	1	17 000	36	13	21	1	1	11 500
Medicinsk examen	59	2	5	20	11	21	32 500	132	5	17	48	43	19	29 500	136	11	84	35	6	17 000
Examen från tekn. högskola	93	9	21	27	12	24	24 500	158	13	61	48	20	16	20 500	238	18	169	35	16	15 000
Examen från handelshögskola	23	6	6	4	2	5	14 500	44	4	16	8	6	10	22 000	67	15	35	8	9	14 000
Tandläkarexamen	25	5	12	5	2	1	15 000	63	—	29	28	5	1	20 500	71	2	30	37	2	21 000
Examen från farmaceut. inst.	7	—	3	3	1	—	.	32	2	22	7	1	—	16 000	24	3	21	—	—	12 000
Examen från annan fackhögskola	52	3	31	14	2	2	17 500	60	3	43	9	3	2	16 000	42	8	33	1	—	14 000
Officersexamen och ex. från G. C. I.	100	18	52	18	7	5	15 500	75	4	59	8	2	2	15 500	67	10	55	1	1	11 000
Folkskollärarexamen	22	4	18	—	—	—	11 500	77	20	56	1	—	—	11 000	29	26	3	—	—	8 500
Examen från handelsgymnasium	35	6	19	8	—	2	16 000	100	25	49	14	6	6	12 500	92	36	56	7	3	12 000
Statl. verkens utbildningskurser	29	1	28	—	—	—	13 000	17	1	14	2	—	—	13 000	43	23	19	1	—	10 000

Anm. Medianvärden, som bygger på mindre än 20 observationer, står inom [ ]. Medianerna är avrundade till jämna femhundra kr och beräknade på basis av den klassindelning, som anges i not på följande sida.

[1] *Jfr not på följande sida.*

Det gäller genomgående, att vid jämförelser mellan de skilda utbildnings- och yrkesgrupperna, siffrorna för de två äldre årgångarna är säkrast och mest talande, dels därför att olikheter i utbildningstidens längd här ej inverkar lika mycket på inkomstnivån som för årgång 1930, dels därför att siffrorna för de två äldre årgångarna bäst anger den inkomststandard, som skilda grupper intellektuella har under större delen av den tid, de gör sina insatser i samhället på slutliga platser.

De som avlagt teologisk examen — de flesta av dem präster — kommer så småningom upp till i medeltal 13 000—14 000 kr i årsinkomst. Inkomstfördelningen visar på mycket små variationer. Mer än tre fjärdedelar av teologerna i de två äldre årgångarna har inkomster mellan 10 000 och 20 000 kr.

De som avlagt juridisk examen, huvuddelen juris kandidatexamen, har i medeltal mer än 5 000 kr högre nettoinkomster än teologerna. Inkomstfördelningen bland juristerna är ganska ojämn. I de två äldre årgångarna kommer 10 % upp i mycket höga inkomster, över 40 000 per år, medan bortåt 15 % stannar på inkomster under 10 000 kr per år. Det bör ihågkommas, att uppgifterna om de taxerade inkomsterna för personer i skilda yrken har mycket skiftande värde. För dem som är anställda i offentlig tjänst t. ex., ger de deklarerade inkomstuppgifterna säkra upplysningar om den verkliga inkomststandarden, medan för en del fria yrkesgrupper de taxerade inkomsterna är ett betydligt sämre uttryck för den verkliga inkomststandarden. För juristerna kan man emellertid med fördel jämföra inkomststandarden mellan de två grupperna »i rätts- och polisväsendet» och »i statlig och kommunal förvaltning», då för dessa två grupper taxeringsuppgifterna säkerligen ha samma värde. Domare, intendenter m. fl. — huvudparten av den första gruppen — har i genomsnitt något högre inkomster efter uppnådda 45 år än förvaltningsjuristerna. Bland dessa senare har de i centrala statsförvaltningen något bättre inkomster än de i lokala statsförvaltningen och kommunalförvaltningen.

För personer med filosofisk examen bland 1910 och 1920 års studenter är inkomststandarden något gynnsammare i relation till övriga grupper än vad som gäller för årgång 1930, vilket bör påpekas, med hänsyn till att tidigare lämnade siffror för årgång 1930 (SOU 1949: 48) just för filosofernas del väckt ett visst uppseende. En icke oväsentlig skillnad råder dock mellan dem som disputerat och övriga.[1] Filosofie doktorer i de två äldre årgångarna har 3 000—4 000 kr mer i årsinkomst än de med lägre examen. Antages att denna skillnad gäller under 20 år, betyder det bortåt 70 000 kr mer i sammanlagd inkomst för doktorerna än för övriga.

Läkarna har i de två äldre årgångarna de ojämförligt högsta inkomsterna av samtliga utbildningsgrupper. I årgång 1930 har däremot tandläkarna högre inkomster än läkarna, vilket får ses i samband med att tandläkarna vid tidpunkten för uppgiftsinsamlingen varit ute i förvärvsarbete

[1] För årgång 1930 har de som avlagt fil. lic. räknats till doktorerna, då en del av licentiaterna i denna årgång säkerligen disputerar efter år 1946.

ungefär dubbelt så länge som läkarna. Tandläkarna uppvisar för övrigt den mest överraskande inkomstserien vid jämförelse mellan de tre studentårgångarna. De som tillhör årgång 1910, har de lägsta och de som tillhör årgång 1930, de högsta medianinkomsterna. Speciellt förvånar den låga siffran för årgång 1910. Den kan kanske förklaras av det ringa antalet personer, således av slumpmässiga faktorers inverkan. Man kan dock även ge plausibla förklaringar till att äldre tandläkare verkligen har lägre taxerade inkomster än yngre. En förklaring är, att taxeringsuppgifterna blir lägre för äldre tandläkare än för yngre, därför att de äldre gör större avsättningar för egen pensionering. En annan mer nära till hands liggande förklaring är, att äldre tandläkare i genomsnitt har mindre praktik än tandläkare i 40-årsåldern, vilket i sin tur väl närmast beror på den starka förslitningen av yrkets utövare.

Övriga studenter med fackhögskoleutbildning — apotekare (inkl. personer med enbart farm. kand. ex.), veterinärer, jägmästare, agronomer och (i årgångarna 1910 och 1920) lantmätare — har efter uppnådda 45 års ålder i medeltal 16 000—17 000 kr i taxerade inkomster, med få anmärkningsvärda avvikelser uppåt eller nedåt från medelvärdena.

De som genomgått officersutbildning, har i flera fall lämnat officersbanan för annan offentlig eller (oftare) privat tjänst eller egen verksamhet. I båda årgångarna har de officersutbildade (samt de fåtaliga gymnastikdirektörerna) i medeltal drygt 15 000 kr i årsinkomst, eller ungefär detsamma som samtliga studenter oavsett utbildning har. Spridningen kring medelvärdena är emellertid stor, vilket till en del får ses som ett uttryck för de olika yrken, som är företrädda inom utbildningsgruppen.

Folkskollärarna bland studenterna har i alla tre årgångarna de lägsta medianinkomsterna av alla med någon examen utöver studentexamen.

De utexaminerade från handelsgymnasierna har ganska goda inkomster, särskilt om man beaktar deras korta utbildning, en ettårig handelskurs efter studentexamen. Spridningen omkring medianen för handelsgymnasisterna är liksom för civilekonomerna stor, varför siffrorna bör tolkas med försiktighet.

Vad beträffar de studenter, som genomgått statens utbildningskurser vid de affärsdrivande verken och tullverket, är deras inkomststandard relativt blygsam vid jämförelse med t. ex. akademikernas. Å andra sidan bör ihågkommas, att de förras utbildning är kort och kostnadsfri delvis t. o. m. förenad med avlönad tjänst, varför således studenterna med denna utbildning inte haft några större studieskulder. Icke förty visar inkomstsiffrorna, att en akademisk utbildning i det långa loppet betalt sig ganska väl med undantag för dem som avlagt lägre filosofisk examen och för dem som studerat utan att avlägga någon examen.

Det bör till slut framhållas, att då inkomststandarden för skilda utbildningsgrupper bland personer med studentexamen skall jämföras, de här lämnade siffrorna blott kan tjäna som utgångspunkt för ytterligare kalkyler. Vill man närmare göra klart för sig den ekonomiska lönsamheten av

skilda slag av utbildning, måste man nämligen vid sidan av de faktiska inkomsterna räkna med förmåner, som ej direkt tar sig uttryck i de deklarerade inkomsterna, inkomstens storlek efter skatt m. m., samt dessutom studiekostnader och antalet inkomstår. Här är emellertid inte platsen för en sådan analys. Avsikten har blott varit att ge någorlunda tillförlitliga siffror beträffande den nominella inkomststandarden, något som kanske ibland saknats i den aktuella diskussionen om skilda gruppers inkomstförhållanden.

Förmögenheterna. Som inledningsvis nämndes har uppgifterna om förmögenheterna framräknats ur uppgifterna om inkomster och allmänna avdrag. Detta kan ske, därför att i det s. k. taxerade beloppet ingår förutom den taxerade inkomsten även en hundradel av den deklarerade förmögenheten. Eventuella svagheter i uppgifterna om taxeringsbara inkomster inverkar inte på förmögenhetsvärdena, utan dessa beror enbart på tillförlitligheten i uppgifterna om förmögenhetens storlek. En faktor, som kanske gör förmögenhetsuppgifterna osäkrare än inkomstuppgifterna, är å andra sidan de förmögenhetsöverföringar på familjemedlemmar och andra personer, som förekommer. Att ta hänsyn till sådana faktorer går givetvis lika litet här som i andra förmögenhetsredovisningar.

Med denna allmänna reservation för uppgifternas tillförlitlighet kan först konstateras, att av samtliga studenter i de tre årgångarna 69, 62 resp. 49 % hade egna deklarerade förmögenheter av minst 100 kr år 1947 resp. 1946. Bland samtliga män i hela riket i motsvarande åldrar hade år 1945 (enligt folkräkningen del III: 2), 48, 40 resp. 29 % någon förmögenhet. Med hänsyn till förändringarna under åren 1946 och 1947 får dessa siffror kanske höjas någon eller några procentenheter. Förmögenheterna (bland dem med någon förmögenhet) är, som väntat, betydligt större bland studenterna än bland deras jämnåriga i städerna, vilket framgår av nedanstående tablå.[1]

Åldersklass	55—60	45—50	35—40
Studenter	28 000	20 000	13 000
Jämnåriga i städerna	9 300	6 600	4 900

Siffrorna för samtliga förmögenhetsägare i städerna i de skilda åldersklasserna har erhållits genom att medianerna för år 1945 ökats procentuellt sett lika mycket som medianförmögenheten för samtliga förmögenhetsägare i riket oavsett ålder ökade mellan dessa år. Studenterna har, som synes, i genomsnitt ungefär tre gånger så stora förmögenheter som sina jämnåriga i städerna.

På samma sätt som i fråga om inkomsterna har gjorts beräkningar av hur stor andel av samtliga förmögenhetsägare i skilda förmögenhetsklasser, som utgörs av personer med studentexamen. Beräkningarna har gjorts

[1] Beträffande förmögenheterna har ingen »framräkning» gjorts av medianvärdet för 1930 års studenter från 1946 till 1947. Bland samtliga förmögenhetsägare med förmögenheter över 20 000 kr ökade nämligen inte medianförmögenheten något mellan 1946 och 1947. Alla förmögenhetsvärden (medianer) för studenterna är avrundade till jämna 1 000-tal kr och är beräknade på basis av tiotusenkronorsklasser.

Tab. 8. Relativa antalet (%) studenter bland förmögenhetsägare (män) i skilda förmögenhets- och åldersklasser. Hela riket och rikets städer vid slutet av åren 1946—1947

Åldersklasser	Förmögenhetsklass (1 000-tal kr)				Åldersklasser	Förmögenhetsklass (1 000-tal kr)			
	0—19	20—49	50—ω	Samtliga		0—19	20—49	50—ω	Samtliga
Hela riket					*Rikets städer*				
35—40 (år 1946) .	2·5	6·7	19·4	3·5	35—40 (år 1946) .	6·1	19·3	37·9	8·6
45—50 (år 1947) .	2·2	5·2	17·6	3·4	45—50 (år 1947) .	4·8	16·2	30·5	8·1
55—60 (år 1947) .	1·8	4·2	11·8	3·1	55—60 (år 1947) .	4·4	13·0	20·1	7·7
[35—60 (1946/47) .	2·2	5·1	15·2	3·4]	[35—60 (1946/47) .	5·1	15·7	26·5	8·1]

både för hela riket och för städerna.. Vid beräkningarna har i princip samma förfarande tillämpats som vid motsvarande beräkningar beträffande inkomsterna. Det bör dock nämnas, att för förmögenhetsklassen 0—19 000 kr inga uppgifter finns i den officiella årsstatistiken. Det har därför antagits, att antalet förmögenhetsägare i denna klass ökat procentuellt sett lika mycket mellan 1945 och 1947 (resp. mellan 1945 och 1946 för årgång 1930) som hela antalet förmögenhetsägare med mer än 20 000 kr ökat under motsvarande år.

Resultaten av beräkningarna redovisas i tab. 3. Av samtliga män i hela riket med förmögenheter var ca 4 % studenter. Med stigande förmögenhet växer studenternas relativa antal från ca 2 % i lägsta förmögenhetsklassen till 15—20 % i högsta förmögenhetsklassen. I städerna ökar »studentprocenten» från 5 till ca 30. Det är anmärkningsvärt, att med stigande ålder studenternas relativa antal sjunker inom samtliga förmögenhetsklasser, starkast inom de högre förmögenhetsklasserna. Att studenterna är relativt många i de yngre åldrarna torde vara ett uttryck för att studenterna mer än sina jämnåriga ärver förmögenheter. Som bekant kommer huvuddelen av studenterna från relativt välbärgade hem.

Från 1930 års folkräkning finns även siffror över förmögenheterna med uppdelning på personer med och utan studentexamen. Bland personer med studentexamen år 1930 hade 48 % och bland samtliga män över 20 år i riket hade 34 % någon förmögenhet. Motsvarande siffror 1946/1947 är för åldrarna 35—60 år 59 resp. 39 %. Både bland studenterna och bland deras jämnåriga i riket har det relativa antalet med förmögenhet ökat, mest dock bland studenterna. Procenten studenter bland samtliga förmögenhetsägare år 1930 var följande:

	Förmögenhetsklass (1 000-tal kr)			
	0—20	20—50	50—ω	Samtl.
% studenter bland förmögenhetsägare	2	6	20	3·5

Procenten i högsta förmögenhetsklassen var 1930 20 mot år 1946/1947 ca 15. Med hänsyn till penningvärdets försämringar motsvarar klassen 50—ω år 1930 ungefär 70 000 och därutöver år 1946/1947. Någon procentsiffra kan ej uträknas för denna klass, men siffran torde vara omkring 20. Någon förändring mellan 1930 och 1946/1947 synes således ej ha skett här.

Tab. 4. Fördelning och medianvärden för den egna förmögenheten 1946—1947 samt procenten utan någon förmögenhet bland studenter (män) av årgångarna 1910, 1920 och 1930 efter utbildning

Utbildning	Studenter 1910						Studenter 1920						Studenter 1930						Relativa antalet (%) utan egen förmögenhet		
	Antal studenter	Därav med egen förmögenhet	Förmögenhetsklass (1 000-tal kr)			Medianförmögenhet år 1947	Antal studenter	Därav med egen förmögenhet	Förmögenhetsklass (1 000-tal kr)			Medianförmögenhet år 1947	Antal studenter	Därav med egen förmögenhet	Förmögenhetsklass (1 000-tal kr)			Medianförmögenhet år 1946	1910	1920	1930
			0–19	20–49	50–ω				0–19	20–49	50–ω				0–19	20–49	50–ω				
Samtliga	**994**	**683**	**283**	**160**	**240**	**28 000**	**1 439**	**889**	**447**	**191**	**251**	**20 000**	**1 629**	**803**	**493**	**153**	**157**	**18 000**	**31**	**38**	**51**
Huvudgrupper																					
Examen från fri fakultet . . .	363	258	128	71	59	20 000	404	237	141	35	61	16 000	445	202	120	39	43	14 000	29	41	55
Examen från fackhögskola och med. fak.	259	202	62	37	103	52 000	489	347	143	86	118	26 000	578	343	204	76	63	15 000	22	29	41
Ak. studier utan examen . . .	80	33	13	8	12	29 000	96	43	19	12	12	24 000	170	63	40	6	17	10 000	59	55	62
Kortare utbildning	186	121	57	25	39	23 000	269	161	92	36	33	15 000	231	106	71	20	15	9 000	35	40	54
Övriga	106	69	23	19	27	35 000	181	101	52	22	27	19 000	205	89	58	12	19	10 000	35	44	57
Examen																					
Teologisk examen	67	38	27	8	3	13 000	71	31	29	1	1	7 000	106	34	24	4	6	8 000	43	56	68
Juridisk examen	94	68	24	18	26	32 000	184	122	56	23	43	27 000	178	106	57	23	26	18 000	28	34	40
Filosofisk examen	202	152	77	45	30	20 000	149	84	56	11	17	14 000	161	62	39	12	11	10 000	25	44	61
därav lägre (t. o. m. fil. lic.[1]) .	144	107	57	32	18	18 000	112	61	43	8	10	12 000	.	.	.	.	.	.	26	46	.
» högre (fil. dr[1])	58	45	20	13	12	24 000	37	23	13	3	7	18 000	.	.	.	.	.	.	22	38	.
Medicinsk examen	59	50	12	5	33	75 000	132	94	29	30	35	35 000	136	78	50	16	12	14 000	15	29	43
Examen från tekn. högskola . .	93	76	23	19	34	40 000	158	106	51	23	32	22 000	238	137	90	22	25	10 000	18	33	42
Examen från handelshögskola .	23	13	5	1	7	[63 000]	44	32	14	8	10	23 000	67	44	22	10	12	19 000	43	27	34
Tandläkarexamen	25	16	3	2	11	[65 000]	63	48	16	10	22	40 000	71	53	22	19	12	27 000	36	24	25
Examen från farmaceut. inst. .	7	6	4	1	1	.	32	22	14	3	5	15 000	24	10	9	1	—	[8 000]	[14]	31	58
Examen från annan fackhögskola	52	41	15	9	17	38 000	60	45	19	12	14	24 000	42	21	11	8	2	19 000	21	25	50
Officersexamen och ex. från G. C. I.	100	60	24	8	28	37 000	75	44	19	11	14	26 000	67	27	14	7	6	18 000	40	41	60
Folkskollärarexamen	22	15	9	4	2	[18 000]	77	50	40	9	1	9 000	29	11	10	1	—	[8 000]	32	35	62
Examen från handelsgymnasium	35	28	14	7	7	20 000	100	56	23	15	18	27 000	92	48	28	11	9	11 000	20	44	48
Statl. verkens utbildningskurser	29	18	10	6	2	[10 000]	17	11	10	1	—	[6 000]	43	20	19	1	—	6 000	38	35	53

Anm. Medianvärden och procenttal, som bygger på mindre än 20 observationer, står inom [ ]. Medianvärdena är avrundade till jämna tusental kr och är beräknade på basis av tiotusenkronorsklasser.

[1] Se not sid. 584.

För de skilda utbildningslinjerna har i tab. 4 redovisats dels hur stor procent, som saknar förmögenhet, dels en grov förmögenhetsfördelning och medianförmögenheter för dem med förmögenhet. Vad först procenten förmögenhetslösa beträffar finner man i alla tre årgångarna, att den lägsta procenten (största antalet förmögenhetsägare) finns bland dem som avlagt fackhögskoleexamen eller medicinsk examen, dvs. de utbildningsgrupper, som har de högsta inkomsterna. De högsta procentsiffrorna (det lägsta antalet förmögenhetsägare) finns å andra sidan bland dem som avbrutit sina akademiska studier. De hade, som nyss visats, även de lägsta inkomsterna.

Vidare framgår klart av siffrorna i tab. 4, att ju fler i en utbildningsgrupp, som har förmögenheter, dess större är i regel medianförmögenheten. Av de skilda utbildningsgruppernas siffror bör särskilt nämnas de höga värdena i alla tre årgångarna för tandläkare; dessa har de högsta medianvärdena i de två yngre årgångarna. I årgång 1910 har däremot läkarna största förmögenheterna. Av dem med små förmögenheter kombinerat med ett stort antal utan förmögenheter kan särskilt nämnas folkskollärarna och de som genomgått de statliga verkens utbildningslinjer, vilka utbildningsgrupper även hade låga inkomster.

Sambandet mellan inkomst- och förmögenhetsstandarden är med andra ord mycket starkt bland personer med studentexamen.

Allmänna reflexioner. I flera undersökningar har påvisats, att den sociala rekryteringen av studenter varit förvånansvärt konstant under 1900-talets första hälft. Flertalet studenter kommer från socialgrupperna I och II. Det har vidare visats (se t. ex. SOU 1949: 48), att de studenter, som avlägger examina vid fackhögskolorna och de medicinska fakulteterna, i regel kommer från mer välbärgade hem än de som avlägger examina vid de fria fakulteterna, speciellt de filosofiska och de teologiska. Dessa senare i sin tur kommer från mer välbärgade hem än de som söker sig ut i förvärvslivet direkt efter studentexamen eller efter kortare utbildning. Slutligen har visats, att bland de studenter, som avbryter sina akademiska studier utan att nå fram till någon examen, förhållandevis många kommer från socialgrupp III. I förening med vad som nu visats beträffande sambandet mellan studenternas utbildning och deras egen senare inkomst och förmögenhetsstandard innebär det nämnda, att ett ganska starkt samband råder mellan studenternas sociala ursprung och deras egen senare standard. De som kommer från bättre situerade hem, uppnår senare i livet i regel en betydligt bättre ekonomisk ställning än de som kommer från mindre välbärgade hem. Den uppåtgående ström i ståndscirkulationen under det nu avslutade halvseklet, som bestått i att barn till småbrukare, arbetare och hantverkare nått studentexamen och därutöver, har varit ganska svag, inte bara i den meningen att ganska få barn till fattiga föräldrar nått fram till studentexamen, utan även i den meningen att dessa fattiga studenter senare i livet i regel ej nått lika högt på samhällsstegen — om inkomsten användes som måttstock — som sina kamrater från mer välbärgade hem.

Allmänna barnbidrag under år 1949

Sedan redovisning inkommit från generalpoststyrelsen för under år 1949 utbetalda barnbidragsmedel vill socialstyrelsen, som tidigare i denna publikation[1] lämnat redogörelse för verksamheten med de allmänna barnbidragen, här återkomma med några siffror rörande verksamhetens omfattning under det gångna året.

Såsom framgår av nedanstående sammanställning har under år 1949 utbetalats ett nettobelopp av 435 649 692 kr, vilket innebär att i runt tal 1 675 000 barn uppburit allmänna barnbidrag. Motsvarande uppgifter för år 1948 var 424 672 285 kr för 1 633 000 barn. Antalet bidragsberättigade barn har sålunda ökat med ca 42 000.

I viss mån kan denna ökning förklaras av att i landet bosatta utländska barn blivit bidragsberättigade först under år 1949. Enligt gällande bestämmelser kan barnbidrag utgå till utländska barn endast under förutsättning att barnen är kyrkoskrivna och deras vårdare mantalsskrivna här i riket. Under första verksamhetsåret fyllde det stora flertalet utlänningar inte villkoren för bidragsgivningen. De flesta hade nämligen, trots att de varit bosatta här i flera år, icke vidtagit några åtgärder för sin mantalsskrivning. I och med barnbidragens tillkomst väcktes förklarligt nog dessa medborgares intresse för att ordna sina registreringsförhållanden.

Sammanställning över utbetalade barnbidragsmedel under år 1949

	Barnbidragsanvisningar		Gireringsuppdrag: belopp, kr	Summa, kr	Återbetalningar och andra debiteringar, kr	Utbetalat nettobelopp, kr
	antal	belopp, kr				
1 kv.	946 508	107 378 795	605 840	107 984 635	16 213	107 968 422
2 »	951 069	107 999 470	625 365	108 624 835	17 315	108 607 520
3 »	955 681	108 682 430	617 305	109 299 735	8 345	109 291 390
4 »	959 163	109 159 570	636 870	109 796 440	14 080	109 782 360
					Summa	**435 649 692**

I detta sammanhang vill styrelsen även lämna några siffror, som utvisar att den situation bilden på vidstående sida illustrerar icke är konstruerad utan är hämtad ur verkligheten.

Man har hos sparbankerna kunnat konstatera, att sparandet ökat i samband med de allmänna barnbidragens tillkomst.

För att tillmötesgå de bidragsmottagare, som önskar reservera barnbidragen för kommande behov, har i bestämmelserna givits möjlighet för barna-

[1] Soc. Medd. årg. 1949, sid. 262.

vårdsnämnderna att utbetala barnbidraget direkt till bank. Detta har ordnats så, att bidragsmottagaren lämnar banken fullmakt att på posten utkvittera barnbidragsbeloppet och anmäler hos barnavårdsnämnden, att bidraget skall sändas under bankens adress. Denna möjlighet utnyttjas i rätt stor utsträckning. Det enskilda sparbankskontor i Stockholm, som har de flesta av dylika direkta insättningar av barnbidrag, har konstaterat en kontinuerlig ökning av till banken adresserade anvisningar.

För att få en uppfattning om hur många bidrag, som sätts in i samband med utbetalningen av barnbidragen, har nämnda bankkontor fört statistik över belopp på 65 och 130 kr, som insatts under tiden 21—31 i första kvartalsmånaderna. Härvid har man kommit fram till följande siffror, vari ingår såväl av banken utkvitterade som av bidragsberättigade utkvitterade och sedan insatta bidrag:

	1948	1949
antal belopp om 65 kr	3 425 = 222 625 kr	3 885 = 252 525 kr
» » » 130 »	214 = 27 820 »	234 = 30 420 »
	Summa 250 445 »	282 945 »

Postsparbanken redovisar insättningar av barnbidrag genom direkt inbetalning från barnavårdsnämnderna med sammanlagt 170 000 kr under åren 1948 och 1949.

M. H.

Aktuella problem inom demografien

Av docent *Hannes Hyrenius*, Lund

På inbjudan av Statens samhällsvetenskapliga forskningsråd höll lärare och forskare inom de samhällsvetenskapliga ämnena vid landets universitet och högskolor en tredagarskonferens i Uppsala den 2—4 juni. Förhandlingarna omfattade dels gemensamma plena och dels ämneskonferenser rörande forskningsprojekt, undervisningsfrågor, publiceringsfrågor m. m. Den statistiska sektionen, under ordförandeskap av professor Herman Wold, ägnade ett av sina sammanträden åt en diskussion av aktuella problem inom demografien. I det följande lämnas i något omarbetad form en sammanfattning av de olika berörda frågorna.

Red.

I. Befolkningsstatistiska frågor

1. För att kunna utföra orsaksanalyserna är det angeläget att få fram mera detaljerade befolkningsstatistiska data om befolkningsrörelsen — fruktsamhet, dödlighet, giftermålsfrekvens, regional och social omflyttning — inom skilda befolkningskategorier, för yrken, sociala grupper och för skilda områden. Koordineringen av folkräkningarnas och befolkningsrörelsens uppgifter är därvid viktig. Det är att hoppas, att det skall bli möjligt att uppfylla dessa önskemål vid den nu pågående moderniseringen av vår befolkningsstatistik.

2. Trots den matematiska befolkningsteoriens utveckling är metoderna för att mäta fruktsamhet, reproduktion och naturlig befolkningstillväxt ännu inte tillfredsställande och påkallar därför fortsatta studier. Problemen är inte av enbart akademiskt intresse, enär de är en förutsättning för en rättvisande orsaksanalys och för uppgörandet av användbara befolkningsprognoser.

3. Metodiken för befolkningsprognoser har tidigare ofta visat sig otillfredsställande. En av svårigheterna är bestämningen av fruktsamheten, varvid det torde vara givande att mera inrikta sig på barnantalet i äktenskapen än på nedkomstintensiteten. En annan fråga är behandlingen av omflyttningen, som är av särskilt stor betydelse vid prognoser för olika grupper inom befolkningen såsom kommuner eller näringsgrenar.

4. Ett speciellt statistiskt problem av intresse utgör de nu i skilda sammanhang diskuterade planerna på en mera permanent samplingorganisation. Man skulle härigenom få fram någon sorts form av »Miniatyr-Sverige» för införskaffande av uppgifter om befolkningen, dess sammansättning, förändringar, levnadsförhållanden etc. Rätt utformat skulle detta ge synnerligen värdefulla informationer med låga kostnader, mycket snabbt och med på förhand fastställd osäkerhetsmarginal.

II. Orsaksanalyser

5. För orsaksanalyserna är det av vikt att genom särskilda undersökningar av enkättyp studera olika befolkningsgruppers attityder och beteendemönster i fråga om familjestorlek, barnbegränsning, de ekonomiska konjunkturernas inverkan, socialpolitiken (befolkningspolitiken) m. m. Att dylika undersökningar tidigare ej gjorts i vårt land annat än i ett par mycket begränsade fall torde dels bero på den ofullkomliga metodiken och dels på kostnaderna. Med vetenskapens utveckling erbjuds nu möjligheter att med rimlig kostnad och tidsutdräkt få fram tillförlitliga (inom kända felgränser) och för socialpolitikens utformning värdefulla informationer.

6. Utifrån de under punkterna 1, 2 och 5 framkomna resultaten bör man få möjlighet att klarlägga de olika faktorer, som förorsakat de starka förändringarna i de viljebetingade befolkningselementen, framför allt under de två—tre senaste decennierna. Förändringarna har, med vissa klart betingade avvikelser, förlöpt på i huvudsak samma sätt i ett tjugotal länder, främst i nordvästra Europa samt inom den vita befolkningen i Nordamerika och Oceanien. Spörsmålet förtjänar därför studeras i internationellt sammanhang och har bl. a. upptagits till behandling av Förenta nationernas befolkningskommission.

7. Undersökning av de senaste årtiondenas demografiska utveckling är emellertid blott en del av det mera allmänna spörsmålet att studera interrelationerna mellan befolkningsfaktorerna (befolkningens struktur och ändringselement samt förskjutningar i dessa) å ena sidan och olika ekonomiska,

sociala, kulturella och politiska förhållanden och tendenser å den andra. Detta kan sägas vara den internationella befolkningskommissionens främsta projekt. Hittills har man i första hand inriktat sig på förhållandena i s. k. outvecklade och underutvecklade områden, men ett par modellstudier är också under arbete rörande mera avancerade demografiska situationer. Fältet är öppet för mycken forskning. Förhållandena i de industriellt högt utvecklade nordeuropeiska länderna erbjuder lockande men svårbehandlade problem.

III. Speciella demografiska undersökningar

Av olika speciella studieuppgifter rörande befolkningen och med denna sammanhängande samhällsfrågor må här endast nämnas några få. En del av problemen kan direkt sättas i samband med aktuella sociala frågor, en del är av mera vetenskaplig natur.

8. Undersökning av den sociala och regionala omflyttningen erbjuder betydande intresse på samma gång som spörsmålen är av största vikt för samhällsutvecklingen. Hit hör sådana problem som yrkesväxling, regional omflyttning och landsbygdens avfolkning, deras omfattning, tendenser, orsaker och verkningar. Frågorna tarvar för sin behandling både statistisk, ekonomisk och sociologisk metodik.

9. För att få bättre klarhet om arbetsmarknadens struktur och förändringar har bl. a. uttalats krav på att skilda statistiska serier till fullo skall täcka alla sektorer av arbetsmarknaden, något som f. n. långtifrån är fallet. En sammanknytning av folkräkningar och löpande statistik är ett annat angeläget önskemål. Bl. a. behövs en skattning av hur mycket arbetskraft, som representeras i produktionsapparaten av folkräkningarnas olika yrkesklasser. Särskilt viktigt blir detta givetvis beträffande de befolkningsgrupper, som har mångsidig sysselsättning såsom t. ex. den befolkning, som delvis redovisas inom jordbruk (småbruk), delvis inom skogsbruk och delvis inom industri eller andra näringsområden, och vilkas totala årliga arbetsinsats fördelas på ett flertal olika arbetsuppgifter. Spörsmålen är bl. a. av betydelse för skilda näringsgrenars arbetskraftsrekrytering och allmän planering.

10. Statistisk-medicinska undersökningar av dödsorsakernas utveckling har värde ur såväl medicinsk som social synpunkt. I och med den starka nedgången i dödligheten har de olika dödsorsakernas betydelse förskjutits. Med tanke på den fortgående förskjutningen av befolkningens åldersstruktur mot högre proportion gamla tilldrar sig härvid de höga åldrarnas dödlighet ett speciellt intresse i samband med samhällets strävanden att tillvarataga de äldres begränsade arbetsförmåga och att bereda dem en fullgod ålderdomsvård.[1]

[1] Jfr Soc. Medd. årg. 1950, sid. 511. På stället marsch eller sakta framåt? Aktuell befolkningsprognos fram till år 1965. Av förste aktuarie *Jo Södergren*.

11. Befolkningsutvecklingens kvalitativa sidor har av väl kända skäl kommit att få en i vissa avseenden suspekt prägel. Detta får givetvis inte tillåtas hindra en objektiv och vetenskaplig behandling av hithörande problem. Bland frågor, som under senare år kommit att tilldraga sig vetenskapens uppmärksamhet och vilkas klarläggande är av social och pedagogisk betydelse, må nämnas det sociala urvalet och tillvaratagandet av olika begåvningstyper i samband med yrkesval och yrkesvägledning.

12. Med starka befolkningsförändringar och en onormal åldersfördelning följer, att befolkningsfaktorerna spelar en allt större roll. Därvid blir det också alltmera angeläget med en ökad upplysning om dessa spörsmål till ledning för enskild och samhällelig verksamhet. Presentationen av viktigare, för det praktiska livet användbara fakta om befolkningen syns därför böra ägnas ökad uppmärksamhet.

Avslutningsvis må till den ovan givna översikten endast tilläggas, att ett flertal av de här diskuterade problemen i viss utsträckning är föremål för behandling inom statliga verk eller utredningar, vid vetenskapliga institutioner samt av enskilda forskare. Som ett allmänt önskemål må uttalas, att den demografiska forskningen i vårt land må ske under en nära personlig kontakt för ökad stimulans och idéutbyte och till undvikande av dubbelarbete. Ett utökat samarbete med vetenskapsmän inom närliggande discipliner i och för olika slag av team-works vore också synnerligen värdefullt.

Konsumtionsvanorna under år 1948

Under 1949 utfördes av socialstyrelsen en undersökning rörande inkomster och utgifter under 1948 inom tätortshushåll. I nedanstående artikel kommer en redogörelse att lämnas för denna undersöknings uppläggning och för vissa av de vunna resultaten.[1] Först skall dock vissa metodfrågor beröras, som är av betydelse vid detta slag av undersökningar.

Statistiska upplysningar om konsumtionsvanorna, dvs. om det sätt varpå befolkningen fördelar sina utgifter på olika förnödenheter, behövs för en mängd skilda ändamål. Bland dessa må främst nämnas beräkningen av levnadskostnadsindex samt de beräkningar, som ligger till grund för dyrortsindelningen. Det erbjuder samtidigt mycket stora svårigheter att anskaffa dylika uppgifter av god kvalitet.

Om man önskar erhålla upplysningar om konsumtionsvanorna för någon viss kategori, t. ex. familjehushåll i städer och tätorter, kan det naturligtvis inte komma i fråga att insamla uppgifter från hela denna befolkning, utan undersökningen måste begränsas till att avse ett stickprov. Detta stickprov måste uttagas genom en representativ metod; enär konsumtionsvanorna varierar starkt från det ena hushållet till det andra, krävs ett relativt stort stickprov för att resultatet skall någorlunda väl överensstämma med det resultat, som skulle erhållas, om samma mätmetoder etc. applicerades på hela populationen. För att undersökningen skall fylla den avsedda funktionen krävs därjämte, att de från hushållen erhållna upplysningarna angående konsumtionen överensstämmer väl med de faktiska förhållandena.

Vid undersökningar av detta slag uppmärksammades förr knappast alls stickprovsproblemet. Genom upprop via organisationer anskaffades sådana hushåll, som förklarade sig villiga att lämna upplysningar om sina konsumtionsvanor. På så sätt erhölls emellertid ett notoriskt orepresentativt material; stickprovet kom att innehålla för många »ordentliga» hushåll, för många absolutistiska hushåll etc.

I den resolution, som antogs vid den sjunde internationella konferensen för socialstatistiker i Genève 1949, framhölls, att det är nödvändigt att vid undersökningar av konsumtionsvanorna välja hushållen slumpmässigt för att kunna kontrollera samplingfelens storlek och erhålla de bästa möjliga resultaten för en given kostnad.[2] Sedan ett lämpligt antal hushåll blivit slumpmässigt utvalda, återstår emellertid som nämnts problemet att förmå alla hushåll att ställa sig till förfogande samt att erhålla korrekta upplysningar från dem.

[1] Vissa resultat har tidigare framlagts och utnyttjats bl. a. för revision av indexbudgeten vid årsskiftet 1949/50. (Soc. Medd. årg. 1950, sid. 115 ff.)
[2] Soc. Medd. årg. 1949, sid. 906.

I de äldre undersökningarna lämnades uppgifterna i form av detaljerade räkenskaper för en lång period, vanligen ett år. Bland slumpmässigt valda hushåll kan dock endast ett fåtal förmås att under någon längre tidsperiod föra regelbundna räkenskaper. Även om detta vore möjligt, skulle de utvalda hushållen därigenom snart bli orepresentativa; erfarenheten visar nämligen, att den som börjar föra anteckningar om sina utgifter, lägger om sina inköpsvanor. Man blir därför nödsakad att i stället söka genom intervjuer erhålla upplysningar om de utvalda hushållens konsumtionsvanor.

De härigenom erhållna upplysningarna kan aldrig bli lika detaljerade som då bokföringsmetoden tillämpas. Vid en intervju kan ej åstadkommas mera än en uppskattning av hushållets aktuella utgiftsfördelning. Primäruppgifterna blir följaktligen behäftade med fel, som blir större enligt intervjumetoden än enligt bokföringsmetoden (även i räkenskaper ingår erfarenhetsmässigt betydande felaktigheter).

Intervjumetodens företrädare menar emellertid, att det är bättre att bygga slutsatser på medeltal för ett — trots bortfall på grund av vägran att låta sig intervjuas m. m. — någorlunda representativt stickprov, låt vara att vissa primäruppgifter är osäkra, än att utgå från bokföringsuppgifter från »värvade» hushåll. Intervjumetoden har därjämte den fördelen, att bearbetningen av materialet kan genomföras mycket snabbare och resultaten följaktligen framläggas närmare den tidsperiod, som de hänför sig till.

Intervjumetoden tillämpades i Sverige första gången år 1947[1] vid en mindre undersökning avseende tätorterna. På grundval av erfarenheterna från denna undersökning planlades och genomfördes en större undersökning avseende konsumtionsvanorna i tätorterna under år 1948.

Stickprovet. Undersökningen skulle endast omfatta hushåll i städer och andra tätorter (inkl. icke administrativa tätorter med minst 200 invånare). A priori bestämdes att hushåll från Stockholm och Göteborg skulle ingå i undersökningen. I övrigt utvaldes 27 orter på följande sätt.

Landet indelades i sex regioner, nämligen Mälarlänen; Östra Götaland; Skåne, Blekinge och Halland; Bohuslän och Vänerlänen; Dalarna och Nedre Norrland samt Övre Norrland. Inom varje region (utom i Övre Norrland) sammanfördes tätorterna i fyra grupper, nämligen industriorter med över 5 000 invånare (industriort = ort med 50 % eller mer av den yrkesverksamma befolkningen sysselsatt inom industri och hantverk), övriga orter med över 5 000 invånare, orter med 1 000—5 000 invånare samt orter med under 1 000 invånare. Inom varje grupp (stratum) uttogs slumpmässigt en ort utom i den förstnämnda gruppen (industriorter med över 5 000 invånare), där två orter utvaldes. Vid slumpurvalet tilldelades varje ort en vikt svarande mot ortens andel av folkmängden inom gruppen. I Övre Norrland indelades orterna i blott två grupper, över och under 5 000 invånare, och en ort uttogs inom vardera gruppen.

[1] Redogörelser för denna undersöknings planläggning, utförande och resultat har publicerats i Soc. Medd. årg. 1948, sid. 356 ff. samt årg. 1949, sid. 100 ff. och sid. 415 ff.

På detta sätt erhölls sammanlagt 29 orter, nämligen Stockholm, Örebro, Hallstahammar, Uppsala, Stocksund, Vretstorp, Jönköping, Norrköping, Linköping, Kisa, Kosta, Malmö, Höganäs, Hälsingborg, Åstorp, Flädie, Borås, Trollhättan, Skövde, Bengtsfors, Stenkullen, Göteborg, Gävle, Timrå, Sundsvall, Köpmanholmen, Åre, Luleå samt Jörn.

För var och en av dessa orter utvaldes ett antal hushåll proportionellt mot varje stratums andel av landets tätortsbefolkning. Antalet utvalda hushåll fixerades till 1 500, och dessa valdes slumpmässigt ur folkbokföringens material bland samtliga kategorier av hushåll (utom anstaltshushåll). Som ett hushåll betraktades personer med gemensam bostad och mathållning. Även ensamstående medtogs i urvalet, och bland dem både personer med egen lägenhet och personer, som var rumsinackorderade.

Urvalet av hushåll företogs av styrelsens tjänstemän på ort och ställe. Enär de senaste mantalsuppgifterna ej fanns tillgängliga, måste urvalet göras med ledning av mantalsblanketterna för 1948 (avlämnade i nov. 1947), men kontroll företogs i de aktuella registren, varvid ev. flyttningar, dödsfall etc. noterades. För varje hushåll antecknades bl. a. hushållstyp och barnantal samt huvudpersonens namn, adress, yrke, födelsedatum och civilstånd.

De sålunda utvalda hushållen, som kunde anses representera samtliga privata hushåll i städer och tätorter, var med avsikt betydligt flera än de hushåll, som skulle intervjuas. Enär det med hänsyn till undersökningens målsättning (indexbudgeten m. m.) var av särskilt intresse att studera konsumtionsvanorna bland familjer med barn, underrepresenterades andra kategorier av hushåll i den slutliga stickprovsmassan. Detta tillgick så, att bland de 1 500 hushållen vartannat hushåll uteslöts, som icke bestod av man och hustru jämte minderåriga barn. Sedan detta skett återstod 1 001 hushåll. Eftersom barnfamiljerna är överrepresenterade på ett känt sätt, erbjuder det ingen svårighet att genom vägning erhålla siffror avseende hushåll av samtliga kategorier tillhopa.

Intervjuarbetet. För fältarbetet anlitades ca 140 lokala ombud, som anskaffades genom arbetsförmedlingarna. Endast få bland dem hade tidigare utfört liknande arbetsuppgifter. De instruerades muntligen av styrelsens tjänstemän vid konferenser på de olika orterna och erhöll dessutom utförliga skriftliga anvisningar till den detaljerade frågeblankett, som skulle användas vid intervjuerna. Dessa igångsattes i slutet av februari 1948 och pågick ett par månader framåt.

Brister i materialet. Idealet vore att erhålla uttömmande och korrekta intervjuer med alla de utvalda hushållen. I praktiken är det icke möjligt att uppnå detta. Även om många intervjuer ger en mycket god bild av hushållens konsumtionsvanor, så finns det också intervjuer, där uppgifterna måste anses vara ganska osäkra. Därtill kommer, att bortfallet av hushåll försämrar materialets representativitet.

Fullbordade och användbara intervjuer erhölls från 619 hushåll eller

Tab. 1. Orsaker till att hushåll utgått ur undersökningen
Fördelning på hushållstyp och socialklass

	Hushållstyp				Socialklass							Samtliga
	Man o. hustru med barn	Ensamstående	Övriga hushåll: Man o. hustru utan barn	Övriga hushåll: "Blandade" hushåll [1]	Arbetare	Verkmästare, förmän	Lägre tjänstemän	Högre tjänstemän	Företagsledare	Företagare	Ospecificerad verksamhet	
Utvalda hushåll . .	513	185	130	173	443	25	181	93	34	107	118	1 001
Därav i %												
Bearbetade	67	55	66	49	73	72	59	53	26	55	47	62
Kasserade	4	4	1	3	3	—	3	2	6	2	6	3
Lanthushåll . . .	.	—	—	1	.	—	—	—	—	2	—	.
Vägrat deltaga . .	17	16	22	30	16	20	17	30	38	31	14	20
Sjukdom	3	13	5	9	2	8	7	7	—	5	22	6
Dödsfall, skilsmässa	2	3	2	1	1	—	4	—	—	2	3	2
Flyttning	2	2	1	2	2	—	1	4	12	1	1	2
Oanträffbar . . .	1	4	2	4	2	—	3	2	3	1	5	2
Ej uppgiven orsak	4	3	1	1	1	—	6	2	15	1	2	3

62 % av det utvalda antalet. I tab. 1 redovisas orsakerna till att vissa hushåll utgått ur undersökningen med fördelning på hushållstyp och socialklass. Vid indelningen i socialklass har i stort sett folkräkningens principer tillämpats, men dessutom har en speciell uppdelning skett på högre och lägre tjänstemän.

Familjer bestående av man och hustru med eller utan barn har deltagit i större utsträckning än övriga hushållstyper. Arbetare samt verkmästare och förmän har utgått mera sällan än andra socialklasser.

Den främsta bortfallsorsaken är vägran. 20 % av hushållen har utgått av detta skäl. Det är framför allt bland de s. k. övriga hushållen samt bland hushåll tillhörande de högre socialgrupperna (företagsledare, företagare och högre tjänstemän), som många vägrat att ställa sig till förfogande för en intervju. Personer med ospecificerad verksamhet (pensionärer, studerande etc.) och arbetare har visat betydligt mera intresse för undersökningen.

Ca 6 % av hushållen har utgått på grund av sjukdom. Bland de ensamstående anges denna orsak i 13 % av fallen. De ensamstående utgörs till stor del av äldre personer, vilket förklarar varför sjukdom jämte dödsfall förekommer betydligt oftare för denna hushållstyp än för de övriga.

Kassering av blanketter på grund av ofullständighet eller dålig överensstämmelse mellan inkomster och utgifter har skett i ganska liten omfattning (3 %). Särskilt bland makar utan barn har kasseringar varit sällsynta. — Några enstaka lanthushåll, som av misstag kommit med vid urvalet, har också uteslutits.

Beträffande flyttningar instruerades intervjuarna att följa intervjuobjektet till den nya adressen, om han flyttat inom orten. Om han däremot flyt-

[1] Hushåll bestående av en vuxen med minderåriga barn eller flera än två vuxna med eller utan minderåriga barn.

Tab. 2. Hushållens fördelning på socialklass

Hushållsföreståndarens socialklass	Antal hushåll i % av		Differens
	utvalda hushåll	bearbetade intervjuer	
Arbetare	44·2	52·2	+ 8·0
Tjänstemän lägre	15·1	15·0	− 0·1
Tjänstemän högre	7·4	6·0	− 1·4
Verkmästare, förmän	2·5	2·7	+ 0·2
Teknisk förvaltningspersonal lägre	3·0	2·3	− 0·7
Teknisk förvaltningspersonal högre	1·9	1·9	± 0
Företagsledare	3·4	1·5	− 1·9
Företagare	10·7	9·5	− 1·2
Pensionärer, änkor, ospecificerad verksamhet	11·0	8·9	− 2·1
Ej uppgift	0·8	—	− 0·8
	100·0	100·0	—

tat till annan ort, skulle den som flyttat in i lägenheten efteråt, intervjuas i stället. På detta sätt skulle inga hushåll utgå på grund av flyttning. I ett litet antal fall har det dock inträffat, att ingen flyttat in i lägenheten vid intervjutillfället, att huset rivits etc.

Gruppen »Ej uppgiven orsak» består huvudsakligen av ett antal fall, där intervjuare ej orkat genomföra undersökningen utan helt enkelt underlåtit att redovisa de hushåll, de fått sig tilldelade.

Till följd av bortfallet har det bearbetade materialet erhållit en annan sammansättning efter socialklass än det ursprungliga urvalet. Detta belyses av tab. 2, varav framgår, att arbetarhushållen har blivit överrepresenterade, medan praktiskt taget alla övriga grupper blivit underrepresenterade. Denna förskjutning i materialets sammansättning, vilken huvudsakligen förorsakats av den tidigare omnämnda högre frekvensen av vägran bland de mera välsituerade, har bl. a. lett till, att genomsnittsinkomsterna har blivit för låga i materialet. Dessutom torde mera lyxbetonade utgifter ha blivit underrepresenterade.

Avvikelserna från den avsedda fördelningen på landsdelar och ortsgrupper är obetydliga. En viss förskjutning har dock skett från de största orterna till de minsta, vilket torde ha resulterat i något för låga genomsnittssiffror beträffande bl. a. inkomster och bostadskostnader.

Ehuru den ganska höga bortfallsprocenten försämrat materialets representativitet, torde det icke kunna råda något tvivel om att materialet i detta hänseende är bättre än ett material, som består av »värvade» hushåll. Även vid dylika undersökningar måste man för övrigt räkna med bortfall.

Sammanfattningsvis torde kunna sägas, att det nu aktuella undersökningsmaterialet kan betraktas som någorlunda tillfredsställande trots de ovan berörda bristerna i representativitet och i noggrannhet hos de enskilda primäruppgifterna. Vid konsumtionsundersökningar måste man nog alltid räkna med att i dessa hänseenden erhålla sämre resultat än när det gäller andra slag av undersökningar, där det i regel är lättare att nedbringa bortfallsprocenten och att få fullt korrekta primäruppgifter. Under gynnsamma om-

Tab. 8. Inkomster och utgifter inom olika hushållstyper

	Hushållstyp						Samtl. hushåll
	Man och hustru med barn				Ensamstående	Övriga hushåll	
	1	2	3 o. fl.	Samtl.			
Antal hushåll	158	121	69	348	102	169	619
» medlemmar per hushåll	3·00	4·00	5·38	3·82	1·00	2·73	2·76
» barn under 16 år per hushåll	1·00	2·00	3·38	1·82	—	0·87	0·85
Inkomster (kr per år och hushåll)							
Inkomst av tjänst	7 099	7 696	7 520	7 390	3 826	7 065	6 450
Biinkomster	384	551	307	427	113	318	314
Inkomst av rörelse, fastighet etc.	1 211	1 014	1 677	1 234	100	858	831
Räntor	130	107	388	173	34	116	119
Sjukhjälp och understöd	78	108	146	102	296	513	302
Allmänt barnbidrag	236	490	818	440	—	97	209
Gåvor, arv, lotterivinster	121	229	184	161	90	169	148
Övriga inkomster	194	237	601	290	280	764	468
Summa inkomster	**9 458**	**10 432**	**11 591**	**10 217**	**4 789**	**9 900**	**8 841**
Utgifter (kr per år och hushåll)							
Mat och dryck	2 681	2 950	3 586	2 954	1 319	2 891	2 555
därav: matvaror	2 323	2 615	3 161	2 591	814	2 435	2 124
förtäring utom hemmet	157	126	262	167	429	256	261
sprit och vin	201	209	163	196	76	200	170
Bostad, bränsle och lyse	1 154	1 390	1 637	1 332	662	1 239	1 144
Kläder och skodon	1 242	1 452	1 530	1 372	637	1 281	1 169
Möbler och husgeråd	544	543	479	531	169	488	432
Sjukvård	135	152	175	149	60	182	141
Kroppsvård	146	166	179	160	90	152	141
Tvätt- och rengöringsmedel	97	104	132	106	65	91	91
Förenings- och försäkringsavgifter	189	189	185	188	86	176	160
Barnens undervisning	45	52	116	62	—	22	33
Tidningar, böcker	121	156	130	135	83	133	122
Telefon, skrivmateriel	80	80	85	81	50	93	78
Nöjen och förströelser	191	209	222	204	143	179	181
Resor	371	445	666	455	174	357	353
Tobak	161	195	163	178	131	176	165
Gåvor och understöd	216	177	165	192	171	298	227
Hemhjälp	86	85	219	112	37	49	71
Diverse utgifter	296	375	381	341	234	388	334
Summa konsumtionsutgifter	**7 755**	**8 720**	**10 050**	**8 547**	**4 111**	**8 194**	**7 397**
Amorteringar och förbättringar på eget hem	124	94	147	118	14	132	99
Livförsäkringar och tjänstepension	219	311	301	267	53	144	171
Räntor	31	28	30	29	3	8	15
Skatter	1 262	1 232	1 434	1 286	663	1 227	1 121
Summa utgifter	**9 391**	**10 385**	**11 962**	**10 247**	**4 844**	**9 705**	**8 803**

ständigheter bör det dock vara möjligt att nå betydligt längre än som varit möjligt vid denna undersökning. En absolut förutsättning härför är en fast organisation av ombud, som regelbundet erhåller intervjuuppdrag. Det säger sig självt, att när man, som i detta fall, helt hastigt måste anskaffa ett stort antal intervjuare, varav flertalet saknar tidigare erfarenhet av dylikt arbete, så blir arbetets kvalitet lidande härav. Hushållens villighet att delta och att lägga ned möda på att få fram korrekta uppgifter beror nämligen i hög grad på intervjuarens förmåga att få kontakt med vederbörande

Tab. 4. Konsumtionsutgifternas fördelning i % inom olika hushållstyper

	Hushållstyp						Samtl. hushåll
	Man och hustru med nedanstående antal barn				Ensamstående	Övriga hushåll	
	1	2	3 o. fl.	Samtl.			
Antal hushåll	158	121	69	348	102	169	619
Genomsnittlig utgift för konsumtion år 1948	7 755	8 720	10 050	8 547	4 111	8 194	7 397
Därav i %							
Mat och dryck	34·6	33·8	35·7	34·6	32·1	35·3	34·5
därav: matvaror	30·0	30·0	31·5	30·3	19·8	29·7	28·7
förtäring utom hemmet	2·0	1·4	2·6	2·0	10·4	3·1	3·5
sprit och vin	2·6	2·4	1·6	2·3	1·9	2·5	2·3
Bostad[1], bränsle och lyse	14·9	16·0	16·3	15·6	16·1	15·1	15·5
Kläder och skodon	16·0	16·7	15·2	16·1	15·5	15·6	15·8
Möbler och husgeråd	7·0	6·2	4·8	6·2	4·1	6·0	5·8
Sjukvård, kroppsvård, rengöringsm.	4·9	4·8	4·8	4·9	5·2	5·2	5·0
Förenings- och försäkringsavgifter[2]	2·4	2·2	1·8	2·2	2·1	2·1	2·2
Underv., tidn., böcker, porto	3·2	3·3	3·3	3·2	3·2	3·0	3·2
Nöjen och förströelser	2·4	2·4	2·2	2·4	3·5	2·2	2·4
Resor	4·8	5·1	6·6	5·3	4·2	4·4	4·8
Tobak	2·1	2·2	1·6	2·0	3·2	2·2	2·2
Gåvor och understöd	2·8	2·0	1·7	2·2	4·2	3·6	3·1
Hemhjälp	1·1	1·0	2·2	1·3	0·9	0·6	1·0
Diverse utgifter[3]	3·8	4·3	3·8	4·0	5·7	4·7	4·5

och att väcka intresse för undersökningen. Det stora flertalet intervjuare genomförde dock sin uppgift på ett mycket förtjänstfullt sätt.

Bearbetningen av materialet. Sedan det inkomna materialet granskats och förefintliga ofullständigheter i görligaste mån kompletterats genom frågeskrivelser till intervjuarna, har uppgifterna överförts till hålkort och bearbetats. Huvudresultaten från bearbetningen, som fortfarande pågår, redovisas i tab. 3—4. De i dessa tabeller angivna genomsnitten för samtliga hushåll har erhållits genom vägning, varvid hushåll, bestående av man och hustru samt minderåriga barn erhållit vikten ett och ensamstående samt övriga hushåll vikten två.

I tab. 3 redovisas inkomsternas och utgifternas absoluta storlek inom olika hushållstyper och i tab. 4 ges den procentuella fördelningen av konsumtionsutgifterna, dvs. sedan skatter och sparande frångdragits totalutgiften.

En ganska markerad ökning i inkomsterna noteras med stigande barnantal. Till stor del sammanhänger detta givetvis med ökat barnbidrag, men även andra slag av inkomster ökar. Övriga inkomster såsom räntor, återbäringar, inkomster av uthyrning och av försäljning av egna produkter etc. visar en kraftig stegring från 2-barns- till 3-barnsfamiljerna. De ensam-

[1] Exkl. amorteringar och förbättringar.
[2] » livförsäkring och tjänstepension.
[3] » räntor.

stående, som till stor del utgörs av pensionärer, har en genomsnittsinkomst, som är endast hälften av 1-barnsfamiljernas.

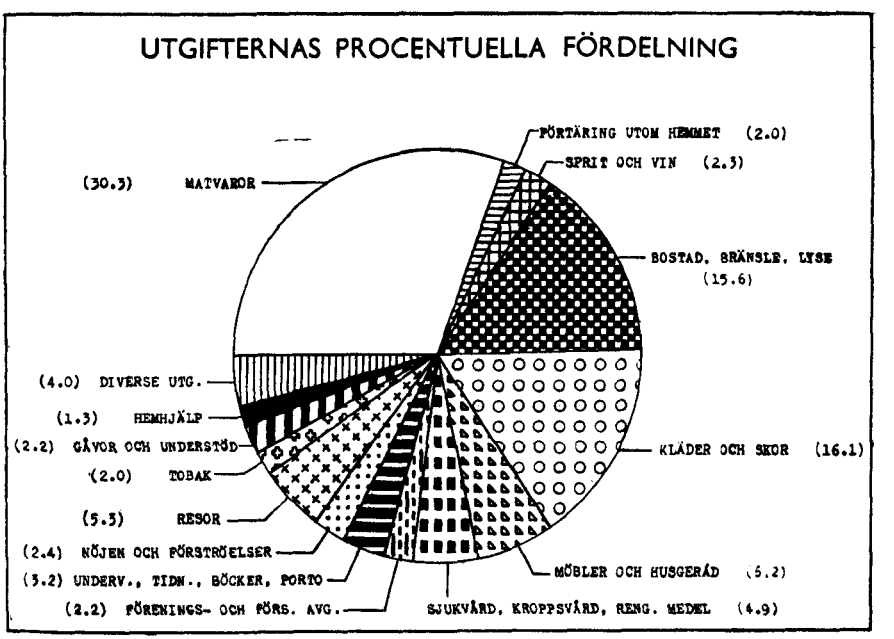
De i tab. 4 redovisade variationerna mellan olika hushållstyper beträffande utgifternas relativa fördelning på olika poster är på det hela taget påfallande små. Vid jämförelse mellan familjer med olika barnantal finner man en viss ökning av den andel av utgifterna, som går till bostad samt till resor, när barnantalet ökar. Samtidigt minskar utgifterna för sprit och vin samt för möbler och husgeråd. Övriga skillnader är för små för att man med hänsyn till slumpvariationerna skall våga dra några slutsatser.

I nedanstående diagram åskådliggörs den relativa utgiftsfördelningen bland samtliga familjer bestående av man, hustru och minderåriga barn.

De ensamstående har, som man kunde vänta, stora utgifter för förtäring utom hemmet, samtidigt som utgifterna för matvaror är låga. Den procentuella andelen av utgifterna, som går till tobak samt till gåvor och understöd, syns även vara större bland de ensamstående än bland barnfamiljerna, medan däremot möbelinköpen är lägre.

Den relativa utgiftsfördelningen bland de s. k. övriga hushållen är på det hela taget mycket lik genomsnittet bland barnfamiljerna.

Fördelningen av budgetens huvudposter inom olika hushållstyper och inkomstklasser framgår av tab. 5. Denna tabell belyser tydligt den olika fördelningen av utgifterna vid olika inkomstlägen. Om man jämför den lägsta och den högsta inkomstklassen, visar det sig, att utgifterna för matvaror som väntat stegras minst relativt sett. Därnäst följer för familjer, som be-

Tab. 5. Utgifternas fördelning inom olika hushållstyper och inkomstklasser (kr per år och hushåll)

Inkomstklasser (exkl. skatter)	Antal hushåll	Mat och dryck			Bostad, bränsle, lyse (exkl. amort. o. förbättr.)	Kläder och skodon	Övriga utgifter (exkl. skatter o. räntor)	D ä r a v				Summa utgifter (exkl. skatter o. räntor)
		Matvaror	Förtäring utom hemmet	Sprit och vin				möbler och husgeråd	sjukvård, kroppsvård, rengöringsmedel	föreningso. *försäk*ringsavgifter (inkl. livförs. o. tj.-pension)	tobak	
Man och hustru med barn												
Under 5 000 kr	21	1 913	61	60	717	589	1 174	249	220	163	85	4 514
5 000— 5 999 »	50	2 173	54	118	827	811	1 462	262	250	212	108	5 445
6 000— 6 999 »	58	2 328	63	140	1 033	953	2 020	382	300	308	165	6 537
7 000— 7 999 »	64	2 480	109	178	1 152	1 200	2 285	459	364	351	147	7 404
8 000— 8 999 »	38	2 662	138	254	1 271	1 458	2 675	419	410	384	207	8 458
9 000— 9 999 »	27	2 686	204	159	1 293	1 454	2 922	640	327	404	159	8 718
10 000—11 999 »	36	2 913	271	285	1 477	1 629	3 925	761	513	528	242	10 500
12 000—14 999 »	23	3 148	305	239	1 978	2 236	5 392	650	693	694	145	13 298
15 000 kr och däröver	31	3 485	522	384	2 952	2 832	9 : 81	1 270	891	1 405	318	19 556
Ensamstående												
Under 5 000 kr	69	722	325	30	543	498	1 014	98	156	93	54	3 132
5 000—5 999 »	12	741	733	127	815	830	2 193	261	297	179	296	5 439
6 000—6 999 »	11	969	725	126	891	831	2 577	434	300	278	181	6 119
7 000 kr och däröver	10	1 367	456	271	1 047	1 149	3 306	259	430	253	409	7 596
Övriga hushåll												
Under 5 000 kr	25	1 732	54	64	736	432	855	141	159	105	70	3 873
5 000— 5 999 »	17	1 966	49	129	834	723	1 899	345	257	199	58	5 600
6 000— 6 999 »	22	2 064	82	158	1 178	786	2 277	411	296	384	96	6 545
7 000— 7 999 »	19	2 306	263	131	1 119	1 240	2 373	395	403	273	248	7 432
8 000— 8 999 »	26	2 477	158	242	1 121	1 201	2 844	518	421	337	178	8 043
9 000— 9 999 »	13	2 831	345	249	1 366	1 567	2 771	364	444	339	164	9 129
10 000—11 999 »	20	2 719	543	297	1 377	1 781	3 786	804	481	325	223	10 503
12 000—14 999 »	11	3 385	446	212	1 590	2 648	4 738	672	775	443	357	15 019
15 000 kr och däröver	16	3 292	621	391	2 357	2 265	6 753	931	905	608	3:5	15 679

står av man och hustru med barn, tobak, sjukvård, kroppsvård och rengöringsmedel samt bostad. Största inkomstelasticiteten noteras för förtäring utom hemmet samt förenings- och försäkringsavgifter. För de ensamstående är den procentuella ökningen i kostnaderna för förtäring utom hemmet ganska obetydlig. Avsevärd ökning uppvisar däremot sprit- och tobaksutgifterna, vilket delvis syns sammanhänga med ålders- och könsfördelningen inom de olika inkomstklasserna. Siffrorna för »övriga hushåll» ger i stort sett samma bild som familjehushållen. Ökningen i utgifterna för förtäring utom hemmet är dock ännu mera framträdande, medan föreningsoch försäkringsavgifterna ej ökar i samma grad som för makar med barn.

Vad ovan sagts om olika budgetposters varierande inkomstelasticitet belyses ytterligare för barnfamiljerna i nedanstående tablå, som ger den relativa fördelningen på huvudposter.

Man och hustru med barn Inkomstklasser	Utgift (i % av totalutgiften) för: livsmedel	bostad, bränsle, lyse	kläder och skodon	övriga utgifter
Under 5 000 kr	45	16	13	26
5 000— 5 999 »	43	15	15	27
6 000— 6 999 »	39	16	14	31
7 000— 7 999 »	37	16	16	31
8 000— 8 999 »	36	15	17	32
9 000— 9 999 »	35	15	17	33
10 000—11 999 »	33	14	16	37
12 000—14 999 »	28	15	17	40
15 000 kr och däröver	22	15	15	48

Ytterligare resultat från undersökningen kommer senare att publiceras i denna tidskrift samt eventuellt i en särskild publikation.

E. v. H. *L. J.*

Kortare meddelanden

Hemhjälpsfrågan i England. En lösning av hemhjälpsfrågan söker man i England med radikala medel få till stånd genom The National Institute of Houseworkers. Det är ett statligt organ, sorterande under Ministry of Labour, inrättat för omkring tre år sedan, som på olika vägar söker höja det husliga arbetets villkor.

Institutet har startat ett antal skolor, där kvinnor, i allmänhet ungdomar, får grundlig hushållsutbildning kostnadsfritt under en nio månaders internatkurs. (I England finns det inte tidigare några internatskolor av denna art.) Hittills har skolor inrättats på nio platser.

De som genomgått skolan, och andra som är kunniga i husligt arbete, får gå igenom vissa prov och kan därefter få institutets diplom och förklaras samtidigt för medlemmar av institutet. Medlemmarna har rätt att bära institutets armbindel och uniform.

Diplomerade hushållsarbetande har vidare rätt att kräva minimilön, begränsad arbetstid, semester etc. Eftersom de engelska hembiträdena i allmänhet har mycket sämre villkor än de svenska med längre arbetsdag, sämre bostäder osv. är dessa minimikrav mycket mer sensationella i England än de skulle vara i Sverige. Begynnelselönen är för arbetande över 18 år med egen bostad 3 £ 4 s. per vecka eller ca 200 kr per månad och efter ett års yrkesvana 3 £ 11 s. eller ca 225 kr per månad. Arbetstiden är 48 timmar per vecka för den som bor på arbetsplatsen och 44 för den som inte bor där, med rättighet till en och en halv dags ledighet i veckan (dock kan visst nödvändigt arbete förläggas till söndagen). Övertid skall betalas per timme med visst tillägg. Semestern är 14 dagar, efter fem års anställning 3 veckor. Den arbetande har rätt att fordra ett ordentligt möblerat och uppvärmt rum samt tillgång till badrum.

De från institutet diplomerade kan arbeta var de vill, i privata hem, på institutioner eller dylikt. Många tar arbete som home helps, hemsystrar, och blir därmed engagerade av kommuner eller privata organisationer.

De kan också fortsätta att arbeta för institutet såsom daily houseworkers, dvs. ställa sin arbetskraft till förfogande för deltidsarbete i familjer, som betalar för deras tjänster direkt till institutet. Institutet har hittills upprättat tio förmedlingsbyråer för dylik hemhjälp. Husmödrar kan abonnera på hjälp — allt slags arbete — per timme och betala 2 s. 6 d. (ungefär 1,90 kr). Institutet betalar de arbetande månadslön enligt den tidigare angivna taxan, betalar sjukförsäkringar, ger semester, viss sjuklön, tar risken av förluster om arbetstillgången är ojämn etc. Ännu befinner sig verksamheten på experimentstadiet och ingen av dessa förmedlingsbyråer kan ännu gå ekonomiskt ihop såsom avsikten är, att de skall göra så småningom. Den första byrån, som öppnades i Portsmouth i mars 1948, hade i mars 1950 51 daily houseworkers anslutna och betjänade därmed mer eller mindre regelbundet 267 familjer.

Vissa svårigheter vid organisationen av hemhjälpsarbetet framhålles såsom att det kan bli ett besvärligt pussel att få arbetskraften nyttiggjord hela dagen — de flesta hushåll vill ha hjälp på förmiddagen — och att inte få för kort arbetstid i var familj. Det bästa har man funnit vara med arbete ca 4 timmar i ett hem på förmiddagen och 3 timmar i ett annat på eftermiddagen.

Helt naturligt blir det de mera välbeställda hemmen, som utnyttjar arbetskraften. De fattiga får vid kristillfällen lita till hemsysterorganisationer. En viss kollision mellan dessa båda hemhjälpsformer kan förstås inte undvikas. Men det förefaller som om de ganska väl arbetar sida vid sida, för sina olika ändamål. I vissa fall tas houseworkers i anspråk av den sociala hemhjälpsorganisationen, när den behöver förstärkning.

Förutom de nämnda arbetsuppgifterna har The National Institute of Houseworkers

på sitt program att bli ett organ för undersökningar rörande det husliga arbetets villkor. I första hand räknar institutet med att utnyttja de erfarenheter, som vinns i och med utbildnings-, diplomerings- och arbetsförmedlingsverksamheten. Hälsoförhållandena i hushållsyrket, olycksfallsrisker, förändringar i tillgång och efterfrågan på arbetskraft vill man också undersöka. Statsanslaget till institutet under året 1948/1949 var 75 000 £.

Brita Åkerman

Vägarbetarnas löneförmåner 1949. I det följande lämnas vissa uppgifter om vägarbetarnas timförtjänster m. m. under 1949 enligt väg- och vattenbyggnadsstyrelsens lönestatistik. Denna ansluter sig till de avtal, som tillämpas, nämligen vägunderhållsavtalet och väg- och brobyggnadsavtalet. Vägunderhållsavtalet omfattar dels egentliga vägunderhållsarbetare och dels arbetare vid verkstad, garage och förråd.

Inemot $^2/_3$ av de egentliga underhållsarbetarna är grovarbetare, medan det övervägande flertalet arbetare vid verkstad, garage och förråd är att anse som yrkesarbetare. Av de enligt väg- och brobyggnadsavtalet anställda arbetarna utgöres ca 90 % av grovarbetare. Vid vägunderhållet utfördes under 1949 22,5 milj. arbetstimmar, vilket är något mindre än 1948, då motsvarande siffra var 23,1 milj. I fråga om väg- och brobyggnadsarbeten redovisas däremot en betydande ökning från 2,9 milj. arbetstimmar år 1948 till 4,4 milj. under 1949. Ökningen hänför sig väsentligen till vissa arbeten, som i sysselsättningssyfte bedrivits inom Norrbottens län.

För vägarbetarna — liksom för övriga arbetare — prolongerades 1948 års kollektivavtal att gälla jämväl under 1949. Eftersom den avtalsenliga timlönen alltså förblivit

Arbetargrupp	1949				1948			
	Ackordsvolym %	Timförtjänst (öre)			Ackordsvolym %	Timförtjänst (öre)		
		tidlönsarb.	ackordsarb.	samtliga		tidlönsarb.	ackordsarb.	samtliga
Vägunderhållsavtalet								
Underhållsarbetare . .	*30·7*	*202·7*	*278·9*	*226·1*	*29·5*	*201·9*	*270·1*	*221·9*
Grovarbetare	38·5	197·5	279·8	229·2	37·8	197·0	270·8	220·7
Yrkesarbetare	15·1	210·1	274·6	219·8	11·1	209·5	267·8	215·9
Verkstadsarb. m. fl. . .	*2·1*	*224·7*	*291·6*	*226·1*	*1·7*	*224·5*	*276·7*	*225·2*
Väg- och brobyggnadsavtalet	**83·1**	**208·8**	**271·2**	**260·6**	**82·9**	**208·1**	**269·0**	**258·6**
Grovarbetare	85·1	206·7	270·1	260·7	84·6	205·6	268·2	258·6
Yrkesarbetare	66·8	216·4	282·8	260·1	66·1	220·2	279·8	259·6

Arbetargrupp	Timförtjänst i öre i olika dyrortsgrupper					
	1	2	3	4	5	Samtliga
Vägunderhållsavtalet						
Underhållsarbetare	*201·7*	*218·2*	*227·8*	*236·7*	*254·5*	*226·1*
Grovarbetare	201·9	219·7	231·1	239·6	258·0	229·2
Yrkesarbetare	201·4	215·4	221·4	229·6	244·1	219·8
Verkstadsarb. m. fl.	*209·2*	*217·3*	*227·0*	*236·7*	*253·4*	*226·1*
Väg- och brobyggnadsavtalet	**239·7**	**249·5**	**263·7**	**274·6**	**267·8**	**260·6**
Grovarbetare	238·8	248·1	263·1	275·5	268·4	260·7
Yrkesarbetare	245·1	258·5	268·3	266·0	257·9	260·1

oförändrad, har den ökning av den samlade timförtjänsten, som ägt rum, helt blivit beroende av ackordsarbetets utveckling. I följande sammanställning redovisas ackordsvolym och timförtjänster under år 1949. Till jämförelse har även angivits siffrorna för 1948.

För underhållsarbetarna uppgick ackordsvolymen till 30,7 % men för verkstadsarbetarna endast till 2,1 %. Av underhållsarbetarna är det främst grovarbetarna, som erhåller ackordsarbete. För dessa var, som framgår av sammanställningen, ackordsvolymen 38,5 %, men stannade för samtliga underhållsarbetare vid 30,7 %. Jämfört med 1948, då motsvarande siffror var 37,8 respektive 29,3 %, har alltså procentsatserna knappast undergått någon förändring. Det må även nämnas, att ackordsvolymen vid vägunderhållet är större under det andra halvåret än under det första. För grovarbetarna redovisas sålunda 44,3 % under andra men endast 31,4 % under första halvåret.

I väg- och brobyggnadsarbete förekommer ackordsarbete i betydligt större omfattning än vid vägunderhållet. För 1949 redovisas sålunda en ackordsvolym av mer än 80 %. Som framgår av sammanställningen är förändringarna obetydliga i jämförelse med 1948. Till skillnad från vägunderhållsarbeten är ackordsvolymen avsevärt jämnare fördelad på olika lönegrupper. Sålunda arbetar även yrkesarbetare i stor omfattning på ackord.

Vid jämförelse av ackordsförtjänsterna under 1948 och 1949 konstateras en ökning med 9 öre för underhållsarbetarna och 2 öre för väg- och brobyggnadsarbetarna. Till följd härav har timförtjänsten ökat med 4 öre för underhållsarbetarna och 2 öre för väg- och brobyggnadsarbetarna. Av sammanställningarna på sid. 608 framgår bl. a. att av underhållsarbetarna har grovarbetarna högre timförtjänst än yrkesarbetarna.

I jämförelse med tidlön och ackordslön är övriga löneförmåner av ringa betydelse. Värdet av semesterlön och semesterersättning uppgick för underhållsarbetarna till 10,0 öre, för verkstadsarbetarna till 9,9 öre samt för väg- och brobyggnadsarbetarna till 7,3 öre räknat per arbetstimme.

Av de särskilda ersättningarna representerar traktamentsersättningarna en betydande del. För vägunderhållsarbetarna liksom för väg- och brobyggnadsarbetarna uppgick traktamentsersättningen till 8 öre men stannade för verkstadsarbetarna vid 2,7 öre.

E. E—n

Statistik över vägtrafikolyckor. Statistiska centralbyrån utarbetar sedan 1935 statistik över de polisundersökta vägtrafikolyckorna. Resultaten publiceras i en årsberättelse benämnd Vägtrafikolyckor (för åren 1935—1938 benämnd Olyckor vid trafik med motorfordon).

Primärmaterialet ligger även till grund för kortfattade kvartalsrapporter, som hittills publicerats i Post- och inrikes tidningar. Dessa kvartalsrapporter kommer att i fortsättningen införas i Sociala Meddelanden.

Samtidigt med att den första av dessa rapporter införs (se nedan), torde några ord om denna statistiks karaktär vara på sin plats.

Praktiskt taget alla svåra trafikolyckor torde komma till polisens kännedom, och statistiken är alltså beträffande dem att anse som fullständig. Det är däremot ofta beroende på en tillfällighet, om polisen får reda på om en lättare olycka inträffat. Olyckor, vid vilka blott materiella skador har inträffat, kommer i stor utsträckning aldrig med i polisstatistiken. Hur många olyckor, som kommer med i statistiken, beror sålunda till någon del på polisens vaksamhet. Förhållandena kan därvidlag växla från den ena tidpunkten till den andra, och detta bör hållas i minnet, då statistikens uppgifter begagnas.

Statistik över trafikolyckor, vid vilka motorfordon har varit delaktiga, utarbetas också av trafikförsäkringsanstalterna. Denna statistik är såtillvida mera fullständig som många olyckor, som aldrig kommer till polisens kännedom, anmäls till försäkringsanstalterna. För motorfordon gäller som bekant obligatorisk trafikförsäkring, och vid de flesta olyckor reses skadeanspråk. Försäkring av det egna fordonet eller av personer eller egendom, som därmed befordras, är emellertid ej obligatorisk, och det förekommer även fall, då den obligatoriska försäkringen kunnat utnyttjas men vederbörande föredragit att göra upp i godo. Ej heller trafikförsäkringsanstalternas

statistik över motorfordonsolyckor är sålunda fullständig. Trots att centralbyråns statistik sålunda har en annan karaktär än trafikförsäkringsanstalternas, ger de båda serierna i stort sett samma bild av utvecklingen.

Slutligen kan nämnas, att medicinalstyrelsen i sin berättelse Allmän hälso- och sjukvård redovisar uppgifter från sjukvårdsinrättningarna rörande de vid dessa behandlade trafikolycksfallen, varjämte statistiken rörande dödsorsakerna innehåller upplysningar om antalet personer, som omkommit till följd av trafikolyckor.

Vägtrafikolyckor, som föranlett polisundersökning

Preliminär redogörelse för första kvartalet 1950

Tab. 1. Antal olyckor

Områden	Dödlig utgång	Annan personskada		Endast egendomsskada	Summa	Därav vid trafik med motorfordon
		Svår	Lindrig			
Stockholm	8	51	182	499	**740**	685
Göteborg	7	9	76	125	**217**	186
Malmö	3	17	39	118	**177**	165
Övriga städer	27	76	201	666	**970**	940
Samtliga städer	45	153	498	1 408	**2 104**	1 976
Landsbygden	41	122	306	1 175	**1 644**	1 629
Summa: 1 kv. 1950	**86**	**275**	**804**	**2 583**	**3 748**	**3 605**
4 » 1949	129	439	1 310	2 596	4 474	4 194
3 » »	144	549	1 612	2 147	4 452	4 041
2 » »	94	347	1 326	1 732	3 499	3 163
1 » »	100	277	846	2 134	3 357	3 183

Tab. 2. Antal vid olyckorna skadade personer

Skador	Bilförare	Bilpassagerare	Förare av tyngre motorcykel	Passagerare på tyngre motorcykel	Lättviktsmotorcyklister	Cyklister	Fotgängare	Andra	Summa
Dödsskada	2	9	4	—	2	15	39	17	88
Annan svår skada . . .	33	57	32	3	5	61	81	37	**309**
Lindrig skada	139	251	63	8	9	210	243	83	**1 006**
Summa: 1 kv. 1950	**174**	**317**	**99**	**11**	**16**	**286**	**363**	[1] **137**	**1 403**
4 » 1949	227	432	241	35	60	649	521	97	2 262
3 » »	188	394	414	109	41	1 109	431	67	2 753
2 » »	121	341	283	62	36	826	421	62	2 152
1 » »	170	309	102	11	15	336	417	97	1 457

[1]) Därav: 78 kälk- och sparkåkare, 25 hästfordonstrafikanter och 21 spårvägstrafikanter.

PERIODISKA ÖVERSIKTER

Brottsligheten under andra kvartalet 1950

För andra kvartalet har redovisats inemot 10 % flera brott än för det första (se Soc. Medd. årg. 1950, sid. 350). Särskilt stor har ökningen varit i fråga om våldsamt motstånd, allmänfarliga brott, tillgreppsbrott o. dyl. enligt 20 kap. strafflagen, skadegörelse m. m. enligt 24 kap. samma lag samt rattfylleri. Minskad frekvens föreligger beträffande förfalskningsbrott, bedrägeri o. dyl. samt förskingring och annan trolöshet.

Brott, som kommit till polisens kännedom under andra kvartalet år 1950

		Strafflagsbrott	Hela antalet	Stockholms stad	Göteborgs stad	Malmö stad
1	10 kap.	Brott mot allmän verksamhet	906	275	93	13
2		Därav: våld eller hot mot tjänsteman o. dyl.	176	58	16	6
3		våldsamt motstånd	507	147	38	6
4	11 kap.	Brott mot allmän ordning (utom fylleri och förargelseväckande beteende)	132	5	—	1
5	12 kap.	Förfalskningsbrott	262	66	26	2
6	13 kap.	Mened, falskt åtal och annan osann utsaga	72	7	3	2
7	14 kap.	Mord, dråp och annan misshandel	2 183	486	216	117
8		Därav: mord och dråp	11	4	—	1
9		vållande till annans död	50	7	—	1
10		barnamord o. dyl.	5	—	—	—
11		fosterfördrivning	36	20	—	1
12	15 kap.	Brott mot annans frihet eller frid	395	77	9	12
13		Därav: våldtäkt	71	9	7	—
14	18 kap.	Sedlighetsbrott	480	87	46	17
15		Därav: otukt med person under 15 år	188	25	5	2
16		annan otukt	32	5	8	2
17		exhibitionism	97	24	—	5
18		annan sedlighetssårande handling	182	26	37	8
19	19 kap.	Allmänfarliga brott	670	71	36	2
20		Därav: mordbrand	57	5	—	—
21	20 kap.	Stöld, rån, egenmäktigt förfarande	28 170	6 702	2 531	1 701
22		Därav: inbrottsstöld	5 158	1 406	702	397
23		tillgrepp av bilar och motorcyklar	1 488	582	175	66
24		rån	55	20	5	1
25	21 kap.	Bedrägeri och dylik oredlighet, utpressning, ocker och häleri	2 943	726	261	163
26	22 kap.	Förskingring och annan trolöshet	1 270	380	146	63
27	23 kap.	Gäldenärsbrott	67	—	3	1
28	24 kap.	Skadegörelse, tagande av olovlig väg	1 525	246	111	90
29	25 kap.	Ämbetsbrott	193	—	3	2
30		Övriga strafflagsbrott (utom fylleri och förargelseväckande beteende)	753	124	68	8
		I strafflagen ej upptagna brott, varpå urbota straff kan följa				
31		Lönnbränning	134	5	—	1
32		Rattfylleri	875	115	40	16
33		Övriga brott	5 956	315	180	55

S. G.

Bostadsbyggandet i Sverige år 1949

Preliminär översikt

Omläggningen av byggnadsverksamhetsstatistiken. Genom beslut den 30 december 1948 har Kungl. Maj:t förordnat, att bostadsstyrelsen från och med den 1 januari 1949 skall handha den tidigare inom socialstyrelsen förda statistiken rörande bostadsbyggandet, bostadsmarknaden och byggnadskostnaderna ävensom statistiken rörande annan byggnadsverksamhet än bostadsbyggande.

Sedan år 1943 har statistik över bostadsbyggandet förts även av bostadsstyrelsen (byggnadslånebyrån), nämligen för s. k. kvotkommuner.

I samband med uppdraget åt bostadsstyrelsen att ensam handha statistiken över bostadsbyggandet godkände Kungl. Maj:t av bostadsstyrelsen föreslagna riktlinjer rörande omfattningen och innehållet av denna statistik. I det närmast följande lämnas en redogörelse för innebörden av den företagna omläggningen av bostadsbyggnadsstatistiken.

Socialstyrelsens byggnadsverksamhetsstatistik har avsett endast sådana orter, där skyldighet att söka byggnadslov förelegat. Primäruppgifterna, som lämnats av byggnadsnämnderna, har avsett dels ny- och ombyggnader, för vilka byggnadslov beviljats, dels fullbordade (dvs. i allmänhet slutbesiktigade) ny- och ombyggnader samt verkställda rivningar. Uppgifterna har beträffande ett antal större orter inhämtats kvartalsvis och från övriga orter årligen.

Från och med den 1 januari 1949 omfattar statistiken bostadsbyggandet i hela riket. Primäruppgifterna sammanställs av kommunernas bostadspolitiska organ, förmedlingsorganen,[1] vilka därvid i regel torde samarbeta med byggnadsnämnderna. Från ungefär 300 kommuner insänds uppgifter månadsvis direkt till bostadsstyrelsen och från övriga kommuner kvartalsvis via länsbostadsnämnderna.

Redovisningen till bostadsbyggnadsstatistiken avser nybyggnader samt vissa ombyggnader, förbättringar och rivningar. Samtliga nybyggda hus, som innehåller minst en bostadslägenhet, skall redovisas.

Ombyggda eller förbättrade hus skall redovisas, dels då genom ändringsarbetet bostadslägenheter tillkommit eller avgått, dels då lägenheternas standard ändrats. Ändring av standarden skall redovisas *antingen* då rumsantalet i en lägenhet ökat eller minskat *eller* då vatten- eller avloppsledning inlagts, centralvärme anordnats eller enskilt wc eller badrum inretts i lägen-

[1] Organ för kommuns förmedling av statliga lån och bidrag i syfte att främja bostadsförsörjningen inom riket och därmed sammanhängande verksamhet. Förmedlingsorgan är i stad drätselkammaren och på landet kommunalnämnden, där ej kommunen beslutat, att verksamheten skall handhas av annat lämpligt kommunalt organ.

het, som tidigare saknat dylik utrustning. Hus, som helt rivs, skall redovisas, därest det innehåller minst en bostadslägenhet.

Nybyggnader skall hänföras till den månad, under vilken lägenheterna blir inflyttningsfärdiga; ombyggda och förbättrade hus till den månad, under vilken ombyggnads- eller förbättringsarbetet avslutas, samt hus, som rivs till den månad, under vilken rivningen påbörjas.

De kommuner, som månadsvis lämnar redovisning direkt till bostadsstyrelsen, skall på särskild förteckning över nybyggnader redovisa utom inflyttningsfärdiga nybyggnader jämväl påbörjade och vid vissa tidpunkter pågående nybyggnader. Uppgifter på dylika förteckningar ligger till grund för månads- och kvartalsstatistik över bostadsbyggandet. Kvartalsuppgifter publiceras i Sociala Meddelanden.

Kommunerna skall på särskilda blanketter (husblanketter), en för varje hus, lämna detaljerade uppgifter om nybyggda, ombyggda eller förbättrade hus samt hus, vilkas rivning påbörjats. Uppgifterna på dessa blanketter bearbetas årsvis enligt hålkortsmetod. Den i det följande lämnade översiktliga redogörelsen för bostadsbyggandet under år 1949 är baserad på en dylik bearbetning av husblanketterna.

Vid jämförelse mellan socialstyrelsens statistik för tidigare år och bostadsstyrelsens statistik bör observeras, att i den sistnämnda en byggnad anses bli inflyttningsfärdig, då dess lägenheter kan tas i bruk. Det må framhållas, att den tidpunkt, vid vilken en byggnad blir inflyttningsfärdig, i regel infaller före byggnadsnämndens slutbesiktning, dvs. innan den enligt socialstyrelsens statistik skulle vara fullbordad.

Bostadsbyggandet i riket under åren 1938—48

Som en inledning till den preliminära redogörelsen för bostadsbyggandet under år 1949 lämnas i nedanstående tablå vissa uppgifter om bostadsproduktionen i hela riket under åren 1938—48.

År	Antal lägenheter			År	Antal lägenheter			
	Hela riket	därav i			Hela riket	därav i		
		tätorter	eg. landsbygd			städer	köpingar	eg. landskom.
1938	53 500	42 500	11 000	1946	58 000	38 500	3 000	16 500
1939	59 000	48 500	10 500	1947	58 000	32 000	3 500	22 500
1940	26 000	20 000	6 000	1948	48 000	30 000	3 000	15 000
1941	17 000	12 500	4 500					
1942	29 500	24 000	5 500					
1943	39 500	34 500	5 000					
1944	45 000	39 500	5 500					
1945	49 500	43 000	6 500					

De i tablån lämnade uppgifterna grundar sig på beräkningar, för vilka anlitats ett flertal källor. För åren 1938—45 har i fråga om tätorter med mer

än 5 000 invånare uppgifterna i första hand hämtats ur bostadsstyrelsens (statens byggnadslånebyrås) statistik över inflyttningsfärdiga lägenheter i *ny*byggnader. I den mån uppgifter icke kunnat erhållas för dylika tätorter ur bostadsstyrelsens statistik, har i stället antingen socialstyrelsens statistik över färdigställda (i regel slutbesiktigade) lägenheter i *ny-* och *om*byggnader anlitats, eller uppgifter erhållits från 1945 års allmänna bostadsräkning om antalet lägenheter i hus färdigställda under resp. år. För tätorter med mindre än 5 000 invånare och den egentliga landsbygden har uteslutande bostadsräkningens uppgifter använts.

Vid beräkningen av bostadsproduktionens omfattning under åren 1946—48 har för de städer och köpingar, som ingått i bostadsstyrelsens statistik, utnyttjats härom tillgängliga uppgifter om antalet inflyttningsfärdiga lägenheter i *ny*byggnader. För övriga städer och köpingar har uppgifter om antalet genom *ny-* och *om*byggnad tillkomna lägenheter av arbetsmarknadsstyrelsen inhämtats från länsarbetsnämnderna. Beträffande egentliga landskommuner har av arbetsmarknadsstyrelsen utförts en representativundersökning (omfattande ungefär en tiondel av de egentliga landskommunerna). Uppgifterna har även härvidlag inhämtats genom länsarbetsnämnderna och avser genom *ny-* och *om*byggnad tillkomna lägenheter.

Av det sagda torde framgå, dels att uppgifterna icke konsekvent avser inflyttningsfärdiga lägenheter (i vissa fall har uppgifter om slutbesiktigade lägenheter utnyttjats), dels att de endast delvis avser genom ombyggnad tillkomna lägenheter.

Några uppgifter om fördelningen på lägenhetskategorier av bostadsproduktionen i hela riket under åren 1938—48 kan icke erhållas. För år 1948 har emellertid utförts en undersökning beträffande fördelningen på enfamiljs- och tvåfamiljshus[1] samt flerfamiljshus. Denna fördelning redovisas i nedanstående tablå.

Hustyp	Antal lägenheter			
	Hela riket	därav i		
		städer	köpingar	eg. landskom.
Enfamiljs- och tvåfamiljshus . . .	17 000	4 000	1 000	12 000
Flerfamiljshus	31 000	26 000	2 000	3 000
Summa	**48 000**	**30 000**	**3 000**	**15 000**

Några uppgifter om rivningsverksamheten i hela riket för åren 1938—48 föreligger ej.

Beträffande socialstyrelsens statistik över bostadsbyggandet under ifrågavarande period hänvisas till de årliga redogörelserna härför (Byggnadsverksamheten i Sverige åren 1938—48).

[1] Till enfamiljs- och tvåfamiljshus har härvid beträffande flertalet städer och köpingar på grund av primärmaterialets otillräcklighet hänförts även hus för väsentligen andra än bostadsändamål, innehållande en eller två lägenheter.

Bostadsbyggandet år 1949

Uppgifternas fullständighet. Uppgifter om bostadsbyggandet under år 1949 har lämnats av samtliga kommuner i riket. Från 26 kommuner (7 städer, 6 köpingar, 13 landskommuner) har ofullständiga uppgifter inkommit. Uppgifter endast för vissa delar av året har insänts av 9 kommuner (2 städer och 7 landskommuner). I övriga fall har uppgifter om antal nybyggda, ombyggda och förbättrade hus samt hus, vilkas rivning påbörjats, visserligen lämnats, men användbara husblanketter har icke inkommit för samtliga hus. Sålunda saknas vid bearbetningen 94 husblanketter avseende 77 nybyggda hus (med 182 lägenheter), 9 ombyggda och förbättrade hus samt 8 rivningshus, vilka omnämnts i förmedlingsorganens meddelanden rörande bostadsbyggandet.

I vilken utsträckning det kan ha förekommit, att förmedlingsorganen uteglömt eller utelämnat enstaka hus, beträffande vilka uppgifter bort lämnas, undandrar sig bostadsstyrelsens bedömande.

Lägenhetstillskott. Såvitt framgår av till bostadsstyrelsen inkomna husblanketter, har i hela riket under år 1949 tillkommit genom nybyggnad 41 551 och genom ombyggnad 994 lägenheter (tab. 1 och 2). Av de genom ombyggnad tillkomna lägenheterna har 160 tillkommit genom till- eller påbyggnad, 318 genom inredning av vindar eller andra utrymmen och 516 genom ändrad lägenhetsindelning. Genom ombyggnad har samtidigt avgått 672 lägenheter, varav 506 genom ändrad lägenhetsindelning och 166 genom annan ändring (omändring till lokaler för andra än bostadsändamål m. m.). Nettotillskottet av lägenheter genom ombyggnad uppgick sålunda till 322 lägenheter. De hus, vilkas rivning påbörjats under året, innehöll sammanlagt 1 304 lägenheter. Nettotillskottet av lägenheter genom ny- och ombyggnad samt rivning uppgick sålunda till 40 569 lägenheter.

En jämförelse med ovan redovisade uppgifter om bostadsbyggandet under åren 1938—48 visar, att under denna period produktionen endast under åren 1940—43 varit lägre än under år 1949 (se diagram sid. 577).

Av tab. 2 framgår, att av de genom nybyggnad tillkomna lägenheterna 28 109 var belägna i städer, 3 249 i köpingar och 10 193 i egentliga landskommuner. Medräknas även genom ombyggnad tillkomna lägenheter erhålls 28 458 lägenheter i städer, 3 294 lägenheter i köpingar och 10 793 lägenheter i egentliga landskommuner.

Under år 1948 var, såsom framgår av tablån sid. 612, antalet tillkomna lägenheter 30 000 i städerna, 3 000 i köpingarna och 15 000 i de egentliga landskommunerna.

En jämförelse mellan åren 1948 och 1949 visar, att den fortsatta nedgången i lägenhetstillskottet framför allt drabbat de egentliga landskommunerna.

Enligt socialstyrelsens statistik uppgick antalet lägenheter, som genom nybyggnads-, ombyggnads- och ändringsarbeten tillkommit (slutbesiktigats)

Tab. 1. Antal under år 1949 genom ny- eller ombyggnad tillkomna samt genom ombyggnad eller rivning avgångna lägenheter, fördelade efter län

Län	Totalt				därav i städer, köpingar och municipalsamhällen			
	Antal lägenheter i nybyggda hus	Antal genom ombyggnad tillkomna lgh.	Antal genom ombyggnad avgångna lgh.	Antal lägenheter i helt rivna hus	Antal lägenheter i nybyggda hus	Antal genom ombyggnad tillkomna lgh.	Antal genom ombyggnad avgångna lgh.	Antal lägenheter i helt rivna hus
Stockholms stad	5 900	48	28	110	5 900	48	28	110
Stockholms län	2 917	30	9	61	2 138	13	3	55
Uppsala län	799	34	20	28	621	5	2	26
Södermanlands län	1 352	50	40	27	1 073	19	12	20
Östergötlands län	1 806	45	32	67	1 494	13	6	46
Jönköpings län	1 628	55	29	59	1 271	29	21	41
Kronobergs län	864	43	11	13	570	19	6	5
Kalmar län	1 154	50	28	24	817	12	5	9
Gotlands län	98	11	12	22	45	9	12	7
Blekinge län	553	15	11	108	321	8	7	93
Kristianstads län	949	68	55	36	668	33	37	15
Malmöhus län	3 513	83	78	65	3 260	59	64	37
Hallands län	773	19	8	22	562	6	—	8
Göteborgs och Bohus län	3 334	71	94	147	3 090	50	85	126
Älvsborgs län	2 196	48	18	57	1 636	19	5	30
Skaraborgs län	1 049	30	23	44	779	12	15	5
Värmlands län	1 298	22	13	29	797	12	6	11
Örebro län	1 543	35	33	22	1 243	13	17	16
Västmanlands län	1 921	16	11	50	1 604	5	2	31
Kopparbergs län	1 550	45	19	38	995	8	4	30
Gävleborgs län	1 710	45	33	44	1 121	24	19	21
Västernorrlands län	1 696	27	22	101	1 044	11	13	48
Jämtlands län	462	43	7	51	240	13	4	44
Västerbottens län	980	43	27	23	672	32	20	7
Norrbottens län	1 506	18	11	56	924	1	2	30
Hela riket	**41 551**	**994**	**672**	**1 304**	**32 885**	**473**	**395**	**871**

under år 1948, till 43 791 i de områden, som omfattas av denna statistik (i huvudsak områden med stadsplan, byggnadsplan eller utomplansbestämmelser). Nettotillskottet av lägenheter uppgick under samma år till 42 165. Enligt uppgifterna i tab. 2 tillkom under år 1949 i områden med stadsplan, byggnadsplan och utomplansbestämmelser 36 870 lägenheter genom nybyggnad och 618 lägenheter genom ombyggnad. Totala antalet tillkomna lägenheter i »planlagda områden» uppgick sålunda till 37 488, vilket innebär en minskning med ca 14 % i jämförelse med antalet under år 1948 slutbesiktigade lägenheter. Antalet genom ombyggnad och rivning avgångna lägenheter uppgick i samma områden till 1 422, varför nettotillskottet av lägenheter blev 36 066, dvs. även i detta fall ca 14 % mindre än det i socialstyrelsens statistik redovisade nettotillskottet under år 1948.

Ändring av standarden i befintliga lägenheter. Bostadsstyrelsens statistik över ombyggda och förbättrade bostadshus omfattar, såsom ovan nämnts, bl. a. ändring av lägenheternas standard med avseende på såväl rums-

Tab. 2. Antal under år 1949 genom ny- eller ombyggnad tillkomna samt genom ombyggnad eller rivning avgångna lägenheter, fördelade efter kommungrupp och planinstitut

Kommungrupp/Planinstitut	Antal lägenheter i nybyggda hus	Antal genom ombyggnad tillkomna lägenheter	Antal genom ombyggnad avgångna lägenheter	Antal lägenheter i helt rivna hus
Stockholm, Göteborg, Malmö	9 948	108	153	223
Städer med				
30 000—100 000 inv.	6 792	46	39	222
20 000— 30 000 »	2 511	50	25	133
10 000— 20 000 »	5 328	93	54	113
5 000— 10 000 »	2 704	38	44	65
— 5 000 »	826	19	9	15
Samtliga städer	**28 109**	**349**	**324**	**771**
Köpingar med				
10 000—20 000 inv.	535	—	—	18
5 000—10 000 »	986	9	5	12
— 5 000 »	1 728	36	26	49
Samtliga köpingar	**3 249**	**45**	**31**	**79**
Municipalsamhällen	1 527	79	40	21
Eg. landskommuner exkl. municipalsamhällen	8 666	521	277	433
Egentliga landskommuner	**10 193**	**600**	**317**	**454**
Hela riket	**41 551**	**994**	**672**	**1 304**
därav områden med				
stadsplan	30 442	357	324	815
byggnadsplan	3 377	86	50	58
utomplansbestämmelser	3 051	175	84	91
Samtliga »planlagda områden»	**36 870**	**618**	**458**	**964**
Områden med avstyckningsplan	1 676	50	24	8

antal som utrustning med vissa bekvämligheter. Till bostadsstyrelsen lämnade uppgifter om dylika ändringar i lägenhetsstandarden redovisas i tab. 3.

Av tabellen framgår, att 6 330 lägenheter varit föremål för ändringsarbeten. Av de ändrade lägenheterna är de flesta, nämligen 4 338 eller 68,5 %, belägna i egentliga landskommuner exkl. municipalsamhällen. De vanligast förekommande ändringsarbetena avser inläggande av vatten- och avloppsledning. Vattenledning har inlagts i 3 480 och avloppsledning i 3 676 lägenheter, av vilka 88,4 resp. 87,5 % är belägna i egentliga landskommuner exkl. municipalsamhällen. I samma kommungrupp har centralvärme anordnats i 2 262 lägenheter eller 72,1 % av hela antalet lägenheter, som försetts med centralvärme (3 138).

Det må framhållas, att uppgifter om ändrad lägenhetsstandard icke torde ha lämnats lika fullständigt som uppgifter om tillkomna och avgångna lägenheter. Svårigheterna för förmedlingsorganen att erhålla kännedom om verkställda ändringsarbeten måste nämligen förutsättas ha varit större i förra fallet.

Tab. 8. Antal under år 1949 ändrade lägenheter, fördelade efter ändringsarbetets art

Kommungrupp	Antal ändrade lägenheter	därav ändrade genom					
		ökning eller minskning av rumsantalet	inläggande av vattenledning	inläggande av avloppsledning	anordnande av centralvärme	inredande av enskilt wc	inredande av enskilt badrum
Städer	1 587	329	238	295	639	901	353
Köpingar	187	50	74	77	89	117	64
Municipalsamhällen . . .	218	50	90	87	148	113	58
Eg. landskommuner exkl. municipalsamhällen . .	4 338	1 062	3 078	3 217	2 262	1 865	1 160
Hela riket	6 330	1 491	3 480	3 676	3 138	2 996	1 635

Hustyper. Antalet i hela riket under år 1949 nybyggda hus, innehållande bostadslägenheter, fördelade på hustyper och kommungrupper, redovisas i tab. 4. Av tabellen framgår, att antalet nybyggda hus uppgick till 11 535. Härav var 8 178 enfamiljshus, 1 248 tvåfamiljshus och 1 843 flerfamiljshus. För speciella bostadsändamål (pensionärshem, personalbostäder, ungkarlsbaracker o. dyl.) uppfördes 156 hus, och därjämte inrymdes en eller flera bostadslägenheter i 110 hus, som huvudsakligen var avsedda för andra än bostadsändamål (mindre än hälften av våningsytan avsedd för bostäder).

De 41 551 under år 1949 genom nybyggnad tillkomna lägenheterna fördelade sig med 20,0 % på enfamiljshus, 6,2 % på tvåfamiljshus, 66,4 % på flerfamiljshus, 6,7 % på hus för speciella bostadsändamål och 0,6 % på hus, huvudsakligen avsedda för andra än bostadsändamål.

Som man haft anledning vänta, har flertalet lägenheter i enfamiljs- och tvåfamiljshus (71,2 %) tillkommit i landskommunerna (köpingar och egentliga landskommuner), medan beträffande lägenheter i flerfamiljshus flertalet tillkommit i städerna (83,5 %).

Inom de i tabellen redovisade kommungrupperna föreligger en betydande olikhet beträffande lägenheternas fördelning på å ena sidan enfamiljs- och tvåfamiljshus och å andra sidan flerfamiljshus. Det kan konstateras, att den relativa andelen av lägenheter i enfamiljs- och tvåfamiljshus inom varje kommungrupp successivt stiger från 7,6 % i Stockholm, Göteborg och Malmö, 13,1 % i övriga städer, 35,1 % i köpingar och 48,8 % i municipalsamhällen till 67,8 % i egentliga landskommuner exkl. municipalsamhällen. Detta innebär givetvis — med hänsyn till det begränsade antalet lägenheter i övriga hustyper — att motsvarande procenttal för lägenheterna i flerfamiljshus successivt sjunker vid en jämförelse mellan kommungrupperna i samma ordningsföljd.

Lägenhetskategorier. De under år 1949 genom nybyggnad tillkomna lägenheternas fördelning på lägenhetskategorier framgår av tab. 5.

Lägenheterna om två resp. tre rum och kök utgör 35,5 % och 30,1 % eller sammanlagt ungefär två tredjedelar av den totala nyproduktionen. För

Tab. 4. Antal under år 1949 nybyggda hus (innehållande minst en bostadslägenhet) samt antal lägenheter i dessa hus, fördelade efter hustyp och kommungrupp

Kommungrupp	Totalt		Enfamiljshus[1]		Tvåfamiljshus[1]		Flerfamiljshus hus		Hus för spec. bostadsändamål[2]		Hus huvudsakligen avsedda för andra än bostadsändamål[3]	
	ant. hus	ant. lgh.	ant. hus	ant. lgh.	ant. hus	ant. lgh.	ant. hus	ant. lgh.	ant. hus	ant. lgh.	ant. hus	ant. lgh.
Stockholm, Göteborg, Malmö	1 079	9 948	594	594	79	160	372	8 326	17	833	17	35
Övriga städer	2 944	18 161	1 467	1 495	415	890	978	14 729	51	950	33	97
Köpingar	1 141	3 249	813	837	148	303	152	1 836	15	239	13	34
Municipalsamhällen . . .	709	1 527	522	530	100	215	71	673	8	84	8	25
Eg. landskommuner exkl. municipalsamhällen . .	5 662	8 666	4 782	4 860	506	1 015	270	2 037	65	688	39	66
Hela riket	**11 535**	**41 551**	**8 178**	**8 316**	**1 248**	**2 583**	**1 843**	**27 601**	**156**	**2 794**	**110**	**257**

lägenheter om ett rum och kök och lägenheter utan kök sammanlagt samt för lägenheter om fyra eller flera rum och kök är motsvarande procenttal 19,0 resp. 15,4. Lägenheter om tre eller flera rum och kök är starkare representerade i landskommunerna än i städerna. Detta sammanhänger uppenbarligen med att i landskommunerna antalet lägenheter i enfamiljs- och tvåfamiljshus — och dessa omfattar i regel minst tre rum och kök — är relativt större än i städerna.

För beräkning av *netto*tillskottet av lägenheter av olika storlek är det nödvändigt att känna storleken av den nybyggnad, ombyggnad och rivning, varigenom lägenhetsbeståndet förändras med avseende på antalet lägenheter av olika storlek. Innebörden av denna beräkning redovisas i nedanstående tablå, i vilken de olika posterna fördelats efter lägenhetskategori.

Förändringar i lägenhetsbeståndets sammansättning med avseende på lägenhetskategorier genom	Totalt	1 rum m. el. utan kokskåp	1 rum med kokvrå	2 o. fl. rum utan kök	1 rum och kök	2 rum och kök	3 rum och kök	4 rum och kök	5 o. fl. rum och kök
1. nybyggnad	41 551	1 399	2 910	319	3 236	14 778	12 529	4 438	1 942
2. ombyggnad	322	9	32	4	−419	30	229	255	182
3. rivning	1 304	194	11	30	437	382	144	60	46
Nettotillskott (1 + 2 − 3)	**40 569**	**1 214**	**2 931**	**293**	**2 380**	**14 426**	**12 614**	**4 633**	**2 078**
Procentuell fördelning									
Nybyggnad	100·0	3·4	7·0	0·8	7·8	35·5	30·1	10·7	4·7
Nettotillskott	100·0	3·0	7·2	0·7	5·9	35·6	31·1	11·4	5·1

Posten »ombyggnad» utgörs av differensen mellan antalet av ombyggnadsarbeten berörda lägenheter före och efter dessa arbeten, fördelad på lägenhetskategorier. Såsom framgår av en jämförelse mellan antalet genom nybyggnad och netto tillkomna lägenheter, var avgången av lägenheter om

[1] Bostadshus inrymmande en resp. två lägenheter med kök och därjämte högst två lägenheter utan kök.
[2] Pensionärshem, personalbostäder, ungkarlsbaracker o. dyl.
[3] Mindre än hälften av våningsytan avsedd för bostäder.

Tab. 5. Antal under år 1949 genom nybyggnad tillkomna lägenheter, fördelade efter lägenhetskategori och kommungrupp

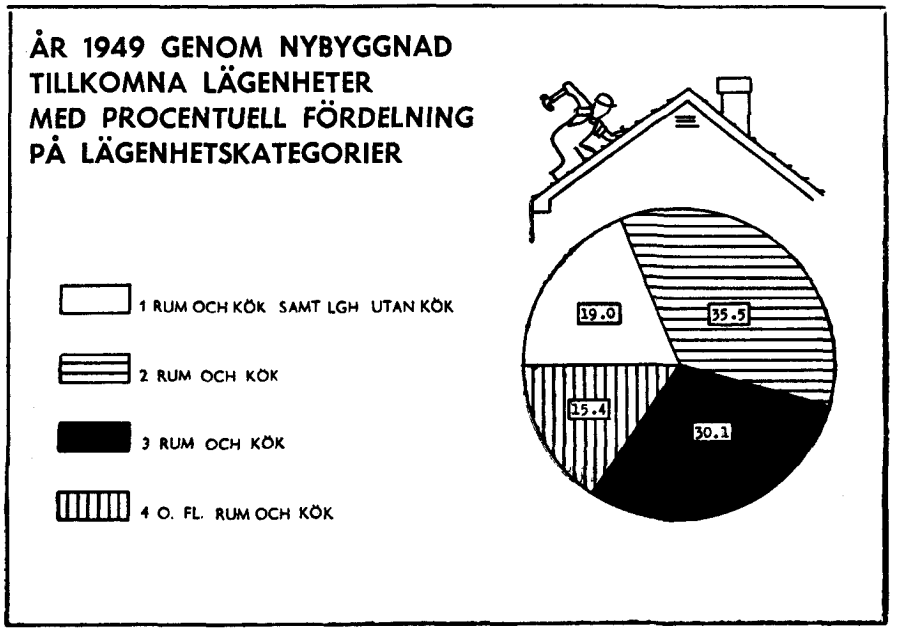
Kommungrupp	Antal lägenheter i nybyggda hus	därav i lägenheter om							
		1 rum m. el. utan kokskåp	1 rum med kokvrå	2 o. fl. rum utan kök	1 rum och kök	2 rum och kök	3 rum och kök	4 rum och kök	5 o. fl. rum och kök
Stockholm, Göteborg, Malmö	9 948	157	1 113	47	548	4 531	2 626	650	276
Övriga städer	18 161	766	1 219	127	1 624	6 910	5 297	1 517	701
Köpingar	3 249	148	149	16	248	1 049	1 005	419	215
Municipalsamhällen	1 527	63	60	15	134	423	502	229	101
Egentliga landskommuner exkl. municipalsamhällen	8 666	265	369	114	682	1 865	3 099	1 623	649
Hela riket	**41 551**	**1 399**	**2 910**	**319**	**3 236**	**14 778**	**12 529**	**4 438**	**1 942**
Därav i planlagda områden	36 870	1 310	2 698	250	2 958	13 755	10 868	3 489	1 542
Fördelning i %									
Stockholm, Göteborg, Malmö	100·0	1·6	11·2	0·5	5·5	45·5	26·4	**6·5**	2·8
Övriga städer	100·0	4·2	6·7	0·7	8·9	38·0	29·2	8·4	3·9
Köpingar	100·0	4·6	4·6	0·5	7·6	32·3	30·9	12·9	6·6
Municipalsamhällen	100·0	4·1	3·9	1·0	8·8	27·7	32·9	15·0	6·6
Egentliga landskommuner exkl. municipalsamhällen	100·0	3·0	4·3	1·3	7·9	21·5	35·8	18·7	7·5
Hela riket	**100·0**	**3·4**	**7·0**	**0·8**	**7·8**	**35·5**	**30·1**	**10·7**	**4·7**
Därav i planlagda områden	100·0	3·5	7·3	0·7	8·0	37·3	29·5	9·5	4·2

ett rum och kök så stor, att nettotillskottet av dylika lägenheter såväl absolut som relativt sett blev mindre än antalet dylika lägenheter tillkomna genom nybyggnad. Därjämte kan konstateras, att rakt motsatt förhållande gäller om det sammanlagda antalet lägenheter om två eller flera rum och kök.

Frågan, huruvida 1949 års bostadsbyggande representerar en förskjutning av produktionens fördelning på lägenhetskategorier i samma riktning, som kännetecknat bostadsbyggandet under 1940-talet, nämligen mot en växande andel för lägenheter om två eller flera rum och kök, motiverar en jämförelse mellan åren 1948 och 1949. En dylik jämförelse måste emellertid med hänsyn till tillgängliga uppgifter om 1948 års bostadsproduktion begränsas till *netto*-tillskottet av lägenheter inom »planlagda områden». I nedanstående tablå har därför sammanställts uppgifter om den procentuella fördelningen på lägenhetskategorier av dessa lägenhetstillskott under åren 1948 och 1949.

Nettotillskott av lägenheter inom »planlagda områden»	Totalt	1 rum utan kök	2 o. fl. rum utan kök	1 rum och kök	2 rum och kök	3 rum och kök	4 rum och kök	5 o. fl. rum och kök
1948 (slutbesiktigade)	100·0	11·9	0·7	9·7	35·3	28·3	9·1	5·0
1949 (inflyttningsfärdiga) . .	100·0	10·7	0·7	6·7	37·6	30·0	9·8	4·5

Av tablån framgår, att den relativa andelen av de minsta lägenhetstyperna — ett eller flera rum utan kök samt ett rum och kök — under år 1949 minskat med 4,2 % jämfört med 1948, medan den relativa andelen av lägen-

heter om två, tre och fyra rum och kök var större under år 1949 än under år 1948. År 1948 syns alltså ha representerat ett tillfälligt avbrott i den pågående förskjutningen av produktionens inriktning på lägenheter med större rumsantal.

Utrustningsgrupper. Huvudgrunden för lägenheternas uppdelning på olika utrustningsgrupper är förekomsten eller avsaknaden av centralvärme. De genom en dylik uppdelning erhållna lägenhetsgrupperna har uppdelats på ytterligare tre undergrupper, nämligen lägenheter med såväl wc som badrum, lägenheter med wc men utan badrum och lägenheter utan wc. Med wc och badrum avses här enskilt wc och enskilt badrum. Fördelningen på olika utrustningsgrupper och kommungrupper av de under år 1949 genom nybyggnad tillkomna lägenheterna redovisas i tab. 6.

Av tabellen framgår, att icke mindre än 99,3 % av samtliga lägenheter var försedda med centralvärme. Endast 306 lägenheter saknade denna utrustning. Av samtliga nyproducerade lägenheter var 84,2 % försedda med såväl wc som badrum, 12,3 % hade wc men saknade badrum, och 3,4 % saknade wc.

Vad beträffar olikheterna mellan lägenheternas utrustningsstandard inom skilda kommungrupper må endast anmärkas, att i egentliga landskommuner, som man hade anledning vänta, ett relativt mindre antal av de genom nybyggnad tillkomna lägenheterna än i städer och köpingar var försedda med wc och badrum.

Tab. 6. Antal under år 1949 genom nybyggnad tillkomna lägenheter, fördelade efter utrustningsgrupp och kommungrupp

Kommungrupp	Antal lägenheter i nybyggda hus	därav					
		med centralvärme			utan centralvärme		
		med wc och badrum	med wc utan badrum	utan wc [1]	med wc och badrum	med wc utan badrum	utan wc [1]
Stockholm, Göteborg, Malmö . .	9 948	8 783	982	183	—	—	—
Övriga städer	18 161	15 891	1 986	251	—	4	29
Köpingar	3 249	2 827	346	74	2	—	—
Municipalsamhällen	1 527	1 244	224	54	1	1	3
Egentliga landskommuner exkl. municipalsamhällen	8 666	6 255	1 547	598	13	40	213
Hela riket	**41 551**	**35 000**	**5 085**	**1 160**	**16**	**45**	**245**
Därav i planlagda områden . .	36 870	31 673	4 230	863	9	18	77
Fördelning i %							
Stockholm, Göteborg, Malmö . .	100·0	88·3	9·9	1·8	—	—	—
Övriga städer	100·0	87·6	10·9	1·3	—	·	0·2
Köpingar	100·0	87·0	10·6	2·3	0·1	—	—
Municipalsamhällen	100·0	81·5	14·7	3·5	0·1	·	0·2
Egentliga landskommuner exkl. municipalsamhällen	100·0	72·2	17·8	6·9	0·1	0·5	2·5
Hela riket	**100·0**	**84·2**	**12·3**	**2·8**	·	**0·1**	**0·6**
Därav i planlagda områden . .	100·0	85·9	11·5	2·3	·	0·1	0·2

I nedanstående tablå redovisas de under år 1949 i hela riket på nybyggnad, på nettoresultatet av ombyggnad och förbättring samt på rivning beroende förändringarna i lägenhetsbeståndets sammansättning med avseende på utrustningsgrupper, ävensom det på grundval av dessa uppgifter framräknade nettotillskottet av lägenheter i de olika utrustningsgrupperna.

Förändringar i lägenhetsbeståndets sammansättning med avseende på utrustningsgrupper genom	Totalt	Med centralvärme			Utan centralvärme		
		med wc och badrum	med wc utan badrum	utan wc	med wc och badrum	med wc utan badrum	utan wc
1. nybyggnad	41 551	35 000	5 085	1 160	16	45	245
2. ombyggnad och förbättring	322	1 907	1 354	533	— 2	233	— 3 703
3. rivning	1 304	31	38	81	5	39	1 110
Nettotillskott (1 + 2 — 3)	**40 569**	**36 876**	**6 401**	**1 612**	**9**	**239**	**— 4 568**

Såsom framgår av tablån, har nybyggnads-, ombyggnads- och förbättrings- samt rivningsverksamheten inneburit, att beståndet av lägenheter utan centralvärme och wc minskat med 4 568 lägenheter. Beståndet av lägenheter med centralvärme har ökat med 44 889 lägenheter. Utöver de genom nybyggnad tillkomna 41 245 lägenheterna med centralvärme har nämligen genom ombyggnad 3 794 lägenheter försetts med denna utrustning. Samtidigt har 150 lägenheter med centralvärme avgått genom rivning. Av

[1] Ett fåtal lägenheter med badrum utan wc ingår i denna grupp.

Tab. 7. Antal under år 1949 genom nybyggnad tillkomna lägenheter, fördelade efter lägenhetskategori och utrustningsgrupp

Utrustningsgrupp	Antal lägenheter i nybyggda hus	därav i lägenheter om							
		1 rum m. el. utan kokskåp	1 rum med kokvrå	2 o. fl. rum utan kök	1 rum och kök	2 rum och kök	3 rum och kök	4 rum och kök	5 o. fl. rum och kök
Totalt	41 551	1 899	2 910	819	3 286	14 778	12 529	4 438	1 942
därav									
med centralvärme:									
Med wc och badrum	35 000	134	783	186	2 062	13 851	11 844	4 237	1 903
Med wc utan badrum	5 085	812	1 956	97	1 034	672	391	110	13
Utan wc	1 160	449	159	26	86	125	228	66	21
utan centralvärme:									
Med wc och badrum .	16	—	—	—	—	3	8	4	1
Med wc utan badrum	45	1	—	3	9	19	8	5	—
Utan wc	245	3	12	7	45	108	50	16	4
Fördelning i % Totalt	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0
därav									
med centralvärme:									
Med wc och badrum	84·2	9·6	26·9	58·3	63·7	93·7	94·5	95·5	98·0
Med wc utan badrum	12·3	58·0	67·2	30·4	31·9	4·6	3·1	2·5	0·7
Utan wc	2·8	32·1	5·5	8·2	2·7	0·9	1·8	1·5	1·1
utan centralvärme:									
Med wc och badrum	·	—	—	—	—	·	0·1	0·1	·
Med wc utan badrum	0·1	0·1	—	0·9	0·3	0·1	0·1	0·1	—
Utan wc	0·6	0·2	0·4	2·2	1·4	0·7	0·4	0·3	0·2

hela nettotillskottet av lägenheter med centralvärme utgörs ungefär fyra femtedelar av lägenheter med såväl wc som badrum.

Tab. 7 redovisar fördelningen av de under år 1949 genom nybyggnad tillkomna lägenheterna på lägenhetskategorier och utrustningsgrupper. Av tabellen framgår, att i lägenheterna med kök den högsta utrustningsstandarden blir starkare representerad, i den mån rumsantalet ökar. Sålunda har endast 63,7 % av lägenheterna om ett rum och kök såväl centralvärme som wc och badrum, medan 98,0 % av lägenheterna om fem och flera rum och kök är försedda med dessa bekvämligheter.

Statliga stöd. I tab. 8 redovisas de under år 1949 genom nybyggnad tillkomna lägenheternas fördelning efter förekomst av och form för statligt stöd. Med statligt stöd avses här medverkan från statens sida vid finansieringen av nya bostadshus genom olika former av lån och bidrag till främjande av bostadsförsörjningen. Dylikt stöd har ansetts utgå, så snart ett beslut om lån eller bidrag meddelats, ehuru det i flertalet fall endast har preliminär karaktär. Anledningen härtill är, att ansökan om slutligt beslut, där sådan erfordras, icke skall inges förrän efter den tidpunkt, då uppgiften om en inflyttningsfärdig nybyggnad (husblanketten) skall lämnas. Detta innebär, att den redovisade förekomsten av statligt stöd till nyproduktionen av bostäder riktigt anger betydelsen av statens bidrag till finansieringen av bostadsbyggandet endast i den mån preliminärt bifallna ansökningar fullföljs. Detta är erfarenhetsmässigt icke alltid fallet.

Tab. 8. Antal under år 1949 genom nybyggnad tillkomna lägenheter, fördelade efter kommungrupp samt förekomst av och form för statligt stöd

	Antal lägenheter i nybyggda hus	därav i			
		städer	köpingar	municipalsamhällen	eg. landskommuner exkl. m:en
Med statligt stöd	81 163	22 179	2 570	1 016	5 398
därav: egnahemslån	5 865	1 924	672	440	2 829
tertiärlån och/eller tilläggslån	22 430	19 085	1 646	416	1 283
statsbidrag till pensionärshem	1 646	911	135	67	533
övriga former av statligt stöd[1]	1 222	259	117	93	753
Ansökan om statligt stöd under prövning	1 335	1 083	48	1	203
Utan statligt stöd	9 053	4 847	631	510	3 065
Totalt	**41 551**	**28 109**	**3 249**	**1 527**	**8 666**
Fördelning i %					
Med statligt stöd	75·0	78·9	79·1	66·5	62·3
Ansökan om statligt stöd under prövning	3·2	3·9	1·5	0·1	2·3
Utan statligt stöd	21·8	17·2	19·4	33·4	35·4
Totalt	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**100·0**

För en del nybyggnader med ett begränsat antal lägenheter (1 335 eller 3,2 %) har statligt stöd sökts, ehuru något beslut icke meddelats vid den tidpunkt, då bearbetningen av husblanketterna måste påbörjas. Med hänsyn härtill har lägenheterna i dessa nybyggnader redovisats som en grupp för sig.

Av tabellen framgår, att 75,0 % av de nyproducerade lägenheterna tillkommit med statligt stöd i den mening, vari detta uttryck här används. En jämförelse mellan kommungrupperna visar, att statligt stöd utgår i relativt större omfattning i städer och köpingar (78,9 resp. 79,1 %) än i egentliga landskommuner (62,9 %). Av uppgifterna om hur förekomsten av statligt stöd fördelar sig på olika stödformer framgår, att egnahemslån beviljats för 18,8 % och tertiärlån för 72,0 % av de med statligt stöd tillkomna lägenheterna.

Slutligen må tertiärlånets betydelse för finansiering av flerfamiljshusen belysas. Enligt tab. 8 har tertiärlån beviljats för under år 1949 uppförda flerfamiljshus med sammanlagt 22 430 lägenheter. Hela antalet under samma år i flerfamiljshus tillkomna lägenheter var 27 601 (tab. 4). Detta innebär, att 81,3 % av lägenheterna i nybyggda flerfamiljshus tillkommit med stöd av tertiärlån.

[1] Lantarbetarbostadslån och lantarbetarbostadsbidrag samt äldre låneformer, såsom tertiärlån till enfamiljshus, bostadsanskaffningslån och bostadsegnahemslån.

G. Ö.

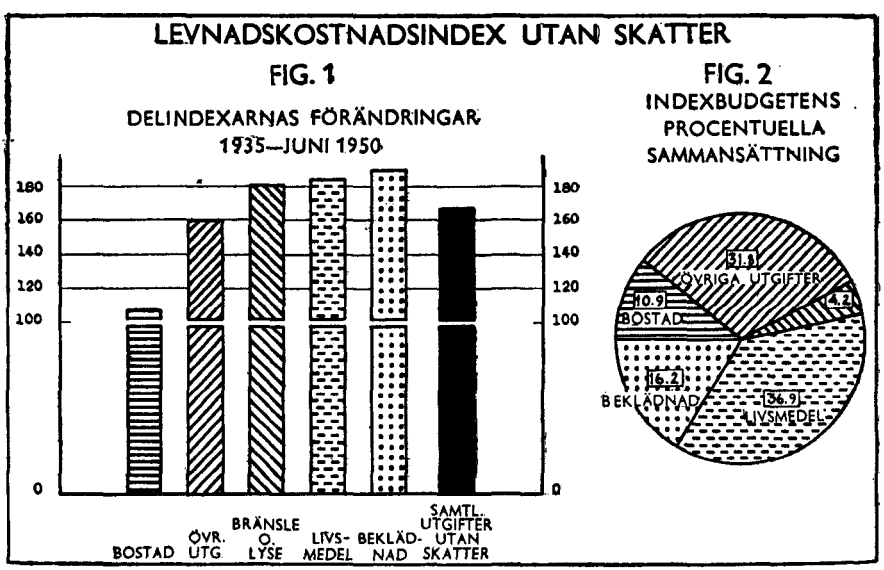
Levnadskostnadsindex för juni 1950

Beräkningens huvudresultat. Beräkningen av socialstyrelsens levnadskostnadsindex för juni 1950 har givit till resultat, att totalindexen utan direkta skatter och sociala förmåner med 1935 som bas vid avrundning till helt tal kvarstår oförändrad vid 167. Om generalindextalet angives med decimaler blir detta 166,87 i juni mot 166,52 i mars.

Indextalen för de olika budgetposterna blev (indextalen för mars 1950 anges inom parentes): livsmedel 184 (183), bostad 107 (107), bränsle och lyse 181 (181), kläder och skodon 190 (189) och övriga utgifter 160 (161).

De olika delposterna. Detaljerade uppgifter om levnadskostnadernas förändringar återfinns i tab. 2 a och 2 b liksom i diagrammen på sid. 577 och här nedan. Beträffande förändringarna inom de olika delposterna kan följande nämnas.

Livsmedel. Den sedan mars inträffade ökningen av livsmedelskostnaderna uppgår till ca 0,5 %. De största prisförändringarna har vad beträffar de animaliska produkterna kommit till synes på ägg, fläskkotlett och stek av nötkött, som blivit dyrare, under det att soppkött, stek av gödkalv samt färsk skinka sjunkit i pris. Fiskpriserna har rört sig i båda riktningarna. Sålunda har konstaterats en prishöjning på färsk sill, torsk och kolja och

Tab. 1. Levnadskostnadsindex (1935 = 100)[1]

	Livsmedel	Bostad	Bränsle och lyse	Kläder och skodon	Övriga utg.	Samtliga utgifter
1935	100	100	100	100	100	**100**
1935 dec. . . .	103	100	101	100	100	**101**
1936 mars . . .	104	99	102	101	100	**101**
juni . . .	104	99	101	101	100	**101**
sept. . . .	103	99	102	101	100	**101**
dec. . . .	104	99	102	102	100	**102**
årsmedeltal	*104*	*99*	*102*	*101*	*100*	*101*
1937 mars . . .	106	98	104	104	101	**103**
juni . . .	107	98	108	107	102	**104**
sept. . . .	110	98	112	108	102	**106**
dec. . . .	111	98	113	109	103	**106**
årsmedeltal	*108*	*98*	*108*	*106*	*102*	*104*
1938 mars . . .	110	99	112	109	103	**106**
juni . . .	111	99	111	108	103	**106**
sept. . . .	113	99	108	108	103	**107**
dec. . . .	113	99	108	108	104	**107**
årsmedeltal	*112*	*99*	*110*	*108*	*103*	*106*
1939 mars . . .	113	100	108	108	104	**108**
juni . . .	114	100	107	109	105	**108**
sept. . . .	117	100	114	110	106	**110**
dec. . . .	120	100	120	118	112	**114**
årsmedeltal	*115*	*100*	*111*	*111*	*106*	*109*
1940 mars . . .	127	100	138	125	114	**119**
juni . . .	133	100	146	132	119	**124**
sept. . . .	134	100	152	140	121	**126**
dec. . . .	140	102	155	148	124	**131**
årsmedeltal	*131*	*100*	*142*	*133*	*118*	*123*
1941 mars . . .	153	102	158	163	129	**140**
juni . . .	149	102	161	166	131	**140**
sept. . . .	149	100	173	171	133	**141**
dec. . . .	156	100	173	174	136	**145**
årsmedeltal	*149*	*101*	*164*	*164*	*131*	*139*
1942 mars . . .	161	101	175	179	140	**149**
juni . . .	163	101	175	182	143	**151**
sept. . . .	163	101	181	187	145	**152**
dec. . . .	161	101	180	186	146	**152**
årsmedeltal	*161*	*101*	*177*	*182*	*142*	*150*
1943 mars . . .	162	102	180	184	147	**153**
juni . . .	161	102	182	184	148	**152**
sept. . . .	159	102	180	179	148	**151**
dec. . . .	160	102	182	178	148	**152**
årsmedeltal	*161*	*102*	*181*	*182*	*147*	*152*
1944 mars . . .	159	102	182	178	149	**151**
juni . . .	159	102	181	178	149	**151**
sept. . . .	161	102	182	178	149	**152**
dec. . . .	158	102	181	178	149	**151**
årsmedeltal	*159*	*102*	*182*	*178*	*149*	*151*
1945 mars . . .	159	102	181	178	149	**151**
juni . . .	157	102	180	178	149	**151**
sept. . . .	159	102	181	177	149	**151**
dec. . . .	157	102	182	175	149	**150**
årsmedeltal	*158*	*102*	*181*	*177*	*149*	*151*
1946 mars . . .	157	102	182	175	149	**150**
juni . . .	161	102	181	173	149	**151**
sept. . . .	161	102	179	174	149	**151**
dec. . . .	161	103	178	187	150	**154**
årsmedeltal	*159*	*102*	*180*	*177*	*149*	*151*
1947 mars . . .	165	106	179	177	148	**154**
juni . . .	166	106	179	178	150	**155**
sept. . . .	172	106	185	179	150	**158**
dec. . . .	172	106	186	180	150	**158**
årsmedeltal	*167*	*105*	*181*	*180*	*150*	*156*
1948 mars . . .	180	107	191	182	157	**163**
juni . . .	181	107	191	182	159	**164**
sept. . . .	185	107	199	184	159	**166**
dec. . . .	183	107	195	186	160	**166**
årsmedeltal	*180*	*107*	*192*	*183*	*157*	*163*
1949 mars . . .	181	107	196	186	160	**166**
juni . . .	181	107	194	187	160	**166**
sept. . . .	183	107	196	188	160	**167**
dec. . . .	182	107	182	189	161	**166**
årsmedeltal	*182*	*107*	*193*	*187*	*160*	*166*
1950 mars . . .	183	107	181	189	161	**167**
juni . . .	184	107	181	190	160	**167**

en prissänkning på t. ex. makrill. Bland prisförändringar på specerivaror kan nämnas, att sockerpriset stigit något. Priserna på grönsaker har i allmänhet stigit, men hela stegringen slår icke omedelbart igenom vid indexberäkningarna, då säsongutjämning företas på dessa varuslag.

Vid beräkningen av utgiftsbeloppet för kaffe gjordes i mars ett substitutionstillägg för att kompensera den minskade tilldelningen. (Se Soc. Medd. årg. 1950, sid. 372.) Detta substitutionstillägg har omräknats i juni och orsaken härtill är dels den ökade kaffetilldelningen, dels importen av s. k. minaskaffe, som icke är underkastat ransonering. Kaffeposten har beräk-

[1] Årsmedeltalen i tab. 1 och övriga tabeller i denna redogörelse är ovägda medeltal för fem kvartal (dec., mars, juni, sept. och dec.).

Tab. 2 a. Indextal för olika delposter samt dessas andel i levnadskostnadsförändringen december 1949—juni 1950. Livsmedel, bränsle och lyse

Varuposter	Indextal (1935 = 100)							Utgift, kr per år, enl. pris i		Differens, kr	Procentuell förändring dec. 1949—juni 1950
	Juni (1/7) 1939	1947	1948	1949	Juni 1949	Mars 1950	Juni 1950	dec. 1949	juni 1950		
Livsmedel	**114**	**167**	**180**	**182**	**181**	**183**	**184**	**2 708·97**	**2 746·59**	**+37·62**	**+ 1·4**
Mjölk	117	150	155	155	155	155	155	267·92	267·92	—	—
Grädde	·	·	·	·	·	·	·	52·91	52·91	—	—
Ost	119	205	211	211	211	152	153	86·53	62·58	−23·95	−27·7
Mejerismör	119	187	193	203	209	209	209	248·55	248·55	—	—
Ägg	130	245	256	224	209	218	225	126·88	132·54	+ 5·66	+ 4·5
Margarin	118	211	220	204	192	192	192	79·14	79·14	—	—
Mjöl	114	150	178	185	182	186	183	77·73	76·35	− 1·38	− 1·8
Bröd	110	145	156	161	161	162	162	316·81	317·27	+ 0·46	+ 0·1
Kött	122	184	191	195	195	195	194	538·18	530·67	− 7·51	− 1·4
Fisk	97	201	206	204	201	192	193	120·24	119·48	− 0·76	− 0·6
Rotsaker, frukt o. grönsaker	106	195	196	189	192	198	210	334·07	372·44	+38·37	+11·5
Specerier	108	157	173	176	174	191	188	341·17	367·90	+26·73	+ 7·8
Maltdrycker	103	134	140	145	145	145	146	45·55	45·83	+ 0·28	+ 0·6
Förtäring utom hemmet	114	155	167	179	180	181	180	73·29	73·01	− 0·28	− 0·4
Bränsle och lyse	**107**	**181**	**192**	**193**	**194**	**181**	**181**	**312·69**	**310·94**	**− 1·75**	**− 0·6**
Elektrisk ström	91	91	91	91	91	90	91	48·08	48·36	+ 0·28	+ 0·6
Kokgas	100	139	140	144	146	147	147	28·48	28·62	+ 0·14	+ 0·5
Ved	121	220	·	·	·	·	·	47·73	47·92	+ 0·19	+ 0·4
Kol	107	198	·	·	·	·	·	45·91	44·27	− 1·64	− 3·6
Koks	114	272	·	·	·	·	·	118·60	117·32	− 1·28	− 1·1
Eldningsolja	·	·	·	·	·	·	·	23·89	24·45	+ 0·56	+ 2·2

nats utgöra dels kostnaden för en kvantitet kaffe, vilken motsvarar medelförbrukningen under första halvåret, och dels ett tillägg, som beräknats så att hälften av det i förhållande till tilldelningen i december bortransonerade kaffet ersatts med minaskaffe och hälften med nescafé och te i proportionerna 40/60. Substitutionskostnaden, som i mars utgjorde 9,56 kr, minskades härigenom till 2,55 kr. Minskningen beror dels på den ökade kaffetilldelningen och dels på den ändrade sammansättningen av ersättningsvarorna.

Bostadsposten har icke omräknats i juni.

Inom posten *bränsle och lyse* har såväl prissänkningar som prishöjningar förekommit. De förra har dock övervägt. Således har ved, hushållskol och koks sjunkit i pris under det att eldningsolja blivit dyrare.

Ändringen av indextalet för *kläder och skodon* beror huvudsakligen på de prisstegringar, som förekommit inom damkonfektion och på garner.

Vad beträffar posten *övriga utgifter* har inom denna endast smärre prisförskjutningar ägt rum. Vid avrundning till helt tal sänktes delindexen med en enhet.

Tab. 2 b. Indextal för olika delposter samt dessas andel i levnadskostnadsförändringen december 1949—juni 1950

Varuposter	Indextal (1935 = 100)							Utgift, kr per år, enl. pris i		Differens, kr	Procentuell förändring dec. 1949—juni 1950
	Juni (1/7) 1939	1947	1948	1949	Juni 1949	Mars 1950	Juni 1950	dec. 1949	juni 1950		
Livsmedel	**114**	**167**	**180**	**182**	**181**	**183**	**184**	**2 708·97**	**2 746·59**	**+37·62**	**+1·4**
Bostad	**100**	**105**	**107**	**107**	**107**	**107**	**107**	**806·90**	**809·32**	**+ 2·42**	**+0·30**
Bränsle och lyse	**107**	**181**	**192**	**193**	**194**	**181**	**181**	**312·69**	**310·94**	**— 1·75**	**—0·6**
Kläder och skodon	**109**	**180**	**183**	**187**	**187**	**189**	**190**	**1 197·86**	**1 205·53**	**+ 7·67**	**+0 6**
Herrkostym	108	170	172	180	181	184	183	206·59	206·38	— 0·21	—0·1
Herröverplagg	108	167	171	175	176	176	175	209·21	208·25	— 0·96	—0·5
Arbetskläder	106	204	227	235	233	237	235	51·92	51·41	— 0·51	—1·0
Skjorta	119	268	271	274	274	274	272	47·71	47·17	— 0·54	—1·1
Underkläder	110	220	221	228	232	231	236	94·75	96·63	+ 1·88	+2·0
Herrstrumpor	114	210	208	206	204	207	207	48·10	48·10	—	—
Damstrumpor	94	156	155	156	156	157	157	32·83	32·95	+ 0·12	+0·4
Barnstrumpor	105	186	207	221	221	226	233	11·07	11·46	+ 0·39	+3·5
Damjumper	·	·	·	·	·	·	·	16·10	16·08	— 0·02	—0·1
Hattar, mössor m. m.	101	138	137	138	138	139	137	87·74	86·76	— 0·98	—1·1
Klänningstyg: ylle	108	203	201	214	213	220	221	26·97	26·98	+ 0·01	0·0
bomull, cellull	107	150	155	162	162	163	167	64·95	66·45	+ 1·50	+2·3
Ullgarn	112	242	239	238	239	257	277	33·21	38·96	+ 5·75	+17·3
Sybehör m. m.	·	187	205	197	196	207	207	49·67	50·66	+ 0·99	+2·0
S:a kläder	**108**	**184**	**186**	**192**	**192**	**195**	**195**	**980·82**	**988·24**	**+ 7·42**	**+0·8**
Herrskodon, grövre	110	179	178	178	178	178	178	10·63	10·63	—	—
D:o av boxkalv	109	163	162	163	163	163	163	18·23	18·30	+ 0·07	+0·4
Damskodon	109	173	172	173	173	174	174	60·10	60·28	+ 0·18	+0·3
Barnskodon	114	174	174	174	174	174	174	47·11	47·11	—	—
Halvsuln. o. klackn.	111	146	149	155	155	156	156	45·92	45·92	—	—
Skinntofflor	·	·	·	·	·	·	·	11·50	11·50	—	—
Damstövletter	102	146	144	144	144	144	144	23·55	23·55	—	—
S:a skodon	**111**	**169**	**170**	**172**	**172**	**172**	**172**	**217·04**	**217·29**	**+ 0·25**	**+0·1**
Övriga utgifter	**105**	**150**	**157**	**160**	**160**	**161**	**160**	**2 363·97**	**2 361·36**	**— 2·61**	**—0·1**
Möbler	114	183	186	189	189	189	188	181·96	181·32	— 0·64	—0·4
Hushållstextilier	102	202	221	231	232	230	230	116·69	115·99	— 0·70	—0·6
Husgeråd, verktyg	109	157	161	167	167	165	164	126·27	124·13	— 2·14	—1·7
Tvål och såpa	105	211	209	204	207	195	195	87·19	87·19	—	—
Tvätt	102	142	148	149	149	149	149	24·48	24·48	—	—
Kroppsvård	105	136	139	139	139	139	138	117·46	116·39	— 1·07	—0·9
Sjukvård	94	104	103	104	104	103	103	112·65	112·41	— 0·24	—0·2
Intell. ändamål	103	129	136	143	143	149	149	160·10	161·37	+ 1·27	+0·8
Fören.- o. förs.-avg.	112	121	123	124	124	124	124	182·93	182·91	— 0·02	0·0
Nöjen	104	132	140	140	140	141	141	205·98	206·58	+ 0·60	+0·3
Resor	98	129	141	147	147	148	148	246·65	246·65	—	—
Ränta å lån	91	91	91	91	91	91	91	7·77	7·77	—	—
Tel., post, skrivm.	100	125	136	147	147	147	147	60·69	60·51	— 0·18	—0·3
Arbetshj. i hemmet	106	200	222	247	248	260	261	31·75	32·50	+ 0·75	+2·4
Tobak	98	177	194	198	198	198	198	164·21	164·21	—	—
Spritdrycker	112	239	273	282	282	282	282	172·82	172·82	—	—
Diverse utgifter	·	·	·	·	·	·	·	199·84	199·60	— 0·24	—0·1
Övriga ej spec. utg.	·	·	·	·	·	·	·	165·08	165·08	—	—
Samtliga utgifter	**108**	**156**	**163**	**166**	**166**	**167**	**167**	**7 390·89**	**7 433·74**	**+43·85**	**+0·59**

Tab. 8. Detaljhandelspriser (i öre) på livsmedel, bränsle och lyse i genomsnitt

Varuslag	Kvantitet	1935	Aug. 1939	1945	1949			1950		Prisförändring i % sedan	
		49 orter			Årsmedeltal	Juni	Dec.	Mars	Juni	år 1945	juni 1949
Mjölk, oskum. resp. stand.	l	21·5	25·2	29·2	33·6	33·6	33·6	33·6	33·6	+ 15	—
Grädde	dl	.	.	.	24·1	24·1	24·0	24·0	24·0	.	0
Mejerismör	kg	268	341	455	550	560	560	560	560	+ 23	—
Ost, fetth. 30 +	»	177	215	*300	320	320	320	195	195	— 35	—39
Bordsmargarin, ej smörbl.	»	135	170	270	270	260	260	260	260	— 4	—
Nötkött: stek	»	179	218	328	411	429	424	428	463	+ 41	+ 8
soppkött	»	143	169	260	267	252	289	291	279	+ 7	+11
malet (köttfärs)	»	172	208	301	332	321	360	360	361	+ 20	+12
Gödkalvkött: stek	»	217	269	357	527	502	613	599	523	+ 46	+ 4
bog	»	.	.	319	417	396	471	469	387	+ 21	— 2
Fläskkotlett	»	.	.	446	505	549	443	460	*533	+ 17	— 5
Färsk skinka, ej benfri	»	.	.	.	408	380	450	398	389	.	+ 3
Salt sidfläsk	»	182	230	377	367	364	344	344	345	— 8	— 5
Rökt skinka, rullad	»	312	369	565	642	607	683	659	647	+ 15	+ 7
Fårstek, färsk	»	205	260	436	600	629	500	518	481	+ 10	—23
Hönskött	»	124	157	398	391	409	347	364	365	— 8	—11
Fläskkorv	»	.	172	259	258	261	251	248	247	— 5	— 5
Falukorv	»	.	.	295	306	307	305	302	300	+ 2	— 2
Stångkorv	»	.	.	.	146	153	135	125	116	.	—24
Leverpastej	»	.	.	.	.	.	408	408	407	.	.
Blodpudding	»	.	.	125	130	136	124	119	116	— 7	—15
Ägg, färska	»	154	172	365	348	332	342	311	307	— 16	— 8
Färsk fisk: sill	»	62	74	122	*124	139	108	105	118	— 3	—15
strömming	»	57	64	125	128	118	127	121	116	— 7	— 1
makrill	»	.	.	141	180	152	169	—	136	— 4	—10
abborre	»	110	112	190	192	177	185	203	172	— 9	— 3
gädda	»	153	168	332	330	317	330	332	308	— 7	— 3
torsk	»	89	90	85	*183	179	182	176	*197	.	.
kolja	»	116	116	150	211	196	230	226	*184	.	.
Ansjovis, hel	½ burk	.	.	132	118	117	118	118	118	— 10	+ 1
Fiskbullar i buljong	»	.	.	76	81	83	83	83	83	+ 9	0
Salt sill	kg	62	55	193	163	164	152	152	152	— 21	— 8
Grovt spisbröd	»	59	66	81	110	110	110	111	110	+ 36	0
Knäckebröd	»	82	85	107	130	130	129	129	130	+ 21	0
Sötlimpa (V-R-bröd)	»	58	66	72	90	93	86	86	86	+ 19	— 8
Grovt rågbröd	»	45	51	58	63	64	63	63	65	+ 10	+ 1
Matbröd bakat m. vatten	»	72	82	94	110	111	111	111	111	+ 18	0
av vete bakat m. mjölk	»	85	96	102	110	110	110	110	110	+ 8	+ 1
Kaffebröd (bullar o. d.)	»	97	113	153	190	191	188	188	188	+ 23	— 1
Kex	hg	.	.	.	29	29	29	29	29	.	—
Skorpor av vete	kg	132	144	198	234	234	234	234	234	+ 18	0
Småkakor	hg	.	.	.	58	58	58	58	57	.	— 2
Vetemjöl	kg	38	43	46	67	66	68	68	67	+ 46	+ 1
Rågsiktmjöl [1]	»	33	36	*37	.	58	*62	62	62	.	.
Havregryn, ångprep.	»	35	43	68	81	80	75	74	74	+ 9	— 8
Makaroner	»	.	.	78	103	103	103	103	103	+ 32	+ 1
Kaffe, mest gångbara sort	»	.	.	547	564	550	580	780	780	+ 43	+42
Te	»	.	.	.	1 600	1 600	1 600	1 800	1 700	.	+ 6
Kakao i paket	»	.	.	403	454	412	412	512	512	+ 27	+24
Bitsocker	»	46	48	69	88	89	88	88	89	+ 29	+ 1
Strösocker	»	.	.	62	81	82	81	81	83	+ 33	+ 1
Karameller	»	.	.	619	640	650	620	620	620	0	— 5

[1] Uppgifterna för år 1945 och juni 1949 avser samsiktmjöl.

för socialstyrelsens 60 ombudsorter bland städer och tätorter 1935—juni 1950

Varuslag	Kvantitet	1935	Aug. 1939	1945	1949			1950		Prisförändring i % sedan	
		49 orter			Årsmedeltal	Juni	Dec.	Mars	Juni	år 1945	juni 1949
Chokladkola	kg	·	·	651	764	769	738	738	738	+ 13	− 4
Tabletter	ask	·	·	·	20	20	20	20	20	·	—
Matsalt	kg	15	15	26	*45	46	45	44	45	·	− 2
Gula ärter	»	48	41	63	75	75	75	75	75	+ 18	0
Bruna bönor	»	62	113	140	151	152	149	150	146	+ 5	− 4
Ärter på burk	½ burk	46	53	78	87	90	81	81	80	+ 3	−12
Apelsinmarmelad	450 g	·	·	·	127	128	125	117	114	·	−11
Katrinplommon	kg	101	84	—	165	—	158	157	170	·	·
Nyponmust	⅛ pkt	·	·	·	93	90	90	90	90	·	− 1
Lingonsylt i burk	½ kg	·	·	·	148	150	140	138	139	·	− 7
Potatis, gammal	kg	12·2	[1]15·7	21·5	23·2	21·8	23·7	25·8	30·9	+ 44	+ 42
Morötter, gamla	»	27	36	33	44	60	45	67	—	·	·
» färska	»			89	164	300	—	—	345	+289	+15
Kålrötter	»	·	·	22	35	41	30	33	—	·	·
Vitkål	»	24	29	39	48	—	40	60	—	·	·
Lök, gul	»	·	·	172	88	90	75	129	163	− 5	+81
Tomater	»	·	90	320	352	502	—	—	495	+ 55	− 1
Spenat	»	·	·	233	214	211	—	—	224	− 4	+ 6
Äpplen: svenska	»	101	94	166	155	—	167	168	—	·	·
importerade	»			203	189	198	187	187	185	− 9	− 6
Apelsiner	»	76	82	155	156	167	125	149	206	+ 34	+23
Citroner	»	·	·	199	173	163	175	158	168	− 16	+ 3
Pilsner	⅛ l	24	24	32	33	33	33	33	34	+ 7	+ 1
Svagdricka	5 l	77	81	129	135	135	136	136	136	+ 5	+ 1
Sockerdricka	⅛ l	·	·	·	28	28	28	28	28	·	—
Elström (inkl. div. avg.)	kWh	35	32	32	[2] 17	17	17	17	17	− 3	+ 1
Kokgas (inkl. div. avg.)	m³	17	17	20	20	21	21	21	21	+ 4	0
Björkved, helved, hemk.	»	945	1 125	2 040	2 418	2 400	2 442	2 444	2 441	+ 20	+ 2
Barrved » »	»	730	885	1 828	2 177	2 184	2 151	2 159	2 114	+ 16	− 3
Kol: antracit, hemkört	hl	614	637	977	973	902	997	977	963	− 1	+ 7
hushålls-, prima hemk.	»	291	326	573	760	726	795	803	767	+ 34	+ 6
Koks: ca 20—40 mm hemk.	»	230	263	512	652	665	519	513	513	0	−23
ca 40-60 el. 60-80 mm hemk.	»	215	249	476	624	645	439	484	484	+ 2	−25

Anmärkning till tabellen. Asterisk (*) vid ett pris betecknar, att en företagen ändring i fråga om den noterade kvaliteten inverkat på de i tabellen meddelade medeltalen fr. o. m. ifrågavarande noteringstillfälle, varigenom full jämförbarhet med medeltal av äldre datum icke ernås.

Vissa andra indexberäkningar

Levnadskostnadsindex utan skatter med juli 1914 som bas. Generalindextalet i denna serie steg mellan mars och juni med en enhet till 258. Gruppindextalen blev (indextalen för mars inom parentes): livsmedel 237 (235), bostad 213 (213), bränsle och lyse 248 (249), kläder och skodon 318 (317) samt övriga utgifter 278 (278).

[1] Medeltal av julipriserna på gammal och augustipriserna på färsk potatis.
[2] Sänkningen av priset på elström har orsakats av en ökning av den noterade förbrukningskvantiteten från 100 till 300 kWh.

Tab. 4. Levnadskostnadsindex med juli 1914 som bas, med och utan direkta skatter och sociala förmåner, samt med år 1935 som bas med direkta skatter och sociala förmåner

År	Juli 1914 = 100[1]			1935 = 100		Månad	Juli 1914 = 100			1935 = 100	
	Index utan skatter	Enbart skatter	Index med skatter	Enbart skatter	Index med skatter		Index utan skatter	Enbart skatter	Index med skatter	Enbart skatter	Index med skatter
1935	155	181	156	100	100	1947 mars .	238	489	254	271	162
1936	157	172	158	96	101	juni .	239	560	259	310	166
1937	161	171	162	99	104	sept. .	243	572	263	317	168
1938	165	178	166	105	106	dec. .	244	585	264	324	169
1939	169	189	171	107	109	1948 mars .	252	319	256	176	164
1940	190	213	192	118	123	juni .	253	330	258	183	165
1941	215	254	218	141	139	sept. .	257	333	262	184	168
1942	232	295	236	164	151	dec. .	256	367	264	203	169
1943	235	308	239	171	153	1949 mars .	256	378	264	209	169
1944	234	346	241	192	154	juni .	256	393	265	218	170
1945	233	365	241	202	154	sept. .	257	397	266	220	170
1946	234	380	243	210	155	dec. .	256	393	265	218	170
1947	240	517	257	286	164	1950 mars .	257	393	266	218	170
1948	252	387	261	214	167	juni .	258	424	268	235	172
1949	256	386	265	214	170						

Tab. 5. Prisutvecklingen i Sverige

	Socialstyrelsens levnadskostnadsindex (1935 = 100)	Socialstyrelsens allmänna konsumtionsprisindex		Kommerskollegii partiprisindex (1935 = 100)									Finanstidningens partiprisindex (1914 = 100)
		1935 = 100	aug. 1939 = 100	Samtliga varor	Konsumtionsvaror	Animaliska livsmedel	Vegetabiliska livsmedel	Bränsle	Gruv-, metall- o. maskinind. v.	Hudar och lädervaror	Kautschuk o. kautschukvaror	Spånadsämnen o. textilvaror	
1935 . . .	100	100·0	·	100	100	100	100	100	100	100	100	100	111
1943 . . .	152	158·5	148·4	196	185	194	187	356	178	171	134	194	202
1944 . . .	151	158·2	148·1	196	185	194	189	356	178	171	136	192	203
1945 . . .	151	157·5	147·5	194	181	190	185	352	177	170	134	190	202
1946 . . .	151	160·3	150·1	186	179	191	182	265	175	161	124	190	201
1947 . . .	156	162·1	151·8	199	188	203	196	256	183	162	109	195	206
1948 . . .	163	172·4	161·4	214	200	217	208	308	192	163	111	212	216
1949 . . .	166	175·9	164·6	216	202	219	205	324	197	161	109	224	219
Aug. 1939	[2](108)	103·8	100·0	111	108	121	103	120	117	110	77	99	127
Juni 1949	166	175·5	164·3	216	204	217	209	320	196	160	106	221	218
Mars 1950	167	176·0	164·8	220	205	218	215	340	199	160	115	231	223
April »	·	176·2	165·0	221	206	216	217	334	199	160	120	231	223
Maj »	·	[3]176·4	165·2	221	207	215	219	336	200	160	126	234	224
Juni »	167	176·7	165·4	223	210	217	225	327	203	160	136	234	224

[1] Indextal för åren 1914–1934 har senast publicerats i Soc. Medd. årg. 1950, sid. 117 (utan skatter, årsmedeltal); se även årg. 1948, sid. 377 (med skatter, årsmedeltal) och årg. 1947, sid. 736 (med skatter, kvartalssiffror).

[2] Avser juni 1939.

[3] Reviderat tal.

Levnadskostnadsindex med direkta skatter och sociala förmåner. Socialstyrelsen har även fortsatt indexberäkningarna med direkta skatter och sociala förmåner. I juni blev generalindextalet i serien med 1935 som bas 172 mot 170 i mars och i serien med 1914 som bas 268 mot 266 i mars. Vid beräkningen av skatteposten i juni har hänsyn tagits till den lönestegring, som förekom under andra kvartalet 1950. Enligt de beräkningar, som utförts inom styrelsen, uppgick stegringen till 2,5 %.

Partiprisindex. I tab. 5 sammanställs socialstyrelsens indexserier med partiprisindexar, beräknade dels av kommerskollegium dels av Finanstidningen. I förhållande till mars har kommerskollegii partiprisindex stigit med 3 enheter och Finanstidningens med en enhet, medan socialstyrelsens levnadskostnadsindex sedan samma tidpunkt kvarstår oförändrad; allmänna konsumtionsprisindexen däremot har stigit med 0,7 enheter.

Pristalet. Det s. k. pristalet, som tillkom i samband med 1947 års lönereglering för statstjänstemännen, har från mars till juni icke undergått någon förändring utan kvarstår oförändrat vid 122.

G. He-k

Socialstyrelsens allmänna konsumtionsprisindex för juni 1950

Socialstyrelsens allmänna konsumtionsprisindex (1935 = 100) blev per den 15 juni 176,7 mot 176,4 i maj. Sätts augusti 1939 = 100, blir indextalet för juni 165,4 (maj 165,2). För de olika delposterna och vissa varugrupper blev indextalen följande:

	1950 maj	1950 juni
Livsmedel	180·1	180·1
Mjölk, smör, ost, margarin	187·5	187·3
Kött	214·3	210·5
Fläsk	200·9	204·0
Ägg	248·1	238·5
Fisk	151·3	165·2
Potatis, mjöl, bröd m. m.	174·5	174·5
Trädgårdsprodukter	206·4	204·6
Specerier, kolonialvaror	204·0	203·7
Förtär. utom hem., maltdr.	165·1	165·4
Bostad	107·6	107·6
Bränsle och lyse	189·7	190·2
Beklädnad	202·2	202·6
Kläder	208·7	209·1
Skodon	171·3	171·4
Övriga varor och tjänster	193·1	193·9
Generalindex	176·4	176·7

Livsmedelspriserna har mellan maj och juni varit i genomsnitt oförändrade. Prissänkningar har emellertid förekommit på vissa varor såsom gödkalvkött, fårkött, hönskött samt ägg. Bland köttvarorna har även prishöjningar förmärkts, särskilt gäller detta fläskkotlett. Fiskpriserna har mellan maj och juni visat en något stigande tendens.

Bostadsposten har icke omräknats i juni.

Posten *bränsle och lyse* uppvisar en mindre stegring till följd av höjda priser på bensin och eldningsolja.

Inom posten *beklädnad* har endast mindre prisförändringar förekommit. Prisstegringar har ägt rum på en del tyger samt ullgarn, medan priserna sjunkit något på tung och lätt herrkonfektion.

Vad beträffar posten *»övriga varor och tjänster»* har denna stigit något, främst på grund av höjda priser på bilgummi, vissa kemikalier och medicin.

Den procentuella prisförändringen inom olika varugrupper framgår av nedanstående tablå. Prisjämförelserna avser för livsmedel samt bränsle och lyse under december och juni samtliga 95 ombudsorter och för maj endast de 60 ombudsorterna i städer och andra tätorter samt för övriga varugrupper 25 orter vid samtliga beräkningstillfällen.

	dec. 1949—juni 1950	maj—juni 1950
Livsmedel	+ 1·55	— 0·01
Mjölk, smör, ost, margarin	— 3·10	— 0·10
Kött	— 3·51	— 1·74
Fläsk	— 0·07	+ 1·51
Ägg [1]	+ 3·97	— 3·86
Fisk	— 0·27	+ 9·21
Potatis, mjöl, bröd m. m.	+ 2·82	+ 0·03
Trädgårdsprodukter [1]	+ 2·61	— 0·88
Specerier, kolonialvaror	+10·86	— 0·17
Förtär. utom hem., maltdr.	+ 0·19	+ 0·16
Bostad	+ 0·30	—
Bränsle och lyse	+ 0·01	+ 0·27
Beklädnad	+ 0·77	+ 0·17
Kläder	+ 0·87	+ 0·18
Skodon	+ 0·12	+ 0·04
Övriga varor och tjänster	+ 0·26	+ 0·44
Inventarier och husgeråd	+ 0·41	+ 1·50
Hygien och sjukvård	— 0·26	+ 0·05
Lektyr och nöjen m. m.	+ 0·69	— 0·43
Resor, telefon, porto	—	—
Arbetshjälp i hemmet	+ 2·35	+ 0·58
Vin, sprit och tobak	—	—
Samtliga varor och tjänster	+ 0·80	+ 0·19

[1] Förändringar enligt säsongutjämnade priser.

Tab. 1. Detaljhandelspriser (i öre) i städer och landskommuner december 1949—juni 1950

Varuslag	Kvantitet	Samtliga 95 orter			35 landskommuner		60 städer o. a. tätorter			
		Dec.	Mars	Juni	Mars	Juni	Dec.	Mars	Maj	Juni
Mjölk, oskum. resp. stand.	l	33·2	33·2	33·1	32·3	32·1	33·6	33·6	33·6	33·6
Mejerismör	kg	560	560	560	560	560	560	560	560	560
Ost, fetth. 30 +	»	320	195	195	194	195	320	195	195	195
Nötkött: stek	»	424	428	462	428	460	424	428	462	463
soppkött	»	289	291	279	290	279	289	291	279	279
malet (köttfärs)	»	359	360	360	358	360	360	360	361	361
Gödkalvkött, stek	»	612	602	525	607	530	613	599	542	523
Fläskkotlett i bit [1]	»	446	459	529	457	520	443	460	486	533
Färsk skinka, ej benfri	»	446	397	388	397	385	450	398	389	389
Salt sidfläsk	»	345	344	345	345	344	344	344	345	345
Rökt skinka, rullad	»	676	660	645	661	641	683	659	653	647
Fårstek, färsk	»	506	510	466	494	436	500	518	503	481
Hönskött	»	338	364	365	—	—	347	364	386	365
Fläskkorv	»	249	247	245	244	241	251	248	247	247
Falukorv	»	303	300	298	296	294	305	302	300	300
Stångkorv	»	135	124	116	121	116	135	125	116	116
Blodpudding	»	123	118	115	117	114	124	119	116	116
Ägg, färska	»	336	305	300	292	287	342	311	308	307
Färsk fisk: sill	»	110	106	118	108	—	108	105	112	118
strömming	»	128	122	116	122	115	127	121	108	116
gädda	»	319	319	294	292	265	330	332	279	308
torsk [2]	»	180	173	188	166	170	182	176	168	197
Salt sill	»	152	151	152	150	153	152	152	152	152
Knäckebröd	»	128	127	129	125	128	129	129	129	130
Sötlimpa (V-R-bröd)	»	86	86	85	86	85	86	86	86	86
Matbröd { bakat m. vatten	»	110	110	110	108	107	111	111	111	111
av vete { bakat m. mjölk	»	110	110	110	108	108	110	110	110	110
Kaffebröd (bullar o. d.)	»	186	186	184	181	176	188	188	188	188
Skorpor av vete	»	230	231	231	225	224	234	234	234	234
Småkakor	hg	57	56	56	52	53	58	58	58	57
Vetemjöl	kg	68	68	67	68	68	68	68	67	67
Rågsiktmjöl	»	62	62	62	61	62	62	62	62	62
Havregryn, ångprep.	»	75	74	74	75	74	75	74	74	74
Kaffe, mest gångbara sort	»	578	780	780	779	780	580	780	780	780
Bitsocker	»	88	88	90	89	91	88	88	90	89
Strösocker	»	81	81	83	81	83	81	81	83	83
Gula ärter	»	75	75	75	74	74	75	75	75	75
Ärter på burk	1/2 brk	81	80	80	80	80	81	81	81	80
Apelsinmarmelad	450 g	125	117	114	118	114	125	117	117	114
Nyponmust	1/1 pkt	90	90	90	90	90	90	90	90	90
Potatis, gammal	kg	22·8	24·8	29·8	22·9	26·0	23·7	25·8	31·0	30·9
Morötter, gamla	»	44	66	—	65	—	45	67	99	—
Kålrötter	»	31	33	—	34	—	30	33	36	—
Vitkål	»	40	60	—	60	—	40	60	119	—
Lök, gul	»	74	129	158	130	147	75	129	161	163
Tomater	»	—	—	490	—	480	—	—	—	495
Spenat	»	—	—	240	—	270	—	—	247	224
Ätäpplen, svenska	»	166	167	—	164	—	167	168	—	—
Apelsiner	»	124	149	202	150	192	125	149	186	206
Pilsner	1/8 l	34	34	34	35	35	33	33	33	34
Svagdricka	5 l	135	136	136	135	135	136	136	136	136
Björkved, helved, hemk.	m³	2 242	2 244	2 234	1 845	1 819	2 442	2 444	2 436	2 441
Barrved » »	»	1 955	1 961	1 916	1 564	1 519	2 151	2 159	2 124	2 114
Koks, ca 40–80 mm, »	hl	496	492	491	508	506	489	484	484	484

[1] Avser huggen vara fr. o. m. juni 1950. — [2] Fr. o. m. juni 1950 ändrad kvalitet.

G. He-k

Arbetsmarknaden under juni 1950

Läget på arbetsmarknaden under juni månad kännetecknades av fortsatt god sysselsättning inom flertalet näringsgrenar och stor knapphet på såväl manlig som kvinnlig arbetskraft, vilken knapphet framträdde mera markerad än vid motsvarande tid 1949.

Vid de offentliga arbetsförmedlingarna var i genomsnitt antalet ansökningar om arbete 5 % och antalet lediganmälda platser 1,4 % lägre i juni än i maj. Nedgången i sökandefrekvensen gällde uteslutande manlig arbetskraft; beträffande kvinnlig däremot redovisades en viss ökning. Genomsnittliga antalet arbetsansökningar på 100 lediga platser utgjorde 84 i juni mot 87 i maj; motsvarande jämförelsetal var för manlig arbetskraft 93 och 99 samt för kvinnlig 73 och 70. Inom enbart industri och byggnadsverksamhet var relationstalet 73 i juni mot 87 i maj.

Genom arbetsförmedlingarnas medverkan tillsattes under redovisningsmånaden ca 70 700 platser med manliga och 38 100 med kvinnliga sökande eller tillhopa 108 800 platser, vilket i jämförelse med maj innebär en nedgång med 3 % för män och en uppgång med 6 % för kvinnor men sammanlagt ungefär oförändrad situation. Av samtliga tillsatta platser hade 41 % högst en veckas varaktighet. I samverkan mellan arbetsförmedlingar på olika orter tillsattes under juni 9 320 platser, varav 6 516 med manliga och 2 804 med kvinnliga sökande. — Förmedlingsverksamheten vid de olika arbetsförmedlingarna samt inom skilda yrkesgrupper framgår av tab. 1—5 i tabellavdelningen.

Socialstyrelsen inhämtar icke några uppgifter angående sysselsättningen inom industrin under juni månad, varför siffror härför icke föreligger.

De senast tillgängliga preliminära siffrorna för arbetslösheten inom fackförbunden visar, att av de rapporterande förbundens medlemmar endast 1,4 % var arbetslösa vid månadsskiftet maj/juni mot 2,1 % en månad tidigare.

Antalet av arbetslöshetsnämnderna vid utgången av juni rapporterade hjälpsökande arbetslösa uppgick till 1 613, vilket innebär en minskning under månaden med 618 eller 27,7 %. Hjälpbehovet hade denna månad den största omfattningen i Stockholms stad med 340 hjälpsökande, närmast följd av Västernorrlands län med 317 och Norrbottens län med 264.

En jämförelse med läget i juni 1949 visar, att antalet ansökningar om arbete på 100 lediga platser var lägre än året förut, eller 84 mot 93; för enbart industri och byggnadsverksamhet var motsvarande jämförelsetal 73 och 84. Arbetslösheten inom fackförbunden sjönk och utgjorde, såsom förut nämnts, 1,4 % vid månadsskiftet maj/juni 1950 mot 1,9 % i fjol. Antalet hjälpsökande hos arbetslöshetsnämnderna var 6,3 % lägre än i slutet av juni 1949.

På grundval av föreliggande statistiska uppgifter samt av upplysningar, som meddelats av arbetsförmedlingarna eller införskaffats på annat sätt, lämnas här nedan en översikt över förhållandena på arbetsmarknaden under juni månad inom olika områden av näringslivet.

Det mest aktuella arbetskraftsbehovet inom *jordbruket* avsåg under juni tillfällig arbetshjälp för betgallringen och för höskörden. Stora svårigheter förelåg att fylla det vid månadens början rätt avsevärda restbehovet inom betdistrikten, men genom fortsatt rekrytering av arbetskraft från övriga delar av landet och genom samverkan med arbetsförmedlingarna i Danmark och Finland kunde arbetskraftsfrågan lösas i tillfredsställande grad. För höskörden efterfrågades arbetsfolk i ganska stor omfattning redan från mitten av månaden, men det anmälda behovet kunde i det närmaste tillgodoses, bl. a. med semesterfirare och från betfälten friställd arbetskraft. Liksom tidigare år anordnades i olika delar av landet ett stort antal jordbruksläger för skolungdom. — Fortfarande rådde brist på yrkeskunnig arbetskraft för fast anställning inom jordbruket, främst djurskötare.

Inom *skogsbruket* förelåg ett avsevärt behov av arbetskraft till skogsvårdsarbeten och sommarhuggningar, vilka i år hade mycket stor omfattning i norra och mellersta delarna av landet. Tillgången på skogsarbetare minskade emellertid väsentligt sedan i maj, och arbetskraftsbristen markerades ytterligare. Av vid arbetsförmedlingarna lediganmälda 7 300 platser kunde sålunda endast omkring 2 700 tillsättas. — I norra och mellersta Sverige anordnades under månaden särskilda skogsläger för äldre skolungdom, som sysselsattes med skogsvårdsarbeten av olika slag.

På de *industriella* arbetsområdena minskade tillgången på arbetssökande ytterligare under juni, och inom flertalet branscher var arbetskraftsbristen starkt framträdande. Under senare delen av månaden inträdde i många fall en viss avmattning i efterfrågan inför de förestående semestrarna. Metallindustrin redovisade dock ökat behov av arbetskraft och stor brist på både specialarbetare och icke yrkesutbildad personal, såväl manlig som kvinnlig. Antalet anställda vid järnbruken ökade något under månaden, men arbetsstyrkan var dock på grund av den stora avgången tidigare under våren mindre än vid motsvarande tid i fjol. Inom träindustrin noterades större underskott på sågverks- och brädgårdsarbetare än under juni föregående år. Pappers- och pappersmasseindustrin hade full sysselsättning och ökat behov av arbetskraft. Möbelfabrikerna däremot hade fortfarande ojämn arbetstillgång med korttidsarbete på en del orter jämsides med att svårigheter på andra håll förelåg att erhålla tillräckligt med arbetskraft, särskilt maskinsnickare. Livsmedelsindustrin visade en säsongmässigt ökad efterfrågan och minskad tillgång på arbetskraft, bl. a. vid konservfabriker samt inom bageri- och charkuteriyrkena.

Inom *byggnadsverksamheten* rådde full sysselsättning för samtliga yrkesgrupper över praktiskt taget hela landet. Tillgången på arbetskraft var mycket knapp, och brist rapporterades i fråga om murare, målare och grovarbetare. Enligt preliminära rapporter till arbetsmarknadsstyrelsen från

byggnadsfackföreningar på 48 större orter var vid utgången av juni endast 0,7 % av medlemmarna inom byggnadsfacken fristämplade på grund av arbetslöshet mot 1,3 % i maj och 1,8 % i slutet av juni 1949. Procentsiffran hade den 15 juli sjunkit till 0,6 % (1,4 % år 1949).

Förmedlingsverksamheten för *sjöfolk* ökade i omfattning under juni jämfört såväl med föregående månad som med juni 1949. Brist rådde på behörigt befäl och radiotelegrafister, men även i fråga om befaret däcksmanskap och intendenturpersonal rådde svårigheter att anskaffa tillräckligt med arbetskraft. Vid sjömanshusen redovisades under juni sammanlagt 6 155 påmönstringar och 5 808 avmönstringar mot 5 810 och 4 963 en månad tidigare. För juni 1949 var motsvarande siffror 5 810 och 5 493. — Den livliga sjöfarten medförde i stort sett mycket god och jämn sysselsättning för stuveriarbetarna.

Inom *affärsverksamheten* minskade antalet arbetssökande sedan i maj jämsides med att platstillgången ökade. Mest kännbar var bristen på kvinnlig personal till livsmedelsaffärer, främst charkuteribiträden, men även inom beklädnads-, manufaktur- och konfektionsbranscherna kvarstod ett underskott på yrkeskunnig arbetskraft. Svårigheterna att tillgodose behovet av semestervikarier och extrapersonal var mycket stora. Större affärsföretag sökte i vissa fall tillfälligtvis avhjälpa personalbristen genom att anställa skolungdom och annan arbetskraft utan försäljningsvana.

Efterfrågan på *kontorspersonal* ökade ytterligare under juni för såväl fasta anställningar som semestervikariat. Bristen på stenografer, korrespondenter och rutinerade maskinskriverskor blev alltmer utbredd, men även i fråga om mindre kvalificerad kvinnlig personal rådde en betydande knapphet, särskilt i de större städerna. Tillskottet av nyutexaminerade från handelsskolorna absorberades som regel mycket snabbt av marknaden. För äldre manliga kontorister var situationen alltjämt ogynnsam.

På det *tekniska arbetsområdet* rådde livlig efterfrågan på kvalificerade ritare och konstruktörer, arbetsstudieingenjörer, kartriterskor och yngre laboratoriebiträden, men tillgången på kompetenta sökande var otillräcklig. Platstillgången för arbetsledare och förmän inom byggnads- och anläggningsbranschen var däremot mindre god.

Hotell- och restaurangbranschen hade inför högsäsongen en avsevärd brist på arbetskraft av olika slag, främst yrkeskunnig kökspersonal. Behovet av serveringspersonal kunde däremot förhållandevis bättre tillgodoses.

Inom *hälsovård och sjukvård* kvarstod bristen på biträdespersonal för fasta anställningar. Även i fråga om semestervikarier förelåg fortfarande ett visst underskott, men det anmälda behovet kunde till stor del fyllas under juni, bl. a. genom tillskott av skolungdom och andra sommarlediga. Sinnessjukhus och vårdhem syntes ha stora svårigheter att få erforderlig personal.

På det *husliga* arbetsområdet inträdde som vanligt vid denna tid en nedgång i efterfrågan på arbetskraft i samband med familjernas utflyttning

till landet. Behovet av tillfällig hemhjälp blev i ganska stor utsträckning tillgodosett, medan hembiträdesbristen kvarstod ungefär oförändrad. Skolungdomar antog i många fall hushållsarbete under ferierna.

E. Lr

Byggnadsregleringen. Under månaden meddelades byggnadstillstånd beträffande 5 485 ansökningar med en byggnadskostnad av 225,7 milj. kr. Härav beviljades 390 ansökningar av Kungl. Maj:t eller arbetsmarknadsstyrelsen samt 5 095 av länsarbetsnämnderna. Byggnadskostnaderna i fråga om dessa ansökningar uppgick till 87,0 resp. 138,7 milj. kr (tab. 11—13).

Hjälpverksamheten för arbetslösa. Antalet av arbetslöshetsnämnderna rapporterade hjälpsökande arbetslösa uppgick vid juni månads utgång till 1 613, vilket i jämförelse med föregående månad innebär en minskning med 618. Av de hjälpsökande var 37 (2,3 %) i åldern 16—25 år, 411 (25,5 %) 26—50 år samt 1 165 (72,2 %) över 50 år. De arbetslösas fördelning efter ålder, yrke och hjälpform inom olika områden framgår av tab. 10.

Under juni månad beviljade arbetsmarknadsstyrelsen statsbidrag till statliga och statskommunala beredskapsarbeten, vilkas sammanlagda kostnader beräknas till 72 391 kr. Hela beloppet avsåg ytterligare kostnader för tidigare beviljade arbeten. Under budgetåret 1949/50 har styrelsen beviljat statsbidrag till beredskapsarbeten, kostnadsberäknade till 12 555 906 kr.

Av antalet hjälpsökande vid juni månads utgång åtnjöt 1 456 (90,3 %) hjälp från stat och kommun. Av dessa hjälptes 1 310 (90,0 %) helt eller delvis med statsmedel. Av hela antalet hjälpsökande var 1 377 (85,4 %) hjälpta genom arbete och 79 (4,9 %) genom understöd (inkl. utbildningshjälp).

En summarisk redogörelse för den av arbetsmarknadsstyrelsen bedrivna hjälpverksamheten under juni månad lämnas i det följande. Om icke annat anmärkts, avser sifferuppgifterna förhållandena vid månadens slut.

Arbetslinjen. I statliga beredskapsarbeten sysselsattes vid 17 arbetsplatser i arbetsmarknadsstyrelsens regi 258 arbetslösa och vid 30 arbetsplatser i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens regi 408 arbetslösa. Vid 17 statskommunala beredskapsarbeten sysselsattes 119 arbetslösa och vid 172 arkivarbetsplatser 429 arbetslösa inom tekniska och merkantila yrken; 19 personer erhöll musikerhjälp. Dessutom sysselsattes 409 flyktingar vid arkivarbeten; 6 flyktingar erhöll musikerhjälp. Dessa ingår ej i arbetslöshetsnämndernas månadsrapporter. Detsamma är förhållandet med 145 vid beredskapsarbeten sysselsatta specialarbetare.

Understödslinjen. Dagunderstöd utgick i 3 städer och 2 landskommuner till sammanlagt 18 arbetslösa (utom kursdeltagare), av vilka 8 var försörjningspliktiga. Under månaden hade 3 städer och 1 landskommun även beviljats tillstånd att bedriva hyreshjälpsverksamhet med bidrag av statsmedel.

Utbildningshjälp. Av deltagarna i de beredskapskurser och yrkesutbildningskurser för arbetslösa, som står under ledning av överstyrelsen för yrkesutbildning, var 59 anmälda som hjälpsökande. Av dessa åtnjöt 12 dagunderstöd eller bidrag till inackorderingskostnaderna.

Statliga stenbeställningar. Vid de statliga stenbeställningarna sysselsattes 895 genom arbetsmarknadsstyrelsen uttagna stenarbetare, varav 828 i Göteborgs och Bohus samt 67 i Blekinge län. Av samtliga var 138 att anse som fullgod arbetskraft.

Meddelanden från arbetsmarknadsstyrelsen

Sjuksköterskebyråerna under 1949. Inom medicinalstyrelsen, som utövar överinseendet över de godkända sjuksköterskebyråerna, har uppgifter sammanställts rörande dessa byråers verksamhet under 1949. Följande godkända sjuksköterskebyråer var i verksamhet: Fredrika Bremerförbundets sjuksköterskebyråer i Stockholm, Umeå, Linköping, Jönköping, Östersund, Karlstad, Falun, Kristianstad, Västerås, Gävle, Eskilstuna, Sundsvall, Luleå, Borås, Röda korsets och Sophiahemmets sjuksköterskebyråer i Stockholm, Södra Sveriges sjuksköterskehems sjuksköterskebyrå i Lund, Uppsala sjuksköterskehems sjuksköterskebyrå i Uppsala, Göteborgs sjuksköterskebyrå i Göteborg, Örebro stads och läns sjuksköterskebyrå i Örebro samt Svea sjuksköterskebyrå i Stockholm.

Vid slutet av året var 12 776 sjuksköterskor inskrivna vid sjuksköterskebyråerna, därav 8 035 anställda å fasta tjänster, 1 790 disponibla för privatvård och vikariat samt 2 951 disponibla för tillfälligt arbete. I sistnämnda antal ingår även pensionerade m. fl. Antalet sjuksköterskor i aktiv tjänst vid 1949 års utgång utgjorde 9 825 mot 9 525 vid 1948 års utgång. Under 1949 hade nytillkommit 789 sköterskor och avgått 229. Antalet under året förmedlade fasta tjänster utgjorde 1 375, varjämte 4 124 vikariat och 1 193 privatvårdsanställningar förmedlades. Vidare förmedlades 54 000 kortare sjukbesök, därav 41 000 av Göteborgs sjuksköterskebyrå. — En redogörelse för sjuksköterskebyråernas verksamhet under 1948 lämnades i Soc. Medd. årg. 1949, sid. 535.

Arbetslöshet och understödsverksamhet i de erkända arbetslöshetskassorna[1]

April 1950

De erkända arbetslöshetskassorna hade vid redovisningsmånadens utgång 1 069 168 medlemmar, varav 884 465 män och 184 703 kvinnor. Under månaden har medlemsantalet minskat med 2 478, varvid antalet män minskat med 1 743 och antalet kvinnor med 735.

För samtliga försäkrade i genomsnitt var arbetslöshetsprocenten för april 1950 4,1 mot 4,3 närmast föregående månad och 4,9 för april 1949. Arbetslöshetsprocenten för manliga och kvinnliga medlemmar utgjorde resp. 4,3 och 3,3 för april 1950 mot resp. 4,6 och 3,1 under närmast föregående månad samt 5,3 och 3,1 för april 1949.

Beräknas arbetslöshetsprocenten för en tolvmånadersperiod, som successivt framflyttas för varje redovisningsmånad, erhålls följande procenttal för samtliga försäkrade i genomsnitt för hela perioden.

Arbetslöshetsprocent:	1949									1950			
	april	maj	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	mars	april
a) under angiven månad	4·9	3·2	3·0	3·4	2·6	2·6	2·8	3·0	6·5	7·0	5·9	4·8	4·1
b) under en 12-månadersperiod med angiven månad som slutmånad	4·1	4·1	4·1	4·1	4·0	4·0	4·0	4·0	3·9	4·0	4·1	4·0	4·0

Antalet understödsdagar under april 1950 utgjorde 323 364. Om varje redovisad arbetslöshetsvecka antas motsvara sex arbetslöshetsdagar, uppgick antalet arbetslöshetsdagar under samma månad till 1 061 712. Den på grundval härav beräknade understödsprocenten, dvs. antalet understödsdagar i procent av antalet arbetslöshetsdagar, var sålunda 30,5 mot 32,8 för närmast föregående månad och 31,0 för april 1949.

Av de erkända arbetslöshetskassorna utbetalades under april 1950 ett sammanlagt understödsbelopp av 2 575 890 kr, varav 2 099 292 kr såsom daghjälp, 235 575 kr som barntillägg samt 241 023 kr som make- och husföreståndarinnetillägg. I ovan nämnt belopp för utbetalad daghjälp ingår kristillägg med 242 213 kr. Per understödsdag i genomsnitt motsvarar detta ett daghjälpsbelopp (kristillägg inräknat) av 6,49 kr, under det att familjetilläggen tillhopa uppgår till 1,48 kr. Det genomsnittliga dagunderstödet under månaden utgjorde således 7,97 kr. Motsvarande belopp var för närmast föregående månad 6,49, 1,47 och 7,96 kr samt för april 1949 resp. 6,39, 1,54 och 7,93 kr.

Uppgifter för varje särskild kassa återfinns i tabellen på följande sida.

H. Sm

[1] En redogörelse för uppläggningen av denna månadsstatistik lämnas i Soc. Medd. årg. 1942 sid. 322, och årg. 1944, sid. 773.

Arbetslöshet och understödsverksamhet i de erkända arbetslöshetskassorna April 1950

Arbetslöshetskassa (och år för verksamhetens början)	Antal medlemmar [1]	Antal arbetslöshetsveckor [2]	Antal arbetslöshetsveckor i % av hela antalet veckor			Understödda dagar		Utbetalat understöd		
								under månaden		under närmast föreg. mån., kr
			under månaden	under närmast föreg. mån.	under löpande 12-mån.-per.	antal	i % av antalet arbetslöshetsdagar [3]	totalt, kr	därav familjetillägg, kr	
Beklädnadsarb. . (1935)	38 312	3 269	2·1	1·4	3·5	5 582	28·2	34 000	23 64	41 105
Sadelmak. m. fl. »	5 845	845	3·6	3·6	5·3	2 275	44·9	17 059	2 319	19 581
Stenindustriarb. »	4 335	770	4.4	6 3	7·0	1 238	26·8	7 802	2 123	23 834
Handelsanst. m. fl. »	60 211	3 161	1 3	1·4	1 3	3 848	20·3	28 700	4 049	35 428
Sko- o. läderarb. »	12 126	966	2 0	2·1	2·8	1 898	32 7	14 566	1 632	28 062
Träindustriarb. (1936)	57 506	7 622	3·3	3 3	5·3	17 116	37·4	136 937	24 888	198 612
Musikernas m. fl. »	7 056	3 893	13 8	11·0	12·0	1 734	7·4	11 493	1 635	20 283
Lantarbetarnas . »	43 314	8 287	4·8	7·8	5·8	17 260	34·7	107 732	23 443	207 669
Frisörernas . . . »	4 225	161	1.0	0·9	1·0	58	6·0	345	31	942
Livsmedelsarb. . (1937)	38 356	7 114	4·6	4·3	3·9	15 352	36·0	113 193	11 666	128 935
Textilarbetarnas »	47 333	2 769	1·5	1·1	1·7	3 156	19 0	21 747	1 660	25 340
Gjuteriarbetarnas (1938)	12 277	671	1·4	1·5	1·9	1 771	44·0	14 088	1 979	16 902
Gruvindustriarb. »	10 044	1 179	2·9	2·5	2·8	1 653	23·4	10 597	2 040	16 755
Handelstjänstem. (1940)	10 712	704	1·6	1 6	1·3	802	19·0	5 798	604	7 943
De kem.-tekn. arb. (1941)	14 140	672	1·2	1·2	1·6	2 085	51·7	12 399	1 695	15 816
Bleck- o. plåtslag. »	3 297	480	3.6	4·1	2·6	1 927	66·9	15 876	2 835	25 195
Försvarsv. civ. pers. »	19 365	880	1·1	1·6	1·1	1 986	37·6	15 191	2 896	23 985
Bryggeriarb. . . (1942)	7 315	471	1·6	1·9	1·6	848	30·0	5 924	607	8 965
Transportarb. . »	33 967	6 014	4·4	5·4	4 4	13 307	36 9	117 129	24 195	140 315
Metallindustriarb. »	214 656	[4]10 217	1·2	1·2	1·3	23 907	39 0	183 584	26 055	207 141
Bokbinderiarb. . »	11 070	330	0·7	0·4	0·4	643	32·5	4 045	310	5 478
Hotell- o. rest.-anst. »	21 719	1 944	2·2	2·9	2·3	2 389	20·5	17 723	1 454	26 149
Handelsresandenas »	540	8	0·4	0·4	0·2	57	(118·8)	431	32	462
Ind.-tjänstem. . . »	57 296	1 665	0 7	0·5	0·6	808	8.1	5 881	651	14 815
Arbetsledarnas . »	24 786	180	0·2	0·2	0·2	722	66·9	6 241	1 368	4 268
Fabriksarb. . . (1943)	58 658	9 382	4·0	4 0	3·7	18 594	33·0	119 922	21 368	237 135
Elektrikernas . . »	18 013	1 619	2·2	2·2	1·7	3 972	40·9	29 280	4 881	33 081
Sjöfolkets . . . . »	18 425	8 272	11·2	8·7	8·4	5 207	10·5	34 328	3 113	42 425
Målarnas . . . . »	16 516	11 552	17·5	21·7	12·4	33 795	48·8	290 244	53 992	313 809
Vägarbetarnas . (1944)	15 435	5 533	9·0	7.7	8·9	6 880	20·7	49 459	12 917	23 637
Järnvägsmännens (1945)	27 563	2 096	1·9	2·5	1 5	8 219	65·4	72 108	14 780	98 504
Maskinbefälets . »	2 554	0	0·0	0·0	0·0	90	—	468	18	759
Teateranställdas (1946)	355	108	7·6	8·1	6·6	258	39·8	1 410	60	932
Typografernas . »	13 409	158	0·3	0·3	0·4	126	13·3	849	73	1 760
Byggnadsarb. . . (1947)	106 470	49 185	11·5	12·8	10·2	106165	36·0	931 671	191792	1368034
Skogs- o. flottn.-arb. (1948)	20 745	17 335	[5]20·9	13·1	15·8	6 862	6·6	45 297	14 418	54 290
Murarnas . . . (1949)	12 140	7 440	15·3	23·7	15·4	10 824	24·2	92 423	16 655	212 157
Summa	1070086	176952	4·1	4·3	4·0	323364	30·5	2575890	476 598	3630503

[1] Månadsmedeltal.
[2] = antal veckor, för vilka avgiftsbefrielse meddelats på grund av uppgiven arbetslöshet.
[3] En arbetslöshetsvecka antages motsvara sex arbetslöshetsdagar.
[4] = 4/9 av det för april och maj redovisade antalet arbetslöshetsveckor.
[5] Preliminära siffror.

Tabeller till berättelserna över arbetsmarknaden

A. Arbetsförmedling[1]

Tab. 1: Översikt av verksamheten vid de olika arbetsförmedlingarna under juni 1950

Arbetsförmedlingen i	Manliga avdeln.			Kvinnliga avdeln.			Tillsammans				Ansökningar per 100 led. pl.
	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Därav högst 1 veck. varakt.	
Stockholms stad .	15 894	15 710	11 845	11 268	17 608	8 989	27 162	33 318	20 834	14 041	82
Stockholms län . .	2 461	3 582	1 682	1 929	3 164	1 436	4 390	6 746	3 118	889	65
Uppsala län . . .	1 608	1 745	821	1 210	1 718	520	2 818	3 463	1 341	285	81
Södermanlands län	2 570	3 081	1 703	1 496	2 061	950	4 066	5 142	2 653	448	79
Östergötlands län .	4 986	5 635	3 715	2 532	3 565	1 634	7 518	9 200	5 349	2 207	82
Jönköpings län . .	2 273	2 415	1 242	1 475	2 328	1 000	3 748	4 743	2 242	468	79
Kronobergs län . .	1 854	1 900	1 245	922	1 157	596	2 776	3 057	1 841	598	91
Kalmar län . . .	2 149	2 618	1 642	1 146	1 406	821	3 295	4 024	2 463	597	82
Gotlands län . . .	376	876	444	201	544	358	577	1 420	802	50	41
Blekinge län . . .	1 459	1 305	1 069	1 276	1 267	961	2 735	2 572	2 030	876	106
Kristianstads län .	1 920	2 138	1 275	1 383	2 087	913	3 303	4 225	2 188	635	78
Malmö stad . . .	4 556	4 345	3 867	2 570	3 690	2 346	7 126	8 035	6 213	3 733	89
Malmöhus län i övr.	4 713	5 125	3 816	2 964	3 767	2 454	7 677	8 892	6 270	1 899	86
Hallands län . . .	1 182	1 303	876	1 116	1 923	847	2 298	3 226	1 723	482	71
Göteborgs stad . .	10 581	12 226	10 415	4 157	5 729	3 348	14 738	17 955	13 763	8 535	82
Gbg o. Boh. län i övr.	1 503	1 498	935	1 079	1 616	604	2 582	3 114	1 539	460	88
Älvsborgs län . .	2 869	2 772	1 491	1 614	2 320	957	4 483	5 092	2 448	521	88
Skaraborgs län . .	1 739	1 986	1 044	1 179	1 742	654	2 918	3 728	1 698	445	78
Värmlands län . .	2 994	3 721	2 286	1 587	1 714	1 006	4 581	5 435	3 292	1 009	84
Örebro län	3 615	3 802	2 447	1 637	2 457	1 161	5 252	6 259	3 608	1 516	84
Västmanlands län .	2 338	2 851	1 446	1 230	1 447	718	3 568	4 298	2 164	315	83
Kopparbergs län .	2 435	2 873	1 503	1 219	1 787	822	3 654	4 660	2 325	214	78
Gävleborgs län . .	3 731	3 631	2 632	1 919	2 074	1 386	5 650	5 705	4 018	1 712	99
Västernorrlands län	5 551	5 152	3 462	1 765	1 607	929	7 316	6 759	4 391	1 260	108
Jämtlands län . .	1 843	2 822	1 269	791	1 137	663	2 634	3 959	1 932	169	67
Västerbottens län .	3 783	3 881	2 654	1 469	1 707	939	5 252	5 088	3 593	484	103
Norrbottens län . .	4 825	5 083	3 844	2 009	1 614	1 125	6 834	6 697	4 969	570	102
Summa juni 1950	95 808	103576	70 670	53 143	73 236	38 137	148 951	176 812	108807	44 418	84
» maj 1950	104 950	105695	72 874	51 903	73 717	35 815	156 853	179 412	108689	46 769	87
» juni 1949	95 800	85 261	62 672	47 259	69 367	34 727	143 059	154 628	97 399	35 519	93
» » 1948	90 553	103129	67 571	46 059	75 111	35 511	136 612	178 240	103082	37 112	77
» » 1947	87 969	124807	72 145	45 451	77 545	35 803	133 420	202 352	107948	38 629	66

[1] En arbetssökande person anses göra en ansökning om arbete varje månad han besöker arbetsförmedlingen. Därest han anvisas arbete och efter dettas avslutande återkommer till kontoret under samma månad, räknas han dock ha gjort förnyad ansökning. En och samma arbetssökande person kan sålunda motsvaras av flera arbetsansökningar under samma månad.

En del av platserna inom ett yrke kan besättas med sökande från annan yrkesgrupp. Till följd härav kan de tillsatta platserna inom en yrkesgrupp överstiga antalet sökande i samma grupp.

Tab. 2. Översikt av verksamheten inom olika yrkesgrupper under juni 1950

Yrkesgrupper	Manliga avdeln.			Kvinnliga avdeln.			Tillsammans				
	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Arb.	Ans.	L. p.	T. p.	Därav 1 v.
Jordbruk o. skogsbruk	7 465	16 560	8 323	251	2 290	1 872	7 010	7 716	18 850	10 195	1 681
Jordbruk	3 514	7 482	4 202	161	1 036	819	3 250	3 675	8 518	5 021	851
Trädgårdsskötsel	405	1 804	1 518	90	1 179	984	370	495	2 983	2 497	794
Fiske	78	14	13	—	—	—	60	78	14	13	—
Skogsbruk	3 468	7 260	2 595	—	75	69	3 330	3 468	7 335	2 664	36
Industri o. hantverk	29 608	36 169	19 070	4 232	9 961	2 412	29 742	33 840	46 130	21 482	511
Malmbr. o. metallind.	7 302	11 553	3 943	450	1 060	289	6 646	7 752	12 613	4 232	20
Jord- o. stenind.	874	1 663	657	81	187	52	898	955	1 800	709	10
Träindustri	2 363	2 389	1 067	39	35	21	2 188	2 402	2 424	1 088	14
Pappers- o. graf. ind.	655	1 470	547	188	630	178	729	843	2 100	725	9
Livsmedelsindustri	1 202	1 842	996	904	1 729	789	1 874	2 106	3 571	1 735	114
Textil- o. bekl.-ind.	816	1 043	352	2 011	5 416	890	2 480	2 827	6 459	1 242	33
Läder-, hår- o. gummiindustri	1 300	561	222	466	628	140	1 638	1 766	1 184	362	—
Kemisk-teknisk ind.	180	346	210	91	331	103	226	271	677	313	—
Byggnadsverksamhet	14 889	15 250	11 089	2	—	—	13 037	14 891	15 250	11 089	310
Kraft- o. vattenverk	27	52	37	—	—	—	26	27	52	37	1
Samfärdsel	16 182	21 795	20 247	498	490	301	10 798	16 680	22 285	20 548	13 675
Landtransp. Luftfart	9 333	16 557	15 599	266	280	90	4 795	9 599	16 787	15 689	13 424
Sjöfart	6 849	5 238	4 648	232	260	211	6 003	7 081	5 498	4 859	251
Handel	5 266	7 096	4 953	9 440	20 156	10 939	9 339	14 706	27 252	15 892	7 942
Affärsverksamhet	1 522	1 246	410	1 950	3 866	1 828	3 247	3 472	5 112	2 238	123
Lagerarbete	1 632	2 000	1 375	188	640	357	1 228	1 820	2 640	1 732	318
Bank- o. försäkringsv.	87	88	59	19	26	17	106	106	114	76	2
Hotell, rest., storhush.	2 025	3 762	3 109	7 283	15 624	8 737	4 758	9 308	19 886	11 846	7 499
Förvaltn. o. fria yrken	13 289	8 693	7 124	5 464	6 356	2 925	14 284	18 753	15 049	10 049	5 564
Allmän tjänst	536	114	57	22	3	1	509	558	117	58	—
Socialvård	60	58	34	87	142	76	127	147	195	110	2
Tekniska arbetsomr.	2 993	1 066	544	200	155	64	3 098	3 193	1 221	608	—
Kontorsarbete	2 056	1 591	1 000	2 869	5 165	2 186	4 697	4 925	6 756	3 186	57
Undervisning m. m.	810	494	280	1 429	456	214	2 226	2 289	950	444	14
Konstnärlig verks.	6 884	5 375	5 259	857	485	484	3 627	7 691	5 810	5 698	5 491
Hälso- o. sjukvård	160	384	155	1 715	3 635	1 719	1 599	1 875	4 019	1 874	126
Husligt arbete	15	51	45	16 289	26 449	15 103	9 199	16 304	26 500	15 148	9 739
Genomgående yrken, div. arb.	8 362	10 317	8 681	1 227	2 547	1 610	5 805	9 589	12 864	10 291	4 353
Genomgående yrken	3 085	5 813	4 849	1 201	2 460	1 555	2 790	4 286	8 273	5 904	1 077
Diversearbete	5 277	4 504	4 832	26	87	55	3 015	5 303	4 591	4 387	3 276
Annat arbete	15 461	2 511	2 072	14 027	1 352	1 256	28 498	29 488	3 863	3 328	834
Extra skördehjälp m. m.	1 487	1 799	1 560	956	1 887	1 241	2 887	2 443	3 186	2 801	834
Elevpraktikarbete	789	712	512	69	15	15	819	858	727	527	—
Utan avsl. utbildn.	18 185	—	—	13 002	—	—	25 292	26 187	—	—	—
Summa	**95 808**	**103576**	**70 670**	**58 143**	**78 286**	**38 187**	**116 274**	**148951**	**176812**	**108807**	**44 418**
Därav under 18 år	14 692	18 044	10 081	13 725	11 781	8 892	27 447	28 417	24 825	18 473	1 994

Tab. 3. Förhållandet mellan tillgång och efterfrågan på arbetskraft under juni och maj 1950 samt juni 1949

Huvudgrupper	Ansökningar på 100 lediga platser									Tillsatta platser på 100 lediga juni 1950		
	Manliga			Kvinnliga			Tillsammans					
	Juni 1950	Maj 1950	Juni 1949	Juni 1950	Maj 1950	Juni 1949	Juni 1950	Maj 1950	Juni 1949	Män	Kv.	Tills.
Jordbruk o. skogsbruk	45	62	62	11	18	15	41	57	56	50	82	54
Jordbruk, trädg.sk. o. fiske	43	43	46	11	19	15	37	39	41	62	81	65
Skogsbruk	48	94	105	·	9	·	47	91	108	86	·	86
Industri o. hantverk	82	95	100	42	52	33	73	87	84	53	24	47
Samfärdsel	74	83	93	102	114	83	75	84	93	93	61	92
Handel	74	79	87	47	55	47	54	62	57	70	54	58
Husligt arbete	·	·	·	62	60	57	62	60	57	·	57	57
Samtliga	**93**	**99**	**112**	**73**	**70**	**68**	**84**	**87**	**93**	**68**	**52**	**62**
Därav under 18 år	113	100	119	117	118	107	114	107	113	77	71	74

Tab. 4. Verksamheten inom vissa yrkesgrupper under juni och maj 1950 samt juni 1949

Yrkesgrupper	Ansökningar om arbete			Lediga platser			Tillsatta platser		
	Juni 1950	Maj 1950	Juni 1949	Juni 1950	Maj 1950	Juni 1949	Juni 1950	Maj 1950	Juni 1949
Lantarbetare	3 675	4 848	3 490	8 518	11 213	7 569	5 021	7 249	4 753
Skogsarbetare	3 468	6 655	3 104	7 335	7 293	3 014	2 664	3 906	1 899
Gruvarbetare	200	225	165	151	176	347	54	66	142
Järn- och metallverksarbetare	594	622	452	1 088	1 064	1 458	391	338	380
Gjuteriarbetare	549	585	548	711	756	703	221	256	259
Verktygsarbetare	199	201	183	443	400	430	76	45	70
Maskinarbetare	1 581	1 538	1 390	2 262	2 244	2 153	777	566	692
Filare o. maskinuppsättare	489	471	431	583	636	498	175	207	145
Övriga metallarbetare	4 140	4 596	3 692	7 375	6 900	5 974	2 538	1 995	2 092
Torvindustriarbetare	50	125	88	207	212	229	97	108	141
Stenindustriarbetare	300	411	433	258	265	157	62	90	84
Sågverks- o. brädgårdsarbetare	709	806	812	1 129	1 283	865	600	653	505
Pappersmassefabriksarbetare	280	324	233	499	503	215	247	271	138
Pappersbruksarbetare	191	201	155	479	440	312	148	164	113
Kvarnarbetare	82	123	85	53	43	80	32	31	40
Bageri- o. konditoriarbetare	833	1 174	514	1 389	1 857	1 332	504	494	407
Sockerindustriarbetare	61	140	212	67	49	64	30	27	36
Textilarbetare	1 016	1 078	872	2 367	2 381	2 420	373	423	493
Beklädnadsarbetare	1 450	1 661	1 102	2 860	2 898	3 505	530	541	490
Skofabriksarbetare	377	538	408	399	550	585	144	199	191
Byggnadsträarbetare	3 808	5 324	5 692	3 558	3 742	3 829	2 779	3 273	3 469
Murare	872	1 205	1 202	1 360	1 547	1 266	729	970	979
Målare	604	1 474	637	976	2 997	898	373	635	406
Rörarbetare o. elektriska montörer	1 237	1 687	1 423	914	790	747	457	471	511
Byggnadsgrovarbetare	5 198	6 431	5 547	5 532	6 775	5 340	4 307	5 275	4 398
Sjöfolk	7 081	7 479	6 723	5 498	5 131	5 355	4 859	4 601	4 756
Kontorspersonal	4 925	5 381	4 756	6 756	5 964	5 588	3 136	2 333	2 596
Lärare	2 096	1 314	1 830	897	818	899	404	310	428
Hembiträden	2 531	2 847	2 617	8 219	9 004	8 483	1 936	1 655	1 764
Tillfällig hemhjälp	8 883	10 040	8 122	14 380	17 189	13 006	11 299	12 654	10 090

Tab. 5. Verksamheten inom olika yrkesgrupper vid de särskilda arbetsförmedlingarna under juni 195

A = ansökningar, L = lediga platser, T = tillsatta platser.

Arbetsförmedlingen i	A	L	T	A	L	T	A	L	T	A	L	T	A	L	T
	Jordbruk, trädg.-skötsel o. fiske			Skogsbruk			Malmbrytning o. metallindustri			Trä- o. pappers-industri			Byggnadsverk-samhet		
Stockholm . .	73	179	112	3	1	—	1 196	1 773	521	185	548	165	1 455	846	489
Stockholms l.	327	660	348	72	89	18	351	839	239	42	115	27	568	707	383
Uppsala l. .	93	349	116	14	145	17	138	263	53	43	106	36	331	318	219
Södermanl. l.	189	413	161	36	36	5	512	1 005	355	81	149	63	357	509	319
Östergötl. l. .	203	1 153	841	56	34	9	346	820	195	102	219	57	545	561	387
Jönköpings l.	81	322	153	24	11	9	271	430	117	378	258	96	382	486	316
Kronobergs l.	123	208	98	32	110	26	118	157	66	152	185	93	275	397	260
Kalmar l. . .	119	472	270	32	22	14	181	251	100	277	200	79	345	624	402
Gotlands l. .	43	350	246	—	—	—	14	19	4	2	13	1	43	107	44
Blekinge l. .	47	108	79	10	4	2	186	232	116	29	27	19	313	272	227
Kristianst. l.	160	543	293	18	—	—	70	203	52	221	154	73	238	311	178
Malmö . . .	216	973	921	7	—	—	211	393	171	58	120	46	308	289	264
Malmöh. l. i ö.	614	2 691	2 330	9	—	—	254	459	184	76	123	50	320	405	256
Hallands l. .	115	287	172	15	8	1	118	166	74	25	58	14	220	177	133
Göteborg . .	232	137	91	12	1	1	777	1 244	371	235	152	56	1 022	722	534
Gbg Boh. l. i ö.	46	99	47	3	3	1	149	195	104	56	141	40	272	325	199
Älvsborgs l. .	149	324	153	34	13	6	392	516	144	107	169	58	526	654	396
Skaraborgs l.	183	504	200	16	1	1	165	226	72	144	118	40	230	301	173
Värmlands l.	114	202	99	147	733	284	259	352	128	121	250	109	644	738	513
Örebro l. . .	80	341	146	43	115	8	281	484	172	54	153	45	394	500	298
Västmanl. l. .	171	287	159	62	44	11	581	1 034	352	62	73	29	426	484	288
Kopparbergs l.	123	232	115	288	562	290	367	586	179	88	160	65	484	642	448
Gävleborgs l.	115	289	159	139	413	104	229	378	158	101	125	56	655	689	578
Västernorrl. l.	157	68	39	359	1 234	341	236	245	121	330	352	143	1 410	950	830
Jämtlands l. .	99	94	43	295	1 572	263	77	67	21	26	28	14	815	677	624
Västerb. l. .	135	97	44	681	728	377	87	83	49	160	260	195	932	980	881
Norrbottens l.	241	133	96	1 061	1 456	876	186	193	114	90	268	144	1 381	1 579	1 398
Summa	4 248	11515	7 531	3 468	7 835	2 664	7 752	12613	4 282	3 245	4 524	1 813	14891	15250	11098

	Övriga industri-grupper			Samfärdsel o. handel			Förvaltning o. fria yrken			Sjukvård o. husligt arbete			Annat arbete		
Stockholm . .	546	1 400	324	9 623	15079	11374	4 414	4 186	2 150	3 514	6 233	3 592	6 153	3 073	2 107
Stockholms l.	140	588	158	364	1 008	443	159	212	56	878	1 657	890	1 489	871	556
Uppsala l. .	227	339	90	302	603	214	395	211	122	352	822	253	923	307	221
Södermanl. l.	185	390	131	561	1 078	695	398	198	105	381	840	380	1 366	524	438
Östergötl. l. .	634	1 044	240	1 167	2 094	1 462	1 492	944	726	737	1 487	751	2 236	844	681
Jönköpings l.	379	674	173	339	732	356	221	286	172	530	1 008	451	1 143	536	399
Kronobergs l.	259	313	135	194	414	226	592	481	464	347	574	295	684	218	178
Kalmar l. . .	177	431	265	480	740	492	252	347	235	346	600	305	1 086	337	301
Gotlands l. .	51	149	25	106	338	145	44	34	15	68	120	51	206	290	271
Blekinge l. .	228	175	102	512	733	658	217	157	124	551	614	461	642	250	249
Kristianst. l.	264	398	145	471	1 068	527	290	255	172	450	785	303	1 121	508	445
Malmö . . .	263	635	208	2 371	2 325	2 066	828	790	615	811	1 469	965	2 053	1 041	957
Malmöh. l. i ö.	471	890	449	1 565	2 151	1 619	444	377	244	833	1 244	682	3 091	552	464
Hallands l. .	210	537	128	283	769	493	121	90	65	322	738	281	869	396	368
Göteborg . .	792	959	295	5 555	9 219	8 229	1 768	1 358	855	1 648	2 499	1 891	2 697	1 664	1 440
Gbg Boh. l. i ö.	615	676	88	386	844	507	228	181	140	260	436	239	567	214	174
Älvsborgs l. .	643	1 025	276	468	733	403	467	245	129	514	980	511	1 183	433	378
Skaraborgs l.	278	569	124	271	544	238	333	159	85	429	809	320	869	497	445
Värmlands l.	204	250	104	377	723	450	979	783	678	666	929	572	1 070	475	353
Örebro l. . .	374	821	295	437	743	285	2 014	1 539	1 347	586	993	534	989	570	477
Västmanl. l. .	144	319	119	405	698	372	362	246	136	373	634	328	982	479	370
Kopparbergs l.	167	258	94	267	802	372	297	231	141	455	822	345	1 118	365	276
Gävleborgs l.	197	292	136	1 363	1 422	1 124	1 085	912	798	636	751	493	1 130	434	413
Västernorrl. l.	175	185	94	1 650	1 841	1 492	529	271	146	690	943	584	1 780	670	601
Jämtlands l. .	60	75	38	296	582	377	172	124	78	308	509	294	486	233	189
Västerb. l. .	144	223	95	968	1 073	923	312	182	99	644	1 119	608	1 189	343	328
Norrbottens l.	125	130	67	605	1 181	898	340	250	152	850	904	643	1 955	603	581
Summa	7 952	13743	4 398	31886	49537	36440	18753	15049	10049	18179	30519	17022	39077	16727	13619

B. Sysselsättning

Uppgifter inhämtas icke för juni månad.

C. Arbetslöshet

Tab. 8. Arbetslösheten inom fackförbunden den 31 maj 1950

Fackförbund	Redovisade avdelningar	Redovisade medlemmar		Arbetslösa			Föregående månad		
		Samtliga	Därav kvinnor	Samtliga Antal	Samtliga %	Därav kvinnor	Medlemmar	Därav arbetslösa	%
Beklädnadsarbetareförb. .	144	36 136	29 219	310	0·9	254	36 220	357	1·0
Bleck- o. plåtslagareförb.	67	3 312	—	21	0·6	—	3 312	47	1·4
Bokbindareförbundet . .	66	11 094	6 297	46	0·4	19	11 300	106	0·9
Bryggeriindustriarb.-förb.	117	7 949	1 681	70	0·9	18	7 949	96	1·2
Byggnadsarbetareförb. .	598	102 859	1 091	3 502	3·4	302	103 748	5 896	5·7
Grovarbetare		48 615	1 091	1 070	2·2	302	48 498	1 917	4·0
Träarbetare		40 145	—	2 067	5·1	—	40 986	3 264	8·0
Rörarbetare		14 099	—	365	2·6	—	14 264	715	5·0
De förenade förbunden .	66	14 188	3 860	116	0·8	48	14 573	169	1·2
Elektrikerförbundet. . .	154	17 744	7	176	1·0	—	17 950	259	1·4
Fabriksarbetareförbundet	512	55 194	10 507	977	1·8	451	57 901	1 233	2·1
Byggnadsämnesind.-arb.	271	17 786	1 419	201	1·1	33	17 958	371	2·1
Glasbruksarbetare . . .	46	4 909	374	66	1·3	24	5 086	66	1·3
Sockerfabriksarbetare .	19	3 450	508	102	3·0	11	3 967	172	4·3
Övriga arbetare. . . .	176	29 049	8 206	608	2·1	383	30 940	624	2·0
Gjutareförbundet	126	10 861	67	108	1·0	4	11 967	118	1·0
Gruvindustriarbetareförb.	59	10 547	124	126	1·2	2	10 622	169	1·6
Handelsarbetareförb. . .	285	64 987	27 209	493	0·8	211	64 851	481	0·7
Kommunalarbetareförb. .	504	80 421	33 103	405	0·5	321	81 896	520	0·6
Lantarbetareförbundet [1] .							45 723	2 032	4·4
Litografförbundet. . . .	23	3 780	167	9	0·2	3	3 784	12	0·3
Livsmedelsarbetareförb. .	139	38 102	10 392	831	2·2	396	38 233	1 107	2·9
Metallindustriarb.-förb. .	345	217 519	15 257	2 053	0·9	247	216 786	2 196	1·0
Järnbruksarbetare . . .	56	40 604	1 856	264	0·7	11	40 552	271	0·7
Verkstadsarbetare . . .	289	176 915	13 901	1 789	1·0	236	176 234	1 925	1·1
Murareförbundet	187	13 131	—	355	2·7	—	13 320	667	5·0
Målareförbundet [2]. . . .	218	9 758	—	238	2·4	—	17 410	1 545	8·9
Pappersindustriarb.-förb.	137	38 871	2 266	255	0·7	75	38 960	379	1·0
Sadelm.- o. tapetseraref. .	78	5 830	1 506	107	1·8	45	5 901	130	2·2
Sko- o. läderindustriarb.-f.	73	11 817	4 411	68	0·6	21	12 540	93	0·7
Stenindustriarbetareförb.	138	5 238	2	124	2·4	—	5 329	98	1·8
Textilarbetareförbundet .	119	47 725	24 355	322	0·7	211	47 810	222	0·5
Tobaksindustriarb.-förb. .	12	1 766	1 237	17	1·0	15	1 807	14	0·8
Transportarbetareförb. .	261	40 537	4 074	851	2·1	8	40 316	1 280	3·2
Träindustriarbetareförb. .	559	57 099	1 246	757	1·3	57	57 523	909	1·6
Typografförbundet . . .	108	13 434	424	15	0·1	—	13 352	11	0·8
Vägarbetareförbundet . .	250	14 596	—	590	4·0	—	15 434	854	5·5
Summa [3]	5 345	934 495	178 502	12 942	1·4	2 708	996 517	21 000	2·1

[1] Fr.o.m. juli 1948 lämnar förbundet arbetslöshetsrapport endast varannan månad.
[2] Majsiffrorna preliminära.
[3] Exklusive lantarbetareförbundet i fråga om siffrorna för den 31 maj.

Tab. 9. Antal arbetslösa i olika fackförbund i procent av det redovisade medlemsantalet 31/5 1949—31/5 1950

Fackförbund	31/5	30/6	31/7	31/8	30/9	31/10	30/11	31/12	31/1	28/2	31/3	30/4	31/5
Beklädnadsarbetareförb. . . .	0·2	1·6	2·4	0·7	0·8	0·7	0·7	3·5	2·4	1·4	0·9	1·0	0·9
Bleck- och plåtslagareförb. .	0·7	0·6	0·7	0·5	0·6	0·7	0·9	4·8	2·3	3·7	2·3	1·4	0·6
Bokbindareförbundet	0·4	0·4	0·5	0·6	0·8	0 8	0·6	0·7	0·8	1·1	1·1	0·9	0·4
Bryggeriindustriarbetareförb. .	0·8	0·8	0·7	1·0	1·2	1·7	1·6	1·9	1·7	1·6	1·4	1·2	0·9
Byggnadsarbetareförb.	5·8	4·7	3·5	3·3	3·4	4·4	5·7	11·6	12·9	12·5	8·5	5·7	3·4
Grovarbetare	4·2	3·6	3·1	2·6	2·7	3·7	4·9	10·1	11·2	10·2	6·1	4·0	2·2
Träarbetare	8·2	6·7	4·7	5·0	5·1	6·5	8·0	15·9	17·8	17·7	12·1	8·0	5·1
Rörarbetare	4·7	3·0	1·7	0·8	0·6	0·7	1·5	4·2	4·5	5·6	6·0	5·0	2·6
De förenade förbunden . . .	0·7	1·2	1·6	0·8	0·6	0·6	0·5	1·4	1·4	1·2	1·2	1·2	0·8
Elektrikerförbundet	1·8	1·0	0·8	0·8	0·7	0·8	0·8	1·9	1·7	1·8	2·0	1·4	1·0
Fabriksarbetareförb.	1·7	1·8	1·5	1·1	1·2	1·3	1·8	4·4	4·5	4·3	2·9	2·1	1·8
Byggnadsämnesind.-arbetare .	1·6	1·4	1·1	1·1	1·4	1·9	2·9	6·3	7·1	6·6	3·9	2·1	1·1
Glasbruksarbetare	0·9	1·5	2·0	1·3	0·9	0·6	1·1	4 1	1·8	1·2	1·1	1·3	1·3
Sockerfabriksarbetare . . .	3·3	2·0	2 3	1·8	1·1	0·6	1·1	8 6	11·9	11·6	6·6	4 3	3·0
Övriga	1·7	2·1	1·5	1·0	1·0	1·1	1·4	2·8	2·6	2·4	2·1	2·0	2·1
Gjutareförbundet	0·9	1·0	1·4	0·9	1·0	0·9	1·1	1·6	1·2	1·1	1·3	1·0	1·0
Gruvindustriarbetareförb. . .	1·3	1·1	1·5	1·1	1·3	1·3	1·5	2·3	1·5	1·4	1·3	1·6	1·2
Handelsarbetareförb. . . .	0·5	0·4	0·6	0·9	1·0	0·8	0·8	0·8	0·7	0·7	0·8	0·7	0·8
Kommunalarbetareförb. . . .	0·5	1·9	2·0	1·5	1·1	0·9	1·1	2·1	1·7	1·3	1·3	0 6	0·5
Lantarbetareförbundet	4·2	3·9	4·2	3·6	3·9	3·4	6·4	11·2	8·8	8·0	6·1	4·4	—
Litografförbundet	0·3	0·3	0·2	0·3	0·3	0·4	0·4	0·5	0·5	0 6	0·5	0 3	0·2
Livsmedelsarbetareförb. . . .	2·1	1·8	1·7	1·5	1·9	2·4	2·8	3·8	3·9	3·5	3·3	2·9	2·2
Metallindustriarbetareförb. . .	1·0	1·0	1·1	1·0	1·0	1·0	0·9	1·1	1·3	1·2	1·2	1·0	0 9
Järnbruksarbetare	0·6	0·5	0·6	0·6	0·6	0·7	0·8	0·9	0·9	0·7	0·7	0·7	0·7
Verkstadsarbetare	1·1	1·1	1·2	1·1	1·0	1·1	1·0	1·2	1·4	1·4	1·3	1·1	1·0
Murareförbundet	4·6	3·5	3·2	2·9	3·2	5·7	10·7	21·2	24·2	19·5	10·5	5·0	2·7
Målareförbundet	3·1	1·9	1·7	1·7	2·2	4·7	9·7	37·4	28·9	25·4	16·5	8·9	2·4
Pappersindustriarbetareförb. .	1·0	2·3	1·0	0·7	0·8	0·7	0·8	0·9	1·2	1·0	1·0	1·0	0·7
Sadelm.- o. tapetserareförb. .	3·2	5·0	3·2	2·8	2·1	1·2	1·0	2·8	3·3	2·4	2·1	2·2	1 8
Sko- o. läderindustriarb.-förb.	0·4	0·9	1·3	0·7	0·6	0·6	0·9	1·6	1·6	1·7	1·3	0·7	0·6
Stenindustriarbetareförb. . . .	2·1	2·1	2·3	2·2	2·2	2·5	3·5	9·5	9·8	8·1	4·5	1·8	2·4
Textilarbetareförbundet . .	0·6	0·7	1·0	0·8	0·7	0·7	0·6	1·6	0·9	0·6	0·5	0·5	0 7
Tobaksindustriarbetareförb. .	1·5	1·6	1·5	1·9	2·0	1·1	1·1	1·0	1·6	1·9	1·6	0·8	1·0
Transportarbetareförb.	2·9	2·6	2·4	2·4	2·3	2·6	2·7	5·2	4·0	5·0	3·9	3·2	2 1
Träindustriarbetareförb. . . .	2·3	3·7	2·7	1·8	1·6	1·7	2·1	5·7	4·0	3·1	2·3	1·6	1·3
Typografförbundet	0·2	0·1	0·1	0·1	0·2	0·2	0·1	0·3	0·2	0·2	0·1	0·3	0·1
Vägarbetareförb.	4·3	3·7	3·3	3·1	3·4	4·3	6·0	13·5	8·3	7·1	6·4	5·5	4 0
Summa	1·9	2·0	1·8	1·6	1·6	1·8	2·3	4·9	4·4	4·0	3·0	2·1	1·4

Tab. 10. Av arbetslöshetsnämnderna rapporterade hjälpsökande arbetslösa

Månad m. m.	Städer med över 100 000 inv.	Göteborgs o. Bohus län (utom Göteborgs stad)	Västernorrlands län	Norrbottens län	Riket i övrigt	Hela riket
a) Hela antalet hjälpsökande arbetslösa 30/6 1949—30/6 1950						
1949						
Juni	523	228	407	131	432	1 721
Juli	464	213	333	74	321	1 405
Augusti	476	199	339	107	307	1 428
September	558	193	361	152	359	1 623
Oktober	598	198	469	308	550	2 123
November	684	216	580	973	943	3 396
December	692	214	606	1 267	1 320	4 099
1950						
Januari	923	252	815	1 356	1 638	4 984
Februari	964	236	985	1 201	1 601	4 987
Mars	865	249	850	1 072	1 418	4 454
April	623	218	666	911	1 139	3 552
Maj	543	168	367	509	644	2 231
Juni	478	171	317	264	383	1 613
b) De hjälpsökandes fördelning efter ålder, yrke och hjälpform 30/6 1950						
Ålder						
16—25 år	15	—	—	14	8	37
26—50 »	82	30	59	110	130	411
över 50 »	381	141	258	140	245	1 165
Yrke						
Jordbruk och skogsbruk	12	—	23	48	35	118
Industri och hantverk	55	149	197	111	167	679
stenindustri	2	128	1	—	25	156
sågverksindustri	2	—	28	8	16	49
byggnadsverksamhet	24	15	116	99	86	340
Landtransport	12	3	17	8	12	52
Luftfart	—	—	—	—	—	—
Sjöfart	7	1	1	—	3	12
Handel	129	—	9	—	31	169
Förvaltning, arbetsledning o. fria yrken	238	—	4	1	55	298
Hälsovård och sjukvård	5	—	1	—	2	8
Arbete ej hänfört till annan grupp	20	18	65	96	78	277
Hjälpform						
Hela antalet hjälpta	460	152	300	183	361	1 456
Statligt beredskapsarbete	8	140	218	154	146	666
i arbetsmarknadsstyrelsens regi	8	—	24	88	138	258
i annan myndighets regi	—	140	194	66	8	408
Statskommunalt beredskapsarbete	24	9	41	21	24	119
Arkivarbete och musikerhjälp	346	3	13	1	85	[1] 448
Kommunalt arbete utan statsbidrag	9	—	28	7	100	144
Dagunderstöd	14	—	—	—	4	18
Kommunalt understöd	1	—	—	—	1	2
Utbildningshjälp	58	—	—	—	1	59

[1] Härtill kommer 415 flyktingar i dessa hjälpformer.

D. Byggnadstillstånd

Tab. 11. Under januari—juni 1950 avgjorda ansökningar, fördelade efter byggnadsarbetets art. Antal ansökningar och byggnadskostnader i milj. kr

Byggnadsarbetets art	Beviljade ansökningar						Avslagna ansökningar				
	Antal			Byggnadskostnad			Antal		Byggnadskostnad		
	Juni 1950	Jan.–juni 1950	Jan.–juni 1949	Juni 1950	Jan.–juni 1950	Jan.–juni 1949	Juni 1950	Jan.–juni 1950	Juni 1950	Jan.–juni 1950	Jan.–juni 1949
Bostadshus (inkl. personalbostäder)	**4 271**	**23747**	**15 905**	**133·3**	**723·1**	**569·7**	**556**	**3 743**	**7·1**	**55·2**	**54·5**
Enfamiljshus	2 469	14018	11 221	54·4	288·1	207·6	248	1 755	3·7	28·6	25·4
Tvåfamiljshus	422	2 700	2 091	11·3	66·8	50·1	78	434	0·9	6·0	7·3
Flerfamiljshus	222	1 332	1 226	55·7	287·9	273·1	37	247	0·5	7·9	12·2
Bostadshus komb. med affärs- o. kontorslokaler	65	526	351	8·2	58·1	33·0	25	147	1·5	8·2	7·1
Pensionärshem	7	39	28	1·2	7·3	3·8	—	1	—	0·0	0·2
Övriga bostäder	1 086	5132	988	2·5	24·9	2·1	178	1159	0·5	4·5	1·8
Byggnader för jordbruk, skogsbruk o. fiske	66	554	4 253	0·7	4·1	36·2	1	55	0·0	0·5	8·8
Industribyggnader	241	1 857	1 566	21·5	115·5	110·9	31	287	2·8	26·7	59·4
Malmbrytning o. metallindustri	71	520	467	13·3	68·1	61·7	11	84	1·0	11·7	13·7
Jord- o. stenindustri	18	146	132	0·6	8·4	8·2	1	20	0·1	1·0	3·4
Träindustri	41	317	250	0·6	7·5	5·2	4	50	0·6	2·0	5·6
Pappers- o. grafisk industri	24	138	109	3·3	15·7	14·6	1	19	0·1	3·4	3·0
Livsmedelsindustri	32	297	270	1·7	9·1	12.4	4	34	0·3	1·9	13·2
Textil- o. beklädnadsindustri	27	167	119	0·9	10·5	8·0	6	28	0·2	2·6	6·9
Läder-, hår- o. gummivaruindustri	5	48	53	0·0	0·5	1·3	—	12	—	0·7	1·7
Kemisk-teknisk industri	15	74	64	1·1	4·8	3·3	1	11	0·0	0·8	0·8
Byggnader för småind. o. hantverk	6	94	58	0·0	0·6	1·1	2	16	0·0	2·0	5·8
Byggnader för byggnadsindustri	2	56	44	0·0	0·3	0·1	1	18	0·0	0·6	0·3
Kraft- o. belysningsverk	17	91	96	4·4	31·5	224·9	1	1	0·0	0·0	7·2
Byggnader för samfärdsel	180	920	558	10·2	47·6	45·2	22	228	0·3	4·6	23·2
Byggnader för handel	158	1 196	829	2·6	19·4	18·4	70	390	12·9	47·5	59·2
Byggnader för förvaltning, sociala ändamål m. m.	67	384	380	6·1	23·4	30·4	12	57	0·3	4·1	71·0
Skolor, kyrkor, övriga samlingslokaler m. m.	281	1 482	988	11·1	77·9	60·4	73	375	9·8	21·7	41·5
Vägar o. gator, vatten o. avlopp m. m.	188	1 136	1 188	32·2	92·1	58·4	24	147	3·2	13 8	44·7
Militära arbeten	16	97	52	3·6	17·2	12·0	—	3	—	0·1	—
Summa	**5 485**	**31464**	**25 815**	**225·7**	**1151 8**	**1166·5**	**790**	**5 286**	**35·9**	**174·2**	**369·5**
därav av länsarbetsnämnd	5 095	29391	23 927	138·7	739·4	620·3	682	4 614	7·6	61·3	73·5

Tab. 12. Antal bostadslägenheter i under januari—juni 1950 beviljade nybyggnadsföretag samt golvyta för bostadsändamål

Ortstyp	Hela antalet bostadslägenheter	därav lägenheter om					Golvyta i 1 000-tal m²
		högst 1 rum och kök	2 rum och kök	3 rum och kök	4 rum och kök	5 el. fl. rum och kök	
Orter med bostadsbyggnadskvot . . .	**15 623**	**2 356**	**5 713**	**4 558**	**1 936**	**1 060**	**1 116·5**
Över 100 000 inv.	4 373	635	2 064	1 060	424	190	289·3
30 000—100 000 inv.	3 646	825	1 233	1 039	332	217	246·6
3 000—30 000 inv.	7 325	860	2 328	2 373	1 130	634	558·7
200—3 000 inv.	279	36	88	86	50	19	21·9
Övriga orter	**7 398**	**737**	**1 201**	**2 420**	**1 995**	**1 045**	**625·8**
3 000—30 000 inv.	238	9	53	109	52	15	19·8
200—3 000 inv.	3 647	433	640	1 172	918	484	302·3
Egentlig landsbygd	3 513	295	508	1 139	1 025	546	303·7
Jan.—juni 1950	**23 021**	**3 093**	**6 914**	**6 978**	**3 931**	**2 105**	**1 742·3**
» 1949	20 085	2 694	7 004	6 119	2 993	1 275	1 478·4
Juni 1950	4 554	612	1 330	1 467	750	395	344·0

Tab. 18. Under januari—juni 1950 till länsarbetsnämnderna inkomna ansökningar om byggnadstillstånd. Antal och kostnad i milj. kr

Byggnadstyp	Antal		Kostnad		Antal lägenheter
	Jan.–juni 1950	Jan.–juni 1949	Jan.–juni 1950	Jan.–juni 1949	Jan.–juni 1950
Bostäder	29 771	26 786	956·6	553·6	21 209
Nybyggnad av bostäder	11 272	—	828·4	—	21 209
inom kvotorter	4 489	—	564·8	—	16 513
utom »	6 783	—	263·6	—	4 696
Om- o. tillbyggnad, rep. o. underhåll av bostäder	12 460	—	112·8	—	—
Sommarstugor, sportstugor o. semesterhem	6 039	—	15·4	—	—
Jordbruk, skogsbruk o. fiske	515	—[1]	4·7	—[1]	—
Industri	2 172	2 130	188·3	144·9	—
Kraft- o. belysningsverk	98	111	41·6	103·2	—
Samfärdsel (utom vägbyggnad) . . .	1 175	1 173	88·6	52·7	—
Handel	1 516	1 389	83·9	52·0	—
Förvaltning, sociala ändamål m. m. .	453	501	67·1	75·1	—
Skolor, kyrkor, övriga samlingslokaler m. m.	1 849	1 732	111·3	123·2	—
Vägar o. gator, vatten o. avlopp m. m.	1 292	1 656	131·5	94·5	—
Militära arbeten	27	32	0·8	1·6	—
Summa	**88 868**	**40 368**	**1 624·4**	**1 234.1**	**21 209**

[1] Jämförbara uppgifter saknas.

E. Sammanfattande uppgifter rörande arbetsmarknaden åren 1941—1950

År	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt	Nov.	Dec.	Medeltal [1]	
	Antal ansökningar om arbete på 100 lediga platser												A	B
1941	249	241	208	184	160	154	139	131	130	141	176	195	176	198
1942	227	202	168	131	110	103	99	97	97	102	114	125	131	147
1943	137	133	114	109	99	93	89	90	93	109	129	150	112	131
1944	164	157	139	121	103	96	90	92	95	106	118	129	118	136
1945	131	132	128	116	106	103	93	89	91	97	102	106	108	131
1946	117	103	96	84	81	79	80	80	82	86	88	87	89	116
1947	96	92	85	77	66	66	68	70	78	84	92	98	81	111
1948	109	101	92	84	73	77	74	77	85	88	97	107	89	118
1949	123	119	117	103	91	93	89	92	99	108	119	126	107	134
1950	134	129	117	102	87	84								
	Arbetslösheten inom fackförbunden (procent av medlemsantalet)													
1941	17·1	16·4	15·1	13·1	10·6	9·8	7·8	7·5	7·8	8·2	10·0	13·0	11·8	
1942	13·6	12·5	11·0	8·1	5·9	4·9	4·2	4·0	4·8	4·8	5·9	10·8	7·5	
1943	8·6	7·5	6·4	6·1	4·4	4·4	3·9	3·6	3·5	4·5	5·8	9·6	5·7	
1944	8·5	8·0	7·2	5·5	3·7	3·2	2·9	2·8	2·9	3·8	4·2	7·2	4·9	
1945	6·5	6·2	5·9	4·5	3·8	3·5	3·2	3·1	3·0	3·2	3·9	6·7	4·5	
1946	5·5	5·4	4·5	3·2	2·2	2·1	2·2	2·1	2·0	2·0	2·8	4·9	3·2	
1947	4·2	5·1	4·3	2·7	1·8	1·8	1·7	1·6	1·6	1·7	2·4	4·5	2·8	
1948	4·4	4·2	3·8	2·8	1·7	1·9	1·9	1·7	1·8	1·9	2·5	5·4	2·8	
1949	4·1	4·0	3·6	2·8	1·9	2·0	1·8	1·6	1·6	1·8	2·3	4·9	2·7	
1950	4·4	4·0	3·0	2·1	1·4									
	Antal rapporterade hjälpsökande arbetslösa													
1941	30 512	34 900	33 702	30 552	24 856	20 656	16 205	14 989	13 279	12 610	14 781	19 583	22 219	
1942	25 259	25 149	22 062	15 535	10 060	7 941	6 959	6 649	6 419	6 377	6 671	8 592	12 306	
1943	9 992	9 569	8 550	7 206	6 247	5 253	4 571	4 410	4 600	5 434	7 462	11 676	7 081	
1944	15 845	17 548	17 272	15 660	11 797	8 790	7 313	6 790	6 828	7 494	8 674	11 044	11 255	
1945	12 088	12 862	13 521	12 044	10 021	7 924	5 966	5 406	5 409	5 842	6 757	7 296	8 761	
1946	8 829	8 564	8 118	6 534	4 594	3 487	2 704	2 308	2 480	2 782	3 557	4 084	4 833	
1947	5 035	5 279	4 829	3 464	2 087	1 576	1 183	1 067	1 148	1 464	2 278	2 916	2 694	
1948	3 992	4 612	4 240	2 937	1 896	1 418	1 180	1 159	1 266	1 516	2 349	2 967	2 461	
1949	3 998	4 638	4 416	3 476	2 224	1 721	1 405	1 428	1 623	2 123	3 396	4 099	2 879	
1950	4 984	4 987	4 454	3 552	2 231	1 613								

[1] I fråga om antalet ansökningar om arbete på 100 lediga platser anges två årsmedeltal, av vilka A-talet är ett aritmetiskt medeltal av månadstalen, medan B-talet avser antalet ansökningar om arbete under hela året i förhållande till under året *nyanmälda* lediga platser.

Sociala Meddelanden

Official Journal published monthly by the Royal Social Board in Sweden

1950, no 8

CONTENTS

Page

Income and fortune of persons with a matriculation examination. By *Sven Moberg* 579
Public child allowances during 1949 590
The actual problems of demography. By Docent *Hannes Hyrenius* 592
Investigation of the consumption in 1948 596
Short notices:
A solution to the servants problems in England 606
The roadworkers' wages 607
Traffic accidents on the road 608

Periodical Surveys

Criminality during the second quarter 1950 610
The erection of dwelling houses in Sweden in 1949 611
The cost-of-living index for June 1950 624
The Social Board's general consumption price index for June 1950 632
The Labour Market during June 1950 634
Bibliography 654
Reviews 658

This Issue in Brief

Income and fortune of persons with a matriculation examination. From a recent inquiry about Swedish students during the period 1910—1950, there is an account of their present income and financial position. The average income was 15 500 crowns for the students of 1910, for those of 1920 15 000 crowns and for those of 1930 12 000 crowns. The figures refer to the conditions at the end of 1947 for persons who passed their examinations in 1910 and in 1920 and at the end of 1946 for those who passed their examinations in 1930. Those who have passed an examination at a professional university (including physicians) generally have the largest income and those who have studied at a university or a college but left school without an examination have the smallest income. Among the students the elementary school teachers have the lowest average income for three years amongst those who have an examination besides the matriculation examination. Those who have gone through the public training courses at the institutions carrying on trade have a relatively low range of income compared with e. g. those who have passed an academical examination. The income figures show that an academical training, in the long run, in spite of the fees for studies did pay rather well with the exception of the person who has passed a low philosophical examination and the one who has studied without passing any examination. As to the fortune it is shown in the article that there is a close relationship to be found between the state of income and the state of fortune of persons with a matriculation examination. Page 579.

The actual problems of demography. In this article is a report of actual demographical problems which were the subjects of discussion at a conference at the beginning of June this year, held by one of the social-scientific inquiry council of the State. The author sketches the outline and some important problems that especially attract attention. Page 592.

Investigation of the consumption in 1948. In 1949 the Social Board carried out an investigation into the consumption in 1948, of which an account is given in the article. The inquiry is at first intended to provide material for adjusting the index budget and data regarding the present habits of consumption amongst the inhabitants of the densely populated districts. Page 596.

The erection of dwelling houses in Sweden in 1949. Throughout the country the number of new housing units built in 1949 was 41 551, and of rebuilt housing units 994. If demolition is taken into account, the net additional housing units amounted to 40 569. By comparison with 1948, the number of additional dwellings declined by over 10 %.

Since 1938 the volume of house-construction has only been lower than in 1949 during the years 1940—1943. Page 611.

The cost-of-living index for June 1950 was compared with March 1950 unaltered at 167. The figure of prices that appeared in connection with the regulation of the salaries for public officials has not changed either but remains at 122. The food entry has increased by about 0,5 % since March which is connected with the fact that eggs, pork chops and joints of veal have become more expensive. Under the heading "clothes and shoes" there have been increases of price in wool and ready-made clothes for ladies. Page 624.

The Labour Market during June 1950 was characterized by a slightly increased demand for labour. The number of applications for 100 vacant jobs was 84 in June as against 87 in May. The average percentage of unemployment in all trade unions was 1,4 % at the end of June, and the number of those applying to the unemployment Boards for relief was, at the same period, 1 613. Page 634.

Sociala Meddelanden

Bulletin officiel publié par la Direction générale de la Prévoyance sociale (D.G.P.S.) en Suède

1950, no 8

INDEX

Page

Revenus et fortunes des personnes en possession du baccalauréat. Par *Sven Moberg* 579
Les allocations générales pour enfants pendant l'année 1949 590
Problèmes démographiques actuels. Par le docent *Hannes Hyrenius* 592
Enquête sur la consommation en 1948 596
Courtes notices:
Une solution du problème de l'aide domestique en Angleterre 606
Salaires des ouvriers de la voirie 607
Accidents de la circulation 608

Aperçus périodiques

Justice criminelle pendant le deuxième trimestre 610
La construction d'habitations en Suède en 1949 611
L'indice du coût de la vie pour juin 1950 624
L'indice général des prix de consommation de la Direction générale de la Prévoyance sociale pour juin 1950 632
Le marché du travail en juin 1950 634
Bibliographie 654
Revue des livres 658

Résumé

Revenus et fortunes des personnes en possession du baccalauréat. En se servant de données recueillies par une enquête en cours sur les bacheliers suédois pendant la période 1910—1950, l'auteur de l'article rend compte des revenus et des fortunes de ceux-ci. La moyenne des revenus des bacheliers de l'année 1910 était 15 500 couronnes, de ceux de 1920, 15 000 couronnes, et de ceux de 1930, 12 000 couronnes. Les chiffres se rapportent aux conditions existant à la fin de 1947 pour les promotions de 1910 et 1920 et à la fin de 1946 pour la promotion de 1930. Les étudiants diplômés d'un établissement d'enseignement supérieur technique (y compris les médecins) ont généralement les revenus les plus élevés et ceux qui ont fait des études dans une université sans passer d'examen ont les moins élevés. Les instituteurs bacheliers ont dans les trois promotions la moyenne la plus basse de revenus parmi tous ceux qui ont passé un examen en plus du baccalauréat. Les bacheliers qui ont suivi les cours spéciaux des exploitations de l'État ont un niveau relativement modeste de revenus en comparaison des universitaires. Les chiffres des revenus prouvent qu'en dépit des dettes faites afin de poursuivre les études une formation universitaire s'est à la longue fort bien montrée rentable, sauf pour ceux qui n'ont passé qu'un

examen correspondant à une simple licence ès lettres ou de sciences ou qui ont étudié sans passer d'examen. En ce qui touche les fortunes, il ressort de l'article qu'il existe une relation manifeste entre le niveau des revenus et celui des fortunes pour les personnes en possession du baccalauréat. P. 579.

Problèmes démographiques actuels. L'article rend compte des problèmes démographiques actuels discutés dans une conférence du conseil de recherches sociologiques de l'État qui s'est tenue au début de juin. L'auteur expose brièvement la situation présente et un certain nombre de problèmes importants qui appellent l'attention. P. 592.

Enquête sur la consommation en 1948. En 1949 la D. G. P. S. a effectué une enquête sur la consommation en 1948 dont l'article donne un exposé. Cette enquête vise en premier lieu à fournir les bases d'un rajustement de l'indice des budgets ainsi que des renseignements sur les habitudes de consommation dans les localités à population dense. P. 596.

La construction d'habitations en Suède en 1949. Pendant l'année 1949 et dans l'ensemble du pays 41 551 logements ont été nouvellement construits et 994 reconstruits. Si l'on tient compte des démolitions, l'appoint net de logements s'est élevé à 40 569. Par comparaison avec l'année 1948, le nombre de nouveaux logements a baissé d'un peu plus de 10 %. Depuis 1938, la construction d'habitations n'a été inférieure à celle de l'année 1949 que pendant les années 1940—1943. P. 611.

L'indice du coût de la vie pour juin 1950 est resté inchangé à 167 par rapport à mars 1950. L'indice pondéré en »chiffre indicatif», créé en relation avec la réglementation de l'année 1947 des traitements des fonctionnaires de l'État est demeuré aussi stationnaire à 122. Le poste alimentation a depuis mars monté d'environ 0,5 %, ce qui est dû principalement à ce que les œufs, la côtelette de porc et le veau à rôtir ont augmenté de prix. En ce qui concerne le poste habillement et chaussures, des hausses de prix ont été notées dans la confection pour dames et différentes sortes de fil. P. 624.

Le marché du travail en juin 1950 a été caractérisé par une légère augmentation de la demande de main-d'œuvre. Le nombre de demandes de travail pour 100 places disponibles a été en juin 84 contre 87 en mai. La proportion du chômage parmi les ouvriers affiliés à des syndicats était de 1,4 % à la fin de juin et le nombre de demandes d'indemnités aux comités du chômage était à la même date de 1 613. P. 634.

Litteraturöversikt

(11 juni—10 juli 1950)

Socialstyrelsens bibliotek hålles öppet för allmänheten kl 10—15; under sommarmånaderna kl 10—14 (lördagar 9—13)

Tidskriftsartiklar i sociala ämnen [1]

Allmänna sociala frågor

ASKGAARD, P. V. F.N.s virksomhed i 1949. Økonomi og politik 1950, nr 1.

PALANDER, T. Nationalräkenskaperna som strömningsdiagram. Sv. sparbankstidskrift 1950, nr 6.

RENNING, A. Medelklassproblemet. Fackföreningsrörelsen 1950, nr 25/26.

Sverige

KALJSER, F. Ett förslag till den kommunala statistikens ordnande. Sv. stadsförbundets tidskrift 1950, nr 4.

LINDEBERG, G. Personalkonsulentarbetet i Sverige. (Föredrag.) Sosialt arbeid 1950, nr 5.

LINDELL, I. Socialrätt kontra civilrätt. Tiden 1950, nr 5.

MOSSBERG, E. Några ord om den nya kommunindelningen. Landskommunernas tidskrift 1950, nr 6.

NORDSTRÖM, V. »Vinststeriliserings och pensionsfonder. Finanstidningen 1950, nr 25/26.

QUENSEL, C.-E. Sambeskattningssakkunnigas förslag. Statsvetenskaplig tidskrift 1950, nr 1.

— Studenternas sociala rekrytering. Statsvetenskaplig tidskrift 1949, nr 5.

REHNBERG, M. Nordiska museets arbetarundersökningar. Notiser från arbetarnas kulturhistoriska sällskap 1950, nr 2.

SWAHN, T. Personalvård. En verksamhet till ömsesidigt gagn för staden och dess anställda. Vår stad 1950, nr 5.

Belgien

WORONOFF, A. Le mouvement social en 1949. Bulletin de l'Institut de recherches économiques et sociales 1950, nr 3.

Danmark

PEDERSEN, O. Sundhedsvæsen, boligbyggeri og sociale forhold på Grönland. Socialt tidsskrift 1950, nr 4/5.

Norge

JAKHELLN, BARBARA. Sosialsekretærarbeidet i Norge. Sosialt arbeid 1950, nr 5.

Ryssland

JASNY, N. Soviet statistics. The review of economics and statistics 1950, nr 1.

Storbritannien

AINSWORTH, C. B. E. The sources and nature of statistical information in special fields of statistics. United Kingdom labour statistics. Journal of the Royal statistical society 1950, nr 1.

RHODES, E. C. Distribution of incomes in the United Kingdom in 1938 and 1947. Economica maj 1950.

STRUTHERS, A. M. The statistics of crime. Social service juni/aug. 1950.

Tyskland

Die volkswirtschaftliche Bedeutung der Sozialpolitik. Bundesarbeitsblatt 1950, nr 6.

Arbetarskydd

Sverige

WOLFF, H. Om begreppet »dammlunga» i yrkessjukdomsförsäkringslagens mening. Sv. läkartidningen 1950, nr 25.

Arbetslön och arbetstid

PHILIP, K. Organisationer, löner och valuta. Kommunaltjänstemännens tidskrift 1950, nr 6.

Sverige

DE GEER, G. Tre veckors semester. Finanstidningen 1950, nr 23.

GEIJER, A. Bättre pensioner. Metallarbetaren 1950, nr 25/26.

HOLMSTEDT, I. Högsta domstolen och försäljarnas semesterlön. Svensk handel 1950, nr 11.

QUENSEL, C.-E. Årslön, livslön och studietidskompensation. Ekonomisk revy 1950, nr 3.

Fackförbundens lönepolitik. Verkstäderna 1950, nr 6.

Löneutvecklingen inom kooperationen 1949. Kooperatören 1950, nr 11/12.

Amerikas förenta stater

GULDVAAG, A. Minstelönnsloven i U.S.A. Sosialt arbeid 1950, nr 5.

Finland

Förlängningen av semestersäsongen är ett gemensamt intresse. Industritidningen 1950, nr 5.

[1] I denna avdelning tidigare upptagna artiklar finns införda i ett särskilt kortregister, som är tillgängligt i socialstyrelsens bibliotek.

Norge

ERLANDSEN, C. Arbeidseffekt og lönnsakkord. Arbeidsgiveren 1950, nr 13.

Storbritannien

Personal income in Great Britain. Monthly labor review maj 1950.

Tyskland

DENEFFE, P. Zeitlohn und Leistungslohn, Brutto- und Nettolohn in der Industrie. Wirtschaft und Statistik 1950, nr 2.

Arbetsmarknad och arbetslöshet

Sverige

CURTMAN, C. W. Arbetsmarknaden efter krigsslutet. Tjänstemannarörelsen 1950, nr 6.

LORRAINE, P. L. A Swedish labor problem. The American Swedish monthly 1950, nr 6.

Amerikas förenta stater

WOOL, H., & WINEGARDEN, C. Recent unemployment trends. Monthly labor review maj 1950.

How much unemployment? The review of economics and statistics 1950, nr 1.

Nederländerna

OLSSON, BERTIL. Arbetsförmedlingen i Nederländerna. Arbetsförmedlingen 1950, nr 4.

Norge

OTNÆSS, B. Bruk av utenlandsk arbeidskraft i det norske næringsliv. Sosialt arbeid 1950, nr 5.

Storbritannien

DRACHMANN, G. Den engelske arbejdslöshedsforsikrings udvikling. Socialt tidsskrift 1950, nr 4/5.

Tyskland

WANDER, H. Die Flüchtlinge in der Bevölkerungs- und Arbeitsmarktstruktur Westdeutschlands. Recht der Arbeit 1950, nr 6.

Befolkningsfrågor

HYRENIUS, H. Jordens befolkning och dess förändringar. Statsvetenskaplig tidskrift 1950, nr 2.

Amerikas förenta stater

LARSON, CEDRIC. New census is greatest ever. The American Swedish monthly 1950, nr 6.

Danmark

HEINTZELMANN, F. Dödelighed og dödsårsager i Danmark i de senere år. Nordisk försäkringstidskrift 1950, nr 3.

Ryssland

Bevölkerungsverschiebungen in der Sowjetunion. Wirtschaftsdienst 1950, nr 6.

Bostadsförhållanden och samhällsplanering

Norge

KIELLAND, J. C. I hvilken utstrekning er boligmangelen blitt avhjulpet siden frigjöringen, og hva kan nå sies om fremtiden. Sosialt arbeid 1950, nr 6.

Föreningsväsen, kollektivavtal och arbetskonflikter

Sverige

PERSSON, SVEN. Kan tjänstemannakåren politiseras? Tjänstemannarörelsen 1950, nr 6.

SCHMIDT, F. Syndikalistmålen inför arbetsdomstolen. Statsvetenskaplig tidskrift 1949, nr 5.

Belgien

DELSINNE, L. The trade union movement in Belgium. International labour review maj 1950.

Hälso- och sjukvård

Sverige

BERGH, K. Arbetsträning som vårdform. Arbetsförmedlingen 1950, nr 4.

FRIIS, M. Kostnadsutvecklingen för Norrköpings lasarett 1939—1949. Sjukhuset 1950, nr 4.

PETRÉN, A. Från 1950 års riksdag. Sv. läkartidningen 1950, nr 26.

RADHE, S. Sjukvård, ekonomi och politik. Svensk tidskrift 1950, nr 6.

RASCH, W. Hemsamariterna, en ny institution till förbättrande av hemsjukvården i Stockholm. Sv. läkartidningen 1950, nr 24.

REINIUS, E. Den psykiska barna- och ungdomsvården. Sv. socialvårds tidning 1950, nr 6.

Canada

Health and welfare statistics. Canadian statistical review 1950, nr 5.

Storbritannien

KNUTSON, D. Den stora engelska sjukvårdsreformen. Balans 1950, nr 3.

MONTAN, K. Ett års statlig engelsk sjukvård. Tiden 1950, nr 5.

TREDGOLD, R. F. Social work and psychiatry. Mental first aid. Social service juni/aug. 1950.

Jordbruks- och egnahemsfrågor

Sverige

GERHARD, I. Fiskets driftskostnader femdubblade sedan förkrigstiden. Kooperatören 1950, nr 11/12.

— Fiskets produktionskostnader undersökas. Kooperatören 1950, nr 10.

HORN, K. v. Jordbrukets läge i den svenska utrikeshandeln. Lantmannen 1950, nr 24.

WESTER, C. Mejerihanteringen åren 1939—1948. Kommersiella meddelanden 1950, nr 6.

Kooperation

ODHE, T. Kooperationen i ett kollektivistiskt samhällssystem. Kooperatören 1950, nr 10.

Sverige

Svenska kooperative förbundets skole feirer 25-års jubileum. Kooperatören (Norge) 1950, nr 6.

Kristidsfrågor

Sverige

ENGELSTEDT, E. Folkhushållningsdepartementet och dess verksamhet. Från departement och nämnder 1950, nr 12.

Nykterhetsfrågan

JOKIVARTIO, E. Effect of iron preparations on »Antabuse»-alcohol toxicosis. Quarterly journal of studies on alcohol juni 1950.

RYTKÖNEN, K. Antabus såsom ett medel mot alkoholism. Tidskrift för alkoholpolitik 1950, nr 2.

SMITH, J. J. The treatment of acute alcoholic states with ACTH [adrenocorticotropic hormone] and adrenocortical hormones. Quarterly journal of studies on alcohol juni 1950.

STOCKBY, C. Alkoholens roll i produktionslivet. Metallarbetaren 1950, nr 27/28.

Alkoholinköpens fördelning i Sverige och Finland. Tidskrift för systembolagen 1950, nr 6.

Sverige

STAEDLER, B. Tystnadsplikt enligt alkoholistlagen och vittnesplikt. Förvaltningsrättslig tidskrift 1950, nr 2.

Praktiskt nykterhetsarbete. Tidskrift för systembolagen 1950, nr 6.

Finland

NURMI, E. Kundfrekvensens växlingar i alkoholbutikerna under olika veckodagar. Tidskrift för alkoholpolitik 1950, nr 2.

Priser, levnadskostnader, konsumtion

ELGENMARK, O. Mjölken såsom födoämne. Mjölkpropagandan 1950, nr 6/7.

LEIBENSTEIN, H. Bandwagon, snob, and Veblen effects in the theory of consumers' demand. The quarterly journal of economics maj 1950.

Sverige

JURÉEN, L., & WAHLFISK, K.-O. Konsumtionen av födo- och njutningsämnen år 1949. Jordbruksekonomiska uppgifter 1950, nr 5.

LINGMAN. Utredning om principerna för dyrortsgrupperingen. Från departement och nämnder 1950, nr 11.

ÄLMEBY, H. Priskontroll och priskontroll. Fackföreningsrörelsen 1950, nr 24.

Inflationens resultat. Hur mycket är kronan värd i dag? Sunt förnuft 1950, nr 5.

De statliga prissubventionerna. Index juni 1950.

Amerikas förenta stater

CAVE, R. C. Prewar-postwar relationship between disposable income and consumption expenditures. The review of economics and statistics 1950, nr 2.

Belgien

BAUDHUIN, F. Prix, consommation, balance et revenus. Bulletin de l'Institut de recherches économiques et sociales 1950, nr 3.

Frankrike

Les dépenses et l'alimentation des familles de mineurs à Saint-Etienne au printemps 1949. Bulletin mensuel de statistique jan./mars 1950 (suppl.).

Les dépenses et l'alimentation des ménages de salariés à Marseille, Lille et Saint-Etienne pendant l'automne 1948. Bulletin mensuel de statistique jan./mars 1950 (suppl.).

Nederländerna

STUVEL, G., & JAMES, S. F. Household expenditure on food in Holland. Journal of the Royal statistical society 1950, nr 1.

Norge

BJERVE, P. J. Prisutviklinga i Noreg etter frigjeringa. Sosialt arbeid 1950, nr 5.

Ryssland

KRAVIS, I. B., & MINTZES, J. Food prices in the Soviet Union, 1936—50. The review of economics and statistics 1950, nr 2.

Lönens köpvärde i Sovjet. Sv. bryggeriarbetaren 1950, nr 3.

Tyskland

GRALLERT, ELSA. Die Verbrauchsstruktur von Arbeitnehmerhaushaltungen, 1949. Wirtschaft und Statistik 1950, nr 2.

Socialförsäkring

Sverige

BROBERG, R. Indexreglering av folkpensionerna. Sv. socialvårdsförbundets tidskrift 1950, nr 3.

BURG, R. v. DER. Några fall av regresstalan rörande olycksfallsersättning. Arbetarskyddet 1950, nr 4.

NYHLÉN, E. Från tiggeri till socialförsäkring. Signalen 1950, nr 26/27.

Ny förordning om tillägg på olycksfallsersättningarna träder i kraft 1 juli. Sv. järnvägstidningen 1950, nr 12.

Riksdagsbeslut om indextillägg å folkpensioner, änkebidrag och änklingsbidrag fr. o. m. år 1950. Folkpensioneringen 1950, nr 4.

Synd om sjukkassorna! Sv. sjukkasse-tidning 1950, nr 6.

Frankrike

Les compléments sociaux du salaire en France au cours de l'année 1948. Revue française du travail 1950, nr 4/5.

Old-age allowance for non-wage earners in France. Industry and labour 15 juni 1950.

La sécurité sociale et les chômeurs. Revue française du travail 1950, nr 4/5.

Socialvård

LEISTIKOW, G. Gruppterapi för barn. Populär tidskrift för psykologi och sexualkunskap 1950, nr 3.

TÖRNUDD, MARGIT. Socialpsykologiska synpunkter på åldrandet. Sv. socialvårdsförbundets tidskrift 1950, nr 3.

Sverige

DAHLSTRÖM, H. Aktuella synpunkter på åldringsvården. Sv. socialvårds tidning 1950, nr 6.

HÖJER, K. J. Några huvudpunkter i den av socialvårdskommittén föreslagna lagstiftningen om socialhjälp. Sv. stadsförbundets tidskrift 1950, nr 4.

W[ANGSON], O. Hemtjänst i stället för ålderdomshem. Sv. socialvårds tidning 1950, nr 6.

Dyrbar essaykonst. [Ang. förslaget till socialhjälpslag.] Svensk tidskrift 1950, nr 5.

De nybildade kommunernas förvaltningsorganisation. Landskommunernas tidskrift 1950, nr 6.

Socialvårdskommitténs betänkande XVII. Förslag till lag om socialhjälp m. m. Sv. sjukkasse-tidning 1950, nr 6.

Finland

TARASTI, A. Reformering av socialvårdsförvaltningen i kommunerna. Social tidskrift 1950, nr 3/4.

Irland

LODIN, L. På visit hos Social Officials in Eire. Sv. socialvårds tidning 1950, nr 6.

Undervisning och yrkesutbildning

Sverige

En hörnsten i skolreformen. [Yrkesundervisning.] Tidskrift för praktiska ungdomsskolor 1950, nr 5.

Ut- och invandring

Sverige

JALO, MARGIT. Statistik över barnförflyttningen till Sverige åren 1941—1946. Social tidskrift 1950, nr 3/4.

Till socialstyrelsens bibliotek inkommen litteratur

AMERIKAS FÖRENTA STATER. Department of commerce. Bureau of the census.
Statistical abstract. 70 (1949). Wash. 1949.

— Federal security agency.
Annual report. 1948/49. Wash. 1950.

CANADA. Department of labour.
Strikes and lockouts in Canada during 1949. Ottawa 1950. (Suppl. to the Labour gazette April 1950.)

CHATFIELD, CHARLOTTE. Food composition tables for international use. Wash. 1949. (Food and agriculture organization of the United Nations. Nutritional studies. 3.)

DANMARK. Arbejdsdirektören.
Beretning om arbejdsanvisningen og arbejdsløshedsforsikringen m. m. for regnskabsåret 1948/49. Khvn 1950.

— Dansk arbejdsgiverforening.
Beretning. 1949/50. Khvn 1950.

— Fællesforeningen for Danmarks brugsforeninger.
Beretning og regnskab for året 1949. Khvn 1950.

— Det statistiske departement.
Statistisk tabelværk. Række 5. Khvn 1950.
Litra D: Nr 69. Danmarks vareindførsel og -udførsel i året 1948.
Statistiske meddelelser. Række 4. Khvn 1950.
Bd 137: H. 1. Landbrugsstatistik 1948 herunder gartneri, skogbruk m.v.
» 138: » 3. Befolkningens bevægelser 1948.

DANSK INDUSTRIBERETNING for året 1948. Khvn 1950.

FÖRENTA NATIONERNA.
Non-self-governing territories. Summaries and analyses of information transmitted to the Secretary-General during 1949. Vol. 1—2. Lake Success, New York 1950. (Publ. 1950: 6. B. 1: 1—2.)

— Department of economic affairs.
Economic survey of Europe in 1949. Prep. by the Research and planning division. Economic commission for Europe. Geneva 1950. (Publ. 1950: 2. E. 1.)

— Department of social affairs.
Annual report on child and youth welfare. Lake Success, New York 1949. (Publ. 1949: 4. 9.)

GÖTEBORGS KOMMUNALKALENDER. Årg. 22 (1950). Utg. av Göteborgs stads statistiska byrå. Gbg 1950.

INDUSTRIBOSTÄDER. Ett urval i ritningar och bilder av 1940-talets bostadsbyggande vid Industriens bostadsförenings medlemsföretag. Sthlm 1950.

INTERNATIONELLA ARBETSKONFERENSEN.
33rd session, Geneva, 1950.
Report. Geneva 1950.
3: 1. Summary of reports on ratified conventions (article 22 of the constitution).
3: 2. Summary of reports on unratified conventions and on recommendations (article 19 of the constitution).
3: 3. Summary of information concerning the submission to the competent authorities of the conventions and recommendations adopted by the 31st session of the International labour conference (San Francisco, 1948) (article 19 of the constitution).
3: 4. Report of the committee of experts on the application of conventions and recommendations (articles 19 and 22 of the constitution).

4 (1). Objectives and minimum standards of social security.

INTERNATIONELLA ARBETSORGANISATIONEN.
4th report of the International labour organisation to the United Nations. Geneva 1950.

INTERNATIONELLA REGLERINGSBANKEN.
Annual report. 20 (1949/50). Basle 1950.

ISLAND. Bureau de statistique de l'Islande.
Statistique de l'Islande. Reykjav. 1950.
127. Statistique de l'agriculture en 1946.

JORDHUSBYGGE. Arbetsbeskrivningar och ritningar. Materialet samlat och bearb. av *C.-O. Lindberg & K. G. Molin*. Ritningarna till de moderna husen utförda av *F. Hederus*. Sthlm 1950.

KRISTENSSON, F. *Postorder. Företagsekonomiska studier över en distributionsform.* Sthlm 1949. (Affärsekonomiska forskningsinstitutet vid Handelshögskolan i Stockholm. Meddelande. 29.)

NORGE.
Norges offisielle statistikk. Rekke 11. Oslo 1950.
4. Telegrafverket 1947/48.
12. Meieribruket. 1948.
22. Fiskertrygden. 1940—46.

NORRIS, THELMA. Dietary surveys. Their technique and interpretation. Wash. 1949. (Food and agriculture organization of the United Nations. Nutritional studies. 4.)

RÄTTVISA åt medelklassen. Artikelserie utg. av Svenska Dagbladet. Sthlm 1950.

SCHMIDT, F. Kollektiv arbetsrätt. Sthlm (tr. i Lund) 1950.

SCHWEIZ. Eidg. statistisches Amt.
iträge zur schweizerischen Statistik. Bern 1950.
23. Finanzen und Steuern von Bund, Kantonen und Städten. 1948/49.
Statistische Quellenwerke der Schweiz. Bern 1950.
223. Eidgenössische Steuerverwaltung. Eidg. Wehrsteuer 3. Periode. Eidg. Wehropfer 1945. Textband. Teil 1. Wehrsteuer.

SKATTEBETALARNAS FÖRENING.
Meddelanden. Sthlm 1950.
111. Styrelseberättelse. 1949.
112. Stockholms stads anställda. En statistik över personaltillväxten under de senaste 20 åren.
113. Nacka stads finanser.

SKOGSARBETARMINNEN. Red. av *M. Rehnberg*. Sthlm 1949. (Svenskt liv och arbete. 9.)

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1950. Sthlm 1950.
13. Skyddsrum för civilbefolkningen. Betänkande avg. [d. 2 maj 1950] av 1948 års skyddsrumsutredning. (I.)
16. *Strahl, I.* Förberedande utredning angående lagstiftning på skadeståndsrättens område. [Avg. d. 31 maj 1950.] (Ju.)
17. Betänkande med förslag rörande decentralisering inom Väg- och vattenbyggnadsverket m. m. [Avg. d. 6 maj 1950.] (K.)
18. Elkraftutredningens redogörelse nr 2: 19. Redogörelse för detaljdistributörerna samt deras råkraftkostnader och priser vid distribution av elektrisk kraft. Västmanlands län. (K.)
19. Betänkande med utredning och förslag angående fordringar på synförmågan för anställning i allmän och enskild tjänst m. m. Avg. [d. 17 juni 1950] av Synkravskommittén. (S.)

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK. Sthlm 1950.
Det enskilda skogsbruket år 1948. Av Skogsstyrelsen.
Folkmängden och dess förändringar.
Folkräkningen d. 31 dec. 1945. Av Statistiska centralbyrån. 6. Totala räkningen. Folkmängden efter ålder, kön och civilstånd. Dödlighets- och livslängdstabeller.
Försäkringsväsen.
Erkända sjukkassor år 1948. Av Pensionsstyrelsen.
Inkomst och förmögenhet.
Skattetaxeringarna samt fördelningen av inkomst och förmögenhet inom yrkesgrupper taxeringsåret 1949. Av Statistiska centralbyrån.

SYDAFRIKA. The South African institute for medical research.
Annual report. 1949. Johannesb. 1950.

TYSKLAND. Statistisches Zentralamt.
Volks- und Berufszählung vom 29. Okt. 1946 in der sowjetischen Besatzungszone Deutschlands. Bd 3. Landes- und Kreisstatistik. H. 1—5. Berl. 1949. (Deutsche Wirtschaftskommission für die sowjetische Besatzungszone.)

Nytillkommen tidskrift

The Review of economics and statistics. 1950. Cambr., Mass. (Harvard university.)

Recension

Schmidt, Folke: Kollektiv arbetsrätt. Tidens förlag, Stockholm 1950. Kr 11,50.

I förordet till sin bok har professor Schmidt angivit som sin huvuduppgift att redovisa och analysera arbetsdomstolens praxis, och det framskymtar, att syftet närmast varit att tillgodose behovet av en lärobok för de juridiska universitetsstudierna. Detta mera begränsade syfte har lyckligtvis i praktiken blivit vidgat. Boken har faktiskt blivit en kortfattad, lättläst och förnämlig översikt av nuläget i fråga om den kollektiva arbetsrätten i vårt land. Någon sådan översiktlig framställning har tidigare icke funnits. Det är förvånande,

att författaren på det begränsade utrymmet av 226 textsidor lyckats så väl framställa i systematisk form de väsentliga dragen av och problemen i vår kollektiva arbetsrätt. Boken kommer säkerligen att bli mycket använd ej bara i studiesyfte utan kanske framför allt av de många, som har att praktiskt syssla med hithörande spörsmål.

Efter en kortfattad historik och en begreppsanalys behandlas i ett kapitel arbetsdomstolen och dess behörighet, vidare arbetstagarbegreppet, arbetsmarknadens organisationer, kollektivavtalet, föreningsrätten, förhandling och medling, arbetsstrider och ansvaret för rättskränkningar. Bokens användbarhet underlättas genom ett utförligt register, där den tveksamme lätt kan få hänvisning till en för honom aktuell fråga.

Författaren redovisar och analyserar problemen men tar ej själv alltid ställning till desamma utan yttrar sig med tillbörliga reservationer. När han hävdar en egen mening, är det alltid intresseväckande och stimulerande, även om man själv ej delar uppfattningen.

Ett par randanmärkningar må göras. På sid. 99—100 hävdar författaren en väl snäv uppfattning av vad som skall anses som kollektivavtal, särskilt vad angår överenskommelser, som berör bara en enda, i arbetsgivarens tjänst redan anställd arbetare. Vi har många sådana avtal, även med personlig lön angiven för den anställde. Det typiska är dock, att sådana avtal i regel upprättas efter en av den avtalsslutande fackorganisationen uppgjord mall, och ett rättsligt avgörande beträffande *ett* sådant avtal får ofta räckvidd för en hel bukett sådana avtal. För min del har jag aldrig tvekat om att arbetsdomstolen skulle betrakta ett sådant avtal som kollektivavtal, icke som tjänsteavtal.

Vid behandlingen (sid. 148) av förhandling enligt 3 kap. 1936 års lag om förenings- och förhandlingsrätt har ej tillräckligt markerats den viktiga skillnaden mot annan förhandling, nämligen att den registrerade organisationen tryggas vid förmånen att få en offentlig medlare i alla möjliga arbetstvister. Socialstyrelsen *skall* utse (icke »må» utse) opartisk ordförande, och denne *skall* hos styrelsen hemställa (icke »äger» hemställa) om utseende av skiljenämnd. I detta sammanhang får jag nämna, att jag till nöds kan följa författarens tankegång (sid. 167 och 173—174), då han icke finner någon skillnad mellan kollektiva och individuella stridsåtgärder. Men en skillnad föreligger dock mellan kollektiva och individuella arbetstvister. De tvister, som hittills behandlats enligt 3 kap., upptar exempelvis sådana fall som provisionskrav enligt tjänsteavtal för handelsresande eller avskedanden, där det icke ens gjorts gällande, att föreningsrätten kränkts. Också i sådana individuella arbetstvister får de enligt 3 kap. registrerade organisationerna förmånen av en offentlig medlare.

I ett par detaljer har felaktigheter insmugit sig. På sid. 23 betecknas verkstadsavtalet 1905 som det första riksavtalet för industrin. Men för cigarrindustrin har vi ett riksavtal redan 1896 eller, i varje fall, från november 1904, och boktryckeriindustrins första riksavtal tillkom 1903. Lagen om de särskilda skiljedomarna i arbetstvister gäller visserligen fortfarande, men inga sådana har från årsskiftet 1948/49 varit förordnade. På de ställen — sid. 26 och 147 — där dessa domare omnämns, borde detta ha anmärkts. På sid. 146 uppges, att förlikningsman ännu icke behövt hänvända sig till arbetsdomstolen angående vitesföreläggande för part, som vägrat förhandla. Så har dock — anmälaren veterligt — skett i ett fall, som i tabellen på sid. 40 finns registrerat. På hemställan av industritjänstemannaförbundet anmälde nämligen hösten 1941 förlikningsmannen i västra distriktet ett av Huskvarna depåbolag för sådan försummelse, men ärendet avskrevs av domstolen, sedan arbetsgivarparterna förklarat sig förhandlingsberedda.

Sammanfattningsvis får anmälaren, som trots namnlikheten icke är släkt eller ens sammanträffat med författaren, betyga sin aktning över den kunnighet, noggrannhet och skicklighet, varmed författaren behandlat sitt ämne. Boken kan varmt rekommenderas till arbetsgivar- och arbetarorganisationernas tjänstemän och alla övriga, som sysslar med medling och rättsligt avgörande i arbetstvister eller eljest är intresserade av dithörande problem.

Carl Chr. Schmidt

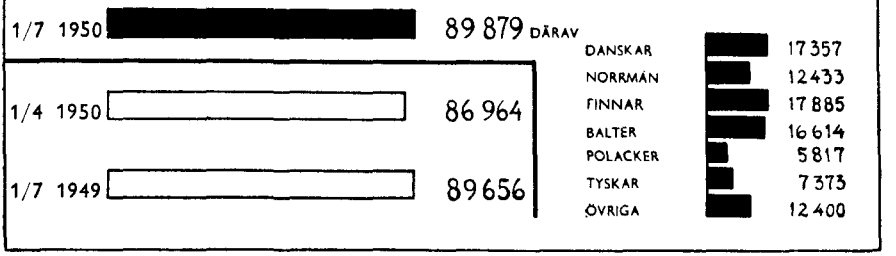
REGISTER

över regelbundet återkommande kvartals- och årsöversikter i Sociala Meddelanden

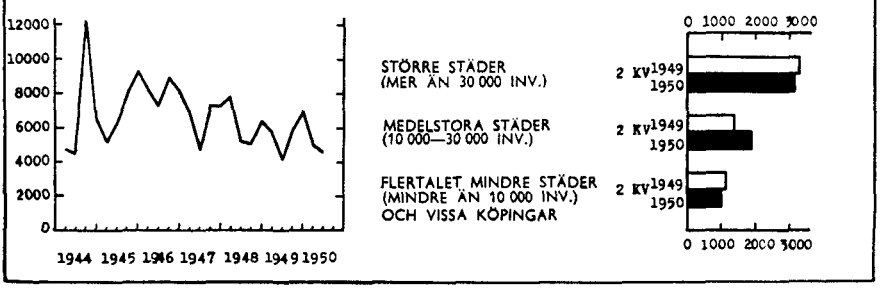
	Nr
Alkoholistanstalt, intagna på, årligen, senast i	6, 1950
Arbetskraften i industrin, årligen, senast i	4, 1950
Barnavårdsmannaskap och bidragsförskott, årligen, senast i	4, 1950
Befolkningsutvecklingen, varje kvartal, senast i	4, 1950
Bostadsbyggandet i Sverige år 1949, senast i	detta nr
Brottsligheten, varje kvartal, senast i	detta nr
Byggnadskostnaderna i Stockholm, varje kvartal, senast i	6, 1950
Byggnadskostnaderna på landsbygden, årligen, senast i	1, 1950
Byggnadsverksamheten i vissa städer och köpingar, varje kvartal, senast i	6, 1950
Detaljhandelsomsättningen, i regel varje kvartal, senast i	6, 1950
Erkända arbetslöshetskassor, årligen, senast i	10, 1949
Fattigvården, årligen, senast i	5, 1950
Frånvarofrekvens inom industrin, varje halvår, senast i	2, 1950
Fylleriförseelser och spritsmuggling, varje kvartal, senast i	6, 1950
Inkomst och förmögenhet, årligen, senast i	2, 1950
Kollektivavtal, i regel varje kvartal, senast i	5, 1950
Levnadskostnadsindex, varje kvartal, senast i	detta nr
Löneförhållandena för förvaltnings- och butikspersonal samt arbetare inom handeln, senast i	3, 1950
Löneförhållandena och sysselsättningen för förvaltnings- och butikspersonal m. fl. inom industri, senast i	2, 1950
Löneförhållandena inom vägväsendet, årligen, senast i	detta nr
Löneläget inom jordbruket, årligen, senast i	7, 1950
Lönenivå och sysselsättningsvolym inom industri m. m., varje kvartal, senast i	6, 1950
Löneförhållandena för industriarbetare, årligen, senast i	7, 1950
Mödrahjälpen, årligen, senast i	7, 1950
Nykterhetsnämndernas verksamhet, årligen, senast i	4, 1950
Nykterhetsvårdsklientelets omfattning och sammansättning, årligen, senast i	7, 1950
Näringsvärde och pris på viktigare födoämnen, årligen, senast i	4, 1950
Priser på viktigare varuslag i olika länder, varje halvår, senast i	7, 1950
Samhällets barnavård, årligen, senast i	6, 1950
Skogsarbetarnas arbetsförtjänster, årligen, senast i	12, 1949
Sociala frågor vid årets riksdag, årligen, senast i	8, 1949
Socialutgifterna i Sverige, årligen, senast i	10, 1949
Sysselsättningen inom den reglerade byggnads- och anläggningsverksamheten, årligen, senast i	10, 1949
Trädgårdsarbetarnas löner, årligen, senast i	11, 1949
Utlänningar i Sverige, varje kvartal, senast i	6, 1950
Vägtrafikolyckor, varje kvartal, senast i	detta nr

SOCIALSTATISTISKA DIAGRAM

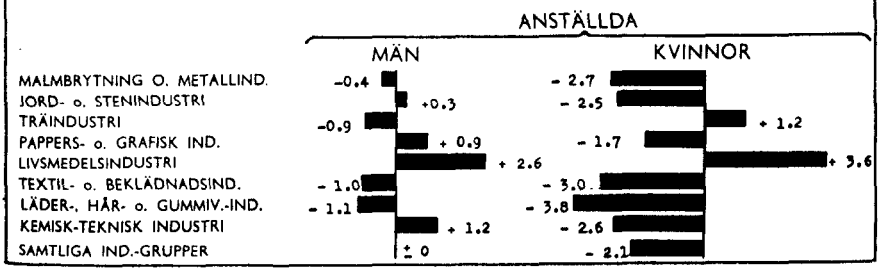
ARBETSANMÄLDA UTLÄNNINGAR I SVERIGE
DEN 1 JULI 1950

BOSTADSBYGGANDET
ANDRA KVARTALET 1950
ANTAL INFLYTTNINGSFÄRDIGA LÄGENHETER

SYSSELSÄTTNINGEN
VID SLUTET AV JULI 1950
PROCENTUELL ÖKNING (+) ELLER MINSKNING (—)
AV ANTALET ARBETARE SEDAN MAJ MÅNAD

För detaljer se sid. 700 (utlänningar i Sverige), sid. 704 (byggnadsverksamheten i vissa städer och köpingar) och sid. 728 (sysselsättningen).

Häftets huvudinnehåll

September 1950

Sociala frågor vid 1950 års riksdag. Bland frågor, som berörs i artikeln, kan nämnas komplettering av arbetarskyddslagen, semester till personer, som inte har lagstadgad semester, höjning av ersättningsnivån i äldre skadefall enligt olycksfallsförsäkringslagen, indextillägg på folkpension, en generalplan för sinnessjukvården, förstatligandet av vissa ungdomsvårdsskolor, omläggning av det kommunala ortsavdragssystemet samt sociala förmåners inverkan på enskilda inkomsttagares ekonomi. Sid. 663.

Social information via vita duken. Från och med budgetåret 1947/48 upptar socialdepartementets huvudtitel i riksstaten ett reservationsanslag till social upplysningsfilm. I artikeln ges en redogörelse för tillkomsten av detta anslag och presenteras de filmer, som färdigställts. Sid. 670.

Feriebarnsverksamheten skapar större utrymme på sommarkolonierna. Det är ett allmänt önskemål att minska *överbeläggningen* på barnkolonierna. I den mån om- eller tillbyggnad inte sker, kan — om man vill tillgodose detta önskemål — färre barn beredas kolonivistelse. Ökade möjligheter till ferievistelse för barn har emellertid skapats efter följande tre linjer. För det första kan man minska kolonivistelsen från 8—10 veckor till 4—6 veckor och på så sätt få en dubblering. Vidare kan vår- och vinterkolonier skapas för barn under skolåldern. Slutligen kan ferievistelse beredas barn genom utplacering i enskilda hem. Sid. 678.

»Förgubbningen» inom olika delar av Sverige. I artikeln presenteras beräkningar av den framtida utvecklingen av antalet åldringar för varje län med uppdelning på landsbygd och stad. Dessa prognoser är av stort intresse, när det gäller att planlägga olika sociala åtgärder, som tar sikte på åldringarnas behov — byggandet av ålderdomshem, pensionärshem, hem för kroniskt sjuka m. m. Sid. 684.

Indextalet för byggnadskostnaderna i Stockholm har under andra kvartalet 1950 stigit med 0,1 %, vilket huvudsakligen sammanhänger med att kostnaderna för material ökat. Sid. 698.

Utlänningar i Sverige under andra kvartalet 1950. Hela antalet utlänningar i Sverige uppgick den 1 juli 1950 till omkring 225 500, vilket innebär en ökning med drygt 26 000 sedan senaste kvartalsskifte. Antalet arbetsanmälda utlänningar utgjorde den 1 juli 89 879 mot 86 964 den 1 april. Av de arbetsanmälda var gruppen finnar störst med 17 885, därefter kom danskar med 17 357, balter med 16 614 och norrmän med 12 433. Sid. 700.

Byggnadsverksamheten i vissa städer och köpingar under andra kvartalet 1950. Antalet inflyttningsfärdiga lägenheter ökade under andra kvartalet i medelstora städer med 39 % och minskade med 18 % i mindre städer i förhållande till andra kvartalet 1949. I större städer och i köpingar var bostadsproduktionen av ungefär samma omfattning under båda kvartalen. I förhållande till hela år 1949 uppgick under första halvåret 1950 antalet inflyttningsbara lägenheter i större städer till 42 %, i medelstora städer till 39 % och i de redovisade mindre städerna och köpingarna till 35 %. Sid. 704.

Omsättningen inom detaljhandeln under andra kvartalet 1950 var i flertalet branscher något högre än under motsvarande kvartal 1949. Sid. 707.

Lönenivå och sysselsättningsvolym inom industrin i maj 1950. Från februari till maj 1950 har den genomsnittliga timförtjänsten för arbetare inom industrin ökat med 2,6 %. Sid. 718.

Sociala frågor vid 1950 års riksdag

Arbetsmarknadsfrågor

I början av mars framlade Kungl. Maj:t proposition (145) angående anslag till *arbetslöshetens bekämpande* med dels 4 milj. kr för budgetåret 1949/50 och dels 19,8 milj. kr för budgetåret 1950/51. Vidare föreslogs i propositionen ett reservationsanslag på 1,5 milj. kr för *främjande av företagsverksamhet*. I samma proposition föreslogs bemyndigande för Kungl. Maj:t att meddela bestämmelser om försöksverksamhet i fråga om *understöd åt sjömän vid arbetslöshet i utländsk hamn*. Propositionen vann riksdagens bifall (skr. 204).

Arbetslöshetsförsäkring

Det i förordningen om *erkända arbetslöshetskassor* stadgade maximibeloppet för daghjälp föreslogs i prop. 159 höjt från sju till åtta kr. Samtidigt föreslogs att kristillägget om 75 öre för varje daghjälp skulle omvandlas till ett fast statsbidrag, benämnt grundstatsbidrag. Utskottet tillstyrkte propositionen och riksdagen biföll (skr. 292).

Arbetarskyddsfrågor

I prop. 43 föreslogs att *arbetarskyddslagen* skulle kompletteras med vissa bestämmelser i anslutning till de vid internationella arbetsorganisationens konferens i San Francisco år 1948 antagna konventionerna (nr 89 och 90) angående kvinnors och minderårigas nattarbete inom industrin. I ledigheten för nattvila för kvinnlig arbetstagare och för minderårig, som fyllt 16 år, skulle enligt förslaget ingå antingen tiden mellan kl 22 och 5 eller, i den utsträckning arbetarskyddsstyrelsen så medgivit beträffande viss ort eller visst slag av arbete, annan tid om sju timmar i följd mellan kl 22 och 7. Vidare föreslogs i propositionen att från lagens nattarbetsförbud för kvinnor arbetstagare i överordnad ställning skulle undantas. När särskilda skäl föreligger, skall emellertid Konungen beträffande visst slag av arbete eller visst arbetsställe kunna medge, att kvinna används till arbete under tid mellan kl 22 och 5 i vidare utsträckning än som följer av lagens regler. Andra lagutskottet, som tillstyrkte propositionen, underströk angelägenheten av att dispensrätten endast skulle få tillgripas, då mycket starka skäl talade därför. Riksdagen biföll propositionen (skr. 60).

Arbetstidsfrågor

Allmänna arbetstidslagen av den 16 maj 1930 föreslogs i prop. 192 att utsträckas till att även omfatta flottningsarbete. Vidare föreslogs att arbetstidslagen av den 23 maj 1947 för hotell, restauranger och kaféer i sin gäl-

lande lydelse skulle göras definitiv genom att tidsbegränsningen i fråga om lagens giltighetstid undanröjdes. Riksdagen biföll propositionen (skr. 192).

I prop. 65 föreslog Kungl. Maj:t, att *hembiträdeslagen* i sin tidigare lydelse skulle erhålla förlängd giltighet t. o. m. den 31 oktober 1953, vilket bifölls av riksdagen (skr. 87).

Frågan om *semester* för personer, som inte har lagstadgad semester, har berörts i en del motioner. Sålunda föreslogs i motionen I: 14, att utredning skulle göras om jordbrukarhustrurnas semesterproblem. I motionerna I: 353 och II: 390 utsträcktes förslaget till att gälla i lantbruk sysselsatta personer, som nu inte faller under allmänna semesterlagens tillämpning. En något vidare ram har motionerna I: 192 och II: 204, där det gäller företagare och deras hustrur inom jordbruket och annan mindre förvärvsverksamhet. Längst gick motionerna I: 352 och II: 405, där utredning begärdes om möjligheterna att bereda alla svenska medborgare en verklig folksemester. Grundtanken i motionerna är, att de berörda kategorierna på grund av svårigheten att finna ersättare ofta saknar möjlighet att komma i åtnjutande av vila från arbetet. Genomgående förordades i motionerna någon form för anskaffande av semestervikarier, varvid statsbidrag för vikariernas avlöning ifrågasattes. Vid utskottsbehandlingen föreslogs att motionerna skulle överlämnas till arbetstidsutredningen. Utskotten uttalade att det visserligen vore önskvärt, att semester kunde beredas alla medborgare, men att man inte rimligen kunde kräva, att samhället skulle genom direkt ekonomiskt stöd möjliggöra för enskilda företagare att få semester. Liksom i fråga om de anställda måste det för företagarnas vidkommande gälla, att företaget självt skulle svara för eventuella utgifter i samband med semestern. Riksdagen beslöt, att motionerna skulle överlämnas till arbetstidsutredningen tillsammans med utskottsutlåtandena (skr. 362).

Bostadsfrågor

I prop. 144 begärde Kungl. Maj:t anslag för *den statliga låne- och bidragsverksamheten för bostadsändamål.* Dessutom framlades i propositionen förslag om att kommunerna skulle svara för hälften av kostnaderna för de särskilda bostadsrabatterna, de s. k. trekronorsbidragen. Vidare föreslogs statsbidrag till pensionärslägenheter i vanliga flerfamiljshus, som förvaltas av kommunalt eller allmännyttigt bostadsföretag. Statsutskottets majoritet tillstyrkte propositionen utom beträffande trekronorsbidragets finansiering med motivering att, om kommunerna skulle bestrida hälften av bidraget, detta kunde medföra att åtskilliga kommuner skulle visa sig mindre intresserade att uppföra bostadshus. Riksdagen följde utskottet utom beträffande trekronorsbidraget, där kamrarna stannade vid olika beslut. Efter sammanjämkning beslöts att kostnaderna för bidraget fr. o. m. den 1 januari 1951 skulle bestridas till $^2/_3$ av staten och till $^1/_3$ av kommunerna (skr. 342).

Förlängning av *hyresregleringslagen, bostadsrättskontrollagen* och *lagen om hyresrätt vid hemskillnad eller äktenskapsskillnad* föreslogs i prop. 51.

Beträffande hyresregleringslagen förordades att en bestämmelse skulle införas, som skulle tillförsäkra sammanslutning av fastighetsägare, hyresgäster och rörelseidkare förslagsrätt vid val av sådan ledamot i hyresnämnden, som företräder samma intressen som vederbörande sammanslutning. Riksdagen biföll propositionen (skr. 122).

Hälso- och sjukvård

En generalplan för *modernisering och utbyggnad av de statliga sinnessjukhusen* föreslogs i prop. 113. Generalplanen skulle tjäna som en allmän riktlinje för det framtida utbyggandet av den statliga sinnessjukvården. I princip innebär planen, att flertalet av de befintliga sinnessjukhusen skall underkastas en genomgripande modernisering och upprustning samt att vissa mindre och ålderdomliga sinnessjukhus skall nedläggas. Dessutom räknar man i planen med tillkomst av vissa nya sinnessjukhus samt ett antal sekundärplatser för vård av ålderspsykoser. Syftet är att intensifiera vården och öka patientomsättningen och härigenom begränsa behovet av nya vårdplatser. Vidare föreslogs att huvudmannaskapet för vården av de lättskötta sinnessjuka skulle bli kvar hos landstingen. Riksdagen godkände propositionen (skr. 209).

Riktlinjer för *folktandvårdens fortsatta utbyggnad och organisation* drogs upp i prop. 84. Den i statsbidragskungörelsen stadgade lägsta åldersgränsen för barntandvården föreslogs slopad. I syfte att tillföra organisationen ökad arbetskraft föreslogs möjlighet för huvudmännen att inrätta tim- och arvodestjänster öppna för privatpraktiserande tandläkare. Statsbidraget till landstingen för folktandvårdens drift föreslogs till 9 kr per barn och statsbidraget till icke landstingsstäder till 4 kr. Statsutskottet, som riksdagen följde (skr. 302), tillstyrkte propositionen i allt utom beträffande statsbidraget, som föreslogs höjt för landsting till 16 kr och för de landstingsfria städerna till 8 kr per barn.

Nykterhetsfrågor

I statsverkspropositionen begärde Kungl. Maj:t *anslag till alkoholistvården och nykterhetsnämndernas verksamhet.* I enlighet med en av socialstyrelsen förordad höjning av grunderna för driftbidrag till erkända och enskilda alkoholistanstalter föreslogs i en motion (II: 96) en sådan höjning. Statsbidraget till dessa anstalters driftkostnader har inte höjts under senare år, under det att kostnaderna för anstalternas verksamhet ökats. Statsutskottet tillstyrkte Kungl. Maj:ts förslag men ansåg sig inte kunna tillstyrka motionen. Utskottet uttalade sig dock samtidigt för att alkoholistvårdsutredningens förslag i denna fråga snarast skulle föranleda proposition till riksdagen, då nedläggande av erkända alkoholistanstalter annars kunde befaras. Riksdagen hade intet att erinra.

I två likalydande motioner (I: 81, II:93) föreslogs, att den i statsverkspro-

positionen föreslagna anslagsförstärkningen på 50 000 kr till främjande av nykterhetsnämndernas verksamhet i stället skulle tillföras länsnykterhetsnämnderna. Utskottet ansåg, att starka skäl talade för en sådan omfördelning. Ur de kommunala nykterhetsnämndernas synpunkt borde det enligt utskottet vara minst lika viktigt, att de i sitt arbete finge komma i åtnjutande av bistånd av länsnykterhetsnämndens ombudsmän som att statsbidraget till de kommunala nämnderna ökades. Riksdagen följde utskottet (skr. 11).

I prop. 158 begärde Kungl. Maj:t anslag till statens vid fångvårdsanstalter anordnade tvångsarbets- och alkoholistanstalter samt statens inom sinnessjukvårdsorganisationen anordnade alkoholistanstalt. Propositionen vann riksdagens bifall (skr. 211).

Socialförsäkring

I avsikt att höja ersättningsnivån i äldre skadefall föreslog Kungl. Maj:t i prop. 97, att fr. o. m. den 1 juli 1950 tillägg av statsmedel skulle utgå till vissa ersättningstagare enligt *olycksfallsförsäkringslagen*. Till skadade under 67 år, vilkas arbetsförmåga är nedsatt med minst 30 %, föreslogs tillägg enligt en differentierad skala, så konstruerad, att tillägget blev större, ju längre tillbaka i tiden olycksfallet låg och ju högre graden av arbetsoförmåga var. Om arbetsförmågan var nedsatt med mer än 75 %, skulle tillägg sålunda utgå med 100 %, om olycksfallet inträffat före år 1920, med 80 % om det inträffat under åren 1920—1926, med 60 % om det inträffat under tiden 1927—1941, med 40 % om det inträffat under tiden 1942—30 juni 1946 och med 30 % om det inträffat under tiden den 1 juli 1946—1948. Motsvarande procenttal för skadade med mera än 50 men högst 75 % nedsättning av arbetsförmågan skulle vara 70, 60, 40, 30 och 20 och för skadade med minst 30 men högst 50 % nedsättning av arbetsförmågan 50, 40, 30, 20 och 0.

Efterlevande make med livränteberättigat barn föreslogs få tillägg efter samma procenttal, som föreslagits för tillägg till skadade med över 50 men högst 75 % invaliditet. Till andra ersättningstagare än de nu nämnda föreslogs i propositionen tillägg enligt samma grunder, som gäller för de nu utgående dyrtidstilläggen, d. v. s. med 20 %, dock endast om olycksfallet inträffat före den 1 januari 1941 och medfört en nedsättning i arbetsförmågan med minst 30 %. Andra lagutskottet tillstyrkte propositionen, men en minoritet inom utskottet reserverade sig för att det förhöjda tillägget skulle utgå till efterlevande make under 67 år, även om denne inte hade livränteberättigat barn. Reservationen anslöt sig till ett par motioner, som avgivits i frågan (I: 398, II: 484).

Kamrarna stannade vid olika beslut. Efter sammanjämkning segrade reservationen (skr. 329).

Lagen om försäkring för vissa *yrkessjukdomar* föreslogs i prop. 112 utvidgad till att även gälla kronisk manganförgiftning, dammlunga, som framkallats genom oorganiskt ämne, samt hudsjukdom, som framkallats genom

inverkan av tropiskt träslag eller av arbete med konsthartslim. Riksdagen biföll propositionen (skr. 136).

Indextillägg föreslogs i prop. 109 skola utgå på *allmän ålderspension, tilläggspension och änkepension.* Socialstyrelsen skulle enligt propositionen varje år verkställa beräkning av förhållandet mellan de allmänna levnadskostnaderna under årets andra kvartal och levnadskostnaderna i juni 1946. På grundval härav föreslogs, att Konungen senast den 20 juli varje år skulle fastställa det procenttal (pensionspristalet), som utmärker detta förhållande. Det på så sätt fastställda pensionspristalet föreslogs att gälla för hela det år, varunder det fastställts. För varje hel mångfald av fem, varmed pensionspristalet överstiger 100, föreslogs att indextillägget per år skulle utgå med 30 kr för änkepensionsberättigad och för hustru, som uppbar hustrutillägg, 40 kr för gift pensionsberättigad, vars make åtnjuter ålderspension eller tilläggspension eller vars hustru uppbär hustrutillägg, samt 50 kr för annan pensionsberättigad. Om pensionspristalet stigit med en hel mångfald av fem men därefter sjunker, skall enligt förslaget indextillägg utgå efter oförändrade grunder, så länge pensionspristalet överstiger närmast lägre hela mångfald av fem. Indextilläggen skall utbetalas en gång om året.

Enligt propositionen skall kostnaderna för indextillägg på allmän ålderspension bäras av staten, medan kostnaderna för indextilläggen i övrigt skall fördelas mellan staten och kommunerna enligt grunder, som stadgas i lagen om kommunernas bidrag till folkpensioneringen.

Riksdagen godkände propositionen (skr. 291), sedan vederbörande utskott tillstyrkt.

Med anledning av motionerna I: 250, II: 293 och I: 327 och II: 389, som berörde avdragsregler enligt folkpensioneringslagen och bostadskostnadsgrupperingen inom folkpensioneringen, konstaterade andra lagutskottet, att avdragsreglerna, sedan numera särskilda bostadstillägg införts i kommuner med sammanlagt 4 milj. invånare, fått många ofördelaktiga verkningar, som man knappast kunde förutse vid folkpensioneringslagens tillkomst. De särskilda tilläggen var nämligen ofta förenade med avdragsregler, som väsentligen skärpte verkningarna av de lagstadgade avdragsreglerna. Genom de särskilda bostadstilläggen blev vidare den ursprungliga i lagen reglerade bostadskostnadsgrupperingen i hög grad modifierad. Avdragsreglerna borde, framhöll utskottet, överses och i samband därmed borde också frågan om bostadstilläggen och bostadskostnadsgrupperingen upptas till omprövning. Riksdagen hade intet att erinra mot utskottets uttalande (skr. 308).

Socialvård

I prop. 98 föreslogs att de återstående *icke statliga ungdomsvårdsskolorna förstatligas* på så sätt, att Gudmundsgårdens skolhem och Morängens yrkesskola förvärvas av staten, medan Råby och Margretelunds yrkesskolor arrenderas av staten på viss tid. Sjötorps och Håkanstorps yrkesskolor skulle en-

ligt förslaget nedläggas och verksamheten i stället återupptas vid Härsjögårdens förutvarande yrkesskola. Propositionen upptog vidare frågan om åtgärder för att försöka minska rymningarna från ungdomsvårdsskolorna. Slutligt ställningstagande till ett av socialstyrelsen framfört förslag om anordnande av slutna avdelningar vid tre skolor bör enligt propositionen tills vidare anstå. Särskilda sakkunniga bör utreda, i vad mån man bör söka åstadkomma förbättringar inom ramen för de nu tillämpade vårdmetoderna. Medel föreslogs anvisade till förbättring av fritidssysselsättningarna och höjning av elevernas flitpengar. I utskottet reserverade sig en minoritet för att två slutna avdelningar vid ungdomsvårdsskolorna skulle inrättas. Riksdagen biföll propositionen (skr. 301) utom beträffande frågan om de slutna avdelningarna, vilken fråga uppsköts till höstsessionen.

I prop. 163 föreslog Kungl. Maj:t att här bosatta *utländska kvinnor* skulle kunna erhålla *mödrahjälp* enligt samma regler, som gäller för kvinnor, som är svenska medborgare. Andra lagutskottet tillstyrkte och riksdagen biföll propositionen (skr. 337).

Ett par likalydande motioner (I: 249 och II: 301) behandlade frågan om sättet för *barnbidragens utbetalande*. Andra lagutskottet gjorde sig till tolk för ett centralt utbetalningssystem, vilket ur kontrollsynpunkt enligt utskottet vore smidigast. Därigenom skulle man också vinna, att kommunerna avbördades de dryga kostnader, som de nu får vidkännas för sin befattning med barnbidragen. På utskottets förslag avlät också riksdagen en skrivelse (338) med hemställan, att Kungl. Maj:t skulle ta frågan om barnbidragens utbetalande till omprövning.

Lagen om införsel tillerkänner moder till barn utom äktenskap rätt att erhålla införsel för sin *fordran på underhållsbidrag*. I praktiken innebär denna utsökningsform ofta hennes enda möjlighet att utfå underhållsbidraget. Detta avser i regel tiden sex veckor före och sex veckor efter barnets födelse och anses förfalla till betalning vid utgången av denna tid. Rätten till införsel är underkastad den begränsningen, att införsel ej må beviljas till gäldande av bidrag, som förfallit till betalning tidigare än ett år, innan beslutet meddelas. Modern är därför vanligen avskuren från möjligheten till införsel för sin fordran, om hon icke erhållit en mot barnafadern verkställbar dom ett år och sex veckor efter barnsbörden. En förlängning av denna tid föreslogs i motion II: 67. Första lagutskottet hänvisade till att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhållit om en revision av utsökningslagen och i samband därmed stående lagstiftning, men ansåg det önskvärt, att denna partiella reform redan nu borde beslutas. Riksdagen följde utskottets förslag (skr. 58).

Sociala frågor i övrigt

I prop. 241 framlade Kungl. Maj:t förslag till *omläggning av det kommunala ortsavdragssystemet* efter i huvudsak samma linjer, som år 1947 godkändes beträffande statsbeskattningen. Sålunda föreslogs att uppdelningen av ortsavdraget i grundavdrag och familjeavdrag skulle upphöra. Likaså före-

slogs avskaffande av bestämmelserna om bankning. De föreslagna nya ortsavdragen uppgår till omkring två tredjedelar av de statliga ortsavdragens belopp. Barnfamiljerna föreslogs bli kompenserade för borttagandet av barnavdragen genom en *höjning av barnbidragen* från 260 till 290 kr. Riksdagen godkände i huvudsak propositionen (skr. 196).

Huvuddelen av den av *utlandssvenskarnas förening bedrivna hjälpverksamheten* föreslogs i prop. 136 överflyttad på arbetsförmedlingsorganen. Föreningen förutsättes dock fortfarande utöva viss kuratorsverksamhet för återvända utlandssvenskar samt tills vidare handha paketsändningar till svenskar i utlandet. Statens flyktingnämnd föreslogs vidare upphöra och uppgifterna överflyttade på arbetsmarknadsstyrelsen och socialstyrelsen. Rätt till arbetslöshetshjälp föreslogs kunna utgå till alla utlänningar efter en viss tids vistelse i Sverige. Riksdagen godkände propositionen (skr. 155), sedan statsutskottet tillstyrkt.

Utlänningslagen föreslogs förlängd i prop. 17. Riksdagen godkände propositionen (skr. 128).

Frågan om *sociala förmåners inverkan på enskilda inkomsttagares ekonomi* i olika inkomstgrupper och om storleken och verkningarna av det inkomstbortfall, som genom upphörande sociala förmåner och ökade skatter inträder vid inkomsthöjning i olika intervaller, var föremål för flera motioner vid årets riksdag (I: 341, II: 404, I: 342, II: 403). Vid utskottsbehandlingen konstaterades att de flesta frågorna, som berörts i motionerna, redan var föremål för utredning i olika kommittéer. För att den av motionärerna väckta frågan skulle ställas i riktig belysning vore det enligt utskottet önskvärt, att betydligt fylligare uppgifter om de faktiska inkomstförhållandena i samhället kunde ställas till förfogande. Utskottet föreslog därför, att en utredning om inkomstförhållandena för olika grupper, arbetare och tjänstemän, yrkeslärda och icke yrkeslärda skulle verkställas. Riksdagen följde utskottet (skr. 360).

I prop. 207 begärde Kungl. Maj:t yttrande av riksdagen angående de av *Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens år 1949* antagna konventionerna angående semester med bibehållen hyra för sjömän, angående besättningens bostäder på fartyg samt angående hyror, arbetstid och bemanning på fartyg. Konventionerna skulle ersätta de vid sjöfartskonferensen i Seattle år 1946 antagna konventionerna. Med hänsyn till att konventionen angående semester med bibehållen hyra för sjömän, till skillnad från svensk semesterlagstiftning, stadgar olika lång semester för skilda kategorier arbetstagare, föreslogs i propositionen, att konventionen för närvarande icke skulle ratificeras. Riksdagen beslöt i enlighet med propositionen (skr. 238).

Slutligen kan nämnas att Kungl. Maj:t i prop. 188 föreslog svensk ratificering av de vid Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens år 1949 antagna konventionerna angående avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer och angående tillämpningen av principerna för organisationsrätten och den kollektiva förhandlingsrätten. Riksdagen godkände propositionen (skr. 239 och 318).

T. S—r

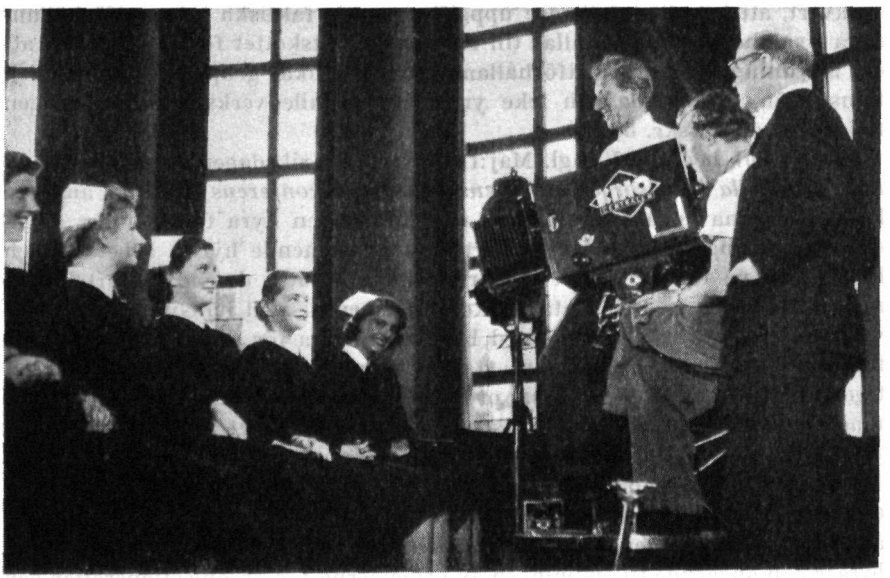
Social information via vita duken

Av förste kanslisekreteraren *Erik Skoglund*

Från och med budgetåret 1947/48 upptar socialdepartementets huvudtitel i riksstaten ett reservationsanslag till social upplysningsfilm. Efterföljande rader vill fästa uppmärksamheten på bakgrunden till anslagets tillkomst och på den filmverksamhet i den sociala informationens tjänst, som tack vare anslaget har kommit till stånd.

Vid riksdagen 1946 väckte ledamoten av andra kammaren fru Disa Västberg en motion (II: 386), vari hon yrkade, att riksdagen hos Kungl. Maj:t måtte begära utredning om förutsättningarna för att med statens stöd främja tillkomsten av kortare upplysningsfilmer med syfte att popularisera och sprida kunskap om i främsta rummet samhällets egen sociala hjälpverksamhet. Motionären ifrågasatte, om samhället verkligen utnyttjat sina egna och den moderna teknikens resurser i full utsträckning för att på ett effektivt sätt upplysa den stora massan av vuxna medborgare om samhällets åtgärder till medborgarnas bästa. Sådan upplysning behövdes och därvid vore filmen enligt motionärens mening det bästa och effektivaste medlet.

Riksdagen biföll motionen och en månad senare tillkallades kommittén för social upplysning, som anförtroddes den av riksdagen begärda utred-

Socialt och filmiskt. Från inspelningen av filmen »Att vara sjuksköterska».

ningen. Kommitténs huvuduppgift skulle vara att utreda ett regeringen underställt projekt om att inrätta en permanent institution, »socialmuseum», med syfte att i utställningens form verka för ökad kännedom om vårt lands sociala förhållanden och socialpolitiska verksamhet. Sambandet mellan de båda utredningsuppdragen underströks av påpekandet i direktiven, att det sannolikt komme att visa sig fördelaktigt att ta filmen i anspråk för vissa av de ämnen det ifrågasatta »socialmuseet» ämnade åskådliggöra.

Vad ska pappa säga? Scen ur »Vi ska ha barn».

Inför det komplex av svåra och tidskrävande utredningsfrågor, som kommittén hade att ta ställning till, fann den sig till en början böra angripa filmfrågan. Fanns det möjligheter, att i den delen lägga fram ett provisoriskt förslag, som inte föregrep kommitténs ställningstagande till den sociala upplysningsverksamhetens organiserande i stort? Det var för kommittén lätt att konstatera, att filmen i mycket obetydlig omfattning tagits i anspråk för social information. Man kunde peka på ett tiotal kortfilmer, som tillkommit på beställning av eller med ekonomiskt bistånd av statliga organ. Ungefär lika många filmer av socialt upplysande typ hade producerats på initiativ av olika filmproducenter. En parallell undersökning, baserad på en rundfråga till ett stort antal myndigheter, institutioner och sammanslutningar i den sociala verksamheten eller med kontakter ditåt gav vid handen, att det ringa antalet socialfilmer förvisso inte hade sin grund i bristande intresse för filmen som socialinformator. Behovet av sådan film underströks allmänt och de önskemål, som i de inkomna svaren framfördes rörande lämpliga ämnen för sociala filmer, omfattade ett hundratjugutal konkreta förslag, flertalet med anknytning till de direkt socialvårdande uppgifterna. Nej, vad som enligt många vittnesbörd saknades de socialupplysande institutionerna var pengar att göra sådan film.

Kommittén fann det sistnämnda förhållandet stå i anmärkningsvärd kontrast till det starka ekonomiska stöd, som statsmakterna i vissa främmande länder lämnade för att främja produktionen av socialt orienterad upplysningsfilm. Det gällde England, det land, där en grupp entusiastiska filmskapare i slutet av tjugutalet hade gjort revolt mot spelfilmens verklighetsflykt och ateljékaraktär och skapat en filmgenre, den dokumentära filmen, med sikte på att ge kunskapsbefordrande insyn i samhällets och medborgarnas liv, sådant det verkligen levdes, att öppna vita duken mot den faktiska världen. Det gällde dokumentära filminsatser i Canada och andra

Jag behöver hemhjälp... Ur »Vi vill ha arbete».

delar av brittiska imperiet, i USA, i Sovjetunionen, i Frankrike, Italien, Tjeckoslovakien med flera länder, Danmark ej att förglömma.

Kommitténs undersökningar och överväganden redovisades i en skrivelse till regeringen den 4 januari 1947 med förslag till provisoriska åtgärder för statligt stöd åt produktionen av upplysningsfilmer i sociala ämnen. För att inte föregripa kommitténs ställningstagande i ett slutbetänkande till organisationsformen för en filmverksamhet (inom ramen för den samlade socialupplysningens ordnande) och för att bereda kommittén praktisk erfarenhet av hithörande filmfrågor föreslogs, att kommittén själv skulle få tjänstgöra som instans för verksamheten. Anslag begärdes för ett första år med 150 000 kr.

Regeringen anslöt sig till kommitténs förslag med den jämkningen, att anslaget begränsades till 125 000 kr. Den i ämnet avlåtna propositionen, nr 145/1947, bifölls av riksdagen. Från och med budgetåret 1948/49 har anslaget av statsfinansiella hänsyn begränsats till 75 000 kr. Kommittén för social upplysning kvarstod som ledare för filmverksamheten till den 1 januari 1950, då den avlöstes av kommittén för social upplysningsfilm.[1]

[1] Ordförande är generaldirektören Ernst Bexelius. Övriga ledamöter är bokförläggaren Carl Björkman, ledamoten av riksdagens andra kammare socialinspektören Brita Elmén, jordbrukskonsulenten Göran Knutsson, ledamoten av riksdagens andra kammare ombudsmannen John Lundberg samt kanslichefen Erik Thörnberg. Såsom sekreterare tjänstgör förste kanslisekreteraren Erik Skoglund. Herrar Lundberg, Thörnberg och Skoglund tillhörde kommittén för social upplysning i motsvarande funktioner.

Här må upplysningsvis nämnas att kommittén för social upplysning den 29 juli 1949 slutredovisat sitt uppdrag genom att då avlämna sitt slutbetänkande om den sociala upplysningens organisation och verksamhetsformer (SOU 1949: 31). Frågan om filmens roll som socialt informationsmedel har där ingående behandlats (sid. 34—98). Socialfilmens administration inordnas av kommittén i ett större organisatoriskt sammanhang, ett statligt institut för social upplysning, uppdelat på en film-, en utställnings- och en publicitetsavdelning. Kommitténs organisationsförslag mötte starkt motstånd i presskommentarer och remissbehandling men flertalet remissyttranden anslöt sig till kommitténs uppfattning, att den

Det hände i Uppsala. Ur »Väg ur en kris».

Situation ur »Det gäller oss alla».

provisoriska filmverksamhet, som inletts, borde få permanent stöd av statsmakterna.[1] Betänkandet har tills vidare inte föranlett annan åtgärd än att anslag till social upplysningsfilm beviljats även för innevarande budget-

[1] För närmare kännedom om kommitténs förslag i filmfrågan och innehållet i remissyttrandena däröver hänvisas till *Social Årsbok 1949* (KF:s bokförlag 1950) artikeln »Filmen och den sociala upplysningen», sid. 143 ff.

Jag orkar inte hem, grabbar. . . Scen ur »Folkhälsans detektiver».

år och att kommittén för social upplysningsfilm tillsatts för filmverksamhetens bedrivande.

En återblick på denna verksamhet ger vid handen, att arbetet med beslutade filmers framställning och utredigering ombesörjts av olika från fall till fall anlitade filmföretag. Kommitterades arbetsinsatser har huvudsakligen avsett ämnesval och filmplanering inklusive manuskriptbedömning, träffandet av avtal med inspelnings- och distributionsföretag, granskning av inspelningsmaterialet och dess utredigering samt vissa åtgöranden för den färdiga filmens förmedling till andra auditorier än biografteatrarna. Filmdistributionen över det kommersiella biografnätet har skett enligt filmbyråpraxis.

Hittills har sex filmer färdigställts. En sjunde film (den nedannämnda »Att vara sjuksköterska») är under arbete men beräknas bli klar före den 1 oktober.

Den första filmen var »*Vi ska ha barn*», en blandad spel- och reportagefilm med orientering om samhällets stöd åt mor och barn vid havandeskap och barnsbörd samt om de abortförebyggande åtgärderna. Den presenterar en i dramatiska situationer turnerad information om såväl abortrisker och abortförutsättningar som de skiftande typerna av mödravårdande och familjesociala åtgärder.

Producent: Folkrörelsernas filmorganisation (Filmo) med Egil Holmsen för regin.

Som andra film följde »*Vi vill ha arbete*». Den behandlar problemet de partiellt arbetsföra och riktar uppmärksamheten på möjligheterna att infoga dem i arbetslivet. Temat spinner på den vid tidpunkten för filmens produktion (hösten 1947) aktuella arbetskraftsbristen. Arbetsledaren i det stora industriföretaget skakar på huvudet: var få tag på arbetskraft? Bonden står utan hjälp, husmodern med de många barnen söker efter hemhjälp. Var ska jag få tag i arbetskraft?, dundrar filmens direktör Andersson. Jo, en del finns bland de partiellt arbetsföra och denna arbetskraftsreserv åskådliggörs på fyndigt sätt genom trickfoto. Filmen berättar i fortsättningen om den offentliga arbetsförmedlingens ansträngningar att placera de partiellt arbetsföra och illustrerar samhällets åtgöranden för olika grupper i fråga om arbetsterapi och yrkesutbildning.

Producent: Europa Film med Egil Holmsen som regissör.

»*Väg ur en kris*», som följde härnäst, är en film, som tagit sitt motiv från bostadspolitikens område. Krisen — det är bostadskrisen, sedd från Upp-

Siesta som stördes... Ur »Den onödiga olyckan».

salas horisont åren 1947/48, då stadens fäder med staten som byggnadslånegarant gick i författning om att bebygga ett stort bostadsplanerat område och därigenom kom att lindra boendebekymren för många familjer i staden. Filmen, som är av blandad spel- och reportagekaraktär — samtliga medverkande är amatörer — ger en lättfattlig lektion i statliga stödåtgärder för bostadsbyggandet och berättar både om den harmoniska familjen i villafastigheten och om den irriterade och deprimerade stämningen hos familjen, som bor bland bostadsrucklen vid Dragarbrunn. Att den senare familjen får flytta in i en av de nybyggda fastigheterna hör till historien.

Producent: Tiden och Vi med Gunnar Skoglund för regin.

»*Det gäller oss alla*» är en arbetarskyddsfilm med allmän adress. Filmen har upplagts som ett dramatiserat reportage med inslag av instruktiva spelscener. En serie typiska olycksfallsrisker illustreras och debatteras med tonvikt på vad som kan och bör göras för att undvika dem. Filmen understryker också betydelsen av att arbetspauser och fritid utnyttjas på ett förnuftigt sätt till förmån för hälsan och arbetsglädjen.

Producent: Svensk Filmindustri med Helge Bylund för regin.

»*Folkhälsans detektiver*» behandlar en viktig sida av det förebyggande arbetarskyddet, nämligen yrkeshygienen. Filmen har valt ut några exempel på de skiftande problem, som Folkhälsoinstitutets yrkeshygieniska avdelning möter i kampen mot yrkesfarorna inom olika industrier och produktionsgrenar. Ett av de många »fall», som avdelningen haft att klara upp, ställs i filmens inledande huvudavsnitt i dramatisk belysning. Mystiska sjukdomssymtom har givit sig tillkänna bland arbetarna på en kemisk

Blivande sjuksköterskor — inte bara i filmen »Att vara sjuksköterska».

fabrik i samband med en nystartad produktion. Oron sprider sig i arbetarlägret och till de anställdas familjer. Faran för driftstopp är överhängande. Hur »Folkhälsans» yrkeshygieniker löste den detektivuppgiften, därom ger filmen besked.

Producent: Kinocentralen med Gunnar Höglund som regissör.

»*Den onödiga olyckan*» är också en arbetarskyddsfilm men med sikte på förhållandena på landsbygden. Den är av spelfilmtypen. Det händer ingenting på landet, suckar journalisten Borg på ortstidningens redaktion i en av filmens första scener. Men samma dag har en pojke, sonen till en av hans vänner i bygden, skadats av en slåttermaskin. Ett olycksfall bland de många ... statistiken visar på genomsnittligt fem invaliditetsfall per arbetsdag och ett olycksfall per arbetsminut inom jordbruksnäringen. Borg kommer till klarhet om problemets räckvidd vid samtal och strövtåg med Sme-Johan, bygdeoriginal, skyddsombud och energisk talesman för gott arbetarskydd och brandförsvar inom jordbruket.

Producent: Svensk Filmindustri med Kaj Tenow som regissör.

Sist i raden är den film, som är under arbete, med titeln »*Att vara sjuksköterska*». Det är en spelfilm, där dialog och bild förmedlar upplysning om såväl de väsentligaste dragen i sjuksköterskeyrkets utbildnings- och arbetsförhållanden som den mångfald av arbetsområden vid sjukhusen eller i hälsovården, som står öppna för den utbildade sjuksköterskan. — Filmen produceras av Kinocentralen i regi av Alex. Jute.

Samtliga de nu uppräknade filmerna är ljudfilmer i svart-vit-upptagning. De tre första — »Väg ur en kris» i förkortat skick — har kunnat placeras som fyllnadsprogram på biograferna och har enbart på denna väg blivit tillgängliga för auditorier om sammanlagt ca 1 825 000 personer (siffran hänför sig till den 1 maj 1950). Den publik, som dessa filmer samlat vid visning i förenings- och möteslivet (huvudsakligen i form av 16 mm smalfilm), har vid samma tidpunkt uppskattats till ca 105 000 personer. Visningar har därjämte förekommit på olika håll i utlandet, bl. a. har »Vi ska ha barn» visats på norska biografer. En engelsk version av »Väg ur en kris» håller på att utarbetas av Svenska institutet, som delar kostnaden därför med kommittén för social upplysningsfilm. Det stora flertalet recensioner eller andra uttalanden, som gjorts i tidningspressen i samband med visningen av de ifrågavarande filmerna, har varit berömmande eller välvilliga. — Anstalter har vidare träffats för att även de övriga, först denna höst premiärklara filmerna (med undantag av »Den onödiga olyckan», som planerats uteslutande för visning utanför de kommersiella biografernas publikkrets) skall kunna visas på biograferna i nedkortade versioner. Beträffande filmernas tillgänglighet för bruk i förenings- och möteslivet eller i privata sammanhang hänvisas till uppgifterna i följande tablå:

Film	Visningstid	Distribueras t. v. av:	Hyrespris	Kopiepris (smalfilm)
1. *Vi ska ha barn* . . .	23 min.	Filmo, Svensk Kulturfilm, Skogs- och lantbruksfilm (Solfilm)	10: —	ca 180: — (endast genom Filmo)
2. *Vi vill ha arbete* . . .	11 »	Europa Film, Filmo, Svensk Kulturfilm, Kinematografiska anstalten	7: —	ca 105: — (endast genom (Europa Film)
3. *Väg ur en kris* . . .	24 »	Filmo, Svensk Kulturfilm	10: —	ca 200: — (endast genom Kinocentralen)
4. *Det gäller oss alla* . .	18 »	Filmo, Föreningsfilm, Solfilm	5: —	ca 155: —
5. *Folkhälsans detektiver*	20 »	Filmo, Föreningsfilm, Solfilm	5: —	ca 190: —
6. *Den onödiga olyckan* .	29 »	Filmo, Föreningsfilm, Solfilm	5: —	ca 240: —
7. *Att vara sjuksköterska*	22 »	Filmo och Solfilm	5: —	ca 200: —

Någon produktionsplan för den fortsatta filmverksamheten fram till den 1 juli 1951 har, när detta skrivs, ännu inte fastlagts. Men ämnesvalet spänner över hela det väldiga socialpolitiska kraftfältet, så brist på filmmotiv saknas inte. Snarare är det svårt att välja i överflödet så att de mest trängande eller aktuella upplysningsuppgifterna i första hand blir tillgodosedda. Inte minst ur den synpunkten är emellertid råd, uppslag och idéer välkomna utifrån, särskilt från socialvårdens folk i alla läger och från folkbildningsarbetets olika företrädare ute i landet. Sådana impulser och all positivt syftande kritik av gjorda insatser är en stimulerande faktor i filmverksamheten och kan ge tankeställare av betydelse för arbetets utveckling i rätt riktning — filmiskt såväl som pedagogiskt.

Feriebarnsverksamhet skapar större utrymme på barnkolonierna

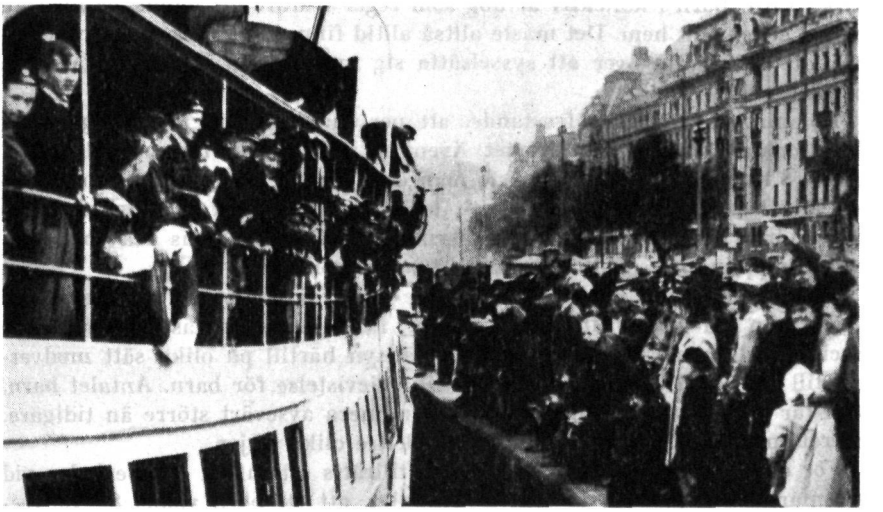
Av byråsekreterare *Britten Johansson*, socialstyrelsen

Helt naturligt är det önskvärt, att alla barn, som så behöver, varje år får en lämplig och fullgod ferievistelse. Av olika skäl går detta dock inte att realisera på en gång. Resurserna räcker inte till. Att till en del söka avhjälpa behovet genom att överbelägga kolonierna är i alla händelser inte det rätta sättet. Det gäller att se till att de barn, som bereds kolonivistelse, får en tillfredsställande vård. Den korta tiden barnen är ute på koloni, måste de så mycket som möjligt värnas om. De skall efter en påfrestande lång, kall och solfattig vinter uppbyggas och stärkas. För att så skall kunna ske är det nödvändigt, att barnen under de koncentrerade koloniveckorna mitt på sommaren får vistas i en lämplig miljö, där de såväl fysiskt som psykiskt väl omhändertas. Det är bättre, att ett mindre antal barn varje år får en fullgod kolonivård, än att ett större antal barn placeras ut på kolonier, där kanske varken den fysiska eller den psykiska vården blir nöjaktig.

Med tanke på barnens bästa har socialstyrelsen sökt att höja koloniernas standard. Nu under byggnadsregleringen får man försöka göra det bästa möjliga utan större byggnadsarbeten. Trångboddheten på kolonierna har tidigare på många håll varit stor, vilket varit till förfång för barnen. När ett stort antal barn sammanförs i internat, föreligger alltid risk för att infektioner av olika slag skall överföras; scarlatinaepidemier är sålunda vanliga på sommarkolonier. Denna risk blir helt naturligt större vid trångboddhet. Härtill kommer att trångboddhet medför mindre trevnad för såväl barn som personal och gör en koloni mer tungarbetad.

Barnen behöver tillräckliga utrymmen såväl inne som ute för sin lek. Personer, som inte praktiskt deltagit i skötseln av en koloni, tycker ofta, att lekutrymmen inomhus icke är erforderliga. »Barnen skickas inte ut på kolonier för att vara inne. De skall vara ute», säger man. Så kan vi inte resonera. Vi får inte glömma, att våra svenska somrar inte alltid är varma och soliga. Hur ofta kan det inte dag efter dag regna och vara kyligt. Sådana dagar är det nödvändigt, att barnen har plats inomhus, där de fritt kan rasa ut.

Ett av de viktigaste kraven på en koloni är tillräckliga möjligheter för isolering av barn vid sjukdom. Enligt medicinalstyrelsen bör det finnas en isoleringsplats för vart sjunde barn. Vid en koloni för 30 barn bör det därför finnas minst två isoleringsrum med två platser i varje rum. För varje isoleringsrum bör det också finnas särskild tvättanordning. Kanske

På väg till koloni.

tycks det mången, som ej är insatt i den kollektiva vården av barn, att det är onödigt att ha särskilda rum stående för eventuella sjukdomsfall. Den som närmare haft att göra med sådan verksamhet, vet emellertid, att det är nödvändigt. Det är alldeles omöjligt att hindra, att en infektion sprider sig, om man inte genast kan isolera det misstänkta fallet.

Inom alla anstalter önskar man komma ifrån de stora salarna med många personer i ett och samma rum. Detsamma gäller kolonierna. Ett önskemål är, att man inte placerar mer än 8—10 barn i varje sovrum.

På samma sätt är det med storleken av kolonierna. Stora kolonier är svåra att hålla samman; det är också svårt att kontrollera och sysselsätta barnen. Epidemiska sjukdomar är svårare att behärska i större förläggningar. Man bör alltså sträva efter att skapa små kolonier. Med små kolonier menas sådana, där man placerar från 25 till 40 barn. En kolonienhet bör helst ej vara större.

Socialstyrelsen har fått många bevis från personal, som arbetat längre tid på kolonier, hur mycket bättre det blivit för barnen och hur mycket lättare arbetet blivit, sedan kolonierna minskat i storlek och den värsta överbeläggningen försvunnit.

Personalkraven vållar ofta många och långa diskussioner. Ser man närmare på dessa krav, kan man konstatera, att de givit sig själva. Man kan se dem ur två synpunkter, nämligen dels från barnens och dels från personalens sida.

Först och främst måste man fastslå, att personalens arbete med barnen inte får bestå endast i en rent materiell vård eller omsorg. Personalen måste ha tid att sysselsätta sig med barnen, att rent personligt ta del i deras psy-

kiska vård. Barn i kollektiv är nog som regel svårare att handskas med än barn i ett enskilt hem. Det måste alltså alltid finnas så mycket kolonipersonal, att de har tid över att sysselsätta sig med och ta personlig vård om barnen.

Koloniarbetet är så påfrestande, att personalen måste få möjlighet till fritid och avkoppling från arbetet. Även om man kanske inte på kolonierna infört 8 timmars arbetsdag, måste man dock ha det så ordnat, att personalen kan beredas tillräcklig vila och ledighet. Under den enas fritid måste den andra rycka in för att överta barnens vård. Personalens krav på fritid och avkoppling har medfört krav på ökad personal.

Såvida önskemålet om större utrymme på barnkolonierna tillgodoses, kan i den mån om- eller tillbyggnad ej sker, färre barn beredas kolonivistelse. Socialstyrelsen har bland annat med hänsyn härtill på olika sätt medverkat till att skapa ökade möjligheter till ferievistelse för barn. Antalet barn, som får komma ut på landet, är också numera avsevärt större än tidigare. Styrelsen har gått fram efter i huvudsak tre olika linjer.

För det första har kolonianordnaren tillråtts att införa två perioder vid sommarkolonierna. Det är icke nödvändigt, att ett barn vistas 8—10 veckor vid en koloni. Vistelsen kan och bör icke så sällan till barnets bästa nedskäras till att omfatta 4—6 veckor. Låter man kolonivistelsen omfatta 4—6 veckor, har man möjlighet att under en sommar ha två omgångar barn ute på en koloni. Finns det plats för 30 barn på kolonien, kan man alltså genom en sådan dubblering få ut 60 i stället för tidigare 30 barn.

Vidare har styrelsen propagerat för vår- och vinterkolonier samt året-runt-kolonier. Ett av huvudargumenten mot kolonivården i dess traditionella utformning är, att denna form är oekonomisk. Betydande kapital investeras i tomter, byggnader och andra anordningar, vilka som regel endast används under de korta sommarmånaderna. Det är naturligt, att många reagerar inför att kanske 100 000 kr läggs ned i en byggnad, där 30 barn vistas under 6 veckor, medan byggnaden står tom under resten av året.

Det är därför en stor fördel, om man kan ordna vår- och vinterkolonier för barn under skolåldern eller året-runt-kolonier. Man utnyttjar därigenom på ett bättre sätt de investerade medlen. Man skyddar småbarnen från ruschen under sommaren och skapar flera platser till skolbarnen, varigenom många behövande barn kan få en önskvärd och betydelsefull rekreation.

När socialstyrelsen vid besök på kolonier finner byggnader, som är vinterbonade, rekommenderas anordnaren att försöka med denna nya verksamhet. I samband med styrelsens granskningar eller yttranden över nybyggnadsförslag till kolonier, brukar styrelsen också framhålla möjligheten att utnyttja byggnaderna längre tid. Skillnaden i kostnaderna vid vinterboning är i allmänhet ej så stor. Erfarenheterna av vår- och vinterkolonierna samt året-runt-kolonierna har även varit goda.

Helt naturligt måste man vid en sådan koloni räkna med en högre standard än vid en vanlig sommarkoloni. En koloni, som är öppen året runt,

är ju nästan att likställa med ett barnhem. Utrymmena för lekrum och tvättmöjligheterna måste alltså något så när likställas med dem på ett barnhem. Likaså måste man tänka på att personalen vid en året-runt-koloni är helårsanställd. De anställda måste ha bra bostäder, så att de trivs och känner, att de inte bara har en tillfällig anställning. Vintertid behöver man mera plats för kläder, plats för inomhuslek m. m. Man kan därför inte räkna med att vid en redan tillgänglig sommarkoloni ha lika många barn under vintern som under sommaren. Eftersom det som regel endast är småbarn eller barn under skolåldern, som annat än på sommaren kan komma i fråga på dessa kolonier, måste man även räkna med ett större antal anställda. Under vintern behövs det även mer personal för barnens sysselsättning än under sommaren, när barnen kan springa ute lite mera hur som helst. Inte minst på- och avklädningen av de minsta barnen tar tid, när det är kallt ute och barnen måste iklädas overalls, pjäxor, vantar m. m.

Den tredje linjen, som socialstyrelsen arbetar efter för att bereda så många barn som möjligt ferievistelse, är utplacering i enskilda hem. Detta är en relativt ny verksamhet, som i allmänt tal kallas feriebarnsverksamhet. Den utgör ett komplement till kolonivården.

Hela vår moderna socialvård strävar till den enskilda vården. Barn skall inte längre tid vårdas på barnhem; de skall fortast möjligt ut i fosterhem. Barnhemmen skall endast tjänstgöra som upptagnings- eller observationshem. Som komplement till daghemmen har vi familjedaghemmen. Tyngdpunkten läggs alltmera vid eftervården för klientelet på våra ungdomsvårdsskolor. Likadant är det med feriehemmen och kolonierna. De skall arbeta parallellt.

Det finns många barn i vårt land, vilka inte passar på en koloni, i ett kollektiv. För dessa barn bör det ordnas med enskilda feriehem, om föräldrarna inte själva kan göra detta.

Feriebarnsverksamheten har visat sig vara av utomordentlig betydelse. I det enskilda hemmet kan barnen få en mera individuell vård och behandling. Barn från städer och större samhällen knyter lättare kontakter med en bygds liv, om de är i ett enskilt hem. Med tanke på att många barn numera är hänvisade till att under stora delar av året leva ett kollektivt liv på daghem, är under sommaren det enskilda hemmet ofta att föredra framför en koloni. Ur ekonomisk synpunkt har feriebarnsverksamheten också visat sig vara av stort värde. Stora belopp behöver inte investeras i byggnader, och inga större administrationskostnader uppkommer.

Feriebarnsverksamheten omhänderhas i allmänhet av särskilt för ändamålet tillkomna föreningar eller organisationer. Mer och mer vanligt blir dock, att barnavårdsnämnderna ställer sig som anordnare. För att komma i åtnjutande av de statliga förmåner, som lämnas feriebarnsverksamheten — avgiftsfria resor och bidrag till ersättning åt de hem, som motta feriebarnen — erfordras, att vederbörande organisation erhållit socialstyrelsens godkännande. För att sådant godkännande skall kunna lämnas, måste vissa villkor vara uppfyllda. Ett av de viktigaste härvidlag är, att feriehemmen

varje år skriftligen godkänns av barnavårdsnämnden på den ort, där hemmen är belägna.

Ännu så länge arbetar koloniorganisationerna och feriebarnsorganisationerna var för sig. Det är synnerligen önskvärt att här få en samordning till stånd. Detta gäller i synnerhet uttagningen av barnen. På så sätt skulle varje barn kunna få den för honom mest lämpade vården. För närvarande är det så, att den som anmäler sig till koloni, ej har möjlighet att komma till enskilt hem eller tvärtom. Det har tyvärr ofta givits exempel på att en feriebarnsorganisation står med flera hem än vad den har barn till, under det att kolonianordnarna måste neka barn kolonivård.

Ännu så länge förefaller det vara ganska gott om hem, villiga och lämpliga att motta feriebarn. Ett samarbete mellan av ansökningar överhopade kolonianordnare och en feriebarnsorganisation skulle ofta förhindra, att barn ej får komma ut på önskvärd landsvistelse på grund av platsbrist vid kolonierna.

Feriebarnsverksamheten, hur förträfflig och önskvärd den än är, kan emellertid aldrig ersätta kolonierna. En fortsatt utbyggnad av kolonivården är nödvändig.

Tab. 1. Koloniverksamheten under åren 1946—1949

År	Antal anmälda kolonier	Antal koloni-platser	Antal kolonier, som sökt statsbidrag	Antal kolonier, som erhållit statsbidrag	Antal barn, för vilka statsbidrag utgått
1946	706	34 501	385	340	16 904
1947	742	34 588	528	498	24 887
1948	738	35 035	561	416	20 376
1949	751	36 845	592	552	28 338

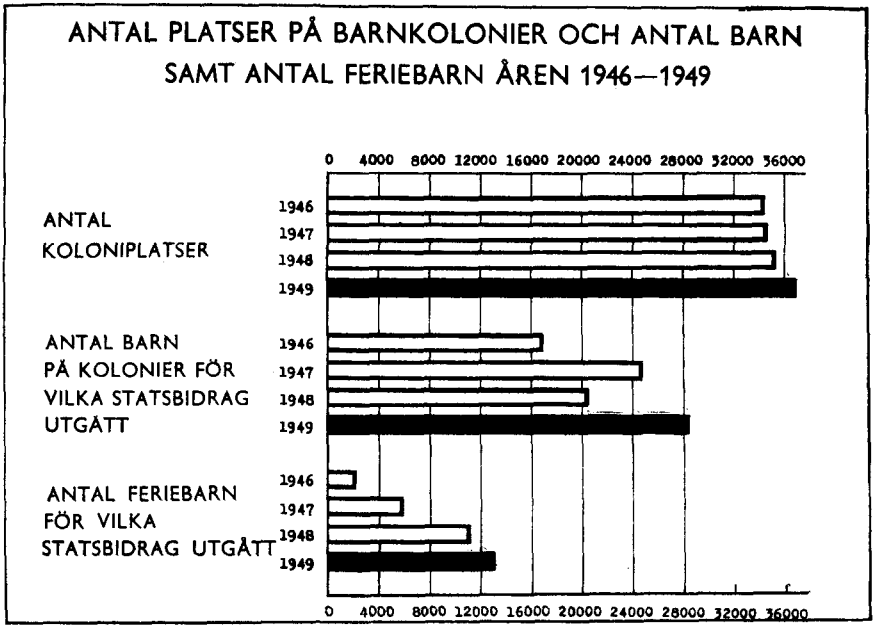
Tab. 2. Feriebarnsverksamheten under åren 1946—1949

År	Antal statsbidrags-ansökningar från feriebarns-organisationer	Antal beviljade ansökningar	Antal barn, för vilka statsbidrag utgått
1946	16	15	2 051
1947	45 [1]	40	5 954
1948	57	48	11 401
1949	60	55	12 926

För år 1950 har ansökningar inkommit från 52 organisationer för tillhopa ca 16 400 barns ferievistelse i enskilda hem.

Såsom framgår av tab. 2 har feriebarnsverksamheten på endast några få år hastigt utvecklats. De i tabellen angivna siffrorna för denna verksamhet är i praktiken emellertid ännu högre. Detta beror på att socialstyrelsen endast erhåller redovisning för det antal barn, för vilkas vistelse ersättning skall utgå. Antalet barn, som av organisationer placeras ut i hem, vilka ej begär ersättning, får styrelsen mera sällan kännedom om. Man vet dock, att denna siffra icke är så låg. Härtill kommer ytterligare ett antal barn, som

[1] En ansökan återkallad.

placeras ut av organisationer, vilka ej söker bidrag eller vilkas ansökningar avslås på grund av alltför goda ekonomiska förhållanden.

I avvaktan på att läget på byggnadsmarknaden skall förbättras, är det socialstyrelsens önskan att på de sätt, som här talats om, söka medverka till att största möjliga antal barn bereds en fullgod ferievistelse varje år. Med ett gott samarbete kolonianordnare, feriebarnsorganisationer och socialstyrelsen emellan bör goda resultat kunna nås.

»Förgubbningen» inom olika delar av Sverige

Antalet åldringar har i Sverige sedan lång tid ökat i snabbare takt än befolkningen i övrigt. Det är allmänt känt, att denna ökning kan väntas fortsätta under ännu flera årtionden. Av olika prognosberäkningar har framgått, vilken framtida ökning som man bör räkna med; senast har statistiska centralbyrån för några månader sedan lagt fram en dylik framtidskalkyl (se Folkräkningen den 31 dec. 1945, del VI; även Soc. Medd. 1950, sid. 511).

Den nyssnämnda kalkylen avser befolkningen i hela riket. Emellertid sker planläggningen av olika sociala åtgärder, som tar sikte på åldringarnas behov, för mindre regionala enheter, i första hand de enskilda kommunerna. Enär det i fråga om dylika åtgärder rör sig om kapitalinvesteringar på lång sikt (byggandet av ålderdomshem, hem för kroniskt sjuka m. m.), är det av stort intresse att erhålla prognosberäkningar även för olika delar av riket.

Om regionala prognosberäkningar skall omfatta hela den framtida befolkningen, måste de bli mycket approximativa, beroende på den stora osäkerhet, som alltid måste vidlåda antaganden rörande den omflyttning mellan skilda delar av landet, som man bör räkna med i framtiden. Omflyttningen är som bekant stor och har varierat mycket mellan skilda tidsperioder och geografiska områden. Nettoomflyttningen har emellertid hittills varit koncentrerad till åldrarna mellan 15 och 30 år. Icke heller för framtiden torde man behöva räkna med någon större omflyttning i åldrarna över 30 år. Om prognosberäkningarna begränsas till de närmaste årtiondena och blott inriktas på de högsta åldersgrupperna, behöver man därför endast ta hänsyn till dödligheten.

För att tillgodose önskemålet om regionala prognosberäkningar över antalet åldringar har socialstyrelsens socialvårdsbyrå sedan snart tio år tillbaka själv utfört eller från byggnadslånebyrån resp. bostadsstyrelsen erhållit prognoser rörande antalet åldringar i olika kommuner. I varje fall, då fråga uppkommer om till- eller nybyggnad av ett ålderdomshem, utarbetas en dylik prognos. Även för bedömande av behovet av utbyggnad av landstingens sjukvårdsorganisationer har socialvårdsbyrån sammanställt prognoser.

Efter riksdagens principbeslut 1947 om riktlinjer för anordnande av ålderdomshem m. m. har behovet av åldersprognoser starkt ökat, och kalkylarbetet har därför numera förlagts till styrelsens statistiska byrå. Kommuner bör dock även i fortsättningen rekvirera prognoser hos socialvårdsbyrån.

Det kan knappast komma i fråga att utföra prognosberäkningar för alla kommuner i riket, dels därför att beräkningarna är ganska arbetskrävande, dels därför att siffrorna för de mindre kommunerna på grund av slump-

Tab. 1. Antal personer över 60 år i hela riket vid slutet av åren 1945—1975

	Män			Kvinnor		
	Här beräknat antal	Enligt statistiska centralb.	Diff.	Här beräknat antal	Enligt statistiska centralb.	Diff.
År 1945	4 501	4 501	—	5 108	5 108	—
1950	4 909	4 911	− 2	5 558	5 564	− 6
1955	5 341	5 337	+ 4	6 036	6 036	0
1960	5 823	5 820	+ 3	6 536	6 531	+ 5
1965	6 347	6 347	0	7 053	7 051	+ 2
1970	6 930	.	.	7 574	.	.
1975	7 357	.	.	7 927	.	.

variationer måste bli rätt osäkra. Av utrymmesskäl kan det dessutom inte komma i fråga att publicera prognosberäkningar för enskilda kommuner.

Dessa invändningar gäller ej motsvarande beräkningar för länen. Enär det visar sig att avsevärda olikheter föreligger mellan skilda delar av landet, är länssiffrorna av ett allmänt intresse, och i denna artikel redovisas därför resultaten av en prognosberäkning över det framtida antalet åldringar inom vart och ett av länen, inom varje län med uppdelning på landsbygd och stad. Beräkningarna har utförts av fil. stud. Göran Lindahl. Liknande beräkningar har tidigare publicerats, bl. a. i Soc. Medd. 1946, sid. 315.

Som utgångspunkt för de nu framlagda beräkningarna har tagits befolkningen år 1945, den senaste tidpunkt för vilken regionala åldersfördelningar föreligger. Till grund för beräkningarna har legat dödlighetsförhållandena under femårsperioden 1941—45. Någon nettoomflyttning har förutsatts icke föreligga. Eftersom beräkningarna omfattar åldrarna över 60 år och förts

Tab. 2. Åldringarnas antal i landsbygd och städer vid slutet av åren 1945—1975

	Antal personer i 100-tal				Index (1945 = 100)			
	Män		Kvinnor		Män		Kvinnor	
	över 60 år	över 70 år	över 60 år	över 70 år	över 60 år	över 70 år	över 60 år	över 70 år
Landsbygd								
År 1945	2 975	1 315	3 053	1 397	100	100	100	100
1950	3 125	1 401	3 236	1 473	105	107	106	105
1955	3 299	1 471	3 439	1 559	111	112	113	112
1960	3 527	1 541	3 665	1 664	119	117	120	119
1965	3 783	1 624	3 885	1 765	127	123	127	126
1970	4 043	1 750	4 079	1 884	136	133	134	135
1975	4 199	1 890	4 166	1 996	141	144	137	143
Städer								
År 1945	1 525	551	2 055	837	100	100	100	100
1950	1 784	677	2 322	957	117	123	113	114
1955	2 043	813	2 598	1 100	134	148	126	131
1960	2 296	942	2 871	1 247	151	171	140	149
1965	2 563	1 060	3 168	1 398	168	192	154	167
1970	2 887	1 176	3 495	1 510	189	213	170	180
1975	3 157	1 807	3 761	1 663	207	237	183	199

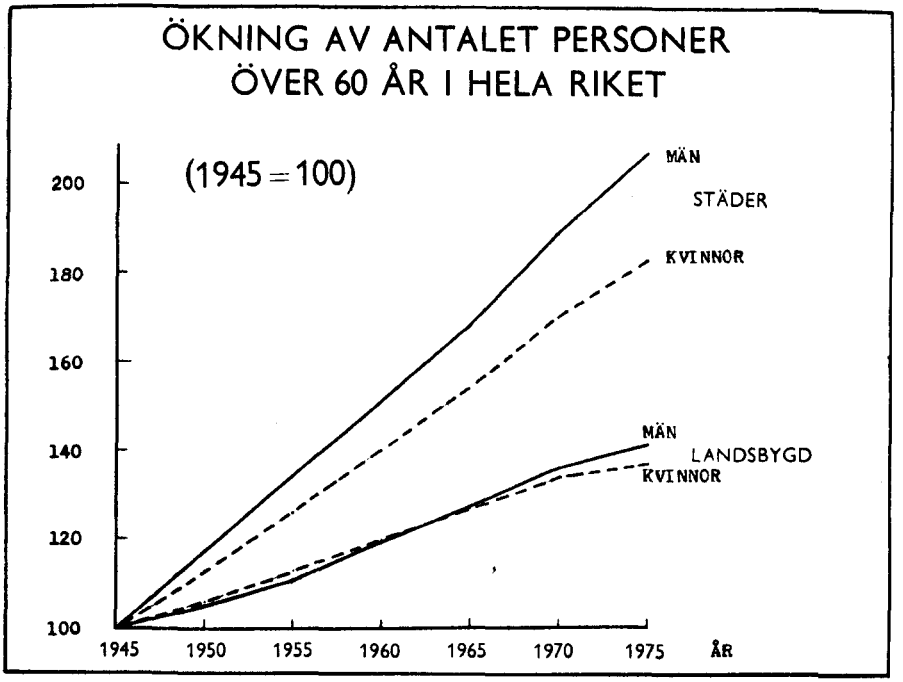

DIAGRAM 1

fram till år 1975, innebär detta, att all in- och utflyttning antagits balansera i åldrarna över 30 år.

Kalkylerna har utförts för män och kvinnor var för sig och för femåriga åldersgrupper för vart femte år. På grund av att åldersfördelningar för personer över 75 år i de olika länen ej föreligger i folkräkningsberättelsen, har en något mer schematisk framskrivningsmetod än den vanliga måst användas för de högsta åldrarna. Att de härav förorsakade avvikelserna är obetydliga, framgår av tab. 1, som visar en jämförelse mellan de av statistiska centralbyrån beräknade värdena för hela riket och de nu framlagda värdena. Den största avvikelsen, för kvinnor 1950, utgör blott ca 1 ‰.

Enligt hittillsvarande erfarenhet föreligger även i åldrarna över 30 år en viss nettoflyttning från landsbygden till tätorterna. Om hänsyn härtill hade tagits, skulle prognossiffrorna ha blivit lägre för landsbygden och högre för städerna. Däremot skulle siffrorna för landsbygden ha blivit något högre och siffrorna för städerna något lägre, om hänsyn hade tagits till att landsbygden har lägre dödlighet än städerna.

Det bör vidare nämnas att någon hänsyn inte har tagits till den utrikes omflyttningen (ej heller till den som redan har ägt rum efter 1945). Även denna omflyttning berör företrädesvis de yngre åldersgrupperna och påverkar följaktligen först på längre sikt antalet åldringar.

ÖKNING AV ANTALET PERSONER ÖVER 60 ÅR
(1945 = 100)

B = STOCKHOLMS LÄN G = KRONOBERGS LÄN AC = VÄSTERBOTTENS LÄN
F = JÖNKÖPINGS LÄN Y = VÄSTERNORRLANDS LÄN BD = NORRBOTTENS LÄN

LANDSBYGD

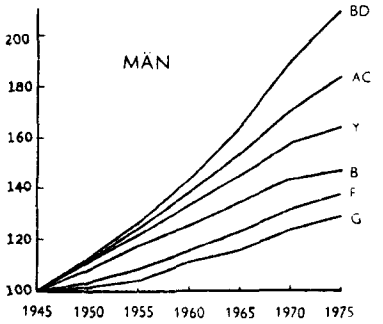

DIAGRAM 2

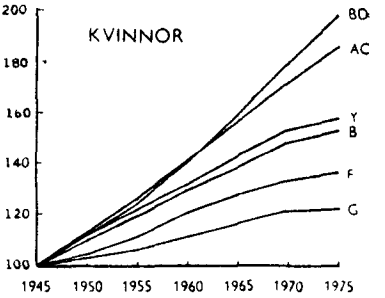

DIAGRAM 3

STÄDER

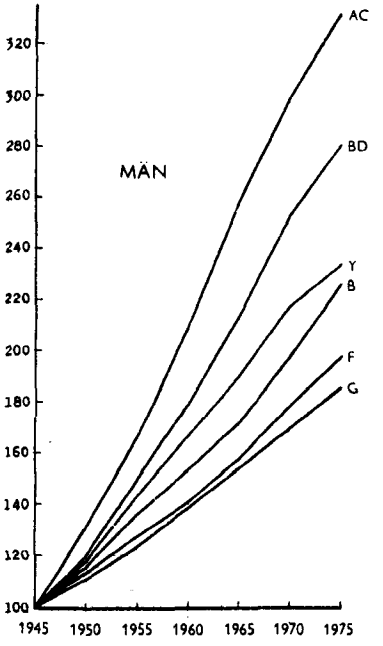

DIAGRAM 4

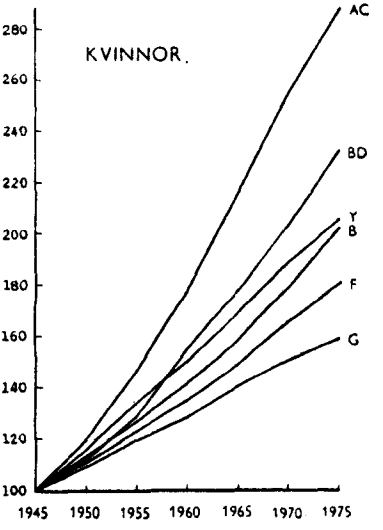

DIAGRAM 5

Tab. 3. Antal personer över 60 år länsvis, i städer och landsbygd vid slutet av åren 1945, 1960 och 1975

Län	Landsbygd						Städer					
	Män			Kvinnor			Män			Kvinnor		
	1945	1960	1975	1945	1960	1975	1945	1960	1975	1945	1960	1975
100-tal personer												
Stockholms stad	—	—	—	—	—	—	345	564	763	522	770	996
Stockholms län	165	206	243	172	221	262	50	77	113	65	93	132
Uppsala län	73	88	99	74	92	99	29	41	58	45	57	70
Södermanlands län	95	113	125	96	116	126	50	72	100	63	85	109
Östergötlands län	148	172	200	148	177	200	87	118	166	117	148	191
Jönköpings län	130	150	180	130	155	177	51	72	101	65	88	117
Kronobergs län	112	124	145	112	124	136	13	18	24	18	23	29
Kalmar län	140	154	188	146	161	183	37	50	66	46	59	76
Gotlands län	38	40	46	39	42	46	7	9	14	10	12	16
Blekinge län	76	81	99	78	85	96	29	38	55	40	49	64
Kristianstads län	168	186	221	182	206	222	23	30	42	30	38	51
Malmöhus län	183	200	229	196	217	231	198	271	370	263	345	447
Hallands län	84	94	109	85	97	103	32	43	62	44	53	72
Gbg o. Bohus län	119	137	154	124	144	158	194	320	422	251	378	494
Älvsborgs län	182	210	248	194	227	254	58	87	128	75	106	151
Skaraborgs län	151	175	197	158	180	192	38	51	67	49	63	76
Värmlands län	166	199	228	170	204	228	42	57	75	51	68	88
Örebro län	114	128	146	119	135	145	60	90	129	74	105	142
Västmanlands län	77	94	114	80	96	107	46	66	101	54	74	100
Kopparbergs län	160	190	221	157	198	223	32	49	64	39	58	73
Gävleborgs län	142	179	214	146	187	213	51	75	95	62	88	107
Västernorrlands län	154	205	252	160	211	253	23	38	54	31	46	63
Jämtlands län	91	111	134	84	107	125	9	15	20	11	19	24
Västerbottens län	115	158	212	107	151	199	9	19	30	12	22	35
Norrbottens län	95	135	198	94	132	187	13	24	37	18	28	42
Index (1945 = 100)												
Stockholms stad	—	—	—	—	—	—	100	164	222	100	147	191
Stockholms län	100	125	147	100	129	153	100	153	225	100	142	202
Uppsala län	100	119	134	100	124	133	100	142	201	100	125	155
Södermanlands län	100	118	131	100	120	130	100	145	201	100	135	172
Östergötlands län	100	116	135	100	119	135	100	136	191	100	126	163
Jönköpings län	100	115	138	100	120	136	100	140	197	100	135	180
Kronobergs län	100	111	129	100	111	121	100	137	184	100	128	158
Kalmar län	100	110	134	100	111	126	100	137	181	100	128	166
Gotlands län	100	106	122	100	108	118	100	126	192	100	113	158
Blekinge län	100	107	130	100	109	122	100	132	187	100	124	161
Kristianstads län	100	110	132	100	113	122	100	131	186	100	129	171
Malmöhus län	100	110	125	100	111	118	100	137	187	100	131	170
Hallands län	100	112	130	110	114	121	100	134	193	100	121	164
Gbg o. Bohus län	100	114	129	100	116	127	100	165	218	100	150	197
Älvsborgs län	100	115	136	100	117	131	100	151	222	100	141	200
Skaraborgs län	100	116	130	100	114	122	100	135	175	100	128	154
Värmlands län	100	120	138	100	120	134	100	137	181	100	133	172
Örebro län	100	113	128	100	114	122	100	150	214	100	143	192
Västmanlands län	100	122	148	100	119	134	100	143	219	100	136	185
Kopparbergs län	100	119	139	100	126	142	100	152	199	100	151	190
Gävleborgs län	100	126	151	100	128	146	100	149	188	100	142	173
Västernorrlands län	100	133	164	100	132	158	100	166	234	100	150	206
Jämtlands län	100	122	148	100	128	149	100	173	230	100	169	217
Västerbottens län	100	138	184	100	141	186	100	209	330	100	178	288
Norrbottens län	100	143	209	100	140	198	100	179	280	100	154	232

Den största osäkerheten hos prognosen torde ligga i att dödligheten har antagits komma att i framtiden vara densamma som under perioden 1941—45. Under denna period var dödligheten inom alla åldersgrupper väsentligt lägre än under närmast föregående femårsperiod. Dessförinnan hade dödligheten sedan början av 1920-talet varit oförändrad i åldrarna över 50 år men minskat i åldrarna mellan 30 och 50 år.

I fråga om åldrarna mellan 30 och 50 år synes man böra räkna med att dödligheten även i fortsättningen kommer att minska i ungefär samma takt som hittills. I fråga om åldrarna över 50 år finns vissa skäl, som talar för att nedgången från 1936—40 till 1941—45 var av tillfällig natur. Å andra sidan finns otvivelaktigt också skäl, som talar för en även i framtiden avsevärt minskad dödlighet bland de högre åldersgrupperna (nya läkemedel, såsom penicillin m. m.).

För att utröna hur mycket en eventuell fortsatt minskning av dödligheten kan betyda för tillväxten av antalet åldringar, har för hela riket utförts en alternativ prognoskalkyl, som bygger på förutsättningen, att dödligheten i alla åldrar kommer att minska med 10 % för varje femårsperiod fr. o. m. 1946—50. Denna minskning är ungefär lika stor som den som har ägt rum från 1936—40 till 1941—45.

Enligt denna kalkyl erhålls för år 1975 ett antal personer över 60 år, som ligger ca 30 % högre än de här angivna siffrorna. En så stark successiv minskning av dödligheten som den sålunda förutsatta förefaller föga trolig, men vid en bedömning av de här framlagda siffrorna bör man hålla i minnet, att en framtida minskning av dödligheten mycket väl kan tänkas medföra, att antalet åldringar år 1975 kan komma att ligga 10 à 20 % högre än de här angivna siffrorna.

I den förut omnämnda tab. 1 liksom i tab. 3, vari kalkylens huvudresultat presenteras, har samtliga åldrar över 60 år summerats. Av tab. 2 framgår, att bilden i huvudsak blir densamma, om man i stället hade valt åldrarna över 70 år. Ökningen av antalet personer över 70 år är dock ännu något snabbare, än om man även tar med åldersklassen 60—70 år.

Av de i tab. 3 redovisade siffrorna samt av de på dessa siffror grundade diagrammen kan flera slutsatser av stort intresse dras. Redan vid en uppdelning i landsbygd och städer framträder sålunda stora olikheter; ökningen av antalet åldringar kan, som synes, väntas bli avsevärt större i städerna än på landsbygden (se diagram 1). Detta sammanhänger med att de senaste årtiondenas starka inflyttning till städerna har medfört en stark ansvällning av de nu arbetsföra åldrarna. Antalet åldringar är nu jämförelsevis litet och kommer därför att öka snabbt. På landsbygden har tvärtom den starka utflyttningen medfört en uttunning av den arbetsföra befolkningen, och antalet åldringar kan där följaktligen inte komma att öka lika starkt.

Av en jämförelse mellan könen framgår, att ökningen av antalet åldringar kan väntas bli betydligt starkare bland männen än bland kvinnorna. Detta sammanhänger med de senaste årtiondenas ändrade dödlighetsförhållanden.

Av länsuppdelningen i tab. 3 framgår, att de nordligaste länen på ett markant sätt avviker från de övriga; ökningen av antalet åldringar blir där mycket kraftigare än i övriga delar av landet. Förhållandet, som gäller både städer och landsbygd samt för såväl män som kvinnor, belyses ännu tydligare av diagram 2—5, vari indextalen för Norrbottens, Västerbottens och Västernorrlands län samt Stockholms, Jönköpings och Kronobergs län inritats. Talen för övriga län skiljer sig från talen för något av de tre sistnämnda med högst 10 enheter. Om man tänker sig de icke inprickade länen grupperade nära länen B, F och G, erhålles därför en totalbild av hur ökningen fördelar sig på samtliga län.

Förutom den nyssnämnda avvikelsen för Norrland framgår av tab. 3 och diagrammen 2—5, att ökningen är påfallande liten för landsbygden i Gotlands och Malmöhus län, men stor för Stockholms läns landsbygd. Det sistnämnda beror på att stora delar av de folkrika delarna av detta län har stadsliknande karaktär.

På grund av att vid denna framräkning någon nettoomflyttning antagits icke förekomma samt dödligheten antagits vara densamma i olika delar av landet, måste de i tabellerna uppträdande olikheterna helt bero på skillnader mellan 1945 års åldersfördelningar i de olika länen. De områden, som fram till år 1975 uppvisar en kraftig ökning av antalet åldringar, har sålunda för närvarande relativt få åldringar eller många personer i medelåldern. Att Norrland nu har ett jämförelsevis stort antal personer i medelåldern sammanhänger med att nativiteten där länge var betydligt högre än i övriga delar av landet, samtidigt med att utflyttningen från landsbygden varit mindre i Norrland än i övriga delar av riket.

E. v. H.

Fastighetsomkostnadernas förändringar under åren 1938—1949

Av notarie *Stina Thornell,* Statens hyresråd

Statens hyresråd har vid sammanträde den 9 juni 1950 beslutat att icke lämna medgivande till generell hyreshöjning enligt 5 § hyresregleringslagen för tiden 1 oktober 1950—30 september 1951. Eftersom 5 § anger att hyreshöjning må beviljas om »så finnes påkallat till följd av ökade omkostnader för fastighetsförvaltning» innebär hyresrådets beslut, att hyresrådet icke funnit omkostnadsstegringen vara av sådan storlek att generell hyreshöjning vore motiverad. Vid bedömning av frågan har hyresrådet även, såvitt möjligt, tagit hänsyn till den ökning av omkostnaderna, som till följd av arbetarskyddslagens bestämmelser om fastighetsarbetares veckovila inträder från och med den 1 oktober 1950.

Ända sedan hyresregleringslagen trädde i kraft, den 1 juli 1942, har hyresrådet varje år tagit ställning till frågan om generell hyreshöjning, dock utan att lämna medgivande därtill.

Av socialstyrelsen utförda undersökningar om fastighetsomkostnadernas förändringar sedan år 1938 låg till grund för hyresrådets beslut åren 1942, 1943, 1945 och 1948.[1] Den sista av styrelsens undersökningar, 1947 års fastighetsomkostnadsundersökning, avsåg utvecklingen åren 1942—1946.

Hyresrådets beslut år 1949 var främst grundat på en inom hyresrådets kansli utförd undersökning om fastighetsomkostnadernas förändringar under åren 1938—1948 för 514, inom olika orter och ortsgrupper, belägna fastigheter, beträffande vilka man från socialstyrelsens tidigare undersökningar erhöll uppgifter för åren 1938—1946 och för tiden därefter (1947—1948) infordrade uppgifter från fastighetsägarna.[2]

För att få ett underlag för hyresrådets ställningstagande i frågan om generell hyreshöjning för tiden *efter den 30 september 1950* har hyresrådets kansli inhämtat vissa kompletterande uppgifter om de 514 fastigheterna för år 1949. För Göteborg och Malmö, där materialet ansågs vara för litet, har uppgifter även infordrats för andra fastigheter. Det har därvid ansetts lämpligt att verkställa en komplettering, för åren 1946—1949, av den del av 1947 års fastighetsomkostnadsundersökning, som avsåg utvecklingen 1942—1946 (jfr Soc. Medd. årg. 1948, sid. 547).

Den 16 januari 1950 utsändes frågeblanketter till ägarna av de 514 fastigheterna och dessutom till ägarna av 155 fastigheter i Göteborg och 111 fastigheter i Malmö, där förfrågningar gjordes om hyresvärden, hyresförluster, skuldsummor, räntor, reparations- och bränslekostnader samt kostnader för förbättringsarbeten. Uppgift om taxeringsvärden har erhållits från kronokamrerare (uppbördsverk) resp. häradsskrivare.

Sammanlagt har 688 av de utsända blanketterna helt eller delvis besvarats, varav 638 har bearbetats och 50 måst kasseras. Av dessa 50 har 30 uteslutits på grund av ofullständiga uppgifter (varav 16 på grund av fastighetens försäljning) och 20 därför att fastigheterna, efter utförda förbättringsarbeten med därav betingade högre hyror, icke längre varit representativa.

Uppgift om kostnaderna för onera har denna gång icke inhämtats från fastighetsägarna. Däremot har hyresnämnderna, i de av undersökningen berörda orterna, tillfrågats om kostnaderna för vatten, sotning, elektricitet, skötsel av hiss, sophämtning samt renhållning förändrats sedan den 31 december 1948. Samtliga hyresnämnder har besvarat frågorna.

Vid granskningen av de inkomna blanketterna och vid bearbetningen av dessa har samma principer tillämpats som vid närmast föregående undersökning (jfr Soc. Medd. årg. 1949, sid. 591).

Genom ca 325 skrivelser och 110 telefonsamtal har kompletterande upp-

---

[1] Redogörelser för dessa undersökningar finns i Soc. Medd. årg. 1942, sid. 567; årg. 1943, sid. 684; årg. 1945, sid. 479; årg. 1948, sid. 546.

[2] Redogörelse för denna undersökning finns i Soc. Medd. årg. 1949, sid. 590.

Tab. 1. Taxeringsvärden, hyresvärden och

			Stockholm			Göteborg		
			Fastigh. utan c.v.	Fastigh. med c.v.	Samtl. fastigh.	Fastigh. utan c.v.	Fastigh. med c.v.	Samtl. fastigh.
1	Antal fastigheter		19	68	87	71	88	159
2	Taxeringsvärdet 1 jan. (1 000 kr)	1938	5 455	40 261	45 716	6 694	18 604	25 298
3		1949	5 386	40 935	46 321	6 817	19 143	25 960
4	Skuldsumma 1 jan. (1 000 kr)	1938	3 372	32 391	35 763	4 217	15 884	20 101
5		1949	3 601	30 007	33 608	4 331	15 651	19 982
6	I % av taxeringsvärdet 1 jan. 1938	1938	61·81	80·45	78·35	63·00	85·38	79·46
7		1949	66·02	74·53	73·51	64·70	84·13	78·98
8	Nettohyresvärde (1 000 kr)	1938	489	3 000	3 489	693	1 542	2 235
9		1942	493	3 007	3 500	698	1 490	2 188
10		1946	494	3 062	3 556	702	1 508	2 210
11		1948	494	3 083	3 577	705	1 519	2 224
12		1949	494	3 119	3 613	706	1 528	2 234
13	I % av nettohyresvärdet 1938	1942	100·70	100·24	100·31	100·79	96·64	97·93
14		1946	100·91	102·06	101·90	101·32	97·82	98·91
15		1948	100·94	102·76	102·50	101·72	98·54	99·53
16		1949	100·96	103·98	103·56	101·83	99·12	99·96
17	Räntor i % av skuldsumman 1 jan.	1938	3·87	3·90	3·90	4·07	3·99	4·01
18		1949	3·41	3·59	3·57	3·48	3·80	3·78
19	Räntor i % av nettohyresvärdet 1938	1938	26·67	42·15	39·98	24·80	41·12	36·06
20		1949	25·08	35·89	34·38	21·77	38·60	33·88
21	Hyresförluster i % av nettohyresvärdet 1938	1938	0·88	0·88	0·88	0·43	2·09	1·57
22		1949	0·12	0·07	0·07	0·34	0·06	0·14
23	Onera exkl. bränsleutgifter i % av nettohyresvärdet 1938	1938	10·24	12·50	12·18	10·02	13·10	12·14
24		1942	10·76	13·87	13·44	12·69	15·86	14·88
25		1946	11·70	15·15	14·67	13·30	17·42	16·14
26		1948	12·62	15·45	15·06	13·10	17·76	16·31
27		1949	12·75	15·60	15·20	13·15	17·87	16·41
28	Utgifter för reparationer och underhåll i % av nettohyresvärdet 1938	1938	18·66	9·88	11·11	24·17	14·35	17·39
29		1942	14·75	7·94	8·90	17·84	11·70	13·45
30		1946	16·86	10·83	11·61	21·82	15·50	17·46
31		1948	18·90	13·53	14·28	26·88	16·17	19·49
32		1949	26·29	12·67	14·58	23·94	17·86	19·40
33	7/10 av kommunal fastighetsskatt i % av nettohyresvärdet 1938	1938	2·66	3·20	3·13	2·92	3·65	3·42
34		1949	3·23	4·01	3·90	3·82	4·19	3·92
35	Summa hyresförluster, onera exkl. bränsleutgifter, utgifter för reparationer och underhåll samt 7/10 av kommunal fastighetsskatt i % av nettohyresvärdet 1938	1938	32·45	26·46	27·30	37·55	33·18	34·53
36		1942	29·36	27·16	27·47	35·60	34·56	34·88
37		1946	31·10	29·72	29·91	38·63	36·87	37·42
38		1948	34·59	32·78	33·03	43·87	37·82	39·54
39		1949	42·39	32·34	33·75	40·75	39·47	39·87
40	Nettohyresvärde minus samtliga utgifter (räntor, hyresförluster, onera, reparationer och underhåll samt 7/10 av kommunal fastighetsskatt) i % av tax.-värdet minus skuldsumman 1 jan.	1938	9·60	11·97	11·47	10·53	14·56	12·64
41		1949	9·18	9·81	9·72	10·96	9·29	9·98
42	Bränsleutgifter i % av nettohyresvärdet 1938	1938	—	8·34	—	—	9·02	—
43		1948	—	17·79	—	—	20·22	—

[1] Dessa fastigheter innehöll sammanlagt 9 138 bostads- och blandade lägenheter och 865 övriga

utgifter för 638 undersökta fastigheter[1]

Malmö			Städer med 30 000—100 000 inv.			Orter med 10 000—30 000 inv.			Samtliga orter			
Fastigh. utan c.v.	Fastigh. med c.v.	Samtl. fastigh.	Fastigh. utan c.v.	Fastigh. med c.v.	Samtl. fastigh.	Fastigh. utan c.v.	Fastigh. med c.v.	Samtl. fastigh.	Fastigh. utan c.v.	Fastigh. med c.v.	Samtl. fastigh.	
53	34	87	70	75	145	80	80	160	293	345	638	1
4 802	7 572	12 374	3 681	7 783	11 464	2 797	6 705	9 502	23 429	80 925	104 354	2
4 865	7 740	12 605	3 800	8 330	12 130	3 024	7 107	10 131	23 892	83 255	107 147	3
3 281	6 044	9 325	2 390	6 076	8 466	1 496	4 882	6 378	14 756	65 277	80 033	4
3 137	5 544	8 681	2 366	5 879	8 245	1 580	4 909	6 489	15 015	61 990	77 005	5
68·32	79·83	75·36	64·92	78·07	73·85	53 49	72·81	67·12	62·98	80·66	76·69	6
65·33	73·21	70·15	64·28	75·53	71·92	56·51	73·22	68·30	64·09	76·60	73·79	7
434	619	1 053	359	630	989	263	547	810	2 238	6 338	8 576	8
431	596	1 027	367	630	997	268	531	799	2 257	6 254	8 511	9
429	617	1 046	370	637	1 007	270	560	830	2 265	6 384	8 649	10
431	611	1 042	372	649	1 021	273	571	844	2 275	6 433	8 708	11
430	617	1 047	371	658	1 029	274	578	852	2 275	6 500	8 775	12
99·27	96·37	97·57	102·16	100·02	100·80	101·74	97·09	98·60	100·81	98·69	99·25	13
98·81	99·69	99·32	103·03	101·07	101·78	102·80	102·40	102·53	101·19	100·73	100·85	14
99·15	98·74	98·91	103·56	103·03	103 28	103·70	104·50	104·24	101·58	101·52	101·53	15
99·01	99·64	99·38	103·50	104·38	104·06	104·35	105·77	105·31	101·65	102·57	102·33	16
3·82	3·58	3·66	3·84	3·68	3·73	3·38	3·50	3·47	3·86	3·84	3·85	17
3·36	3·40	3·39	3·40	3·32	3·34	3·26	3·37	3·34	3·40	3·58	3·55	18
28·83	34·95	32·43	25·57	35·53	31·92	19·21	31·22	27·32	25·46	39·60	35·90	19
24·28	30·46	27·91	22·40	30·97	27·86	19·57	30·27	26·79	22·82	35·05	31·86	20
4·84	0·78	2·25	0·48	0·56	0·53	1·07	0·92	0·97	1·37	1·18	1·20	21
0·60	0·06	0·28	0·22	0·01	0·09	0·25	0·34	0·31	0·31	0·08	0·14	22
8·38	13·73	11·52	10·88	12·06	11·63	10·07	12·09	11·44	9·89	12 69	11·96	23
10·34	15·36	13·29	12·92	14·51	13·93	11·53	13·54	12·89	11·71	14·54	13·79	24
10·46	15·61	13·49	14·22	16·38	15·56	11·50	15·16	13·97	12·33	15·87	14·94	25
11·78	17·06	14·88	15·13	17·11	16·39	12·12	15·47	14·38	12·95	16·34	15·45	26
11·81	17·20	14·98	15·33	17·27	16·56	12·22	15·67	14·55	13·04	16·48	15·58	27
15·31	12·66	13·75	21·73	11·54	15·24	22·08	13·01	15·95	20·61	11·67	14·01	28
15·48	11·56	13·18	16·35	10·24	12·46	15·28	11·48	12·68	16·01	9·74	11·88	29
17·41	13·34	15·02	22·59	11·88	15·76	25·44	14·47	18·08	20·32	12·63	14·64	30
20·31	14·81	17·08	23·01	16·19	18·66	30·12	20·41	23·56	23·62	15·15	17·36	31
20·42	16·73	18·25	22·47	16·45	18·64	25·61	18·38	20·73	23·73	15·07	17·33	32
3·33	3·69	3·54	3·47	4·17	3·92	4·24	4·76	4·59	3·19	3·59	3·48	33
3·53	3·94	3·77	3·84	4·78	4·44	4·79	5·56	5·31	3·60	4·26	4·08	34
31·36	30·85	31·06	36·55	28·34	31·32	37·46	30·79	32·95	35·06	29·08	30 64	35
31·98	31·91	31·94	34·44	30·35	31·83	32·40	31·38	31·71	32·97	30·10	30·85	36
31·88	32·90	32·48	40·89	33·09	35·92	41·92	35·51	37·59	36·42	32·60	33·60	37
36·06	36·02	36·03	42·12	38·12	39·57	47·48	41·62	43·52	40·31	35·62	36·84	38
36·35	37·93	37·28	41·85	38·51	39·72	42·86	39·95	40·90	40·68	35·89	37·14	39
11·37	13·85	12·61	10·52	13·38	12·12	8·76	11·40	10·30	10·19	12·68	11·79	40
9·65	8·81	9·18	9·82	8·97	9·28	7·64	8·85	8·37	9·62	9·43	9·48	41
—	10·31	—	—	14·90	—	—	15·46	—	—	9·97	—	42
—	24·01	—	—	31·45	—	—	31·46	—	—	21·53	—	43

lägenheter.

gifter inhämtats från fastighetsägarna. Dessa förfrågningar har främst orsakats av att till förevarande undersökning lämnade uppgifter icke stämt överens med de uppgifter, som lämnades till föregående undersökning. Dessutom har, i samtliga de fall då reparationskostnaderna varit höga och icke specificerade, fastighetsägarna tillfrågats om arten av de utförda arbetena. I regel har därvid uppgivits, att kostnaderna berott på yttre målning, putsning av fasad, rörarbeten el. dyl., men ofta på »enbart behövliga reparationer». En del av dessa kostnader hade förmodligen snarare bort redovisas som förbättringsarbeten än som reparationer, men på grund av materialets beskaffenhet, har några korrigeringar härvidlag icke kunnat göras.

I följande sammanställning jämförs antalet utsända och bearbetade formulär vid denna och tidigare, av socialstyrelsen och hyresrådet utförda fastighetsomkostnadsundersökningar.

Undersökning år	Antal formulär		Antal formulär i % av antalet utsända
	utsända	bearbetade	
1942	2 382	777	32·6
1943	7 835	2 450	31·3
1945	10 638	3 860	36·3
1947	5 102	3 547	69·5
1949	678	514	75·8
1950	779	638	81·9

Vid bearbetningen har de redovisade fastigheterna fördelats på fem grupper: Stockholm, Göteborg, Malmö, städer med 30 000—100 000 invånare (10 städer) samt orter med 10 000—30 000 invånare (22 orter). Vid indelningen i orter och ortsgrupper har — för att underlätta jämförelse med tidigare fastighetsomkostnadsundersökningar — den administrativa indelningen och folkmängdsförhållandena den 31 december 1939 legat till grund. Uppdelning har vidare gjorts med hänsyn till förekomsten av centralvärme.

I tab. 1 anges taxeringsvärden, hyresvärden och huvudgrupper av utgifter samt beräknat netto (hyresvärden minus samtliga utgifter) för samtliga 638 fastigheter.

I materialet för Göteborg och Malmö ingår, som tidigare nämnts, fastigheter för vilka uppgifter om den faktiska utvecklingen endast funnits för åren 1942—1949. För år 1938 har tal därför måst framräknas på grundval av den del av materialet (46 fastigheter i Göteborg och 16 fastigheter i Malmö), för vilken uppgifter funnits om utvecklingen 1938—1942.

Det sammanlagda *taxeringsvärdet* för i tab. 1 redovisade fastigheter uppgick den 1 januari 1938 till 104,4 milj. kr och den 1 januari 1949 till 107,1 milj. kr.

Innebörden av begreppen »nettohyresvärde», »skuldsumma», »räntor», »hyresförluster», »onera exklusive bränsleutgifter», »utgifter för reparationer och underhåll» samt »bränsleutgifter» är densamma som enligt närmast föregående undersökning (jfr Soc. Medd. årg. 1949, sid. 594—597).

I samband med beräkning av »*nettohyresvärde*» har en utjämning före-

Tab. 2. Fastighetsomkostnadernas ökning eller minskning åren 1938—1949 i procent av hyressummor

	Hyressummor i % av totala hyresbeloppet enl. 1939 årshyresräkning[1]	Ökning (+) resp. minskning (−) år 1949 i relation till år 1938					
		ovägda tal			vägda tal på grundval av hyressummornas fördelningsprocent i 1939 års hyresräkning		
		nettohyresvärde	räntor vid beräknad oförändrad skuldsumma	övriga omkostnader[2]	nettohyresvärde	räntor vid beräknad oförändrad skuldsumma	övriga omkostnader[2]
Stockholm							
Fastigheter utan c.v.	10·10	+ 0·96	− 3·17	+ 9·94			
Fastigheter med c.v.	38·90	+ 3·98	− 3·39	+ 5·88			
Samtliga fastigheter	49·00	+ 3·56	− 3·89	+ 6·45	+ 3·86	− 3·84	+ 6·72
Göteborg							
Fastigheter utan c.v.	4·20	+ 1·83	− 3·62	+ 3·20			
Fastigheter med c.v.	10·77	− 0·88	− 1·97	+ 6·29			
Samtliga fastigheter	14·97	− 0·04	− 2·51	+ 5·34	− 0·12	− 2·48	+ 5·42
Malmö							
Fastigheter utan c.v.	1·88	− 0·99	− 3·45	+ 4·99			
Fastigheter med c.v.	4·21	− 0·36	− 1·74	+ 7·08			
Samtliga fastigheter	6·09	− 0·62	− 2·42	+ 6·22	− 0·55	− 2·27	+ 6·48
Städer med 30 000—100 000 inv.							
Fastigheter utan c.v.	5·57	+ 3·50	− 2·92	+ 5·30			
Fastigheter med c.v.	9·89	+ 4·88	− 3·51	+ 10·17			
Samtliga fastigheter	15·46	+ 4·06	− 3·32	+ 8·40	+ 4·06	− 3·30	+ 8·42
Orter med 10 000—30 000 inv.							
Fastigheter utan c.v.	5·77	+ 4·35	− 0·67	+ 5·40			
Fastigheter med c.v.	8·71	+ 5·77	− 1·14	+ 9·16			
Samtliga fastigheter	14·48	+ 5·31	− 1·02	+ 7·95	+ 5·20	− 0·95	+ 7·66
Samtliga orter							
Fastigheter utan c.v.	27·52	+ 1·65	− 3·05	+ 5·62			
Fastigheter med c.v.	72·48	+ 2·57	− 2·72	+ 6·81			
Samtliga fastigheter	100·00	+ 2·33	− 2·77	+ 6·50	+ 2·98	− 2·79	+ 6·91

tagits av bränslekostnaderna, då dessa varit ojämnt fördelade mellan två eller tre redovisningsår. De för år 1938 redovisade bränslekostnaderna har i regel icke korrigerats; i jämförelse med år 1939 har några större avvikelser icke funnits. Kostnaderna för år 1949 har endast kunnat utjämnas med motsvarande belopp för år 1948. Den ökning av hyresvärdena, som redovisas för år 1949 i jämförelse med år 1938 — i genomsnitt 2,3 % av 1938 års nettohyresvärde — kan därför icke sägas vara en exakt hyreshöjning.

Den totala *skuldsumman* för samtliga bearbetade fastigheter uppgick den 1 januari 1938 till 80,0 milj. kr, men hade den 1 januari 1949 sjunkit till 77,0 milj. kr, vilket uttryckt i procent av 1938 års taxeringsvärde innebär en sänkning med 2,9 %. De sammanlagda *ränteutgifterna* hade under

[1] Hyressummorna har omräknats att gälla exklusive bränsleutgifter.

[2] Till denna grupp har hänförts hyresförluster, onera exklusive bränsleutgifter, utgifter för reparationer och underhåll samt 7/10 av kommunal fastighetsskatt.

samma tid sjunkit med i genomsnitt 4,0 % av 1938 års nettohyresvärde. Vid en beräkning med oförändrad skuldsumma (1938 års) skulle motsvarande sänkning uppgå till 2,8 %.

Hyresförlusterna har från 1938 till 1949 minskat med 1,1 % av 1938 års nettohyresvärde.

Onera exklusive bränsleutgifter, som för år 1949 framräknats med ledning av uppgifter från hyresnämnderna, företer för detta år i relation till år 1938 en ökning med genomsnittligt 3,6 % av 1938 års nettohyresvärde.

Utgifter för reparationer och underhåll har från år 1938 till år 1949 ökat med 3,3 % av 1938 års nettohyresvärde. I jämförelse med år 1948 är denna utgiftspost praktiskt taget oförändrad.

På samma sätt som i föregående undersökningar har *skatterna* beräknats med ledning av uppgifter om den kommunala utdebiteringen i Årsbok för Sveriges kommuner och upptagits till $^{7}/_{10}$ av beloppen. I jämförelse med år 1938 har dessa, i procent av 1938 års nettohyresvärde, ökat med 0,6 %.

De sammanlagda utgifterna för hyresförluster, onera exklusive bränsleutgifter, reparationer och underhåll samt $^{7}/_{10}$ av kommunal fastighetsskatt har år 1949 i förhållande till år 1938 genomsnittligt ökat med 5,6 % för fastigheter utan centralvärme, med 6,8 % för fastigheter med centralvärme och med 6,5 % för båda kategorierna tillhopa; allt uttryckt i procent av 1938 års nettohyresvärde.

Nettohyresvärde minus samtliga utgifter har även beräknats i denna undersökning (jfr Soc. Medd. årg. 1949, sid. 597). Av tab. 1 framgår att »nettot» som för år 1938 i genomsnitt uppgick till 11,8 % på beräknat eget kapital (taxeringsvärdet minus skuldsumman) år 1949 sjunkit till 9,5 %. Det måste emellertid framhållas, att dessa tal icke representerar ett verkligt netto för fastighetsägarna utan endast en beräknad förräntning på det kapital, som utgör skillnaden mellan taxeringsvärde och skuldsumma resp. år. Denna förräntning skall emellertid räcka till även för andra utgifter t. ex. förbättringsarbeten och till ränta på det kapital, som ligger över taxeringsvärdet.

I tab. 2 har, uttryckt i procent av 1938 års nettohyresvärde, sammanställts förändringar av hyresvärden, räntor och övriga utgifter år 1949 i relation till år 1938. Dessutom har en vägning företagits på grundval av hyressummornas fördelningsprocent i 1939 års hyresräkning (hyresrådets omkostnadsundersökning avser endast äldre fastigheter färdigställda före den 1 januari 1939). Uppgifterna från hyresräkningen, som avser hyresbeloppen för samtliga orter med lägst 10 000 invånare, har omräknats att gälla exklusive bränslekostnader. Räntorna i tab. 2 är beräknade med hänsyn till oförändrad (1938 års) skuldsumma.

Av de vägda procenttalen i tabellen framgår att sedan 1938 har nettohyresvärdet ökat med 3,0 %, räntorna minskat med 2,8 % och övriga utgifter ökat med 6,9 % för samtliga bearbetade fastigheter; allt uttryckt i procent av 1938 års nettohyresvärde.

Kortare meddelanden

Maskincentral för hålkortsbearbetning. Den 1 juli 1950 inrättades försöksvis en central för hålkortsbearbetning av statistiskt material, kallad maskincentralen. Den är förlagd till statistiska centralbyrån såsom en fristående avdelning.

Förslag om en dylik, för de statliga myndigheterna gemensam central, framfördes första gången år 1942 av besparingsberedningens statistikkommitté men föranledde icke då någon åtgärd. Tanken togs emellertid upp av 1948 års statistikutredning i skrivelse år 1949. Vid remissbehandlingen intog de hörda myndigheterna en i princip positiv hållning till förslaget. Frågan blev föremål för proposition till 1950 års riksdag (nr 164), och förslaget antogs av riksdagen.

Riksdagens beslut innebar, att den hålkortsanläggning med maskinpark och personal, som socialstyrelsen t. o. m. den 30 juni 1950 disponerade för 1945 års allmänna bostadsräkning, skulle bibehållas under budgetåret 1950/51 såsom en provisorisk maskincentral för hålkortsbearbetningar, förlagd till statistiska centralbyrån. Komplettering skulle ske med de maskiner och den personal, centralbyrån kunde avstå från, vilket inneburit att till centralen förts *inom centralbyrån befintliga anläggningar* utom den som disponeras av 1945 års folkräkning.

Maskincentralen skall fungera som ett serviceorgan för hålkortsbearbetning åt såväl statistiska centralbyrån som andra statliga myndigheter men även, i mån av ledig kapacitet, åt enskilda uppdragsgivare.

Denna verksamhet inbegriper givetvis icke blott den maskinella bearbetningen av statistiskt material utan även viss medverkan vid utarbetandet av blanketter, kodscheman och hålkort under beaktande av hålkortstekniska synpunkter. I den mån uppdragsgivaren saknar egen statistisk expertis och personal, kan denne påfordra ett vidare biträde vid planläggningen och genomförandet av en undersökning.

Maskincentralen skall även på begäran ge råd och anvisningar i tekniska och organisatoriska frågor till andra statliga hålkortsanläggningar. Slutligen skall forskning på hålkortsmetodikens område bedrivas.

Maskincentralen står under ledning av en byråchef. I övrigt upptar personalstaten f. n. en förste byråingenjör, en amanuens, en teknisk assistent samt ett 30-tal biträden.

Kostnaderna för maskincentralen beräknas täckas genom inflytande inkomster. Avsikten är nämligen, att de ämbetsverk, som kommer att anlita maskincentralen, skall betala för de utförda arbetena med anlitande av medel, som riksdagen anvisat för sådana arbeten under resp. myndighets omkostnadsanslag. Såsom anslag för budgetåret 1950/51 har uppförts endast ett formellt belopp av 100 kr.

Den uppgjorda staten balanserar på 325 000 kr. De beräknade sammanlagda inkomsterna för hittills överenskomna arbeten når icke upp till detta belopp, även om de nu är högre än vid tiden för propositionens avlämnande. Ledig kapacitet finns, och dess utnyttjande är förutsättningen för att *inkomster och utgifter skall gå jämnt* ihop.

G. H—k

Ny serie för levnadskostnadsindex i Norge. Den budget, som ligger till grund för levnadskostnadsindex i Norge, har nyligen reviderats. En redogörelse för omläggningen har lämnats i en artikel i Statistiske meldinger (nr 7, 1950), varur följande uppgifter hämtats.

Den gamla budgeten byggde på 1927—28 års konsumtionsundersökning. Någon ny undersökning kom inte till stånd förrän år 1947, då förhållandena ansågs vara till-

räckligt stabila, för att en konsumtionsundersökning kunde igångsättas. Undersökningen omfattar budgetböcker förda under ett helt år bland 452 »värvade» arbetarfamiljer i städer och andra tätorter. Endast familjer bestående av man, hustru och *minderåriga barn ingår i materialet.* Familjernas genomsnittliga storlek var 3,61 personer. Den genomsnittliga familjeinkomsten uppgick till 8 131,92 kr, och av detta belopp utgjorde mannens huvudinkomst 7 303,97 kr.

De genom undersökningen erhållna genomsnittliga förbrukningssiffrorna har begagnats för indexbudgeten. För konsumtionen av fett, socker, mjölk och grädde har dock mera aktuella konsumtionssiffror *kunnat utnyttjas. Vidare kan nämnas,* att direkta skatter, gåvor, brandförsäkringspremier och avgifter till olika föreningar, dock med undantag för fackföreningar, icke har tagits med.

Den nya indexbudgeten återges i sammandrag nedan:

Budgetens huvudposter enligt 1949 års prisnivå

	Kr
1. **Livsmedel**	2 752·57
Kött och charkuterier	402·93
Fläsk	92·80
Fisk och fiskkonserver	290·17
Mjölk, smör, ost och ägg	827·66
Potatis, grönsaker, bär och frukt	469·84
Mjöl och gryn	73·04
Bröd och andra bakverk	291·47
Kolonialvaror	197·68
Övriga matvaror	107·48
2. **Drycker och tobak**	405·70
Drycker	183·36
Tobak	222·34
3. **Bränsle och lyse**	285·27
Kol, koks och ved m. m.	152·71
Gas och elström	132·56
4. **Beklädnad**	1 173·01
Kläder	915·89
Skor	257·12
5. **Bostad**	616·32
6. **Övriga utgifter**	2 011·64
Husgeråd och annat	422·97
Renhållning av hemmet	74·23
Personlig hygien	97·52
Sjukvård	122·93
Fackföreningar	127·32
Sjukkassor	146·23
Utgifter för intellektuella behov	139·91
Nöjen och underhållning	284·55
Resor	244·64
Telefon, porto och telegram	29·31
Semestervistelse m. m.	322·03
Totalt	7 244·51

De löpande indexberäkningarna bygger till största delen på *prisuppgifter, som* inhämtas från 53 städer och andra tätorter (tidigare blott 31 orter). Från Oslo, Bergen, Trondheim och Stavanger erhåller sentralbyrån prisuppgifter från de kommunala statistiska kontoren. På övriga orter sker prisinsamlingen genom prisombud. På alla orter insamlas priserna från bestämda butiker från månad till månad. Prisuppgifter på sådana varuslag, som har enhetliga priser, inhämtas centralt av sentralbyrån. *Totalt insamlas priser på 340 olika* varuslag och tjänster.

För varje varuslag uträknas ett vägt medelpris, varvid vikten utgörs av folkmängden på ombudsorten.

För säsongvarorna företas icke någon säsongutjämning av priserna. Man räknar emellertid endast med priserna under de månader varuslaget har högsäsong. Utgiften under den sista av högsäsongens månader kvarstår sedan oförändrad tills högsäsongen åter börjar nästa år.

Basåret har i samband med omläggningen ändrats till 1947.

G. He—k

Indextal för byggnadskostnaderna i Stockholm i juli 1950. Enligt bostadsstyrelsens beräkningar har byggnadskostnaderna för ett hyreshus i Stockholm från den 1 januari 1939 till den 1 juli 1950 stigit med 58,8 %. Lönekostnaderna har ökat med 31,3 % och materialkostnaderna med 82,5 %.

En jämförelse med byggnadskostnaderna den 1 april 1950 ger vid handen, att de sammanlagda kostnaderna ökat med 0,1 % under andra kvartalet 1950. Lönekostnaderna har under denna tid varit oförändrade, under det att materialkostnaderna ökat med 0,2 %, vilket huvudsakligen sammanhänger med att kostnaderna för snickerier från fabrik ökat med 6,6 %.

I nedanstående tablå redovisas dels indextal för de totala byggnadskostnaderna, dels specialindextal för löne- och materialkostnader.

	Total kostnad	Löner	Material
1939: 1/1	100·0	100·0	100·0
1940: 1/10	117·1	105·3	125·5
1941: 1/4	120·9	107·8	130·6
1/7	124·8	105·2	141·1
1/10	126·5	105·8	144·4
1942: 1/1	127·3	105·8	144·9
1/4	132·7	108·4	152·3
1/7	134·3	110·1	153·4
1/10	137·4	111·0	159·7
1943: 1/1	138·8	111·0	161·9
1/4	138·5	111·3	161·3
1/7	138·7	111·3	161·5
1/10	139·2	111·3	162·5
1944: 1/1	139·2	111·3	162·6
1/4	139·7	113·0	161·6
1/7	139·8	113·3	161·5
1/10	139·5	113·3	161·0
1945: 1/1	139·5	113·3	161·1
1/4	140·9	115·1	162·8
1/7	141·4	115·1	163·1
1/10	141·2	115·2	162·7
1946: 1/1	141·3	115·2	163·1
1/4	142·3	118·8	162·0
1/7	143·5	119·9	163·4
1/10	144·5	119·9	165·2
1947: 1/1	144·5	119·9	165·1
1/4	147·5	124·5	167·0
1/7	151·2	128·1	171·1
1/10	151·8	128·1	172·1
1948: 1/1	153·2	128·1	174·8
1/4	154·2	129·7	175·8
1/7	157·2	131·3	180·1
1/10	157·8	131·3	181·1
1949: 1/1	158·2	131·3	181·2
1/4	158·0	131·3	180·7
1/7	157·7	131·3	180·3
1/10	157·5	131·3	179·7
1950: 1/1	156·9	131·3	178·6
1/4	158·7	131·3	182·2
1/7	158·8	131·3	182·5

B. S.

Fylleriförseelser och spritsmuggling under andra kvartalet 1950. Enligt en inom kontrollstyrelsen verkställd preliminär sammanräkning, vars resultat delgivits socialstyrelsen, utgjorde antalet fylleriförseelser, för vilka personer sakfällts under andra kvartalet 1950, tillhopa 9 050, av vilka 8 906 begåtts av män och 144 av kvinnor. Detta antal kommer att ökas genom efteranmälningar.

Antalet förseelser var 8,4 % högre än under första kvartalet 1950 och 1,6 % högre än under fjärde kvartalet 1949.

I efterföljande tablå återges vissa huvudsiffror för år 1949 samt för de två första kvartalen 1950. I de i tablån lämnade siffrorna inräknas även förseelser, som av militär befälhavare *belagts med disciplinstraff*. Sådana förseelser har för tiden före 1950 *ej ingått i de lämnade uppgifterna*. (Jämför Soc. Medd. årg. 1950, sid. 192.)

	Antal avdömda fylleriförseelser	Därav begångna av					
		män	kvinnor	personer		personer i åldern	
				med motbok	utan motbok	25 år och däröver	under 25 år
1949: 1 kv.	7 780	7 694	86	2 055	5 725	5 832	1 948
2 »	8 607	8 488	119	2 399	6 208	6 579	2 028
3 »	9 756	9 626	130	2 702	7 054	7 538	2 218
4 »	8 905	8 732	173	2 420	6 485	6 737	2 168
Hela året	**35 048**	**34 540**	**508**	**9 576**	**25 472**	**26 686**	**8 362**
1950: 1 kv.	8 349	8 219	130	2 238	6 111	6 265	2 084
2 »	9 050	8 906	144	2 508	6 542	6 895	2 155

Från generaltullstyrelsens statistiska avdelning erhållna uppgifter utvisar en ökning från föregående kvartal av såväl antalet beslag som kvantiteten beslagtagna spritdrycker. Under andra kvartalet 1950 gjordes tillhopa 424 beslag, som helt eller delvis avsåg sprit; den beslagtagna kvantiteten utgjorde 686 l. Under andra kvartalet 1949 gjordes tillhopa 392 beslag om 668 l.

Inom Stockholms tulldistrikt gjordes i år 55 beslag om 92 l mot 68 beslag om 59 l under samma kvartal förra året.

K.-E. F—g

PERIODISKA ÖVERSIKTER

Utlänningar i Sverige under andra kvartalet 1950

Utlänningar med uppehållstillstånd. Såsom framgår av nedanstående tab. 1 uppgick antalet utlänningar med uppehållstillstånd i Sverige den 1 juli 1950 till 97 511, varav 49 538 män och 47 973 kvinnor. Under årets andra kvartal har en ökning skett med 607. Männens antal har härvid ökat med 512 och kvinnornas med 95. Den starkaste ökningen företer finnarna med 559, danskarna med 267, norrmännen med 230 och tyskarna med 182, medan italienarna minskat med 217.

För att erhålla en fullständig bild av hela utlänningsstocken här i landet måste man emellertid beakta, att betydande kategorier utlänningar icke behöver inneha särskilt uppehållstillstånd. Dylika kategorier är personer tillhörande sådana nationaliteter, som icke är ålagda viseringsskyldighet, vidare utlänningar med gällande visering samt slutligen barn under 16 år, vilka åtföljer sina föräldrar och icke har egen legitimationshandling. För vistelse här i landet utöver tre månader erfordras dock uppehållstillstånd även för utlänningar, vilka är befriade från viseringsplikten. Nyssnämnda tre kategorier utlänningar påverkar således icke de siffror, som redovisas i tab. 1, utan uppgifterna avser endast utlänningar, vilka den 1 juli 1950 erhållit här i riket gällande uppehållstillstånd eller till utlänningskommissionen eller polismyndighet inlämnat ansökan om dylikt tillstånd. — Sam-

Tab. 1. Utlänningar med uppehållstillstånd

Nationalitet	1946	1949				1950				
	1 januari	1 januari	1 april	1 juli	1 oktober	1 januari	1 april	1 juli	Därav män	Därav kvinnor
Dansk	2 729	17 799	17 515	17 329	16 153	15 928	15 808	16 075	9 820	6 255
Finsk	6 293	8 274	10 603	12 803	13 663	13 404	13 998	14 557	5 395	9 162
Isländsk	179	132	143	127	109	117	127	114	63	51
Norsk	4 537	11 590	12 125	12 467	12 699	12 741	12 746	12 976	5 456	7 520
Baltisk	25 977	24 699	24 552	23 266	22 933	21 537	21 821	21 687	11 947	9 740
Belgisk	82	73	76	81	77	69	73	76	43	33
Brittisk	901	812	775	789	819	819	828	850	447	403
Fransk	509	548	538	529	514	544	648	607	366	241
Holländsk	679	798	772	766	791	793	806	809	519	290
Italiensk	332	987	1 083	1 130	1 463	1 678	1 824	1 607	1 043	564
Polsk	3 822	7 022	6 898	6 566	6 505	6 342	6 409	6 370	3 658	2 712
Schweizisk	316	688	640	649	692	710	731	730	489	241
Tjeckoslov.	·	1 298	1 351	1 280	1 360	1 216	1 161	1 161	597	564
Tysk	6 250	7 945	8 367	8 607	9 046	9 735	10 314	10 496	4 373	6 123
Ungersk	805	1 714	1 653	1 089	1 175	1 391	1 347	1 330	631	699
U. S. A.-medb.	669	1 667	1 451	1 344	1 174	1 212	1 233	1 195	736	459
Österrikisk	·	942	958	1 009	1 134	1 096	1 147	1 102	593	509
Övriga	4 565	5 696	5 631	5 609	5 733	5 681	5 883	5 769	3 362	2 407
Samtliga	58 645	92 684	95 131	95 440	96 040	95 018	96 904	97 511	49 538	47 973

Tab. 2. Arbetsanmälda utlänningar i Sverige, fördelade efter yrkesgrupp per den 1 juli 1950

	Yrkesgrupp	Samtliga	Därav		
			Danskar	Norrmän	Finnar
I.	Jordbruk	4 330	1 988	307	818
	Trädgårdsskötsel	1 209	331	103	415
	Fiske	89	21	5	36
	Skogsbruk	2 888	782	557	744
	Tillhopa	**8 516**	**3 122**	**972**	**2 013**
II.	Malmbrytning o. metallindustri	15 904	2 578	1 468	2 464
	Jord- o. stenindustri	1 652	528	120	141
	Träindustri	1 661	371	214	306
	Pappers- o. grafisk industri	1 627	287	193	242
	Livsmedelsindustri	2 340	846	376	292
	Textil- o. beklädnadsindustri	12 214	1 439	1 288	1 515
	Läder-, hår- o. gummiindustri	2 468	634	257	179
	Kemisk-teknisk industri	744	97	92	103
	Byggnadsverksamhet	1 538	562	288	179
	Kraft-, belysn.- o. vattenverk	35	2	1	19
	Tillhopa	**40 183**	**7 344**	**4 297**	**5 440**
III.	Landtransport	960	94	106	74
	Luftfart	122	30	63	1
	Sjöfart	4 147	916	279	1 287
	Tillhopa	**5 229**	**1 040**	**448**	**1 362**
IV.	Försäljnings-, reklam- o. affärsverksamhet	1 519	304	421	286
	Lagerarbete	1 011	135	158	181
	Bank-, försäkrings- o. uppdragsverksamhet	379	8	27	73
	Hotell, restauranger o. storhushåll	8 579	1 493	1 944	3 228
	Tillhopa	**11 788**	**1 940**	**2 550**	**3 768**
V.	Allmän tjänst	84	17	13	8
	Socialvård	89	19	18	12
	Tekniska arbetsområden	2 083	338	232	243
	Kontorsarbete	3 026	203	309	571
	Undervisn., biblioteksarbete o. journalistik	645	36	45	47
	Organisations- o. ombudsmannaverksamhet	28	—	5	8
	Konstnärlig verksamhet	1 201	313	38	79
	Tillhopa	**7 156**	**926**	**660**	**968**
VI.	Hälso- o. sjukvård, hygien	**5 535**	**851**	**1 334**	**1 445**
VII.	Husligt arbete	**8 270**	**1 651**	**1 777**	**2 283**
VIII.	Genomgående yrken	1 479	254	215	343
	Diversearbete	945	183	114	148
	Tillhopa	**2 424**	**437**	**329**	**491**
IX.	Extra skördehjälp m. m.	42	7	12	5
	Elevpraktikarbete	378	39	54	107
	Arbetskraft utan särskild yrkesutbildning	—	—	—	—
	Tillhopa	**420**	**46**	**66**	**112**
X.	Beredskaps- o. reservarbete	**358**	—	—	**3**
	Summa	**89 879**	**17 357**	**12 433**	**17 885**

Tab. 3. Resandefrekvensen till och från Sverige under andra kvartalet 1950

Nationalitet	April		Maj		Juni		Summa inresor under kvartalet	Summa utresor under kvartalet
	Inresor	Utresor	Inresor	Utresor	Inresor	Utresor		
Dansk	73 581	73 440	102 908	101 860	112 483	109 621	288 972	284 921
Finsk	6 384	5 907	15 628	12 215	24 116	20 135	46 128	38 257
Isländsk	157	142	269	260	507	492	933	894
Norsk	39 724	37 658	57 634	54 474	66 466	63 656	163 824	155 788
Belgisk	141	139	195	152	363	310	699	601
Brittisk	2 649	2 455	4 172	3 650	6 307	5 806	13 128	11 911
Fransk	493	504	972	840	1 199	1 136	2 664	2 480
Holländsk	644	589	1 265	1 062	1 905	1 888	3 814	3 539
Italiensk	154	161	422	355	420	552	996	1 068
Polsk	122	139	99	143	75	124	296	406
Schweizisk	440	376	733	594	1 150	978	2 323	1 948
Sovjetrysk	74	64	84	78	63	63	221	205
Tjeckoslovakisk	29	26	45	53	19	23	93	102
Tysk	958	684	1 628	1 118	1 882	1 396	4 468	3 198
Ungersk	19	20	23	26	20	36	62	82
U. S. A.-medborgare	2 742	2 033	5 021	3 514	6 506	5 160	14 269	10 707
Österrikisk	125	115	196	147	228	180	549	442
Övriga	1 245	1 272	2 082	2 098	2 608	2 809	5 935	6 179
Samtliga	**129 681**	**125 724**	**193 376**	**182 639**	**226 317**	**214 365**	**549 374**	**522 728**

tidigt må anmärkas, att beviljat uppehållstillstånd icke alltid innebär, att ifrågavarande utlänning vid beräkningstillfället befinner sig i landet.

Antalet härvarande barn införda i faders eller moders pass utgjorde den 1 juli 1950 ca 18 000, antalet finska och kontinentaleuropeiska konvalescentbarn uppgick vid samma tidpunkt till omkring 10 000.

De utlänningar, för vilka uppehållstillstånd icke erfordras för vistelse här under kortare tid än tre månader, uppgick den 1 juli 1950 — förutom de ovannämnda båda grupperna barn under 16 år — till omkring 100 000. De i denna summa mest representerade nationaliteterna är: norrmän (ca 51 400), danskar (ca 21 500), finnar (ca 14 000), britter (ca 2 500), holländare (ca 1 200) samt fransmän (ca 1 000).

Hela antalet utlänningar i Sverige uppgick den 1 juli 1950 till omkring 225 500, vilket innebär en ökning sedan senaste kvartalsskifte med omkring 26 200.

Antalet utlänningar, som den 1 juli 1950 vistades på de förläggningar, vilka omhänderhas av arbetsmarknadsstyrelsen och medicinalstyrelsen, var 252.

Av de omkring 31 000 personer, som år 1945 överfördes till Sverige genom Svenska röda korsets eller UNRRA:s försorg, fanns den 1 juli 1950 6 747 fortfarande kvar i landet.

Utlänningar på den svenska arbetsmarknaden. Den 1 juli 1950 uppgick, såsom framgår av tab. 2, antalet arbetsanmälda utlänningar i riket till 89 879, vilket innebär en ökning under det gångna kvartalet med 2 915 personer (3,4 %). Av de arbetsanmälda utgjorde finnarna den största gruppen med 17 885 (ökning 10,8 %), följda av danskarna 17 357 (ökning 2,0 %), balterna

Tab. 4. Den utländska turistfrekvensen — med undantag av danskar och norrmän — under andra kvartalet 1950

Hemland	Inresta turister	Utresta turister	Av utresta turister tillbragta vistelsedagar	
			totalt	genomsnittligt
Belgien	452	328	2 895	8·8
Canada	525	359	8 262	23·0
England	10 761	6 733	69 206	10·3
Finland	21 377	19 986	221 093	11·1
Frankrike	2 007	1 229	16 738	13·6
Holland	2 515	1 573	15 866	10·1
Island	468	184	2 019	11·0
Italien	525	342	4 953	14·5
Polen	62	49	1 383	28·2
Schweiz	1 513	915	11 209	12·3
Spanien	77	56	903	16·1
Tjeckoslovakien	30	17	691	40·6
Tyskland	2 044	1 376	35 186	25·6
Ungern	20	18	641	35·6
U. S. A.	11 263	6 518	108 627	16·7
Österrike	272	183	4 063	22·2
Övriga samt statslösa	2 350	1 760	19 230	10·9
Summa	**56 261**	**41 626**	**522 965**	**12·6**

16 614 (minskning 0,3 %), norrmännen 12 433 (minskning 1,3 %), tyskarna 7 373 (ökning 9,7 %) samt polackerna 5 817 (minskning 0,2 %). Geografiskt sett förekom de arbetsanmälda utlänningarna talrikast i Stockholms stad med 20 828 (ökning 4,2 %), i Malmöhus län med 10 464 (ökning 8,0 %), i Göteborgs och Bohus län med 10 347 (ökning 3,7 %), i Stockholms län med 6 841 (ökning 6,5 %) samt inom Älvsborgs län med 5 814 (minskning 1,7 %). Den yrkesmässiga fördelningen av de arbetsanmälda utlänningarna här i landet utvisade, att 40 183 var sysselsatta inom industri och hantverk (minskning 0,4 %), 11 788 inom handeln m. m. (ökning 9,6 %), 8 516 ägnade sig åt jordbruk, fiske och skogsbruk (ökning 9,5 %), 8 270 åt husligt arbete (ökning 0,2 %), 7 156 åt förvaltning, arbetsledning och fria yrken (ökning 8,8 %), 5 535 åt hälso- och sjukvård (ökning 6,0 %) samt 5 229 åt samfärdsel (ökning 6,3 %).

Av utlänningar företagna in- och utresor. I tab. 3 redovisas samtliga in- och utresor, som företagits av utlänningar till och från Sverige under andra kvartalet 1950. I dessa siffror ingår även direkta genomresor samt resor företagna av utlänningar med kollektivpass. Den utländska resandefrekvensen var betydligt större under andra kvartalet än under föregående kvartal. Vid en jämförelse med motsvarande siffror för år 1949 visar dock det gångna kvartalet en minskning med 7,5 %, vad gäller inresande utlänningar, samt en minskning med 8,2 % för utresande utlänningar.

Turiststatistik. Med undantag av danskar och norrmän har av de under andra kvartalet detta år inresande utlänningarna 56 261 betecknats såsom turister. De under samma period utresta icke-skandinaviska turisterna tillbringade sammanlagt 522 965 vistelsedagar här i landet (tab. 4). *U. Ths*

Byggnadsverksamheten i vissa städer och köpingar under andra kvartalet 1950

Preliminär översikt

I det följande lämnas vissa uppgifter dels om bostadsbyggandet i flertalet städer och ett antal köpingar, dels om byggnadsverksamheten för andra än bostadsändamål i 7 av rikets största städer.

De nedan lämnade uppgifterna om bostadsbyggandet avser lägenheter i *påbörjade, pågående* och *inflyttningsfärdiga* nybyggnader.[1]

Uppgifterna om byggnadsverksamheten för andra än bostadsändamål avser såväl nybyggda som till-, på- eller ombyggda hus, vilka *fullbordats* under redovisningsperioden.

Inflyttningsfärdiga lägenheter. I tab. 1 redovisas antalet inflyttningsfärdiga lägenheter under åren 1944—1949 samt under första halvåret 1950 i de 53 städer, som vid ingången av år 1944 hade mer än 10 000 invånare.

I tab. 2—3 redovisas vissa uppgifter om antalet inflyttningsfärdiga lägenheter i dels samtliga städer med mer än 30 000 invånare (större städer), dels städer med 10 000—30 000 invånare (medelstora städer), dels flertalet städer med mindre än 10 000 invånare (mindre städer) och vissa köpingar.

Bostadsproduktionen i hela riket under år 1949 har av bostadsstyrelsen beräknats omfatta ungefär 41 500 inflyttningsfärdiga lägenheter. De av uppgifterna i tab. 1 omfattade 53 städerna svarade för något mer än hälften

Tab. 1. Antalet inflyttningsfärdiga lägenheter i nybyggnader i 53 städer[2] under tiden januari 1944—juni 1950

	1944	1945	1946	1947	1948	1949	1950
Hela året	27 777	28 898	32 434	26 064	24 441	22 651	
1:a kvartalet	4 657	5 142	8 197	6 871	7 769	5 625	4 870
2:a »	4 435	6 338	7 243	4 694	5 151	4 194	4 544
3:e »	12 087	8 036	8 836	7 286	5 184	5 833	
4:e »	6 598	9 382	8 158	7 213	6 387	6 999	
Januari	·	862	2 266	1 186	1 546	1 990	1 643
Februari	·	875	1 495	1 657	2 598	1 793	1 488
Mars	·	3 405	4 436	4 028	3 625	1 842	1 739
April	·	1 879	2 520	1 185	1 685	1 482	1 242
Maj	·	1 765	1 979	1 606	1 298	942	1 431
Juni	·	2 694	2 744	1 903	2 168	1 770	1 871
Juli	681	1 117	2 025	1 846	1 651	1 067	
Augusti	492	1 616	2 151	1 618	1 424	1 554	
September	10 914	5 303	4 660	3 822	2 059	3 212	
Oktober	2 074	3 364	3 357	2 590	2 080	2 830	
November	1 428	2 728	2 257	2 330	1 947	1 686	
December	3 096	3 290	2 544	2 293	2 360	2 483	

[1] Se Soc. Medd. årg. 1950, sid. 431.

[2] De städer, som vid ingången av år 1944 hade mer än 10 000 invånare.

Tab. 2. Antalet inflyttningsfärdiga lägenheter i nybyggnader under andra kvartalet och under första halvåret åren 1949 och 1950 samt under hela året 1949. Städer med mer än 30 000 invånare. (Större städer)

	1949			1950			1949			1950	
	2 kv.	1—2 kv.	Hela året	2 kv.	1—2 kv.		2 kv.	1—2 kv.	Hela året	2 kv.	1—2 kv.
Stockholm .	973	2 596	5 899	911	2 471	Karlskrona .	27	45	131	29	31
Göteborg . .	529	1 097	2 288	498	1 166	Karlstad . .	60	93	256	54	120
Malmö . . .	316	864	1 760	440	795	Linköping .	60	218	456	52	204
Borås . . .	134	366	861	116	181	Lund . . .	21	159	348	40	68
Eskilstuna .	136	247	396	43	194	Norrköping .	135	159	359	117	301
Gävle . . .	71	241	517	21	85	Solna . . .	158	158	394	43	161
Halmstad .	33	127	289	45	108	Uppsala . .	133	176	493	60	176
Hälsingborg	104	193	331	215	289	Västerås . .	131	316	897	128	190
Jönköping .	17	32	262	107	174	Örebro . . .	111	174	488	42	97
Karlskoga .	98	140	295	159	240	Tillhopa	**3 247**	**7 401**	**16 720**	**3 120**	**7 051**

och samtliga de i tab. 2—3 redovisade städerna och köpingarna för ungefär tre fjärdedelar av bostadsproduktionen i riket detta år.

Antalet under andra kvartalet 1950 inflyttningsfärdiga lägenheter understiger något motsvarande antal under första kvartalet. I de 53 städer, som ingår i de i tab. 1 redovisade uppgifterna, blev sålunda 4 870 lägenheter inflyttningsfärdiga under första kvartalet och 4 544 under andra kvartalet. För samtliga de i tab. 2—3 redovisade städerna och köpingarna är motsvarande antal tillhopa 6 390 och 5 960. Uppgifterna för åren 1944—1949 i tab. 1 visar, att antalet inflyttningsfärdiga lägenheter även under flertalet av dessa år varit mindre under andra kvartalet än under första kvartalet.

Vid jämförelse med andra kvartalet 1949 är antalet inflyttningsfärdiga lägenheter i de i tab. 2—3 redovisade städerna och köpingarna i huvudsak detsamma. Samma förhållande föreligger vid en jämförelse mellan första halvåret 1950 och 1949. Produktionen under första halvåret 1950 utgjorde 40 % av produktionen under hela år 1949.

Av tab. 2—3 framgår vidare att antalet inflyttningsfärdiga lägenheter under andra kvartalet 1950 jämfört med andra kvartalet 1949 är av ungefär samma omfattning i större städer och i köpingar, medan det i medelstora städer ökat med 39 % och i mindre städer minskat med 18 %. Antalet in-

Tab. 3. Antalet inflyttningsfärdiga lägenheter i nybyggnader under andra kvartalet och under första halvåret åren 1949 och 1950 samt under hela året 1949. (Medelstora städer, mindre städer och köpingar)

	1949			1950	
	2 kv.	1—2 kv.	Hela året	2 kv.	1—2 kv.
Städer med 10 000—30 000 invånare. (Medelstora städer)	1 348	3 343	8 064	1 869	3 169
Flertalet städer med mindre än 10 000 invånare. (Mindre städer)	628	1 362	3 363	514	1 208
Vissa köpingar	494	1 005	2 786	457	922

Tab. 4. Golvytan (m²) i lokaler för andra än bostadsändamål, vilka fullbordats under andra kvartalet och under första halvåret åren 1949 och 1950 samt under hela året 1949. (7 städer)

Städer	1949			1950	
	2 kv.	1—2 kv.	Hela året	2 kv.	1—2 kv.
Stockholm	81 246	119 660	315 662	54 758	178 273
Göteborg	35 645	52 630	112 215	19 410	47 735
Malmö	12 798	26 401	67 750	15 410	37 102
Norrköping	4 303	9 665	22 118	7 763	8 358
Hälsingborg	302	9 548	18 087	5 176	8 443
Örebro	1 164	5 555	10 094	2 982	5 212
Borås	2 522	12 890	18 319	3 366	4 869
Tillhopa	**137 980**	**236 349**	**564 245**	**108 865**	**289 992**

flyttningsfärdiga lägenheter under första halvåret 1950 utgjorde i större och medelstora städer 95 %, i mindre städer 89 % och i köpingar 92 % av motsvarande antal 1949. En jämförelse med produktionen under hela år 1949 visar, att antalet inflyttningsfärdiga lägenheter under första halvåret 1950 i större städer uppgick till 42 %, i medelstora städer till 39 % och i redovisade mindre städer och köpingar till 35 % av antalet under år 1949 inflyttningsfärdiga lägenheter.

Lägenheter i påbörjade och pågående nybyggnader (53 städer). För de 53 städer, som vid ingången av år 1944 hade mer än 10 000 invånare, har under andra kvartalet 1950 redovisats 5 511 lägenheter i påbörjade nybyggnadsföretag. Motsvarande antal under andra kvartalet 1949 uppgick till 3 205. En fördelning på olika månader visar 1 630 lägenheter i företag påbörjade under april, 1 752 lägenheter i företag påbörjade under maj och 2 129 lägenheter i företag påbörjade under juni 1950.

Antalet lägenheter i pågående företag uppgick den 1 januari 1950 till 23 658, den 1 april till 24 310 och den 1 juli till 25 385. Detta innebär en betydande ökning i jämförelse med motsvarande tidpunkter år 1949, då an-

Tab. 5. Golvytan (m²) i lokaler för andra än bostadsändamål, vilka fullbordats under andra kvartalet 1950, fördelade efter byggnadsarbetets art samt lokalernas ändamål. (7 städer)

Städer	I nybyggda hus	I till- o. påbyggda hus	I ombyggda hus	Butiker, kontor, lager m. m.	Verkstäder, fabriker m. m.	Övriga ändamål	Totalt
Stockholm	47 189	4 864	2 705	32 740	15 868	6 150	54 758
Göteborg	12 725	135	6 550	6 740	1 430	11 240	19 410
Malmö	6 997	5 389	3 024	5 543	3 483	6 384	15 410
Norrköping	730	5 984	1 049	180	7 339	244	7 763
Hälsingborg	3 959	902	315	4 047	406	723	5 176
Örebro	2 503	343	136	1 080	1 737	165	2 982
Borås	3 324	16	26	1 360	978	1 028	3 366
Tillhopa	**77 427**	**17 633**	**13 805**	**51 690**	**31 241**	**25 934**	**108 865**

talet lägenheter i pågående företag uppgick till resp. 19 588, 19 716 och 18 846.

Lokaler för andra än bostadsändamål. En sammanställning av uppgifter avseende sju städer om golvytan i lokaler för andra än bostadsändamål, vilka fullbordats under år 1949 och första och andra kvartalen 1949 och 1950, redovisas i tab. 4—5. Sammanställningarna bygger huvudsakligen på uppgifter, som lämnats av byggnadsnämnderna. I de meddelade uppgifterna ingår icke uppgifter om byggnader, som uppförts eller ombyggts för statliga myndigheters räkning.

Under andra kvartalet 1950 tillkom i de sju städerna lokaler för andra än bostadsändamål med en areal av sammanlagt ca 110 000 m². Motsvarande areal under andra kvartalet 1949 uppgick till ca 140 000 m².

A. S.

Omsättningen inom detaljhandeln under andra kvartalet 1950

Föreliggande preliminära redogörelse för detaljhandelsomsättningen under andra kvartalet 1950 jämfört med andra kvartalet 1949 har utarbetats på grundval av uppgifter från sammanlagt 4 026 enskilda företag, varav flertalet utgör endast ett försäljningsställe, och från (i genomsnitt) 185 kooperativa föreningar med ca 4 200 försäljningsställen. Antalet tillfrågade utgjorde ca 8 400 enskilda företag och 200 kooperativa föreningar.

Vid redovisningen har den enskilda handelns uppgiftslämnare fördelats på 26 branscher, vilka — med ledning av tillgängliga uppgifter om totala antalet företag i resp. branscher — vägts samman till branschgrupper. Endast sådana företag, som i tid insänt användbara uppgifter för andra kvartalet 1950 och som även redovisat under andra kvartalet 1949, har medtagits i jämförelserna. Indextalen för den enskilda handeln influeras sålunda inte av att nya företag uppstått eller av att gamla upphört med sin verksamhet.

För den konsumentkooperativa handelns del har företagits en uppdelning på avdelningar. Dessa avdelningar inom den kooperativa handeln är emellertid inte direkt jämförbara med den enskilda handelns branscher; branscherna utgör nämligen klassificeringar av hela företag efter den huvudsakliga försäljningen, medan avdelningarna innebär uppdelningar inom föreningarna på olika försäljningsgrenar. Indextal har angivits dels för detaljförsäljningen, dels för antalet försäljningsställen inom de kooperativa föreningar, som insänt användbara uppgifter.

Vid beräkningen av indextalen har uppgifter från större och mindre

Tab. 1. Totala försäljningen inom den enskilda handeln under första och andra kvartalet 1950. Indextal (motsvarande kvartal 1949 = 100)

Bransch	Redovisat antal uppgifter 2 kv.	Indextal för försäljningen 2 kv. 1950 (2 kv. 1949 = 100)	1 kv. 1950 (1 kv. 1949 = 100)
Kött o. charkuterier	238	111	109
Fisk	61	94	95
Mjölk o. mejerivaror	156	105	112
Mjölk o. specerier	70	104	106
Bagerier o. konditorier	267	93	92
Specerier	176	106	105
Frukt o. konfektyrer	79	106	101
Summa livsmedel	**1 047**	**104**	**104**
Lanthandel	**304**	**102**	**103**
Vävnader o. sybehör	247	97	103
Herrkonfektion	212	98	108
Damkonfektion	130	97	105
Modister	113	102	105
Skrädderier	175	96	106
Päls- och skinnvaror	61	91	95
Summa kläder	**938**	**97**	**104**
Skodon	**411**	**104**	**102**
Bosättningsaffärer	165	98	96
Möbler o. mattor	113	94	101
Elektriska affärer	45	109	103
Järnhandel	205	101	96
Summa inventarier	**528**	**101**	**98**
Cyklar, sportartiklar, bilar	194	130	120
Guldsmeder, urmakare	127	111	101
Musik, konst, blommor, antikviteter	61	95	103
Böcker o. papper	151	99	107
Färger o. sjukvårdsaffärer	123	107	103
Fotoaffärer	64	116	123
Varuhus, basarer	78	105	104 [1]
Summa övriga varor	**798**	**113**	**111**

företag resp. föreningar vägts ihop på grundval av uppgifter om totala antalet större och mindre företag i de olika branscherna samt antalet större och mindre föreningar.

Tab. 2. Detaljförsäljningens förändring inom den konsumentkooperativa handeln under första och andra kvartalet 1950. Indextal (motsvarande kvartal 1949 = 100). F. st. = försäljningsställen

Avdelning	Indextal för 2 kv. 1950 (2 kv. 1949 = 100)		1 kv. 1950 (1 kv. 1949 = 100)	
	Antal f.-st.	Försäljning	Antal f.-st.	Försäljning
Charkuteri	103	113	103	122
Fisk	106	102	106	102
Mjölk och bröd	102	101	104	104
Speceri, diverse	103	108	103	110
Specialbutiker, varuhus	108	103	107	109
Skodon	103	109	101	109
Serveringar	97	100	100	101

[1] Reviderad siffra.

E. H-r

Socialstyrelsens allmänna konsumtionsprisindex för juli 1950

Socialstyrelsens allmänna konsumtionsprisindex (1935 = 100) blev per den 15 juli 177,1 mot 176,7 i juni. Sättes augusti 1939 = 100, blir indextalet för juli 165,8 (juni 165,4). För de olika huvudposterna och vissa varugrupper blev indextalen följande:

	1950 juni	1950 juli
Livsmedel	**180·1**	**181·1**
Mjölk, smör, ost, margarin	187·8	187·8
Kött	210·5	210·6
Fläsk	204·0	209·0
Ägg	238·5	259·7
Fisk	165·2	172·3
Potatis, mjöl, bröd m. m.	174·5	175·8
Trädgårdsprodukter	204·6	200·0
Specerier, kolonialvaror	203·7	202·4
Förtär. utom hem., maltdr.	165·4	165·2
Bostad	**107·6**	**107·6**
Bränsle och lyse	**190·2**	**190·3**
Beklädnad	**202·6**	**202·7**
Kläder	209·1	209·1
Skodon	171·4	171·5
Övriga varor och tjänster	**193·9**	**194·0**
Generalindex	**176·7**	**177·1**

Såsom framgår av tabellen och tablåerna har de största prisförändringarna förekommit bland *livsmedlen*, som genomsnittligt stigit med ca 0,5 %. De största prisförändringarna har, vad beträffar de animaliska produkterna, inträffat på ägg, fläskkotlett samt stek och bog av gödkalv, vilka blivit dyrare, samt på fårkött och vissa charkuterivaror, som sjunkit i pris. Priserna på fisk, som sjunkit under våren, uppvisade mellan maj och juni en kraftigt uppåtgående tendens, och denna har om än i något mindre grad gjort sig gällande även mellan juni och juli. De vegetabiliska livsmedlen har undergått en viss prissänkning, som uppgår till 2,3 %. I övrigt har inga mera anmärkningsvärda förändringar inträffat inom livsmedelsposten.

Bostadsposten har icke omräknats i juli.

Posten *bränsle och lyse* visar någon uppgång från juni till juli och samma är förhållandet med posterna *beklädnad* samt *övriga varor och tjänster*.

Prisförändringarna i % mellan december 1949 resp. juni och juli 1950 framgår av nedanstående tablå.

	dec. 1949—juli 1950	juni—juli 1950
Livsmedel	**+ 2·08**	**+ 0·58**
Mjölk, smör, ost, margarin	− 3·10	—
Kött	− 3·48	+ 0·04
Fläsk	+ 2·39	+ 2·46
Ägg [1]	+ 13·22	+ 8·90
Fisk	+ 4·03	+ 4·31
Potatis, mjöl, bröd m. m.	+ 3·58	+ 0·74
Trädgårdsprodukter [1]	+ 0·29	− 2·26
Specerier, kolonialvaror	+ 10·15	− 0·64
Förtär. utom hem., maltdr.	+ 0·07	− 0·12
Bostad	**+ 0·30**	**—**
Bränsle och lyse	**+ 0·06**	**+ 0·05**
Beklädnad	**+ 0·80**	**+ 0·03**
Kläder	+ 0·89	+ 0·02
Skodon	+ 0·18	+ 0·05
Övriga varor och tjänster	**+ 0·30**	**+ 0·04**
Inventarier och husgeråd	+ 0·52	+ 0·11
Hygien och sjukvård	− 0·26	—
Lektyr och nöjen m. m.	+ 0·72	+ 0·03
Resor, telefon, porto	—	—
Arbetshjälp i hemmet	+ 2·35	—
Vin, sprit och tobak	—	—
Samtliga varor och tjänster	**+ 1·01**	**+ 0·21**

[1] Förändringar enligt säsongutjämnade priser.

Detaljhandelspriser (i öre) i städer och landskommuner december 1949—juli 1950

Varuslag	Kvantitet	Samtliga 95 orter			35 landskommuner		60 städer o. a. tätorter			
		Dec.	Mars	Juni	Mars	Juni	April	Maj	Juni	Juli
Mjölk, oskum. resp. stand.	l	33·2	33·2	33·1	32·8	32·1	33·6	33·6	33·6	33·6
Mejerismör	kg	560	560	560	560	560	560	560	560	560
Ost, fetth. 30 +	»	320	195	195	194	195	194	195	195	195
Nötkött: stek	»	424	428	462	428	460	459	462	463	464
soppkött	»	289	291	279	290	279	280	279	279	280
malet (köttfärs)	»	359	360	360	358	360	361	361	361	361
Gödkalvkött, stek	»	612	602	525	607	530	576	542	523	535
Fläskkotlett i bit [1]	»	446	459	529	457	520	470	486	533	575
Färsk skinka, ej benfri	»	446	397	388	397	385	389	389	389	401
Salt sidfläsk	»	345	344	345	345	344	345	345	345	346
Rökt skinka, rullad	»	676	660	645	661	641	653	653	647	653
Fårstek, färsk	»	506	510	466	494	436	526	503	481	462
Hönsskött	»	338	364	365	—	—	394	386	365	367
Fläskkorv	»	249	247	245	244	241	247	247	247	247
Falukorv	»	303	300	298	296	294	300	300	300	296
Stångkorv	»	135	124	116	121	116	119	116	116	114
Blodpudding	»	123	118	115	117	114	117	116	116	115
Ägg, färska	»	336	305	300	292	287	295	308	307	341
Färsk fisk: sill	»	110	106	118	108	—	111	112	118	126
strömming	»	128	122	116	122	115	114	108	116	125
gädda	»	319	319	294	292	265	276	279	308	315
torsk [2]	»	180	173	188	166	170	169	168	197	195
Salt sill	»	152	151	152	150	153	152	152	152	151
Knäckebröd	»	128	127	129	125	128	129	129	130	130
Sötlimpa (V-R-bröd)	»	86	86	85	86	85	86	86	86	86
Grovt bröd, ej kavring	»	63	63	65	62	65	63	63	65	65
Matbröd { bakat m. vatten	»	110	110	110	108	107	111	111	111	111
av vete { bakat m. mjölk	»	110	110	110	108	108	110	110	110	110
Kaffebröd (bullar o. d.)	»	186	186	184	181	176	188	188	188	189
Skorpor av vete	»	230	231	231	225	224	234	234	234	234
Småkakor	hg	57	56	56	52	53	58	58	57	57
Vetemjöl	kg	68	68	67	68	68	68	67	67	67
Rågsiktmjöl	»	62	62	62	61	62	62	62	62	62
Havregryn, ångprep.	»	75	74	74	75	74	74	74	74	74
Kaffe, mest gångbara sort	»	578	780	779	779	778	780	780	780	780
Bitsocker	»	88	88	90	89	91	88	90	89	89
Strösocker	»	81	81	83	81	83	81	83	83	83
Gula ärter	»	75	75	75	74	74	75	75	75	75
Ärter på burk	1/2 brk	81	80	80	80	80	81	81	80	80
Apelsinmarmelad	450 g	125	117	114	118	114	117	117	114	114
Nyponmust	1/1 pkt	90	90	90	90	90	90	90	90	90
Potatis, gammal	kg	22·8	24·8	29·3	22·9	26·0	27·5	31·0	30·9	31·3
Morötter, gamla	»	44	66	—	65	—	72	99	—	—
Kålrötter	»	31	33	—	34	—	34	36	—	62
Vitkål	»	40	60	—	60	—	89	—	—	68
Lök, gul	»	74	129	158	130	147	142	161	163	158
Tomater	»	—	—	490	—	480	—	—	495	336
Spenat	»	—	—	240	—	270	—	247	224	224
Ätäpplen, svenska	»	166	167	—	164	—	179	—	—	—
Apelsiner	»	124	149	202	150	192	172	186	206	193
Pilsner	1/3 l	34	34	34	35	35	33	33	33	33
Svagdricka	5 l	135	136	136	135	135	136	136	136	136
Björkved, helved, hemk.	m³	2 242	2 244	2 234	1 845	1 819	2 437	2 436	2 441	2 453
Barrved » »	»	1 955	1 961	1 916	1 564	1 519	2 127	2 124	2 114	2 124
Koks, ca 40–80 mm, »	hl	496	492	491	508	506	484	484	484	484

[1] Fr. o. m. juni 1950 avses huggen fläskkotlett. — [2] Fr. o. m. juni 1950 ändrad kvalitet.

G. He-k

Arbetsmarknaden under juli 1950

Som vanligt medförde juli en tillfällig avmattning i såväl utbud som efterfrågan på arbetskraft i samband med de allmänt förekommande semestrarna inom industri och hantverk. Om man bortser härifrån, hade arbetsmarknadsläget icke nämnvärt förändrats sedan juni månad. Knappheten på arbetskraft var mera markerad än vid motsvarande tidpunkt i fjol.

Vid de offentliga arbetsförmedlingarna var antalet ansökningar om arbete 19 % och antalet lediga platser 15 % lägre i juli än i juni. Genomsnittliga antalet arbetsansökningar på 100 lediga platser sjönk också och utgjorde 80 i juli mot 84 i juni; motsvarande jämförelsetal för manlig arbetskraft var 90 och 93 samt för kvinnlig 67 och 73. Inom enbart industri och byggnadsverksamhet var relationstalen 74 och 73, alltså en obetydlig höjning.

Genom arbetsförmedlingarnas medverkan tillsattes under redovisningsmånaden i runt tal 55 600 platser med manliga och 28 300 platser med kvinnliga sökande eller sammanlagt 83 900 platser, vilket i jämförelse med tillsättningsresultatet för juni innebär en minskning med 24 900 eller i genomsnitt 23 %. Nedgången var förorsakad dels av den allmänna avmattningen under semestertiden, dels av den minskade förmedlingsfrekvensen beträffande skolungdom, som till stor del utplacerades under juni. Av samtliga tillsatta platser avsåg ca 40 % tillfällighetsarbeten av högst en veckas varaktighet. I samverkan mellan arbetsförmedlingar på olika orter tillsattes under juli 7 378 platser, därav 5 435 med manliga och 1 943 med kvinnliga sökande. — Förmedlingsverksamheten vid de olika arbetsförmedlingarna samt inom skilda yrkesgrupper framgår av tab. 1—5.

Enligt socialstyrelsens sysselsättningsstatistik var antalet inom den egentliga industrin *anställda* arbetare 0,5 % lägre i juli än vid närmast föregående rapporttillfälle i slutet av maj. Antalet manliga arbetare var oförändrat, under det att antalet kvinnliga minskade med 2,1 %. De i *arbete varande* arbetarna minskade med 15,3 %, främst till följd av semesterledigheterna. Frånvarande på grund av arbetsbrist var liksom vid senaste undersökningstillfället 0,2 % och av andra orsaker 19,6 % (maj 5,6 %).

De senast tillgängliga preliminära siffrorna för arbetslösheten inom fackförbunden visar, att vid månadsskiftet juni/juli — liksom en månad tidigare — 1,5 % av de rapporterande förbundens medlemmar var arbetslösa.

Antalet av arbetslöshetsnämnderna vid utgången av juli rapporterade hjälpsökande arbetslösa uppgick till 1 319, vilket innebär en minskning under månaden med 294 eller 18,2 %. Hjälpbehovet hade liksom i juni den största omfattningen i Stockholms stad med 325 hjälpsökande, närmast följd av Västernorrlands län med 265.

En jämförelse med läget i juli 1949 visar, att antalet ansökningar om arbete på 100 lediga platser var lägre än året förut, eller 80 mot 89; för industri och byggnadsverksamhet var motsvarande jämförelsetal 74 och 87. Sysselsättningen hade minskat med 0,1 %. Arbetslösheten inom fackförbunden sjönk också och utgjorde, såsom förut nämnts, 1,5 % vid månadsskiftet juni/juli i år mot 2,0 % i fjol. Antalet hjälpsökande hos arbetslöshetsnämnderna var 86 färre än i slutet av juli 1949.

På grundval av föreliggande statistiska uppgifter samt av upplysningar, som meddelats av arbetsförmedlingar och företag, lämnas här nedan en översikt av förhållandena på arbetsmarknaden under juli månad inom olika områden av näringslivet.

Jordbrukets behov av extra arbetskraft till höskörden, som verkställdes under gynnsamma väderleksförhållanden, kunde i regel tillgodoses genom medverkan av skolungdom och semesterfirare. Intill juli månads utgång hade omkring 10 000 personer, huvudsakligast skolungdom, placerats i tillfälligt jordbruksarbete på enskilda gårdar eller i jordbruksläger. Även i år var förutom de vanliga jordbrukslägren för skolungdom ett antal läger anordnade för studenter och andra ungdomar från olika nationer. Under juli utplacerades på sådant sätt 200 utlänningar, närmast i mellersta Sverige. Till arbetsförmedlingarna i södra och mellersta delarna av landet ingick i slutet av månaden en del beställningar på extra arbetskraft till stråsädesskörden. En viss brist på stadigvarande lantarbetare, främst djurskötare, förelåg alltjämt.

Tillgången på arbetskraft inom *skogsbruket* var mindre än under juni, bl. a. beroende på att många av de ordinarie skogsarbetarna under månaden var sysselsatta med jordbruks- och flottningsarbete. Även arbetskraftsbehovet visade säsongmässig minskning, men bristen på vana huggare till sommarens huggningar kvarstod alltjämt i Norrlandslänen samt i Värmlands och Kopparbergs län. I övrigt var behovet av obetydlig omfattning. Antalet vid arbetsförmedlingarna lediganmälda platser för skogsarbetare sjönk från 7 300 i juni till 5 800 i juli, av vilka endast en sjättedel tillsattes.

Inom flertalet *industriella* arbetsområden inträdde under juli, såsom förut nämnts, en viss nedgång i sysselsättningen till följd av semesterledighet, ofta i samband med driftstopp. I den mån minskning av antalet anställda förekom, gällde den i huvudsak de kvinnliga arbetarna. Bland näringsgrenar, som uppvisade ökad sysselsättning, märkes cementfabriker, tegelbruk, pappersmassefabriker och så gott som samtliga branscher inom livsmedelsindustrin. Något minskat antal arbetare hade däremot bl. a. skeppsvarv, elektroteknisk industri, porslins-, kakel- och lergodsfabriker, glasbruk, sågverk samt textil- och beklädnadsindustri. Betecknande för hela industrigruppen är alltjämt den starkt kännbara bristen på arbetskraft, som i första hand gör sig gällande beträffande yrkeskunniga och som ofta är till hinder för en jämn produktionsgång. Järnbruken syntes under månaden ha kunnat rekrytera arbetskraft i något större utsträckning än man räknat

med, och avgången var lägre under juli än föregående månad. En del sökande från andra nordiska länder har anställts. I de nordliga länen gick sågverken i allmänhet fortfarande med full drift, under det att söderut säsongen avslutades. Pappersindustrins behov av skiftarbetare var svårt att tillgodose. Möbelfabrikerna redovisade med några få undantag fortsatt förbättrad arbetstillgång. I fråga om övriga industrigrenar är inga nämnvärda förändringar att anteckna.

Byggnadsverksamheten pågick i full utsträckning över hela landet och gav sysselsättning åt strängt taget alla hithörande yrkesutövare. Även de som på grund av hög ålder tidigare varit svårplacerade, kunde mångenstädes erhålla arbete, om än av tillfällig art. För varje fack var antalet vid arbetsförmedlingarna lediganmälda platser större än antalet ansökningar om arbete. Enligt preliminära rapporter till arbetsmarknadsstyrelsen från byggnadsfackföreningar på 48 större orter var vid utgången av juli 0,6 % av medlemmarna inom byggnadsfacken fristämplade på grund av arbetslöshet mot 0,7 % i juni och 1,3 % i slutet av juli 1949. Procentsiffran var även vid mitten av augusti 0,6 (1,2 år 1949).

Inom *sjöfarten* rådde oförändrat god sysselsättning. Tillgången på kvalificerad personal var alltjämt otillräcklig. Befälsvakanserna kunde dock i många fall fyllas genom anställande av utlänningar och icke behörigt befäl, medan manskapsbristen delvis täcktes tack vare relativt god tillgång på nybörjare. Vid sjömanshusen redovisades under juli sammanlagt 6 270 påmönstringar och 6 236 avmönstringar mot 6 155 och 5 808 en månad tidigare. Motsvarande siffror för juli 1949 var 6 544 och 6 455. — Efterfrågan på hamn- och stuveriarbetare kunde icke helt tillgodoses.

Inom *affärsverksamheten* minskade säsongmässigt tillgången på såväl lediga platser som sökande. Liksom tidigare rådde brist på kvinnliga affärsbiträden inom så gott som samtliga branscher. Särskilt framträdande var alltjämt behovet av kompetent personal såväl till livsmedels- och manufakturbutiker som till lantaffärer. Efterfrågan på extra arbetskraft för tjänstgöring vissa dagar i veckan kunde endast i ringa utsträckning tillgodoses.

Som följd av semesterledigheten vid flertalet företag inträdde under juli en viss avmattning i omsättningen på *kontorspersonal*. Förekommande efterfrågan på biträdespersonal med god utbildning och ett par års praktik från allmänna kontorsgöromål kunde emellertid icke tillfredsställas. Trots tillskottet av nyutexaminerade från handelsskolorna syntes bristen på yngre maskinskriverskor, svenska och utländska korrespondenter samt bokföringspersonal ytterligare accentueras. Då arbetsgivarna alltmer ökar kraven på utbildning och praktik, även då det gäller extra personal såsom semestervikarier o. d., kunde de okvalificerade sökandena i allmänhet ej beredas önskade sysselsättningar.

På det *tekniska arbetsområdet* var platstillgången tillfredsställande för erfarna, kvalificerade sökande, under det att för nyutexaminerade med ingen eller kort praktisk erfarenhet möjligheterna alltfort var ganska begränsade. Det anmälda behovet avsåg huvudsakligen ritare och konstruk-

törer inom det mekaniska facket samt inom värme- och sanitetsfacket. Även inom husbyggnads- samt väg- och vattenbyggnadsbranscherna fanns goda platstillfällen för såväl ingenjörer som verkmästare. Efterfrågan på kemister och starkströmstekniker var alltjämt liten.

Lärarförmedlingens verksamhet ökade inför det nya läsårets början. Antalet lediga tjänster synes i år bli något mindre än föregående år. De flesta till förmedlingarna anmälda platserna avsåg läsårs- eller helterminsvikariat. Till så gott som samtliga dylika vikariat fanns behöriga sökande. Bristen på folkskollärare visade sig under månaden mindre markant än vid samma tid i fjol. Tillgången på småskollärarinnor motsvarade väl efterfrågan, och på flera håll — framför allt i Norrlandslänen — förelåg ett relativt stort överskott på sådana lärarinnor.

I jämförelse med föregående månad rapporterade arbetsförmedlingarna en viss nedgång i efterfrågan på arbetskraft inom *hotell- och restaurangfacken*. Den tidigare konstaterade bristen på kvalificerad ekonomipersonal kvarstod emellertid. Extra serveringshjälp och okvalificerad kökspersonal kunde i allmänhet anskaffas.

Gruppen *hälsovård och sjukvård* redovisade fortsatt brist på ordinarie arbetskraft till sjukhusen, varjämte ett betydande behov av semestervikarier förelåg. Genom olika åtgärder kunde denna efterfrågan delvis tillgodoses, särskilt då det gällde placering på vårdavdelningar. Ferielediga skolungdomar utgjorde härvid en värdefull tillgång. Bristen på privatsköterskor var starkt framträdande, framför allt till platser förenade med hushållsarbete.

V. P.

Byggnadsregleringen. Under månaden meddelades byggnadstillstånd beträffande 4 936 ansökningar med en byggnadskostnad av 241,5 milj. kr. Härav beviljades 453 ansökningar av Kungl. Maj:t eller arbetsmarknadsstyrelsen samt 4 483 av länsarbetsnämnderna. Byggnadskostnaderna i fråga om dessa ansökningar uppgick till 72,8 resp. 168,7 milj. kr (tab. 11—13).

Hjälpverksamheten för arbetslösa. Antalet av arbetslöshetsnämnderna rapporterade hjälpsökande arbetslösa uppgick vid juli månads utgång till 1 319, vilket i jämförelse med föregående månad innebär en minskning med 294. Av de hjälpsökande var 17 (1,3 %) i åldern 16—25 år, 268 (20,3 %) 26—50 år samt 1 034 (78,4 %) över 50 år. De arbetslösas fördelning efter ålder, yrke och hjälpform inom olika områden framgår av tab. 10.

Under juli månad beviljade arbetsmarknadsstyrelsen statsbidrag till statliga och statskommunala beredskapsarbeten, vilkas sammanlagda kostnader beräknas till 275 385 kr. Hela beloppet avsåg ytterligare kostnader för tidigare beviljade arbeten.

Av antalet hjälpsökande vid juli månads utgång åtnjöt 1 266 (96,0 %) hjälp från stat och kommun. Av dessa hjälptes 1 161 (91,7 %) helt eller delvis med statsmedel. Av hela antalet hjälpsökande var 1 196 (90,7 %)

hjälpta genom arbete och 70 (5,3 %) genom understöd (inkl. utbildningshjälp).

En summarisk redogörelse för den av arbetsmarknadsstyrelsen bedrivna hjälpverksamheten under juli månad lämnas i det följande. Om icke annat anmärkts, avser sifferuppgifterna förhållandena vid månadens slut.

Arbetslinjen. I statliga beredskapsarbeten sysselsattes vid 17 arbetsplatser i arbetsmarknadsstyrelsens regi 208 arbetslösa och vid 31 arbetsplatser i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens regi 370 arbetslösa. Vid 12 statskommunala beredskapsarbeten sysselsattes 75 arbetslösa och vid 169 arkivarbetsplatser 425 arbetslösa inom tekniska och merkantila yrken; 14 personer erhöll musikerhjälp. Dessutom sysselsattes 400 flyktingar vid arkivarbeten; 6 flyktingar erhöll musikerhjälp. Dessa ingår ej i arbetslöshetsnämndernas månadsrapporter. Detsamma är förhållandet med 147 vid beredskapsarbeten sysselsatta specialarbetare.

Understödslinjen. Dagunderstöd utgick i 3 städer till sammanlagt 15 arbetslösa (utom kursdeltagare), av vilka 5 var försörjningspliktiga. Under månaden hade 3 städer och 1 landskommun även beviljats tillstånd att bedriva hyreshjälpsverksamhet med bidrag av statsmedel.

Utbildningshjälp. Av deltagarna i de beredskapskurser och yrkesutbildningskurser för arbetslösa, som står under ledning av överstyrelsen för yrkesutbildning, var 54 anmälda som hjälpsökande. Av dessa åtnjöt 8 dagunderstöd eller bidrag till inackorderingskostnaderna.

Statliga stenbeställningar. Vid de statliga stenbeställningarna sysselsattes genom arbetsmarknadsstyrelsen uttagna stenarbetare, varav 815 i Göteborgs och Bohus samt 52 i Blekinge län. Av samtliga var 134 att anse som fullgod arbetskraft.

Meddelanden från arbetsmarknadsstyrelsen

Kurs i Trollhättan för utbildning av revolversvarvare. Bristen på revolversvarvare vid metallindustrin i Trollhättan har föranlett anordnande av en utbildningskurs för revolversvarvare därstädes. Kungl. Maj:t biföll den 24 februari 1950 en framställning av arbetsmarknadsstyrelsen om ersättning för förlorad arbetsförtjänst under vid kursen pågående teoriundervisning. Kursen pågick under tiden 16 mars—21 juni och fick karaktären av inbyggd yrkesskolekurs, varvid eleverna, tolv till antalet, anställdes på vanligt sätt vid resp. företag, nämligen Svenska Flygmotor AB och Svenska Aeroplan AB. Teoriundervisningen, som ombesörjdes av yrkeslärarna vid förstnämnda företag, omfattade 72 timmar, därav 24 timmar verktygslära och 12 timmar yrkesräkning. — Enligt uttalanden av verkstadsingenjörerna vid resp. företag har kursen helt fyllt de förväntningar, som ställts på densamma. Den skicklighet, som eleverna uppnått, återspeglas också i de över lag goda arbetsförtjänster dessa kommit upp till.

Arbetslöshet och understödsverksamhet i de erkända arbetslöshetskassorna[1]

Maj 1950

De erkända arbetslöshetskassorna hade vid redovisningsmånadens utgång 1 070 641 medlemmar, varav 885 835 män och 184 806 kvinnor. Under månaden har medlemsantalet ökat med 1 473, varvid antalet män ökat med 1 370 och antalet kvinnor med 103.

För samtliga försäkrade i genomsnitt var arbetslöshetsprocenten för maj 1950 2,6 mot 4,1 närmast föregående månad och 3,2 för maj 1949. Arbetslöshetsprocenten för manliga och kvinnliga medlemmar utgjorde resp. 2,7 och 2,4 för maj 1950 mot resp. 4,3 och 3,3 under närmast föregående månad samt 3,3 och 2,4 för maj 1949.

Beräknas arbetslöshetsprocenten för en tolvmånadersperiod, som successivt framflyttas för varje redovisningsmånad, erhålls följande procenttal för samtliga försäkrade i genomsnitt för hela perioden.

Arbetslöshetsprocent:	1949								1950				
	maj	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	mars	april	maj
a) under angiven månad .	3·2	3·0	3·4	2·6	2·6	2·8	3·0	6·5	7·0	5·9	4·3	4·1	2·6
b) under en 12-månadersperiod med angiven månad *som slutmånad* . .	4·1	4·1	4·1	4·0	4·0	4·0	4·0	3·9	4·0	4·1	4·0	4·0	3·9

Antalet understödsdagar under maj 1950 utgjorde 201 961. Om varje redovisad arbetslöshetsvecka antages motsvara sex arbetslöshetsdagar, uppgick antalet arbetslöshetsdagar under samma månad till 845 946. Den på grundval härav beräknade understödsprocenten, dvs. antalet understödsdagar i procent av antalet arbetslöshetsdagar, var sålunda 23,9 mot 30,5 närmast föregående månad och 24,7 för maj 1949.

Av de erkända arbetslöshetskassorna utbetalades under maj 1950 ett sammanlagt understödsbelopp av 1 573 109 kr, varav 1 263 171 kr såsom daghjälp, 156 624 kr som barntillägg samt 153 314 kr som make- och husföreståndarinnetillägg. I ovan nämnt belopp för utbetalad daghjälp ingår kristillägg med 151 037 kr. Per understödsdag i genomsnitt motsvarar detta ett daghjälpsbelopp (kristillägg inräknat) av 6,26 kr, under det att familjetilläggen tillhopa uppgår till 1,53 kr. Det genomsnittliga dagunderstödet under månaden utgjorde således 7,79 kr. Motsvarande belopp var för närmast föregående månad 6,49, 1,48 och 7,97 kr samt för maj 1949 resp. 6,35, 1,56 och 7,91 kr.

Uppgifter för varje särskild kassa återfinns i tabellen på sid. 717.

[1] En redogörelse för uppläggningen av denna månadsstatistik lämnas i Soc. Medd. årg. 1942, sid. 322, och årg. 1944, sid. 773.

Arbetslöshet och understödsverksamhet i de erkända arbetslöshetskassorna Maj 1950

Arbetslöshetskassa (och år för verksamhetens början)	Antal medlemmar[1]	Antal arbetslöshetsveckor[2]	Antal arbetslöshetsveckor i % av hela antalet veckor			Understödda dagar		Utbetalat understöd		
								under månaden		under närmast föreg. mån., kr
			under månaden	under närmast föreg. mån.	under löpande 12-mån.-per.	antal	i % av antalet arbetslöshetsdagar[3]	totalt, kr	därav familjetillägg, kr	
Beklädnadsarb. . (1935)	38 186	2 126	1·1	2·1	3·6	4 403	34·5	26 602	1 588	34 000
Sadelmak. m. fl. »	5 823	948	3·3	3·6	5·3	1 717	30·2	12 751	1 901	17 059
Stenindustriarb. »	4 581	664	2·9	4·4	6·9	367	9·2	2 279	548	7 802
Handelsanst. m. fl. »	60 327	3 074	1·0	1·3	1 3	3 149	17·1	28 518	2 990	28 700
Sko- o. läderarb. »	12 076	799	1·5	2·0	2·8	1 451	30·3	11 255	1 389	14 566
Träindustriarb. (1936)	57 516	6 620	2·3	3 3	5·2	9 481	23·9	76 571	14 051	136 937
Musikernas m. fl. »	7 039	3 334	9·5	13·8	12·0	1 462	7·3	9 926	1 275	11 493
Lantarbetarnas . »	43 470	8 526	3·9	4·8	5·7	20 964	41·0	131 076	28 748	107 732
Frisörernas . . . »	4 217	68	0·3	1·0	0·9	12	2·9	81	0	345
Livsmedelsarb. . (1937)	38 317	6 216	3·2	4·6	3·9	9 475	25·4	69 808	6 970	113 193
Textilarbetarnas »	47 204	2 553	1·1	1·5	1·8	2 367	15·5	15 841	1 059	21 747
Gjuteriarbetarnas (1938)	12 191	690	1·1	1·4	1·9	1 358	32·8	10 838	1 495	14 088
Gruvindustriarb. »	10 038	1 154	2·3	2·9	2·7	1 646	23·8	10 452	1 872	10 597
Handelstjänstem. (1940)	10 708	565	1·1	1·6	1·3	496	14·6	3 688	432	5 798
De kem.-tekn. arb. (1941)	14 061	736	1·0	1·2	1·6	1 097	24·8	7 109	964	12 399
Bleck- o. plåtslag. »	3 295	246	1·5	3·6	2·5	582	39·4	4 754	830	15 876
Försvarsv. civ. pers. »	19 306	900	0·9	1·1	1·0	1 317	24·4	9 368	1 399	15 191
Bryggeriarb. . . (1942)	7 351	427	1·2	1·6	1·6	641	25·0	4 647	486	5 924
Transportarb. . »	34 137	5 207	3·1	4·4	4·3	11 731	37·5	102 620	21 198	117 129
Metallindustriarb. »	214 216	[4]10 363	1·0	1·2	1·3	15 698	25·2	121 478	16 769	183 584
Bokbinderiarb. . »	10 990	180	0·3	0·7	0·4	547	50·6	3 334	169	4 045
Hotell- o. rest.-anst. »	21 578	1 870	1·7	2·2	2·2	1 669	14 9	12 397	1 006	17 723
Handelsresandenas »	541	15	0·6	0·4	0·3	66	73·3	534	72	431
Ind.-tjänstem. . . »	57 428	1 680	0·6	0·7	0·6	1 534	15·2	12 599	2 295	5 881
Arbetsledarnas . »	24 930	75	0·1	0·2	0·1	555	(123·3)	4 806	1 060	6 241
Fabriksarb. . . (1943)	58 634	6 364	2·2	4·0	3·7	10 648	27·9	65 683	10 163	119 922
Elektrikernas . . »	18 015	1 250	1·4	2·2	1·7	2 185	29·1	16 437	3 073	29 230
Sjöfolkets . . . »	18 381	8 171	8·9	11·2	8·4	2 520	5·1	17 180	2 060	34 328
Målarnas . . . . »	16 579	4 449	5·4	17·5	12·2	11 991	44·9	112 496	28 697	290 244
Vägarbetarnas (1944)	15 480	5 965	7·7	9·0	8·9	3 487	9·7	25 080	7 254	49 459
Järnvägsmännens (1945)	27 489	975	0·7	1·9	1·5	5 152	88·1	46 062	10 043	72 108
Maskinbefälets . »	2 551	0	0·0	0·0	0·0	246	—	1 396	166	468
Teateranställdas (1946)	361	130	7·2	7·6	6·6	243	31·2	1 410	90	1 410
Typografernas . »	13 447	148	0·2	0·3	0·4	235	26·5	1 842	331	849
Byggnadsarb. . . (1947)	106 600	33 928	6·4	11·5	9·8	53 449	26·3	472 342	100201	931 671
Skogs-o. flottn.-arb. (1948)	20 487	16 997	[5]16·6	20·9	16·0	15 438	15·1	102 786	33 255	45 297
Murarnas . . . (1949)	12 207	3 578	5·9	15·3	15·0	2 582	12·0	22 113	4 039	92 423
Summa	1069757	140991	2·6	4·1	3·9	201961	23·9	1573109	309 938	2575890

[1] Månadsmedeltal.
[2] = antal veckor, för vilka avgiftsbefrielse meddelats på grund av uppgiven arbetslöshet.
[3] En arbetslöshetsvecka antages motsvara sex arbetslöshetsdagar.
[4] = 5/9 av det för maj och juni redovisade antalet arbetslöshetsveckor.
[5] Preliminära siffror.

H. Sm

Lönenivå och sysselsättningsvolym inom industrin i maj 1950

På grundval av den månatliga sysselsättningsstatistiken och kvartalsstatistiken rörande lönesummor och arbetstimmar har uppgjorts de här nedan lämnade sammanställningarna rörande löne- och sysselsättningsförhållandena inom industrin i maj 1950.

Beträffande använda beräkningsmetoder, förklaringar till tabellerna samt generella anmärkningar rörande lönemedeltal, som framräknats ur statistiskt material av det slag det här gäller, hänvisas till redogörelserna för de i februari och augusti 1948 utförda undersökningarna rörande lönenivå och sysselsättningsvolym. (Soc. Medd. årg. 1948 sid. 475 och 974.)

I de här redovisade sammanställningarna rörande antalet arbetare ingår i jämförelsen maj 1949—maj 1950 6 487 företag med 476 773 arbetare samt i jämförelsen februari—maj 1950 7 064 företag med 486 372 arbetare. Antalet företag i redovisningen av utbetald lönesumma och utgjorda arbetstimmar var 6 051 för maj 1949—maj 1950 samt 6 572 för februari—maj 1950.

Sysselsättningsförhållandena i maj 1950. I tab. 1 kol. b—d anges hur antalet anställda arbetare förändrats inom olika industrigrupper från maj 1949 till maj 1950. Bland industrigrupper med ökat antal arbetare kan nämnas gruvor och anrikningsverk, reparationsverkstäder, cementfabriker, cementvarufabriker, sågverk och hyvlerier, byggnadssnickerifabriker samt slakterier och charkuterier. Inom vissa industrigrenar, bland vilka kan nämnas järn- och stålmanufaktur, elektroteknisk industri, kalk- och kritbruk, tegelbruk, porslins-, kakel- och lergodsfabriker, möbelfabriker, papp- och pappersvaruindustri, fiskberedningsanstalter och konservfabriker, margarinindustri, tobaksfabriker, trikåfabriker, sömnadsindustri, garverier samt päls- och skinnvarufabriker, hade antalet arbetare minskat. För en del industrigrupper inom bl. a. jord- och stenindustrin, träindustrin och livsmedelsindustrin kan olikheterna i sysselsättningen i jämförelse med maj 1949 bero på förskjutningar i arbetssäsongen. Antalet kvinnliga arbetare hade minskat inom nära nog samtliga industrigrupper.

I tab. 2 anges hur antalet arbetare sedan maj 1949 förändrats inom företag av olika storlek. De i tabellen angivna indextalen för samtliga industrigrupper har i nedanstående tablå sammanställts med uppgifter av samma slag, som framräknats vid tidigare undersökningstillfällen.

	Företag, vilka sysselsatte							
	1–10 arb.	11–25 arb.	26–50 arb.	51–100 arb.	101–200 arb.	201–500 arb.	501–1 000 arb.	över 1 000 arb.
Maj 1949/50 (Maj 1949 = 100)	102·8	100·4	98·6	99·5	99·0	100·4	101·0	98·8
Febr. 1949/50 (Febr. 1949 = 100)	102·2	99·6	97·6	100·2	100·5	100·2	101·1	99·9
Nov. 1948/49 (Nov. 1948 = 100)	103·4	99·0	98·0	99·8	100·2	100·5	100·2	100·6
Aug. 1948/49 (Aug. 1948 = 100)	102·8	98·0	99·2	100·1	100·6	99·7	99·8	102·0
Maj 1948/49 (Maj 1948 = 100)	102·8	98·1	99·0	99·2	100·1	100·1	101·5	102·7
Febr. 1948/49 (Febr. 1948 = 100)	105·4	99 3	99·5	99·4	101·1	99·4	101·9	101·5
Aug. 1947/48 (Aug. 1947 = 100)	108·3	99·2	99·0	102·5	100·3	102·4	101·6	103·5
Febr. 1947/48 (Febr. 1947 = 100)	105·4	100·8	100·5	100·3	100·6	100·2	98·6	98·2
Aug. 1946/47 (Aug. 1946 = 100)	109·3	102·6	100·6	98 0	98·3	97·5	97·4	96·3

Vid studiet av uppgifterna måste beaktas, att den här redovisade statistiken bygger på uppgifter från företag, som besvarat de utsända rapportkorten vid båda de tillfällen, mellan vilka jämförelse göres. Denna omständighet gör, att indextalen för grupper av stora företag i allmänhet torde ha en annan karaktär än indextalen för grupper av mindre företag.

Tab. 3 belyser hur den utbetalda lönesumman, antalet utförda arbetstimmar och antalet i arbete varande arbetare förändrats sedan maj 1949 och februari 1950.

Omsättningen av arbetskraft mätt i det procentuella antalet arbetare, som under loppet av en vecka tagit anställning resp. slutat en anställning, anges här nedan. För jämförelse lämnas även motsvarande uppgifter för redovisningstillfällena i maj, augusti och november 1949 samt februari 1950.

Näringsgrenar	Procentuella antalet under en vecka avgångna arbetare					anställda arbetare				
	maj 1950	febr. 1950	nov. 1949	aug. 1949	maj 1949	maj 1950	febr. 1950	nov. 1949	aug. 1949	maj 1949
Trikåfabriker	1·3	1·1	0·8	1·1	1·1	0·7	0·9	1·2	1·4	0·9
Skeppsvarv	1·2	0·9	0·8	1·3	1·2	0·8	1·0	0·8	1·1	0·9
Elektroteknisk industri	1·2	0·6	0·8	1·1	1·2	0·7	0·7	1·0	1·6	0·9
Sågverk och hyvlerier	1·1	0·4	1·0	1·3	0·8	1·5	0·9	0·6	1·2	1·7
Ylleindustri	1·1	0·9	0·6	0·9	1·0	0·8	0·7	0·9	1·2	0·7
Sömnadsindustri	1·0	0·8	0·9	1·1	1·1	0·7	1·0	0·9	1·3	0·5
Järn- och stålmanufaktur	0·9	0·7	0·8	0·9	1·2	0·5	0·5	0·9	1·0	0·8
Bomullsindustri	0·9	0·5	0·6	0·9	1·1	0·6	0·7	0·8	1·1	0·9
Järn-, stål- o. kopparverk	0·8	0·4	0·5	0·8	0·6	0·5	0·5	0·6	0·8	0·7
Mekaniska verkstäder	0·8	0·6	0·6	0·9	1·0	0·7	0·6	0·7	0·9	0·7
Samtliga industrigrupper	1·0	0·6	0·7	0·9	1·0	0·8	0·7	0·7	1·0	0·9

Nedan anges för undersökningstillfällena fr. o. m. februari 1947 det procentuella antalet arbetare, som inom samtliga industrigrupper avgått och anställts.

	Februari		Maj		Augusti		November	
	avgångna	anställda	avgångna	anställda	avgångna	anställda	avgångna	anställda
1947	0·8	1·0	1·3	1·2	1·3	1·3	0·9	1·1
1948	0·7	0·8	1·1	1·0	1·1	1·0	0·8	0·9
1949	0·7	0·7	1·0	0·9	0·9	1·0	0·7	0·7
1950	0·6	0·7	1·0	0·8				

Tab. 1. Lönesumma, sysselsättning och timförtjänst i maj 1950

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k
Näringsgrenar	Antal anställda arbetare exkl. permitterade i maj 1950[1]			Genomsnittlig timförtjänst i maj 1950[2]		Genomsnittlig timförtjänst, kr, för vuxna manliga arbetare inom dyrortsgrupp[2]			
	Indextal (maj 1949 = 100)								
	båda könen	män	kvinnor	vuxna manliga arbetare	vuxna kvinnliga arbetare	2	3	4	5
Malmbrytning o. metallind.	**99·8**	**100·2**	**94·6**	**104·5**	**103·5**	**2·55**	**2·65**	**2·99**	**3·24**
Gruvor o. anrikningsverk	104·4	104·3	·	106·2	·	2·94	·	·	·
Järn-, stål- o. kopparverk	101·2	101·3	94·7	105·8	106·1	2·59	2·61	·	·
Järn- o. stålmanufaktur	97·7	98·0	95·5	103·1	100·4	2·52	2·61	2·80	3·76
Mekaniska verkstäder	100·5	100·7	95·0	104·9	103 7	2·46	2·70	2·85	3·24
Reparationsverkstäder	105·8	105·8	·	105·2	·	2·13	2·44	2·71	3·19
Skeppsvarv	98·1	98·0	·	103·1	·	2·25	2·68	3·14	·
Elektroteknisk industri	97·4	98·3	94·5	103·6	104·8	·	2·56	2·76	2·94
Annan metallindustri	96·4	97·3	91·9	104·0	103·9	2·34	2·65	2·95	3·23
Jord- och stenindustri	**99·1**	**100·0**	**90·5**	**104·3**	**101·8**	**2·34**	**2·44**	**2·78**	**2·80**
Kolgruvor	98·6	98·6	·	101·2	·	2·48	—	—	—
Torvindustri	81·9	80·9	·	97·6	·	2·11	·	—	·
Stenindustri	101·2	101·2	·	106·3	·	2·49	2·21	·	·
Kalk- och kritbruk	96·9	97·8	·	105 6	·	2·32	·	·	·
Cementfabriker	105·7	105·4	·	—	—	—	—	—	—
Cementvarufabriker	109·0	109·4	·	103·8	—	2·51	2·74	2·91	·
Tegelbruk	97·8	98·0	·	104·0	·	2·25	2·33	·	·
Porslins-, kakel- o. lergodsf.	96·4	100·4	88·4	104·8	102·3	·	·	—	—
Glasindustri	98·3	98·7	95·4	103·4	101·4	2·37	2·65	·	·
Annan jord- o. stenindustri	111·3	111·5	·	102·5	·	·	·	·	·
Träindustri	**102·8**	**102·7**	**105·8**	**103·5**	**102·8**	**2·26**	**2·31**	**2·37**	**2·52**
Sågverk o. hyvlerier	105·5	105·3	117·4	105·1	·	2·21	2·25	2·32	2·42
Låd- o. wallboardfabriker	106·7	105·5	·	102·4	·	2·26	2·31	2·46	·
Byggnadssnickerifabriker	104·3	104·1	·	101·5	·	2·23	2·32	2·38	·
Möbelfabriker	96·8	97·1	89·5	102·0	·	2·36	2·38	·	·
Svarveri- o. skidfabriker	98·0	98·0	·	102·6	·	2·24	2·39	·	·
Annan trävaruindustri	97·7	97·8	97·4	104·3	104·1	2·28	2·37	·	·
Pappers- o. grafisk ind.	**101·0**	**101·4**	**98·3**	**105·4**	**101·7**	**2·33**	**2·59**	**2·64**	**3·20**
Pappersmassefabriker	101·7	101·6	110·2	106·1	·	2·39	2·43	2·58	·
Pappersbruk o. pappfabr.	100·4	100·5	100·1	103·9	104·1	2·28	2·37	·	—
Papp- o. pappersvaruind.	95·4	97·7	92·8	102·4	100·7	2·49	2·57	·	·
Grafisk industri	102·0	102·8	99·0	105·3	101·0	2·54	2·99	3·20	3·39
Livsmedelsindustri	**99·7**	**101·4**	**95·8**	**102 8**	**101·7**	**2·22**	**2·34**	**2·56**	**2·82**
Kvarnar	97·9	97·9	·	100·4	·	·	2·22	·	—
Bageriindustri	98·0	97·7	98·7	101·2	99·1	·	2·54	2·48	2·72
Sockerindustri	97·9	97·4	101·4	106·7	101·3	·	2·32	·	·
Choklad- o. konfektind.	99·9	105·7	96·4	105·0	105·8	·	2·33	2·58	3·18
Mejeriindustri	103·5	103·9	100·3	101·8	106·9	2·16	2·22	·	·
Slakterier o. charkuterier	111·4	111·1	113·2	102·3	96·3	2·24	2·38	2·65	2·99
Fiskber.-anst. o. konservf.	86·5	87·2	86·0	101·3	100·9	·	2·07	·	·
Margarinindustri	86·1	89·5	·	99·4	·	·	·	·	·
Bryggerier o. läskedrycksf.[3]	100·8	101·2	99·4	103·4	100·9	2·16	2·19	2·44	2·71

[1] För grupper om mindre än 200 arbetare har indextal ej beräknats.

[2] Uppgifter rörande genomsnittlig timförtjänst meddelas endast, då antalet redovisade företag utgör minst 10 och antalet på en vecka utgjorda arbetstimmar minst 10 000. I uppgifterna ingår ej sjuklön, semesterlön och naturaförmåner.

[3] Fr. o. m. 1949 redovisas icke den provisionsavlönade personalen i uppgifterna rörande lönesummor och arbetstimmar.

TAB. 1 (forts.). LÖNESUMMA, SYSSELSÄTTNING OCH TIMFÖRTJÄNST I MAJ 1950

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k
Näringsgrenar	Antal anställda arbetare exkl. permitterade i maj 1950			Genomsnittlig timförtjänst i maj 1950		Genomsnittlig timförtjänst, kr, för vuxna manliga arbetare inom dyrortsgrupp			
	Indextal (maj 1949 = 100)								
	båda könen	män	kvinnor	vuxna manliga arbetare	vuxna kvinnliga arbetare	2	3	4	5
Tobaksfabriker	85·3	91·2	83·1	.	.	.	.	.	.
Annan livsmedelsindustri	101·3	97·6	110·5	107·7	102·3	.	.	2·72	.
Textil- o. beklädnadsind.	**98·2**	**100·9**	**96·7**	**102·6**	**102·1**	**2·27**	**2·37**	**2·56**	**2·95**
Ylleindustri	99·5	102·3	96·5	102·7	101·7	2·20	2·33	.	—
Bomullsindustri	100·6	102·5	98·3	102·2	102·3	2·25	2·29	.	.
Linne- o. juteindustri	102·3	105·7	99·1	.	.	.	.	.	—
Trikåfabriker	95·8	95·1	96·0	100·1	99·7	2·21	2·40	2·57	.
Sömnadsindustri	96·6	98·0	96·3	104·2	102·4	2·28	2·47	2·70	3·06
Hatt- o. mössfabriker	97·4	96·5	97·7	105·7	104·2	.	2·51	.	.
Annan hithörande industri	99·9	102·5	96·4	103·4	104·5	2·48	2·44	.	2·80
Läder-, hår- o. gummiv.-ind.	**95·4**	**96·8**	**92·5**	**103·5**	**104·0**	**2·50**	**2·64**	**2·81**	**3·05**
Garverier	94·1	95·7	.	103·6	.	.	2·67	.	.
Päls- o. skinnvarufabriker	86·6	90·0	82·7	103·1	102·3	.	2·66	.	.
Skoindustri	98·2	98·9	97·1	103·9	104·5	2·44	2·65	.	.
Andra lädervarufabriker	91·9	92·1	91·5	101·7	104·5	.	2·48	2·95	.
Gummivarufabriker	95·4	97·6	91·6	104·1	106·4	.	.	.	.
Annan hithörande industri	101·4	100·1	106·5	102·1	.	.	2·38	.	.
Kemisk-teknisk industri	**102·0**	**101·7**	**103·0**	**104·6**	**103·8**	**2·50**	**2·58**	**2·64**	**2·83**
Färg-, olje- o. parfymfabr.	101·2	102·2	98·6	103·4	103·5	.	2·48	2·69	2·85
Sprängämnesfabriker	110·9	109·8	113·9	.	.	.	.	.	—
Tändsticksfabriker	109·3	104·7	116·2	.	.	.	.	—	—
Annan kemisk-tekn. ind.	98·9	99·7	93·9	104·8	102·4	2·71	2·50	2·62	2·82
Samtl. industrigrupper	**99·7**	**100·6**	**96·2**	**104·2**	**102·4**	**2·41**	**2·56**	**2·78**	**3·10**

Av de arbetare, som under loppet av en vecka i maj lämnat sin anställning, hade 7 % slutat efter uppsägning från arbetsgivaren. Motsvarande siffror för maj 1949 och februari 1950 var 10 resp. 16 %.

Tab. 2. Sysselsättningens förändring maj 1949—maj 1950 inom företag av olika storlek. Indextal (maj 1949 = 100)

Industrigrupper	Företag, vilka 1949 sysselsatte							
	1—10 arb.	11—25 arb.	26—50 arb.	51—100 arb.	101—200 arb.	201—500 arb.	501—1 000 arb.	över 1 000 arb.
Malmbrytning o. metallindustri	101·0	100·6	98·7	100·1	98·0	100·3	102·0	99·0
Jord- och stenindustri	110·5	102·2	97·0	98·3	100·3	100·3	.	.
Träindustri	104·7	101·6	99·4	102·1	103·6	106·1	.	—
Pappers- o. grafisk industri	100·2	102·6	102·7	97·5	101·7	101·3	100·3	101·0
Livsmedelsindustri	107·9	98·8	100·8	99·1	98·1	101·5	93·8	—
Textil- o. beklädnadsindustri	99·7	97·4	95·5	99·7	98·6	97·4	98·6	.
Läder-, hår- o. gummivaruindustri	94·2	95·2	95·7	97·6	97·1	94·2	.	.
Kemisk-teknisk industri	98·4	102·1	99·8	99·4	96·6	103·8	.	—
Samtliga industrigrupper	**102·8**	**100·4**	**98·6**	**99·5**	**99·0**	**100·4**	**101·0**	**98·8**

Tab. 3. Utbetald lönesumma, antal utförda arbetstimmar och antal i arbete varande arbetare i maj 1950 vid jämförelse med maj 1949 och februari 1950 (indextal)

Industrigrupper	Utbetald lönesumma		Antal utförda arbetstimmar		Antal i arbete varande arbetare	
	maj 1949 = 100	febr. 1950 = 100	maj 1949 = 100	febr. 1950 = 100	maj 1949 = 100	febr. 1950 = 100
Malmbrytning o. metallindustri	103·9	100·9	99·3	98·4	99·5	98·8
Jord- o. stenindustri	101·3	113·1	97·3	109·6	98·3	109·4
Träindustri	104·5	111·7	101·0	108·2	102·2	107·9
Pappers- o. grafisk industri . .	105·9	104·3	100·3	100·6	100·3	100·3
Livsmedelsindustri	101·4	103·4	98·7	101·1	98·8	100·3
Textil- o. beklädnadsindustri .	99·6	98·7	96·9	97·4	97·7	97·9
Läder-, hår- o. gummivaruind.	97·9	98·6	94·0	96·7	94·8	98·8
Kemisk-teknisk industri . . .	108·5	104·8	103·7	101·6	100·7	100·1
Samtliga industrigrupper	**103·3**	**102·7**	**99·1**	**100·1**	**99·3**	**100·3**

Löneförhållanden. I tab. 1 lämnas i kol. e och f uppgift om den procentuella förändringen i lönen maj 1949—maj 1950 inom olika industrigrupper oavsett dyrortsgrupp och i kol. g—k den genomsnittliga timförtjänsten för vuxna manliga arbetare inom dyrortsgrupperna 2—5. I tab. 4 lämnas uppgift om förändringen i den genomsnittliga timförtjänsten maj 1949—maj 1950 för vuxna manliga och kvinnliga arbetare med fördelning på de olika dyrortsgrupperna.

Tab. 4. Förändringen i genomsnittlig timförtjänst[1] inom olika dyrortsgrupper maj 1949—maj 1950. Indextal (maj 1949 = 100)

Industrigrupper	Indextal för genomsnittlig timförtjänst i maj 1950 (maj 1949 = 100) för									
	vuxna manliga arbetare inom dyrortsgrupp					vuxna kvinnliga arbetare inom dyrortsgrupp				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Malmbrytning o. metallindustri	100·2	104·9	103·8	105·1	104·0	106·5	101·6	103·0	104·2	104·1
Därav: gruvor o. anrikningsverk	—	106·7	·	·	·	—	·	·	·	·
järn-, stål- o. kopparverk	—	105·7	105·8	·	·	—	·	105·1	·	·
mekaniska verkstäder .	93·8	104·6	104·9	104·3	104·3	·	100·9	104·1	103·7	104·1
metallindustri i övrigt .	102·5	103·4	102·0	105·0	103·2	·	100·5	102·6	104·4	104·1
Jord- och stenindustri	103·5	102·5	104·7	104·3	104·5	·	97·3	103·7	·	·
Träindustri	102·5	103·9	102·5	104·1	104·7	·	104·6	101·3	·	·
Pappers- o. grafisk industri . .	103·9	104·1	105·0	105·5	106·6	104·7	103·5	101·7	101·7	99·5
Livsmedelsindustri	102·8	103·1	102·1	100·6	104·3	·	101·8	102·0	101·2	100·8
Textil- o. beklädnadsindustri .	100·4	102·4	102·9	100·3	105·7	100·7	102·8	102·1	101·2	102·6
Läder-, hår- o. gummivaruind.	99·5	102·5	104·1	103·1	105·3	·	104·7	104·5	106·0	103·0
Kemisk-teknisk industri	·	104·0	105·0	103·8	105·2	·	101·9	105·2	·	101·0
Samtliga industrigrupper	**101·9**	**103·9**	**103·8**	**104·4**	**104·7**	**101·8**	**102·6**	**102·5**	**101·9**	**102·0**

[1] Se not 2 till tab. 1.

Tab. 5. Förändringen i genomsnittlig timförtjänst[1] i Stockholm maj 1949—maj 1950. Indextal (maj 1949 = 100)

Industrigrupper	Genomsnittlig timförtjänst för vuxna manliga arbetare	Genomsnittlig timförtjänst för vuxna kvinnliga arbetare	Industrigrupper	Genomsnittlig timförtjänst för vuxna manliga arbetare	Genomsnittlig timförtjänst för vuxna kvinnliga arbetare
Malmbrytning o. metallind. .	103·5	104·5	Textil- o. beklädnadsindustri	105·6	102·7
Jord- o. stenindustri	103·1	·	Läder-, hår- o. gummivarunind.	105·6	102·7
Träindustri	103·8	·	Kemisk-teknisk industri . .	103·1	100·8
Pappers- o. grafisk industri .	106·6	99·6	**Samtliga industrigrupper**	**104·7**	**102·2**
Livsmedelsindustri	106·5	100·6			

I nedanstående tablåer lämnas en översikt över den genomsnittliga timförtjänstens förändringar inom olika industrigrupper sedan februari 1947 och februari 1950. Beräkningarna bygger på uppgifter om den lönesumma, som uppburits, och det antal arbetstimmar, som utförts av samtliga redovisade arbetare.

Genomsnittlig timförtjänst inom industrin i maj 1950. Indextal

Febr. 1947 = 100	maj 1947	aug. 1947	nov. 1947	febr. 1948	maj 1948	aug. 1948	nov. 1948	febr. 1949	maj 1949	aug. 1949	nov. 1949	febr. 1950	maj 1950
Malmbrytning o. metallindustri . .	111·4	112·7	115·1	117·2	120·5	120·7	123·0	123·9	126·8	126·2	127·6	128·4	131·7
Därav: verkstadsindustri m. m.[2]	111·5	112·8	114·8	117·4	119·7	120·2	122·2	122·9	125·0	125·0	126·8	127·2	129·9
Jord- o. stenind. .	116·2	120·3	120·3	120·7	131·7	131·6	130·9	130·9	132·7	135·2	134·4	133·9	138·2
Träindustri . . .	110·8	113·7	114·8	115·1	120·5	121·2	121·8	121·3	122·8	123·8	124·3	123·7	127·8
Pappers- o graf. ind.	110·7	113·9	115·3	116 0	121·0	121·6	122·0	122·0	123·3	123·1	124·5	124·5	129·1
Livsmedelsindustri	111·2	112·8	112·1	111·9	119·2	118·6	119·1	119·1	121·0	120·9	120·4	122·0	124·8
Textil- o. beklädnadsindustri . .	112·1	112·7	113·7	116·1	121·0	122·1	122·6	124·7	126·3	126·3	127·2	128·2	130·0
Läder-, hår- o. gummivaruindustri .	113·6	115·5	117·1	117·7	123·3	125·3	126·1	128·0	130·0	130·3	131·6	132·9	135·6
Kemisk-teknisk ind.	113·4	115·0	114·5	115·2	121·1	120·9	120·9	121·4	123·0	124·2	125·3	125·4	129·4
Samtl. ind.-grupper	**111·6**	**113·3**	**114·8**	**116·3**	**121·0**	**121·4**	**122·7**	**123·6**	**125·5**	**125·8**	**126·8**	**127·6**	**130·9**

Febr. 1950 = 100	Samtliga arb.	Vuxna män	Vuxna kv
Malmbrytning o. metallind.	102·6	102·5	100·9
därav: verkstadsind. m.m.[2]	102·1	102·0	100·9
Järn- o. stålmanufaktur . .	103·0	103·0	99·5
Mekaniska verkstäder . . .	102·4	102·4	99·8
Reparationsverkstäder . . .	102·8	102·1	104·8
Skeppsvarv	101·1	101·1	100·0
Elektroteknisk industri . .	100·9	100·5	102·4
Annan metallindustri . . .	102·3	102·0	101·1

Febr. 1950 = 100	Samtliga arb.	Vuxna män	Vuxna kv
Jord- o. stenindustri . . .	103·2	102·8	101·4
Träindustri	103·3	103·3	100·7
Pappers- o. grafisk industri	103·7	104·0	99·7
Livsmedelsindustri	102·3	102·0	101·2
Textil- o. beklädnadsind. .	101·4	101·4	100·9
Läder-, hår- o. gummivaruind.	102·0	101·7	101·6
Kemisk-teknisk industri . .	103·2	103·3	101·8
Samtliga industrigrupper	**102·6**	**102·5**	**100·9**

[1] Se not 2 till tab. 1.

[2] Häri ingår grupperna järn- och stålmanufaktur, mekaniska verkstäder, reparationsverkstäder, skeppsvarv, elektroteknisk industri och annan metallindustri.

Tabeller till berättelserna över arbetsmarknaden

A. Arbetsförmedling[1]

Tab. 1. Översikt av verksamheten vid de olika arbetsförmedlingarna under juli 1950

Arbetsförmedlingen i	Manliga avdeln.			Kvinnliga avdeln.			Tillsammans				Ansökningar per 100 led. pl.
	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Därav högst 1 veck. varakt.	
Stockholms stad .	11 685	11 789	8 636	9 111	14 674	7 043	20 796	26 463	15 679	11 165	79
Stockholms län . .	2 083	3 080	1 364	1 311	2 634	1 023	3 394	5 714	2 387	693	59
Uppsala län . . .	1 359	1 337	535	1 000	1 496	436	2 359	2 833	971	172	83
Södermanlands län	2 099	2 610	1 280	1 174	1 833	653	3 273	4 443	1 933	325	74
Östergötlands län .	4 513	4 788	2 985	1 784	2 877	980	6 297	7 665	3 965	1 984	82
Jönköpings län . .	1 920	2 137	1 027	1 145	1 999	683	3 065	4 136	1 710	380	74
Kronobergs län . .	1 659	1 792	1 182	776	1 031	498	2 435	2 823	1 680	566	86
Kalmar län . . .	1 932	2 257	1 360	863	1 104	551	2 795	3 361	1 911	441	83
Gotlands län . . .	315	527	227	182	288	102	497	815	329	62	61
Blekinge län . . .	1 407	1 186	958	1 036	1 063	753	2 443	2 249	1 711	810	109
Kristianstads län .	2 161	2 503	1 500	1 344	1 987	888	3 505	4 490	2 388	898	78
Malmö stad . . .	3 871	3 504	3 063	2 006	3 012	1 762	5 877	6 516	4 825	2 724	90
Malmöhus län i övr.	4 079	4 424	3 020	2 232	3 037	1 655	6 311	7 461	4 675	1 461	85
Hallands län . . .	1 092	1 154	792	839	1 538	597	1 931	2 692	1 389	419	72
Göteborgs stad . .	9 996	11 873	9 821	3 277	4 909	2 485	13 273	16 782	12 306	8 376	79
Gbg o. Boh. län i övr.	1 352	1 352	759	741	1 234	342	2 093	2 586	1 101	333	81
Älvsborgs län . .	2 468	2 552	1 309	1 412	2 016	722	3 880	4 568	2 031	375	85
Skaraborgs län . .	1 432	1 660	765	891	1 476	397	2 323	3 136	1 162	200	74
Värmlands län . .	2 345	2 933	1 670	1 293	1 547	821	3 638	4 480	2 491	703	81
Örebro län	2 367	2 542	1 339	1 290	2 466	1 189	3 657	5 008	2 528	649	73
Västmanlands län .	1 881	2 301	1 003	1 001	1 272	481	2 882	3 573	1 484	145	81
Kopparbergs län .	2 122	2 654	1 120	1 018	1 583	578	3 140	4 237	1 698	182	74
Gävleborgs län . .	2 929	3 179	2 069	1 508	1 802	1 126	4 437	4 981	3 195	1 181	89
Västernorrlands län	4 352	4 366	2 407	1 289	1 310	632	5 641	5 676	3 039	997	99
Jämtlands län . .	1 528	2 640	1 065	537	759	363	2 065	3 399	1 428	79	61
Västerbottens län .	2 416	2 438	1 810	1 076	1 439	688	3 492	3 877	2 498	609	90
Norrbottens län . .	3 075	4 052	2 579	1 558	1 413	852	4 633	5 465	3 431	240	85
Summa juli 1950	**78 438**	**87 630**	**55 645**	**41 694**	**61 799**	**28 300**	**120 132**	**149 429**	**83 945**	**36 169**	**80**
» juni 1950	95 808	103576	70 670	53 143	73 236	38 137	148 951	176 812	108807	44 418	84
» juli 1949	84 021	77 442	55 705	39 651	61 363	28 221	123 672	138 805	83 926	34 379	89
» » 1948	77 289	89 586	55 328	36 697	63 948	27 451	113 986	153 534	82 779	30 881	74
» » 1947	83 088	113350	63 684	39 589	67 860	29 993	122 677	181 210	93 677	33 436	68

[1] En arbetssökande person anses göra en ansökning om arbete varje månad han besöker arbetsförmedlingen. Därest han anvisas arbete och efter dettas avslutande återkommer till kontoret under samma månad, räknas han dock ha gjort förnyad ansökning. En och samma arbetssökande person kan sålunda motsvaras av flera arbetsansökningar under samma månad.

En del av platserna inom ett yrke kan besättas med sökande från annan yrkesgrupp. Till följd härav kan de tillsatta platserna inom en yrkesgrupp överstiga antalet sökande i samma grupp.

Tab. 2. Översikt av verksamheten inom olika yrkesgrupper under juli 1950

Yrkesgrupper	Manliga avdeln.			Kvinnliga avdeln.			Tillsammans				
	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Arb.	Ans.	L. p.	T. p.	Därav 1 v.
Jordbruk o. skogsbruk	6 146	12 125	4 422	195	917	650	5 694	6 341	13 042	5 072	615
Jordbruk	3 498	5 505	2 908	116	441	308	3 200	3 614	5 946	3 216	448
Trädgårdsskötsel	460	770	563	79	476	342	413	539	1 246	905	156
Fiske	117	8	5	—	—	—	83	117	8	5	—
Skogsbruk	2 071	5 842	946	—	—	—	1 998	2 071	5 842	946	11
Industri o. hantverk	27 378	33 244	15 551	4 557	9 935	1 970	28 159	31 935	43 179	17 521	436
Malmbr. o. metallind.	7 620	10 731	2 835	450	1 050	168	6 840	8 070	11 781	3 003	14
Jord- o. stenind.	931	1 510	604	71	119	26	929	1 002	1 629	630	15
Träindustri	2 438	2 147	864	43	52	18	2 801	2 481	2 199	882	32
Pappers- o. graf. ind.	605	1 327	425	220	629	128	735	825	1 956	553	10
Livsmedelsindustri	1 039	1 553	780	816	1 685	566	1 714	1 915	3 238	1 346	84
Textil- o. bekl.-ind.	1 009	1 076	324	2 372	5 414	867	3 006	3 381	6 490	1 191	31
Läder-, hår- o. gummiindustri	1 369	550	205	491	663	121	1 741	1 860	1 213	326	3
Kemisk-teknisk ind.	165	380	211	94	320	73	234	259	700	284	4
Byggnadsverksamhet	12 125	13 922	9 275	—	3	3	10 642	12 125	13 925	9 278	241
Kraft- o. vattenverk	17	48	28	—	—	—	17	17	48	28	2
Samfärdsel	15 277	19 954	18 430	456	524	330	10 611	15 733	20 478	18 760	12 395
Landtransp. Luftfart	8 496	14 958	14 002	252	267	137	4 778	8 748	15 225	14 139	12 186
Sjöfart	6 781	4 996	4 428	204	257	193	5 833	6 985	5 253	4 621	209
Handel	4 705	5 963	4 203	8 700	16 535	8 788	8 649	13 405	22 498	12 991	7 085
Affärsverksamhet	1 343	1 055	305	1 889	2 987	1 106	3 046	3 232	4 042	1 411	87
Lagerarbete	1 567	1 867	1 352	219	606	306	1 299	1 786	2 478	1 658	372
Bank- o. försäkringsv.	64	66	39	14	14	8	78	78	80	47	—
Hotell, rest., storhush.	1 731	2 975	2 507	6 578	12 928	7 368	4 226	8 309	15 903	9 875	6 626
Förvaltn. o. fria yrken	10 506	6 269	4 785	5 546	5 847	2 153	13 312	16 052	12 116	6 938	3 865
Allmän tjänst	500	165	66	16	4	3	451	516	169	69	3
Socialvård	51	29	22	89	105	49	130	140	134	71	—
Tekniska arbetsomr.	2 596	761	309	168	108	29	2 715	2 764	869	338	—
Kontorsarbete	1 609	1 105	535	2 771	4 498	1 333	4 233	4 380	5 603	1 868	24
Undervisning m. m.	831	531	222	1 650	709	324	2 466	2 481	1 240	546	—
Konstnärlig verks.	4 919	3 678	3 631	852	423	415	3 817	5 771	4 101	4 046	3 888
Hälso- o. sjukvård	137	286	115	1 678	2 930	1 254	1 585	1 815	3 216	1 369	115
Husligt arbete	6	17	15	13 477	22 006	10 886	7 987	13 483	22 023	10 901	6 924
Genomgående yrken, div. arb.	7 582	8 556	7 039	1 063	2 697	1 887	5 700	8 645	11 253	8 926	4 200
Genomgående yrken	2 896	4 501	3 090	1 034	2 221	1 418	2 936	3 930	6 722	4 508	1 122
Diversearbete	4 686	4 055	3 949	29	476	469	2 764	4 715	4 531	4 418	3 078
Annat arbete	6 701	1 216	1 085	6 022	408	382	12 324	12 723	1 624	1 467	534
Extra skördehjälp m. m.	1 024	1 030	960	359	401	377	1 353	1 383	1 481	1 337	534
Elevpraktikarbete	181	186	125	41	7	5	200	222	198	130	—
Utan avsl. utbildn.	5 496	—	—	5 622	—	—	10 771	11 118	—	—	—
Summa	78 438	87 630	55 645	41 694	61 799	28 300	94 021	120132	149429	83 945	36 169
Därav under 18 år	6 935	7 315	4 436	6 428	6 988	3 688	12 964	13 363	14 253	8 124	724

Tab. 3. Förhållandet mellan tillgång och efterfrågan på arbetskraft under juli och juni 1950 samt juli 1949

Huvudgrupper	Ansökningar på 100 lediga platser									Tillsatta platser på 100 lediga juli 1950		
	Manliga			Kvinnliga			Tillsammans					
	Juli 1950	Juni 1950	Juli 1949	Juli 1950	Juni 1950	Juli 1949	Juli 1950	Juni 1950	Juli 1949	Män	Kv.	Tills.
Jordbruk o. skogsbruk	51	45	87	21	11	17	49	41	80	36	71	39
Jordbruk, trädg.sk. o. fiske	65	48	69	21	11	17	59	37	62	55	71	57
Skogsbruk	35	48	145	—	·	·	35	47	145	16	—	16
Industri o. hantverk	82	82	101	46	42	43	74	73	87	47	20	41
Samfärdsel	77	74	88	87	102	91	77	75	88	92	63	92
Handel	79	74	81	53	47	50	60	54	58	70	53	58
Husligt arbete	·	·	·	61	62	59	63	62	59	·	49	49
Samtliga	**90**	**93**	**108**	**67**	**73**	**65**	**80**	**84**	**89**	**63**	**46**	**56**
Därav under 18 år	95	113	95	93	117	87	94	114	91	61	53	57

Tab. 4. Verksamheten inom vissa yrkesgrupper under juli och juni 1950 samt juli 1949

Yrkesgrupper	Ansökningar om arbete			Lediga platser			Tillsatta platser		
	Juli 1950	Juni 1950	Juli 1949	Juli 1950	Juni 1950	Juli 1949	Juli 1950	Juni 1950	Juli 1949
Lantarbetare	3 614	3 675	3 613	5 946	8 518	5 415	3 216	5 021	3 207
Skogsarbetare	2 071	3 468	2 682	5 842	7 335	1 846	946	2 664	982
Gruvarbetare	155	200	146	133	151	264	31	54	69
Järn- och metallverksarbetare	593	594	460	1 110	1 088	1 484	384	391	414
Gjuteriarbetare	583	549	620	670	711	578	181	221	197
Verktygsarbetare	208	199	212	409	443	362	56	76	38
Maskinarbetare	1 636	1 581	1 502	2 045	2 262	1 926	476	777	471
Filare o. maskinuppsättare	494	489	473	519	583	421	122	175	97
Övriga metallarbetare	4 401	4 140	4 045	6 895	7 375	5 411	1 753	2 538	1 292
Torvindustriarbetare	55	50	100	162	207	192	73	97	107
Stenindustriarbetare	297	300	430	223	258	132	64	62	69
Sågverks- o. trädgårdsarbetare	619	709	808	849	1 129	696	388	600	439
Pappersmassefabriksarbetare	237	280	282	377	499	283	174	247	201
Pappersbruksarbetare	214	191	177	539	479	289	135	148	113
Kvarnarbetare	73	82	81	62	53	54	24	32	23
Bageri- o. konditoriarbetare	718	833	587	1 218	1 389	1 275	377	504	341
Sockerindustriarbetare	76	61	175	124	67	82	60	30	53
Textilarbetare	1 375	1 016	1 225	2 475	2 367	2 586	392	373	324
Beklädnadsarbetare	1 590	1 450	1 489	2 944	2 860	3 231	507	530	464
Skofabriksarbetare	503	377	502	538	399	482	163	144	128
Byggnadsträarbetare	2 811	3 808	4 508	3 079	3 558	3 554	2 123	2 779	3 150
Murare	736	872	1 035	1 258	1 360	1 283	610	729	897
Målare	289	604	444	880	976	995	243	373	377
Rörarbetare o. elektriska montörer	936	1 237	1 002	963	914	773	434	457	410
Byggnadsgrovarbetare	4 753	5 198	5 650	5 397	5 532	5 730	2 123	4 307	4 739
Sjöfolk	6 985	7 081	7 010	5 253	5 498	5 178	4 621	4 859	4 634
Kontorspersonal	4 380	4 925	4 439	5 603	6 756	4 591	1 868	3 136	1 915
Lärare	2 349	2 096	2 270	1 214	897	1 271	526	404	646
Hembiträden	2 466	2 531	2 508	7 923	8 219	8 135	1 213	1 936	1 357
Tillfällig hemhjälp	7 304	8 883	7 446	10 955	14 330	11 123	8 497	11 299	8 422

Tab. 5. Verksamheten inom olika yrkesgrupper vid de särskilda arbetsförmedlingarna under juli 1950

A = ansökningar, L = lediga platser, T = tillsatta platser.

Arbetsförmedlingen i	A	L	T	A	L	T	A	L	T	A	L	T	A	L	T
	Jordbruk, trädg.-skötsel o. fiske			Skogsbruk			Malmbrytning o. metallindustri			Trä- o. pappers-industri			Byggnadsverk-samhet		
Stockholm . .	32	79	21	3	1	—	1 103	1 449	234	171	488	103	1 057	893	388
Stockholms l.	267	494	236	43	47	24	344	785	135	62	96	19	483	728	374
Uppsala l. .	99	224	101	21	187	8	171	229	30	60	76	13	246	260	170
Södermanl. l.	199	363	154	14	34	7	420	904	170	89	100	27	325	472	270
Östergötl. l. .	222	412	177	33	42	7	395	792	152	137	219	36	410	475	318
Jönköpings l.	102	251	105	11	16	9	273	396	99	402	234	90	310	515	288
Kronobergs l.	100	161	73	28	107	18	114	153	67	190	172	86	255	374	269
Kalmar l. . .	117	231	116	35	15	10	206	261	78	284	227	122	366	604	414
Gotlands l. .	39	26	15	2	—	—	13	28	18	5	8	1	49	102	45
Blekinge l. .	78	62	41	9	3	2	218	199	107	45	40	24	275	268	228
Kristianst. l.	264	556	299	20	8	2	131	224	61	218	206	98	219	317	177
Malmö . . .	256	165	150	3	—	—	299	422	196	64	125	61	220	232	203
Malmöh. l. i ö.	586	1 184	818	9	—	—	323	426	145	84	119	49	302	426	243
Hallands l. .	138	190	123	8	9	6	173	123	58	49	63	21	218	173	108
Göteborg . .	259	99	72	18	—	—	1 046	1 254	148	236	171	60	985	806	497
Gbg Boh. l. i ö.	61	102	47	5	—	—	121	168	63	58	176	43	220	291	158
Älvsborgs l. .	172	271	157	39	13	7	388	450	103	104	175	59	464	631	390
Skaraborgs l.	176	331	121	13	13	4	158	267	93	132	109	24	209	315	179
Värmlands l.	116	188	133	125	564	73	248	265	108	114	223	87	487	608	399
Örebro l. . .	92	306	152	46	146	9	259	496	181	64	147	34	365	393	271
Västmanl. l. .	128	232	125	68	52	20	567	954	245	69	60	25	318	290	183
Kopparbergs l.	110	194	122	180	424	86	392	612	142	93	187	53	478	637	401
Gävleborgs l.	117	406	290	104	429	43	173	330	120	93	111	51	536	579	434
Västernorrl. l.	129	135	100	218	1 040	66	217	223	70	264	276	92	1 077	895	754
Jämtlands l. .	79	231	166	224	1 426	146	68	53	17	41	32	16	675	582	483
Västerb. l. .	110	160	94	318	449	137	104	67	32	83	117	77	610	617	549
Norrbottens l.	222	147	118	474	817	262	146	251	131	95	198	64	966	1 442	1 085
Summa	**4 270**	**7 200**	**4 126**	**2 071**	**5 842**	**946**	**8 070**	**11781**	**3 008**	**3 306**	**4 155**	**1 485**	**12125**	**18925**	**9 278**

	Övriga industri-grupper			Samfärdsel o. handel			Förvaltning o. fria yrken			Sjukvård o. husligt arbete			Annat arbete		
Stockholm . .	543	1 245	198	8 756	12078	9 363	3 574	3 438	1 334	2 839	4 600	2 505	2 718	2 192	1 533
Stockholms l.	154	468	114	352	825	323	135	167	43	721	1 484	667	833	620	452
Uppsala l. .	241	327	69	268	514	151	434	203	101	303	617	185	516	196	143
Södermanl. l.	192	386	112	539	897	563	376	182	71	359	737	259	760	368	300
Östergötl. l. .	748	985	166	1 193	2 099	1 611	1 462	958	784	564	1 208	481	1 133	475	283
Jönköpings l.	384	615	127	334	601	269	219	231	100	459	895	330	571	382	293
Kronobergs l.	328	339	163	218	303	175	481	444	417	331	562	239	390	208	173
Kalmar l. . .	204	366	133	437	722	497	242	188	97	307	523	264	597	224	180
Gotlands l. .	29	139	33	86	297	126	58	43	27	59	109	30	157	63	34
Blekinge l. .	183	144	68	485	679	601	227	139	100	461	512	358	462	203	184
Kristianst. l.	287	445	175	462	1 065	572	274	208	106	433	728	235	1 197	733	663
Malmö . . .	385	667	249	2 006	2 008	1 744	897	693	546	754	1 320	865	993	884	811
Malmöh. l. i ö.	515	836	424	1 573	2 359	1 791	513	423	258	786	1 139	531	1 620	549	416
Hallands l. .	248	500	123	241	621	419	123	100	54	261	633	216	472	280	261
Göteborg . .	795	1 067	247	5 407	8 601	7 759	1 579	1 183	701	1 280	1 927	1 356	1 668	1 674	1 466
Gbg Boh. l. i ö.	537	695	97	345	524	333	185	127	96	176	356	155	385	147	109
Älvsborgs l. .	756	1 051	286	420	661	339	463	235	123	444	764	309	630	317	258
Skaraborgs l.	233	652	111	254	441	168	321	180	112	337	617	181	490	211	169
Värmlands l.	196	217	95	362	673	432	745	513	410	604	829	417	641	400	337
Örebro l. . .	378	700	211	382	632	205	1 116	593	428	497	870	384	458	725	653
Västmanl. l. .	156	267	75	337	565	267	309	202	97	349	550	193	581	401	254
Kopparbergs l.	221	302	89	284	625	229	294	190	81	396	758	257	692	308	238
Gävleborgs l.	253	337	145	1 267	1 163	921	759	695	556	524	611	337	611	320	298
Västernorrl. l.	163	178	75	1 543	1 658	1 128	509	227	104	517	736	375	1 004	308	275
Jämtlands l. .	57	88	50	226	363	200	181	132	53	248	382	198	266	110	99
Västerb. l. .	113	205	108	806	854	734	293	195	88	515	948	453	540	265	226
Norrbottens l.	135	97	64	555	1 148	831	283	227	101	774	824	490	983	314	285
Summa	**8 434**	**13318**	**3 805**	**29138**	**42976**	**31751**	**16052**	**12116**	**6 938**	**15298**	**25239**	**12270**	**21868**	**12877**	**10393**

B. Sysselsättning

Tab. 6. Sysselsatta arbetare i slutet av juli 1950 i jämförelse med slutet av maj 1950 (inom företag med uppgifter vid båda rapporttillfällena)

Näringsgrenar	Antal redovisade företag	Antal i juli 1950 anställda arbetare (exkl. permitterade)			Indextal (maj 1950 = 100)[1]				Antal arbetare i %, som var frånvarande på grund av	
					Anställda arbetare (exkl. permitterade)			I arbete varande arb.		
		Män	Kvinnor	S:a	Män	Kvinnor	S:a		arbetsbrist	andra orsaker
Malmbrytning o. metallind.	1 892	191 159	13 738	204 897	99·6	97·3	99·5	80·6	0·1	23·6
Gruvor o. anrikningsverk	49	9 475	111	9 586	100·5	·	100·4	85·8	—	19·4
Järn-, stål- o. kopparverk	52	30 221	684	30 905	100·3	101·9	100·3	87·6	—	18·6
Järn- o. stålmanufaktur	338	19 328	2 163	21 491	99·3	97·4	99·1	83·6	·	20·0
Mekaniska verkstäder	722	77 101	3 301	80 402	99·6	96·8	99·5	78·8	0·1	25·2
Reparationsverkstäder	266	6 523	41	6 564	100·2	·	100·5	81·3	0·2	22·5
Skeppsvarv	68	19 471	2	19 473	98·8	·	98·8	85·6	·	20·2
Elektroteknisk industri	141	19 088	5 515	24 603	99·4	97·1	98·9	74·2	·	29·7
Annan metallindustri	256	9 952	1 921	11 873	99·3	96·2	98·8	70·3	0·2	32·8
Jord- o. stenindustri	538	25 892	2 351	28 243	100·3	97·5	100·1	87·6	0·5	16·1
Kolgruvor	11	671	1	672	97·1	·	97·1	94·7	—	10·4
Torvindustri	49	871	93	964	103·7	·	103·5	96·2	0·8	9·6
Stenindustri	122	4 190	23	4 213	98·5	·	98·6	92·7	0·8	9·5
Kalk- o. kritbruk	35	1 588	27	1 615	99·7	·	99·8	90·5	—	13·8
Cementfabriker	7	1 525	27	1 552	101·6	·	101·7	92·4	—	12·6
Cementvarufabriker	73	2 157	2	2 159	103·2	·	103·1	87·3	0·2	18·0
Tegelbruk	138	6 016	147	6 163	102·7	·	102·7	94·0	0·3	12·3
Porslins-, kakel- o. lergodsf.	21	3 546	1 565	5 111	99·3	96·1	98·3	77·2	—	25·0
Glasindustri	58	3 842	442	4 284	98·1	98·0	98·1	80·8	1·5	20·8
Annan jord- o. stenindustri	24	1 486	24	1 510	99·1	·	99·1	87·9	0·1	18·5
Träindustri	1 058	39 163	1 227	40 390	99·1	101·2	99·2	89·6	0·6	12·7
Sågverk o. hyvlerier	389	18 352	292	18 644	97·6	102·8	97·7	84·1	0·3	16·9
Låd- o. wallboardfabriker	40	3 207	117	3 324	101·6	·	101·8	86·2	—	19·8
Byggnadssnickerifabriker	162	6 125	80	6 205	101·0	·	101·0	95·9	0·1	7·9
Möbelfabriker	295	7 254	279	7 533	99·0	99·6	99·0	96·4	2·1	5·2
Svarveri- o. skidfabriker	90	2 593	146	2 739	101·4	·	101·6	94·0	0·3	11·2
Annan trävaruindustri	82	1 632	313	1 945	100·9	98·1	100·5	95·3	0·1	8·2
Pappers- o. grafisk ind.	626	48 147	7 613	55 760	100·9	98·3	100·5	82·7	·	22·4
Pappersmassefabriker	67	17 562	281	17 843	102·3	96·6	102·2	86·8	—	19·4
Pappersbruk o. pappfabr.	65	15 340	2 245	17 585	99·7	100·1	99·7	83·2	·	22·1
Papp- o. pappersvaruind.	95	1 934	1 433	3 367	99·4	97·0	98·4	87·9	0·3	14·4
Grafisk industri	399	13 311	3 654	16 965	100·6	97·8	100·0	76·9	·	27·8
Livsmedelsindustri	929	27 716	10 629	38 345	102·6	103·6	102·9	89·2	0·5	19·3
Kvarnar	49	1 481	209	1 690	103·1	102·5	103·0	83·5	0·1	23·1
Bageriindustri	214	4 807	2 226	7 033	101·1	107·6	103·1	89·7	·	17·5
Sockerindustri	25	2 680	344	3 024	100·3	91·7	99·2	93·5	0·2	15·1
Choklad- o. konfektind.	67	1 803	2 448	4 251	103·4	97·1	99·6	76·2	4·1	28·0
Mejeriindustri	84	3 355	412	3 767	105·1	108·4	105·5	97·1	0·1	14·7
Slakterier o. charkuterier	155	5 305	1 013	6 318	100·8	110·3	102·2	92·1	—	15·3
Fiskber.-anst. o. konservf.	64	892	1 308	2 200	116·9	122·1	120·0	95·2	0·6	27·8
Margarinindustri	10	341	123	464	106·2	·	104·5	92·3	—	17·7
Bryggerier o. läskedrycksf.	195	5 792	1 286	7 078	103·5	102·2	103·3	93·3	·	16·3
Tobaksfabriker	8	411	942	1 353	101·2	93·1	95·4	63·0	—	41·5
Annan livsmedelsindustri	58	849	318	1 167	99·4	96·4	98·6	88·4	—	15·2

[1] Indextal har ej beräknats för grupper om mindre än 200 arbetare.

TAB. 6 (forts.). SYSSELSATTA ARBETARE I SLUTET AV JULI 1950

Näringsgrenar	Antal redovisade företag	Antal i juli 1950 anställda arbetare (exkl. permitterade)			Indextal (maj 1950 = 100)				Antal arbetare i %, som var frånvarande på grund av	
					Anställda arbetare (exkl. permitterade)			I arbete varande arb.		
		Män	Kvinnor	S:a	Män	Kvinnor	S:a		arbetsbrist	andra orsaker
Textil- o. beklädnadsind. .	946	30 542	47 692	78 234	99·0	97·0	97·8	89·8	0·2	12·9
Ylleindustri	86	5 659	5 262	10 921	99·2	96·6	97·9	93·8	0·1	9·1
Bomullsindustri	61	9 549	7 597	17 146	99·0	97·6	98·4	92·7	—	11·7
Linne- o. juteindustri . .	11	1 098	1 203	2 301	100·4	96·9	98·5	94·9	—	11·9
Trikåfabriker	145	2 788	7 195	9 983	98·8	95·7	96·5	88·7	0·5	13·1
Sömnadsindustri	443	5 558	21 451	27 009	99·0	97·9	98·1	87·8	0·2	15·0
Hatt- o. mössfabriker . .	34	261	1 003	1 264	98·1	96·0	96·4	86·3	0·8	14·4
Annan hithörande industri	166	5 629	3 981	9 610	98·4	94·6	96·8	87·9	0·1	13·1
Läder-, hår- o. gummiv.-ind.	347	14 128	7 074	21 202	98·9	96·2	98·0	89·5	0·4	12·8
Garverier	30	2 460	207	2 667	98·0	96·3	97·9	78·1	0·6	23·6
Päls- o. skinnvarufabr. .	73	929	782	1 711	94·8	96·8	95·7	79·5	3·1	19·2
Skoindustri	135	4 474	2 997	7 471	98·4	96·6	97·7	92·7	·	8·8
Andra lädervarufabriker .	53	1 089	632	1 721	96·9	93·2	95·5	87·8	0·9	12 2
Gummivarufabriker . . .	13	4 419	2 246	6 665	100·6	96·1	99·0	94·6	—	10·4
Annan hithörande industri	43	757	210	967	102·9	99·1	102·0	84·1	—	20·7
Kemisk-teknisk industri .	276	13 074	3 558	16 632	101·2	97·4	100·3	84·4	0·2	22·1
Färg-, olje- o. parfymfabr.	105	3 295	1 139	4 434	102·3	98·4	101·3	81·9	0·3	24·7
Sprängämnesfabriker . .	5	969	327	1 296	97·9	94·8	97·1	82·6	—	21·4
Tändsticksfabriker . . .	8	1 387	1 001	2 388	101·2	98·3	100·0	98·4	—	10·4
Annan kemisk-tekn. ind. .	158	7 423	1 091	8 514	101·1	96·2	100·5	82·2	0·1	24·2
Samtl. industrigrupper	6 612	389 821	93 882	483 703	100·0	97·9	99·5	84·7	0·2	19·6
Statl. verk o. byggnadsarb.	248	52 855	1 765	54 620	101·8	97·6	101·7	80·6	0·4	26·0
Mek. o. elektr. verkstäder	89	12 316	386	12 702	99·9	95·1	99·8	67·3	0·1	38·2
Skeppsvarv	3	3 101	29	3 130	99·2	·	99·2	67·1	—	40·7
Beklädn. verkst., förråd o.d.	59	885	632	1 517	97·6	95·8	96·8	84 8	—	17·0
Sprängämnesfabriker . .	3	424	367	791	99·8	97·1	98·5	92·8	—	11·0
Byggnads- o. anläggn.-arb.	94	36 129	351	36 480	102·9	104·5	102·9	85·9	0·6	21·2

Tab. 7. Förändringen i antalet industriarbetare juli 1949—juli 1950. Indextal (uträknade enligt kedjemetod)

Industrigrupper	1949						1950					
	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	mars	april	maj	juli
Malmbrytning o. metallind. .	100·0	100·1	100·7	101·4	102·1	101·6	102·2	102·3	102·6	102·1	100·9	100·4
Jord- och stenindustri . . .	100·0	98·4	97·0	94·0	93·4	91·0	88·7	89·1	90·8	93·4	96·2	96·3
Träindustri	100·0	100·2	99·6	99·2	98·6	94·8	95·1	97·4	100·1	102·9	104·1	103·3
Pappers- o. grafisk industri .	100·0	99·9	100·0	100·6	101·0	100·7	100·5	101·3	101·6	101·3	101·1	101·6
Livsmedelsindustri	100·0	98·2	98·8	103·5	103·5	95·5	94·0	94·7	94·9	94·5	95·0	97·8
Textil- o. beklädnadsind. . .	100·0	101·2	102·6	103·9	104·9	103·6	103·7	104·6	104·4	103·8	102·1	99·9
Läder-, hår- o. gummivaruind.	100·0	100·3	100·4	100·8	101·6	100·3	100·1	99·6	100·2	99·4	98·1	96·1
Kemisk-teknisk industri . .	100·0	100·5	101·2	102·8	103·2	100·6	101·3	102·2	103·3	103·0	102·1	102·4
Samtliga industrigrupper	100·0	100·0	100·4	101·2	101·7	100·0	100 0	100·6	101·1	101·0	100·4	99·9

C. Arbetslöshet

Tab. 8. Arbetslösheten inom fackförbunden den 30 juni 1950

Fackförbund	Redovisade avdelningar	Redovisade medlemmar		Arbetslösa			Föregående månad		
		Samtliga	Därav kvinnor	Samtliga		Därav kvinnor	Medlemmar	Därav arbetslösa	%
				Antal	%				
Beklädnadsarbetareförb. .	146	36 104	28 722	517	1·4	461	36 312	310	0·9
Bleck- o. plåtslagareförb.	66	3 319	—	14	0·4	—	3 312	21	0·6
Bokbindareförbundet . .	68	11 135	6 303	45	0·4	21	11 094	46	0·4
Bryggeriindustriarb.-förb.	117	7 972	1 648	76	1·0	23	7 949	70	0·9
Byggnadsarbetareförb. .	599	103 927	1 086	2 607	2·5	187	103 359	3 560	3·4
Grovarbetare		49 932	1 086	979	2·0	187	48 848	1 086	2·2
Träarbetare		40 295	—	1 483	3·7	—	40 888	2 109	5·2
Rörarbetare		13 700	—	145	1·1	—	14 123	365	2·6
De förenade förbunden .	67	14 373	3 884	132	0·9	56	14 455	123	0·9
Elektrikerförbundet. . .	154	17 389	3	101	0·6	—	17 909	176	1·0
Fabriksarbetareförbundet	508	57 288	11 143	795	1·4	300	57 630	987	1·7
Byggnadsämnesind.-arb.	266	17 765	1 373	256	1·4	65	17 851	201	1·1
Glasbruksarbetare . . .	47	5 028	437	72	1·4	22	4 909	66	1·3
Sockerfabriksarbetare .	20	3 952	622	95	2·4	13	3 974	112	2·8
Övriga arbetare	175	30 543	8 711	372	1·2	200	30 896	608	2·0
Gjutareförbundet	129	11 739	65	120	1·0	3	12 079	112	0·9
Gruvindustriarbetareförb.	59	10 416	123	108	1·0	2	10 617	129	1·2
Handelsarbetareförb. . .	285	65 179	27 274	771	1·2	313	64 987	493	0·8
Kommunalarbetareförb. .	507	77 958	32 084	1 927	2·5	1 782	80 882	412	0·5
Lantarbetareförbundet .	810	46 024	3 014	1 449	3·1	768	46 125	1 444	3·1
Litografförbundet	24	3 843	168	10	0·3	2	3 780	9	0·2
Livsmedelsarbetareförb. .	140	38 192	10 333	615	1·6	307	38 199	832	2·2
Metallindustriarb.-förb. .	340	215 469	15 042	1 960	0·9	232	217 525	2 053	0·9
Järnbruksarbetare . . .	55	40 885	1 352	217	0·5	6	40 604	264	0·7
Verkstadsarbetare . . .	285	175 084	13 690	1 743	1·0	226	176 921	1 789	1·0
Murareförbundet	195	13 316	—	347	2·6	—	13 463	367	2·7
Målareförbundet[1]	218	10 158	—	161	1·6	—	17 498	473	2·7
Pappersindustriarb.-förb.	137	39 247	2 342	269	0·7	134	39 441	255	0·6
Sadelm.- o. tapetseraref. .	73	5 671	1 468	158	2·8	76	5 830	107	1·8
Sko- o. läderindustriarb.-f.	77	12 541	4 738	119	0·9	38	12 513	74	0·6
Stenindustriarbetareförb.	135	5 163	—	79	1·5	—	5 339	125	2·3
Textilarbetareförbundet .	120	47 407	24 111	233	0·5	171	47 725	322	0·7
Tobaksindustriarb.-förb. .	12	1 761	1 232	19	1·1	17	1 766	17	1·0
Transportarbetareförb. .	263	40 618	3 823	718	1·8	17	40 743	851	2·1
Träindustriarbetareförb. .	552	56 631	1 246	706	1·2	69	57 755	767	1·3
Typografförbundet . . .	108	13 446	422	9	0·1	—	13 434	15	0·1
Vägarbetareförbundet . .	252	14 552	—	469	3·2	—	15 764	634	4·0
Summa	6 161	980 838	180 274	14 534	1·5	4 979	997 485	14 784	1·5

[1] Junisiffrorna preliminära.

Tab. 9. Antal arbetslösa i olika fackförbund i procent av det redovisade medlemsantalet 30/6 1949—30/6 1950

Fackförbund	30/6	31/7	31/8	30/9	31/10	30/11	31/12	31/1	28/2	31/3	30/4	31/5	30/6
Beklädnadsarbetareförb. . . .	1·6	2·4	0·7	0·8	0·7	0·7	3·5	2·4	1·4	0·9	1·0	0·9	1·4
Bleck- och plåtslagareförb. .	0·6	0·7	0·5	0·6	0·7	0·9	4·8	2·3	3·7	2·3	1·4	0·6	0·4
Bokbindareförbundet	0·4	0·5	0·6	0·8	0 8	0·6	0·7	0·8	1·1	1·1	0·9	0·4	0·4
Bryggeriindustriarbetareförb. .	0·8	0·7	1·0	1·2	1·7	1·6	1·9	1·7	1·6	1·4	1·2	0·9	1·0
Byggnadsarbetareförb.	4·7	3·5	3·3	3·4	4·4	5·7	11·6	12·9	12 5	8·5	5·7	3 4	2·5
Grovarbetare	3·6	3·1	2·6	2·7	3·7	4·9	10·1	11·2	10·2	6·1	4·0	2·2	2·0
Träarbetare	6·7	4·7	5·0	5·1	6·5	8·0	15·9	17·8	17·7	12·1	8·0	5·2	3·7
Rörarbetare	3·0	1·7	0·8	0·6	0·7	1·5	4·2	4·5	5·6	6·0	5·0	2·6	1·1
De förenade förbunden . . .	1·2	1·6	0·8	0·6	0 6	0·5	1·4	1·4	1·2	1·2	1·2	0·9	0·9
Elektrikerförbundet	1·0	0·8	0·8	0·7	0·8	0·8	1·9	1·7	1·8	2·0	1·4	1·0	0·6
Fabriksarbetareförb.	1·8	1·5	1·1	1·2	1·3	1·8	4·4	4·5	4·3	2·9	2·1	1·7	1·4
Byggnadsämnesind.-arbetare .	1·4	1·1	1·1	1·4	1·9	2·9	6·3	7·1	6·6	3·9	2·1	1·1	1·4
Glasbruksarbetare	1·5	2·0	1·3	0·9	0·6	1·1	4 1	1·8	1·2	1·1	1·3	1·3	1·4
Sockerfabriksarbetare . . .	2·0	2 3	1·8	1·1	0·6	1·1	8 6	11·9	11·6	6·6	4 3	2 8	2·4
Övriga	2·1	1·5	1·0	1·0	1·1	1·4	2·8	2·6	2·4	2 1	2·0	2·0	1·2
Gjutareförbundet	1·0	1·4	0·9	1·0	0·9	1·1	1·6	1·2	1·1	1·3	1·0	0·9	1·0
Gruvindustriarbetareförb. . .	1·1	1·5	1·1	1·3	1·3	1·5	2·3	1·5	1·4	1·3	1·6	1·2	1·0
Handelsarbetareförb. . . .	0·4	0·6	0·9	1·0	0·8	0·8	0·8	0·7	0·7	0·8	0·7	0·8	1·2
Kommunalarbetareförb. . . .	1·9	2·0	1·5	1·1	0·9	1·1	2·1	1·7	1·8	1·3	0 6	0·5	2·5
Lantarbetareförbundet	3·9	4·2	3·6	3·9	3·4	6·4	11·2	8·8	8·0	6·1	4·4	3·1	3·1
Litografförbundet	0·3	0·2	0·3	0·3	0·4	0·4	0·5	0·5	0 6	0·5	0 3	0·2	0·3
Livsmedelsarbetareförb. . . .	1·8	1·7	1·5	1·9	2·4	2·8	3·8	3·9	3·5	3·3	2·9	2·2	1·6
Metallindustriarbetareförb. . .	1·0	1·1	1·0	1·0	1·0	0·9	1·1	1·3	1·2	1·2	1 0	0 9	0·9
Järnbruksarbetare	0·5	0·6	0·6	0·6	0·7	0·8	0·9	0·9	0·7	0·7	0·7	0·7	0·5
Verkstadsarbetare	1·1	1·2	1·1	1·0	1·1	1·0	1·2	1·4	1·4	1·3	1·1	1·0	1·0
Murareförbundet	3·5	3·2	2·9	3·2	5·7	10·7	21·2	24·2	19·5	10·5	5·0	2·7	2·6
Målareförbundet	1·9	1·7	1·7	2·2	4·7	9·7	37·4	28·9	25·4	16·5	8·9	2·7	1·6
Pappersindustriarbetareförb. .	2·3	1·0	0·7	0·8	0·7	0·8	0·9	1·2	1·0	1·0	1·0	0·6	0·7
Sadelm.- o. tapetserareförb. .	5·0	3·2	2·8	2·1	1·2	1·0	2·8	3·3	2·4	2·1	2·2	1 8	2·8
Sko- o. läderindustriarb.-förb.	0·9	1·3	0·7	0·6	0·6	0·9	1·6	1·6	1·7	1·3	0·7	0·6	0·9
Stenindustriarbetareförb. . . .	2·1	2·3	2·2	2·2	2·5	3·5	9·5	9·8	8·1	4·5	1·8	2·3	1·5
Textilarbetareförbundet . .	0·7	1·0	0·8	0·7	0·7	0·6	1·6	0·9	0·6	0·5	0·5	0 7	0·5
Tobaksindustriarbetareförb. .	1·6	1·5	1·9	2·0	1·1	1·1	1·0	1·6	1·9	1·6	0·8	1·0	1·1
Transportarbetareförb.	2·6	2·4	2·4	2·3	2·6	2·7	5·2	4·0	5·0	3·9	3·2	2 1	1·8
Träindustriarbetareförb. . . .	3·7	2·7	1·8	1·6	1·7	2·1	5·7	4·0	3·1	2·3	1·6	1·3	1·2
Typografförbundet	0·1	0·1	0·1	0·2	0·2	0·1	0·3	0·2	0·2	0·1	0·3	0·1	0·1
Vägarbetareförb.	3·7	3·3	3·1	3·4	4·3	6·0	13·5	8·3	7·1	6·4	5 5	4 0	3·2
Summa	2·0	1·8	1·6	1·6	1·8	2·3	4·9	4·4	4·0	3 0	2·1	1·5	1·5

Tab. 10. Av arbetslöshetsnämnderna rapporterade hjälpsökande arbetslösa

Månad m. m.	Städer med över 100 000 inv.	Göteborgs o. Bohus län (utom Göteborgs stad)	Västernorrlands län	Norrbottens län	Riket i övrigt	Hela riket
a) Hela antalet hjälpsökande arbetslösa 31/1 1949—31/1 1950						
1949						
Juli	464	213	338	74	321	1 405
Augusti	476	199	339	107	307	1 428
September	558	193	361	152	359	1 623
Oktober	598	198	469	308	550	2 123
November	684	216	580	973	943	3 396
December	692	214	606	1 267	1 320	4 099
1950						
Januari	923	252	815	1 356	1 638	4 984
Februari	964	236	985	1 201	1 601	4 987
Mars	865	249	850	1 072	1 418	4 454
April	623	213	666	911	1 139	3 552
Maj	543	168	367	509	644	2 231
Juni	478	171	317	264	383	1 613
Juli	459	157	265	134	304	1 319
b) De hjälpsökandes fördelning efter ålder, yrke och hjälpform 31/1 1950						
Ålder						
16—25 år	12	—	—	—	5	17
26—50 »	76	26	39	47	80	268
över 50 »	371	131	226	87	219	1 034
Yrke						
Jordbruk och skogsbruk	10	—	21	8	24	63
Industri och hantverk	52	139	165	73	125	554
stenindustri	2	121	—	1	28	152
sågverksindustri	2	—	20	7	11	40
byggnadsverksamhet	21	18	94	62	53	248
Landtransport	11	2	16	3	10	42
Luftfart	—	—	—	—	—	—
Sjöfart	6	—	—	—	1	7
Handel	124	—	8	—	30	162
Förvaltning, arbetsledning o. fria yrken	231	—	4	1	55	291
Hälsovård och sjukvård	5	—	1	—	2	8
Arbete ej hänfört till annan grupp	20	16	50	49	57	192
Hjälpform						
Hela antalet hjälpta	448	146	249	131	292	1 266
Statligt beredskapsarbete	8	135	197	115	123	578
i arbetsmarknadsstyrelsens regi	8	—	22	55	123	208
i annan myndighets regi	—	135	175	60	—	370
Statskommunalt beredskapsarbete	22	8	26	15	4	75
Arkivarbete och musikerhjälp	341	3	12	1	82	[1] 439
Kommunalt arbete utan statsbidrag	8	—	14	—	82	104
Dagunderstöd	15	—	—	—	—	15
Kommunalt understöd	1	—	—	—	—	1
Utbildningshjälp	53	—	—	—	1	54

[1] Härtill kommer 406 flyktingar i dessa hjälpformer.

D. Byggnadstillstånd

Tab. 11. Under januari—juli 1950 avgjorda ansökningar, fördelade efter byggnadsarbetets art. Antal ansökningar och byggnadskostnader i milj. kr

Byggnadsarbetets art	Beviljade ansökningar						Avslagna ansökningar					
	Antal			Byggnadskostnad			Antal		Byggnadskostnad			
	Juli 1950	Jan.–juli 1950	Jan.–juli 1949	Juli 1950	Jan.–juli 1950	Jan.–juli 1949	Juli 1950	Jan.–juli 1950	Juli 1950	Jan.–juli 1950	Jan.–juli 1949	
Bostadshus (inkl. personalbostäder)	3 744	37491	19 772	165·8	888·9	681·1	505	4 248	4·4	59·6	70·0	
Enfamiljshus	2 141	16159	14 074	49·7	332·8	261·1	195	1 950	2·2	30·8	35·0	
Tvåfamiljshus	378	3 078	2 574	8·3	75·1	61·1	67	501	0·9	6·9	10·2	
Flerfamiljshus	302	1 684	1 453	95·5	383·4	308·4	35	282	0·3	8·2	14·5	
Bostadshus komb. med affärs- o. kontorslokaler	78	604	413	8·9	62·0	42·0	21	168	0·3	8·5	7·8	
Pensionärshem	13	52	42	1·4	8·7	6·2	—	1	—	0·0	0·2	
Sommarstugor	620	4 846	[1] —	1·2	11·6	[1] —	161	1 248	0·6	4·8	[1] —	
Övriga bostäder	212	1 118	1 216	0·8	15·3	2·3	26	103	0·1	0·4	2·3	
Byggnader för jordbruk, skogsbruk o. fiske	47	601	4 829	0·7	4·8	40·0	3	58	0·0	0·5	3·0	
Industribyggnader	315	2 172	1 823	32·8	148·3	119·9	55	342	3·8	30·5	63 9	
Malmbrytning o. metallindustri	102	622	551	13·0	76·1	66·1	10	94	0·6	12·3	14·2	
Jord- o. stenindustri	28	174	157	2·3	5·7	3·6	7	27	0·4	1·4	3·8	
Träindustri	60	377	294	6·3	13·8	6·0	14	64	1·4	3·4	6·7	
Pappers- o. grafisk industri	23	161	134	2·0	17·7	16·5	5	24	0·3	3·7	4·0	
Livsmedelsindustri	37	334	298	5·0	14·1	13·0	9	48	0·5	2·4	13·3	
Textil- o. beklädnadsindustri	20	187	133	1·4	11·9	8·3	3	26	0·2	2·8	7·3	
Läder-, hår- o. gummivaruindustri	9	57	65	0·5	1·0	1·3	3	15	0·2	0·9	1·9	
Kemisk-teknisk industri	13	87	73	0·4	5·2	3·9	1	12	0·0	0·8	1·3	
Byggnader för småind. o. hantverk	19	113	70	1·9	2·5	1·1	3	19	0·2	2·2	5·9	
Byggnader för byggnadsindustri	4	60	48	0·0	0·3	0·1	—	18	—	0·6	0·5	
Kraft- o. belysningsverk	16	107	111	1·3	33·3	225·6	2	3	0·2	0·2	7·3	
Byggnader för samfärdsel	167	1 037	702	3·9	51·5	48·3	46	274	0·5	5·1	24·7	
Byggnader för handel	183	1 379	986	6·2	25·6	25·3	57	447	0·9	48·4	64·1	
Byggnader för förvaltning, sociala ändamål m. m.	66	450	441	7·0	30·4	33·5	56	113	12·6	16·7	76·9	
Skolor, kyrkor, övriga samlingslokaler m. m.	214	1 696	1 232	12·3	90·2	64·8	66	441	2·1	23·8	43·3	
Vägar o. gator, vatten o. avlopp m. m.	176	1 312	1 485	10·8	102·9	76·1	25	172	1·8	15·6	60·3	
Militära arbeten	8	105	57	0·2	17·4	12·1	—	3	—	0·1	—	
Summa	4 936	36400	31 488	241·5	1393·3	1826·7	815	6 101	26·3	200·5	413·5	
därav av länsarbetsnämnd	4 483	33874	29 195	168·7	908·1	737·4	678	5 292	5·7	67·0	86·3	

[1] Jämförbara uppgifter saknas.

Tab. 12. Antal bostadslägenheter i under januari—juli 1950 beviljade nybyggnadsföretag samt golvyta för bostadsändamål

Ortstyp	Hela antalet bostadslägenheter	därav lägenheter om					Golvyta i 1 000-tal m²
		högst 1 rum och kök	2 rum och kök	3 rum och kök	4 rum och kök	5 el. fl. rum och kök	
Orter med bostadsbyggnadskvot	**20 389**	**3 003**	**7 467**	**6 123**	**2 534**	**1 262**	**1 473·2**
Över 100 000 inv.	5 429	728	2 477	1 462	559	203	361·4
30 000—100 000 inv.	4 828	1 037	1 715	1 364	457	255	358·7
3 000—30 000 inv.	9 736	1 188	3 149	3 186	1 444	769	741·6
200—3 000 inv.	396	50	126	111	74	35	31·5
Övriga orter	**8 364**	**878**	**1 355**	**2 703**	**2 241**	**1 187**	**707·9**
3 000—30 000 inv.	283	15	82	111	60	15	22·9
200—3 000 inv.	4 133	514	720	1 319	1 025	555	341·8
Egentlig landsbygd	3 948	349	553	1 273	1 156	617	343·2
Jan.—juli 1950	**28 753**	**3 881**	**8 822**	**8 826**	**4 775**	**2 449**	**2 181·1**
» 1949	24 006	3 258	8 068	7 424	3 669	1 587	1 775·8
Juli 1950	5 732	788	1 908	1 848	844	344	438·8

Tab. 13. Under januari—juli 1950 till länsarbetsnämnderna inkomna ansökningar om byggnadstillstånd. Antal och kostnad i milj. kr

Byggnadstyp	Antal		Kostnad		Antal lägenheter
	Jan.-juli 1950	Jan.-juli 1949	Jan.-juli 1950	Jan.-juli 1949	Jan.-juli 1950
Bostäder	33 229	29 577	1 073·0	967·0	24 860
Nybyggnad av bostäder	12 438	·	930·5	·	24 860
inom kvotorter	4 984	·	638·5	·	19 180
utom »	7 454	·	292·0	·	5 680
Om- o. tillbyggnad, rep. o. underhåll av bostäder	14 125	·	125·9	·	—
Sommarstugor, sportstugor o. semesterhem	6 666	·	16·6	·	—
Jordbruk, skogsbruk o. fiske	573	. [1]	5·1	. [1]	—
Industri	2 497	2 370	214·8	147·3	—
Kraft- o. belysningsverk	114	126	45·5	61·0	—
Samfärdsel (utom vägbyggnad)	1 388	1 368	49·0	71·1	—
Handel	1 714	1 548	95·8	58·0	—
Förvaltning, sociala ändamål m. m.	528	591	78·4	58·5	—
Skolor, kyrkor, övriga samlingslokaler m. m.	2 103	2 022	140·8	122·0	—
Vägar o. gator, vatten o. avlopp m. m.	1 458	1 893	144·6	91·7	—
Militära arbeten	35	36	1·1	2·2	—
Summa	**43 689**	**39 531**	**1 848·1**	**1 578·8**	**24 860**

[1] Jämförbara uppgifter saknas.

Sociala Meddelanden

Official Journal published monthly by the Royal Social Board in Sweden

1950, no 9

CONTENTS

Page

Social questions at the Parliament of 1950 663
Social information through the screen. By *Erik Skoglund* 670
The organization for increasing the accommodation for children means more places in the holiday colonies. By *Britten Johansson* 678
The increasing number of old people in various parts of Sweden 684
Changes in the costs incurred on house property during the period 1938—1949. By *Stina Thornell* 690
Short notices:
A machine centre for working at the perforated cards 697
A new series for the index of the cost of living in Norway 697
The costs of building in Stockholm on July 1st 1950 698
The misdemeanours committed under the influence of drink and the smuggling of spirits during the second quarter of 1950 699

Periodical Surveys

Aliens in Sweden during the 2nd qr. of 1950 700
Building activity in certain towns and urban districts during the 2nd qr. of 1950 704
The turnover of the retail trade during the 2nd qr. of 1950 707
The Social Board's general consumption price index for July 1950 709
The Labour Market in July 1950 711
The wage level and the volume of employment in industry in May 1950 . . 718
Bibliography 738
Book-Notices 742

This Issue in Brief

Social questions at the Parliament of 1950. Among questions touched upon in the article the amendment of the Law of Protection for Workers may be mentioned, holidays for persons who have no statutory holiday, raising of the level of compensation for old cases of damages according to the law of accident insurance, index addition to the Old Age Pension, a general project for the care of lunatics, nationalization of certain schools for the care of young people, re-organization of the municipal system of local deduction and the effect of social privileges on the finances of the private individual. Page 663.

Social information through the screen. From the budget year of 1947/48 the principal title of the Social Department in the imperial budget includes a reserve grant for social information films. In the article is given an account for the origin of this grant and the completed films are introduced. Page 670.

The organization for increasing the accommodation for children means more places in the holiday colonies. It is a general desire to do away with the overcrowding in the country-holiday colonies. In the case of rebuilding or extension of the houses not being carried out — if one wants to promote this scheme — fewer children can be given a holiday in such a colony. Increased chances of a holiday in a colony for children have however ensued after the three following methods. First the holiday stay can be cut down from 8—10 weeks to 4—6 weeks and in that way can be doubled. Furthermore spring and winter colonies can be erected for children who do not yet go to school. Finally a holiday stay can be arranged for children by placing them in private homes. This organization for increasing the accommodation for children has rapidly developed in a few years and is now an important complement to the country-holiday activity. Page 678.

The increasing number of old people in various parts of Sweden. In the article calculations are presented of the future development of the number of old people in each district with a division into country and town. These prognoses have great interest, when the point is to plan various social measures, that aim at supplying the needs of the old people — the building of homes for the aged, special boarding-houses, homes for chronic invalids and so on. Page 684.

The index figures for the costs of building in Stockholm have increased by 0,1 % during the second quarter of 1950, chiefly connected with the fact that the prices of material have increased. Page 698.

Aliens in Sweden during the 2nd qr. of 1950. The whole number of aliens in Sweden on July 1st 1950 amounted to about 225 500 that means an increase by a little more than 26 000 since the last turn of the quarter. The number of aliens applying for work was 89 879 on July 1st compared with 86 964 on April 1st. Of the persons applying for work the Finnish group was the largest one with 17 885, then followed the Danes with 17 357, the Baltic group with 16 614 and the Norwegians with 12 433. Page 700.

Building activity in certain towns and urban districts during the 2nd qr. of 1950. The number of flats ready to be moved into increased during the second quarter in medium-seized towns by 39 % and decreased by 18 % in smaller towns as compared with the second quarter 1949. In larger towns and villages the housing production covered about the same extent during both quarters. As compared with the whole year of 1949, during the first six months of 1950, the number of flats ready to be moved into amounted to 42 % in larger towns, and to 39 % in medium-seized towns and in the accounted smaller towns and villages to 35 %. The number of flats in course of erection on January 1st 1950 amounted to 23 658, on April 1st to 24 310 and on July 1st to 25 385. That means an important increase as compared with the same points of time in 1949, when the number of flats in course of erection amounted to respectively 19 588, 19 716 and 18 846. Page 704.

The turnover of the retail trade during the second quarter of 1950 was in most branches a little higher than during the corresponding quarter in 1949. In the group of provisions the fish-branch, bakeries and confectioners pointed to a decreased turnover. The same tendency emerged concerning the group of clothes and in the furnishing-stores and in the group of furniture and carpets. Even shops for music, art, flowers and antiquities had a lower turnover. Page 707.

The wage level and the volume of employment in industry in May 1950. From February to May 1950 the average hourly wage for workers in industry has increased by 2,6 %. The number of female workers during the same period has decreased in almost all industry groups. Of the workers that in the course of one week in May had given up their jobs, 7 % had given up after notice from the employer; the corresponding figures for May 1949 and February 1950 were 10 respectively 16 %. Page 718.

Sociala Meddelanden

Bulletin officiel publié par la Direction générale de la Prévoyance sociale (D.G.P.S.) en Suède

1950, no 9

INDEX

Page

Questions sociales traitées par le Riksdag de 1950 663
L'information sociale par le film. Par *Erik Skoglund* 670
L'activité des organismes pour le placement des enfants en vacances désencombre les colonies de vacances. Par *Britten Johansson* 678
Le vieillissement de la population dans différentes parties de la Suède . . . 684
Variations des frais d'exploitation pendant les années 1938—1949. Par *Stina Thornell* 690
Courtes notices:
Centrale de machines pour le dépouillement des cartes perforées 697
Nouvelle série de l'indice du coût de la vie en Norvège 697
Coût de la construction à Stockholm au 1er juillet 1950 698
Délits d'ivresse et contrebande de spiritueux pendant le deuxième trimestre 1950 . . . 699

Aperçus périodiques

Etrangers en Suède pendant le deuxième trimestre 1950 700
Activité du bâtiment dans certaines villes et agglomérations urbaines pendant le deuxième trimestre 1950 704
Le chiffre d'affaires du commerce de détail pendant le deuxième trimestre 1950 707
L'indice général des prix de consommation de la Direction générale de la Prévoyance sociale pour juillet 1950 709
Le marché du travail en juillet 1950 711
Niveau des salaires et volume de l'emploi dans l'industrie en mai 1950 . . 718
Bibliographie 738
Revue des livres 742

Résumé

Questions sociales traitées par le Riksdag de 1950. Parmi les questions dont s'occupe l'article, on peut mentionner le complément à la loi sur la protection du travail, les congés payés pour les personnes n'ayant pas un congé fixé par la loi, le relèvement du niveau des indemnités pour d'anciens cas d'accidents conformément à la loi sur l'assurance-accidents, le supplément aux pensions nationales d'après l'indice du coût de la vie, un plan général pour le soin des aliénés, l'étatisation de certains établissements d'éducation surveillée, le rajustement du système d'abattement sur l'impôt communal dans les localités de vie chère et l'influence des dépenses de la société en faveur des œuvres sociales sur l'économie des personnes ayant des revenus. P. 663.

L'information sociale par le film. Depuis l'année budgétaire 1947/48, le titre principal du ministère des Affaires sociales dans le budget de l'Etat comprend une allocation de réserve affectée aux films d'information sociale. L'article rend compte de l'origine de cette allocation et des films qui ont été tournés. P. 670.

L'activité des organismes pour le placement des enfants en vacances désencombre les colonies de vacances. Le vœu général est que soit réduit l'encombrement dans les colonies de vacances. Si des reconstructions ou des agrandissements ne sont pas pratiqués — et que l'on veuille satisfaire à ce vœu général — on peut ne faire profiter du séjour dans une colonie de vacances qu'à un moins grand nombre d'enfants. Cependant, des possibilités accrues de séjours de vacances pour les enfants ont été créées selon les trois directives suivantes. On peut, en premier lieu, réduire la durée du séjour de 8—10 semaines à 4—6 semaines et de cette manière permettre un roulement. Il est possible aussi d'organiser des colonies de vacances pendant le printemps et l'hiver pour les enfants d'âge préscolaire. Finalement, les enfants peuvent être placés pendant les vacances dans des familles particulières. L'activité des organismes pour le placement des enfants en vacances a pris en quelques années un développement rapide et constitue un complément précieux à celle des colonies de vacances. P. 678.

Le vieillissement de la population dans différentes parties de la Suède. L'article présente des calculs sur l'évolution future du nombre des vieillards dans chaque département, à la campagne et dans les villes. Ces pronostics sont de grand intérêt lorsqu'il s'agit d'établir le plan de diverses mesures sociales touchant les besoins des vieillards — construction d'asiles de vieillards, de foyers de retraités, d'hospices pour les malades chroniques, etc. P. 684.

Le nombre indice du coût de la construction à Stockholm pendant le deuxième trimestre 1950 a monté de 0,1 %, ce qui est dû principalement à une hausse du prix des matériaux. P. 698.

Etrangers en Suède pendant le deuxième trimestre 1950. Le nombre total d'étrangers en Suède s'élevait au 1er juillet 1950 à environ 225 500, ce qui signifie une augmentation d'un peu plus de 26 000 depuis la fin du trimestre précédent. Le nombre des étrangers en possession d'un permis de travail était au 1er juillet de 89 879 contre 86 964 au 1er avril. De ces étrangers, le groupe des Finlandais était le plus important et comptait 17 885, puis venaient les Danois, les Baltes et les Norvégiens aux nombres respectifs de 17 357, 16 614 et 12 433. P. 700.

Activité du bâtiment dans certaines villes et agglomérations urbaines pendant le deuxième trimestre 1950. Le nombre de logements prêts à être occupés pendant le deuxième trimestre a augmenté de 39 % dans les villes de moyenne grandeur et diminué de 18 % dans les petites villes, par rapport au premier trimestre. Dans les grandes villes et dans les agglomérations urbaines («köpingar»), la construction d'habitations a été à peu près de la même grandeur pendant le premier et le deuxième trimestres. Par rapport à l'année 1949 tout entière, le nombre de logements prêts à être occupés pendant la première moitié de l'année 1950 a été dans les grandes villes de 42 %, dans les villes de moyenne grandeur de 39 % et dans les petites villes et agglomérations urbaines considérées par l'enquête de 35 %. Le nombre de logements en cours de construction était, au 1er janvier 1950, de 23 658, au 1er avril de 24 310 et au 1er juillet de 25 385. Ces chiffres impliquent une augmentation importante par comparaison aux dates correspondantes de l'année 1949 où les nombres respectifs de logements en voie de construction étaient 19 588, 19 716 et 18 846. P. 704.

Le chiffre d'affaires du commerce de détail pendant le deuxième trimestre 1950 a été, dans la plupart des branches, un peu supérieur à celui du trimestre correspondant de 1949. Dans le groupe des denrées alimentaires, les poissonneries ainsi que les boulangeries et les pâtisseries ont cependant un chiffre d'affaires inférieur. La même tendance a été notée touchant le groupe de l'habillement ainsi que dans celui des articles de ménage et dans le groupe de l'ameublement et des tapis. Les magasins de musique, d'objets d'art, de fleurs et d'antiquités ont eu aussi un chiffre d'affaires diminué. P. 707.

Niveau des salaires et volume de l'emploi dans l'industrie en mai 1950. De février à mai 1950, le salaire horaire moyen des ouvriers industriels a augmenté de 2,6 %. Le nombre des ouvrières a diminué pendant la même période dans presque tous les groupes d'industrie. Des ouvriers qui au cours d'une semaine en mai ont quitté leur emploi, 7 % l'avaient fait après congé donné par l'employeur; les chiffres correspondants respectifs pour mai 1949 et février 1950 ont été 10 et 16 %. P. 718.

Litteraturöversikt

(11 juli—10 augusti 1950)

Socialstyrelsens bibliotek hålles öppet för allmänheten kl 10—15; under sommarmånaderna kl 10—14 (lördagar 9—13)

Tidskriftsartiklar i sociala ämnen[1]

Allmänna sociala frågor

ALSTERDAL, A. Analys av maskinåldern. Fackföreningsrörelsen 1950, nr 30.

DAVID, R. The study of foreign law as a contribution towards international understanding. International social science bulletin 1950, nr 1.

HAGSTROEM, K.-G. Inkomstfördelningens förändringar i olika länder. Skandinaviska bankens kvartalsskrift 1950, nr 3.

HOEY, JANE. Security and responsibility in family life. Familles dans le monde 1949, nr 4.

LINDER, A. Industrielle Qualitätsüberwachung. Eine neuere Anwendung statistischer Verfahren. Allgemeines statistisches Archiv 1950, nr 2.

LÖFGREN, B. Nagelbitning — gummilappar, paladonskenor eller psykoterapi? Sv. läkartidningen 1950, nr 31.

MEYER, P. Nogle bemærkninger om mere betryggende regler for administrative afgörelser. Nordisk administrativt tidsskrift 1949, nr 3/4.

MITTELSTÄDT, ERIKA. Die Messung der industriellen Kapazität. Statistische Praxis 1950, nr 7.

MYRDAL, G. For Europe's sick economy. United Nations world 1950, nr 6.

POKORNY, G. v. Die Messung der industriellen Produktionsleistung (Produktivität). Allgemeines statistisches Archiv 1950, nr 1.

ZOBEL, S. P. On the measurement of the productivity of labor. Journal of the American statistical association juni 1950.

Den europæiske betalningsunion. Tidsskrift for industri 1950, nr 15.

33rd session of the International labour conference. Industry and labour 1 juli—15 juli 1950.

Sverige

BOALT, G. Tjänstemännens ståndscirkulation. Kommunaltjänstemännens tidskrift 1950, nr 7.

[SVANBERG, LISA.] Kvinnliga tjänstemännens möjlighet till befordran. Tjänstemannapolitiken 1950, nr 4.

Amerikas förenta stater

RÖSSEL, J. I stället för socialpolitik. Amerikanska fackförbund bygger det moderna »social-Amerika». Beklädnadsfolket 1950, nr 7.

National income and product of the United States, 1949. Survey of current business 1950, nr 7.

Argentina

Ökonomiske forhold i Argentina i 1949. Udenrigsministeriets tidsskrift 1950, nr 18.

Finland

EHRSTRÖM, R. Universitetslärar- och läkarkårens sociala struktur i Finland. Nordisk tidskrift 1950, nr 2.

REKOLA, A. Om skatt vid källan. Nordisk administrativt tidsskrift 1949, nr 3/4.

Vägtrafikolyckor år 1949. En statistisk undersökning. Social tidskrift 1950, nr 5/6.

Grekland

ARMFELT-HANSELL, Ö. Industrisabotage. Industria 1950, nr 7/8.

Norge

WOLD, K. G. Nasjonalbudsjettet i administrasjonen. Nordisk administrativt tidsskrift 1949, nr 3/4.

Schweiz

Les statistiques de la distribution. Journal des associations patronales 1950, nr 30/31.

Tyskland

STORCH, A. Neue Wege der deutschen Sozialpolitik. Recht der Arbeit 1950, nr 7.

Arbetarskydd

Sverige

CHRISTENSON, A. Arbetarskyddskungörelsen — en komplettering till arbetarskyddslagen. Landskommunernas tidskrift 1950, nr 7.

Schweiz

REIST, W. The prevention of electrical accidents in Switzerland. Industrial safety survey 1950, nr 2.

Storbritannien

Den s. k. Garret-rapporten. Gjutaren 1950, nr 6—7/8.

[1] I denna avdelning tidigare upptagna artiklar finns införda i ett särskilt kortregister, som är tillgängligt i socialstyrelsens bibliotek.

Arbetslön och arbetstid

Sverige

LINDHOLM, S. HJ:SON. Arbetsförhållandena vid affärsbankerna. Skandinaviska bankens kvartalsskrift 1950, nr 3.

PETERSSON, THORE. Folksemester. Politisk tidskrift 1950, nr 6.

WICKMAN, K. Fackföreningarna, inflationen och fullsysselsättningen. Tiden 1950, nr 6.

Medeltimförtjänster m. m. första halvåret 1949 (för vägarbetare). Vägarbetaren 1950, nr 7/8.

Amerikas förenta stater

HENRIKSON, A. Arbetarpensioner i USA. Skogsindustriarbetaren 1950, nr 14/15.

Finland

De anställdas löner i september 1949. Social tidskrift 1950, nr 5/6.

Arbetsmarknad och arbetslöshet

HIGGINS, B. The theory of increasing underemployment. The economic journal juni 1950.

ROSTOW, W. W. The United Nations' report on full employment. The economic journal juni 1950.

Sverige

AGNELL, ANNA LISA. Personalsituationen vid kroppssjukhusen årsskiftet 1949—50. Sveriges landstings tidskrift 1950, nr 3.

OLSSON, BERTIL. Säsongen ur arbetskraftssynpunkt. Fackföreningsrörelsen 1950, nr 28.

Importen av arbetskraft. Sv. typograftidning 1950, nr 29/30.

Kris på arbetsmarknaden. Finanstidningen 1950, nr 27.

Männens och kvinnornas yrken. Skandinaviska bankens kvartalsskrift 1950, nr 3.

Amerikas förenta stater

KNOELLINGER, C. E. Några amerikanska arbetsmarknadsproblem. Ekonomiska samfundets tidskrift 1950, nr 2.

Danmark

KOCIK, A. Dansk ekonomi och arbetsmarknad. Fackföreningsrörelsen 1950, nr 28.

Norge

ISACHSEN, K. H. Registreringscentralen för partiellt arbetsföra i Norge. Status 1950, nr 8.

Tyskland

Die neue Statistik der Arbeitsvermittlung. Wirtschaft und Statistik 1950, nr 3.

Befolkningsfrågor

ARDANT, G. Les diables de Malthus. Remarques sur les aspects démographiques de la théorie de l'emploi. Population 1950, nr 2.

COHEN, I. Hur många judar finns det? Judisk krönika 1950, nr 14.

MONSAINGEON. Optimum familial. Familles dans le monde 1949, nr 3.

WALSH, J. E. Large sample tests and confidence intervals for mortality rates. Journal of the American statistical association juni 1950.

Sverige

EKWALL, N. J. Är dödligheten lägre bland absolutister? Tirfing 1950, nr 3.

QUENSEL, C.-E. Nya prognoser över Stockholms folkmängd. Sv. stadsförbundets tidskrift 1950, nr 5.

Amerikas förenta stater

BOGUE, D. J. Changes in population distribution since 1940. The American journal of sociology juli 1950.

Danmark

HEINILD, S. Vor tids svagbörn. Maanedsskrift for praktisk lægegerning og social medicin 1950, nr 7.

Frankrike

VINCENT, P. La famille normale. Population 1950, nr 2.

Tyskland

STORCH, H. Die erste Volkszählung in der Deutschen Demokratischen Republik. Statistische Praxis 1950, nr 6.

Bostadsförhållanden och samhällsplanering

Sverige

THYLIN, H. Statens stöd åt bostadsförsörjningen. Byggnadsarbetaren 1950, nr 7.

Amerikas förenta stater

Amerikanska principer för social bostadsbebyggelse. Byggnadsvärlden 1950, nr 29.

Finland

GRIPENBERG, O. Byggnadsproduktionens ekonomiska mål. Ekonomiska samfundets tidskrift 1950, nr 2.

Bostadsproduktionen i städerna och köpingarna år 1949. Social tidskrift 1950, nr 5/6.

FANFANI, M. Le plan italien d'encouragement à la construction. Familles dans le monde 1949, nr 4.

Storbritannien

WILLOUGHBY, M. A. Le logement et la famille en Angleterre. Familles dans le monde 1949, nr 2.

Föreningsväsen, kollektivavtal och arbetskonflikter

Sverige

ROMANUS, S. Om vite för fullgörande av arbetsdomstolens domar. Sv. juristtidning 1950, nr 7/8.

Jordbrukets ekonomiska föreningsrörelse under år 1949. Lantmannen 1950, nr 30.

Frankrike

Fransk fagbevægelse efter krigen. Arbejderen 1950, nr 15.

Hälso- och sjukvård

Sverige

BRATTGÅRD, S.-O. Personlighetsattityd och sexuellt beteende. Sv. läkartidningen 1950, nr 30.

ESSÉN, E. Stockholm effektiviserar arbetsvården för de partiellt arbetsföra. Sv. socialvårds tidning 1950, nr 7.

SANDRÉN, J. Landstingen och de partiellt arbetsföra. Sv. nationalföreningens mot tuberkulos kvartalsskrift 1950, nr 2.

Jordbruks- och egnahemsfrågor

WAHLEN, F. T. *Coordination de la recherche agricole en Europe.* Alimentation et agriculture 1950, nr 1.

Nykterhetsfrågan

Sverige

PETRÉN, A. Om skadeverkningar å hustrun av mannens alkoholmissbruk. Sv. läkartidningen 1950, nr 29.

Fylleriförseelserna under första kvartalet 1950. Tidskrift för systembolagen 1950, nr 7.

Amerikas förenta stater

GOPLEN, A. Forskning og folkeopplysning i kampen mot alkoholismen i USA. Norsk tidsskrift om alkoholspörsmålet 1950, nr 3—4.

Norge

HANDAGARD, I. Asbjörn Kloster og fyrste norske laget mot all rusdrykk. Norsk tidsskrift om alkoholspörsmålet 1950, nr 3.

SKABO, T. Aktuelle spörsmål i behandlingen av alkoholister. Norsk tidsskrift om alkoholspörsmålet 1950, nr 4.

SUNDET, O. Ungdomens instilling til alkoholspörsmålet. Norsk tidsskrift om alkoholspörsmålet 1949, nr 1—2.

Priser, levnadskostnader, konsumtion

BENGTSON, S. F. Levnadsstandardens ekonomi. Fackföreningsrörelsen 1950, nr 31.

DENEFFE, P. Zur Problematik eines Einzelhandelspreis- und Lebenshaltungskostenindex. Allgemeines statistisches Archiv 1950, nr 1.

LA ROCHE, C. Empirische Konsum- und Sparfunktionen. Schweizerische Zeitschrift für Volkswirtschaft und Statistik 1950, nr 3.

MANCINI, F. Les fruits et les légumes dans l'alimentation humaine. Alimentation et agriculture 1950, nr 2.

Krig och inflation. Affärsvärlden 1950, nr 30/31.

Sverige

RYDENFELT, S. Dyrortsgrupperingens teoretiska fundament. Politisk tidskrift 1950, nr 6.

SIEGBAHN, B. Är vår levnadsstandard för hög? Tiden 1950, nr 6.

Priskontrollen. Metallarbetaren 1950, nr 29/30.

Amerikas förenta stater

ATKINSON, L. J. The demand for consumers' durable goods. Survey of current business 1950, nr 6.

Norge

Levekostnadsindeksen på nytt grunnlag. Statistiske meldinger 1950, nr 7.

Tyskland

METZDORF, H. J. Die Stabilität der Verbraucherausgaben für Nahrungsmittel. Wirtschaftsdienst 1950, nr 7.

Socialförsäkring

Social säkerhet och socialt ansvar. Sv. socialvårds tidning 1950, nr 7.

Sverige

GUSTAFSSON, R. Arbetslöshetsförsäkringen för lantarbetare. Sv. lantarbetsgivareföreningarnas tidskrift 1950, nr 6/7.

LEYDEN, T. Sjukkassorna och uppskovet med den allmänna sjukförsäkringen. Sv. sjukkasse-tidning 1950, nr 7/8.

Amerikas förenta stater

KNIGHT, M. Privat eller statlig pensionering? Industria 1950, nr 7/8.

Danmark

Invalideforsikringsrettens invaliditetsbedömmelse. Maanedsskrift for praktisk lægegerning og social medicin 1950, nr 7.

Offentlig forsorg og social forsikring 1948/49. De sociale utgifter. Statistiske efterretninger 1950, nr 35.

Norge

Syketrygdloven. Sosial trygd 1950, nr 5/6.

Socialvård

BOUDET, R. Le cycle d'études sociale européen de l'O. N. U. Familles dans le monde 1950, nr 1.

Sverige

BJÖRKMAN-CARLSSON, SARA. Den nya barnavårdsmannakungörelsen. Barnavård och ungdomsskydd 1950, nr 3.

BYLANDER, Å. Föräldrabalkens vårdnadsregler och förflyttning av fosterbarn. Barnavård och ungdomsskydd 1950, nr 3.

HERMELIN, C. Y:SON. Samhällets barnavård år 1948. Barnavård och ungdomsskydd 1950, nr 3.

OTTERSTRÖM, EDITH. Om miljöskadade barn. Tirfing 1950, nr 3.

Finland

Barnbidragen under år 1949. Social tidskrift 1950, nr 5/6.

Norge

LASSEN, J. Ungdomsudvalget og dets arbejde. Kommunalt tidsskrift 1950, nr 7.

Sysselsättningsterapi vid ålderdomshemmen. Kommunalt tidsskrift 1950, nr 6.

Tyskland

STREHL, C. Blindenstudienanstalt Marburg 1945—1949. Bundesarbeitsblatt 1950, nr 7.

Undervisning och yrkesutbildning

Sverige

THOLLANDER, O. De omhändertagna barnen och yrkesutbildningsfrågan. Barnavård och ungdomsskydd 1950, nr 3.

Ut- och invandring

Preliminary migration conference. Industry and labour 1 juli 1950.

Till socialstyrelsens bibliotek inkommen litteratur

BELGIEN. Institut national de statistique.
Annuaire statistique de la Belgique et du Congo belge. Tome 70. Brux. 1950. (Ministère des affaires économiques et des classes moyennes.)

CALORIE REQUIREMENTS. Report of the Committee on calorie requirements, Washington ... 12—16 Sept. 1949. Wash. 1950. (Food and agriculture organization of the United Nations. Nutritional studies. 5.)

DANMARK. Det statistiske departement.
Statistiske meddelelser. Række 4. Khvn 1950.
Bd 136: H. 2. Færdselsuheld 1948.
» 141: » 2. Kriminalstatistik 1947.

FAYOL, H. Industriell och allmän administration. Övers. fr. franskan av C. Dahlgren. Sthlm 1950.

FINLAND. Oy alkoholiike Ab.
Årsberättelse. 18 (1949). Hfors 1950.

FISHER, R. A., & YATES, F. Statistical tables for biological, agricultural and medical research. 3. ed., rev. a. enl. Lond. & Edinb. 1948.

FLORENCE, P. S. Labour. New York [m. fl.] 1950.

FLYGTNINGE i Danmark 1945—1949. Udg. af Flygtningeadministrationen. Khvn 1950.

FÖRENTA NATIONERNA. Department of economic affairs.
Economic survey of Asia and the far East 1949. Lake Success, New York 1950. (Publ. 1950: 2. F. 1.)
— — Proceedings of the United nations scientific conference on the conservation and utilization of resources 17 Aug.—6 Sept. 1949, Lake Success, New York. Vol. 1. Plenary meetings. Lake Success, New York 1950. (Publ. 1950: 2. B. 2.)
— Department of social affairs.
Freedom of information. A compilation. Vol. 1. Comments of governments. Lake Success, New York 1950. (Publ. 1950: 14. 1. Vol. 1.)

INTERNATIONELLA ARBETSBYRÅN.
Studies and reports. New ser. Geneva 1950.
22. Conditions in ships flying the Panama flag. Report of the Committee of enquiry of the International labour organisation (May—Nov. 1949).

INTERNATIONELLA ARBETSKONFERENSEN.
34th session, 1951.
Report. Geneva 1950.
4 (1). Objectives and minimum standards of social security.

JACQUEMYNS, G. L'alimentation dans les budgets familiaux 1947—48. Brux. 1950. (Institut universitaire d'information sociale et économique. 1950: 2.)

JONES, D. C. Social surveys. New York [m. fl.] 1950.

KELLNER, H. Ein Arzt erlebt die Industrie. Grundzüge einer sozialpsychologischen Betriebshygiene. Stuttg. 1949.

KONSTEN att leda ett företag. En serie föreläsningar hållna i Sheffields stadshus och arrangerade av Institute of industrial administration. Från engelskan av S. Söderberg. Sthlm 1950.

NORGE.
Norges offisielle statistikk. Rekke 11. Oslo 1950.
13. Stortingsvalget 1949.

RIKSRÄKENSKAPSVERKET.
Årsbok. 1950. Sthlm 1950.

SAMUELSSON, Y., [utg.] Arbetsrätt. Sthlm 1950. (Svensk lagsamling.)

SCHWEIZERISCHE SOZIALGESETZGEBUNG 1949. Hrsg. vom Bundesamt für Industrie, Gewerbe und Arbeit in Verbindung mit dem Bundesamt für Sozialversicherung. Zürich 1950.

SOCIAL ÅRSBOK 1949. Utg. av Centralförbundet för socialt arbete. Filmen och samhället. Sthlm 1950.

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1950. Sthlm 1950.
20. Undersökning rörande brukningskostnadernas samband med åkerfältens storlek, form och beskaffenhet utförd åren 1947—49 av Fältarronderingskommittén. [Avg. d. 20 febr. 1950.] (Jo.)
21. 1944 års allmänna skattekommitté. 4. Betänkande med förslag angående ändrade bestämmelser för beskattning av periodiskt understöd, m. m. samt av utdelning å svenska aktier och andelar i vissa fall, m. m. [Avg. d. 23 juni 1950.] (Fi.)
22. Statsbidrag för ålderdomshem. [Avg. i juni 1950 av] 1949 års statsbidragssakkunniga för ålderdomshem m. m. (S.)
23. Statens sjukhusutredning av år 1943. Betänkande 5 angående verksamheten vid sjukhustvätterierna och möjligheterna att rationalisera densamma. [Avg. d. 31 maj 1950.] (I.)

STORBRITANNIEN. Ministry of national insurance.
Report for the period 17th Nov. 1944—4th July 1949. Lond. 1950.

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK. Sthlm 1950.
Folkmängden och dess förändringar.
Folkmängden inom administrativa områden d. 31 dec. 1949. Av Statistiska centralbyrån.

Jordbruk med binäringar.
Fiske år 1948. Av Statistiska centralbyrån.
Jordbruk och boskapsskötsel år 1949. Av Statistiska centralbyrån.
Sjöfart. Berättelse för år 1948 av Kommerskollegium.
Sparbanker.
Allmän sparbanksstatistik år 1948. Av Statistiska centralbyrån.
UTRIKESDEPARTEMENTET.
Aktstycken. Sthlm 1950.
Europarådet. Ministerkommitténs första och andra möten Strasbourg 1949—Paris 1949. Rådgivande församlingens första möte Strasbourg 1949 m. m.

Nytillkomna tidskrifter

Familles dans le monde. Publ. par l'Union internationale des organismes familiaux. Année 2 (1949)—3 (1950). Paris.
Norsk tidsskrift om alkoholspörsmålet. Utg. av Landsrådet for edruelighetsundervisning. Årg. 1 (1949)—2 (1950). Oslo.

Recensioner

Deming, William Edwards: Some Theory of Sampling. John Wiley & Sons, Inc., New York, 1950. Pris $ 9.

För var och en, som de senaste 10 åren i facktidskrifterna följt utvecklingen av stickprovsundersökningarnas teori och metodik, är Dr Demings namn bekant. Deming har främst verkat i Bureau of the Budget som rådgivare i stickprovsstatistiska frågor men hans förmåga har dessutom tagits i anspråk runt om hela världen.

I dagarna har Dr Demings länge väntade lärobok i stickprovsundersökningarnas teori utkommit. Den sammanfattar det mesta av den stickprovsproblematik, som är förknippad med »fältundersökningar»; den ger dessutom en myckenhet material för tillämpning inom bl. a. den statistiska kvalitetskontrollen.

Det är icke möjligt att på det knappa utrymme, som här står till förfogande, mer än antyda innehållet.

I del I diskuterar D. specificeringen av den behövliga precisionen; varje statistisk undersökning, som icke lagligen *måste* vara en totalundersökning, *skall* planeras så, att man får just den precision, varken mer eller mindre, som erfordras, och detta till lägsta möjliga kostnad; detta leder ofta till användningen av »sampling» som den optimala metoden. I ett långt, detaljrikt kapitel diskuterar D. fel i undersökningar — ingen redogörelse för en undersökning, total eller ej, är fullständig utan en ärlig redovisning för de fel, som beräknas vidlåda resultaten.

I del II presenteras den för stickprovsplaneringen grundläggande teorin. Efter en redogörelse för den matematiska statistikens grunder redovisas utförligt beräkningar av varianser för en rad »modellförfaranden»; denna framställning är grundläggande för beräkningar av medelfel. Teorin för area-sampling presenteras i kap. 5. I del II finns också ett mycket betydelsefullt kapitel om skillnaden mellan *enumerativa* och *analytiska* undersökningar.

Del III behandlar de skattningsproblem, som en stickprovsundersökning ger anledning till: skattningen av en viss parameter, t. ex. ett medeltal, och av det tillhörande medelfelet.

I del IV visar D. med två väl valda exempel, hur den moderna teorin kan appliceras på konkreta problem; det ena exemplet avser en amerikansk »lagerinventering» av bildäck etc.; det andra exemplet den berömda grekiska folkräkningen på stickprovsbasis 1945 (refererad i Soc. Medd. årg. 1948, sid. 12).

Bokens femte och sista del meddelar matematisk-statistisk teori för mer avancerade stickprovsproblem; denna del upptar de 200 sista av bokens 600 sidor.

Demings bok är ett synnerligen välkommet tillskott till stickprovslitteraturen. Den är skriven på ett sådant sätt, som gör den lättläst och intressant också för den som i vanliga fall ryggar tillbaka för symboler och formler — boken är avsedd att tjäna som lärobok både för studenter med och utan goda matematikkunskaper. Allt som krävs för att med behållning läsa (det mesta i) boken är en elementär kurs i statistik.

Some Theory of Sampling är en bok, som har mycket att säga om en metodik, som alla statistiker måste lära sig förstå och uppskatta. Den kan icke lämnas obeaktad av någon, som vill följa med statistikens utveckling.

T. D—s

United Nations. Department of Social Affairs: A Study of Statelessness, New York 1950.

Ett problem, som man under och efter det sista världskriget ideligen mött i olika skepnader, och som ständigt förefaller lika skrämmande massivt och olösligt, är statslösheten. FN:s generalsekreterare har emellertid på ett uppdrag, som gavs honom i mars 1948 av ekonomiska och sociala rådet, gjort en saklig inventering av problemets omfattning och av möjligheterna att skaffa det ur världen. Resultatet, som överlämnades till rådet i februari och maj 1949, föreligger nu i bokform.

Arbetet består av tre klart avskilda delar. Den första ger bakgrunden till studiet: en precisering av generalsekreterarens uppdrag samt en historik över statslöshetens utveckling och en definition av begreppet statslöshet, där man bl. a. erinras om att en statslös person inte är detsamma som en flykting, utan att det finns statslösa, som inte är flyktingar eller ens flyktingars barn, ehuru dessa utgör en mycket liten del av totalmassan. Alla flyktingar anses däremot som statslösa antingen de jure (då de inte har något statsmedborgarskap) eller de facto (då de visserligen har ett medborgarskap men saknar skydd och hjälp av landets myndigheter, antingen därför att dessa myndigheter vägrar dem sådan, eller därför att de frivilligt avstått därifrån).

De två andra delarna överensstämmer till sitt innehåll med det uppdrag, som generalsekreteraren fick: den första av dem behandlar frågan om hur de statslösas levnadsvillkor skall kunna förbättras, den andra frågan om hur statslösheten skall kunna avskaffas. Efter vart och ett av dessa båda avsnitt har en sammanställning gjorts av de beslut, som vid olika tidpunkter efter det första världskriget fattats i ämnet.

Förbättringen av levnadsvillkoren föreslås skola sträcka sig därhän, att de statslösa blir jämställda med övriga utlänningar. Dessa erhåller t. ex. vissa förmåner i kraft av överenskommelser mellan vederbörande länder; då de statslösa inte kan åberopa några sådana, skall de detta till trots åtnjuta förmåner av motsvarande slag. Först och främst måste de statslösa få en rättslig ställning i den stat, där de vistas, och kunna visa papper på sin identitet. Sådant ombesörjs för utlänningar av konsulaten, och en liknande institution borde därför införas för de statslösa. För att en sådan skall kunna handla med auktoritet och få förhandlingsrätt gentemot de olika nationerna fordras emellertid, att ett internationellt organ med makt och förtroende står bakom; förslagsvis har nämnts FN, International Refugee Organization (den upphörde 1949, men skulle i så fall ombildas) eller ett nytt, direkt för ändamålet stiftat, organ.

Förbättringarna skulle genomdrivas medelst konventioner mellan länderna. Då sådana redan finns för vissa kategorier av statslösa, skulle dessa kunna revideras; men utsikterna att nå resultat med den metoden anses vara små, och generalsekreteraren rekommenderar, att helt nya konventioner formuleras.

Ett avskaffande av statslösheten skulle åvägabringas genom att två principer fastslås och genom att internationella överenskommelser garanteras bli genomförda:

1) Varje människa skall vid födseln erhålla medborgarskap i något land.

2) Ingen skall under sin livstid kunna mista sitt medborgarskap i ett land utan att samtidigt få medborgarskap i ett annat.

De som nu är statslösa, skulle antingen få medborgarskap i sitt ursprungsland eller också beredas möjligheter att bosätta sig i länder, som är villiga att ge dem medborgarskap. Man har redan tidigare slagit in på dessa vägar och funnit dem lämpliga att fortsätta på.

I. D.

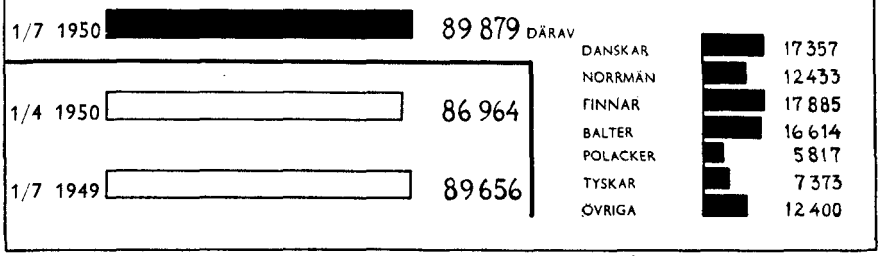
REGISTER

över regelbundet återkommande kvartals- och årsöversikter i Sociala Meddelanden

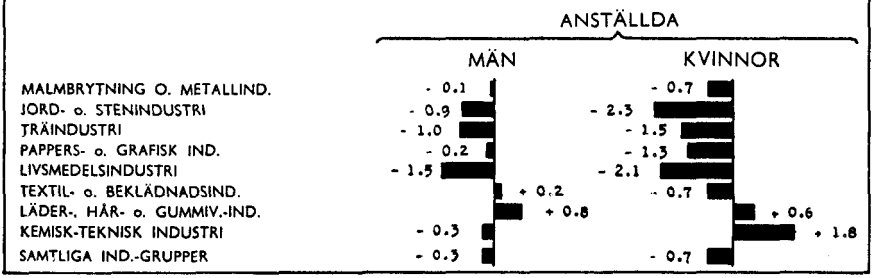
	Nr
Alkoholistanstalt, intagna på, årligen, senast i	6, 1950
Arbetskraften i industrin, årligen, senast i	4, 1950
Barnavårdsmannaskap och bidragsförskott, årligen, senast i	4, 1950
Befolkningsutvecklingen, varje kvartal, senast i	4, 1950
Bostadsbyggandet i Sverige år 1949, senast i	8, 1950
Brottsligheten, varje kvartal, senast i	8, 1950
Byggnadskostnaderna i Stockholm, varje kvartal, senast i	detta nr
Byggnadskostnaderna på landsbygden, årligen, senast i	1, 1950
Byggnadsverksamheten i vissa städer och köpingar, varje kvartal, senast i	detta nr
Detaljhandelsomsättningen, i regel varje kvartal, senast i	detta nr
Erkända arbetslöshetskassor, årligen, senast i	10, 1949
Fattigvården, årligen, senast i	5, 1950
Frånvarofrekvens inom industrin, varje halvår, senast i	2, 1950
Fylleriförseelser och spritsmuggling, varje kvartal, senast i	detta nr
Inkomst och förmögenhet, årligen, senast i	2, 1950
Kollektivavtal, i regel varje kvartal, senast i	5, 1950
Levnadskostnadsindex, varje kvartal, senast i	8, 1950
Löneförhållandena för förvaltnings- och butikspersonal samt arbetare inom handeln, senast i	3, 1950
Löneförhållandena och sysselsättningen för förvaltnings- och butikspersonal m. fl. inom industri, senast i	2, 1950
Löneläget inom jordbruket, årligen, senast i	7, 1950
Lönenivå och sysselsättningsvolym inom industrin, varje kvartal, senast i	detta nr
Löneförhållandena för industriarbetare, årligen, senast i	7, 1950
Mödrahjälpen, årligen, senast i	7, 1950
Nykterhetsnämndernas verksamhet, årligen, senast i	4, 1950
Nykterhetsvårdsklientelets omfattning och sammansättning, årligen, senast i	7, 1950
Näringsvärde och pris på viktigare födoämnen, årligen, senast i	4, 1950
Priser på viktigare varuslag i olika länder, varje halvår, senast i	7, 1950
Samhällets barnavård, årligen, senast i	6, 1950
Skogsarbetarnas arbetsförtjänster, årligen, senast i	12, 1949
Sociala frågor vid årets riksdag, årligen, senast i	detta nr
Socialutgifterna i Sverige, årligen, senast i	10, 1949
Sysselsättningen inom den reglerade byggnads- och anläggningsverksamheten, årligen, senast i	10, 1949
Trädgårdsarbetarnas löner, årligen, senast i	11, 1949
Utlänningar i Sverige, varje kvartal, senast i	detta nr
Vägarbetarnas löneförmåner, årligen, senast i	8, 1950
Vägtrafikolyckor, varje kvartal, senast i	8, 1950

SOCIALSTATISTISKA DIAGRAM

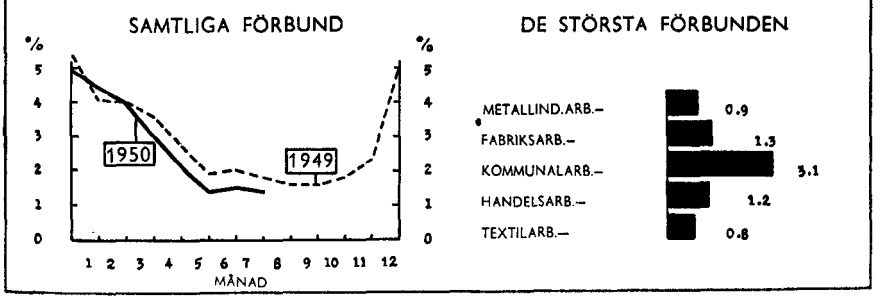
ARBETSANMÄLDA UTLÄNNINGAR I SVERIGE
DEN 1 JULI 1950

SYSSELSÄTTNINGEN
VID SLUTET AV AUGUSTI 1950
PROCENTUELL ÖKNING (+) ELLER MINSKNING (—)
AV ANTALET ARBETARE SEDAN FÖREGÅENDE MÅNAD

ARBETSLÖSHETSPROCENTEN
INOM FACKFÖRBUNDEN DEN 31 JULI 1950

För detaljer se sid. 747 (utländsk arbetskraft i Sverige), sid. 813 (sysselsättningen) och sid. 815 (arbetslöshetsprocenten).

Häftets huvudinnehåll

Oktober 1950

Utländsk arbetskraft i Sverige under de senaste 15 åren. I artikeln redovisas utlänningarnas antal och deras placering på den svenska arbetsmarknaden under de senaste 15 åren. I slutet på artikeln presenteras resultatet av en rundfråga hos olika företag om deras uppfattning av utlänningar som arbetare och dessa arbetares inverkan på företagets arbetskraftssituation under det senaste decenniet. Sid. 747.

Socialförsäkringsministeriet i England. Artikeln är ett reportage från det centralregister, som socialförsäkringen i Storbritannien förfogar över. Centralregistret, som är förlagt till Newcastle-on-Tyne, sysselsätter mer än 7 000 tjänstemän och arbetet är höggradigt mekaniserat. Artikelns underrubrik är också: »Understöd per rörpost och teleprinter». Sid. 758.

Ålderdomshemmen och personalfrågan. Socialstyrelsen har nyligen till socialdepartementet avgivit ett förslag rörande utbildning av föreståndarinnor för ålderdomshem. Styrelsen föreslår bl. a., att vissa kompetenskrav uppställs för att erhålla befattning som föreståndarinna vid ålderdomshem. Dessutom bör utbildningsintensiteten fördubblas, för att behovet av föreståndarinnor skall kunna tillgodoses. Sid. 765.

Nyblivna änkors ekonomiska förhållanden m. m. Socialstyrelsen har för änkepensioneringskommitténs räkning undersökt de ekonomiska förhållandena för ett antal kvinnor, som blivit änkor under 1948. Uppgifter har insamlats dels om utgifter och inkomster på grund av dödsfallet, dels om ekonomin före och efter dödsfallet. Utgifterna, orsakade av dödsfallet, uppgick i genomsnitt till 1 536 kr och inkomsterna till 1 362 kr; båda talen steg med ökad årsinkomst. Medianinkomsten efter dödsfallet var 2 460 kr, dvs. 58 % av familjeinkomsten 1947, som uppgick till 4 270 kr; inkomstreduceringen avtog med ökat barnantal. Majoriteten av änkorna var över 55 år och hade uteslutande vuxna barn; endast 19 % hade barn under 16 år. Sid. 770.

Befolkningsutvecklingen under första och andra kvartalen 1950. Från och med 1950 års ingång gäller nya bestämmelser om avlämnandet av uppgifter till befolkningsstatistiken rörande födelser, vigslar och dödsfall. Siffrorna över antalet födda under första kvartalet har på grund av övergång till en ny redovisningsform inte kunnat färdigställas förrän nu. Födelsesiffror för andra kvartalet beräknas kunna bli publicerade i novemberhäftet. Antalet levande födda under första kvartalet i år är lägre än under motsvarande tid åren 1948 och 1949; även födelseöverskottet visar en fortgående nedgång. Första halvåret 1950 uppvisar lägre siffror för antalet vigslar i förhållande till föregående år. Dödssiffrorna visar sedan 1948 en långsamt fortgående ökning. Sid. 784.

Erkända arbetslöshetskassor år 1949. Under året har en ny kassa registrerats och vid utgången av år 1949 var 37 erkända arbetslöshetskassor i verksamhet. Det sammanlagda medlemsantalet uppgick den 31 december 1949 till 1 063 154. Detta innebär en ökning av ca 3 % under året. Erlagda försäkringsavgifter utgjorde 28,6 milj. kr mot 26,6 milj. kr 1948. Som arbetslöshetsunderstöd utbetalades 1949 23,2 milj. kr. Det genomsnittliga understödsbeloppet uppgick år 1949 till 7,87 kr. Statsbidrag för 1949 (till understöd och förvaltning) uppgick till 13,7 milj. kr. De erkända arbetslöshetskassornas sammanlagda fonder vid årets utgång uppgick till 139,9 milj. kr mot 121,8 milj. kr föregående år. Sid. 799.

Utländsk arbetskraft i Sverige under de senaste 15 åren

Något om dess betydelse för den svenska arbetsmarknaden

Av Margareta Ryberg

Föreliggande uppsats var från början avsedd som ett seminariearbete på socialinstitutet i Stockholm, där Margareta Ryberg bedrev studier. Författarinnan avled emellertid hastigt i december 1949, innan uppsatsen hann framläggas på seminariet. Genom vänligt tillmötesgående från socialinstitutet och Margareta Rybergs föräldrar har uppsatsen ställts till förfogande för Sociala Meddelanden. — Vissa mindre korrigeringar av sifferuppgifterna har företagits av arbetsmarknadsstyrelsen och utlänningskommissionen, vilka båda myndigheter rekommenderat publiceringen.

Red.

Före första världskriget förekom ett fritt folkutbyte mellan länderna, dvs. man kunde utan pass eller visum resa från det ena landet till det andra. För Sveriges del upphörde passtvång redan år 1860. Under första världskriget blev av naturliga skäl en viss kontroll nödvändig av såväl inresande som utresande, och föreskrifter om pass- och passviseringstvång infördes även i vårt land. Efter krigets slut strävade man efter att för den normala resandetrafiken häva viseringstvånget. För att kunna kontrollera tillströmningen till den inhemska arbetsmarknaden infördes emellertid i ett flertal länder arbetstillstånd. Detta skedde för Sveriges vidkommande år 1926 och visering meddelades nu med eller utan rätt till arbetsanställning.

Under 1930-talets första år kan de utlänningar, vilka kom till Sverige, indelas i olika kategorier, med hänsyn till de olika tillstånd de innehade vid ankomsten. Dels fanns det sådana personer, vilka redan i sina hemländer erhållit både arbets- och uppehållstillstånd för Sverige. Det var människor, vilka en tid ville arbeta i vårt land för att sedan återvända hem igen eller fortsätta till andra länder. Till denna grupp hörde bl. a. artisterna. Men andra, bland dem de s. k. transmigranterna, kom in i landet blott med uppehållstillstånd för att relativt snart begiva sig till andra länder. Till denna kategori hörde t. ex. de tyska judarna. Då myndigheterna förde en mycket rigorös politik i det senare avseendet, var det endast ungefär hälften av dessa ansökningar, som beviljades. Slutligen tillkom flyktingarna, vilka tagit sig in i landet utan något slag av tillstånd från de

svenska myndigheterna och vilka först sedan de kommit in i landet ansökte om tillstånd.

Något om arbetsmarknadssituationen under 1930-talet. Genom depressionen under 1930-talets första år uppkom i vårt land stora problem för att i så stor utsträckning som möjligt sysselsätta den inhemska befolkningen. Först så småningom hävdes den svårartade arbetslösheten. Man kan förstå, att det under detta årtionde inte var några större skaror av utlänningar, som tilläts arbeta inom landet. Den utländska arbetskraften var, vilket framgår av det ovan sagda, så pass liten, att den knappast vållade några större bekymmer, om man undantar en viss opinion mot densamma och i synnerhet mot flyktingarna. Men än mindre gjorde den någon större insats på arbetsmarknaden. Helt andra dimensioner får denna arbetskraft under andra världskriget och blir då på ett nytt sätt betydelsefull för vår produktion.

Antalet utlänningar i Sverige 1934—1939.[1] I jämförelse med utlänningarnas stora antal under de senaste åren ter sig motsvarande siffror för 1930-talet synnerligen blygsamma. Den $^1/_7$ 1934 fanns det i Sverige ca 6 700 utlänningar, vilka innehade uppehållstillstånd eller arbetstillstånd (eller bådadera). Därefter steg siffran i genomsnitt med ca 1 000 personer per år för att den $^1/_7$ 1938 vara uppe i ca 11 000 personer. År 1939 medförde en betydande ökning med ca 4 000 personer och antalet utlänningar utgjordes den $^1/_7$ 1939 av ca 14 300 personer. Under hela perioden bestod den största delen av utlänningarna av personer från de nordiska grannländerna och år 1939 utgjorde dessa något mer än hälften.

Placeringen av den utländska arbetskraften på arbetsmarknaden 1934—1939. Inom vilka områden av arbetsmarknaden placerades detta tillskott av arbetskraft, som Sverige nu erhöll? Under hela perioden sysselsattes utlänningarna framför allt inom industri, jordbruk och husligt arbete, där en viss knapphet på arbetskraft rådde. Naturligtvis varierar siffrorna något under de fem år, som här berörs, men som exempel skall närmare redogöras för utlänningarnas placering inom de olika områdena av arbetsmarknaden den $^1/_7$ 1939. Ca 9 800 personer innehade vid detta tillfälle arbetstillstånd och ca 1 500 arbetsvisum. Skillnaden mellan arbetsvisum och arbetstillstånd är den att, då tillstånd att arbeta i Sverige utfärdas för utlänning, när denne befinner sig i utlandet, kallas det arbetsvisum, medan arbetstillstånd beviljas utlänning, som redan befinner sig i vårt land. Av dessa ca 11 000 utlänningar, vilka på sommaren befann sig i Sverige, sysselsattes ca 10 % inom jordbruket, 28 % inom industrin, 28 % inom det husliga arbetsområdet och 13 % inom handel och samfärdsel.

Något om arbetsmarknadssituationen under de första krigsåren. Under de första åren av 1940-talet uppkom bl. a. genom avspärrningen sysselsätt-

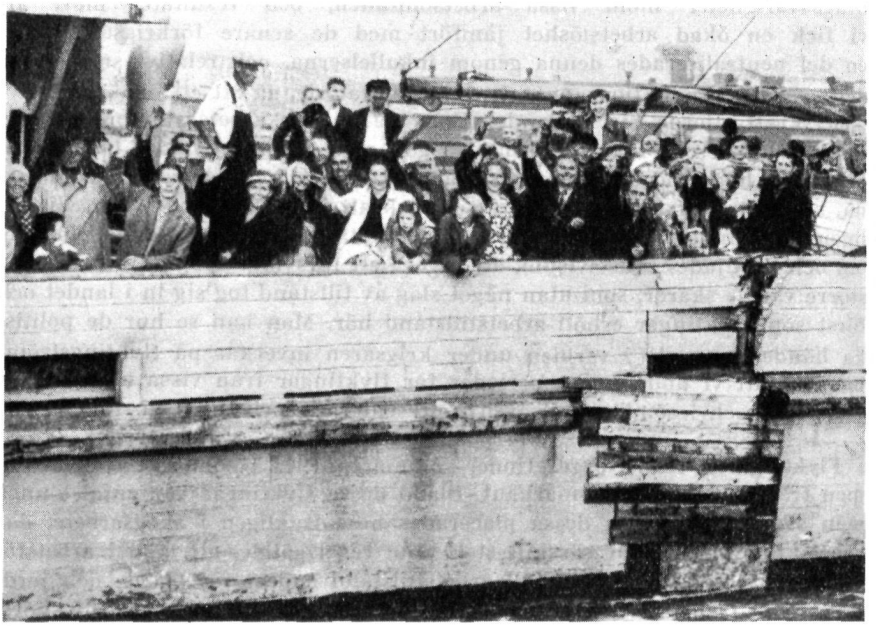
[1] Sifferuppgifterna i denna och nästa avdelning är hämtade från Soc. Medd. 1939, sid. 609.

ningssvårigheter inom vissa arbetsområden, och resultatet blev, att vi fick en ökad arbetslöshet jämfört med de senare förkrigsåren. Till en del neutraliserades denna genom inkallelserna, och relativt snart hade den svenska produktionsapparaten återhämtat sig, så att ett ökat behov av arbetskraft gjorde sig gällande. Från 1942 blev arbetskraftsbristen allt mera kännbar och fortsatte sedan så gott som oavbrutet under hela kriget och i lika hög grad under efterkrigsåren. Det blev i en del fall utlänningarna, som kom att fylla behovet av arbetskraft inom vissa områden. Visserligen kom under kriget framför allt det antal, som från utlandet ansökte om och beviljades arbetsvisum, att utgöra ett försvinnande fåtal, men desto större var de skaror, som utan något slag av tillstånd tog sig in i landet och först som flyktingar erhöll arbetstillstånd här. Man kan se hur de politiska händelserna ute i världen under krigsåren inverkar på flyktingströmmen, så att vi under olika perioder får flyktingar från vissa nationer, av viss ålder och i somliga fall även representerande vissa yrken.

Flyktingarna från Norge.[1] Under sommaren 1941 började flyktingströmmen från Norge bli mer markant. Bland dessa flyktingar var antalet unga män särskilt stort och dessa placerades huvudsakligen i skogsarbete, där arbetskraftsbristen var särskilt stor. Som regel gällde, att män i arbetsför ålder bland flyktingarna erhöll arbetstillstånd endast för skogs- och jordbruk samt trädgårdsskötsel och kvinnorna endast för hushållsarbete. Först sedan flyktingen arbetat inom dessa anvisade områden, kunde han erhålla arbetstillstånd för ett annat yrke. Danska, norska och finländska medborgare samt estlandssvenskar erhöll generell befrielse från skyldigheten att ha arbetstillstånd genom en kungörelse av den $^{1}/_{10}$ 1943. Från midsommartiden till årets slut förmedlades under år 1941 arbetsanställningar till ca 1 200 norrmän och under år 1942 åt drygt 6 800; år 1943 var antalet arbetsanställningar förmedlade åt norska män uppe i över 19 000 och åt norska kvinnor över 1 100. Genom inkallelserna till polislägren sjönk antalet manliga norska arbetssökande och under 1944 tillsattes endast ca 9 000 platser av norska män. Då i Sverige under denna tid en viss tendens till arbetslöshet märktes, kom denna reducering av de arbetssökandes antal ganska lägligt.

De estlandssvenska flyktingarna. Under år 1943 började flyktingarna från Estland att bege sig hit i större antal, men då dessa personer i sitt hemland till största delen arbetat som fiskare och jordbrukare beredde det inte några större svårigheter att utplacera dem på arbetsmarknaden. Estlandssvenskarnas antal uppgick till 6 600 hösten 1943, och då det här var fråga om att de skulle mera varaktigt bosätta sig i Sverige, följde man en bestämd kolonisationsplan. Sammanlagt har ca 7 500 estlandssvenskar kommit till Sverige.

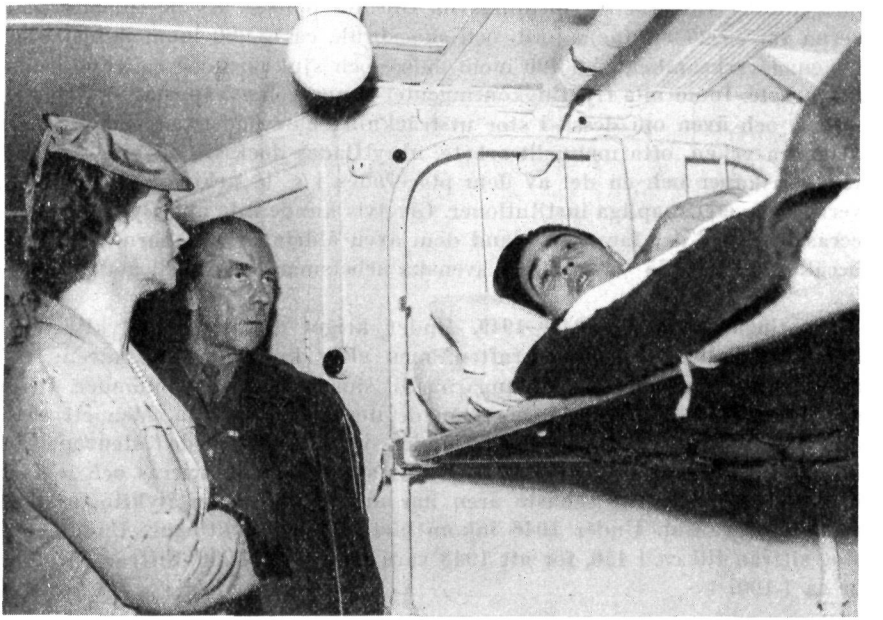
[1] Sifferuppgifterna i följande avdelningar är hämtade ur S. O. U. 1946: 44 »Arbetsförmedlingsverksamhet för utlänningar» samt Ekonomisk revy 1945, nr 5, Sven Skogh »Flyktingarna och den svenska arbetsmarknaden».

Balterna tog sig ofta över i dåliga fartyg.

Flyktingarna från Danmark. Samma år, 1943, började på hösten danskarna att i större utsträckning fly hit över Öresund. Denna flyktingkontingent var emellertid annorlunda sammansatt än de tidigare, och den bestod huvudsakligen av danska judar, mestadels medelålders personer, vilka i sitt hemland ägnat sig åt hantverk eller industriellt arbete. Av dessa kunde alltså en stor del sättas direkt i yrkesarbete. Ca 2 000 placerades sålunda inom textil- och beklädnadsindustrier, och då bristen på arbetskraft under denna tid var mycket stor inom dessa industrier, kom de danska flyktingarna att här göra en god insats. F. ö. placerades de manliga flyktingarna inom jordbruks- och vägarbete, i någon mån även i skogsarbete, och de kvinnliga erhöll lätt anställning inom övriga industrier, restauranger och husligt arbete.

De baltiska flyktingarna. I september 1944 kom en stor ström av baltiska flyktingar och omkring 27 000 personer sökte sig på några månader till vårt land. Denna flyktingvåg sammanföll med en väldig efterfrågan på arbetskraft just vid denna tid, varigenom placeringen av flyktingarna blev relativt lättlöst. Av dessa absorberades den största delen av de manliga flyktingarna av skogs- och jordbruk, medan de kvinnliga i stor utsträckning erhöll anställning på sjukhus, restauranger och hotell. Flertalet har sedan övergått till andra yrkesområden, särskilt textilindustrin.

En s. k. Bernadotteflykting.

UNRRA och Röda kors-flyktingar. På våren och sommaren 1945 överfördes ca 30 000 krigsfångar och internerade från tyska koncentrationsläger. Då de flesta av dessa s. k. Bernadotteflyktingar befann sig i ett bedrövligt skick, var det många av dem som aldrig innehade någon arbetsanställning i Sverige, i synnerhet som omkring hälften av dem återvände till sina hemländer eller fortsatte till Amerika redan på hösten 1945. Men bland dem som stannade kvar var önskan att erhålla arbete stor, och ca 5 500 placerades i arbete redan under hösten 1945 i första hand inom industrin, framför allt inom konfektionsindustrin, men ett stort antal fann även sysselsättning inom husligt arbete och på sjukhus.

Krigsfångarna. Under åren 1942—1945 anlände ett icke obetydligt antal krigsfångar och personer, vilka av tyskarna uttagits till tvångsarbete men vilka hade lyckats fly hit. Bland dem var ett flertal nationaliteter representerade och de placerades framför allt i jordbruk, industri och skogsbruk.

Utlänningarnas antal 1940—1945 och deras arbetsplacering. Antalet utlänningar med vistelsetillstånd utgjorde 1940 ca 16 000, 1941—1942 ca 18 000, 1943 ca 24 000, 1944 ca 45 000 och 1945 ca 94 000. Under 1943 tillsattes av arbetsförmedlingen inte mindre än ca 21 000 platser med utlänningar och under 1944 hade siffran stigit till över 45 000, dvs. ca 5 % av

hela antalet vid arbetsförmedlingarna tillsatta platser. Av de tillsatta platserna var ca 20 000 inom jord- och skogsbruk, ca 13 000 inom industri och byggnadsverksamhet, ca 1 400 inom hälso- och sjukvård och ca 3 800 i husligt arbete. Inom alla flyktingkontingenter fanns vetenskapsmän och akademiker, och även om dessa i stor utsträckning blev nödsakade att ägna sig åt andra yrken, ofta manuellt arbete, utnyttjades dock till en viss grad deras kunskaper och en del av dem placerades i s. k. arkivarbete vid olika verk eller vetenskapliga institutioner. Givetvis kunde inte alla flyktingar placeras i arbete; det fanns ju bland dem även åldringar och barn, men man beräknar, att ca 75 % kom den svenska arbetsmarknaden till godo.

Flyktingarnas antal 1946—1949. Under kriget dominerade flyktingarna bland den utländska arbetskraften, men efter krigsslutet på våren 1945 återvände majoriteten av flyktingarna till sina respektive hemländer. Detta gällde framför allt flyktingarna från de nordiska länderna. Men ett stort antal av flyktingarna från andra länder, huvudsakligen de östeuropeiska, kunde av politiska skäl eller på grund av sin ras ej repatrieras och fick då kvarstanna. Under de senaste åren har antalet nykomna flyktingar varit relativt begränsat. Under 1946 inkom blott ca 900 flyktingar. Under 1947 steg siffran till ca 1 450, för att 1948 vara uppe i ca 3 200. Siffran för 1949 är ca 1 100.

Den nordiska arbetskraften under efterkrigsåren. Huvudparten av i Sverige arbetande utlänningar har under senare år utgjorts av personer från de nordiska länderna. Det faktum, att det för danskarnas, finnarnas, norrmännens och islänningarnas del ej fordras något arbetstillstånd för att få arbeta i Sverige, har givetvis bidragit till att denna arbetskraft fått en sådan omfattning. Den $^1/_1$ 1950 uppgick antalet arbetsanmälda utlänningar från de nordiska länderna till nära 48 000. Av dessa återfinns nära 18 000 inom industrin samt ett stort antal inom jordbruket. Kvinnorna har i stor utsträckning funnit arbete inom restaurangrörelsen och sjukhusväsendet och inte minst på det husliga arbetsområdet.

Den kollektivt överförda arbetskraften. En annan kategori av utländsk arbetskraft utgörs av den som efter statligt ingripande kommit till Sverige genom s. k. kollektiv överföring. Staten har i dessa fall slutit avtal med andra länder. Dylika avtal har ingåtts med Italien, Ungern och de allierade myndigheterna i Österrike. De personer det här gäller har genom svenska arbetsförmedlingskontor i respektive länder uttagits efter särskilda principer för att fylla vissa arbetskraftsbehov i vårt land. Under 1948 inkom på detta sätt drygt 700 ungrare (med ca 300 inte arbetande anhöriga), vilka till största delen placerades inom skogs- och jordbruk. Samtidigt överfördes över 1 100 italienska arbetare, som medförde ca 150 anhöriga. Italienarna placerades till 86 % i järn- och metallindustri. Antalet sudeter, som överförts från Österrike, utgör ca 1 300 arbetare med drygt 500 anhöriga. Av

sudeterna har 44 % placerats inom järn- och metallindustrierna, medan de återstående återfinns inom textilindustrin, glasindustrin och det husliga arbetsområdet. Ett par överföringar, som med viss rätt kan räknas till de kollektiva, utgörs av de ca 700 från danska läger överförda tyska hembiträdena under hösten 1948 samt överförandet av 20 sjuksköterskor av »displaced persons» i Österrike och Tyskland. För övrigt får den kollektiva överföringen för närvarande betraktas som avslutad. En del italienare och sudeter, företrädesvis anhöriga till de tidigare överförda, har därefter individuellt överförts, sedan den kollektiva aktionen upphört.

Utlänningar med arbetstillstånd. Den nordiska arbetskraften, de kollektivt överförda utlänningarna samt flyktingarna utgör den utan jämförelse största delen av den utländska arbetskraften eller ca 81 000 av ca 90 000 arbetsanmälda. Resten, ca 9 000, utgörs av sådana vilka individuellt ansökt och erhållit tillstånd att få arbeta inom landet. Dock skall nämnas att för att få arbete inom vissa yrkesområden, t. ex. skogs- och jordbruk, trädgårdsarbete och husligt arbete, ej fordras arbetstillstånd. Som ovan nämnts har därjämte sedan 1943 arbetssökande från Norge, Finland, Danmark och Island samt estlandssvenskar fritt tillträde till alla yrken utan särskilt arbetstillstånd. Samma förmån har sedermera beviljats baltiska flyktingar med svenskt främlingspass. I de fall, då arbetstillstånd erfordras, är det utlänningskommissionen, som utfärdar detta. Ärendet har dock först varit på remiss till arbetsmarknadsstyrelsen, vilken å sin sida har inhämtat upplysningar från de lokala arbetsmarknadsorganisationerna samt vederbörande bransch- och fackorganisation, innan yttrandet avges. På så sätt kan ju tillströmningen av detta slag av arbetskraft »slussas» in till de områden, där den bäst behövs. Myndigheterna har dock på sista tiden fört en restriktivare invandringspolitik. Endast viss yrkesskicklig arbetskraft till särskilt viktiga produktionsområden inom industrin samt hembiträden och olika slag av specialister har fått arbetstillstånd.

Placeringen av den utländska arbetskraften på arbetsmarknaden den 1 juli 1950.[1] Studerar man till vilka arbetsområden utlänningarna sökt sig, finner man, att den 1 juli 1950 drygt 40 000 sysselsätts inom industrin. Man finner därav nära 16 000 utlänningar inom den för Sveriges näringsliv så viktiga gruv- och metallindustrin. Textil- och beklädnadsindustrin har absorberat över 12 000, vilket utgör ca 1/7 av all arbetskraft, som sysselsätts inom denna industri. Drygt 8 000 arbetar inom jordbruk, skogsbruk och fiske, medan nära 12 000 återfinns inom handel och över 7 000 inom förvaltning, allmän tjänst och fria yrken. På det husliga arbetsområdet har över 8 000 utlänningar gjort en behövlig insats och bristen på sjukhuspersonal hade varit ännu större, om ej de drygt 5 000 utlänningarna ställt sig till förfogande.

[1] Se Soc. Medd. 1950, sid. 700.

Rundfråga hos olika företag. För att få en uppfattning om vilken insats den utländska arbetskraften gjort ej blott kvantitativt utan även kvalitativt, har gjorts en liten enquête hos några företag representerande olika grenar av arbetsmarknaden om deras uppfattning av utlänningarna som arbetare och dessa arbetares inverkan på företagets arbetskraftssituation under det senaste decenniet.

Firmans namn	Hur stor del av företagets arbetsstyrka är f. n. utländsk?	Anser Ni den utländska arbetskraften vara över-, underlägsen eller jämbördig den svenska?	Anser Ni den utländska arbetskraften mera benägen att byta anställning än den svenska?	Har någon gång under de senaste 10 åren en svårare arbetskraftsbrist inom Edert företag hävts genom att utländsk arbetskraft insatts?
A.S.E.A., Västerås	15 %	Jämbördig	Nej. Snarare tvärtom	Ja. Polskorna räddade arbetskraftssituationen i isolationsfabriken 1945—1946. Italienarna bidrog 1947 till bättre arbetskraftsförsörjning
Uddeholms Aktiebolag Skoghallsverken, Karlstad	1·5 %	Underlägsen	Ja. Då den på grund av bristande träning ej orkat med den svenska arbetstakten	Under de sista krigsåren lindrades arbetskraftsbristen genom den utländska arbetskraften
Munksjö A.B., Jönköping	8 %	Sudeter, tyskar, polacker och balter jämbördiga, den övriga underlägsen	Ja. I synnerhet danskar och norrmän	»1946 hade vi ej kunnat hålla vår produktion i gång utan hjälp av den utländska arbetskraften»
Wirsbo Bruk, Norberg	7 à 8 %	Jämbördig, i synnerhet balterna duktiga	Vet ej	De senaste 8—10 årens konstanta arbetskraftsbrist har lindrats genom balterna och sudeterna
A.B. Gunnar Collijns Konfektionsfabrik, Stockholm	10—15 %	Genomsnittet jämbördigt	Nej. Snarare tvärtom	Ja, 1945 särskilt genom ungerskornas insats
A.B. Paul U. Bergström, Stockholm	0·5 %	Jämbördig	Vet ej	Nej
Gustavsbergs Fabriks A.B., Gustavsberg	12 %	Gott och väl jämbördig med motsvarande svensk arbetskraft	Nej	»Utan tillskottet av italienare och estländare 1946—1948 hade vi ej klarat oss»
A.B. Sveriges Förenade Trikåfabriker Eiser, Borås	7 %	Jämbördig	Ja. Delvis	Inte direkt, men den utländska arbetskraften har utgjort ett gott tillskott
Textilavd. Holmens bruks och Fabrikers A.B., Norrköping	c:a 15 %	Jämbördig	Vet ej	Ja, under år 1944

Firmans namn	Hur stor del av företagets arbetsstyrka är f. n. utländsk?	Anser Ni den utländska arbetskraften vara över-, underlägsen eller jämbördig den svenska?	Anser Ni den utländska arbetskraften mera benägen att byta anställning än den svenska?	Har någon gång under de senaste 10 åren en svårare arbetskraftsbrist inom Edert företag hävts genom att utländsk arbetskraft insatts?
Kockums Mekaniska Verkstads A.B., Malmö	8 %	Jämbördig	Nej	»Den utländska arbetskraften har åstadkommit en förbättring i ett trängt läge»
Stora Kopparbergs Bergslags A.B. Skutskärs fabriker, Skutskär	1 %	Fullt jämbördig	Vet ej	Nej
Postverkets Bankavd., Stockholm	25—30 %	Genomsnittet jämbördigt. Individuellt skiftande	Nej	»Under de senaste åren hade vi ej klarat oss utan den utländska arbetskraften. Under 1946—1948 företedde denna arbetskraft betydligt högre siffror»
Kafé o. Restaurant A.B. Norma, Stockholm	15—20 %	Den fasta utl. arbetskraften jämbördig, den tillfälliga undermålig	Ja	Ja, avgjort under 1948
A.B. Corso, öl- & vinrestaurang, Stockholm	25 %	Ej fullt jämbördig	Ja	Vet ej
Karolinska Sjukhuset, Stockholm	*10 %*	*Jämbördig*	*Ja*	*Tidvis under senare år*
Vanföreanstalten, Stockholm	10 %	Jämbördig	Nej	Ja, under de senaste 2 åren i synnerhet genom finskornas insats
Fagersta Bruks A.B. Forsbackaverken, Forsbacka	—	Underlägsen	Ja	Vet ej

Resultatet av enquêten. Studerar man hur många procent av de anställda, som utgörs av utlänningar vid de tillfrågade företagen, finner man, att siffran varierar mellan ½ och 30 %. Slående är, att det är företag — ofta av servicetyp — som i stor utsträckning sysselsätter kvinnor, som uppvisar de högsta siffrorna. Något annorlunda blir resultatet, om man undersöker hela arbetsmarknaden i detta avseende. Enligt uppgift från arbetsmarknadsstyrelsen är för närvarande textil- och beklädnadsindustrin samt malmbrytning och metallindustri och husligt arbete de områden, vilka procentuellt uppvisar det största antalet utlänningar i förhållande till den svenska arbetskraften. Inom textil- och beklädnadsindustrin utgörs denna arbetskraft av

Kollektivt överförda italienare hälsas välkomna av italienske konsuln.

ca 8 %, inom malmbrytning och metallindustri av 4 % och inom det husliga arbetsområdet likaledes av 4 %.

På frågan: »Anser Ni den utländska arbetskraften över-, underlägsen eller jämbördig den svenska?» har 12 av 17 företag ansett utlänningarna jämbördiga eller i ett fall »gott och väl jämbördiga», medan 5 företag funnit dem underlägsna eller arbetskraft från vissa folkslag mindre god. I en del fall — detta gäller särskilt sjukhusen — har betyget getts med den reservationen, att »eftersom vår nuvarande svenska arbetskraft ingalunda är förstklassig, kan vi gott ge betyget jämbördig till den utländska, men det innebär inte, att vi anser den bra».

En anmärkning, som ofta brukar riktas mot den utländska arbetskraften, är, att denna skulle vara mera benägen att byta anställning än motsvarande svenska. Av de här tillfrågade arbetsgivarna ansåg 6 att så var fallet, medan samma antal har motsatt uppfattning, och 5 deklarerar: »Vet ej.» Bland dem som anser, att anställningsbyte oftare förekommer, har de icke sällan en förmildrande förklaring, t. ex. att denna arbetskraft »ej alltid kan placeras på rätt plats från början» och »att många av dem lämnar landet och flyttar väster ut» (Eiser) eller »att dessa människor byter miljö och utsättes för frestelser, påfrestningar och friheter, som de icke tål, men vilka de under normala förhållanden skulle kunna bemästra» (Forsbackaverken).

Sista frågan löd: »Har någon gång under de senaste 10 åren en svårare

arbetskraftsbrist inom Edert företag hävts genom att utländsk arbetskraft insatts?» Inte mindre än 11 av de här tillfrågade företagen har medgivit, att deras arbetskraftssituation vid en viss tidpunkt räddats genom utlänningarna, medan 2 svarade »nej» på frågan och 2 »vet ej». De övriga anser, att arbetskraftsbristen vid deras företag inte hävts, men väl lindrats genom tillskott av icke svenska arbetare.

Inom vissa områden har det varit särskilt svårt att erhålla svensk arbetskraft. Till dessa områden har den utländska arbetskraften kunnat lotsas. Även f. ö. har anställningar, vilka mindre gärna innehafts av svenskar, besatts med utlänningar. Sålunda förekommer särskilt i Norrland en del läkartjänster, vilka troligen skulle varit vakanta, om utländska läkare ej uppehållit dem.

Den utländska arbetskraften ur befolkningspolitisk synpunkt. En fullvuxen yrkesutbildad människa representerar ett kapital och Sverige har vunnit åtskilligt genom att dessa yrkesverksamma utlänningar, för vilkas uppfostran och utbildning vi ej haft några utgifter, kommit in i landet för att ofta så gott som omedelbart kunna sättas i arbete. Visserligen medförde ju flyktingkontingenterna en del åldringar och barn, vilka förorsakar sociala utgifter, men dessa utgör en minoritet mot utlänningarna i åldersgruppen 15—60 år. Men också ur befolkningspolitisk synpunkt har det varit ytterst värdefullt, att de flesta utlänningarna varit relativt unga. Våra egna produktiva årsklasser är f. n. stadda i avtagande och bristen på 15—30-åringar är särskilt märkbar. Därför har utlänningarna, i den mån de bestått av yngre personer, utgjort en välkommen förstärkning till årsklasserna mellan 20—30 år. Denna är väl delvis endast av temporär natur, eftersom somliga av utlänningarna kommer att återvända till sitt hemland eller eljest lämna landet, men åtskilliga kommer med all säkerhet att stanna kvar och smälta in i den svenska befolkningen.

Litteraturförteckning

Fackföreningsrörelsen 17.12—23.12 1948. Bertil Olsson »Utlänningarna på svensk arbetsmarknad».
Från departement och nämnder 1949, nr 7. Bertil Olsson »Den utländska arbetskraften på den svenska arbetsmarknaden».
Ekonomisk revy 1945, nr 5. Sven Skogh »Flyktingarna och den svenska arbetsmarknaden».
S. O. U. 1946: 44. Arbetsförmedlingsverksamhet för utlänningar.
Sociala Meddelanden.
Promemoria, med förslag angående utlänningsärendenas handläggning, avgiven av inom inrikesdepartementet tillkallade sakkunniga.

Socialförsäkringsministeriet i England

Understöd per rörpost och teleprinter

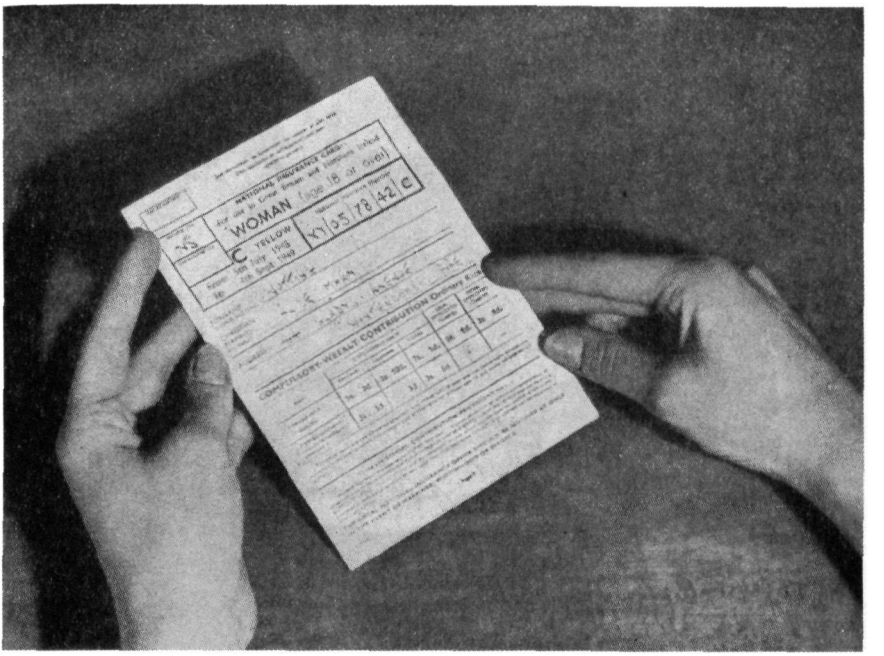
Av pol. mag. *Rolf Hagman*

De stora engelska socialreformerna efter kriget medförde en väsentligt ökad arbetsbörda för den statliga administrationen. En ny myndighet inrättades, Ministry of National Insurance, som nu har över 25 000 anställda. För kontrollen av avgiftsbetalningarna till socialförsäkringen inrättades ett centralregister, vilket organisatoriskt är en avdelning inom ministeriet. Denna förlades emellertid icke till huvudstaden utan till Newcastle-on-Tyne, då man såvitt möjligt ville lätta ansvällningen av centralförvaltningen i London. Newcastlekontoret, varom den följande artikeln handlar, sysselsätter mer än 7 000 tjänstemän. Kontrollarbetet skulle emellertid säkert kräva en långt större personalstyrka, om ej arbetet underlättades av en höggradig mekanisering. Kontoret är ett intressant exempel på geografisk decentralisering i ett socialförsäkringssystem, där förvaltningsproceduren är i mycket hög grad funktionellt centraliserad.

Red.

Socialförsäkringssystemet i Storbritannien utbyggdes starkt efter krigsslutet år 1945. Administrationen enligt de nya lagarna överläts väsentligen på ett nyinrättat departement, Ministry of National Insurance, vilket tjänar både som statsdepartement och centralt ämbetsverk. Enär försäkringsprincipen är en bärande tanke i lagstiftningen, kom kontrollen av inbetalda avgifter att bli ett första rangens problem, då den nya förvaltningsorganisationen planerades. Man fann det effektivast att skapa ett för hela riket gemensamt register över fullgjord avgiftsskyldighet.

Nu uppstod frågan, om det var lämpligt att förlägga denna verksamhet till London, där redan förut så många statsanställda inom centralförvaltningen arbetade och där lokal- och bostadsbristen var trängande. Som ett led i den allmänna politiken att hindra Londons fortsatta tillväxt beslöt man sig för att registret och de andra delar av ministeriet, som ansågs utan större olägenheter kunna fungera utan departementschefens och den övriga centralförvaltningens omedelbara närhet, skulle förläggas till industriområdet vid Tyneflodens mynning, vilket före kriget räknats till de s. k. »depressed areas». En konjunkturstabiliserande effekt på arbetsmarknaden eftersträvades nämligen också. Avsikten är att ge några glimtar från ett stu-

Socialförsäkringskort. Den avbildade sidan anger de för identifieringen behövliga uppgifterna, medan premiemärkena uppklistras på baksidan.

diebesök till detta geografiskt sett, men ej organisatoriskt, självständiga ämbetsverk.

Lokalerna, som förlagts till Benton utanför Newcastle, påminner om en jättestor industrianläggning. Intrycket förstärks av att alla husen är byggda i ett plan. Byggnaderna, som har uppförts i rött tegel och betong, bär en något provisorisk och torftig prägel. Detta hänger samman med den stora brist på byggnadsmaterial, som rådde, då komplexet restes. Desto mer imponerar anläggningen genom sin utbredning. Den består av sexton likadana enheter, som vardera täcker ca 3 500 m² golvyta. Huvudkorridorerna — upp till 450 m långa — är sinsemellan sammanknutna, vilket gör det möjligt att vid dålig väderlek röra sig helt och hållet inomhus mellan avdelningarna.

Över 7 000 tjänstemän, enligt intentionerna till stor del rekryterade från trakten, är sysselsatta vid Newcastlekontoret och personalstyrkan är fortfarande stadd i tillväxt. Men åtskilliga av de anställda var i »the Civil Service» redan före ministeriets tillkomst. För dem erbjöd det stora svårigheter att ordna bostad för sig och sina familjer i närheten av den nya arbetsplatsen. I vissa fall bor de anhöriga fortfarande kvar i London, varvid tjänstemannen åtnjuter ett lönetillägg.

Förutom bostadsfrågan medförde upprättandet av denna gigantiska ar-

På ämbetsverkets egna postexpeditioner travas säckarna till stora högar.

betsplats i en jämförelsevis glest befolkad del av Tyneområdet problemet för de kommunala myndigheterna att ordna kommunikationer mellan arbetsplatsen och bostäderna för de där anställda. Man inrättade en särskild busstjänst och byggde en ny station strax utanför ministeriet på järnvägen mellan Newcastle och badorten Whitley Bay. För en del av de familjer, som överflyttats från andra delar av England, byggdes hus i anslutning till kontorslokalerna och ett antal ungkarlshotell upplåts åt ensamstående tjänstemän. Som antytts, har emellertid dessa begränsade åtgärder icke kunnat lösa bostadsproblemet för alla de anställda.

På grund av de speciella förhållandena har det varit särskilt viktigt att skapa en trivsam arbetsmiljö i denna utpost till centralförvaltningen i London långt uppe vid skotska gränsen. Författarens intryck av personalvården i Newcastleanläggningen kan sammanfattas i omdömet mycket tillfredsställande, nästan föredömlig. — En omfattande personalutbildning bedrivs vid den egna verksskolan.

Alltsedan ämbetsverkets första dagar i Newcastle-on-Tyne har Mr R. Hamilton-Farrell varit dess chef. Hans titel är controller. Organisationen är i huvudsak följande. De viktigaste enheterna är divisionen och branschen, varvid den förra är den högre enheten. Att jämföra dessa divisioner med byråerna inom den svenska förvaltningen vore vilseledande, då den största

Den modernaste kontorsutrustning sparar mänsklig arbetskraft. Märk poströren i taket till höger.

av dem omfattar flera tusen anställda. De är benämnda förmåns-, försäkrings- samt lokal- och organisationsdivisionen. Vissa andra enheter är också förlagda till Newcastleanläggningen, men de sorterar med avseende på arbetsuppgifterna ej under controllern utan direkt under vederbörande chef i London, t. ex. chefen för finansdivisionen. Personalstyrkans huvuddel är koncentrerad till försäkringsdivisionen, vars kortbransch enbart denna sysselsätter 3 700 personer.

Samarbetet sker givetvis icke blott mellan divisionerna på platsen utan också mellan dessa och ministern (Dr Edith Summerskill) samt hennes stab vid högkvarteret i London. En nära kontakt dem emellan är en första förutsättning för att uppdelningen av ministeriet icke skall äventyra enhetligheten i dess politik. För de högre ämbetsmännen i Newcastle innebär det emellertid ganska stora personliga prövningar med de täta resorna till hu-

vudstaden, som ligger ca 40 svenska mil söder därom. Såsom ett detachement ur chefsmyndigheten står Newcastlekontoret i livlig förbindelse med de ministeriet underordnade regionala och lokala kontoren runt om i landet. Vidare råder i fråga om arbetslöshetsförsäkringen intim kontakt med nätet av arbetsförmedlingar.

Avsikten är nu närmast att ge en inblick i kortbranschens verksamhet. För att förstå denna torde det vara nödvändigt med någon kännedom om vissa huvudpunkter i de engelska socialförsäkringarna. Principerna för det brittiska systemet behandlades utförligt i en uppsats i ett föregående häfte av Soc. Medd.[1], varför här blott ett par erinringar skall göras.

Systemet bygger på inbetalningar av avgifter antingen av den försäkrade enbart eller därjämte för dennes räkning av arbetsgivaren, om den försäkrade är arbetstagare. Med hänsyn till premiens storlek och till rätten till utbetalningar enligt de olika försäkringstyperna indelas försäkringstagarna[2] i tre klasser: arbetstagare, självständiga företagare och icke-arbetande.

Änke- och ålderspensionerna minskas, om det genomsnittliga antalet inbetalade veckoavgifter för en följd av år understiger 50. Rätt till de kortfristiga förmånsformerna beror däremot på inbetalningarna under närmast föregående år.

Varje försäkringstagare har ett kort för inklistring av premiemärken för varje vecka (se bild 1). Kortet gäller ett år, varpå det utbytes. Rätten till understöd enligt socialförsäkringslagen beror, som antytts, bl. a. på i vilken utsträckning premieskyldigheten uppfyllts, dvs. på hur många märken som införts. Märkena, som försäljs på postkontoren, sätts av arbetsgivaren för såväl egen som den anställdes räkning upp i vederbörande rutor på kortet.

Om dessa kort, som under det löpande året förvaras av arbetsgivaren, efteråt arkiverades vid de lokala sociala byråerna, skulle flyttningarna nära nog omöjliggöra sammanställandet av den statistik, som behövs för riskkostnadsberäkningar och administrativa ändamål. Sammanförandet av korten till en enda plats tillåter också en mer djupgående arbetsfördelning samt en mekanisering av handhavandet av korten, som nödvändigtvis skulle utföras för hand, om det skedde i mindre skala.

Kortbranschen förvarar försäkringskorten för 30 miljoner f. d. och nuvarande försäkringstagare ordnade efter vederbörandes socialförsäkringsnummer. Då någon har ansökt om ett understöd, och han har uppgett rätt nummer, kan hans försäkringskort letas upp inom mindre tid än två minuter. Om numret är felaktigt eller saknas, rådfrågas ett alfabetiskt register. Att spåra ett kort med hjälp av detta tar givetvis längre tid, då det däri t. ex. finns 426 000 med namnet Smith, 328 000 Jones och 206 000 Williams.

För att få en jämnare fördelning av arbetet med att byta ut dessa mer än 20 miljoner kort har hela massan av de försäkrade delats upp på fyra unge-

[1] Folke Schmidt, »Principer i engelsk och svensk socialförsäkring», Soc. Medd. årg. 1950, sid. 331—343.

[2] Uttrycket är noga taget missvisande, då försäkringen är obligatorisk.

får lika stora grupper. För skilda personer löper sålunda försäkringsåret t. o. m. mars, juni, september resp. december.

Fyra gånger årligen mottager därför kortbranschen från de lokala kontoren försäkringskort efter utbyte. Korten föres till vederbörande bokföringssektion inom branschen, där antalet inbetalda avgifter på varje persons kort förs in på hans konto, som visar ställningen för samtliga år. I samband härmed tillställs varje försäkringstagare ett kontoutdrag. Detta är ett av de många exempel man möter på hur ämbetsverket vinnlägger sig om att informera och snabbt betjäna allmänheten.

Då en person gör anspråk på en viss typ av understöd, måste ministeriets organ, som framhållits, klargöra om avgiftsvillkoren är uppfyllda. Detta tillgår i allmänhet så att den lokala socialbyrån skickar ett kort till Newcastle med frågor om de nödvändiga detaljerna. Ett sådant kort benämns »skyttelkort», därför att det löper tur och retur mellan byråerna på de olika platserna och Newcastle. Det är ett kort av Power-typ för statistisk maskinbearbetning, till formen tämligen likt de svenska folkpensionsanvisningarna. Varje socialbyrå har en stansningsmaskin, med vilken man gör hål utvisande försäkringstagarens och byråns nummer. I kortbranschens uppacknings- och sorteringshall, som genomsnittligt mottar 30 000 skyttelkort per dag, arbetar sex elektriskt drivna sorteringsmaskiner.

Den snabba behandlingen av ett socialförsäkringsfall beror mycket på hur lång tid förfrågningarna hos det centrala registret tar. Systemet för transport och bearbetning av korten från det att de lämnat sorteringsmaskinerna, tills de nått salen, där utgående post expedieras, hör till det mest imponerande, man kan få se inom hela den kolossala kontorsanläggningen.

Från sorteringshallen leder ett stort antal rör till de olika bokföringssektionerna. Skyttelkorten, som sammanförts till buntar om 150 stycken, stoppas ned i metallcylindrar, ca 10 cm i diameter, med läderskoningar. Cylindrarna sugs därefter fram av luftpumpar med en hastighet av 10 meter i sekunden genom rören. Systemet omfattar ungefär 2,5 svenska mil rörledningar. Rörpostanläggningen gör det möjligt att utomordentligt fort besvara förfrågningar med ledning av konton och försäkringskort. Det uppges, att skyttelkort, som inkommit med första morgonposten, normalt återsändes besvarade under förmiddagens lopp. Av rättviseskäl ges kort tillhörande lokala kontor i avlägsna delar av landet förtursrätt vid behandlingen. Sådana kort är märkta med en röd kant. Då korten genom olika rör förts till expedieringshallen, är de ordnade efter nummer. Här återsorteras de maskinellt på skilda socialbyråer. Kuvert i varierande format med adressograftryck hålls ständigt i lager i denna sal.

Försäkringskorten och kontona är uppdelade på 100 sektioner efter de två sista siffrorna i numret. Tre till fyra sådana sektioner finns inrymda i en och samma sal, där en personalstyrka på ca 100 personer sköter det löpande arbetet.

Premie- och åtalsbranschen handlägger inom försäkringsdivisionen bl. a. ärenden om vilken påföljd försumlighet eller bedrägligt förfarande skall

leda till för vederbörande försäkringstagare eller arbetsgivare. Branschen behandlar även de fall, där engelsmän är bosatta i utlandet, och tillämpar överenskommelsen med Frankrike om reciprokt åtnjutande för de båda ländernas medborgare av socialförsäkringsunderstöd. Konventionen är det första resultatet av målmedvetna ansträngningar från regeringens sida att göra vad på den ankommer för en internationell integrering av de särskilda ländernas välfärdssystem.

Den samlade erfarenheten av överenskommelsen, som trädde i kraft den 1 november 1949, är ännu för liten för att man skall våga dra några säkra slutsatser om dess framgång. På åtskilliga punkter har sålunda konventionen ännu ej tillämpats i något fall. Även om vissa missförstånd uppkommit vid lokala myndigheters tillämpning av konventionen, tycks man emellertid på högsta håll inom administrationen i såväl Frankrike som Storbritannien vilja tolka bestämmelserna i samma generösa anda, som den i vilken uppgörelsen tillkom.

Ämbetsverkets förmånsdivision handlägger ärenden rörande bl. a. de allmänna barnbidragen[1] samt i vissa sammanhang olycksfall i arbete. Denna sida av verksamheten liksom det omfattande arbetet med revision samt med insamlandet av statistiska data måste av utrymmesskäl och på grund av otillräckliga studier helt förbigås.

Givetvis erbjuder det för verksledningen stora svårigheter att överblicka förvaltningsapparatens många skiftande delar. Ett kommunikationssystem av modernaste typ underlättar emellertid betydligt ordergivning och samverkan inom ämbetsverket liksom förbindelserna utåt.

Brådskande anvisningar för personalen radieras till de skilda branscherna och verkschefen kan med hjälp av signallampor över en stor del av anläggningen söka rätt på sina närmaste medarbetare. Genom telefonväxeln, som har 20 utgående linjer och betjänar 750 anknytningar inom kontoret, går varje vecka ungefär 12 500 utgående samtal och 40 000 inom verket. För förfrågningar i brådskande fall från de lokala byråerna finns en särskild telegrafstation, som genom ett dussintal teleprinterapparater står i direkt förbindelse med 500 stationer runt om i landet. Tack vare detta kan i vissa fall ett försäkringsärende avgöras samma dag, som en ansökan inlämnats till en byrå. I ett sådant fall medför centraliseringen av alla uppgifter om de försäkrade till Newcastle praktiskt ingen tidsutdräkt vid handläggningen.

Huvudintrycket efter en rundvandring i Newcastlekontoret är, att man fått en inblick i en högeffektivt arbetande myndighet, som med modernast möjliga metoder angriper ofta mycket invecklade administrativa problem. Ämbetsverkets storleksordning och geografiska isolering från den övriga centrala förvaltningen bidrar också till dess unika ställning bland socialförvaltande myndigheter i världens olika länder.

[1] Det kan emellertid ha sitt intresse att nämna, att administrationen av de allmänna barnbidragen ger ett utomordentligt exempel på vilka svårigheter en oklar formulering av ett lagrum kan medföra för den myndighet, som satts att tillämpa den. Åldersgränsen för barnbidragen är 15 år, men den kan utsträckas upp till ett och ett halvt år för barn, som ännu ej avslutat sin skolgång eller är lärlingar. Åtskilliga hundra statstjänstemän i Newcastle är sysselsatta enbart med ansökningar, där det gäller att avgöra, om barnet är »lärling» eller ej.

Ålderdomshemmen och personalfrågan

Av förste byråsekreterare *Gösta Ahlborg*, socialstyrelsen

När riktlinjerna för den framtida ålderdomshemsvården skisserades i Kungl. Maj:ts proposition nr 243 år 1947, kom också frågan om personalutbildning och personalanskaffning till ålderdomshemmen i blickpunkten. Därvid uttalades att en ökad utbildning av föreståndarinnor vore erforderlig och att kompletteringskurser för föreståndarinnor utan särskild utbildning borde komma till stånd. I anledning härav uppdrog Kungl. Maj:t åt socialstyrelsen att verkställa utredning av frågan om rekrytering och utbildning av personal vid ålderdomshemmen och därmed sammanhängande frågor.

Socialstyrelsen har nu fullgjort uppdraget, och utredningen överlämnades den 26 september 1950. Utredningen, som har duplicerats refereras i denna artikel.

Redan inledningsvis framhålls att utbildningen av vårdpersonal till olika vårdanstalter inom socialvården (barnhem, ålderdomshem, ungdomsvårdsskolor, alkoholistanstalter m. fl.) är i hög grad splittrad, och det framstår som önskvärt, att utbildningen sammanförs till en gemensam undervisningsanstalt för skilda kategorier av personal. Vid en dylik undervisningsanstalt skulle även kompletteringskurser och kurser för biträdespersonal kunna anordnas. Hela grundutbildningen av föreståndarinnor skulle givetvis då komma att has om hand av en dylik undervisningsanstalt. Socialstyrelsen uttalar, att frågan om att tillskapa en central statlig utbildning av olika kategorier av vårdpersonal är av utomordentlig betydelse för hela socialvården, varför styrelsen föreslår, att en utredning i denna fråga snarast igångsätts.

I avvaktan på en dylik särskild utbildningsanstalt framläggs förslag om fördubbling av de kurser, som nu anordnas av Svenska socialvårdsförbundet, varjämte socialstyrelsen skulle erhålla särskilt uppdrag att anordna två kompletteringskurser per år för sådana föreståndarinnor, som icke erhållit tillfredsställande utbildning men ändå innehar tjänst som föreståndarinnor på ålderdomshem.

För att vinna klarhet rörande behovet av föreståndarinnor i den framtida ålderdomshemsvården har flera undersökningar verkställts dels rörande de nuvarande personalförhållandena, dels rörande ökningen av vårdplatser och därmed följande behov av ytterligare utbildad personal.

Från år 1938 till år 1946 hade antalet ålderdomshem minskat med 42 från 1 433 till 1 391. Antalet vårdplatser utgjorde 39 185 år 1946, vilket innebär en minskning under samma tid med i runt tal 3 200. Totala antalet

God anstaltspersonal skall väcka intressen hos våra gamla. Sällskapsspel eller märkning — båda delarna lika betydelsefulla.

platser per 1 000 av folkmängden över 65 år var år 1946 58,7 på landsbygden och 64,1 i städerna. För år 1938 var motsvarande siffror 66,6 resp. 86,7. Man kan alltså konstatera en kraftig minskning av antalet platser i förhållande till antalet åldringar. Härtill har bidragit den nyssnämnda minskningen av antalet ålderdomshem och vårdplatser men i ännu högre grad det ökade antalet åldringar. Under 1949—1950 har ett väsentligt tillskott av vårdplatser framkommit genom en intensifierad byggnadsverksamhet. Under 1950 torde byggnadstillståndsgivningen för ålderdomshem icke komma att understiga 20 milj. kr, vilket torde innebära, att 1 300 nya vårdplatser kommer att uppföras. Genom ökad inredning av enkelrum skärs samtidigt även vårdplatsantalet ned successivt varför troligen totalt någon ökning knappast kan sägas uppkomma.

Enligt den verkställda utredningen hade icke mindre än 862 hem eller 70 % av landsbygdens ålderdomshem högst 20 platser, vilket motsvarar 50 % av totala platsantalet. Dessa hem rymde sammanlagt 12 127 platser. I städerna förekom endast i få fall, att hemmen hade högst 20 platser.

Av väsentlig betydelse för bedömandet av personalbehovet vid ålderdomshemmen är frågan vilket antal ålderdomshem man bör räkna med under den närmaste framtiden. Då det ankommer på de enskilda kommunerna själva att i första hand pröva behovet av ålderdomshem, är det givetvis vanskligt att göra en dylik beräkning.

Som framgår av de i det föregående lämnade uppgifterna minskades an-

talet ålderdomshem under åren 1938—1946 från 1 433 till 1 391. Minskningen torde så gott som helt vara föranledd av att vissa små hem lagts ned, vilka hem i allmänhet torde ha varit ytterst bristfälliga. Mången gång torde svårigheten att anskaffa personal ha gjort det omöjligt att vidare upprätthålla driften vid hemmet.

Här uppställer sig frågan, om den konstaterade minskningen av antalet hem kan beräknas komma att fortsätta. Vid besvarandet av denna fråga måste i första hand två faktorer beaktas. Den ena är den ökning av antalet åldringar, som äger rum under de närmaste decennierna. Den andra är en på många håll pågående strävan att slopa de minsta hemmen med färre än 20 platser och i stället koncentrera vården till större hem med 25—60 platser. En pådrivande faktor härvidlag utgör den ändrade kommunindelning, som kommer att träda i kraft den 1 jan. 1952.

Antalet personer över 65 års ålder, alltså personer i de åldrar, då behovet av vård på ålderdomshem företrädesvis inträder, utgjorde år 1940 i runt tal 599 000. År 1955 beräknas antalet till omkring 786 000, år 1970 till omkring 955 000 och år 1980 till omkring 1 075 000. Detta innebär en ökning från år 1940 till år 1980 med i runt tal 80 %. Av allt att döma synes man böra räkna med en minst lika stor ökning av antalet personer, som kan vara i behov av ålderdomshemsvård.

Vid bedömande av ålderdomshemsklientelets storlek bör även beaktas den avsedda förändringen av ålderdomshemmen från fattigvårdsanstalter till kommunala inackorderingshem, vilka är avsedda att bereda vård åt alla, som är i behov av vård på sådant hem. Den höjning av ålderdomshemmens standard, vilken är avsedd att genomföras, allteftersom förhållandena medger, kommer helt säkert att kraftigt stegra efterfrågan på ålderdomshemsplatser. Med ledning av erfarenheterna rörande platsbehovet i kommuner, som redan anordnat hem med i stort sett den standard, som socialvårdskommittén syftar till, torde man med hänsyn tagen även till ökningen av antalet personer i högre åldrar kunna räkna med ett genomsnittligt platsbehov på ålderdomshem av omkring 10 platser per 1 000 invånare. Detta innebär, att plats skulle kunna beredas för i medeltal ca 10 % av åldringarna över 67 år.

Efter en ingående diskussion av kommunindelningsreformens inverkan på antalet ålderdomshem i framtiden anförs, att någon väsentlig nedgång av ålderdomshemmens antal av denna anledning icke torde vara att räkna med under de närmaste åren, men på lång sikt torde en viss minskning komma att äga rum. Utredningen beräknar, att antalet ålderdomshem i landskommunerna så småningom kommer att kunna uppskattas till i runt tal 900, medan i städerna ålderdomshemmen så småningom beräknas stiga från 140 till 200. År 1962 har antalet ålderdomshem i hela riket beräknats till 1 300. Denna siffra kommer sedan så småningom att minska till 1 100. Varje ålderdomshem måste ha en föreståndarinna, och det beräknas att minst 100 hem även måste ha en biträdande föreståndarinna.

Enligt en av socialstyrelsen år 1947 verkställd undersökning rörande föreståndarinnor fördelade sig dessa på följande sätt med avseende på skolutbildning.

Antal föreståndarinnor med:	Totalt	%
Folkskola, enbart	166	12
Folkskola + fortsättningsskola	696	51
Folkhögskola	359	27
Normalskolekompetens	61	5
Realexamen	31	2
Annan skolutbildning	47	3
Summa	1 360	100

Bortåt $^2/_3$ av föreståndarinnorna hade som skolunderbyggnad endast folkskola, i regel dock påbyggd med fortsättningsskola. Ca $^1/_4$ hade genomgått folkhögskola, medan blott 5 % hade normalskolekompetens och 2 % realexamen.

Ett sammandrag av föreståndarinnornas yrkesutbildning lämnas i nedanstående tablå.

	Antal	Procent av samtliga föreståndarinnor
Socialvårdsförbundets 3-åriga kurs	431	32
Sjuksköterskeexamen	97	7
Diakonissexamen	43	3
Hemsysterutbildning	58	4
Praktik på sjukhus	769	57
Barnavårdspraktik	173	13
Hushållsskola o. dyl.	196	14
Andra kurser	251	19

Endast omkring $^1/_3$ av samtliga föreståndarinnor hade alltså erhållit särskild utbildning för sitt yrke. Över hälften hade sjukhuspraktik av ett eller annat slag, men blott 7 % var utbildade sjuksköterskor. Dessa sistnämnda fanns i stor utsträckning på de allra största hemmen. Gruppen andra kurser innefattar bl. a. ett fåtal utbildade ekonomiföreståndarinnor (20 st), skolkökslärarinnor (5 st), diplomerade från socialinstitut (3 st) samt kortare sjukvårdskurser, sömnadskurser etc.

En närmare analys av nyrekryteringsbehovet till de 1 400 tjänsterna har visat, att det under de tre närmaste femårsperioderna behövs ett tillskott av 75—85 föreståndarinnor per år, medan den hittillsvarande utbildningen genom Svenska socialvårdsförbundet icke omfattat mer än ca 30 per år.

I utredningen lämnas en ingående redogörelse för principerna för de nuvarande utbildningskurserna. En översyn av utbildningen har verkställts, som resulterat i förslag till något omlagda kursplaner. De föreslagna kursplanerna innebär bl. a., att vissa prövade principer i fråga om sjuksköterskeutbildningen också skulle komma till användning i större utsträckning än hittills i fråga om föreståndarinneutbildningen.

Beträffande omfattningen av de föreslagna nya kurserna framhålls, att socialvårdsförbundet bör anordna två kurser årligen med 60 elever, och att i varje fall två kurser skall anordnas, så snart minst 40 kvalificerade sökande anmäler sig till en årskurs.

Under hänvisning till att mer än hälften av de föreståndarinnor, som nu är i tjänst på olika ålderdomshem, saknar för sitt yrke önskvärd eller tillräcklig utbildning, föreslår socialstyrelsen, att 1—2 kompletteringskurser årligen skall anordnas genom socialstyrelsens försorg. En ganska ingående erfarenhet har i socialvårdsbyrån erhållits rörande kompletteringskurser för hemvårdarinnor, vilka kurser ordnas på olika slag av utbildningsanstalter i riket. Erfarenheter från dessa kurser skulle komma till stor nytta vid kompletteringskurser på olika folkhögskolor, lanthushållsskolor o. dyl.

Arbetsterapi i det fria. Föreståndarinnan måste bland sina gäster visa att hon har ingående kunskaper i olika handaslöjder.

Föreslagna kompletteringskurser skulle fortgå, tills samtliga icke förut utbildade föreståndarinnor haft tillfälle att bevista sådana kurser. I utredningen har framlagts detaljerade förslag till kursplaner. Kurserna föreslås pågå under 3 ½ månader, varav en månad skulle omfatta hospitering på ett eller två ålderdomshem, som är kända som särskilt välskötta. Varje kompletteringskurs skulle omfatta högst 20 elever, som förläggs till internat. De två första kurserna blir försökskurser och föreslås förlagda till Stockholmstrakten. Deltagarna skall erlägga kostnaden för kost, men i övrigt skulle icke någon avgift utgå.

Kompetenskravet för föreståndarinnetjänsterna har också varit uppe till ingående överläggning. Socialstyrelsen föreslår, att såsom föreståndarinna endast bör anställas den som erhållit erforderlig utbildning för yrket. Sådan utbildning bör avse fullständig kurs, som anordnas av Svenska socialvårdsförbundet. Det föreslås, att kompetenskravet genomförs beträffande alla nyanställningar fr. o. m. 1955, men att bestämmelser utfärdas redan 1951.

För genomförande av den planerade utbildningen av föreståndarinnor har socialstyrelsen beräknat, att för budgetåret 1951/52 erfordras sammanlagt 77 500 kr. Den årliga kostnaden för utbildningskurser skulle därefter kräva 118 800 kr. I dessa belopp har inräknats erforderliga stipendier åt eleverna.

Nyblivna änkors ekonomiska förhållanden m. m.

Socialstyrelsen har för änkepensioneringskommitténs räkning undersökt ett antal nyblivna änkors ekonomiska förhållanden och levnadsvillkor i övrigt. Syftet med denna undersökning var att ge kommittén aktuella siffror, som kunde belysa omfattningen av de ekonomiska problem en änka har att lösa. På dessa siffror skulle kommittén sedan basera sin utredning av frågan om änkepension och andra former av bidrag till familjer utan försörjare. Tidigare har i denna tidskrift (Soc. Medd. 1949, sid. 838) redogjorts för undersökningens uppläggning, urvalsmetodiken och intervjuarorganisationen. I denna artikel lämnas nu en redogörelse för de resultat, som gäller ekonomiska förhållanden. I nästa nummer behandlas änkornas utbildning och yrkeserfarenhet.

Urvalet gjordes bland dem som blivit änkor under 1948. Av de ursprungligen utlottade 835 änkorna deltog 716, dvs. 86 %, i undersökningen (tab. 1); 6 % tillhörde inte populationen, dvs. den grupp som skulle undersökas, och 1 % utgick på grund av fel i död- och begravningsböckerna, medan 7 % av bortfallet orsakades av vägran, sjukdom, oanträffbarhet och bristfälliga uppgifter. En viss kännedom har emellertid genom intervjuarnas rapporter och uppgifter från socialregistren erhållits även om de 32 änkor, som vägrat att låta sig intervjuas: 24 av dem levde i goda ekonomiska förhållanden, medan sex, därav en med tre minderåriga barn, hade svårigheter med ekonomin och helt eller till större delen var hänvisade till sin folkpension.

Förutom bortfallet, som förrycker materialets representativitet i viss utsträckning, finns andra felmöjligheter, som det är skäl att ta hänsyn till vid bedömningen av resultaten. I en sampling får man räkna med att vissa slumpvariationer kan spela in och ge en felmarginal i båda riktningarna. Dessutom måste man gardera sig för vissa mätningsfel, då man som regel endast har intervjuobjektens minnesuppgifter att gå efter; dessa torde stundom ha varit ganska inexakta, enär de avsåg förhållanden, som i vissa fall låg upp till ett par år tillbaka i tiden. I allmänhet har änkorna välvilligt ställt sig till förfogande och varit intresserade av undersökningen. I en del fall har det dock hänt, att änkan inte kunnat eller velat lämna alla uppgifter, men att blanketten på de flesta punkter varit användbar; i sådana fall har den givetvis medtagits och därför förekommer i en del tabeller ett antal änkor, för vilka uppgift saknas.

På grund av sitt ringa antal överrepresenterades de yngre änkorna (vilkas män var födda 1900 eller senare) avsiktligt i urvalet. För att återställa den rätta proportionen mellan äldre och yngre änkor har siffrorna för de förra multiplicerats med 3; i de resultat, som redovisas i det följande, är totalantalet änkor därför 1 724 i stället för 716.

Tab. 1. Antal änkor i enkätmaterialet och antal bortfall av olika slag

	Antal yngre änkor	Antal äldre änkor	Samtliga (ej vägda tal)	Yngre änkor %	Äldre änkor %	Samtliga (ej vägda tal) %
I enkätmaterialet	212	504	716	87·3	85·1	85·8
Ej tillhörande populationen	18	32	50	7·4	5·5	6·0
Avlidna	5	25	30	2·1	4·3	3·6
Bosatta utomlands	2	6	8	0·8	1·0	1·0
Omgifta	11	1	12	4·5	0·2	1·4
Fel i död- och begravningsböckerna	2	11	13	0·8	1·8	1·5
Män felaktigt förda som gifta vid dödsfallet	—	2	2	—	0·3	0·2
Andra fel	2	9	11	0·8	1·5	1·3
Vägran m. m.	11	45	56	4·5	7·6	6·7
Vägrare	8	24	32	3·3	4·1	3·8
Sjuka	—	14	14	—	2·4	1·7
Oanträffbara	2	2	4	0·8	0·3	0·5
Blanketten kasserad på grund av ofullständiga uppgifter	1	5	6	0·4	0·8	0·7
Totalt antal ursprungligen samplade änkor	243	592	835	100·0	100·0	100·0

Ålder. Medelåldern bland änkorna var hög; yngre än 55 år var endast 31 %, mellan 55 och 66 år 32 % och 67 år eller äldre 37 %. För att kontrollera urvalets representativitet har i tab. 2 även redovisats åldersfördelningen bland samtliga nyblivna änkor. Tyvärr finns ännu inga siffror tillgängliga för 1948; det sista bearbetade året är 1947. En del av de avvikelser, som finns mellan populationen och urvalet, kan bero på att vissa olikheter föreligger mellan olika år. Som synes är avvikelserna dock inte stora.

Tab. 2. Åldersfördelningen bland nyblivna änkor i urvalet och bland nyblivna änkor 1947

Ålder, år	I urvalet		Bland nyblivna änkor 1947, %	Skillnad i % mellan urvalet och nyblivna änkor 1947
	Antal	%		
—29	37	2·1	2·3	— 0·2
30—39	101	5·9	5·8	+ 0·1
40—49	236	13·7	11·3	+ 2·4
50—54	154	8·9	9·2	— 0·3
55—66	557	32·3	31·6	+ 0·7
67—74	375	21·8	22·8	— 1·0
75—	264	15·3	17·0	— 1·7
Samtliga	1 724	100·0	100·0	

Äktenskapets varaktighet. Större delen av äktenskapen hade ingåtts för mer än 30 år sedan. I åldrarna 55—66 år hade endast 1 % varit gifta mindre än 5 år. För 50—54-åringarna var motsvarande siffra 6 %, för 40—49-åringarna 5 %, för 30—39-åringarna 17 % och för den yngsta åldersklassen, under 29 år, 60 %.

De avlidna männens yrkesfördelning. På grund av den åldersfördelning, som änkorna uppvisade, var närmare hälften av männen yrkeslösa vid sin död; det procentuella antalet ökade helt naturligt med åldern och var 14 % i de tre lägsta åldersklasserna och 77 % i den högsta. Fördelningen efter näringsgren och socialklass framgår av sammanställningen nedan.

Mannens arbetsområde	%	Därav egna företagare	Därav anställda
Yrkeslös	47·7	—	—
Jordbruk med binäringar	14·9	11·2	3·7
Industri och hantverk	22·6	3·2	19·4
Handel och samfärdsel	11·3	2·3	9·0
Allmän förvaltningstjänst och fria yrken	3·5	0·3	3·2
Samtliga	100·0	17·0	35·3

Barnantal. Mer än hälften av änkorna (52 %) hade tre eller flera barn, och 26 % hade fem eller flera; barnlösa var 10 %. Räknar man endast med minderåriga barn, såsom skett i det följande, finner man, att till följd av änkornas höga genomsnittsålder endast 19 % hade barn under 16 år och endast 9 % mer än ett sådant. Hela antalet barn under 16 år var 595; de fördelade sig efter ålder på följande sätt:

	Antal barn	%
Under 16 år	595	100·0
» 14 »	471	79·2
» 12 »	374	62·9
» 10 »	297	42·9
» 7 »	194	32·6

*

Svårigheten att reda upp de kostnader, som orsakas av dödsfallet, är det ena av de två stora ekonomiska problem, som änkan ställs inför, och som denna undersökning har avsett att belysa; det andra är mer långsiktigt och gäller ekonomin efter dödsfallet: inkomstens storlek, absolut och i relation till förhållandena före dödsfallet, förmögenhetens storlek och förändringarna i denna. Med det senare av dessa två problem sammanhänger änkans utbildning och förvärvsverksamhet.

Utgifter och inkomster i samband med dödsfallet. Utgifterna på grund av dödsfallet, som för samtliga änkor i genomsnitt utgjorde 1 536 kr, dominerades helt av kostnaderna för begravning och sorgkläder (tab. 3). Sådana hade redovisats av alla och innefattar förutom rena begravningskostnader även utgifter för förplägnad av begravningsgästerna, gravsten och sorgkläder, begravningsentreprenörens bonus, annonseringskostnader m. m. De låg på ett genomsnitt av 1 237 kr och steg med ökad familjeinkomst från 826 kr i den lägsta inkomstklassen till 2 212 kr i den högsta. Kostnader för bouppteckning och boutredning hade förekommit i 86 % av fallen; de återstående torde ha fått uppskov med uppgörande av bouppteckning och hade på grund härav ställt denna kostnad på framtiden. Medelutgiften för denna post var liten. Obetalda läkarkostnader förekom i 43 % av fallen och i unge-

Tab. 3. Änkor med olika årsinkomst 1947, procentuellt fördelade efter förekomst av olika slag av utgifter på grund av dödsfallet samt utgifternas storlek i medeltal, kr

Inkomst 1947, kr	Antalet änkor (i %) med nedanstående utgifter				Medelutgift (i kr) för dem som haft nedanstående utgifter			
	Begravningskostnader	Obetalda läkarkostnader	Kostnad för bouppteckning och boutredning	Arvs- och kvarlåtenskapsskatt[1]	Begravningskostnader	Obetalda läkarkostnader	Kostnad för bouppteckning och boutredning	Arvs- och kvarlåtenskapsskatt[1]
—1 999	100·0	41·5	85·9	5·7	826	146	41	179
2 000—2 999	100·0	40·8	85·1	7·5	954	77	42	170
3 000—4 999	100·0	43·6	83·6	10·9	1 136	112	54	226
5 000—6 999	100·0	40·1	89·2	13·5	1 279	112	89	635
7 000—9 999	100·0	43·9	85·7	12·2	1 618	133	99	328
10 000—	100·0	50·3	85·6	32·9	2 212	443	328	3 825
Okänd inkomst	100·0	42·1	78·9	—	1 189	39	61	—
Samtliga	**100·0**	**42·7**	**85·7**	**12·0**	**1 237**	**155**	**89**	**1 305**

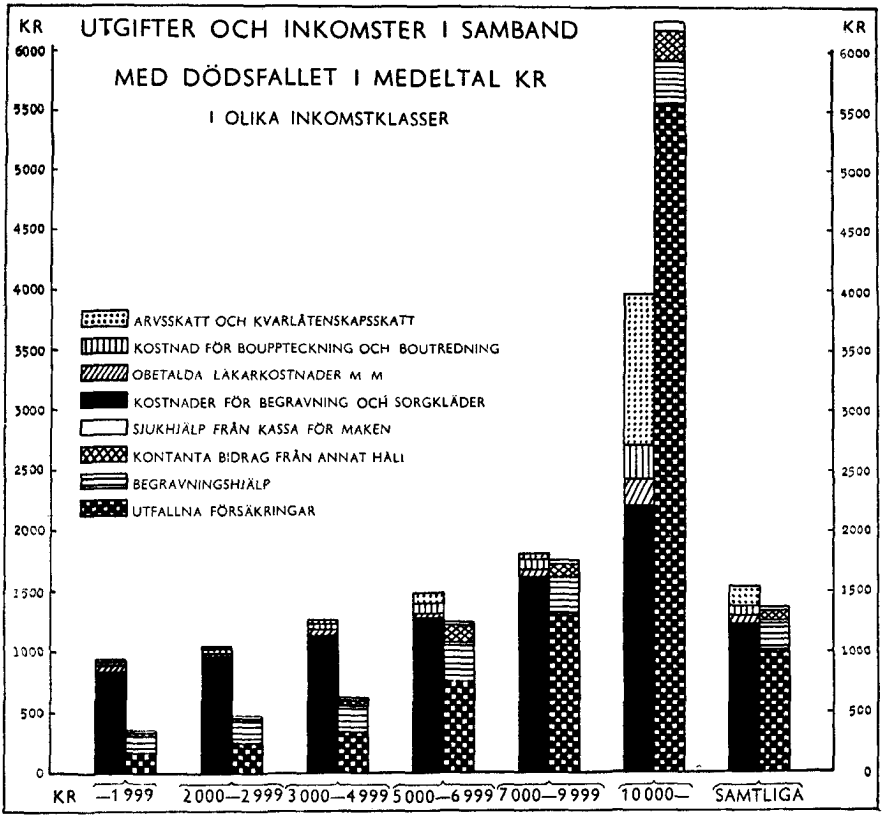
får lika stor utsträckning inom alla inkomstklasser; medeltalet var däremot väsentligt högre i den högsta inkomstklassen än i övriga. Arvs- och kvarlåtenskapsskatt hade erlagts av 12 % med i medeltal 1 305 kr. Såväl procent- som medeltalet steg med inkomsten; mellan de två högsta inkomstklasserna var ökningen synnerligen markant.

Inkomsterna på grund av dödsfallet uppgick i genomsnitt till 1 362 kr,

Tab. 4. Änkor med olika årsinkomst 1947 och olika barnantal, procentuellt fördelade efter förekomst av olika slag av inkomster på grund av dödsfallet samt inkomsternas storlek i medeltal, kr

	Antalet änkor (i %) med nedanstående inkomster				Medelinkomst (i kr) för dem som haft nedanstående inkomster			
	Utfallna försäkringar	Begravningshjälp	Kontanta bidrag från annat håll	Sjukhjälp från kassa för maken	Utfallna försäkringar	Begravningshjälp	Kontanta bidrag från annat håll	Sjukhjälp från kassa för maken
Inkomst 1947, kr								
—1 999	14·7	42·9	3·5	3·8	1 077	406	341	63
2 000—2 999	19·2	59·6	7·6	7·1	1 249	315	315	36
3 000—4 999	26·4	46·9	13·4	10·5	1 239	516	260	158
5 000—6 999	37·0	51·2	20·3	11·8	2 049	622	746	171
7 000—9 999	51·6	46·8	19·5	11·6	2 572	635	562	149
10 000—	61·1	41·3	19·8	12·6	9 116	888	1 235	551
Okänd inkomst	43·9	51·2	12·2	14·6	1 521	444	366	225
Antal barn								
0	26·0	46·4	10·4	9·3	2 755	550	425	167
1	56·0	52·2	24·7	8·8	3 593	481	1 011	502
2	48·2	60·2	25·3	6·0	6 003	483	394	142
3 el. fl.	64·5	50·0	24·2	11·3	3 117	428	1 589	174
Samtliga	**39·1**	**47·9**	**13·0**	**9·0**	**3 189**	**533**	**623**	**202**

[1] Endast den arvsskatt som änkan och hennes minderåriga barn erlagt; av kvarlåtenskapsskatten så stor del som är proportionell mot den del av förmögenheten som tillfallit änkan och hennes minderåriga barn.

varför ett underskott i förhållande till utgifterna på 174 kr uppkom (tab. 4). Sambandet mellan årsinkomsten 1947 och inkomsten vid dödsfallet var starkt. Ökningen var här — liksom beträffande utgifterna — särskilt kraftig mellan de båda högsta inkomstklasserna. Den orsakades nästan helt av ökningen i utfallna försäkringar: det procentuella antalet änkor med sådan inkomst ökade med 10 % och det utbetalade beloppet med 6 544 kr.

Även begravningshjälpen varierade med inkomsten, men stegringen var ganska liten; i den lägsta inkomstklassen utbetalades i medeltal 406 kr och i den högsta 888 kr. Den utgjorde endast omkring $^1/_5$ av begravningskostnaderna. Närmare hälften hade emellertid haft förmånen av sådan hjälp, tydligen dock inte till ett belopp, som täckt kostnaderna.

Medelinkomsten steg med ökat barnantal[1] från 1 023 kr i 0-barnsfamiljerna till 3 293 kr i 2-barnsfamiljerna; för 3- och flerbarnsfamiljerna minskade den till 2 629 kr. Antalet familjer, som erhållit försäkringar, ökade från

[1] Begreppet barn avser här och i fortsättningen endast minderåriga, dvs. barn födda 1932 eller senare.

26 % i 0-barns- till 65 % i 3- och flerbarnsfamiljerna. Det utbetalade beloppet var däremot högst i 2-barnsfamiljerna. Kontanta bidrag (ej till begravningen) var störst för 3- och flerbarnsfamiljerna, beroende på att större penningsummor genom tidningars och vissa organisationers försorg insamlats till änkor med många minderåriga barn.

För 69 % av änkorna översteg utgifterna inkomsterna; underskottet uppgick i de flesta fall till högst 2 000 kr men var större för 9 %. För 4 % gick utgifter och inkomster jämnt upp, medan för 24 % inkomsterna översteg utgifterna, därav i 4 % med mer än 4 000 kr.

Om man beräknar nettoinkomsten i samband med dödsfallet (inkomster minus utgifter) och ställer den i relation till utgifternas storlek, delas änkorna härigenom i två kategorier. Den ena utgörs av sådana som saknade försäkringar; underskottet ökade för dem med ökade utgifter. Den andra består av sådana som hade försäkringar; för dem tenderade överskottet att öka trots ökade utgifter, beroende på att man ansåg sig kunna lägga ner en allt större summa på begravningen, ju större inkomsterna vid dödsfallet var.

Ekonomin efter dödsfallet. *Inkomstförhållanden.* Inkomsten omfattar förutom lön, avkastning av kapital, fastighet och egen rörelse även sociala förmåner i form av folkpension, barnbidrag, understöd från fattigvårdsstyrelse m. m. samt naturaförmåner, värderade enligt taxeringsmyndigheternas normer. De redovisade beloppen avser familjeinkomsten, dvs. för den tid då mannen ännu levde mannens och hustruns sammanlagda inkomst, därefter hustruns. Av hemmavarande barns inkomst har endast medräknats den del, med vilken de betalade för sig hemma. Inkomstsiffror har insamlats för tre perioder: 1947, de tre sista månaderna före dödsfallet och tiden efter dödsfallet. De resultat, som framkommit, redovisas i tab. 5.

Medianinkomsten[1] för 1947 var 50 kr lägre än motsvarande inkomst för de tre sista månaderna före dödsfallet. Relationen mellan siffrorna kan synas förbluffande, men man måste hålla i minnet, att de tre sista månaderna före dödsfallet för de flesta inföll under 1948, då folkpensionsbeloppen höjts, de allmänna barnbidragen införts och bostadsbidragsverksamheten för barnrika familjer utökats.

Medianinkomsten efter dödsfallet var i hela massan 2 460 kr och steg med ökat barnantal, beroende dels på den med barnantalet sammanhängande åldersfördelningen, som möjliggör för änkor med barn att i större utsträckning än övriga söka sig ut på arbetsmarknaden, dels på de större sociala förmåner, som tillfaller änkor med barn. Tab. 5 visar också, att inkomstreduceringen till följd av familjeförsörjarens frånfälle minskade med ökat barnantal. För samtliga familjer utgjorde medianinkomsten 58 % av 1947 års och 57 % av inkomsten de tre sista månaderna före dödsfallet. En jämförelse mellan tiden före och efter dödsfallet är emellertid svår att göra, enär dels en allmän lönestegring skett mellan 1947 och 1948, dels de sociala förmånerna ökat i omfattning mellan dessa båda år.

[1] Medianinkomsten är den inkomst, som 50 % av inkomsttagarna överstiger och 50 % understiger och är alltså inkomstbeloppet för den mellersta inkomsttagaren i totalmassan.

Tab. 5. Medianinkomsten 1947, de tre sista månaderna före dödsfallet och efter dödsfallet för änkor med olika barnantal och ålder

	1947, kr	De tre sista månaderna före dödsfallet, kr [1]	Efter dödsfallet		
			kr [2]	i % av inkomsten	
				1947	de tre sista månaderna före dödsfallet
Antal barn					
0	3 790	3 840	2 140	56·5	55·7
1	5 500	5 400	3 550	64·5	65·7
2	5 700	6 120	4 100	71·9	67·0
3 el. fl.	6 310	7 360	5 620	89·1	76·4
Ålder, år					
—29	5 500	5 400	3 800	69·1	70·4
30—39	6 340	6 360	5 030	79·3	79·1
40—49	6 260	6 000	3 860	58·8	61·3
50—54	5 190	5 280	2 800	53·9	53·0
55—66	4 310	4 480	2 300	53·4	51·3
67—74	3 260	3 480	2 070	63·5	59·5
75—	1 990	3 040	1 990	100·0	65·5
Samtliga	**4 270**	**4 320**	**2 460**	**57·6**	**56·9**

Inkomsten 1947 avtog med ökad ålder redan fr. o. m. 40 år. Samma förhållande framträdde för de två andra perioderna. Även spridningen minskade med ökad ålder, men en bestämd tendens till nedgång gjorde sig 1947 och de tre sista månaderna före dödsfallet inte gällande förrän från 55-årsåldern; efter dödsfallet avtog spridningen däremot redan från den lägsta åldersgruppen. Medianinkomsterna 1947 och de tre sista månaderna före dödsfallet överensstämde rätt väl i alla åldersgrupper utom i den högsta, 75 år och däröver, i vilken den ökat med 53 %, till största delen beroende på de höjda folkpensionerna. Efter dödsfallet hade en inkomstreducering skett över lag men bland de yngre i mindre utsträckning än bland de äldre.

Hustruns andel av totalinkomsten utgjorde 1947 14 %. Den bestod till stor del av de bidrag, som hemmavarande barn lämnade för mat och husrum, för de äldre dessutom av folkpension. Förvärvsverksamhet förekom däremot endast i liten omfattning, vilket kommer att belysas i en senare artikel. För de tre sista månaderna före dödsfallet hade hustruns inkomst ökat till 21 % av familjeinkomsten, vilket har sin förklaring i de vid denna tidpunkt införda barnbidragen.

Understöd och bidrag från socialvården, som förutom fattigvårdsunderstöd även innefattar folkpensioner, barnbidrag, bidrag från sjukkassa, arbetslöshetskassa och riksförsäkringsanstalten, hade mellan 1947 och de tre sista månaderna före dödsfallet mer än fördubblats både absolut sett och i förhållande till totalinkomsten; efter dödsfallet var det absoluta talet nästan dubbelt och relativtalet i det närmaste tre gånger så stort som 1947. Såväl 1947 som

[1] Inkomsten har multiplicerats med 4 för att bli jämförbar med 1947 års.
[2] Inkomsten har omräknats att för alla avse ett års.

Tab. 6. De undersökta familjerna fördelade efter barnantal, ålder och förekomst av fattigvårdsunderstöd under 1947 och 1949

	Hela antalet familjer	Därav med fattigvårdsunderstöd					
		endast 1947	både 1947 och 1949	endast 1949	endast 1947 %	både 1947 och 1949 %	endast 1949 %
Antal barn							
0	1 392	86	40	30	6·2	2·9	2·2
1	185	13	9	12	7·0	4·9	6·5
2	83	5	5	10	6·0	6·0	12·0
3 el. fl.	64	7	3	8	10·9	4·7	12·5
Ålder, år							
—29	37	1	1	4	2·7	2·7	10·8
30—39	101	8	2	10	7·9	2·0	9·9
40—49	236	5	8	16	2·1	3·4	6·8
50—54	154	16	10	3	10·4	6·5	1·9
55—66	557	27	21	15	4·8	3·8	2·7
67—74	375	33	9	6	8·8	2·4	1·6
75—	264	21	6	6	8·0	2·3	2·3
Samtliga	**1 724**	**111**	**57**	**60**	**6·4**	**3·3**	**3·5**

de tre sista månaderna före dödsfallet var inkomsterna från socialvården i procent av totalinkomsten högst i 0-barnsgruppen. För tiden efter dödsfallet hade en omsvängning skett därhän, att 3- och flerbarnsfamiljerna hade det högsta procenttalet.

De sociala förmånerna betydde såväl 1947 som de tre sista månaderna före dödsfallet mest för de gamla; ökningen mellan de två perioderna var också störst för de båda högsta åldersklasserna, medan mellan de tre sista månaderna före dödsfallet och tiden efter dödsfallet ökningen i de lägre åldersklasserna var den kraftigaste; de sociala förmånernas betydelse var dock även efter dödsfallet störst för de äldre.

År 1947 åtnjöt 10 % av samtliga familjer understöd från fattigvården; det procentuella antalet ökade med ökat barnantal och var i 0-barnsfamiljerna 9 och i 3- och flerbarnsfamiljerna 16 (se tab. 6). På grund av den avsevärda ökningen av de sociala förmånerna efter 1947 hade antalet familjer med fattigvårdsunderstöd nedgått till 7 % 1949 (6 % hade helt lämnat fattigvårdsklientelet, medan 3 % kommit till), trots att familjeförsörjarens inkomst försvunnit. Det procentuella antalet familjer med fattigvårdsunderstöd visade en ännu mera påtaglig stegring efter barnantal 1949 än 1947; det var endast 5 % för 0-barnsfamiljerna men 18 % för 2-barns- och 17 % för 3- och flerbarnsfamiljerna. Detta förhållande skulle kunna tyda på att de sociala förmånerna varit tillfyllest i större utsträckning för de barnlösa, huvudsakligen folkpensionärerna, än för barnfamiljerna.

Förmögenhetsförhållanden. De uppgifter, som bearbetats angående förmögenhetsförhållandena, avser tillgångarnas och skuldernas storlek den $^{31}/_{12}$ 1947 och vid dödsfallet samt storleken av förändringarna i nettoförmögenheten under 1947 och efter dödsfallet.

Tab. 7. Medianförmögenhetens storlek den 31/12 1947 och vid dödsfallet för änkor med olika barnantal, ålder och årsinkomst

	Medianförmögenhetens storlek (i kr)			Medianförmögenhetens storlek (i kr)	
	31/12 1947	vid dödsfallet		31/12 1947	vid dödsfallet
Antal barn			*Inkomst 1947, kr*		
0	5 489	5 436	—1 999	3 500	3 545
1	1 556	2 138	2 000—2 999	3 579	3 167
2	801	814	3 000—4 999	3 556	3 400
3 el. fl.	3 875	2 455	5 000—6 999	5 096	5 096
			7 000—9 999	4 143	4 615
Ålder, år			10 000—	24 500	19 999
			Okänd inkomst	2 500	3 167
—29	— 1	— 285			
30—39	1 353	1 235	Samtliga	**4 504**	**4 471**
40—49	3 310	3 588			
50—54	2 999	3 500			
55—66	6 280	6 280			
67—74	5 278	5 476			
75—	6 000	5 833			

Några större förändringar hade som regel inte inträffat mellan den 31/12 1947 och tidpunkten för mannens bortgång; medianen var vid båda tidpunkterna omkring 4 500 kr (tab. 7). Enstaka stora förmögenheter hade visserligen reducerats, beroende på att förmögenhetsägarna omedelbart före sin död delat hela eller en del av förmögenheten mellan sina barn, men detta förhållande påverkade inte medianförmögenheten i nämnvärd mån; i medelförmögenheten märktes det desto mer.

Medianförmögenheten var större i 0-barnsfamiljerna än i barnfamiljerna, en följd av den högre genomsnittsåldern för individerna i den förra gruppen. Likaså förekom de flesta större förmögenheterna inom denna familjetyp. Negativ förmögenhet (skulder större än tillgångar) förekom i drygt 8 % av fallen.

Förmögenheten steg med ökad ålder men avtog något från 67-årsåldern; medianen var för den lägsta åldersgruppen t. o. m. negativ, ÷ 1 kr vid slutet av 1947 och ÷ 285 kr vid dödsfallet; för 55—66-åringarna var den 6 280 kr vid båda tillfällena och för den högsta åldersklassen 6 000 resp. 5 833 kr.

Medianförmögenheten företedde ingen påtaglig samvariation med inkomstens storlek 1947. Inkomsttagare med upp till 5 000 kr hade mellan 3 000 och 4 000 kr i förmögenhet; i inkomstklassen 5 000—6 999 kr var medianförmögenheten drygt 5 000 kr men föll sedan något. För inkomsttagare på 10 000 kr eller mer låg den dock avsevärt mycket högre än för övriga. Anmärkningsvärt är, att det relativa antalet änkor med negativ nettoförmögenhet tycktes stiga med inkomsten; högst låg såväl vid slutet av 1947 som vid tiden för dödsfallet inkomsttagare med en inkomst på 10 000 kr eller mer, vilka ju samtidigt uppvisade den största medianförmögenheten.

Tab. 8. Den genomsnittliga förmögenhetsförändringen under 1947 och efter dödsfallet för änkor med olika barnantal, ålder och årsinkomst efter dödsfallet

	Genomsnittlig förmögenhetsförändring (i kr)			Genomsnittlig förmögenhetsförändring (i kr) efter dödsfallet
	1947	efter dödsfallet		
Antal barn			*Årsinkomst efter dödsfallet, kr*	
0	— 238	— 167	— 999	— 1 201
1	102	1 112	1 000—1 999	— 440
2	377	1 531	2 000—2 999	— 189
3 el. fl.	— 243	854	3 000—4 999	— 99
Ålder, år			5 000—6 999	322
—29	— 184	368	7 000—9 999	136
30—39	710	1 847	10 000—	7 287
40—49	— 262	474	Okänd inkomst	34
50—54	— 208	181	Samtliga	93
55—66	430	— 313		
67—74	— 1 395	— 94		
75—	92	93		
Samtliga	171			

Den genomsnittliga förmögenhetsförändringen var negativ 1947 men positiv för tiden efter dödsfallet.[1] De siffror, som framkommit för den senare perioden, ger emellertid inte en helt riktig bild av hur mycket kapital, som *normalt* åtgår för löpande konsumtion eller som *normalt* sparas. I många fall utföll ju vid dödsfallet försäkringar, vilka sedan, till hela sitt belopp eller till en del, lagts till den övriga förmögenheten och därför kommit att registreras som en förmögenhetsökning. En viss motvikt mot detta utgör dock förhållandet, att minskningar av förmögenheten, som gjorts för att täcka begravningskostnaderna, faller på tiden efter dödsfallet. En genomsnittlig förmögenhetsminskning förekom 1947 dels i 0-barnsfamiljerna, som företrädesvis utgjordes av gamla, vilkas enda inkomst var pension, dels i 3- och flerbarnsfamiljerna. Efter dödsfallet återigen var kapitalförändringen negativ endast bland 0-barnsfamiljerna; förklaringen härtill ligger i förhållandet, att dessa familjer i betydligt mindre utsträckning än övriga hade försäkringar att falla tillbaka på.

Mellan inkomstens storlek efter dödsfallet och förmögenhetsförändringen under samma tid rådde ett klart samband. Den genomsnittliga kapitalförtäringen var störst i den lägsta inkomstklassen och minskade sedan med ökad inkomst för att fr. o. m. inkomstklassen 5 000—6 999 kr övergå till kapitalökning. Skillnaden i kapitalökning mellan inkomstklasserna 7 000—9 999 och 10 000 kr och däröver var synnerligen markant, beroende på den ökning av de utfallna försäkringarna, som inträdde mellan dessa båda inkomstklasser.

[1] Förmögenhetsförändringen efter dödsfallet har för alla omräknats att avse ett år; den gäller endast den del av förmögenheten som tillfallit änkan och hennes minderåriga barn; arvsskiftet påverkar alltså inte siffrorna.

Sammanfattning av undersökningens resultat. Majoriteten av de nyblivna änkorna var gamla och hade uteslutande vuxna barn; endast 19 % hade minderåriga barn.

Vid mannens död ställs änkan inför två problem: att bestrida kostnaderna för begravning och sorgkläder m. m. och att ställa om sin livsföring efter den på grund av mannens död reducerade inkomsten.

Utgifterna i samband med dödsfallet utgjorde i genomsnitt 1 536 kr; större delen därav var kostnader för begravning och sorgkläder. Dessa kostnader täcktes till en del av försäkringar, gåvor och andra inkomster i samband med dödsfallet; genomsnittet för samtliga inkomster var 1 362 kr. Både utgifterna och inkomsterna vid dödsfallet samvarierade med inkomsten 1947. I samtliga inkomstklasser utom den högsta var utgifterna större än inkomsterna; skillnaden dem emellan var störst i den lägsta inkomstklassen. För de högsta inkomsttagarna översteg inkomsterna utgifterna rätt väsentligt, beroende på den stora roll som försäkringarna spelade för dem. Familjerna med minderåriga barn var försäkrade i betydligt större utsträckning och till högre belopp än de barnlösa. Den begravningshjälp, som utbetalats från begravningskassor, var i regel inte tillfyllest för att täcka begravningskostnaderna.

Inkomstreduceringen efter mannens död avtog med barnantalet: medianinkomsten efter dödsfallet var 57 % av 1947 års inkomst för 0-barnsfamiljerna och 89 % för 3- och flerbarnsfamiljerna. Orsaken till barnfamiljernas högre inkomst är tvåfaldig: dels är änkorna med barn yngre än de barnlösa, vilket möjliggör för dem att få ett förvärvsarbete, dels utgår olika former av sociala förmåner, såsom barnbidrag (allmänt och särskilt), »bidrag till änkor med barn» och bostadsbidrag, just till barnfamiljerna. Trots dessa för barnfamiljerna gynnsamma förhållanden hade de oftare än de barnlösa fått understöd från fattigvården: det procentuella antalet var år 1949 för barnfamiljerna 14 och för de barnlösa 5. För de förra var det en liten ökning sedan 1947, för de senare en minskning.

Förmögenhetens storlek sammanhängde tydligt med änkans ålder; för de yngsta änkorna översteg skulderna tillgångarna med i genomsnitt 285 kr, medan de äldsta hade en nettotillgång på 5 833 kr.

Det är tydligt, att de yngre änkorna, som vanligen har minderåriga barn, har en ogynnsammare position än de barnlösa, detta trots den mindre inkomstreduceringen. De kan nu visserligen genom eget förvärvsarbete bättra på sin och familjens ekonomi, men denna möjlighet måste gottskrivas högkonjunkturen, som möjliggör för kvinnor utan nämnvärd utbildning och i avsaknad av långvarig yrkeserfarenhet att få ett arbete. Änkornas utsikter att i sämre tider vinna gehör hos arbetsgivare måste bedömas som ganska små, då de som i nästa nummer av denna tidskrift skall visas, ur yrkesutbildningssynpunkt och med hänsyn till tidigare yrkeserfarenhet har det dåligt förspänt.

I. D.

Kortare meddelanden

Treveckorssemester och höstthelgdag. Arbetstidsutredningens betänkande har nyligen avlämnats till chefen för socialdepartementet. Ett sammandrag av betänkandet lämnas i det följande.

Utredningen framhåller, att en ökad semester måste komma att påverka arbetstagarnas möjligheter att vid kommande avtalsförhandlingar genomdriva löneförhöjningar. Arbetstagarna kommer sålunda att få avstå från vissa eljest möjliga löneförbättringar. I stället får de en förlängd årlig fritid.

För att få verkningarna av treveckorssemestern belysta har utredningen inhämtat ett omfattande material från olika representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer. Detta material har även avsett att belysa frågan, huruvida treveckorssemestern bör utgå i ett sammanhang eller om man skall ge arbetsgivarna möjlighet att dela den.

I huvudfrågan, om man bör övergå från nuvarande två till tre veckors semester, har enighet varit rådande såtillvida, att alla har ansett en sådan reform i och för sig önskvärd. Arbetsgivarna delar emellertid inte arbetstagarnas uppfattning, att reformen bör genomföras snarast möjligt. Från arbetsgivarsidan framhåller man, att en semesterförlängning, i varje fall under den närmaste tiden efter reformens realiserande, minskar produktionen och ökar lönekostnaderna, vilket sannolikt kommer att påverka prisutvecklingen i höjande riktning. I nuvarande ekonomiska läge är det emellertid mycket angeläget att undvika åtgärder, som kan få verkningar av detta slag. Man bör alltså enligt arbetsgivarna vänta och se tiden an, till dess de ekonomiska förhållandena i vårt land är gynnsammare än f. n. för en semesterförlängning.

Arbetstagarorganisationerna framhåller, att man inte får se för ensidigt på de ekonomiska verkningarna. En förlängd semester kommer att bli av stor betydelse för arbetstagarna, främst därigenom att de kan få sitt behov av rekreation bättre tillgodosett än f. n.

Utredningen förordar, som nämnts, treveckorssemester och att denna i princip skall utgå sammanhängande och om möjligt under sommaren. Utredningen framhåller emellertid, att det utan tvivel finns områden inom näringslivet, där det icke blir möjligt att medge en tre veckors sammanhängande ledighet under den varmare delen av året. Man pekar härvid särskilt på kommunikationsväsendet. I dylika fall bör frågan om en delning av semestern göras till föremål för överläggningar mellan arbetsgivare och arbetstagare. För det fall emellertid, att dessa förhandlingar icke leder till resultat, har utredningen föreslagit, att semestern av arbetsgivaren skall kunna delas i två perioder. Av dessa skall den ena omfatta minst två veckor och om möjligt förläggas till sommaren. Den andra perioden skall omfatta återstoden av semestertiden. Utredningens undersökningar visar, att man har anledning vänta sig, att treveckorssemestern i det avgjort största antalet fall kommer att utgå i ett sammanhang. I regel är det nämligen ett intresse för arbetsgivarna att avverka semestrarna så fort som möjligt. Detta sker enklast genom att ge samtliga anställda tre veckors sammanhängande ledighet.

För arbetstagare sysselsatta inom jordbruk m. m., vilka f. n. har rätt endast till en veckas sammanhängande semester, föreslås att denna period ökas till nio dagar. Den återstående delen av de tre veckornas semester för arbetstagare inom jordbruket skall utgå efter samma regler som f. n.

Utredningen föreslår, att lagstiftningen om den förlängda semestern träder i kraft den 1 juli 1951. Detta innebär, att semestern under 1952 i regel kommer att uppgå till $2^1/_2$ veckor och fr. o. m. 1953 till 3 veckor.

Beträffande helgdagarna skall den föreslagna höstthelgdagen, Alla helgons dag, förläggas till en lördag kring månadsskiftet oktober/november. Marie bebådelsedag skall firas på en söndag.

Kalenderreformen väntas bli till fördel för såväl arbetsgivare som arbetstagare. Näringslivet gör en vinst därigenom att ar-

betsveckorna icke blir splittrade på samma sätt som f. n. Vidare vinner man, att ledigheten blir mer sammanhängande, vilket ur rekreationssynpunkt måste vara en fördel.

Utredningens ledamöter har bestått av häradshövdingen O. Hesselgren, ordförande, ombudsmannen i industritjänstemannaförbundet H. Adamsson, riksdagsledamöterna fru Elsa Johansson, Norrköping, och O. Nilsson, Göteborg, direktören i järnbruksförbundet G. Rudenstam samt ombudsmannen i metallindustriarbetareförbundet E. Vilhelmsson. Sekreterare var fil. lic. T. Hessler och biträdande sekreterare amanuensen H. Gustavsson.

Till betänkandet har hr Rudenstam fogat en reservation, i vilken ifrågasätts, om man icke bör avvakta mer stabila förhållanden för att genomföra en i och för sig önskvärd semesterreform. Genomförs reformen bör den tredje semesterveckan av arbetsgivaren kunna uppdelas på enstaka semesterdagar, varvid främst lördagar under sommarmånaderna bör komma i fråga. Kalenderreformen bör vidare genomföras samtidigt med semesterförlängningen. Någon hösthelgdag bör dessförinnan icke inrättas.

Internationellt uppdrag åt svensk arbetsmarknadsexpert. Efter samråd med svenska myndigheter har Internationella arbetsbyrån tillkallat byråchefen Bertil Olsson i arbetsmarknadsstyrelsens utlänningsbyrå som expert på arbetsförmedlingsfrågor. Uppdraget gäller tills vidare ett år, och avsikten är att den svenske experten skall biträda vid planläggningen och genomförandet av det bistånd, som arbetsbyrån — inom ramen för det internationella programmet för teknisk hjälp åt underutvecklade länder — skall lämna vissa regeringar vid organiserandet av en effektiv arbetsförmedling.

Dessa organisationsfrågor har på senare tid fått starkt ökad betydelse inte blott i länder, vilkas arbetsförmedling befinner sig på ett tidigt utvecklingsstadium, utan också i länder med mera utvecklad arbetsförmedling, där man nu allvarligt bemödar sig att söka förbättra och utbygga denna verksamhet i syfte att anpassa den efter de föreliggande arbetskraftsproblemens omfattning och komplicerade karaktär. Man har allmänt kommit till insikt om att arbetsförmedlingen är ett nödvändigt organ för genomförandet av de statliga program, som syftar till ekonomisk återhämtning och en ökning av produktionen, att en väl organiserad och rationellt arbetande arbetsförmedling är av största vikt, när det gäller att främja den önskvärda rörligheten på arbetsmarknaden och få den överblick över tillgång och efterfrågan på arbetskraft, som är nödvändig i ett samhälle, som vill upprätthålla en hög och jämn sysselsättning.

Redan tidigare har arbetsbyrån lämnat en rad regeringar sakkunnigt bistånd för att åstadkomma en förbättrad arbetsförmedlingsorganisation. I det utvidgade och samordnade program för tekniskt bistånd åt ekonomiskt outvecklade länder från FN:s sida i samverkan med de s. k. fackorganen, vilket beslutades i fjol, intar Internationella arbetsorganisationen en central ställning, när det gäller arbetsmarknadsfrågor, överflyttning av arbetare mellan olika länder, yrkesutbildning, arbetarskydd och yrkeshygien (det senare i nära samarbete med Världshälsovårdsorganisationen). Dess verksamhet syftar till en höjning av arbetskraftens kvalitet och ett effektivt utnyttjande av resurserna, nationellt såväl som internationellt.

Det kan i detta sammanhang erinras om att arbetsbyrån i början av detta år anställde en svensk expert i frågor rörande utbildning av förmän och arbetsledare, konsulenten Sven Grabe i Sveriges industriförbunds arbetsledareinstitut. Herr Grabe befinner sig sedan någon tid tillbaka på en längre tjänsteresa i Pakistan, Ceylon med flera asiatiska länder med uppgift att biträda vid organiserandet av arbetsledarutbildning.

S. Th.

Trädgårdsarbetarnas löner år 1949. Socialstyrelsen inhämtar årligen uppgifter om löneförhållandena för trädgårdsarbetare. Här nedan lämnas vissa preliminära huvudsiffror för 1949 års undersökning.

Uppgifter infordrades från 1 319 trädgårdsodlare om varje under 1949 anställd trädgårdsarbetare. Bl. a. begärdes uppgift

om ålder, yrkesspecialitet, antal arbetstimmar och dagsverken samt den kontanta lönen och naturaförmånernas värde. Uppgifterna om arbetstid och arbetslön skulle lämnas med fördelning på arbete mot tidlön och mot ackordslön. Uppgifter begärdes även om företagens specialitet, trädgårdens totala areal samt växthusens och drivbänkarnas areal.

Bearbetningsbara blanketter erhölls från 771 arbetsgivare med tillsammans 4 467 arbetare. Antalet arbetare med nominativa uppgifter utgjorde 3 768 eller 84 %.

I nedanstående tablå redovisas de genomsnittliga förtjänsterna per timme, dag och år för olika grupper av trädgårdsarbetare. Till grund för årsförtjänsterna ligger endast löner till arbetare med minst 250 arbetsdagar under året. I såväl tim-, dagsom årslönen ingår indextillägg, värdet av naturaförmåner, lön för övertidsarbete och vakttjänstgöring, semesterlön, resp. semesterersättning, sjukersättning, gratifikationer o. dyl. De för varje arbetare redovisade arbetstimmarna och arbetsdagarna, på vilka uppgifterna om tim- och dagsförtjänsterna grundas, avser den faktiska arbetstiden med frånräknande av sjuk- och semesterdagar o. dyl. Medellöner för mindre än 10 arbetare har ej medtagits, medellöner för 10—24 arbetare har tryckts med medieval stil.

	Redovisade arbetare 1949			Genomsnittlig löneinkomst, 1949					
	samtliga	med uppg. om antal arbetstim.	med minst 250 dagsverken	per timme		per dag		per år[1]	
				Kr	Index 1948=100	Kr	Index 1948=100	Kr	Index 1948=100
Arbetare fyllda 18 år									
Män[2]	**2 540**	**1 903**	**1 169**	**2·02**	**104·1**	**16·44**	**104·4**	**4 915**	**104·6**
Trädgårdsarbetare	2 351	1 749	1 063	2·00	103·6	16·35	104·4	4 889	104·6
Därav: förmän	284	159	244	2·52	106·8	20·60	106·6	6 095	106·3
yrkesarbetare	1 398	1 079	668	1·99	102·6	16·06	102·8	4 655	102·4
grovarbetare	383	297	71	1·83	104·0	14·89	104·5	4 224	105·0
elever	274	205	77	1·65	101·9	13·35	104·8	3 781	110·1
lärlingar	12	9	3	·	·	11·51	·	·	·
Specialarbetare	141	117	90	2·15	101·9	17·60	102·8	5 177	103·5
Anläggningsarbetare	118	113	23	2·54	100·0	20·42	103·8	5 516	108·1
Kvinnor[2]	**734**	**609**	**65**	**1·52**	**105·6**	**11·79**	**102·4**	**3 311**	**102·9**
Minderåriga arbetare[2]									
Manliga	266	198	58	1·16	102·7	9·10	104·6	2 532	103·6
Kvinnliga	110	89	4	1·24	107·8	9·28	113·0	·	·

Tablån visar en genomsnittlig timlön för vuxna manliga trädgårdsarbetare på 2,02 kr och en genomsnittlig årslön på 4 915 kr eller en stegring sedan 1948 på 4,1 resp. 4,6 %. För de vuxna kvinnliga arbetarna var den genomsnittliga timförtjänsten 1,52 kr och den genomsnittliga årslönen 3 311 kr eller en stegring sedan 1948 på 5,6 resp. 2,9 %.

En utförligare redovisning lämnas i Meddelande från socialstyrelsens utredningsbyrå, som kan erhållas efter hänvändelse till socialstyrelsen, samt sedermera i Lönestatistisk årsbok 1949. *K.-E. F—g*

[1] Årslönerna grundar sig på uppgifter för arbetare med minst 250 arbetsdagar under året.
[2] Exklusive anläggningsarbetare.

PERIODISKA ÖVERSIKTER

Befolkningsutvecklingen under första och andra kvartalen 1950

Av statistiska centralbyrån har följande preliminära uppgifter sammanställts rörande antalet vigda par samt antalet levande födda och döda under första och andra kvartalen 1950 med jämförelsetal för de närmast föregående åren.

Antalet vigda, födda och döda åren 1939—1950. Preliminära uppgifter

Period	Vigda par			Levande födda			Döda			Överskott av födda		
	Landsbygd	Städer	Hela riket	Landsbygd	Städer	Hela riket	Landsbygd	Städer	Hela riket	Landsbygd	Städer	Hela riket
1939 . . .	32 399	28 974	61 373	64 104	33 276	97 380	48 552	24 324	72 876	15 552	8 952	24 504
1940 . . .	30 766	28 400	59 166	60 691	35 087	95 778	47 692	25 056	72 748	12 999	10 031	23 030
1941 . . .	29 879	28 223	58 102	61 783	37 944	99 727	47 325	24 585	71 910	14 458	13 359	27 817
1942 . . .	32 213	31 446	63 659	68 856	45 105	113 961	41 615	22 126	63 741	27 241	22 979	50 220
1943 . . .	31 331	31 472	62 803	72 837	52 555	125 392	42 213	23 892	66 105	30 624	28 663	59 287
1944 . . .	31 113	33 514	64 627	75 313	59 678	134 991	45 173	27 111	72 284	30 140	32 567	62 707
1945 . . .	29 806	33 302	63 108	73 650	60 143	133 793	43 761	27 433	71 194	29 889	32 710	62 599
1946 . . .	28 894	33 555	62 449	71 837	59 945	131 782	43 022	27 382	70 404	28 815	32 563	61 378
1947 . . .	26 971	31 761	58 732	67 972	60 318	128 290	44 292	29 085	73 377	23 680	31 233	54 913
1948 . . .	25 360	31 349	56 709	66 259	60 133	126 392	39 871	27 869	67 740	26 388	32 264	58 652
1949 . . .	24 067	30 363	54 430	63 382	57 565	120 947	40 441	28 781	69 222	22 941	28 784	51 725
1949 1 kv.	3 898	5 197	9 095	16 274	14 821	31 095	10 614	7 573	18 187	5 660	7 248	12 908
2 »	7 711	9 103	16 814	17 220	15 863	33 083	10 196	7 281	17 477	7 024	8 582	15 606
3 »	5 459	7 166	12 625	15 417	13 867	29 284	9 354	6 782	16 136	6 063	7 085	13 148
4 »	6 999	8 897	15 896	14 471	13 014	27 485	10 277	7 145	17 422	4 194	5 869	10 063
1950 1 kv.	3 489	5 058	8 547	15 281	14 482	29 763	11 017	7 682	18 699	4 264	6 800	11 064
Jan.	987	1 546	2 533	4 945	4 619	9 564	3 692	2 679	6 371	1 253	1 940	3 193
Febr.	1 122	1 705	2 827	4 734	4 608	9 342	3 482	2 415	5 897	1 252	2 193	3 445
Mars	1 380	1 807	3 187	5 602	5 255	10 857	3 843	2 588	6 431	1 759	2 667	4 426
2 kv.	7 419	9 323	16 742				10 130	7 300	17 430			
April	2 373	3 275	5 648				3 262	2 390	5 652			
Maj	2 269	2 815	5 084				3 481	2 483	5 964			
Juni	2 777	3 233	6 010				3 387	2 427	5 814			
På 1000 inv.[1]												
1939 . .	8·0	12·7	9·7	15·9	14·6	15·4	12·0	10·7	11·5	3·9	3·9	3·9
1945 . .	7·7	12·2	9·6	19·1	22·0	20·3	11·3	10·0	10·8	7·7	12·0	9·5
1946 . .	7·5	11·9	9·4	18·6	21·2	19·7	11·2	9·7	10·5	7·5	11·5	9·2
1947 . .	7·1	10·8	8·7	17·8	20·5	19·0	11·6	9·9	10·8	6·2	10·6	8·2
1948 . .	6·7	10·3	8·3	17·5	19·7	18·5	10·5	9·1	9·9	7·0	10·6	8·6
1949 . .	6·4	9·6	7·9	16·8	18·2	17·5	10·7	9·1	10·0	6·1	9·1	7·5
1948 1 kv.	4·6	7·5	5·9	17·8	20·7	19·1	11·7	9·6	10·8	6·1	11·1	8·3
1949 »	4·2	6·7	5·3	17·5	18·7	18·1	11·4	9·7	10·6	6·1	9·1	7·5
1950 »	3·8	6·4	5·0	16·5	18·2	17·3	11·9	9·7	10·9	4·6	8·5	6·4
1948 2 kv.	8·2	11·8	9·8	18·8	21·1	19·8	10·5	9·0	9·8	8·3	12·1	10·0
1949 »	8·2	11·6	9·7	18·3	20·2	19·1	10·9	9·3	10·1	7·4	10·9	9·0
1950 »	7·9	11·6	9·6				10·8	9·1	10·0			

[1] Relationstalen är beräknade per år på 1 000 av folkmängden vid resp. års början.

Från och med 1950 års ingång gäller nya bestämmelser om avlämnandet av uppgifter till befolkningsstatistiken rörande födelser, vigslar och dödsfall. De ändrade föreskrifterna, som föranletts av införandet av det nya folkbokföringssystemet, innebär bl. a., att statistiken inte längre grundar sig på direkt till centralbyrån insända utdrag ur kyrkoböckerna utan på anmälningar, som av pastorsämbetena insänds till vederbörande länsbyråer för folkbokföring och därifrån vidarebefordras till statistiska centralbyrån. På grund av vissa svårigheter i samband med övergången till den nya redovisningsformen kunde siffrorna för levande födda under första kvartalet 1950 inte färdigställas vid sedvanlig tidpunkt i mitten av juni i år.

Dessa siffror framläggs här, samtidigt som uppgifter lämnas om antalet vigda och döda under andra kvartalet. Födelsesiffrorna för andra kvartalet kan på grund av vissa alltjämt kvarstående övergångssvårigheter inte färdigställas förrän tidigast i mitten av oktober och kan alltså inte publiceras i tidskriften förrän i novemberhäftet.

Antalet vigslar under första kvartalet i år är såväl på landsbygden som i städerna lägre än för samma kvartal åren 1948 och 1949. Nedgången bör dock bedömas med försiktighet, med hänsyn till att materialet beträffande vigslar i vissa fall är ofullständigt. De jämförelsevis höga siffrorna för 1948 beror delvis på att påsken under nämnda år inföll i mars.

Antalet dödsfall är i städerna i stort sett oförändrat, medan däremot dödligheten på landsbygden efter en tillfällig nedgång under första kvartalet 1949 åter visar ökning.

Antalet vigslar under andra kvartalet i år visar, vad hela riket beträffar, ingen större förändring i jämförelse med åren 1948 och 1949. En mindre nedgång kan dock konstateras på landsbygden, medan däremot en obetydlig ökning förekommit i städerna. Om jämförelsen utsträcks till första halvåret, uppvisar innevarande år lägre siffra än år 1949.

Antalet dödsfall under andra kvartalet är såväl på landsbygden som i städerna i stort sett oförändrat. Om man utsträcker jämförelsen till första halvåret 1950, visar dödssiffrorna sedan 1948 en långsamt fortgående ökning.

Antalet levande födda under första kvartalet i år är såväl på landsbygden som i städerna lägre än för samma kvartal åren 1948 och 1949. Nedgången är mest utpräglad på landsbygden. Även födelseöverskottet visar en fortgående nedgång, som varit mest framträdande på landsbygden.

H. G.

Vägtrafikolyckor, som föranlett polisundersökning

Preliminär redogörelse för andra kvartalet 1950

Antalet för andra kvartalet 1950 preliminärt från statistiska centralbyrån redovisade motortrafikolyckor överstiger med 21 % motsvarande antal för andra kvartalet 1949; i fråga om andra vägtrafikolyckor var ökningen endast 2 %. Motorfordonsförare och -passagerare dödades eller skadades under redogörelseperioden till ett antal, som är 32 % högre än antalet under samma period år 1949. För cyklister och fotgängare inskränkte sig ökningen till 4 resp. 1 %. Antalet dödade personer är 148 mot 88 under första kvartalet 1950 och 97 under andra kvartalet 1949.

Tab. 1. Antal olyckor

Områden	Dödlig utgång	Annan personskada		Endast egendomsskada	Summa	Därav vid trafik med motorfordon
		Svår	Lindrig			
Stockholm	13	111	457	577	**1 158**	980
Göteborg	6	16	102	98	**222**	193
Malmö	1	14	57	99	**171**	154
Övriga städer	25	143	390	486	**1 044**	952
Samtliga städer	45	284	1 006	1 260	**2 595**	2 279
Landsbygden	99	196	458	814	**1 567**	1 541
Summa: 2 kv. 1950	**144**	**480**	**1 464**	**2 074**	**4 162**	**3 820**
1 » »	86	275	804	2 583	3 748	3 605
4 » 1949	129	439	1 310	2 596	4 474	4 194
3 » »	144	549	1 612	2 147	4 452	4 041
2 » »	94	347	1 326	1 732	3 499	3 163
1 » »	100	277	846	2 134	3 357	3 183

Tab. 2. Antal vid olyckorna skadade personer

Skador	Bilförare	Bilpassagerare	Förare av tyngre motorcykel	Passagerare på tyngre motorcykel	Lättviktsmotorcyklister	Cyklister	Fotgängare	Andra	Summa
Dödsskada	9	10	37	5	2	47	32	6	**148**
Annan svår skada	31	54	127	22	9	167	104	15	**529**
Lindrig skada	166	295	271	48	26	643	290	48	**1 787**
Summa: 2 kv. 1950	**206**	**359**	**435**	**75**	**37**	**857**	**426**	[1] **69**	**2 464**
1 » »	174	317	99	11	16	286	363	137	1 403
4 » 1949	227	432	241	35	60	649	521	97	2 262
3 » »	188	394	414	109	41	1 109	431	67	2 753
2 » »	121	341	283	62	36	826	421	62	2 152
1 » »	170	309	102	11	15	336	417	97	1 457

[1]) Därav: 20 spårvägstrafikanter, 12 hästfordonstrafikanter, 9 rälsbusstrafikanter och 9 cykelpassagerare.

S. G.

Socialstyrelsens allmänna konsumtionsprisindex för augusti 1950

Socialstyrelsens allmänna konsumtionsprisindex (1935 = 100) blev per den 15 augusti 177,3 mot 177,1 i juli. Sättes augusti 1939 = 100, blir indextalet 166,0 för augusti (juli 165,8). För de olika delposterna och vissa varugrupper blev indextalen följande:

	1950 juli	1950 aug.
Livsmedel	**181·1**	**181·6**
Mjölk, smör, ost, margarin	187·8	187·8
Kött	210·6	211·9
Fläsk	209·0	212·9
Ägg	259·7	276·0
Fisk	172·3	174·0
Potatis, mjöl, bröd m. m.	175·8	174·2
Trädgårdsprodukter	200·0	196·4
Specerier, kolonialvaror	202·4	202·6
Förtär. utom hem., maltdr.	165·2	165·1
Bostad	**107·6**	**107·6**
Bränsle och lyse	**190·3**	**190·4**
Beklädnad	**202·7**	**202·7**
Kläder	209·1	209·2
Skodon	171·5	171·4
Övriga varor och tjänster	**194·0**	**194·2**
Generalindex	**177·1**	**177·3**

De största förändringarna har inträffat bland *livsmedelspriserna,* som i genomsnitt stigit med 0,3 %. Vad beträffar de animaliska produkterna kan nämnas, att ägg, fläskkotlett, färsk skinka samt stek och bog av gödkalv blivit dyrare, under det att fårkött och hönskött blivit något billigare.

Bostadsposten har icke omräknats i augusti.

Posten *bränsle och lyse* visar någon uppgång från juli, vilket sammanhänger med smärre justeringar av vedpriserna.

Inom posten *kläder och skodon* har små prisförändringar såväl uppåt som nedåt förekommit.

Beträffande posten *övriga varor och tjänster* har prisstegringar förekommit på vissa järnvaror och kemikalier samt bilgummi.

Förändringarna i % mellan december 1949, resp. juli och augusti 1950 framgår av nedanstående tablå.

	dec. 1949—aug. 1950	juli—aug. 1950
Livsmedel	**+ 2·38**	**+ 0·29**
Mjölk, smör, ost, margarin	— 3·10	—
Kött	— 2·90	+ 0·59
Fläsk	+ 4·29	+ 1·85
Ägg [1]	+20·31	+ 6·26
Fisk	+ 5·02	+ 0·95
Potatis, mjöl, bröd m. m.	+ 2·66	— 0·89
Trädgårdsprodukter [1]	— 1·49	— 1·78
Specerier, kolonialvaror	+10·31	+ 0·14
Förtär. utom hem., maltdr.	+ 0·02	— 0·05
Bostad	**+ 0·30**	**—**
Bränsle och lyse	**+ 0·11**	**+ 0·05**
Beklädnad	**+ 0·82**	**+ 0·02**
Kläder	+ 0·93	+ 0·04
Skodon	+ 0·12	— 0·05
Övriga varor och tjänster	**+ 0·42**	**+ 0·12**
Inventarier och husgeråd	+ 1·06	+ 0·54
Hygien och sjukvård	— 0·26	—
Lektyr och nöjen m. m.	+ 0·32	— 0·40
Resor, telefon, porto	—	—
Arbetshjälp i hemmet	+ 2·35	—
Vin, sprit och tobak	—	—
Samtliga varor och tjänster	**+ 1·16**	**+ 0·15**

[1] Förändringar enligt säsongutjämnade priser.

Detaljhandelspriser (i öre) i städer och landskommuner december 1949—augusti 1950

Varuslag	Kvantitet	Samtliga 95 orter			35 landskommuner		60 städer o. a. tätorter			
		Dec.	Mars	Juni	Mars	Juni	Maj	Juni	Juli	Aug.
Mjölk, oskum. resp. stand.	1	33·2	33·2	33·1	32·3	32·1	33·6	33·6	33·6	33·6
Mejerismör	kg	560	560	560	560	560	560	560	560	560
Ost, fetth. 30 +	»	320	195	195	194	195	195	195	195	195
Nötkött: stek	»	424	428	462	428	460	462	463	464	464
soppkött	»	289	291	279	290	279	279	279	280	279
malet (köttfärs)	»	359	360	360	358	360	361	361	361	361
Gödkalvkött, stek	»	612	602	525	607	530	542	523	535	557
Fläskkotlett i bit [1]	»	446	459	529	457	520	486	533	575	591
Färsk skinka, ej benfri	»	446	397	388	397	385	389	389	401	410
Salt sidfläsk	»	345	344	345	345	344	345	345	346	347
Rökt skinka, rullad	»	676	660	645	661	641	653	647	653	657
Färstek, färsk	»	506	510	466	494	436	503	481	462	466
Hönskött	»	338	364	365	—	—	386	365	367	359
Fläskkorv	»	249	247	245	244	241	247	247	247	247
Falukorv	»	303	300	298	296	294	300	300	298	297
Stångkorv	»	135	124	116	121	116	116	116	114	111
Blodpudding	»	123	118	115	117	114	116	116	115	115
Ägg, färska	»	336	305	300	292	287	308	307	341	378
Färsk fisk: sill	»	110	106	118	108	—	112	118	126	122
strömming	»	128	122	116	122	115	108	116	125	127
gädda	»	319	319	294	292	265	279	308	315	329
torsk [2]	»	180	173	188	166	170	168	197	195	197
Salt sill	»	152	151	152	150	153	152	152	151	151
Knäckebröd	»	128	127	129	125	128	129	130	130	130
Sötlimpa (V-R-bröd)	»	86	86	85	86	85	86	86	86	86
Grovt rågbröd	»	63	63	65	62	65	63	65	65	65
Matbröd { bakat m. vatten	»	110	110	110	108	107	111	111	111	111
av vete { bakat m. mjölk	»	110	110	110	108	108	110	110	110	110
Kaffebröd (bullar o. d.)	»	186	186	184	181	176	188	188	189	189
Skorpor av vete	»	230	231	231	225	224	234	234	234	234
Småkakor	hg	57	56	56	52	53	58	57	57	57
Vetemjöl	kg	68	68	67	68	68	67	67	67	67
Rågsiktmjöl	»	62	62	62	61	62	62	62	62	62
Havregryn, ångprep.	»	75	74	74	75	74	74	74	74	74
Kaffe, mest gångbara sort	»	578	780	780	779	780	780	780	780	780
Bitsocker	»	88	88	90	89	91	90	89	89	90
Strösocker	»	81	81	83	81	83	83	83	83	83
Gula ärter	»	75	75	75	74	74	75	75	75	75
Ärter på burk	1/2 brk	81	80	80	80	80	81	80	80	80
Apelsinmarmelad	450 g	125	117	114	118	114	117	114	114	114
Nyponmust	1/1 pkt	90	90	90	90	90	90	90	90	90
Potatis, gammal	kg	22·8	24·8	29·3	22·9	26·0	31·0	30·9	—	—
Morötter, gamla	»	44	66	—	65	—	99	—	—	—
Kålrötter	»	31	33	—	34	—	36	—	62	40
Vitkål	»	40	60	—	60	—	119	—	68	45
Lök, gul	»	74	129	158	130	147	161	163	158	132
Tomater	»	—	—	490	—	480	—	495	336	223
Spenat	»	—	—	240	—	270	247	224	224	226
Äta̋pplen, svenska	»	166	167	—	164	—	—	—	—	118
Apelsiner	»	124	149	202	150	192	186	206	193	183
Pilsner	1/3 l	34	34	34	35	35	33	33	33	33
Svagdricka	5 l	135	136	136	135	135	136	136	136	136
Björkved, helved, hemk.	m³	2 242	2 244	2 234	1 845	1 819	2 436	2 441	2 453	2 464
Barrved » »	»	1 955	1 961	1 916	1 564	1 519	2 124	2 114	2 124	2 129
Koks, ca 40–80 mm, »	hl	496	492	491	508	506	484	484	484	484

[1] Fr. o. m. juni 1950 avses huggen fläskkotlett. — [2] Fr. o. m. juni 1950 ändrad kvalitet.

G. He-k

Arbetsmarknaden under augusti 1950

Liksom tidigare kännetecknades läget på arbetsmarknaden även under augusti av riklig tillgång på arbete och stor knapphet på arbetskraft, en knapphet som var mera utpräglad än i fjol vid samma tid. I jämförelse med juli hade inga nämnvärda förändringar inträffat. Semesterledigheterna avslutades till väsentlig del under månaden, varefter arbetet vid industrierna återtog sin normala omfattning.

Arbetsförmedlingsverksamheten visade ökad livaktighet, med stegring av såväl utbud som efterfrågan på arbetskraft. Antalet ansökningar om arbete steg sålunda med i genomsnitt 11 % och antalet lediga platser med 8 % från juli till augusti. Uppgången hänförde sig i huvudsak till den kvinnliga avdelningen, främst husligt arbete. Antalet arbetsansökningar på 100 lediga platser uppvisade någon höjning och utgjorde 83 i augusti mot 80 i juli; motsvarande jämförelsetal var för manlig arbetskraft 92 och 90 samt för kvinnlig 70 och 67. Inom enbart industri och byggnadsverksamhet var relationstalen 69 och 74, alltså en utveckling i motsatt riktning, tydande på ökad knapphet på arbetskraft.

Genom arbetsförmedlingarnas medverkan tillsattes under redovisningsmånaden i runt tal 57 800 platser med manliga och 33 900 platser med kvinnliga sökande eller sammanlagt 91 700 platser, vilket i jämförelse med tillsättningsresultatet för juli innebär en ökning med i genomsnitt 9 % (4 % för män och 20 % för kvinnor). Av samtliga tillsatta platser avsåg 43 % tillfällighetsarbeten av högst en veckas varaktighet, huvudsakligen inom grupperna landtransport samt restaurang- och husligt arbete. I samverkan mellan arbetsförmedlingar på olika orter tillsattes under augusti 7 465 platser, därav 5 463 med manliga och 2 002 med kvinnliga sökande. — Förmedlingsverksamheten vid de olika arbetsförmedlingarna samt inom skilda yrkesgrupper framgår av tab. 1—5.

Enligt socialstyrelsens sysselsättningsstatistik var antalet inom den egentliga industrin *anställda* arbetare 0,4 % lägre i augusti än en månad tidigare. Antalet manliga arbetare hade minskat med 0,3 % och antalet kvinnliga arbetare med 0,7 %. Gruppen *i arbete varande* ökade däremot med 16,0 %, en säsongmässig ökning, som huvudsakligen förorsakats av återgång till arbete efter semesterledighet. Motsvarande siffra för augusti 1949 var 15,1 %. Antalet arbetare, som var frånvarande på grund av arbetsbrist, utgjorde 0,1 %, medan frånvarofrekvensen på grund av andra orsaker var 6,4 %.

De senast tillgängliga preliminära siffrorna för arbetslösheten inom fackförbunden visar, att 1,4 % av de rapporterande förbundens medlemmar var arbetslösa vid månadsskiftet juli/augusti mot 1,5 % en månad tidigare.

Antalet av arbetslöshetsnämnderna vid utgången av augusti rapporterade hjälpsökande arbetslösa uppgick till 1 254, vilket innebär en minsk-

ning under månaden med 65. Hjälpbehovet hade liksom de föregående månaderna den största omfattningen i Stockholms stad med 325 hjälpsökande, närmast följd av Västernorrlands län med 247.

En jämförelse med läget i augusti 1949 visar, att antalet ansökningar om arbete på 100 lediga platser var lägre än året förut, eller 83 mot 92; för industri och byggnadsverksamhet var motsvarande jämförelsetal 69 och 83. Sysselsättningen hade minskat med 0,5 %. Arbetslösheten inom fackförbunden sjönk också och utgjorde, såsom förut nämnts 1,4 % vid månadsskiftet juli/augusti i år mot 1,8 % i fjol. Antalet hjälpsökande hos arbetslöshetsnämnderna var 174 färre än i slutet av augusti 1949.

På grundval av föreliggande statistiska uppgifter samt av upplysningar, som meddelats av arbetsförmedlingar och företag, lämnas här nedan en översikt av förhållandena på arbetsmarknaden under augusti månad inom olika områden av näringslivet.

Inom *jordbruket* var efterfrågan på arbetskraft till stråsädesskörden betydligt mindre i år än föregående år, beroende dels på den ökade förekomsten av skördetröskor, dels på det synnerligen gynnsamma bärgningsvädret. Behovet av dylik tillfällig skördehjälp kunde man nöjaktigt tillgodose genom att anlita bl. a. skolungdom och semesterfirare, varjämte 265 utländska studenter placerades i jordbruksläger. Ett värdefullt arbetskraftstillskott utgjorde på vissa håll värnpliktiga och andra militärer, som på fritid ställde sig till förfogande för skördearbete. I slutet av månaden inkom en del beställningar på personal för fasta anställningar till vinterhalvåret. I synnerhet i Mellansverige var efterfrågan på mera stadigvarande arbetskraft större än under de närmast föregående åren.

Efterfrågan på *skogsarbetare* var alltjämt obetydlig i de södra delarna av landet men visade ökning i de egentliga avverkningsdistrikten norrut. Tillgången på sökande var för närvarande ringa men väntades stiga, i samma mån som säsongbetonade utomhusarbeten avslutades. Antalet vid arbetsförmedlingarna lediganmälda platser inom skogsbruket steg från 5 800 i juli till 6 900 i augusti, av vilka 1 100 tillsattes.

Inom de *industriella* verksamhetsområdena framträdde en ökad efterfrågan på arbetskraft, sedan semesterperioden avslutats. Metallindustrin rapporterade liksom förut genomgående stor brist på både yrkes- och diversearbetare. Särskilt framträdande var alltjämt bristen på järnbruksarbetare, gjuteriarbetare och specialarbetare till de större mekaniska verkstäderna. Svårigheterna att nöjaktigt ordna bostadsfrågan var fortfarande ett hinder för överflyttning av arbetskraft. I den mån uppsågningen av årets virkesfångst avslutades, minskade sågverken sina arbetsstyrkor i för årstiden sedvanlig omfattning. Sysselsättningen kunde emellertid betecknas som god. Läget vid möbelfabrikerna förbättrades ytterligare genom reducerade korttidspermitteringar. Trähusfabrikerna tillämpade i en del fall övertidsarbete. Inför den stundande betkampanjen har i viss omfattning redan under augusti intagning av arbetskraft förekommit vid sockerbruken.

Ökning i sysselsättningen noterades vid bl. a. choklad- och konfektindustrier, någon minskning däremot vid konservfabriker, bryggerier och bagerier. Efterfrågan på bageri- och charkuteriarbetare var alltjämt större än tillgången. Trots tillfällig nedgång inom bomulls- och linneindustrierna var sysselsättningen mycket god vid textilfabrikerna, och stor brist rådde på allt slags kvinnlig arbetskraft. Inför höstsäsongen anmälde beklädnadsbranschen ökat behov av framför allt sömmerskor.

Byggnadsverksamheten gav fortsatt god sysselsättning åt alla hithörande yrkeskategorier. Knappheten på arbetskraft belyses av att antalet vid arbetsförmedlingarna lediganmälda platser inom de olika facken var större än antalet ansökningar om arbete. Bristen på murare och målare framträdde starkast. Enligt preliminära rapporter till arbetsmarknadsstyrelsen från byggnadsfackföreningar på 48 större orter var vid utgången av augusti 0,7 % av medlemmarna inom byggnadsfacken fristämplade på grund av arbetslöshet mot 0,6 % i juli och 1,6 % i slutet av augusti 1949. Procentsiffran var vid mitten av september 0,6 (1,8 år 1949).

Sjöfarten uppvisade i likhet med föregående månad goda sysselsättningsmöjligheter för samtliga yrkesgrupper. Efterfrågan på arbetskraft var emellertid något mindre än under juli, och tillgången på befaret manskap förbättrades. Däremot rådde alltjämt viss brist på behörigt däcks- och maskinbefäl. Vid sjömanshusen redovisades under augusti sammanlagt 5 135 påmönstringar och 5 314 avmönstringar mot 6 270 och 6 236 en månad tidigare. Motsvarande siffror för augusti 1949 var 5 703 och 6 021. — Även om en minskning av antalet arbetsutbud kunde konstateras inom *stuverifacket*, kunde arbetstillgången betraktas som gynnsam, och i stort sett rådde god balans mellan tillgång och efterfrågan på arbetskraft.

Den allmänna knappheten på branschvan *affärspersonal* kvarstod oförändrad under augusti. Efterfrågan avsåg som förut huvudsakligen kvinnlig arbetskraft. Beträffande manlig butikspersonal var tillgången på såväl platser som sökande ringa. Mest accentuerad var efterfrågan inom livsmedelsbranschen, där främst charkuteributikerna hade utpräglad personalbrist, men även inom beklädnads- och manufakturbranscherna var det svårt att fylla behovet. På arbetssökandesidan steg siffrorna något, men kvalifikationerna var ofta bristfälliga. I en del fall önskade kvinnor efter sommaren åter arbete utom hemmet. Många av dem sökte deltidsanställningar. Om de inte hade tidigare branschvana, var placeringsmöjligheterna emellertid små.

Inom *kontorsbranschen* noterades ökad tillströmning av arbetssökande och minskad efterfrågan på arbetskraft. God tillgång rådde fortfarande på sådana platser, där såväl god teoretisk utbildning som praktisk erfarenhet krävdes. Bristen på kvalificerade maskinskriverskor och stenografer kvarstod. Bland manlig arbetskraft efterfrågades så gott som uteslutande ungdomar i 18—19-årsåldern med god utbildning, någon praktik och små löneanspråk. För äldre kontorister var läget alltjämt ogynnsamt.

Beträffande *de tekniska arbetsområdena* ökade efterfrågan på personal inom byggnads- och maskinfacken. Till byggnadsbranschen söktes främst

kvalificerade arbetsledare samt konstruktörer och ritare till arkitektkontor. Svårigheter förelåg att få rutinerad arbetskraft till dylika uppgifter, varför även nyutexaminerade tekniker måste tas i anspråk. Inom maskinfacket efterfrågades huvudsakligen nyblivna läroverksingenjörer. Från flera län rapporterades brist på ritare och konstruktörer inom nämnda fack.

Förmedlingsverksamheten för *lärargrupperna* var under augusti säsongmässigt synnerligen livlig. Tillgången på examinerade folkskollärare var betydligt större än tidigare. Sedan helårsvikariaten tillsatts, återstod en reserv av lärare även till vikariat för kortare tid. Härigenom kunde i flera län samtliga folkskollärartjänster i motsats till föregående år besättas med examinerade sökande, medan man i andra delar av landet måste anlita icke behöriga lärarkrafter (småskollärarinnor, seminarister och studenter) för kortare vikariat. Ett visst överskott på småskollärarinnor förelåg.

Trots att sommarsäsongen i stor utsträckning avslutats inom *hotell- och restaurangbranschen,* var efterfrågan på personal av olika slag större än i juli. Då arbetssökandesiffrorna emellertid steg proportionsvis mera, var svårigheterna att få önskad arbetskraft ej fullt så stora som tidigare; bristen på framför allt kökspersonal blev dock långt ifrån täckt.

Inom *hälsovård och sjukvård* förbättrades läget väsentligt, sedan semestervikariaten till stor del upphört. Behovet av biträden till sjukhusen kunde i de flesta fall tillgodoses, medan bristen på personal till ålderdomshem på landsbygden var besvärande.

V. P.

Byggnadsregleringen. Under månaden meddelades byggnadstillstånd beträffande 4 142 ansökningar med en byggnadskostnad av 230,4 milj. kr. Härav beviljades 531 ansökningar av Kungl. Maj:t eller arbetsmarknadsstyrelsen samt 3 611 av länsarbetsnämnderna. Byggnadskostnaderna i fråga om dessa ansökningar uppgick till 109,2 resp. 121,2 milj. kr (tab. 11—13).

Hjälpverksamheten för arbetslösa. Antalet av arbetslöshetsnämnderna rapporterade hjälpsökande arbetslösa uppgick vid augusti månads utgång till 1 254, vilket i jämförelse med föregående månad innebär en minskning med 65. Av de hjälpsökande var 14 (1,1 %) i åldern 16—25 år, 235 (18,7 %) 26—50 år samt 1 005 (80,2 %) över 50 år. De arbetslösas fördelning efter ålder, yrke och hjälpform inom olika områden framgår av tab. 10.

Under augusti månad beviljade arbetsmarknadsstyrelsen statsbidrag till statliga och statskommunala beredskapsarbeten, vilkas sammanlagda kostnader beräknas till 872 969 kr. Hela beloppet avsåg ytterligare kostnader för tidigare beviljade arbeten. Under tiden 1 juli 1950—31 augusti 1950 har arbetsmarknadsstyrelsen beviljat statsbidrag till beredskapsarbeten, kostnadsberäknade till 1 148 354 kr.

Av antalet hjälpsökande vid augusti månads utgång åtnjöt 1 161 (92,6 %) hjälp från stat och kommun. Av dessa hjälptes 1 077 (92,8 %) helt eller del-

vis med statsmedel. Av hela antalet hjälpsökande var 1 097 (87,5 %) hjälpta genom arbete och 64 (5,1 %) genom understöd (inkl. utbildningshjälp).

En summarisk redogörelse för den av arbetsmarknadsstyrelsen bedrivna hjälpverksamheten under augusti månad lämnas i det följande. Om icke annat anmärkts, avser sifferuppgifterna förhållandena vid månadens slut.

Arbetslinjen. I statliga beredskapsarbeten sysselsattes vid 15 arbetsplatser i arbetsmarknadsstyrelsens regi 175 arbetslösa och vid 29 arbetsplatser i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens regi 342 arbetslösa. Vid 10 statskommunala beredskapsarbeten sysselsattes 58 arbetslösa och vid 170 arkivarbetsplatser 425 arbetslösa inom tekniska och merkantila yrken; 14 personer erhöll musikerhjälp. Dessutom sysselsattes 400 flyktingar vid arkivarbeten; 6 flyktingar erhöll musikerhjälp. Dessa ingår ej i arbetslöshetsnämndernas månadsrapporter. Detsamma är förhållandet med 125 vid beredskapsarbeten sysselsatta specialarbetare.

Understödslinjen. Dagunderstöd utgick i 3 städer till sammanlagt 14 arbetslösa (utom kursdeltagare), av vilka 6 var försörjningspliktiga. Under månaden hade 3 städer även beviljats tillstånd att bedriva hyreshjälpsverksamhet med bidrag av statsmedel.

Utbildningshjälp. Av deltagarna i de beredskapskurser och yrkesutbildningskurser för arbetslösa, som står under ledning av överstyrelsen för yrkesutbildning, var 63 anmälda som hjälpsökande. Av dessa åtnjöt 14 dagunderstöd eller bidrag till inackorderingskostnaderna.

Statliga stenbeställningar. Vid de statliga stenbeställningarna sysselsattes genom arbetsmarknadsstyrelsen uttagna stenarbetare, varav 799 i Göteborgs och Bohus samt 66 i Blekinge län. Av samtliga var 132 att anse som fullgod arbetskraft.

Arbetslöshet och understödsverksamhet i de erkända arbetslöshetskassorna[1]

Juni 1950

De erkända arbetslöshetskassorna hade vid redovisningsmånadens utgång 1 068 117 medlemmar, varav cirka 885 250 män och 182 850 kvinnor.

För samtliga försäkrade i genomsnitt var arbetslöshetsprocenten för juni 1950 2,3 mot 2,7 närmast föregående månad och 3,0 för juni 1949.

Beräknas arbetslöshetsprocenten för en tolvmånadersperiod, som successivt framflyttas för varje redovisningsmånad, erhålls följande procenttal för samtliga försäkrade i genomsnitt för hela perioden.

Arbetslöshetsprocent:	1949							1950					
	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	mars	april	maj	juni
a) under angiven månad .	3·0	3·4	2·6	2·6	2·8	3·0	6·5	7·0	5·9	4·3	4·1	2·7	2·3
b) under en 12-månadersperiod med angiven månad som slutmånad . .	4·1	4·1	4·0	4·0	4·0	4·0	3·9	4·0	4·1	4·0	4·0	3·9	3·9

Antalet understödsdagar under juni 1950 utgjorde 108 522. Om varje redovisad arbetslöshetsvecka antas motsvara sex arbetslöshetsdagar, uppgick antalet arbetslöshetsdagar under samma månad till 600 144. Den på grundval härav beräknade understödsprocenten, dvs. antalet understödsdagar i procent av antalet arbetslöshetsdagar, var sålunda 18,1 mot 23,9 närmast föregående månad och 18,8 för juni 1949.

Av de erkända arbetslöshetskassorna utbetalades under juni 1950 ett sammanlagt understödsbelopp av 814 426 kr, varav 665 343 kr såsom daghjälp, 74 009 kr som barntillägg samt 75 074 kr som make- och husföreståndarinnetillägg. I ovan nämnt belopp för utbetalad daghjälp ingår kristillägg med 80 757 kr. Per understödsdag i genomsnitt motsvarar detta ett daghjälpsbelopp (kristillägg inräknat) av 6,13 kr, under det att familjetilläggen tillhopa uppgår till 1,37 kr. Det genomsnittliga dagunderstödet under månaden utgjorde således 7,50 kr. Motsvarande belopp var för närmast föregående månad 6,26, 1,53 och 7,79 kr samt för juni 1949 resp. 6,39, 1,46 och 7,85 kr.

Uppgifter för varje särskild kassa återfinns i tabellen på sid. 795.

Under första halvåret 1950 har understöd utbetalats för 2 362 614 dagar med sammanlagt 18 962 127 kr, eller 17,74 kr per medlem i genomsnitt. Motsvarande siffror för första halvåret 1949 var resp. 2 040 669 dagar, 16 108 461 kr och 15,53 kr. För samma tid 1949 och 1950 utgjorde antalet understödsdagar per medlem 1,97 resp. 2,21. Som synes har en märkbar ökning

[1] En redogörelse för uppläggningen av denna månadsstatistik lämnas i Soc. Medd. 1942, sid. 322, och 1944, sid. 773.

Arbetslöshet och understödsverksamhet i de erkända arbetslöshetskassorna Juni 1950

Arbetslöshetskassa (och år för verksamhetens början)	Antal medlemmar[1]	Antal arbetslöshetsveckor[2]	Antal arbetslöshetsveckor i % av hela antalet veckor			Understödda dagar		Utbetalat understöd		
								under månaden		under närmast föreg. mån., kr
			under månaden	under närmast föreg. mån.	under löpande 12-mån.-per.	antal	i % av antalet arbetslöshetsdagar[3]	totalt, kr	därav familjetillägg, kr	
Beklädnadsarb. . (1935)	37 867	3 352	2·2	1·1	3·6	**4 359**	21·7	**25 776**	1 293	26 602
Sadelmak. m. fl. »	5 798	810	3·5	3·8	5·2	**1 333**	27·4	**9 617**	1 243	12 751
Stenindustriarb. »	4 598	454	2·5	2·9	6·8	**176**	6·5	**1 102**	266	2 279
Handelsanst. m. fl. »	60 182	2 823	1·2	1·0	1·3	**2 334**	13·8	**17 440**	2 286	23 518
Sko- o. läderarb. »	12 041	727	1·5	1·3	2·8	**1 045**	24·0	**8 141**	1 150	11 255
Träindustriarb. (1936)	57 451	4 712	2·1	2·3	5·0	**5 402**	19·1	**43 538**	7 886	76 571
Musikernas m. fl. »	7 066	3 740	13·2	9·5	12·2	**2 645**	11·8	**18 781**	2 304	9 926
Lantarbetarnas . »	43 627	4 712	2·7	3·9	5·6	**9 701**	34·3	**61 812**	14 904	131 076
Frisörernas . . . »	4 222	41	0·2	0·3	0·9	**13**	5·3	**88**	—	81
Livsmedelsarb. . (1937)	38 300	4 327	2·8	3·2	3·9	**4 749**	18·3	**34 786**	3 517	69 808
Textilarbetarnas »	47 004	2 005	1·1	1·1	1·7	**2 230**	18·5	**15 244**	1 204	15 841
Gjuteriarbetarnas (1938)	12 108	565	1·2	1·1	1·9	**1 122**	33·1	**9 262**	1 287	10 838
Gruvindustriarb. »	10 037	876	2·2	2·3	2·7	**926**	17·6	**5 867**	1 082	10 452
Handelstjänstem. (1940)	10 701	612	1·4	1·1	1·4	**515**	14·0	**3 800**	408	3 688
De kem.-tekn. arb. (1941)	13 976	811	1·5	1·0	1·6	**790**	16·2	**4 711**	678	7 109
Bleck- o. plåtslag. »	3 302	88	0·7	1·5	2·5	**110**	20·8	**879**	113	4 754
Försvarsv. civ. pers. »	19 198	636	0·8	0·9	1·0	**953**	25·0	**6 746**	870	9 368
Bryggeriarb. . . (1942)	7 353	303	1·0	1·2	1·6	**479**	26·3	**3 544**	408	4 647
Transportarb. . »	34 250	3 746	2·7	3·1	4·2	**7 615**	33·9	**64 607**	12 669	102 620
Metallindustriarb. »	213 677	[4]8 291	1·0	1·0	1·3	**13 292**	26·7	**104 066**	14 383	121 478
Bokbinderiarb. . »	10 925	123	0·3	0·3	0·4	**208**	28·2	**1 296**	60	3 334
Hotell- o. rest.-anst. »	21 387	1 524	1·8	1·7	2·2	**1 073**	11·7	**7 823**	616	12 397
Handelsresandenas »	545	4	0·2	0·6	0·3	**42**	(175·0)	**369**	75	534
Ind.-tjänstem. . . »	57 520	1 724	0·7	0·6	0·6	**1 534**	14·8	**12 199**	2 006	12 599
Arbetsledarnas . »	25 024	276	0·3	0·1	0·1	**457**	27·6	**3 815**	731	4 806
Fabriksarb. . . (1943)	58 802	5 398	2·3	2·2	3·6	**6 479**	20·0	**39 679**	6 296	65 683
Elektrikernas . . »	18 011	626	0·9	1·4	1·6	**880**	23·4	**6 527**	1 114	16 437
Sjöfolkets . . . »	18 567	7 261	9·8	8·9	8·5	**823**	1·9	**5 718**	780	17 180
Målarnas . . . . »	16 706	1 968	2·9	5·4	12·2	**1 909**	16·2	**15 416**	2 105	112 496
Vägarbetarnas . (1944)	15 569	3 984	6·4	7·7	8·9	**2 868**	9·9	**18 106**	5 498	25 080
Järnvägsmännens (1945)	27 437	444	0·4	0·7	1·4	**1 341**	50·3	**12 292**	2 935	46 062
Maskinbefälets . »	2 562	0	0·0	0·0	0·0	**208**	—	**1 233**	193	1 396
Teateranställdas (1946)	357	216	15·1	7·2	6·9	**393**	30·3	**2 577**	216	1 410
Typografernas . »	13 452	118	0·2	0·2	0·3	**122**	17·2	**1 044**	238	1 842
Byggnadsarb. . . (1947)	107 046	21 445	5·0	6·4	9·6	**19 721**	15·3	**172 604**	36 446	472 342
Skogs- o. flottn.-arb. (1948)	[5]20 325	[5]8 759	[5]10·3	17·1	15·8	**10 447**	19·9	**67 807**	20 805	102 736
Murarnas . . . (1949)	12 276	2 523	5·1	5·9	14·8	**728**	4·8	**6 114**	1 018	22 113
Summa	**1069269**	**100024**	2·3	2·7	3·9	**108522**	18·1	**814 426**	**149 083**	**1573109**

[1] Månadsmedeltal.
[2] = antal veckor, för vilka avgiftsbefrielse meddelats på grund av uppgiven arbetslöshet.
[3] En arbetslöshetsvecka antages motsvara sex arbetslöshetsdagar.
[4] = 4/9 av det för maj och juni redovisade antalet arbetslöshetsveckor.
[5] Preliminära siffror.

av understödsutbetalningen under första halvåret 1950 ägt rum. Denna ökning har flera orsaker. Murarnas erkända arbetslöshetskassa, som trädde i verksamhet den 1 april 1949, kunde på grund av vissa bestämmelser i avgittsvillkoren ej påbörja sin understödsutbetalning förrän tidigast i augusti 1949. Enbart från denna kassa utbetalades sedan under första halvåret 1950 i understöd 1 088 135 kr för 124 413 dagar, motsvarande per medlem 89,27 kr och 10,21 dagar. Vidare har en del kassor under senare år kunnat införa förmånligare bestämmelser i fråga om såväl daghjälpsbeloppens storlek som understödstidens längd. Byggnadsfackens kassor har dessutom fått tillstånd införa i viss mån fördelaktigare regler för understödsrätten vid säsongarbetslöshet. En annan omständighet är att medlemmarna i de kassor, som trätt i verksamhet de sista åren, har hunnit i större utsträckning än förut inbetala avgifter till sådant antal, att de förvärvat rätt till understöd.

I nedanstående tablå visas fördelningen av antalet understödsdagar och utbetalat understödsbelopp i de s. k. byggnadskassorna och övriga erkända arbetslöshetskassor under första halvåret 1949 och 1950.

Antal understödsdagar i de erkända arbetslöshetskassorna första halvåret 1949 resp. 1950

	januari—juni 1949			januari—juni 1950		
	antal	i procent av totala antalet understödsdagar	per medlem, antal	antal	i procent av totala antalet understödsdagar	per medlem, antal
Byggnadskassorna[1] . . .	958 136	47·0	7·00	1 120 897	47·4	7·16
Övriga kassor	1 082 533	53·0	1·20	1 241 717	52·6	1·36
Samtliga	**2 040 669**	**100·0**	**1·97**	**2 362 614**	**100·0**	**2·21**

Utbetalat understöd i de erkända arbetslöshetskassorna första halvåret 1949 resp. 1950

	januari—juni 1949			januari—juni 1950		
	kr	i procent av totala understödsbeloppet	per medlem kr	kr	i procent av totala understödsbeloppet	per medlem kr
Byggnadskassorna[1] . .	8 104 496	50·3	59·20	9 796 948	51·7	62·59
Övriga kassor	8 003 965	49·7	8·89	9 165 179	48·3	10·04
Samtliga	**16 108 461**	**100·0**	**15·53**	**18 962 127**	**100·0**	**17·74**

Som synes hänför sig ungefär hälften av det utbetalade understödet till byggnadsfackens kassor, medan medlemsantalet i dessa endast uppgår till omkring 15 % av det totala medlemsantalet.

H. Sm

[1] Här avses bleck- och plåtslag., byggnadsarb., elektr., murarnas och målarnas kassor.

Erkända arbetslöshetskassor år 1949

Lagstiftning. Genom kungl. förordning den 27 maj 1949 (SFS nr 252) genomfördes från den 1 juli 1949 viss förändring i fråga om kassornas rätt att placera de fondmedel, som icke behöver tas i anspråk för täckande av löpande utgifter. De nya bestämmelserna är i huvudsak desamma, som gäller för försäkringsbolags lagstadgade reserver.

Den 1 april 1949 trädde överenskommelse med Norge i kraft om ömsesidig tillgodoräknanderätt av avgifter vid övergång mellan svensk erkänd arbetslöshetskassa och Norges obligatoriska arbetslöshetsförsäkring.

Understödsförmåner. Understödsförmånerna vid arbetslöshet utgörs av ett dagligt belopp benämnt daghjälp och, om medlemmen har familj, ett familjetillägg. Daghjälpsbeloppet varierar från kassa till kassa och inom kassorna från klass till klass. Familjetillägget är däremot fixerat och utgörs av make- och husföreståndarinnetillägg om 1,25 kr per dag samt barntillägg om 1 kr per barn och dag. Oberoende av daghjälpsbeloppets storlek utgick under året ett av staten helt betalat tillägg om 0,75 kr per dag, det s. k. kristillägget.

Avgifter. Medlemmen erlägger en avgift till kassan för vecka eller i några fall månad, under vilken avlönat arbete i viss utsträckning utförts. Storleken av denna avgift är beroende på daghjälpsbeloppets storlek och på arbetslöshetsrisken. Någon särskild avgift för familjetillägget erläggs icke. En utjämning av avgiftsbördan mellan medlem med och utan familj har således gjorts.

För att ge en uppfattning om medlemmarnas fördelning med hänsyn till dels daghjälpsbeloppets storlek och dels veckoavgiftens storlek har nedanstående tablå utarbetats. Den avser den 31/12 1948 och den 31/12 1949.

Daghjälpsbelopp inkl. kristillägg, kr	Antal medlemmar 31/12 1948 antal	%	31/12 1949 antal	%
7·00—	74 513	7·2	524 474	49·3
6·00—6·99 . .	499 512	48·3	244 784	23·0
5·00—5·99 . .	225 269	21·8	113 776	10·7
4·00—4·99 . .	140 158	13·6	160 341	15·1
3·00—3·99 . .	90 920	8·8	17 135	1·6
2·00—2·99 . .	3 034	0·3	2 644	0·3
Summa	1 033 406	100·0	1 063 154	100·0

Veckoavgift, kr	Antal medlemmar 31/15 1948 antal	%	31/12 1949 antal	%
—0·24 . .	101 133	9·8	107 385	10·1
0·25—0·49 . .	193 225	18·7	186 151	17·5
0·50—0·74 . .	488 742	47·3	472 297	44·4
0·75—0·99 . .	154 630	15·0	158 220	14·9
1·00—1·49 . .	78 918	7·6	109 906	10·3
1·50—	16 758	1·6	29 195	2·8
Summa	1 033 406	100·0	1 063 154	100·0

Av tablån framgår, att per den 31/12 1949 nära hälften av antalet medlemmar har det högsta tillåtna daghjälpsbeloppet 7 kr. Överhuvud taget visar tablån en förskjutning mot högre daghjälpsbelopp, medan fördelningen efter veckoavgiftens storlek uppvisar endast en mindre förskjutning.

Tab. 1. Antal medlemmar i erkända arbetslöshetskassor år 1949

Kassa	Antal medlemmar den 31 dec. 1948	Antal under året tillkomna medlemmar			Antal under året avgångna medlemmar				Antal medlemmar d. 31/12 1949	
		Nyinskrivna	Överförda från andra kassor	Summa tillkomna	Uteslutna på gr. av brist. avgiftsbetaln.	Överförda till andra kassor	Utträdda ur kassan	Summa avgångna	Samtl.	därav kv.
Beklädnadsarb. . .	37 207	9 765	1 384	11 149	3 157	1 427	5 963	10 547	37 809	31 217
Sadelmak. etc. . .	5 598	902	319	1 221	407	294	358	1 059	5 760	1 460
Stenindustriarb. . .	4 012	336	153	489	49	51	354	454	4 047	—
Handelsanst. m. fl.	57 837	10 174	2 079	12 253	3 386	2 406	4 969	10 761	59 329	24 040
Sko- och läderarb.	12 048	1 923	518	2 441	867	685	889	2 441	12 048	4 346
Träindustriarb. . .	40 627	4 845	19 207	24 052	2 534	4 115	1 024	7 673	57 006	1 302
Musikernas m. fl. .	7 630	1 939	141	2 080	1 449	332	507	2 288	7 422	599
Lantarbetarnas . .	44 564	4 907	1 572	6 479	2 366	3 310	1 339	7 015	44 028	2 825
Frisörernas	4 058	915	29	944	344	19	399	762	4 240	2 379
Livsmedelsarb. . .	36 550	6 047	1 889	7 936	2 212	1 900	2 173	6 285	38 201	10 368
Textilarbetarnas . .	45 588	8 641	2 415	11 056	3 725	2 884	3 437	10 046	46 598	23 684
Gjuteriarbetarnas .	12 179	1 300	1 159	2 459	602	1 343	357	2 302	12 336	60
Gruvindustriarb. .	9 430	987	518	1 505	198	425	244	867	10 068	116
Handelstjänstem. .	11 155	1 395	—	1 395	1 428	—	343	1 771	10 779	4 565
De kem.-tekn. arb.	14 166	2 271	1 016	3 287	901	1 469	927	3 297	14 156	3 496
Bleck- o. plåtslag.	3 318	318	176	494	202	168	139	509	3 303	3
Försvarsv. civ.pers.	18 765	1 801	1 196	2 997	936	940	658	2 534	19 228	3 275
Bryggeriarb. . . .	7 184	897	469	1 366	379	470	428	1 277	7 273	1 398
Transportarb. . . .	35 215	4 910	1 617	6 527	2 692	3 943	1 533	8 168	33 574	401
Metallindustriarb. .	218 472	29 456	11 816	41 272	17 723	26 126	4 333	48 182	211 562	14 933
Bokbinderiarb. . .	11 320	2 319	565	2 884	441	706	2 075	3 222	10 982	6 242
Hotell- o. rest.-anst.	20 358	7 106	464	7 570	5 630	603	525	6 758	21 170	16 736
Handelsresandenas.	531	50	3	53	39	2	18	59	525	3
Industritjänstem. .	52 942	7 425	903	8 328	1 068	316	3 929	5 313	55 957	14 250
Arbetsledarnas . .	23 089	1 505	1 061	2 566	272	162	845	1 279	24 376	—
Fabriksarbetarnas .	103 794	8 315	4 409	12 724	4 354	51 262	2 602	58 218	58 300	11 143
Elektrikernas . . .	17 013	1 744	781	2 525	614	726	421	1 761	17 777	—
Sjöfolkets	18 402	8 121	1 497	9 618	7 243	1 630	345	9 218	18 802	539
Målarnas	16 241	1 342	320	1 662	821	298	272	1 391	16 512	—
Vägarbetarnas . .	21 622	1 169	588	1 757	536	6 897	533	7 966	15 413	—
Järnvägsmännens .	27 486	2 896	1 466	4 362	396	1 121	2 274	3 791	28 057	1 359
Maskinbefälets . .	2 609	297	—	297	2	14	324	340	2 566	—
Sågverksind.-arb. .	16 836	—	—	—	—	16 836	—	16 836	—	—
Teateranställdas .	326	35	4	39	—	3	17	20	345	146
Typografernas . .	13 113	600	155	755	182	103	354	639	13 229	419
Byggnadsarb. . . .	41 179	6 643	66 108	72 751	2 685	3 146	1 857	7 688	106 242	1 081
Skogs- o. flottn.-arb.	20 942	3 711	604	4 315	807	1 030	1 423	3 260	21 997	—
Murarnas	[1]11 910	294	193	487	81	57	122	260	12 137	—
Samtliga kassor	**1045316**	**147 301**	**126 794**	**274 095**	**70 728**	**137219**	**48 310**	**256257**	**1068154**	**182385**

Statsbidrag. Staten lämnar de erkända arbetslöshetskassorna bidrag dels till förvaltningskostnader, dels till utbetalningar på grund av arbetslöshet.

Det förra bidraget är beroende på antalet medlemmar och utgår med 4 kr per årsmedlem (se sid. 804) för det antal årsmedlemmar, som icke överstiger 3 000, med 3 kr per årsmedlem för det antal, som överstiger 3 000 men icke 25 000, och med 2 kr för det antal, som överstiger 25 000. Dessutom betalar

[1] Vid kassans start den 1/4 1949.

staten arvodet till styrelseledamot utsedd av tillsynsmyndigheten. Det andra bidraget utgår med viss procent av vad kassan betalat i understöd. Denna procentsats är i fråga om daghjälpen variabel och växer med antalet understödda dagar per år och medlem till 75, varefter den avtar. (Om antal understödda dagar per år och medlem icke överstiger tre, utgår dock intet daghjälpsbidrag.) — För familjetillägget är denna procentsats konstant och lika med 75. Kristillägget betalas som nämnts helt av staten.

I början av år 1949 ägde vissa förändringar rum inom de erkända arbetslöshetskassorna. Sågverksindustriarbetarnas kassa med ca 16 800 medlemmar likviderade och dess rörelse övertogs av träindustriarbetarnas erkända arbetslöshetskassa. En ny kassa bildades för byggnadsindustrins arbetare, byggnadsarbetarnas erkända arbetslöshetskassa, vilken i sig upptog hela byggnadsträarbetarnas kassa och närmare 45 000 medlemmar (byggnadsgrovarbetare) från förutvarande grov- och fabriksarbetarnas, 13 800 rörarbetare från metallindustriarbetarnas samt 5 500 vattenbyggnadsarbetare från förutvarande väg- och vattenbyggnadsarbetarnas kassa. I samband härmed ändrades namnet på grov- och fabriksarbetarnas kassa till fabriksarbetarnas erkända arbetslöshetskassa och väg- och vattenbyggnadsarbetarnas till vägarbetarnas erkända arbetslöshetskassa. — Den 1 april 1949 trädde en ny erkänd arbetslöshetskassa med 11 910 medlemmar i verksamhet, nämligen för murare.

Antalet erkända arbetslöshetskassor utgjorde vid årets slut 37. Medlemsbeståndets rörelse redovisas i tab. 1. Bortsett från den under året nytillkomna murarnas kassa har medlemsantalet stigit från 1 033 406 till 1 063 154, eller med 2,9 %.

Vill man bilda sig en uppfattning om den normala omflyttningen av medlemmar mellan de olika kassorna, måste man korrigera de i tabellen angivna siffrorna med hänsyn till den ovan nämnda engångsöverflyttningen, vilken berörde ca 81 100 medlemmar. Med denna korrigering skulle den normala omflyttningen av medlemmar utgöra ca 50 000 eller ca 5 % av medlemsantalet vid årets början.

Metallindustriarbetarnas kassa var den med hänsyn till medlemsantalet största kassan med 211 562 medlemmar vid utgången av år 1949, vilket motsvarar nära 20 % av samtliga arbetslöshetskassemedlemmar. Den näst största, byggnadsarbetarnas, hade 106 242 medlemmar, vilket utgör ca 10 % av totalantalet medlemmar. Kassornas fördelning efter medlemsantal var vid utgången av år 1949 följande.

Medlemsantal	Antal kassor	Medlemsantal	Antal kassor
50 000—	6	5 000—10 000	3
25 000—50 000	6	2 000— 5 000	4
15 000—25 000	8	under 2 000	2
10 000—15 000	8	Summa	37

Inkomster och utgifter. De erkända arbetslöshetskassornas inkomster och utgifter redovisas i tab. 2. Av tabellen framgår, att samtliga kassor för

Tab. 2. Inkomster och utgifter (i kr) i de

Kassa	Influtna vecko-(månads-) avgifter	Statsbidrag						
		Dag-hjälps-bidrag	Barn-till-läggs-bidrag	Make- o. husf.-till-läggs-bidrag	Kris-tilläggs-bidrag	Förvaltn.-bidrag		Summa stats-bidrag
						Med-lems-bidrag	Arvo-des-bidrag	
Beklädnadsarb. . . .	893 701	—	7 861	4 832	31 247	103 849	120	147 909
Sadelmak. etc. . . .	218 370	29 581	9 690	8 886	19 441	20 113	80	87 791
Stenindustriarb. . . .	141 845	59 371	19 765	24 842	24 631	14 960	60	143 629
Handelsanst. m. fl. . .	1 069 409	—	16 765	18 458	33 208	145 148	260	213 839
Sko- o. läderarb. . . .	313 669	—	5 003	5 745	9 723	39 173	160	59 804
Träindustriarb. . . .	1 855 016	515 159	168 989	193 935	237 789	142 430	260	1 258 562
Musikernas m. fl. . .	155 519	95 312	8 496	9 466	21 324	25 544	180	160 322
Lantarbetarnas . . .	607 003	49 488	67 415	38 366	74 215	116 866	375	346 725
Frisörernas	77 942	—	387	167	466	15 330	100	16 450
Livsmedelsarbetarnas .	1 346 933	17 458	26 456	35 663	87 201	102 816	140	269 734
Textilarbetarnas . . .	1 375 177	—	7 597	10 461	31 243	120 429	80	169 810
Gjuteriarbetarnas . .	349 023	—	7 510	12 312	14 727	39 901	160	74 610
Gruvindustriarb. . . .	251 926	—	1 866	13 378	12 548	32 462	120	60 374
Handelstjänstem. . . .	135 183	—	3 603	3 928	6 284	34 520	100	48 435
De kem.-tekn. arb. . .	362 046	—	7 699	10 102	17 337	45 452	80	80 670
Bleck- o. plåtslag. . .	156 676	7 571	5 440	5 436	8 054	12 864	100	39 465
Försvarsv. civ. pers. .	291 161	—	8 871	13 078	15 674	59 847	140	97 610
Bryggeriarbetarnas . .	199 677	—	1 773	3 563	6 929	24 842	180	37 287
Transportarbetarnas .	1 326 790	311 164	90 078	92 498	107 923	94 603	220	696 486
Metallindustriarb. . .	5 603 811	—	75 250	119 869	166 274	446 351	800	808 544
Bokbinderiarb.	187 287	—	1 441	1 358	4 077	36 178	120	43 174
Hotell- o. rest.-anst. . .	408 888	—	7 429	3 713	17 333	64 387	160	93 022
Handelsresandenas . .	8 923	—	—	47	128	2 113	180	2 468
Industritjänstem. . . .	339 309	—	11 469	10 978	16 633	136 944	80	176 104
Arbetsledarnas	141 111	—	2 924	3 570	3 800	49 661	40	59 995
Fabriksarbetarnas . .	1 260 308	107 655	83 654	97 478	135 323	143 818	120	568 048
Elektrikernas	483 174	—	9 245	8 866	13 353	54 960	180	86 604
Sjöfolkets	350 530	—	7 032	8 897	22 568	58 702	200	97 399
Målarnas	1 030 162	1 030 281	147 868	154 563	187 916	52 031	260	1 572 919
Vägarbetarnas	289 561	91 451	41 906	40 475	42 785	49 084	280	265 981
Järnvägsmännens . .	820 290	89 384	52 267	40 974	47 165	83 895	160	313 845
Maskinbefälets	31 051	—	273	395	425	10 350	40	11 483
Teateranställdas . . .	7 202	3 016	497	245	1 103	1 348	60	6 269
Typografernas	409 884	—	2 319	2 752	4 271	42 482	80	51 904
Byggnadsarb.	5 077 277	2 957 868	641 159	658 845	717 099	233 282	80	5 208 333
Skogs- o. flottn.-arb. .	422 758	—	48 829	34 500	39 532	67 942	120	190 923
Murarnas	605 802	[1] —	15 603	22 666	25 895	30 148	160	94 472
Samtliga kassor	**28 604 394**	**5 364 759**	**1614429**	**1715807**	**2 205 644**	**2 754 825**	**6 085**	**13660999**
1948	26 635 717	3 615 395	1252995	1404188	1 777 500	2 709 362	5 780	10765220

år 1949 lämnat överskott och att således deras ekonomiska ställning stärkts. Behållningen för samtliga kassor har i jämförelse med år 1948 nedgått från 19,6 milj. till 17,1 milj. kr. Influtna veckoavgifter har stigit från 26,6 milj. till 28,6 milj. kr. Räntor och övriga inkomster har däremot sjunkit från 5,0 milj. till 3,3 milj. kr. Denna sänkning har sin förklaring i det förhållandet, att år 1948 transportarbetareförbundet i samband med en obligatorisk anslutning av medlemmar till kassan anslagit ett belopp av 401 535

[1] Daghjälpsbidraget för 1949 kan ej redovisas förrän i 1950 års räkenskaper.

erkända arbetslöshetskassorna år 1949

Räntor och övriga inkomster	Summa inkomster	Utbetalat understöd					Förvaltningskostnader och övriga utgifter	Summa utgifter	Överskott
		Dag-hjälp	Barn-tillägg	Make- o. husförest.-tillägg	Kris-tillägg	Summa understöd			
113 665	**1 155 275**	206 952	10 481	6 444	31 247	255 124	224 281	**479 405**	675 870
28 559	**334 720**	145 112	12 920	11 849	19 441	189 322	41 065	**230 387**	104 333
7 367	**292 841**	120 547	26 354	33 122	24 631	204 654	31 131	**235 785**	57 056
147 265	**1 430 513**	241 381	22 354	24 610	33 208	321 553	270 681	**592 234**	838 279
43 127	**416 600**	70 974	6 671	7 660	9 729	95 034	69 309	**164 343**	252 257
188 712	**3 302 290**	1 843 945	225 318	258 581	237 789	2 565 633	253 854	**2 819 487**	482 803
7 559	**323 400**	146 431	11 328	12 621	21 324	191 704	68 583	**260 287**	63 113
47 662	**1 001 390**	418 494	89 887	51 155	74 215	633 751	227 227	**860 978**	140 412
12 952	**107 344**	2 560	516	222	466	3 764	35 402	**39 166**	68 178
135 319	**1 751 986**	683 022	35 274	47 551	87 201	853 048	160 142	**1 013 190**	738 796
145 951	**1 690 938**	233 671	10 129	13 948	31 243	288 991	217 328	**506 319**	1 184 619
56 476	**480 109**	117 160	10 013	16 416	14 727	158 316	100 908	**259 224**	220 885
37 165	**849 465**	74 513	2 488	17 838	12 548	107 387	36 291	**143 678**	205 787
10 613	**194 231**	47 782	4 804	5 238	6 284	64 108	76 976	**141 084**	53 147
50 940	**493 656**	116 020	10 266	13 470	17 337	157 093	91 426	**248 519**	245 137
16 499	**212 640**	60 316	7 253	7 249	8 054	82 872	35 085	**117 957**	94 683
28 179	**416 950**	109 724	11 828	17 437	15 674	154 663	100 020	**254 683**	162 267
24 695	**261 659**	51 134	2 364	4 751	6 929	65 178	45 364	**110 542**	151 117
54 743	**2 078 019**	866 541	120 104	123 330	107 923	1 217 898	217 816	**1 435 714**	642 305
1 212 302	**7 624 657**	1 310 128	100 333	159 825	166 288	1 736 574	820 444	**2 557 018**	5 067 639
47 409	**277 870**	28 934	1 920	1 811	4 077	36 742	65 847	**102 589**	175 281
40 304	**542 214**	131 358	9 905	4 951	17 333	163 547	117 243	**280 790**	261 424
1 088	**12 479**	936	—	63	128	1 127	6 701	**7 828**	4 651
24 639	**540 052**	131 525	15 292	14 638	16 633	178 088	20 577	**382 665**	157 387
28 658	**229 764**	30 650	3 898	4 760	3 800	43 108	[1] 220	**43 328**	186 436
233 946	**2 062 302**	806 253	113 882	132 574	137 893	1 190 602	434 045	**1 624 647**	437 655
71 654	**641 432**	79 697	12 326	11 821	13 353	117 197	79 834	**197 031**	444 401
22 921	**470 850**	157 741	9 376	11 862	22 592	201 571	103 050	**304 621**	166 229
81 754	**2 684 835**	1 513 786	197 157	206 084	187 916	2 104 943	122 179	**2 227 122**	457 713
22 106	**577 648**	260 015	55 875	53 966	42 785	412 641	100 949	**513 590**	64 058
163 272	**1 297 407**	348 687	69 689	54 632	47 165	520 173	146 755	**666 928**	630 479
1 890	**44 424**	1 134	364	526	425	2 449	12 000	**14 449**	29 975
333	**13 804**	7 664	663	326	1 103	9 756	1 978	**11 734**	2 070
53 851	**515 639**	32 343	3 092	3 669	4 271	43 375	56 376	**99 751**	415 888
91 786	**10 377 396**	5 749 315	854 879	878 460	717 099	8 199 753	559 490	**8 759 243**	1 618 153
52 216	**665 897**	197 372	65 105	46 000	39 532	348 009	122 052	**470 061**	195 836
8 255	**708 529**	215 787	20 804	30 221	25 895	292 707	45 356	**338 063**	370 466
3 315 832	**45 581 225**	**16559604**	**2154912**	**2 289 691**	**2 208 258**	**23 212 455**	**5 301 985**	**28 514 440**	**17 066 785**
5 034 330	42 435 267	12197873	1670789	1 872 469	1 777 512	17 518 643	5 342 670	22 861 313	19 573 954

kr samt att skogs- och flottningsarbetarnas kassa ur den statliga diversemedelsfonden för prisutjämningsavgifter erhållit ett anslag av 1 887 280 kr. Sammanlagt har således under år 1948 ca 2,3 milj. kr tillförts dessa kassor. Detta belopp är emellertid icke att betrakta som överskott på försäkringsrörelsen, varför man för att få jämförbara siffror måste från 1948 års siffror subtrahera ifrågavarande belopp i kolumnen »Räntor och övriga utgifter» och i kolumnen »Överskott».

På detta sätt reduceras överskottet för 1948 till ca 17,3 milj. kr, vadan ned-

[1] Förvaltningskostnaderna bestrids helt av Sveriges arbetsledareförbund.

Tab. 3. De erkända arbetslöshetskassornas fonder (i kronor) år 1949

Kassa	Fonder den 31/12 1948		Fonder den 31/12 1949		Ökning eller minskning (−) av fonderna	
	totalt	per medlem	totalt	per medlem	totalt	per medlem
Beklädnadsarbetarnas	4 148 445	111·50	4 824 315	127·60	675 870	16·10
Sadelmakarnas, tapets. och reseffektarbetarnas	943 176	168·48	1 047 509	181·86	104 333	13·38
Stenindustriarbetarnas	372 385	92·82	429 441	106·11	57 056	13·29
Handelsanställdas m. fl.	3 997 267	69·11	4 835 546	81·50	838 279	12·39
Sko- och läderarbetarnas	1 589 425	131·92	1 841 682	152·86	252 257	20·94
Träindustriarbetarnas	4 207 884	103·57	8 630 688	151·40	4 422 804	47·83
Musikernas m. fl.	367 214	48·13	430 327	57·98	63 113	9·85
Lantarbetarnas	2 238 094	50·22	2 378 506	54·02	140 412	3·80
Frisörernas	500 322	123·29	568 500	134·08	68 178	10·79
Livsmedelsarbetarnas	4 699 848	128·59	5 438 644	142·37	738 796	13·78
Textilarbetarnas	6 171 503	135·38	7 356 122	157·86	1 184 619	22·48
Gjuteriarbetarnas	2 287 208	187·80	2 508 093	203·31	220 885	15·51
Gruvindustriarbetarnas	1 749 348	185·51	1 955 135	194·19	205 787	8·68
Handelstjänstemännens	409 343	36·70	462 490	42·91	53 147	6·21
De kem.-tekn. industriarb.	1 950 782	137·71	2 195 919	155·12	245 137	17·41
Bleck- och plåtslagarnas	635 578	191·55	730 261	221·09	94 683	29·54
Försvarsverk. civ.pers.	1 086 212	57·88	1 248 479	64·93	162 267	7·05
Bryggeriarbetarnas	922 372	128·89	1 073 489	147·60	151 117	19·21
Transportarbetarnas	2 482 133	70·49	3 120 491	92·94	638 358	22·45
Metallindustriarbetarnas	41 966 968	192·09	45 183 732	213·57	3 216 764	21·48
Bokbinderiarbetarnas	1 481 929	180·91	1 657 210	150·90	175 281	19·99
Hotell-, kafé- o. rest.-anst.	1 742 377	85·59	2 003 801	94·65	261 424	9·06
Handelsresandenas	42 191	79·46	46 842	89·22	4 651	9·76
Industritjänstemännens	1 080 063	20·40	1 237 450	22·11	157 387	1·71
Arbetsledarnas	1 021 574	44·25	1 208 010	49·56	186 436	5·31
Fabriksarbetarnas	10 434 784	100·53	6 254 734	107·29	−4 180 050	6·76
Elektrikernas	2 362 056	138·84	2 806 457	157·87	444 401	19·03
Sjöfolkets	1 046 504	56·87	1 212 733	64·50	166 229	7·63
Målarnas	3 060 028	188·41	3 517 741	213·04	457 713	24·63
Vägarbetarnas	1 262 842	58·41	1 005 466	65·23	− 257 376	6·82
Järnvägsmännens	3 031 425	110·29	3 661 904	130·52	630 479	20·23
Maskinbefälets	86 752	33·25	116 727	45·49	29 975	12 24
Sågverksindustriarbetarnas	3 949 543	234·59	—	—	[2]−3 949 543	—
Teateranställdas	19 865	60·94	21 935	63·58	2 070	2·64
Typografernas	1 762 834	134·43	2 178 722	164·69	415 888	30·26
Byggnadsarbetarnas	4 476 238	108·70	12 888 351	121·31	8 412 113	12·61
Skogs- och flottningsarb.	2 175 951	103·90	2 371 787	107·82	195 836	3·92
Murarnas	[1] 1 100 000	92·36	1 470 466	121·16	370 466	28·80
Samtliga kassor	**122 862 463**	**117·54**	**139 919 705**	**131·61**	**17 057 242**	**14·07**

gången i överskottet skulle utgöra endast 0,2 milj. kr. Det ekonomiska utfallet av hela rörelsen för de erkända arbetslöshetskassorna måste anses något sämre än för 1948, särskilt med hänsyn till att medlemsantalet stigit med nära 3 %.

Fonder. Överskott, som uppkommer på en arbetslöshetskassas verksamhet, skall avsättas till fond. Fondernas storlek den 31/12 1948 och den 31/12 1949

[1] Vid kassans start den 1/4 1949.
[2] Fonden överförd till träindustriarbetarnas kassa i början av år 1949.

totalt och per medlem, liksom också ökningen resp. minskningen totalt och per medlem, redovisas i tab. 3.

Den totala fondökningen, 17 057 242 kr, bör vara lika med det totala överskottet (enligt tab. 2). Den här föreliggande skillnaden på 9 543 kr beror på att vid sågverksindustriarbetarnas kassas trädande i likvidation detta belopp använts för att bestrida kostnaderna vid likvidationen.

För vissa kassor råder ej heller överensstämmelse mellan »Överskott» och »Fondökning». Detta förklaras därav att för kassa, som överlämnat resp. mottagit fondmedel från annan kassa, sådant belopp medtagits vid fondökningens bestämmande men däremot icke vid beräkningen av årets överskott. Så t. ex. utgör överskottet för metallindustriarbetarnas kassa 5 067 739 kr, medan fondökningen utgör 3 216 764 kr. Skillnaden mellan dessa tal är just det belopp, som överförts till byggnadsarbetarnas kassa.

I tab. 4 lämnas vissa uppgifter i syfte att belysa förhållandena inom de erkända arbetslöshetskassorna.

För samliga kassor utgör värdena (se de tre första kol.) för tillförsäkrat daghjälpsbelopp den $^{31}/_{12}$ 1949 6,25 kr, under året tillförsäkrat 6,13 kr och under året utbetalat daghjälpsbelopp 6,37 kr.

Av tabellen framgår bl. a., att en förskjutning mot högre daghjälpsbelopp ägt rum under redovisningsåret, vilket f. ö. redan förut påpekats, se sid. 797. Genom att det i genomsnitt utbetalade daghjälpsbeloppet är högre än det i genomsnitt tillförsäkrade kan den slutsatsen dras, att arbetslösheten träffar medlemmar med högre daghjälpsbelopp något starkare än dem med lägre.

Utbetalat familjetillägg per understödsdag uppvisar, av naturliga skäl, en relativt stark spridning med ett högsta värde av 2,11 kr och ett lägsta av 0,37 kr. Man förstår, att proportionen mellan antalet manliga och kvinnliga medlemmar därvid spelar en avgörande roll.

Veckoavgiften per understödskrona är lika med det med hänsyn till medlemsantalet vägda medeltalet av veckoavgiften dividerad med summan av värdet i tredje och värdet i fjärde kolumnen. Denna storhet uppvisar, som naturligt är, en avsevärd spridning, då den utgör ett mått på arbetslöshetsrisken inom de olika kassorna. Fond per medlem och riskkrona utgör fond per medlem (tab. 3) dividerad med summan av värdet i tredje kolumnen och 50 % av värdet i fjärde kolumnen. Att inte hela värdet i fjärde kolumnen medtagits beror på att statsbidraget för familjetillägget utgår med 75 %, medan däremot statsbidraget för daghjälp är mindre eller högst lika med 75 %. Ett utbetalat belopp för daghjälp belastar således kassans ekonomi mer än ett lika stort belopp för familjetillägg. Vikterna förhåller sig tillnärmelsevis som 2: 1. — Fond per medlem och riskkrona är i viss mening ett mått på kassornas ekonomiska stabilitet, ehuru denna givetvis måste bedömas även med hänsyn till andra faktorer.

Förvaltningskostnader per årsmedlem uppvisar likaledes en relativt stor spridning. Detta är en följd av flera faktorer, såsom medlemsantal, understödsfrekvens, antalet lokalavdelningar samt fördelningen av förbundets och kassans gemensamma kostnader.

Tab. 4. Jämförande översikt

Kassa	Genomsnittligt daghjälpsbelopp (inkl. kristillägg) kr			Utbetalat familjetillägg per understödsdag, kr	Veckoavgift per understödskrona,[1] kr	Fond 31/12 1949 per medlem och riskkrona,[2] kr	Förvaltningskostnader per medlem, kr	Antal årsmedlemmar	Understödsdagar per medlem och år	
	tillförsäkrat d. 31/12 1949	tillförsäkrat under året	utbetalat under året						1949	sedan kassans start
Beklädnadsarbetarnas	5·46	5·44	5·71	0·41	0·10	24·68	5·91	37 925	1·1	4·7
Sadelmakarnas etc.	6·17	6·16	6·35	0·96	0·12	29·91	7·20	5 704	4·5	6·7
Stenindustriarbetarnas	4·23	4·23	4·42	1·81	0·13	23·17	7·81	3 987	8·2	13·7
Handelsanställdas m. fl.	6·07	5·82	6·18	1·06	0·06	13·68	4·62	58 574	0·8	2·6
Sko- o. läderarbetarnas	6·51	5·88	6·22	1·11	0·08	25·35	5·75	12 058	1·1	8·7
Träindustriarbetarnas	6·47	6·46	6·56	1·53	0·09	23·01	4·44	57 215	5·5	6·5
Musikernas m. fl.	5·04	5·03	5·90	0·84	0·11	10·41	9·13	7 515	3·8	8·0
Lantarbetarnas	4·78	4·78	4·89	1·40	0·05	11·16	5·11	44 433	2·3	3·3
Frisörernas	4·65	4·68	4·87	1·19	0·08	28·41	8·61	4 110	0·2	1·2
Livsmedelsarbetarnas	6·67	6·67	6·62	0·71	0·11	22·65	4·28	37 408	3·1	6·3
Textilarbetarnas	6·36	6·35	5·75	0·52	0·11	30·01	4·70	46 215	1·0	3·3
Gjuteriarbetarnas	6·89	6·77	6·72	1·35	0·08	30·57	7·96	12 300	1·6	3·5
Gruvindustriarbetarnas	5·04	5·03	5·20	1·21	0·09	38·38	3·70	9 821	1·7	3·2
Handelstjänstemännens	6·38	6·37	6·45	1·26	0·04	6·81	7·33	10 507	0·8	0·5
De kem.-tekn. ind.-arb.	5·50	5·49	5·77	1·03	0·08	28·00	6·45	14 151	1·6	3·1
Bleck- och plåtslagarnas	6·38	5·99	6·37	1·35	0·14	35·09	10·67	3 288	3·3	5·7
Försvarsv. civ. pers.	6·09	5·83	5 99	1·40	0·04	10·93	5·28	18 949	1·1	1·4
Bryggeriarbetarnas	6·45	6·44	6·29	0·77	0·09	24·89	6·28	7 281	1·3	1·7
Transportarbetarnas	6·96	6·77	6·77	1·69	0·11	13·53	6·42	33 301	4·3	2·2
Metallindustriarbetarnas	6·59	6·51	6·66	1·17	0·08	32·86	3·92	209 176	1·1	1·6
Bokbinderiarbetarnas	5·63	5·63	6·07	0·69	0·05	26·61	5·93	11 059	0·5	0·6
Hotell- o. rest.-anst.	6·52	6·28	6·43	0·64	0·07	15·78	5·29	20 462	1·1	1·2
Handelsresandenas	7·00	6·37	6·23	0·37	0·05	15·73	12·69	528	0·3	0·6
Industritjänstemännens	6·61	6·60	6·68	1·35	0·01	3·35	3·74	54 472	0·4	0·2
Arbetsledarnas	6·75	6·75	6·68	1·68	0·01	7·32	—	23 830	0·2	0·1
Fabriksarbetarnas	4·98	4·97	5·16	1·34	0·08	21·12	7·47	57 909	3·1	3·8
Elektrikernas	6·12	5·38	5·23	1·36	0·09	30·60	4·61	17 320	1·0	1·3
Sjöfolkets	6·00	6·00	6·00	0·71	0·08	11·50	5·55	18 568	1·6	2·5
Målarnas	6·94	6·81	6·79	1·61	0·18	31·10	7·42	16 344	15·8	10·2
Vägarbetarnas	4·90	4·84	5·31	1·93	0·08	11·80	6·54	15 361	3·7	2·4
Järnvägsmännens	6·94	6·38	6·24	1·96	0·08	20·17	5·25	27 947	2·3	1·1
Maskinbefälets	2·75	2·75	2·75	1·57	0·05	16·30	4·64	2 588	0·2	0·1
Teateranställdas	6·21	6·08	5·96	0·67	0·10	11·45	5·87	337	4·4	3·9
Typografernas	6·80	6 80	6·43	1·19	0·09	26·23	4·28	13 161	0·4	0·7
Byggnadsarbetarnas	6·96	6·76	6·76	1·81	0·14	17·53	5·43	102 640	9·8	10·1
Skogs- o. flottningsarb.	4·50	4·50	4·49	2·11	0·11	22·46	5·64	21 647	2·4	1·2
Murarnas	7·00	7·00	7·00	1·48	0·19	17·33	5·01	9 050	·	·
Samtliga kassor	6·25	6·13	6·37	1·50	0·08	21·56	5·04	1047141	·	·

Antalet årsmedlemmar har beräknats såsom summan av antalet medlemmar vid utgången av varje månad dividerad med tolv. Antalet understödsdagar per medlem och år utgör ett mått på understödsutbetalningen. Tabellen utvisar en mycket stor olikhet mellan kassorna.

I tab. 5 lämnas vissa data, vilka kan tjäna till belysning av utvecklingen i

[1] Däri inräknat daghjälp, kristillägg och familjetillägg (utbetalat).
[2] Däri inräknat daghjälp och 50 % familjetillägg.

Tab. 5. Arbetslöshet och understödsverksamhet i de erkända arbetslöshetskassorna 1940—1949

År	Arbetslöshetsprocent	Understödsprocent	Antal understödda dagar per årsmedlem	Genomsnittligt dagunderstöd, kr	Utbetalat understöd per årsmedlem, kr	Erlagda avgifter per årsmedlem, kr	Statsbidragsprocent
1940	7·9	29·5	7·3	2·88	20·91	16 07	42·8
1941	8·6	27·9	7·4	3·26	24·12	16·48	51·0
1942	5·2	30·0	5·1	4·38	22·52	22·54	55·1
1943	4·9	17·9	2·7	4·68	12·82	23·02	35·5
1944	5·1	17·1	2·7	4·96	13·41	23·58	28·9
1945	5·1	18·9	3·0	6·19	18·72	23·41	43·5
1946	4·0	15·4	1·9	6·63	12·74	25·35	38·4
1947	3·9	14·2	1·7	6·99	12·17	25·01	38·8
1948	4·4	17·0	2·3	7·38	17·17	26·10	46·0
1949	3·9	22·9	2·8	7·87	22·17	27·32	47·0

de erkända arbetslöshetskassornas verksamhet under tioårsperioden 1940—1949.

Arbetslösprocenten är lika med antalet redovisade arbetslöshetsveckor i procent av antalet av medlemmarna genomlevda veckor (tidsenhet vecka). Understödsprocenten är lika med antalet understödda dagar i procent av antalet arbetslöshetsveckor multiplicerat med sex (tidsenhet dag). Statsbidragsprocenten är lika med summan av statsbidrag till daghjälp, familjetillägg och kristillägg i procent av motsvarande summa understödsutbetalningar.

Vid ett studium av tabellen konstateras, att arbetslöshetsprocenten och understödsprocenten icke alltid ökar eller minskar samtidigt. För åren 1948—1949 t. ex. föll arbetslöshetsprocenten, medan understödsprocenten steg. Detta kan bero på en ökning i arbetslöshetsfallens varaktighet men också därpå, att förhållandevis flera bland medlemmarna uppfyller avgiftsvillkoren.

Tabellen är i själva verket av stor betydelse för bedömning av kassornas ekonomi. Om man nämligen känner antalet årsmedlemmar, kan man med tabellens hjälp beräkna överskottet (bortsett från förvaltningskostnader, förvaltningsbidrag och ränteinkomster) ett visst år för hela de erkända arbetslöshetskassornas verksamhet. Om för år 1949 antalet årsmedlemmar sätts till 1 047 000, blir skillnaden mellan inkomster och utgifter, dvs. överskottet:

$$1\,047\,000\ [27{,}32 - 2{,}8\ (1 - 0{,}47)\ 7{,}87] = 16{,}4 \text{ milj.}$$

Vid beräkning av det verkliga överskottet skall från detta belopp dras kassornas förvaltningskostnader 5,3 milj. samt läggas till statsbidrag till förvaltning 2,8 milj. och ränteinkomster 3,3 milj. På detta sätt erhålls ett belopp av 17,2 milj. Kassornas överskott för 1949 utgjorde 17,1 milj., således en mycket god överensstämmelse (se tab. 2). Genom att se saken på detta sätt kan man bilda sig en uppfattning om kassornas totalekonomi. Man ger antalet understödda dagar per årsmedlem och statsbidragsprocenten olika

värden och, under i övrigt lika förhållanden, studerar hur överskottet varierar.

Man kan t. ex. fråga sig, hur stort värde på antalet understödsdagar per medlem (u), som kassorna kan bära i den meningen, att inkomster och utgifter blir lika stora. Därvid uppstår emellertid frågan, hur stor statsbidragsprocenten kan antas bli. Som ett plausibelt värde må antas, att den kan sättas till 50. Följande likhet fås då:

$$27{,}32 - u\ (1 - 0{,}50)\ 7{,}87 = 0$$

varav

$$u = 6{,}9$$

Ett visst givet värde på u kan emellertid åstadkommas på många olika sätt, dvs. arbetslösheten kan träffa kassorna med olika intensitet, varför kalkylen ej ger någon vägledning för bedömning av varje enskild kassas ekonomiska ställning.

Då värdet på antalet understödda dagar per år och medlem under år 1949 endast är 2,8, är kassornas ekonomiska ställning som helhet betraktad att anse som god.

Maximalt antal understödsdagar. I de erkända arbetslöshetskassorna är rätten till understöd begränsad till ett visst maximalt antal dagar under en tolvmånadersperiod. Denna period kan vara av olika längd.

För att erhålla en uppfattning om hur antalet kassor och medlemsantalet är fördelade efter detta maximiantal lämnas följande sammanställning avseende situationen den 1/1 1949 och den 1/1 1950.

Understödsdagar antal	Antal kassor 1/1 1949	Antal kassor 1/1 1950	Antal medlemmar 1/1 1949	Antal medlemmar 1/1 1950	% 1/1 1949	% 1/1 1950
90	3	2	46 640	26 942	4·4	2·5
120	18	17	297 880	348 656	28·5	32·8
126	2	2	7 956	7 767	0·8	0·7
138	6	8	387 299	416 891	37·1	39·2
140	1	1	12 179	12 336	1·2	1·2
156	7	7	293 362	250 562	28·0	23·6
Summa	37	37	1 045 316	1 063 154	100·0	100·0

Av sammanställningen konstateras, att de kassor, som medger maximalt 156 understödsdagar, tillsammans hade 23,6 % av arbetslöshetskassornas totala medlemsantal vid 1950 års början mot 28,0 % ett år tidigare. En motsvarande ökning föreligger beträffande de kassor, som medger maximalt 120 understödsdagar. Detta har sin förklaring i förut omtalade överflyttningar av medlemmar från fabriksarbetarnas kassa med ett dagantal av 156 till byggnadsarbetarnas med ett dagantal av 120. I övrigt har ej några mer anmärkningsvärda förskjutningar ägt rum.

Säsonginskränkningar i understödsutgivningen. Inom vissa kassor, där arbetslöshet årligen regelbundet förekommer och således på förhand kan

Tab. 6. För arbetslöshet avgiftsbefriade veckor och understödsdagar under olika månader 1949

Månad	För arbetslöshet avgiftsbefriade veckor						Antal understödda dagar					
	Med säsongbegränsning		Utan säsongbegränsning		Samtliga		Med säsongbegränsning		Utan säsongbegränsning		Samtliga	
	%	per medlem	%	per medlem	%	per medlem	%	per medlem	%	per medlem	%	per medlem
Januari	10·4	0·58	12·9	0·16	11·6	0·24	16·4	1·22	19·8	0·34	18·0	0·52
Februari	10·7	0·54	9·2	0·12	10·0	0·21	12·0	0·81	14·1	0·25	13·0	0·38
Mars	13·2	0·63	8·9	0·11	11·2	0·23	14·0	0·90	10·0	0·18	12·1	0·34
April	11·6	0·52	7·3	0·09	9·6	0·19	15·9	0·96	9·7	0·17	12·9	0·36
Maj	8·8	0·40	6·6	0·08	7·8	0·16	10·0	0·60	6·5	0·12	8·3	0·23
Juni	6·0	0·31	5·8	0·07	5·9	0·12	4·8	0·33	4·9	0·08	4·8	0·14
Juli	5·2	0·23	8·2	0·10	6·6	0·13	2·7	0·16	5·4	0·10	4·0	0·11
Augusti	5·2	0·24	7·8	0·10	6 4	0·13	1·9	0·11	4·8	0·09	3·3	0·09
September	4·6	0·20	5·7	0·07	5·1	0·10	2·1	0·13	4·3	0·08	3·1	0·09
Oktober	5·2	0·23	5·7	0·07	5·4	0·11	2·1	0·13	5·6	0·10	3·8	0·11
November	7·6	0·34	7·2	0·09	7·4	0·15	6·4	0·38	5·2	0·09	5·9	0·16
December	11·5	0·53	14·7	0·18	13·1	0·26	11·7	0·73	9·7	0·17	10·8	0·30
Hela året	100·0	0·40	100·0	0·10	100·0	0·17	100·0	0·54	100·0	0·15	100·0	0·24

beräknas inträda i viss omfattning och beträffande vilka kan anses, att vid lönesättningen tagits hänsyn till detta förhållande, har tillsynsmyndigheten föreskrivit vissa inskränkningar i understödsutgivningen under sådana perioder av ökad arbetslöshet (begränsningsperioder).

Under året har vissa förändringar i dessa s. k. säsongbegränsningar vidtagits. Tidigare prövades understödsrätten individuellt och gjordes beroende av det antal avgifter, som medlemmen erlagt de senaste tre åren under begränsningsperioderna. I syfte att åstadkomma större likformighet och arbetsbesparande förenklingar i tillämpningen vidtogs under året den ändringen, att understöd under begränsningstiden skall utgå för ett för varje särskild kassa fastställt antal s. k. kollektiva understödsdagar, beräknade med hänsyn till den *genomsnittliga* avgiftsbetalningen under de två senaste begränsningstiderna (»vinteravgiftsbetalningen»). Därutöver kan medlem, som under den närmast föregående begränsningstiden icke helt utnyttjat sin understödsrätt, erhålla vissa s. k. överskottsdagar.

I tab. 6 har kassorna indelats i två grupper, omfattande dem med säsongbegränsningar och dem utan sådana. I tabellen återges den procentuella fördelningen av antalet för arbetslöshet befriade veckor samt antalet sådana veckor per medlem för varje månad år 1949. Härav framgår, att arbetslösheten för kassor med säsongbegränsning ligger på en betydligt högre nivå än för kassor utan sådan begränsning. För hela året utgjorde sålunda antalet arbetslösa veckor i medeltal per medlem och månad 0,40 för säsongkassor mot endast 0,10 för övriga kassor.

Beträffande den procentuella månatliga fördelningen kan konstateras, att procenttalet för icke säsongkassor är påfallande högt för månaderna janu-

Tab. 7. Antalet understödda dagar i % av antalet för arbetslöshet avgiftsbefriade veckor multiplicerat med 6. (Understödsprocent)

Månad	Kassor					
	med säsongbegränsning		utan säsongbegränsning		samtliga	
	1948	1949	1948	1949	1948	1949
Januari	22·0	35·2	36·0	36·8	30·3	36·0
Februari	19·8	25·1	26·2	36·5	23·8	29·9
Mars	15·7	23·6	22·3	26·8	19·1	24·8
April	20·0	30·5	23·1	32·0	21·6	31·0
Maj	13·2	25·4	17·1	23·7	15·1	24·7
Juni	7·6	17·7	12·3	20·1	10·1	18·8
Juli	4·8	11·6	10·0	15·8	8·1	14·1
Augusti	3·1	7·8	8·6	14·7	6·3	11·7
September	6·3	10·3	10·5	17·9	8·7	14·2
Oktober	10·1	9·3	13·7	23·2	12·1	16·1
November	12·8	18·7	13·1	17·5	13·0	18·2
December	13·3	22·9	13·8	15·6	13·6	19·1
Hela året	**14·1**	**22·3**	**19·7**	**23·9**	**17·3**	**23·0**

ari och december. Detta torde ha sin förklaring däri, att ett flertal industrier med eljest mera »jämn» sysselsättning året om just omkring årsskiftet plägar tillämpa omfattande permitteringar av arbetskraft. Bortser man från dessa båda månader, finner man, att arbetslösheten för säsongkassor är ojämnare fördelad än för icke säsongkassor (högsta och lägsta värde är för säsongkassor 13,2 och 4,6, för icke säsongkassor 9,2 och 5,7). På grund av att arbetslösheten är så mycket högre inom säsongkassorna har — trots att skillnaden i den månatliga fördelningen ej är så utpräglad — säsongrestriktionerna sin betydelse därigenom att de på ett ändamålsenligt sätt begränsar understödsutgivningen.

I tab. 6 redovisas även antalet understödda dagar i procent och per medlem för de olika månaderna under 1949. Även antalet understödda dagar per medlem är betydligt högre i säsongkassor än i övriga kassor. För hela året utgjorde i genomsnitt per månad antalet sådana dagar 0,54 för säsongkassor mot endast 0,15 för icke säsongkassor.

För att belysa sambandet mellan arbetslösa dagar och understödda dagar lämnas i tab. 7 den s. k. understödsprocenten, dvs. antalet understödda dagar i % av antalet avgiftsbefriade veckor multiplicerat med 6 för olika månader under åren 1948 och 1949. Av tabellen utläses, att understödsprocenten för säsongkassor och icke säsongkassor uppvisar samma gång, men att procentsatsen för de senare ligger på en något högre nivå. Detta torde sammanhänga därmed, att säsongbegränsningarna minskar understödsutbetalningen för de långa arbetslöshetsfallen. — Vid en jämförelse mellan de olika åren konstateras, att procentsatsen genomgående är högre för 1949 än för 1948.

E. E-g

Tabeller till berättelserna över arbetsmarknaden

A. Arbetsförmedling[1]

Tab. 1. Översikt av verksamheten vid de olika arbetsförmedlingarna under augusti 1950

Arbetsförmedlingen i	Manliga avdeln.			Kvinnliga avdeln.			Tillsammans				Ansökningar per 100 led. pl.
	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Därav högst 1 veck. varakt.	
Stockholms stad .	13 432	12 739	9 345	10 419	17 405	8 262	23 851	30 144	17 607	12 586	79
Stockholms län . .	2 248	3 070	1 356	1 437	3 071	1 149	3 685	6 141	2 505	748	60
Uppsala län . . .	1 474	1 781	663	1 082	1 785	515	2 556	3 566	1 178	229	72
Södermanlands län	2 622	3 269	1 738	1 407	1 950	744	4 029	5 219	2 482	342	77
Östergötlands län .	4 559	5 079	2 959	2 084	3 261	1 298	6 643	8 340	4 257	1 849	80
Jönköpings län . .	1 737	2 209	973	1 394	2 155	865	3 131	4 364	1 838	377	72
Kronobergs län . .	1 632	1 763	1 140	836	1 155	582	2 528	2 918	1 722	534	87
Kalmar län . . .	1 942	2 286	1 390	1 052	1 310	653	2 994	3 596	2 043	437	83
Gotlands län . . .	327	535	191	230	400	148	557	935	339	92	60
Blekinge län . . .	1 338	1 116	864	1 158	1 192	844	2 496	2 308	1 708	725	108
Kristianstads län .	2 153	2 650	1 544	1 491	2 066	951	3 644	4 716	2 495	885	77
Malmö stad . . .	3 838	3 556	2 973	2 607	3 521	2 023	6 445	7 077	4 996	2 787	91
Malmöhus län i övr.	4 212	4 966	3 218	2 340	2 989	1 572	6 552	7 955	4 790	1 354	82
Hallands län . . .	1 197	1 299	865	996	1 554	602	2 193	2 853	1 467	460	77
Göteborgs stad . .	10 676	11 094	9 193	3 915	5 610	3 198	14 591	16 704	12 391	8 088	87
Gbg o. Boh. län i övr.	1 473	1 491	847	804	1 304	435	2 277	2 795	1 282	397	81
Älvsborgs län . .	2 706	2 578	1 446	1 695	2 618	1 045	4 401	5 196	2 491	441	85
Skaraborgs län . .	1 613	1 646	807	1 078	1 621	539	2 691	3 267	1 346	275	82
Värmlands län . .	2 397	2 856	1 599	1 552	1 704	1 026	3 949	4 560	2 625	871	87
Örebro län	2 705	2 805	1 610	1 698	2 364	1 049	4 403	5 169	2 659	787	85
Västmanlands län .	2 231	2 658	1 290	1 463	1 521	744	3 694	4 179	2 034	236	88
Kopparbergs län .	2 259	2 768	1 229	1 309	1 749	760	3 568	4 517	1 989	195	79
Gävleborgs län . .	3 627	3 786	2 635	1 974	2 068	1 464	5 601	5 854	4 099	2 060	96
Västernorrlands län	4 491	4 285	2 529	1 565	1 585	946	6 056	5 870	3 475	1 175	103
Jämtlands län . .	1 400	2 579	927	642	892	533	2 042	3 471	1 460	137	59
Västerbottens län .	2 677	2 668	1 925	1 374	1 674	993	4 051	4 342	2 918	805	93
Norrbottens län . .	3 205	3 954	2 529	1 569	1 475	955	4 774	5 429	3 484	359	88
Summa aug. 1950	**84 231**	**91 486**	**57 785**	**49 171**	**69 999**	**33 895**	**133 402**	**161 485**	**91 680**	**39 181**	**83**
» juli 1950	78 438	87 630	55 645	41 694	61 799	28 300	120 132	149 429	83 945	36 169	80
» aug. 1949	91 004	82 927	60 457	48 527	69 516	34 621	139 531	152 443	95 078	38 508	92
» » 1948	82 174	91 636	57 707	43 329	70 898	32 446	125 503	162 534	90 153	32 854	77
» » 1947	86 652	113743	67 968	43 788	72 506	32 794	130 440	186 249	100762	35 441	70

[1] En arbetssökande person anses göra en ansökning om arbete varje månad han besöker arbetsförmedlingen. Därest han anvisas arbete och efter dettas avslutande återkommer till kontoret under samma månad, räknas han dock ha gjort förnyad ansökning. En och samma arbetssökande person kan sålunda motsvaras av flera arbetsansökningar under samma månad.

En del av platserna inom ett yrke kan besättas med sökande från annan yrkesgrupp. Till följd härav kan de tillsatta platserna inom en yrkesgrupp överstiga antalet sökande i samma grupp.

Tab. 2. Översikt av verksamheten inom olika yrkesgrupper under augusti 1950

Yrkesgrupper	Manliga avdeln.			Kvinnliga avdeln.			Tillsammans				
	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Arb.	Ans.	L. p.	T. p.	Därav 1 v.
Jordbruk o. skogsbruk	7 625	13 537	4 507	230	475	290	7 146	7 855	14 012	4 797	643
Jordbruk	4 475	5 995	2 924	184	262	152	4 160	4 609	6 257	3 076	499
Trädgårdsskötsel	497	622	472	96	213	188	466	593	835	610	189
Fiske	79	11	8	—	—	—	75	79	11	8	—
Skogsbruk	2 574	6 909	1 103	—	—	—	2 445	2 574	6 909	1 103	5
Industri o. hantverk	28 480	36 573	18 771	4 695	11 236	2 761	29 535	33 175	47 809	21 532	459
Malmbr. o. metallind.	8 216	12 921	4 397	600	1 270	418	7 690	8 816	14 191	4 815	18
Jord- o. stenind.	948	1 350	585	98	146	49	954	1 046	1 496	584	9
Träindustri	2 109	2 884	976	39	47	28	1 939	2 148	2 431	1 004	14
Pappers- o. graf. ind.	650	1 477	499	323	671	176	862	973	2 148	675	12
Livsmedelsindustri	1 303	1 621	886	691	1 485	464	1 798	1 994	3 106	1 350	131
Textil- o. bekl.-ind.	922	1 309	507	2 354	6 287	1 298	2 965	3 276	7 596	1 805	14
Läder-, hår- o. gummiindustri	1 071	791	298	455	868	187	1 407	1 526	1 659	485	3
Kemisk-teknisk ind.	187	426	229	135	460	139	292	522	886	368	4
Byggnadsverksamhet	13 041	14 234	10 404	—	2	2	11 601	13 041	14 236	10 406	259
Kraft- o. vattenverk	33	60	40	—	—	—	32	33	60	40	1
Samfärdsel	17 034	18 098	16 991	577	373	245	11 246	17 611	18 471	17 236	11 895
Landtransp. Luftfart	9 892	13 680	12 974	357	188	70	5 124	10 249	13 818	13 044	11 691
Sjöfart	7 142	4 418	4 017	220	235	175	6 122	7 362	4 653	4 192	204
Handel	5 492	6 417	4 609	10 591	16 359	8 997	10 932	16 083	22 776	13 606	7 522
Affärsverksamhet	1 601	1 179	408	2 692	2 953	1 331	4 126	4 293	4 132	1 739	123
Lagerarbete	1 686	1 834	1 289	242	619	388	1 426	1 928	2 458	1 677	273
Bank- o. försäkringsv.	95	74	37	24	10	5	117	119	84	42	8
Hotell, rest., storhush.	2 110	3 330	2 875	7 633	12 777	7 273	5 263	9 743	16 107	10 148	7 119
Förvaltn. o. fria yrken	11 286	6 458	5 034	6 482	6 200	3 458	14 414	17 768	12 658	8 492	3 950
Allmän tjänst	536	119	41	18	8	3	493	554	127	44	—
Socialvård	64	26	8	101	154	84	147	165	180	92	—
Tekniska arbetsområ.	2 891	899	348	193	128	65	2 989	3 084	1 027	418	4
Kontorsarbete	1 784	1 111	509	3 409	4 026	1 575	5 084	5 193	5 137	2 084	82
Undervisning m. m.	774	632	503	1 871	1 413	1 261	2 613	2 645	2 045	1 764	28
Konstnärlig verks.	5 237	3 671	3 625	890	471	470	3 188	6 127	4 142	4 095	3 888
Hälso- o. sjukvård	174	290	123	2 160	2 781	1 289	2 137	2 334	3 071	1 412	83
Husligt arbete	10	23	23	17 626	29 997	15 103	9 892	17 636	30 020	15 126	10 204
Genomgående yrken, div. arb.	8 173	9 093	6 804	1 440	2 252	1 452	6 627	9 613	11 345	8 256	3 856
Genomgående yrken	3 473	5 157	3 050	1 423	2 227	1 429	3 688	4 896	7 384	4 479	1 002
Diversearbete	4 700	3 936	3 754	17	25	23	2 939	4 717	3 961	3 777	2 853
Annat arbete	5 957	997	923	5 370	326	300	10 948	11 327	1 323	1 223	570
Extra skördehjälp m. m.	1 012	925	865	134	311	286	1 104	1 146	1 236	1 151	569
Elevpraktikarbete	157	72	58	34	15	14	149	191	87	72	1
Utan avsl. utbildn.	4 788	—	—	5 202	—	—	9 695	9 990	—	—	—
Summa	84 231	91 486	57 785	49 171	69 999	33 895	102 877	133402	161485	91 680	39 181
Därav under 18 år	7 082	8 450	4 542	6 671	7 040	3 678	13 496	13 753	15 490	8 220	294

Tab. 3. Förhållandet mellan tillgång och efterfrågan på arbetskraft under augusti och juli 1950 samt augusti 1949

Huvudgrupper	Ansökningar på 100 lediga platser									Tillsatta platser på 100 lediga aug. 1950		
	Manliga			Kvinnliga			Tillsammans					
	Aug. 1950	Juli 1950	Aug. 1949	Aug. 1950	Juli 1950	Aug. 1949	Aug. 1950	Juli 1950	Aug. 1949	Män	Kv.	Tills.
Jordbruk o. skogsbruk	56	51	81	48	21	35	56	49	79	33	61	34
Jordbruk, trädg.sk. o. fiske	76	65	65	48	21	35	74	59	68	51	61	52
Skogsbruk	37	35	147	—	—	·	37	35	147	16	—	16
Industri o. hantverk	78	82	98	42	46	40	69	74	83	51	25	45
Samfärdsel	94	77	99	155	87	135	95	77	100	94	66	93
Handel	86	79	93	65	53	70	71	60	76	72	55	60
Husligt arbete	·	·	·	59	61	57	59	63	57	·	50	50
Samtliga	**92**	**90**	**110**	**70**	**67**	**70**	**83**	**80**	**92**	**63**	**48**	**57**
Därav under 18 år	84	95	97	95	93	101	89	94	99	54	52	53

Tab. 4. Verksamheten inom vissa yrkesgrupper under augusti och juli 1950 samt augusti 1949

Yrkesgrupper	Ansökningar om arbete			Lediga platser			Tillsatta platser		
	Aug. 1950	Juli 1950	Aug. 1949	Aug. 1950	Juli 1950	Aug. 1949	Aug. 1950	Juli 1950	Aug. 1949
Lantarbetare	4 609	3 614	4 747	6 257	5 946	7 770	3 076	3 216	4 774
Skogsarbetare	2 574	2 071	3 053	6 909	5 842	2 082	1 103	946	928
Gruvarbetare	168	155	172	210	133	277	114	31	116
Järn- och metallverksarbetare	561	593	511	1 282	1 110	1 509	432	384	539
Gjuteriarbetare	623	583	574	898	670	768	331	181	368
Verktygsarbetare	244	208	228	421	409	408	70	56	91
Maskinarbetare	1 862	1 636	1 788	2 577	2 045	2 612	933	476	1 077
Filare o. maskinuppsättare	523	494	571	662	519	590	211	122	234
Övriga metallarbetare	4 835	4 401	4 869	8 141	6 895	6 951	2 724	1 753	2 545
Torvindustriarbetare	46	55	118	73	162	132	28	73	61
Stenindustriarbetare	298	297	427	198	223	145	43	64	60
Sågverks- o. brädgårdsarbetare	715	619	811	837	849	703	422	388	504
Pappersmassefabriksarbetare	216	237	330	443	377	262	206	174	172
Pappersbruksarbetare	214	214	178	549	539	351	141	135	168
Kvarnarbetare	137	73	80	84	62	64	36	24	34
Bageri- o. konditoriarbetare	826	718	779	1 066	1 218	1 058	403	377	375
Sockerindustriarbetare	64	76	79	219	124	174	122	60	84
Textilarbetare	1 109	1 375	1 133	2 885	2 475	3 190	640	392	713
Beklädnadsarbetare	1 735	1 590	1 694	3 621	2 944	3 706	870	507	851
Skofabriksarbetare	551	503	522	667	538	626	219	163	220
Byggnadsträarbetare	3 073	2 811	4 695	3 266	3 079	3 633	2 473	2 123	3 242
Murare	905	736	1 200	1 366	1 258	1 370	826	610	1 024
Målare	388	289	537	697	880	767	267	243	390
Rörarbetare o. elektriska montörer	881	936	1 060	951	963	940	426	434	571
Byggnadsgrovarbetare	5 296	4 753	6 370	5 534	5 397	6 399	4 388	2 123	5 626
Sjöfolk	7 362	6 985	7 296	4 653	5 253	4 722	4 192	4 621	4 344
Kontorspersonal	5 193	4 380	5 742	5 137	5 603	4 328	2 084	1 868	1 979
Lärare	2 518	2 349	2 230	2 005	1 214	2 136	1 731	526	1 716
Hembiträden	3 108	2 466	3 419	10 190	7 923	10 532	1 790	1 213	1 882
Tillfällig hemhjälp	9 644	7 304	9 664	16 148	10 955	16 424	11 955	8 497	12 036

Tab. 5. Verksamheten inom olika yrkesgrupper vid de särskilda arbetsförmedlingarna under aug. 1950

A = ansökningar, L = lediga platser, T = tillsatta platser.

Arbetsförmedlingen i	A	L	T	A	L	T	A	L	T	A	L	T	A	L	T
	Jordbruk, trädg.-skötsel o. fiske			Skogsbruk			Malmbrytning o. metallindustri			Trä- o. pappers-industri			Byggnadsverk-samhet		
Stockholm . .	34	67	16	2	—	—	1 337	1 860	483	263	577	141	1 027	787	509
Stockholms l.	370	509	229	100	53	13	411	921	206	53	96	15	585	678	398
Uppsala l. .	165	237	100	20	276	6	207	353	80	66	141	22	266	378	241
Södermanl. l.	375	513	194	36	60	14	610	1 150	441	117	139	48	470	670	438
Östergötl. l. .	400	549	164	48	43	3	471	971	258	140	230	47	501	465	312
Jönköpings l.	116	218	68	12	20	10	267	485	147	241	238	74	340	569	313
Kronobergs l.	121	151	79	43	103	18	135	171	80	155	184	85	259	332	236
Kalmar l. . .	164	232	88	48	23	10	204	342	157	216	218	103	324	489	363
Gotlands l. .	53	37	19	3	—	—	12	15	6	3	10	3	37	97	34
Blekinge l. .	68	70	45	5	7	1	195	250	138	44	47	25	255	204	171
Kristianst. l.	320	674	366	15	12	3	132	276	80	155	183	90	277	360	241
Malmö . . .	247	274	252	3	—	—	290	448	207	64	151	73	270	219	203
Malmöh. l. i ö.	596	1 515	994	16	1	1	294	483	190	95	119	40	393	540	308
Hallands l. .	201	211	141	9	12	8	165	234	129	39	44	17	229	231	159
Göteborg . .	195	81	50	15	—	—	968	1 401	356	238	205	87	1 035	892	639
Gbg Boh. l. i ö.	72	72	29	6	—	—	141	226	95	75	257	57	274	317	217
Älvsborgs l. .	191	175	95	37	26	14	434	505	140	106	163	63	568	649	482
Skaraborgs l.	250	339	107	9	10	2	184	237	85	113	118	47	244	310	202
Värmlands l.	129	116	47	123	597	70	253	340	170	116	213	111	437	473	334
Örebro l. . .	131	250	144	52	134	7	302	583	231	58	133	45	401	437	339
Västmanl. l. .	273	278	125	64	75	16	638	1 116	397	87	69	28	375	382	259
Kopparbergs l.	136	94	54	231	502	129	403	663	178	100	179	60	567	686	506
Gävleborgs l.	121	167	111	118	567	76	193	447	194	130	156	64	563	584	499
Västernorrl. l.	135	49	27	242	1 116	121	245	309	157	260	340	121	1 113	833	723
Jämtlands l. .	82	108	74	202	1 604	158	75	59	23	26	26	10	612	520	457
Västerb. l. .	125	64	36	399	577	123	100	83	28	73	160	89	769	771	702
Norrbottens l.	211	53	40	716	1 091	300	150	263	159	88	183	114	850	1 363	1 121
Summa	5 281	7 103	3 694	2 574	6 909	1 103	8 816	14191	4 815	3 121	4 579	1 679	13041	14236	10406

	Övriga industri-grupper			Samfärdsel o. handel			Förvaltning o. fria yrken			Sjukvård o. husligt arbete			Annat arbete		
Stockholm . .	644	1 348	285	9 646	12792	9 445	3 911	3 307	1 543	3 827	7 169	3 600	3 160	2 237	1 585
Stockholms l.	160	542	147	350	667	260	179	149	54	842	1 960	785	635	566	398
Uppsala l. .	247	393	113	320	542	117	367	196	89	442	856	286	456	194	124
Södermanl. l.	235	409	119	617	845	549	351	184	109	425	849	296	793	400	274
Östergötl. l. .	461	1 059	231	1 356	2 061	1 620	1 488	806	638	830	1 635	711	948	521	273
Jönköpings l.	327	616	142	402	585	264	259	260	157	623	1 063	479	544	310	184
Kronobergs l.	275	359	169	264	310	191	530	452	418	349	630	271	397	226	175
Kalmar l. . .	212	417	168	509	647	413	286	283	202	457	612	284	574	333	255
Gotlands l. .	43	159	13	141	285	103	49	75	55	78	183	63	138	74	43
Blekinge l. .	215	174	111	468	554	475	216	122	86	524	643	446	506	237	210
Kristianst. l.	280	455	145	527	889	471	319	215	128	500	871	303	1 119	781	668
Malmö . . .	416	728	301	2 238	1 907	1 696	734	541	394	1 039	1 869	1 097	1 144	940	773
Malmöh. l. i ö.	497	874	378	1 669	1 928	1 418	623	454	327	914	1 468	725	1 455	573	409
Hallands l. .	225	509	105	384	554	376	188	106	74	337	703	269	416	249	189
Göteborg . .	672	1 163	303	6 676	7 877	7 216	1 681	1 194	823	1 792	2 585	1 845	1 319	1 306	1 072
Gbg Boh. l. i ö.	506	778	157	380	471	324	193	110	83	267	409	200	363	155	120
Älvsborgs l. .	747	1 463	446	527	640	369	496	257	154	556	979	450	739	339	278
Skaraborgs l.	298	685	113	347	450	241	319	160	102	449	715	258	478	243	189
Värmlands l.	187	299	136	462	528	379	833	604	520	795	1 057	614	614	333	244
Örebro l. . .	437	825	293	502	602	227	1 222	667	527	655	1 134	554	643	404	292
Västmanl. l. .	185	302	123	506	602	340	354	234	160	547	727	302	665	394	284
Kopparbergs l.	198	320	77	383	618	279	358	242	141	556	883	355	636	330	210
Gävleborgs l.	227	330	172	1 565	1 399	1 217	1 365	1 059	981	701	789	483	618	356	302
Västernorrl. l.	172	179	102	1 602	1 414	1 147	526	319	227	741	910	549	1 020	401	301
Jämtlands l. .	51	62	33	278	381	289	178	113	88	258	466	222	280	132	106
Västerb. l. .	144	258	181	980	877	776	308	226	186	693	1 070	579	460	256	218
Norrbottens l.	136	97	69	595	822	640	435	323	226	773	856	512	820	378	303
Summa	8 197	14803	4 632	33694	41247	30842	17768	12658	8 492	19970	33091	16538	20940	12668	9 479

B. Sysselsättning

Tab. 6. Sysselsatta arbetare i slutet av augusti 1950 i jämförelse med slutet av juli 1950 (inom företag med uppgifter vid båda rapporttillfällena)

Näringsgrenar	Antal redovisade företag	Antal i augusti 1950 anställda arbetare (exkl. permitterade)			Indextal (juli 1950 = 100)[1]				Antal arbetare i %, som var frånvarande på grund av	
					Anställda arbetare (exkl. permitterade)			I arbete varande arb.		
		Män	Kvinnor	S:a	Män	Kvinnor	S:a		arbetsbrist	andra orsaker
Malmbrytning o. metallind.	**1 921**	**201 300**	**14 201**	**215 501**	**99·9**	**99·3**	**99·8**	**122·2**	·	**6·8**
Gruvor o. anrikningsverk	48	9 514	123	9 637	101·0	·	101·1	120·6	—	5·9
Järn-, stål- o. kopparverk	53	32 148	697	32 845	99 6	102·8	99·7	109·5	—	8 2
Järn- o. stålmanufaktur	343	20 282	2 366	22 648	100·0	102·2	100 2	117·5	0·1	5·7
Mekaniska verkstäder	744	82 008	3 460	85 468	100·3	99·9	100·3	128·0	·	6·4
Reparationsverkstäder	265	6 432	24	6 456	101·0	·	100·8	125·2	—	5·2
Skeppsvarv	71	19 330	2	19 332	98·8	·	98·8	112·7	—	9·0
Elektroteknisk industri	146	21 718	5 652	27 370	98·5	97·3	98·3	126 6	·	6·9
Annan metallindustri	251	9 868	1 877	11 745	100·4	99·7	100·3	137·5	0·1	6·0
Jord- o. stenindustri	**542**	**26 516**	**2 407**	**28 923**	**99·1**	**97·7**	**98·9**	**110·5**	**0·3**	**5·6**
Kolgruvor	11	665	1	664	99·0	·	99·0	98·5	—	10·8
Torvindustri	48	763	36	799	91·3	·	86·7	87·2	0·1	7·0
Stenindustri	121	4 182	20	4 202	99 6	·	99·5	103·4	0·9	4·6
Kalk- o. kritbruk	34	1 544	26	1 570	99·5	·	99·5	108·2	0·2	5·7
Cementfabriker	8	1 681	30	1 711	100·3	·	100·3	106·9	—	5·9
Cementvarufabriker	77	2 345	48	2 393	99·7	·	99·8	114·1	0·2	5·2
Tegelbruk	136	5 899	130	6 029	97·7	·	97·6	104·2	0·2	5·9
Porslins-, kakel- o. lergodsf.	21	3 895	1 640	5 535	98·9	100·2	99·3	123·6	—	4·4
Glasindustri	59	3 955	453	4 408	100·1	100·4	100·1	119·8	0·7	5·1
Annan jord- o. stenindustri	27	1 588	23	1 611	102·2	·	102·1	112·7	0·2	9·3
Träindustri	**1 060**	**38 773**	**1 144**	**39 917**	**99·0**	**98·5**	**98·9**	**109·0**	**0·3**	**4·2**
Sågverk o. hyvlerier	392	18 164	274	18 438	97·5	96·1	97·4	112·7	0·3	4 8
Låd- o. wallboardfabriker	39	3 052	110	3 162	99·3	·	99·1	114·6	—	5·2
Byggnadssnickerifabriker	164	6 235	70	6 305	101·3	·	101·4	106·1	0·2	3·7
Möbelfabriker	293	7 102	237	7 339	101·3	100·0	101·3	103·9	0·5	2·9
Svarveri- o. skidfabriker	91	2 584	143	2 727	97·5	·	97·6	105·0	0·4	4·1
Annan trävaruindustri	81	1 636	310	1 946	99·0	99 0	99·0	102·8	0·2	4·6
Pappers- o. grafisk ind.	**621**	**47 125**	**7 683**	**54 808**	**99·8**	**98·7**	**99·7**	**118·2**	·	**7·9**
Pappersmassefabriker	64	16 579	253	16 832	99·3	92·0	99·1	113·2	—	7·8
Pappersbruk o. pappfabr.	65	14 589	2 236	16 825	99·5	100·0	99·6	118·3	0·1	7·3
Papp- o. pappersvaruind.	97	2 113	1 546	3 659	101·1	98·8	100·1	109·6	0·1	5·4
Grafisk industri	395	13 844	3 648	17 492	100·6	98·4	100·2	125·7	·	9·0
Livsmedelsindustri	**950**	**27 777**	**10 819**	**38 596**	**98·5**	**97·9**	**98·3**	**111·1**	**0·3**	**8·4**
Kvarnar	48	1 342	189	1 531	99·6	·	99·6	120·9	0·1	7·6
Bageriindustri	225	4 591	2 124	6 715	97·9	96·9	97·6	108·5	0·3	8·0
Sockerindustri	26	2 862	351	3 213	103·4	101·7	103·2	114·3	0·1	5·7
Choklad- o. konfektind.	71	1 799	2 682	4 481	97·6	105·4	102·1	132·6	0·8	6·9
Mejeriindustri	86	3 437	411	3 848	97·0	95·8	96·8	100·3	0·1	11·1
Slakterier o. charkuterier	157	5 404	967	6 371	99·6	93·8	98·7	107·2	—	7·8
Fiskber.-anst. o. konservf.	65	1 013	1 333	2 346	98·7	90·7	94·0	122·7	1·3	2·6
Margarinindustri	10	345	124	469	101·2	·	101·1	113·9	—	7·2
Bryggerier o. läskedrycksf.	196	5 623	1 200	6 823	95·4	92·2	94·9	99·9	0·1	12·2
Tobaksfabriker	9	486	1 083	1 569	99·2	100·2	99 9	141·5	—	9·8
Annan livsmedelsindustri	57	875	355	1 230	103·6	103·5	103·5	112 5	0·1	7·5

[1] Indextal har ej beräknats för grupper om mindre än 200 arbetare.

TAB. 6 (forts.). SYSSELSATTA ARBETARE I SLUTET AV AUGUSTI 1950

Näringsgrenar	Antal redovisade företag	Antal i augusti 1950 anställda arbetare (exkl. permitterade)			Indextal (juli 1950 = 100)				Antal arbetare i %, som var frånvarande på grund av	
					Anställda arbetare (exkl. permitterade)			I arbete varande arb.		
		Män	Kvinnor	S:a	Män	Kvinnor	S:a		arbetsbrist	andra orsaker
Textil- o. beklädnadsind. .	960	30 630	48 138	78 768	100·2	99·3	99·7	109·1	0·1	4·7
Ylleindustri	84	5 325	5 068	10 393	99·6	100·7	100·1	104·3	·	5·5
Bomullsindustri	59	9 430	6 791	16 221	99·7	91·2	96·0	105·3	—	3·1
Linne- o. juteindustri . .	12	1 442	1 283	2 725	99·7	93·0	96·4	105·8	—	2·9
Trikåfabriker	149	2 822	7 408	10 230	100·2	101·7	101·3	110·0	0·3	5·6
Sömnadsindustri	456	5 961	22 789	28 750	102·5	101·0	101·3	113 0	0·1	5·1
Hatt- o. mössfabriker . .	36	276	1 053	1 329	101·1	99 6	99 9	109·2	1·2	3·9
Annan hithörande industri	164	5 374	3 746	9 120	99·1	101·1	99·9	110·0	0·2	4·7
Läder-, hår- o. gummiv.-ind.	347	14 102	7 084	21 186	100·8	100·6	100·7	108·6	0·1	5·7
Garverier	33	2 568	179	2 747	102·3	·	100·8	120 8	0·2	7·9
Päls- o. skinnvarufabr. .	76	1 032	888	1 920	105·6	104·8	105·3	123·3	0·3	4·3
Skoindustri	128	4 359	2 990	7 349	100 0	100·8	100 3	105·6	·	4 2
Andra lädervarufabriker .	53	1 055	590	1 645	101·3	101·9	101·5	111·2	0·1	4·7
Gummivarufabriker . . .	13	4 412	2 248	6 660	99·8	100·1	99·9	103·3	—	7·4
Annan hithörande industri	44	676	189	865	99·0	·	99·2	108·5	—	3·7
Kemisk-teknisk industri .	279	12 740	3 746	16 486	99·7	101·8	100·2	118·2	0·1	7·9
Färg-, olje- o. parfymfabr.	106	3 334	1 204	4 538	99·9	104·7	101·2	125·1	0·2	7·1
Sprängämnesfabriker . .	5	983	337	1 320	101·4	103·1	101·9	119 0	—	8·1
Tändsticksfabriker . . .	8	1 356	991	2 347	97·8	99·0	98·3	99·3	—	9 4
Annan kemisk-tekn. ind. .	160	7 067	1 214	8 281	99·8	100·9	100·0	120 8	0·1	7·8
Samtl. industrigrupper	6 680	398 963	95 222	494 185	99·7	99 3	99·6	116·0	0·1	6·4
Statl. verk o. byggnadsarb.	247	53 320	1 706	55 026	101·1	100 2	101·1	124·6	0·4	8·9
Mek. o. elektr. verkstäder	88	12 299	413	12 712	100·1	107·0	100·3	147·6	—	9·2
Skeppsvarv	3	3 098	28	3 126	99·9	·	99·9	148·2	—	12·0
Beklädn. verkst., förråd o.d.	60	924	669	1 593	100·9	97·0	99·2	110·8	—	6·3
Sprängämnesfabriker . .	2	304	248	552	101·0	100·4	100·7	109·1	—	6·3
Byggnads- o. anläggn.-arb.	94	36 695	348	37 043	101·6	99·1	101·5	117·8	0·5	8·7

Tab. 7. Förändringen i antalet industriarbetare augusti 1949—augusti 1950. Indextal (uträknade enligt kedjemetod)

Industrigrupper	1949					1950						
	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	mars	april	maj	juli	aug.
Malmbrytning o. metallind. .	100·0	100·6	101·3	102·0	101·5	102·1	102·2	102·5	102·0	100·8	100·3	100·1
Jord- och stenindustri . . .	100·0	98·6	95·5	94·9	92·4	90·1	90·5	92·2	94·9	97·7	97·8	96·7
Träindustri	100·0	99·4	99·0	98·4	94·6	94·9	97·2	99·9	102·7	103·9	103·1	102·0
Pappers- o. grafisk industri .	100·0	100·1	100·7	101·1	100·8	100·6	101·4	101·7	101·4	101·2	101·7	101·4
Livsmedelsindustri	100·0	100·6	105·4	105·4	97·3	95·7	96·4	96·6	96·2	96·7	99·5	97·8
Textil- o. beklädnadsind. . .	100·0	101·4	102·7	103·7	102·5	102·6	103·5	103·8	102·7	101·1	98·9	98·6
Läder-, hår- o. gummivaruind.	100·0	100·1	100·5	101·3	100·0	99·8	99·3	99·9	99·1	97·8	95·8	96·5
Kemisk-teknisk industri . .	100·0	100·7	102·3	102·7	100·1	100·8	101·7	102·8	102·5	101·6	101·9	102·1
Samtliga industrigrupper	100·0	100·4	101·2	101·7	100·0	100·0	100·6	101·1	101·0	100·4	99·9	99·5

C. Arbetslöshet

Tab. 8. Arbetslösheten inom fackförbunden den 31 juli 1950

Fackförbund	Redovisade avdelningar	Redovisade medlemmar		Arbetslösa			Föregående månad		
		Samtliga	Därav kvinnor	Samtliga		Därav kvinnor	Medlemmar	Därav arbetslösa	%
				Antal	%				
Beklädnadsarbetareförb. .	146	35 446	28 590	430	1·2	366	35 563	517	1·5
Bleck- o. plåtslagareförb.	67	3 313	—	12	0·4	—	3 333	14	0·4
Bokbindareförbundet . .	68	10 956	6 157	49	0·4	25	11 135	45	0·4
Bryggeriindustriarb.-förb.	117	7 894	1 623	66	0·8	19	7 972	76	1·0
Byggnadsarbetareförb. .	583	102 143	1 063	2 021	2·0	176	104 698	2 627	2·5
Grovarbetare		48 247	1 063	823	1·7	176	50 097	992	2·0
Träarbetare		39 919	—	1 114	2·8	—	40 443	1 487	3·7
Rörarbetare		13 977	—	84	0·6	—	14 158	148	1·0
De förenade förbunden .	67	14 267	3 790	158	1·1	63	14 389	132	0·9
Elektrikerförbundet. . .	152	17 663	7	94	0·5	2	17 713	109	0·6
Fabriksarbetareförbundet	512	56 740	10 714	724	1·3	328	57 662	800	1·4
Byggnadsämnesind.-arb.	267	17 906	1 358	155	0·9	47	17 927	256	1·4
Glasbruksarbetare . . .	46	4 924	384	72	1·5	21	5 028	72	1·4
Sockerfabriksarbetare .	19	3 769	540	66	1·8	10	3 952	95	2·4
Övriga arbetare	180	30 141	8 432	431	1·4	250	30 755	377	1·2
Gjutareförbundet	130	10 863	73	147	1·4	5	11 959	123	1·0
Gruvindustriarbetareförb.	60	10 506	123	136	1·3	23	10 570	108	1·0
Handelsarbetareförb. . .	285	64 817	27 042	778	1·2	321	65 179	771	1·2
Kommunalarbetareförb. .	518	80 493	32 758	2 461	3·1	2 309	81 375	2 097	2·6
Lantarbetareförbundet [1] .	—	—	—	—	—	—	46 024	1 449	3·1
Litografförbundet	24	3 861	170	12	0·3	2	3 843	10	0·3
Livsmedelsarbetareförb. .	143	38 426	10 325	444	1·2	244	38 192	615	1·6
Metallindustriarb.-förb. .	343	216 181	15 116	2 005	0·9	235	215 484	1 961	0·9
Järnbruksarbetare . . .	56	40 398	1 357	219	0·5	8	40 385	217	0·5
Verkstadsarbetare . . .	287	175 783	13 759	1 786	1·0	227	175 099	1 744	1·0
Murareförbundet	193	13 432	—	235	1·7	—	13 445	347	2·6
Målareförbundet [2]	218	10 096	—	127	1·3	—	17 588	343	2·0
Pappersindustriarb.-förb.	134	37 930	2 212	269	0·7	139	39 471	270	0·7
Sadelm.- o. tapetseraref. .	76	5 613	1 456	136	2·4	56	5 686	158	2·8
Sko- o. läderindustriarb.-f.	75	12 213	4 511	88	0·7	26	12 441	110	0·9
Stenindustriarbetareförb.	132	5 063	2	67	1·3	—	5 250	83	1·6
Textilarbetareförbundet .	120	46 900	23 836	369	0·8	244	47 407	233	0·5
Tobaksindustriarb.-förb. .	12	1 693	1 170	21	1·2	19	1 761	19	1·1
Transportarbetareförb. .	261	40 468	3 878	751	1·9	10	40 646	718	1·8
Träindustriarbetareförb. .	553	56 921	1 250	737	1·3	69	57 552	673	1·2
Typografförbundet . . .	108	13 446	422	9	0·1	—	13 434	15	0·1
Vägarbetareförbundet . .	251	14 434	—	352	2·4	—	15 315	526	3·4
Summa [3]	5 848	931 778	176 288	12 704	1·4	4 681	995 087	14 949	1·5

[1] Fr. o. m. 1 juli 1948 lämnar förbundet arbetslöshetsrapport endast varannan månad.
[2] Julisiffrorna preliminära.
[3] Exklusive lantarbetareförbundet i fråga om siffrorna för den 31 juli.

Tab. 9. Antal arbetslösa i olika fackförbund i procent av det redovisade medlemsantalet 31/7 1949—31/7 1950

Fackförbund	31/7	31/8	30/9	31/10	30/11	31/12	31/1	28/2	31/3	30/4	31/5	30/6	31/7
Beklädnadsarbetareförb. . . .	2·4	0·7	0·8	0·7	0 7	3·5	2·4	1·4	0·9	1·0	0·9	1·5	1 2
Bleck- och plåtslagareförb. .	0 7	0·5	0·6	0 7	0 9	4·8	2·3	3·7	2·3	1·4	0 6	0·4	0·4
Bokbindareförbundet	0·5	0·6	0·8	0 8	0·6	0·7	0·8	1·1	1·1	0·9	0·4	0·4	0 4
Bryggeriindustriarbetareförb. .	0·7	1·0	1·2	1·7	1·6	1·9	1·7	1·6	1·4	1·2	0·9	1·0	0·8
Byggnadsarbetareförb.	3 5	3·3	3·4	4·4	5·7	11·6	12·9	12·5	8·5	5·7	3 4	2·5	2·0
Grovarbetare	8·1	2·6	2·7	3·7	4·9	10·1	11·2	10·2	6·1	4·0	2·2	2·0	1·7
Träarbetare	4·7	5·0	5·1	6·5	8·0	15·9	17·8	17·7	12·1	8·0	5·2	3·7	2·8
Rörarbetare	1·7	0·8	0·6	0·7	1·5	4·2	4·5	5·6	6·0	5·0	2·6	1·0	0·6
De förenade förbunden . . .	1·6	0·8	0·6	0 6	0 5	1·4	1·4	1·2	1·2	1·2	0·9	0·9	1·1
Elektrikerförbundet	0·8	0·8	0·7	0·8	0·8	1·9	1·7	1·8	2·0	1 4	1 0	0·6	0 5
Fabriksarbetareförb.	1·5	1·1	1·2	1·3	1·8	4·4	4·5	4·3	2·9	2·1	1·7	1·4	1·3
Byggnadsämnesind.-arbetare .	1·1	1·1	1·4	1·9	2·9	6·3	7·1	6·6	3·9	2·1	1·1	1·4	0·9
Glasbruksarbetare	2 0	1·3	0·9	0·6	1·1	4 1	1 8	1 2	1·1	1·3	1·3	1 4	1·5
Sockerfabriksarbetare . . .	2 3	1·8	1·1	0·6	1·1	8 6	11·9	11·6	6·6	4 3	2 8	2·4	1·8
Övriga	1·5	1·0	1·0	1·1	1 4	2·8	2·6	2·4	2 1	2·0	2·0	1·2	1 4
Gjutareförbundet	1·4	0·9	1·0	0·9	1·1	1·6	1·2	1·1	1 3	1·0	0 9	1·0	1·4
Gruvindustriarbetareförb. . .	1·5	1·1	1·3	1·3	1 5	2·3	1·5	1·4	1·3	1·6	1·2	1·0	1·3
Handelsarbetareförb. . . .	0·6	0·9	1·0	0·8	0·8	0·8	0·7	0·7	0·8	0·7	0·8	1·2	1·2
Kommunalarbetareförb. . . .	2·0	1·5	1·1	0·9	1·1	2·1	1·7	1·3	1·3	0 6	0 5	2 6	3 1
Lantarbetareförbundet	4·2	3·6	3·9	3·4	6·4	11·2	8·8	8·0	6·1	4·4	3·1	3·1	—
Litografförbundet	0·2	0·3	0·3	0·4	0·4	0 5	0·5	0 6	0·5	0 3	0·2	0·3	0 3
Livsmedelsarbetareförb. . . .	1·7	1·5	1·9	2·4	2 8	3·8	3·9	3·5	3·3	2·9	2·2	1·6	1·2
Metallindustriarbetareförb. . .	1·1	1·0	1·0	1·0	0·9	1·1	1·3	1·2	1·2	1 0	0 9	0·9	0·9
Järnbruksarbetare	0 6	0·6	0 6	0·7	0·8	0·9	0·9	0·7	0·7	0·7	0·7	0 5	0 5
Verkstadsarbetare	1·2	1·1	1·0	1·1	1·0	1·2	1·4	1·4	1 3	1·1	1·0	1·0	1·0
Murareförbundet	3·2	2·9	3·2	5·7	10·7	21·2	24·2	19·5	10·5	5·0	2·7	2 6	1·7
Målareförbundet	1·7	1·7	2·2	4·7	9·7	37·4	28·9	25·4	16·5	8 9	2·7	2 0	1·3
Pappersindustriarbetareförb. .	1·0	0·7	0·8	0·7	0·8	0·9	1·2	1·0	1·0	1·0	0·6	0·7	0·7
Sadelm.- o. tapetserareförb. .	3·2	2 8	2·1	1·2	1·0	2·8	3·3	2·4	2·1	2·2	1 8	2·8	2·4
Sko- o. läderindustriarb.-förb.	1·3	0·7	0·6	0 6	0 9	1·6	1·6	1·7	1·3	0·7	0 6	0·9	0·7
Stenindustriarbetareförb. . . .	2·3	2·2	2·2	2·5	3 5	9·5	9·8	8·1	4·5	1·8	2·3	1·6	1·3
Textilarbetareförbundet . .	1·0	0·8	0·7	0·7	0·6	1·6	0·9	0·6	0·5	0·5	0 7	0·5	0·8
Tobaksindustriarbetareförb. .	1·5	1·9	2·0	1·1	1·1	1·0	1·6	1·9	1·6	0·8	1·0	1·1	1·2
Transportarbetareförb.	2·4	2·4	2·3	2·6	2·7	5·2	4·0	5·0	3·9	3·2	2 1	1·8	1·9
Träindustriarbetareförb. . . .	2·7	1·8	1·6	1·7	2·1	5·7	4·0	3·1	2·3	1·6	1·3	1·2	1·3
Typografförbundet	0·1	0·1	0·2	0·2	0·1	0·3	0·2	0·2	0·1	0·8	0·1	0·1	0·1
Vägarbetareförb.	3·3	3·1	3·4	4·3	6·0	13·5	8·3	7·1	6·4	5 5	4 0	3·4	2·4
Summa	1·8	1·6	1·6	1·8	2·3	4·9	4·4	4·0	3·0	2·1	1·5	1·5	1·4

Tab. 10. Av arbetslöshetsnämnderna rapporterade hjälpsökande arbetslösa

Månad m. m.	Städer med över 100 000 inv	Göteborgs o. Bohus län (utom Göteborgs stad)	Västernorrlands län	Norrbottens län	Riket i övrigt	Hela riket
a) Hela antalet hjälpsökande arbetslösa 31/8 1949—31/8 1950						
1949						
Augusti	476	199	339	107	307	1 428
September	558	193	361	152	359	1 623
Oktober	598	198	469	308	550	2 123
November	684	216	580	973	943	3 396
December	692	214	606	1 267	1 320	4 099
1950						
Januari	923	252	815	1 356	1 638	4 984
Februari	964	236	985	1 201	1 601	4 987
Mars	865	249	850	1 072	1 418	4 454
April	623	213	666	911	1 139	3 552
Maj	543	168	367	509	644	2 231
Juni	478	171	317	264	383	1 613
Juli	459	157	265	134	304	1 319
Augusti	462	146	247	110	289	1 254
b) De hjälpsökandes fördelning efter ålder, yrke och hjälpform 31/8 1950						
Ålder						
16—25 år	8	—	—	—	6	14
26—50 »	79	24	39	35	58	235
över 50 »	375	122	208	75	225	1 005
Yrke						
Jordbruk och skogsbruk	10	—	20	4	9	43
Industri och hantverk	52	128	154	57	117	508
stenindustri	3	114	—	—	21	138
sågverksindustri	1	—	18	6	11	36
byggnadsverksamhet	25	9	89	47	53	223
Landtransport	9	1	15	2	7	34
Luftfart	—	—	—	—	—	—
Sjöfart	6	—	1	—	2	9
Handel	120	—	8	—	27	155
Förvaltning, arbetsledning o. fria yrken	241	—	3	1	66	311
Hälsovård och sjukvård	5	—	1	—	2	8
Arbete ej hänfört till annan grupp	19	17	45	46	59	186
Hjälpform						
Hela antalet hjälpta	441	130	229	102	259	1 161
Statligt beredskapsarbete	8	124	190	83	112	517
i arbetsmarknadsstyrelsens regi	8	—	20	35	112	175
i annan myndighets regi	—	124	170	48	—	342
Statskommunalt beredskapsarbete	21	3	15	18	1	58
Arkivarbete och musikerhjälp	340	3	12	1	83	[1] 439
Kommunalt arbete utan statsbidrag	8	—	12	—	63	83
Dagunderstöd	14	—	—	—	—	14
Kommunalt understöd	1	—	—	—	—	1
Utbildningshjälp	49	—	—	—	—	49

[1] Härtill kommer 406 flyktingar i dessa hjälpformer.

D. Byggnadstillstånd

Tab. 11. Under januari—augusti 1950 avgjorda ansökningar, fördelade efter byggnadsarbetets art. Antal ansökningar och byggnadskostnader i milj. kr

Byggnadsarbetets art	Beviljade ansökningar						Avslagna ansökningar				
	Antal			Byggnadskostnad			Antal		Byggnadskostnad		
	Aug. 1950	Jan.–Aug. 1950	Jan.–Aug. 1949	Aug. 1950	Jan.–Aug. 1950	Jan.–Aug. 1949	Aug. 1950	Jan.–Aug. 1950	Aug. 1950	Jan.–Aug. 1950	Jan.–Aug. 1949
Bostadshus (inkl. personalbostäder)	2 982	30 473	22 734	125·0	1 013·9	806·7	371	4 619	3·1	62·7	78·4
Enfamiljshus	1 784	17 943	16 098	36·5	369·3	292·9	147	2 097	1·7	32·5	38·7
Tvåfamiljshus	342	3 420	2 971	8·0	83·1	69·0	32	533	0·3	7·2	11·7
Flerfamiljshus	259	1 893	1 687	60·1	443·5	389·8	32	314	0·4	8·6	15·9
Bostadshus komb. med affärs- o. kontorslokaler	78	682	469	13·3	75·8	45·1	9	177	0·1	8·6	9·4
Pensionärshem	19	71	48	3·2	11·9	6·9	—	1	—	0·0	0·2
Sommarstugor	350	5 196	[1] —	0·6	12·2	[1] —	139	1 382	0·6	5·4	[1] —
Övriga bostäder	150	1 268	1 461	3·3	18·6	3·0	12	115	0·0	0·4	2·5
Byggnader för jordbruk, skogsbruk o. fiske	60	661	5 273	0·6	5·4	43·1	4	62	0·0	0·5	3·3
Industribyggnader	259	2 431	2 077	28·9	177·2	127·6	71	413	6·1	36·6	77·1
Malmbrytning o. metallind.	92	714	612	14·7	90·8	68·6	32	126	2·3	14·6	18·4
Jord- o. stenindustri	22	196	190	3·5	9·2	4·9	3	30	0·1	1·5	4·6
Träindustri	42	419	341	1·3	15·1	6·8	9	73	0·3	3·7	8·4
Pappers- o. grafisk industri	24	185	148	2·3	20·0	17·1	8	32	1·0	4·7	6·5
Livsmedelsindustri	21	355	349	2·4	16·5	14·7	4	47	0·0	2·4	19·8
Textil- o beklädnadsindustri	19	206	150	2·2	14·1	8·5	5	31	1·6	4·4	7·4
Läder-, hår- o. gummivaruindustri	11	68	71	1·5	2·5	1·4	1	16	0·0	0·9	1·9
Kemisk-teknisk industri	13	100	81	1·0	6·2	4·3	5	17	0·4	1·2	3·7
Byggnader för småindustri o. hantverk	10	123	82	0·0	2·8	1·2	3	22	0·4	2·6	5·9
Byggnader för byggnadsind.	5	65	53	0·0	0·3	0·1	1	19	0·0	0·6	0·5
Kraft- o. belysningsverk	15	122	124	2·8	36·1	226·2	2	5	0·0	0·2	7·4
Byggnader för samfärdsel	200	1 287	855	6·9	58·4	60·7	53	327	2·5	7·6	32·2
Byggnader för handel	189	1 568	1 114	10·5	36·1	27·2	84	531	31·8	80·2	66·3
Byggnader för förvaltning, sociala ändamål m. m.	82	532	521	16·4	46·8	38·3	4	117	0·4	17·1	81·7
Skolor, kyrkor, övriga samlingslokaler m. m.	189	1 885	1 406	20·2	110·4	67·2	32	473	1·2	25·0	46·3
Vägar o. gator, vatten o. avlopp m. m.	153	1 465	1 724	16·3	119·2	89·5	27	199	1·4	17·0	65·3
Militära arbeten	13	118	90	2·8	20·2	14·2	—	3	—	0·1	—
Summa	**4 142**	**40 542**	**35 918**	**230·4**	**1 623·7**	**1 500·7**	**648**	**6 749**	**46·5**	**247·0**	**458·0**
därav av länsarbetsnämnd	3 611	37 485	33 367	121·2	1 029·3	868·2	493	5 785	4·2	71·2	96·5

[1] Jämförbara uppgifter saknas.

Tab. 12. Antal bostadslägenheter i under januari—augusti 1950 beviljade nybyggnadsföretag samt golvyta för bostadsändamål

Ortstyp	Hela antalet bostadslägenheter	därav lägenheter om					Golvyta i 1 000-tal m²
		högst 1 rum och kök	2 rum och kök	3 rum och kök	4 rum och kök	5 el. fl. rum och kök	
Orter med bostadsbyggnadskvot	**23 649**	**3 640**	**8 527**	**7 059**	**2 922**	**1 501**	**1 704·2**
Över 100 000 inv.	6 256	918	2 758	1 705	617	258	414·6
30 000—100 000 inv.	5 534	1 150	1 969	1 593	528	294	390·0
3 000—30 000 inv.	11 364	1 505	3 649	3 621	1 687	902	860·2
200—3 000 inv.	495	67	151	140	90	47	39·4
Övriga orter	**9 425**	**1 078**	**1 512**	**3 011**	**2 481**	**1 343**	**794·9**
3 000—30 000 inv.	336	30	93	134	64	15	26·5
200—3 000 inv.	4 700	626	816	1 496	1 129	633	387·0
Egentlig landsbygd	4 389	422	603	1 381	1 288	695	381·4
Jan.—aug. 1950	**33 074**	**4 718**	**10 039**	**10 070**	**5 403**	**2 844**	**2 499·1**
» 1949	28 266	3 877	9 564	8 732	4 243	1 850	2 085·5
Aug. 1950	4 321	837	1 217	1 244	628	395	318·0

Tab. 13. Under januari—augusti 1950 till länsarbetsnämnderna inkomna ansökningar om byggnadstillstånd. Antal och kostnad i milj. kr

Byggnadstyp	Antal		Kostnad		Antal lägenheter
	Jan.-aug. 1950	Jan.-aug. 1949	Jan.-aug. 1950	Jan.-aug. 1949	Jan.-aug. 1950
Bostäder	36 486	32 090	1 237·3	1 083·4	30 022
Nybyggnad av bostäder	13 520	·	1 080·6	·	30 022
inom kvotorter	5 378	·	758·7	·	23 286
utom »	8 142	·	321·9	·	6 736
Om- o. tillbyggnad, rep. o. underhåll av bostäder	15 683	·	138·7	·	—
Sommarstugor, sportstugor o. semesterhem	7 283	·	18 0	·	—
Jordbruk, skogsbruk o. fiske	640	. [1]	5·7	. [1]	—
Industri	2 835	2 598	249·1	159·3	—
Kraft- o. belysningsverk	131	141	47·6	61·7	—
Samfärdsel (utom vägbyggnad)	1 628	1 538	55·7	76·3	—
Handel	1 914	1 711	110·7	65·6	—
Förvaltning, sociala ändamål m. m.	613	656	93·7	68·5	—
Skolor, kyrkor, övriga samlingslokaler m. m.	2 343	2 215	169·3	137·3	—
Vägar o. gator, vatten o. avlopp m. m.	1 631	2 092	166·3	99·8	—
Militära arbeten	43	41	2·4	2·3	—
Summa	**48 264**	**43 082**	**2 137·3**	**1 754·2**	**30 022**

[1] Jämförbara uppgifter saknas.

Sociala Meddelanden

Official Journal published monthly by the Royal Social Board in Sweden

1950, no 10

CONTENTS

Page

Foreign labour in Sweden during the past 15 years. By *Margareta Ryberg* . 747
The Ministry of National Insurance in Great Britain. By *Rolf Hagman* . . 758
Homes for the aged and the staff problem. By *Gösta Ahlborg* 765
The financial position etc. of newly widowed women 770
Short notices:
A three-weeks' vacation and an autumn bank holiday 781
Gardeners' wages in 1949 782

Periodical Surveys

The trend of the population during the 1st and 2nd qrs. of 1950 784
Road accidents during the 2nd qr. of 1950 786
The Social Board's general consumption index for August 1950 787
The Labour Market during August 1950 789
Approved unemployment insurance societies in 1949 797
Bibliography 823
Review 827

This Issue in Brief

Foreign labour in Sweden during the past 15 years. The article gives an account of the number of foreigners and of how they have been placed on the Swedish Labour Market during the past 15 years. At the end of the article the results are published of a questionnaire circulated to various enterprises relating to their views on foreigners as workers and the effect which these workers have had on the individual enterprise's manpower situation during the past decade. Page 747.

The Ministry of National Insurance in Great Britain. The article gives a report on the Central Registry Office which administers the national insurance system in Great Britain. This Office, which has its headquarters at Newcastle-on-Tyne, employs over 7 000 clerks, and the work is highly mechanized. The sub-title of the article is accordingly: "Relief by Pneumatic Post and Teleprinter". Page 758.

Homes for the aged and the staff problem. The Social Board has recently submitted to the Ministry of Social Affairs a proposal for the training of women in charge of homes for the aged. The Board recommends, inter alia, that certain minimum qualifications be drawn up for the post of manageress of any old-age pensioners home. Moreover, the intensity of the training should be increased 100 per cent in order that the demand for manageresses may be satisfactorily met. Page 765.

The financial position etc. of newly widowed women. At the request of the Widows' Pensions Committee the Social Board has inquired into the financial circumstances under which a number of women who have become widows since 1948 are living. Data have been collected relating to the income and expenditure resulting from the husband's death and the financial position before and after his decease. The expenditure occasioned by the death amounted, on an average, to 1 536 kr and the income to 1 362 kr; both the figures rose in proportion as the annual income increased. The average income after the death was 2 460 kr, i. e. 58 % of the family income in 1947, which amounted to 4 270 kr; the reduction in income declined in proportion to the number of children in the family. The majority of the widows were over 55 years of age and they had exclusively adult children; only 19 % had children under 16. Page 770.

The trend of the population in the 1st and 2nd quarters of 1950. As from the beginning of 1950 new regulations have come into force governing the sending-in of returns for national census purposes relating to births, marriages and deaths. Owing to the adoption of a new form of statistical report, it has not been possible until now to compile the figures showing the number of births during the first quarter. It is estimated that the birth-rate figures for the second quarter will be published in the November issue. The number of live births in the first quarter of this year was lower than in the corresponding period of 1948 and 1949; the surplus of births likewise shows a steady decline. For the first six months of 1950 lower figures were recorded for the number of marriages as compared with last year. The death rate has shown a gradual rise since 1948. Page 784.

Approved unemployment insurance societies in 1949. A new society was registered during the year, and by the end of 1949 there were 37 active approved unemployment insurance societies. The combined membership as at the 31st December 1949 was 1 063 154. This implies an increase of about 3 % during the year. The insurance premiums paid amounted to 28,6 mill. kr as against 26,6 mill. kr in 1948. In 1949 a total of 23,2 mill. kr was disbursed in unemployment relief. The average amount of relief in 1949 was 7,87 kr. State grants for 1949 (towards relief and administration) amounted to 13,7 mill. kr. The combined funds of the approved unemployment insurance societies amounted to 139,9 mill. kr as compared with 121,8 mill. kr in the preceding year. Page 797.

Sociala Meddelanden

Bulletin officiel publié par la Direction générale de la Prévoyance sociale (D.G.P.S.) en Suède

1950, no 10

INDEX

Page

Main-d'œuvre étrangère en Suède pendant les 15 dernières années. Par *Margareta Ryberg* 747
Le ministère de l'assurance sociale en Angleterre. Par *Rolf Hagman* 758
Les asiles de vieillards et la question du personnel. Par *Gösta Ahlborg* . . . 765
Conditions économiques et autres des femmes nouvellement devenues veuves 770
Courtes notices:
Les congés payés de trois semaines et le nouveau jour férié de l'automne 781
Salaires des ouvriers jardiniers en 1949 782

Aperçus périodiques

Mouvement de la population pendant les 1er et 2e trimestres 1950 784
Accidents de la route pendant le 2e trimestre 1950 786
Indice général des prix de consommation de l'A.T.P.S. pour août 1950 . . . 787
Le marché du travail en août 1950 789
Les caisses de chômage reconnues en 1949 797
Bibliographie 823
Revue des livres 827

Résumé

Main-d'œuvre étrangère en Suède pendant les 15 dernières années. L'article rend compte du nombre des étrangers et de leur placement sur le marché du travail suédois pendant les quinze dernières années. A la fin de l'article est présenté le résultat d'une enquête effectuée aupres des différentes entreprises et relative à leur appréciation des étrangers en tant qu'ouvriers et à l'influence de ceux-ci sur la situation de la main-d'œuvre de l'entreprise pendant la dernière décade. P. 747.

Le ministère de l'assurance sociale en Angleterre. L'article est un reportage sur le registre central dont dispose l'assurance sociale en Grande-Bretagne. Le registre central, qui se trouve à Newcastle-on-Tyne, occupe plus de 7 000 employés et le travail y est à un haut degré mécanisé. Le sous-titre de l'article est aussi: «Allocations par tube pneumatique et télétype». P. 758.

Les asiles de vieillards et la question du personnel. L'administration du Travail et de la Prévoyance sociale a soumis récemment au ministère des Affaires sociales un project touchant la formation des directrices d'asiles de vieillards. L'administration propose, notamment, que certaines conditions de compétence soient remplies pour pouvoir obtenir un poste de directrice d'asile de vieillard. Il est nécessaire, en outre, de doubler l'intensité de la formation afin de pourvoir aux besoins existants de directrices d'asiles de vieillards. P. 765.

Conditions économiques et autres des femmes nouvellement devenues veuves. L'A.T.P.S. a, pour le compte du Comité pour les pensions aux veuves, examiné les conditions économiques d'un certain nombre de femmes devenues veuves en 1948. Les données ont été recueillies, d'une part sur les dépenses et les recettes en relation avec

le décès du mari, d'autre part sur la situation économique avant et apres sa mort. Les dépenses occasionnées par le décès se sont montées en moyenne à 1 536 couronnes et les recettes à 1 362 couronnes; ces deux chiffres s'élevaient en même temps que le revenu annuel. Le revenu moyen apres le décès était de 2 460 couronnes, c'est-à-dire 58 % du revenu familial en 1947, lequel avait été de 4 270 couronnes; la réduction du revenu diminuait avec le nombre croissant des enfants. La majorité des veuves étaient agées de plus de 55 ans et n'avaient que des enfants adultes; 19 % seulement avaient des enfants de moins de 16 ans. P. 770.

Mouvement de la population pendant les premier et deuxième trimestres 1950. A partir de l'année 1950, des dispositions nouvelles sont en vigueur touchant le mode de rassemblement pour la statistique sur la population des données sur les naissances, les mariages et les décès. Ce n'est que maintenant qu'a pu être terminée l'étude des chiffres relatifs au nombre des naissances pendant le premier trimestre, en raison de la nouvelle forme des comptes rendus. On pense que les chiffres relatifs au deuxième trimestre pourront être publiés dans le bulletin de novembre. Le nombre d'enfants nés vivants pendant le premier trimestre de cette année est inférieur au nombre correspondant des années 1948 et 1949; l'excédent des naissances est, lui aussi, en régression continue. Pour la première moitié de 1950, le nombre des mariages montre un recul par rapport à l'année précédente. Les chiffres des décès font apparaître depuis 1948 une augmentation lente et continue. P. 784.

Les caisses de chômage reconnues en 1949. Une nouvelle caisse a été enregistrée pendant l'année et, à la fin de 1949, 37 caisses de chômage reconnues étaient en activité. Le nombre total de leurs membres s'élevait au 31 décembre 1949 à 1 063 154. Ce chiffre implique une augmentation d'environ 3 % durant l'année. Les primes d'assurance versées se sont montées à 28,6 millions de couronnes, contre 26,6 en 1948. En secours de chômage, 23,2 millions de couronnes ont été versés en 1949. Le montant moyen du secours journalier a été en 1949 de 7,87 couronnes. La subvention de l'Etat (pour les secours et les frais d'administration) a été de 13,7 millions de couronnes. Les fonds réunis des caisses de chômage reconnues s'élevaient à la fin de l'année à 139,9 millions de couronnes, contre 121,8 millions de couronnes l'année précédente. P. 797.

Litteraturöversikt

(11 augusti—10 september 1950)

Socialstyrelsens bibliotek hålls öppet för allmänheten kl 10—15; under sommarmånaderna kl 10—14 (lördagar 9—13)

Tidskriftsartiklar i sociala ämnen [1]

Allmänna sociala frågor

FLORENCE, P. S. Patterns in recent social research. The British journal of sociology 1950, nr 3.

FREIS, F. T. B. Det ökonomiske og sociale råds formål og dets placering i det internationale, sociale samarbejde. Socialt tidsskrift 1950, nr 6.

GRAY, P. G., & CORLETT, T. Sampling for the social survey. (Med diskussion.) Journal of the Royal statistical society 1950, nr 2.

KELLERER, H. Neuere Stichprobenverfahren in der amtlichen Statistik unter besonderer Berücksichtigung amerikanischer Erfahrungen. Allgemeines statistisches Archiv 1949, nr 1.

MÖLLER, K. Udviklingslinier i 1940'ernes nordiske samarbejde. Økonomi og politik 1950, nr 2.

REHNBERG, KARIN. Personalkonsulenten. Industritjänstemannen 1950, nr 7/8.

SAGOROFF, S. Die Berechnung des Volkseinkommens als statistisches Problem. Allgemeines statistisches Archiv 1949, nr 2.

WEDHOLM, O. Filmen — en demokratisk konst. Förbundskamraten 1950, nr 8.

Work programme of the United Nations in the social field. Industry and labour 1 sept. 1950.

Sverige

KRISTERSSON, H. Näringslivets lokalisering — ett viktigt samhällsproblem. Politisk tidskrift 1950, nr 7/8.

NYVANDER, B. Några uppgifter om Sveriges industriella produktion år 1949. Kommersiella meddelanden 1950, nr 8.

SYLWAN, Å. Länsförvaltningen inför omorganisation. Från departement och nämnder 1950, nr 14/15.

Vad gör landstingen? Frihet 1950, nr 18.

Amerikas förenta stater

EEK, H. Administrativ process i Förenta staterna. Förvaltningsrättslig tidskrift 1950, nr 3.

Resumption of bank credit and monetary expansion. Federal reserve bulletin 1950, nr 7.

Canada

Hur produktionskommittéerna fungerar i Kanada. Arbetsledaren 1950, nr 15.

Danmark

KAMPMANN, GERDA. Loven om husmoderaflösning. Nationalökonomisk tidsskrift 1950, nr 3/4.

Finland

KARIKOSKI, V. A. M. Utsikterna för vårt produktionsliv i detta nu. Industritidningen 1950, nr 6/7.

Tyskland

SCHÖRRY, O. Das Volkseinkommen und Sozialprodukt im Bundesgebiet im Jahre 1949. Wirtschaft und Statistik 1950, nr 4.

Arbetarskydd

Tyskland

ASTEROTH, K. Belebung des Arbeitsschutzes. Bundesarbeitsblatt 1950, nr 8.

Arbetslön och arbetstid

SÆMUND, G. Internationell reglering av lantarbetarlönen. Sv. lantarbetsgivareföreningarnas tidskrift 1950, nr 8.

THORSSON, INGA. Likalönsfrågan inför Internationella arbetskonferensen. Morgonbris 1950, nr 9.

WRENBY, K. Kan alla få samma lön? Fackföreningsrörelsen 1950, nr 33.

Sverige

»Frivillig treveckorssemester» ett hån mot hembiträdeskåren. Morgonbris 1950, nr 9.

Sjukstatistiken och kvinnorna. K. K. F:s meddelande 1950, nr 4.

Uppbrott på lönefronten. Finanstidningen 1950, nr 33.

Amerikas förenta stater

Reallönerna i U. S. A. tredubblade sedan 1900. Industritjänstemannen 1950, nr 7/8.

Storbritannien

MOLLAND, R., & EVANS, G. Scottish farm wages from 1870 to 1900. Journal of the Royal statistical society 1950, nr 2.

Engelsk lönpolitik 1948—50. Arbejdsgiveren (Danmark) 1950, nr 17.

[1] I denna avdelning tidigare upptagna artiklar finns införda i ett särskilt kortregister, som är tillgängligt i socialstyrelsens bibliotek.

Arbetsmarknad och arbetslöshet

HALLSTEN, O. Arbetsmarknadsoron som socialpsykologiskt fenomen. Fackföreningsrörelsen 1950, nr 34.

RÖPKE, W. »Full sysselsättning» — en bedräglig lösning. Samtid och framtid 1950, nr 7.

SCHÄFERS, F. Arbeitslosigkeit als psychologisches Problem. Bundesarbeitsblatt 1950, nr 8.

Sverige

FRIH, B. Arbetskraftsöverskottet i Norrbottens län vintern 1949—50. Sv. vägföreningens tidskrift 1950, nr 7.

JOHNSON, BIRGIT. Det aktuella läget på kontorsmarknaden. Handelstjänstemannen 1950, nr 6/7.

OLSSON, BERTIL. Är arbetskraftsimport nödvändig? Förbundskamraten 1950, nr 9.

»Arbetsmarknadskrisen» i statistisk belysning. Fackföreningsrörelsen 1950, nr 35.

Amerikas förenta stater

MEDVIN, N. Employment trends during the past two decades. Monthly labor review aug. 1950.

The old and the new in labor statistics. Monthly labor review juli 1950.

Schweiz

[WALINE, P.] Les relations entre employeurs et salariés dans la France d'aujourd'hui. Journal des associations patronales 1950, nr 32/33.

Der Entwurf zu einem Bundesgesetz über die Arbeitsvermittlung und die Regelung des Arbeitsmarktes. Schweizerische Arbeitgeber-Zeitung 1950, nr 34/35.

Befolkningsfrågor

SZAMEITAT, K. Neue Wege für die Volkszählung. Allgemeines statistisches Archiv 1949, nr 1.

Sverige

JOHANSSON, GUSTAV. Nedgången i dödligheten i olika dödsorsaker åren 1931—1945. Social-medicinsk tidskrift 1950, nr 8.

Amerikas förenta stater

WOLFBEIN, S. L. Measurement of work-life expectancy. Monthly labor review aug. 1950.

Finland

BRUUN, P. Skärgårdens avfolkning. Nordens tidning 1950, nr 3/4.

Irland

Census of population, 1946. Second interim report. Irish trade journal and statistical bulletin 1950, nr 2 (suppl.).

Bostadsförhållanden och samhällsplanering

ACHNER, L. Der Zählbegriff »selbständige Wohnung» bei einer künftigen Wohnungszählung. Allgemeines statistisches Archiv 1949, nr 3.

GRIPENBERG, O. Byggnadskostnaderna i Norden. Byggmästaren 1950, nr 14.

LARSSON, YNGVE. Samhällsbygge och bostadskomplement. Sv. stadsförbundets tidskrift 1950, nr 6.

Sverige

HINTZE, O. Bostadsmarknaden i Stockholm 1935—1949. Byggnadsindustrin 1950, nr 13.

RYDENFELT, S. Vem betalar hyresregleringen? Byggnadsindustrin 1950, nr 14.

WELINDER, C. Några teoretiska synpunkter på fastighetsvärdering. Sv. fastighetstidning 1950, nr 17.

Bostadsbeståndet i statistisk belysning. Sv. fastighetstidning 1950, nr 18.

Finland

PALOHEIMO, E. Diskussion om byggnadskostnaderna. Industritidningen 1950, nr 8.

Norge

HANSEN, A. G. Norsk bostadskooperation. Byggnadsarbetaren 1950, nr 8.

Storbritannien

SANDBERG, SVEA. Bostadsbrist och kommunal bostadsförmedlingsverksamhet i dagens England. Kommunaltjänstemännens tidskrift 1950, nr 8.

Tyskland

HAMPE, ASTA. Das Finanzierungsproblem des westdeutschen Wohnungsbaus nach der Währungsreform. Wirtschaftsdienst 1950, nr 8.

Föreningsväsen, kollektivavtal och arbetskonflikter

Amerikas förenta stater

BROOKS, G. W. The worker and his organizations. Monthly labor review juli 1950.

RÖSSEL, J. Facklig enighet i USA? Fackföreningsrörelsen 1950, nr 33.

Hälso- och sjukvård

BIRCH-LINDGREN, G. Moderna tendenser inom sjukhusbyggandet. Sjukhuset 1950, nr 5.

Sverige

ANDÉR, P. E. Statistisk utredning rörande antalet läkarbefattningar i jämförelse med antalet läkare år 1944 och 1949 samt prognos för 1950-talet. Sv. läkartidningen 1950, nr 35.

BERG, G. Den slutna sjukvårdens krisläge. Sv. läkartidningen 1950, nr 33.

LUBLIN, H. Kris i sjukvårdskrisen. Sv. läkartidningen 1950, nr 34.

VALLENTIN, G., STAAFF, ASTRID, & BECKER, ANNA. Arbetskraftsproblemet inom hälso- och sjukvården inför 25:e allmänna svenska läkarmötet. [Inledningsanföranden.] Sv. läkartidningen 1950, nr 36.

Läkartillgång och läkarbehov i Sverige. Sv. läkartidningen 1950, nr 35.

Storbritannien

BACKER, K. H. En engelsk læge om national health service. Maanedsskrift for praktisk lægegerning og social medicin 1950, nr 9.

Jordbruks- och egnahemsfrågor

Sverige

SWEDBORG, E. Arbets- och kapitalkostnaderna i jordbrukskalkylen. Jordbruksekonomiska meddelanden 1950, nr 7.

Kooperation

Storbritannien

HOUGH, J. A. A guide to co-operative statistics. Journal of the Royal statistical society 1950, nr 2.

Nykterhetsfrågan

ELM[GREN, S.] De små alkoholdosernas farlighet. Reformatorn 1950, nr 37.

EWERTH, E. G. Alkoholism i industrin. Fackföreningsrörelsen 1950, nr 35.

RÖGIND, S. De nordiske alkoholkommissioner's möde i Köbenhavn. Tidskrift för systembolagen 1950, nr 8.

Några synpunkter på nordisk alkoholstatistik. Tidskrift för systembolagen 1950, nr 8.

Sverige

GRÖNQVIST, T. Nykterhetsnämndernas verksamhet år 1948. Tidskrift för nykterhetsnämnderna 1950, nr 6.

LINDBLOM, E. Några synpunkter på anstaltsvården. Tidskrift för nykterhetsnämnderna 1950, nr 6.

En miljon arbetsdagar per år sups bort. Reformatorn 1950, nr 36.

Modernisering av fylleristatistiken. Tidskrift för systembolagen 1950, nr 8.

Frankrike

WARSTEDT, N. Alkoholkonsumtion och alkoholsjukdomar i Frankrike. Social-medicinsk tidskrift 1950, nr 8.

Priser, levnadskostnader, konsumtion

HANSSON, J. Varför priskartellerna måste kriminaliseras. Samtid och framtid 1950, nr 7.

MACE, D. R. La vie de famille en Grande-Bretagne et aux Etats-Unis. Familles dans le monde 1950, nr 2.

ÄLMEBY, H. Prisutvecklingen på världsmarknaden. Svensk handel 1950, nr 15/16.

Index numbers. Canadian statistical review 1950, nr 7.

Methods of the survey of consumer finances. Federal reserve bulletin 1950, nr 7.

Sverige

HOFSTEN, E. v. Levnadskostnadsindex — vad den är och hur den räknas ut. Maskinbefälet 1950, nr 8.

Amerikas förenta stater

TOBIN, J. A statistical demand function for food in the U. S. A. (Med diskussion.) Journal of the Royal statistical society 1950, nr 2.

Danmark

Levnedsmiddelforbruget 1949. Statistiske efterretninger 1950, nr 45.

Tyskland

PASCH, H. Tyska hushållsbudgeter. Fackföreningsrörelsen 1950, nr 34.

Socialförsäkring

MASELLI, G. Social protection of migrant workers. Bulletin of the international social security association 1950, nr 6.

Sverige

LINDBERG, C. Arbetslöshetsförsäkringen i blickpunkten. Mål och medel 1950, nr 8.

— Vi behöver arbetslöshetsförsäkringen! Lantarbetaren 1950, nr 31/32.

Canada

Labour congresses submit briefs on old age security. The labour gazette 1950, nr 7.

Tyskland

BOGS, W. Die Wandlung der Begriffe Invalidität und Berufsunfähigkeit. Recht der Arbeit 1950, nr 8.

Socialvård

Sverige

ANDERSSON, ROSA. Daghem — familjedaghem. Barnträdgården 1950, nr 6.

HÖJER, K. J. Förtroendevalda och tjänstemän inom socialvården. (Föredrag.) Sv. socialvårds tidning 1950, nr 8.

KINELL, E. Ungdomsvårdsskola eller ungdomsfängelse. Sv. socialvårds tidning 1950, nr 8.

MÖLLER, [G.] Barnavårdslagstiftningen får en översyn. Från departement och nämnder 1950, nr 16.

Barn söka fosterhem. Morgonbris 1950, nr 6.

Skall Ivar Lo få rätt? Skall ålderdomshemmen förbli anstalter? Sv. socialvårds tidning 1950, nr 8.

Ungdomsvårdsskolorna och rymningarna. Från departement och nämnder 1950, nr 14/15.

Tyskland

VOLMER, B. Probleme des Mutterschutzgesetzes. Recht der Arbeit 1950, nr 8.

Undervisning och yrkesutbildning

FORSSTRÖM, I. Yrkesval och anlagstestning. Fackföreningsrörelsen 1950, nr 32.

Bedömningsprinciper för barn- och ungdomsböcker. Diskussionsinledningar. Biblioteksbladet 1950, nr 5.

Till socialstyrelsens bibliotek inkommen litteratur

ACKORDSLÖNEPLANER. [Med] Bilaga. Matematisk handledning och diagram. Sthlm 1950. (Svenska arbetsgivareföreningens utredningsbyrå.)

DAHMÉN, E. Svensk industriell företagarverksamhet. Kausalanalys av den industriella utvecklingen 1919—1939. Bd 1—2. Sthlm 1950. (Industriens utredningsinstitut.)

DANMARK. Det landökonomiske driftsbureau.
Undersögelser over landbrugets driftsforhold. Periodiske beretninger. 4. Mekanisering i landbruget 1949. Khvn 1950.

DUCOFF, L. J., & HAGOOD, MARGARET J. Labor force definition and measurement. Recent experience in the United States. New York 1947. (Social science research council. Bulletin. 56.)

FINLAND.
Finlands officiella statistik. Hki 1950.
7 A. Sparbanksstatistik. 59 (1949).
22 B. Försäkringsväsendet. Berättelse angående de ömsesidiga skadeförsäkringsföreningarnas verksamhet. 44 (1948).

FÖRENTA NATIONERNA. Commission on human rights. Sub-commission on prevention of discrimination and protection of minorities.
Definition and classification of minorities. Lake Success, New York 1950. (Publ. 1950: 14. 3.)

— Department of social affairs.
A study of statelessness. Lake Success, New York 1949. (Publ. 1949: 14. 2.)

— Department of economic affairs.
Implementation of full employment policies. Report 1. Measures taken in the 2nd half of 1949 by various countries for the purpose of achieving full employment. Lake Success, New York 1950. (Publ. 1950: 2. A. 1.)

HELSINGFORS. Helsingfors stads statistiska byrå.
Statistisk årsbok. 39 (1950). Hfors 1950.

HIRSCH, C. Barnförlamning. Sthlm 1950. (Svenska vanföreförbundens centralkommittés skriftserie. 1.)

INTERNATIONELLA ARBETSKONFERENSEN.
34th session, 1951.
Report. Geneva 1950.
5 (1). Industrial relations. 1. Collective agreements. 2. Voluntary conciliation and arbitration.
8 (1). Minimum wage fixing machinery in agriculture.

ISLAND. Bureau de statistique de l'Islande.
Statistique de l'Islande. Reykjav. 1950.
129. Élections au parlement 1949.

KÖKET av i dag. Red. av *Å. Ekelund & Y. Steen.* Utg. av Hem i Sverige. Sthlm 1950.

LINKÖPING. Linköpings stads statistik- och planeringskontor.
Statistisk årsbok. Årg. 1 (1949). Linköping 1950.

MÄNNISKAN och arbetet. Red.: *G. Westerlund.* Bd 1: Avd. 1—2. Sthlm 1950.

NORGE.
Norges offisielle statistikk. Rekke 11. Oslo 1950.
18. Norges private aksjebanker og sparebanker 1947 og 1948.
20. Sunnhetstilstanden og medisinalforholdene 1947.
25. Norges industri. 1948.

The PRE-ELECTION POLLS of 1948. Report to the Committee on analysis of pre-election polls and forecasts. By *F. Mosteller* [m. fl.] New York 1949. (Social science research council. Bulletin. 60.)

STATENS FORSKNINGSKOMMITTÉ FÖR LANTMANNABYGGNADER.
Meddelanden. Lund 1950.
18. *Jansson, Ingvar.* Träbesparing i jordbrukets byggnader. Några byggnadstekniska och byggnadsekonomiska undersökningar.
19. *Örborn, A., Holmqvist, N., & Jansson, Ingvar.* Några försök med högsilor.
20. *Holmqvist, N.* Potatislagerhus. Några konstruktionstekniska synpunkter.

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1950. Sthlm 1950.
24. [*Kinberg, O.*] Betänkande med förslag till det rättspsykiatriska undersökningsväsendets organisation. [Avg. d. 29 april 1950.] (Ju.)
25. Det statliga utredningstrycket. Trycksakskommitténs betänkande. [Avg. d. 28 dec. 1949.] (Fi.)
26. *Wellander, E.* Kommittésvenska. En undersökning och ett försök till riktlinjer. Bil. till Trycksakskommitténs betänkande. (Fi.)
27. Betänkande med förslag till ny lag om flottning i allmän flottled, m. m. Avg. d. 21 juli 1950. (Ju.)
28. Länsstyrelsernas organisation och ställning inom länsförvaltningen. Betänkande avg. [i juli 1950] av 1948 års länsstyrelseutredning. (I.)
29. Betänkande angående arbets- och kapitalkostnaderna i jordbrukskalkylen. Avg. [d. 15 febr. 1950]. (Jo.)

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK. Sthlm 1950.
Arbetsmarknad samt arbets- och löneförhållanden.
Lönestatistisk årsbok för Sverige 1948. Utg. av Socialstyrelsen.
Hälso- och sjukvård.
Allmän hälso- och sjukvård år 1948. Av Medicinalstyrelsen.

UTRIKESDEPARTEMENTET.
Aktstycken. Sthlm 1950.
Förenta nationernas generalförsamlings 4:e ordinarie möte New York 1949 m. m.

WIGFORSS, G. Minnen. 1. Sthlm 1950.

WOLFE, L. The Reilly plan. A new way of life. Lond. 1945.

Recension

Norris, Thelma: Dietary Surveys, Their Technique and Interpretation. Nutrition Division, Food and Agriculture Organization of the United Nations. Washington, U. S. A. Dec. 1949.

En av FAO:s (Food and Agriculture Organization) uppgifter är att medverka till utvecklandet och standardiserandet av metodiken för konsumtionsundersökningar. Den föreliggande redogörelsen är ett led i denna FAO:s strävan.

Bland de problem, som möter vid varje konsumtionsundersökning, är det två, som är särskilt allvarliga: urvalsproblemet och mätproblemet.

En undersökning av ett urval av ett lands hushåll kan icke ge absolut tillförlitlig information om totaliteten av detta lands hushåll; men om undersökningen planeras och genomförs med användande av modern stickprovsmetodik, »sampling», kan man få resultat av känd osäkerhetsgrad. Svårigheten vid konsumtionsundersökningar är icke så mycket att planera undersökningen som en »sample survey» — fast det förvisso brister mycket på den punkten här och var — utan fastmer att genomföra undersökningen i tillfredsställande överensstämmelse med planerna. Erfarenheten pekar på att bortfallet vid konsumtionsundersökningar vanligen blir betydande. Till stor del torde detta kunna förklaras av de för hushållen högst besvärande mätningarna av konsumtionen (en lång intervju, bokföring el. dyl.). Så länge man icke — som Yates[1] rekommenderar — förändrar mätmetodiken, torde man icke kunna räkna med att bli i stånd att nedbringa bortfallet till en nivå, motsvarande den som nåtts på andra tillämpningsområden.

Författarinnan av FAO:s rapport är medveten om det svåra urvalsproblem, som en konsumtionsundersökning ställer. Därför rekommenderar hon, att en kompetent statistiker planerar urvalet; denna rekommendation borde ha utsträckts till att undersökningen bör g e n o m f ö r a s av en kompetent statistiker. Läsaren blir emellertid synnerligen förvånad att på sid. 11 läsa, att fältarbetarna måste lära sig »att söka ersättare för hushåll, som vägrar att medverka, så att stickprovet förblir slumpmässigt». På detta är bara att med Deming svara: »There is no substitute for non-response.»

Statistikerns intryck, att FAO-rapporten icke är helt tillförlitlig, förstärks av vad som sägs på sid. 8—9. Där rekommenderar författarinnan, att urvalet från befolkningsgrupper, som skall jämföras (t. ex. på så sätt, att medeltal för resp. grupp beräknas i syfte att statistiskt pröva om olikheter föreligger mellan medeltalen), görs proportionellt mot resp. grupps storlek. Denna rekommendation är felaktig! Urvalet bör i detta fall lämpligen göras (praktiskt taget) lika stort från varje grupp, dvs. vara oberoende av gruppens storlek. — Fler exempel skulle kunna ges, som visar, att rapporten icke är statistiskt fullödig.

Det andra svåra problemet är att få data angående konsumtionen. Två metoder kommer i fråga: intervjuer eller bokföring (en kombinering är tänkbar). Båda metoderna har brister och förtjänster: intervjumetoden ger en betydande osäkerhet i primärmaterialet, framför allt beroende på minnesfel. Bokföringsmetoden kritiseras främst för att användningen av densamma lätt kan leda till att hushållen lägger om konsumtionsvanorna som en följd av att de genom bokföringen tvingas att observera dessa.

Det är anmälarens uppfattning, att om det alls skall vara någon möjlighet att förbättra konsumtionsundersökningarnas kvalité, måste ansträngningarna inriktas på att utforma mätningarna så att tillförlitlig information erhålls av varje hushåll i urvalet. Mätningarna får icke vara sådana, att de framtvingar bortfall. Det är otillfredsställande att oberoende av varandra behandla urvals- och mätproblem; lösningen av det ena påverkar lösningen av det andra.

I föreliggande FAO-rapport har författaren behandlat dessa två problem för sig. Det kan därför knappast förväntas, att rapporten i önskvärd utsträckning skall bidra till att realisera FAO:s intentioner, för vilka inledningsvis redogjorts.

T. D—s

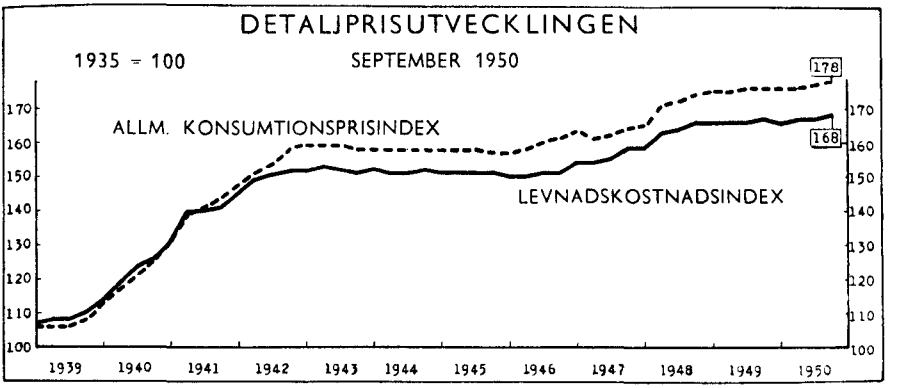
[1] Rec. i Soc. Medd. 1950, sid. 326.

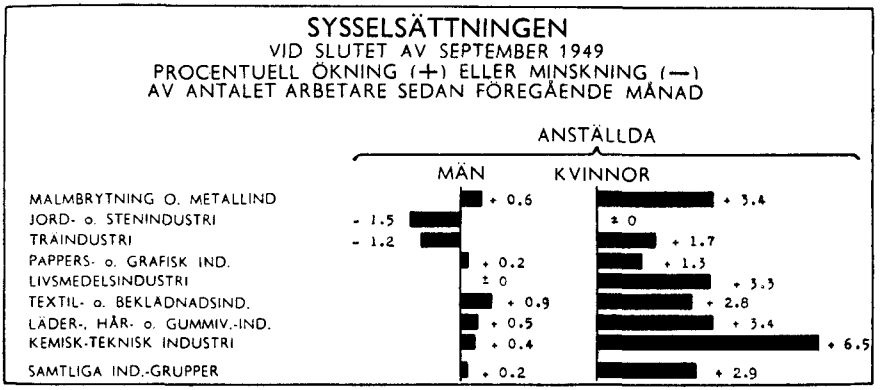
REGISTER

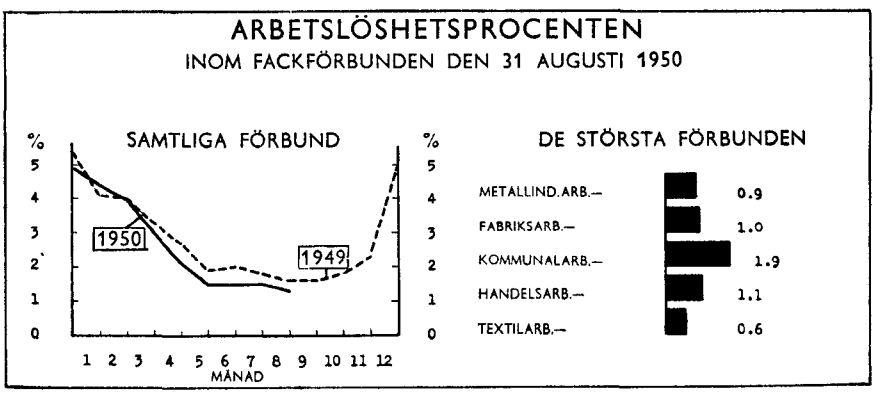
över regelbundet återkommande kvartals- och årsöversikter i Sociala Meddelanden

	Nr
Alkoholistanstalt, intagna på, årligen, senast i	6, 1950
Arbetskraften i industrin, årligen, senast i	4, 1950
Barnavårdsmannaskap och bidragsförskott, årligen, senast i	4, 1950
Befolkningsutvecklingen, varje kvartal, senast i	detta nr
Bostadsbyggandet i Sverige år 1949, senast i	8, 1950
Brottsligheten, varje kvartal, senast i	8, 1950
Byggnadskostnaderna i Stockholm, varje kvartal, senast i	9, 1950
Byggnadskostnaderna på landsbygden, årligen, senast i	1, 1950
Byggnadsverksamheten i vissa städer och köpingar, varje kvartal, senast i	9, 1950
Detaljhandelsomsättningen, i regel varje kvartal, senast i	9, 1950
Erkända arbetslöshetskassor, årligen, senast i	detta nr
Fattigvården, årligen, senast i	5, 1950
Frånvarofrekvens inom industrin, varje halvår, senast i	2, 1950
Fylleriförseelser och spritsmuggling, varje kvartal, senast i	9, 1950
Inkomst och förmögenhet, årligen, senast i	2, 1950
Kollektivavtal, i regel varje kvartal, senast i	5, 1950
Levnadskostnadsindex, varje kvartal, senast i	8, 1950
Löneförhållandena för förvaltnings- och butikspersonal samt arbetare inom handeln, senast i	3, 1950
Löneförhållandena och sysselsättningen för förvaltnings- och butikspersonal m. fl. inom industri, senast i	2, 1950
Löneläget inom jordbruket, årligen, senast i	7, 1950
Lönenivå och sysselsättningsvolym inom industrin, varje kvartal, senast i	9, 1950
Löneförhållandena för industriarbetare, årligen, senast i	7, 1950
Mödrahjälpen, årligen, senast i	7, 1950
Nykterhetsnämndernas verksamhet, årligen, senast i	4, 1950
Nykterhetsvårdsklientelets omfattning och sammansättning, årligen, senast i	7, 1950
Näringsvärde och pris på viktigare födoämnen, årligen, senast i	4, 1950
Priser på viktigare varuslag i olika länder, varje halvår, senast i	7, 1950
Samhällets barnavård, årligen, senast i	6, 1950
Skogsarbetarnas arbetsförtjänster, årligen, senast i	12, 1949
Sociala frågor vid årets riksdag, årligen, senast i	9, 1950
Socialutgifterna i Sverige, årligen, senast i	10, 1949
Sysselsättningen inom den reglerade byggnads- och anläggningsverksamheten, årligen, senast i	10, 1949
Trädgårdsarbetarnas löner, årligen, senast i	detta nr
Utlänningar i Sverige, varje kvartal, senast i	9, 1950
Vägarbetarnas löneförmåner, årligen, senast i	8, 1950
Vägtrafikolyckor, varje kvartal, senast i	detta nr

SOCIALSTATISTISKA DIAGRAM

För detaljer se sid. 853 och 861 (levnadskostnadsindex och konsumtionsprisindex), sid. 884 (sysselsättningen) och sid. 886 (arbetslöshetsprocenten).

Häftets huvudinnehåll

November 1950

Livsmedelsutgifterna vid näringsfysiologiskt likvärdig standard. Betydande variationer förefinns normalt beträffande kostens sammansättning i olika familjer. Vissa familjer, som har större utgifter för livsmedel än genomsnittet, erhåller en näringsfysiologiskt sett mera fullvärdig kost än andra familjer. Å andra sidan kan kostnaderna för livsmedel variera mellan vida gränser, utan att kosten i näringsfysiologiskt hänseende följer samma förändringar. I artikeln ges exempel på kostnormer, som visar skillnader i fråga om utgifterna, trots att de är likvärdiga i fråga om kalorimängd och innehåll av äggvita, vitaminer etc. Sid. 831.

Familjestatistiken i den senaste folkräkningen. I artikeln ges en kortfattad översikt över det familjestatistiska material, som publicerats från 1945 års folkräkning. Både myndigheter och enskilda har praktisk användning av familjestatistikens material i sådana sammanhang, då man skall planera bostadsproduktionen och annan byggnadsverksamhet, då man har att ta ställning till avvägningen av vissa sociala förmåner eller av skattetrycket mellan äkta makar och de kategorier, som skattelagarna kallar ensamstående etc. Sid. 838.

Nyblivna änkors utbildning och yrkeserfarenhet. Denna artikel är en fortsättning på den i förra numret publicerade redogörelsen över nyblivna änkors levnadsvillkor. Bland de fakta, som diskuteras, kan nämnas följande. Ca 8 % av samtliga änkor hade bredare skolunderbyggnad än folkskola och ca 14 % någon form av yrkesutbildning; siffrorna var emellertid väsentligt högre för de yngre åldersklasserna. Yrkeserfarenhet hade ca 70 %, bland de yngsta änkorna 89 %. Antalet förvärvsarbetande hade i det närmaste tredubblats mellan dödsfallet och intervjutillfället, då det var drygt 22 %. Nästan alla som ansåg sig i stånd att ha ett yrkesarbete, hade också placerats på arbetsmarknaden; endast 4 % var oplacerade. Sid. 841.

Levnadskostnadsindex för september 1950 steg från 167 i juni till 168. Någon revision av indexbudgeten har, bortsett från en mindre justering av bränsleposten, inte gjorts i september. Livsmedelspriserna har sedan juni genomsnittligt stigit med 0,7 %, vilket huvudsakligen sammanhänger med prisstegringar på animaliska produkter. Pristalet, som tillkom i samband med 1947 års lönereglering för statstjänstemännen, har mellan juni och september stigit med en enhet från 122 till 123. Sid. 853.

Den reglerade byggnadsverksamhetens omfattning den 1 augusti 1950. Om man bortser från sysselsättningen inom jordbrukets byggnadsverksamhet uppgick antalet redovisade byggnadsarbetare, sysselsatta vid inom byggnadsregleringen fallande byggnadsföretag, till 149 000 i augusti 1950 mot 142 000 vid samma tidpunkt föregående år. Den ökade sysselsättningen avser främst bostadsbyggandet, som uppvisar ett tillskott på ca 5 000 man. Ökningen överensstämmer rätt väl med den utveckling, som kan konstateras inom de fackförbund, som omfattar arbetare i byggnads- och anläggningsverksamhet. Sid. 870.

Byggnadsarbetarnas ålder. I artikeln redovisas vissa resultat av en undersökning, som belyser byggnadsarbetarnas åldersfördelning. Av undersökningen framgår, att medelåldern (medianen) för byggnadsgrovarbetare och byggnadsträarbetare var 43 år, för murare mellan 41 och 42 år samt för målare mellan 39 och 40 år. En jämförelse med uppgifter från 1929 visar en påtaglig förskjutning mot högre åldersgrupper. Sid. 875.

Livsmedelsutgifterna vid näringsfysiologiskt likvärdig standard

Av byråchef *Lars Juréen*, Statens jordbruksnämnd

Av de primäruppgifter, som ingår i socialstyrelsens hushållskostnadsundersökningar, framgår bl. a., att betydande variationer normalt förefinns beträffande kostens sammansättning i olika familjer. Vissa familjer, som har större utgifter för livsmedel än genomsnittligt, erhåller en näringsfysiologiskt sett mer fullvärdig kost än andra familjer. Å andra sidan är det väl bekant, att livsmedelskostnaderna kan variera mellan vida gränser, utan att kosten i näringsfysiologiskt hänseende följer samma förändringar. Syftet med denna redogörelse är att ge några exempel på kostnormer, som visar skillnader i fråga om utgifterna, trots att de är likvärdiga i fråga om kalorimängd och innehåll av äggvita, vitaminer etc. Följande material har använts: 1. Socialstyrelsens detaljpriser i städer och tätorter för åren 1939 och 1949/50. 2. Ideala kostnormer, hämtade ur *Gunnar Lange:* P.M. angående livsmedelskonsumtionens storlek och sammansättning under ideala kostförhållanden (SOU 1946: 61, bil. 1, utarbetad för 1942 års jordbrukskommittés räkning). 3. Totalkonsumtionen av livsmedel i riket år 1949 enligt jordbruksnämndens beräkningar.

Tab. 1 återger livsmedelspriser och kostnader per 10 000 bruttokalorier för viktigare livsmedel åren 1939 och 1949/50. I fråga om varor, vilkas priser företer en utpräglad säsongmässig variation, har medeltal för 12-månadersperioden september 1949—augusti 1950 tillämpats, medan för övriga varor priserna i augusti 1950 har kommit till användning. Till den senare gruppen har räknats mjöl, gryn och bröd, makaroner, ärter och bruna bönor, smör och margarin samt mjölk. Det har på detta sätt blivit möjligt att arbeta med aktuella men ändock i huvudsak säsongrensade priser.[1]

Varuslagen i tab. 1 är ordnade så, att kostnaderna per 10 000 kalorier år 1949/50 bildar en stigande serie. Dessa kostnader har även angetts i relation till kostnaderna för vetemjöl. Detta varuslag har nämligen stigit i pris praktiskt taget lika mycket som socialstyrelsens index för livsmedel. Tabellens två sista kolumner ger därför icke blott en uppfattning om kostnaderna per 10 000 kalorier för olika livsmedel i relation till vetemjöl åren 1939 och 1949/50, utan anger även, huruvida en höjning eller sänkning av priserna på olika varuslag i förhållande till den genomsnittliga prisnivån för livsmedel har skett sedan förkrigstiden.

Av tabellen framgår, att rangordningen i fråga om kostnaderna per 10 000 kalorier i stora drag är densamma nu som under år 1939. Vissa betydelsefulla avvikelser förekommer emellertid. Flertalet slag av bröd har

[1] De s. k. devalveringssubventionerna för ost och havregryn väntas bli avvecklade vid årsskiftet 1950/51. Priserna på dessa varuslag har därför höjts med belopp svarande mot subventionerna.

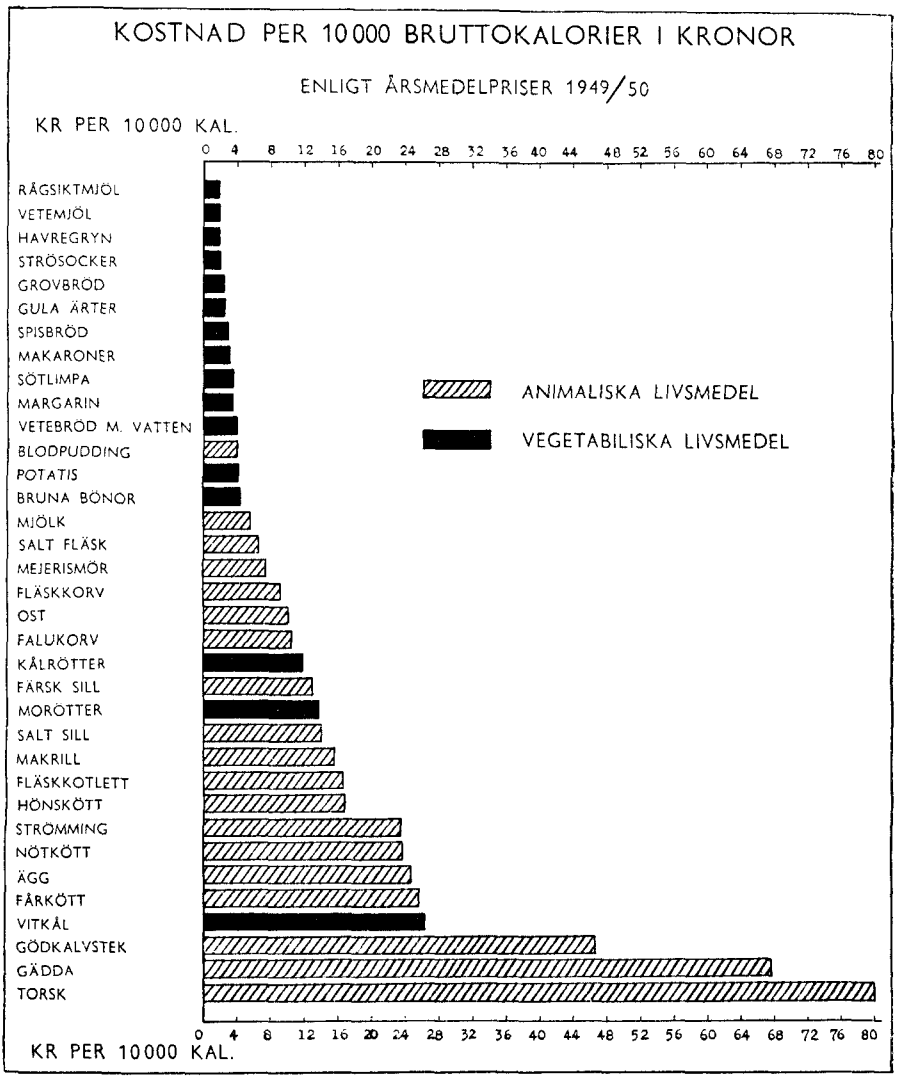
Tab. 1. Kalorivärde, årsmedelpris och kostnad per 10 000 bruttokalorier för viktigare livsmedel 1939 och 1949/50

Varuslag	Antal bruttokalorier per kg	Pris, öre per kg		Kostnad per 10 000 kalorier			
				kronor		i relation till vetemjöl	
		1939	1949/50[4]	1939	1949/50	1939	1949/50
Rågsiktmjöl	3 360	37	62	1·10	1·85	92	99
Vetemjöl	3 600	43	67	1·19	1·86	100	100
Havregryn[1]	3 920	44	84	1·12	1·94	94	104
Strösocker[2]	4 100	·	82	·	2·00	·	108
Grovbröd	2 680	51	65	1·90	2·48	160	131
Gula ärter	3 010	41	75	1·36	2·49	114	134
Grovt spisbröd	3 760	66	110	1·76	2·93	148	158
Makaroner	3 510	·	104	·	2·96	·	159
Sötlimpa	2 620	65	86	2·48	3·28	208	176
Bordsmargarin	7 670	165	260	2·15	3·39	181	182
Långfranska	2 770	95	110	3·43	3·97	288	213
Blodpudding	3 020	·	120	·	3·97	·	213
Potatis	660	15	27	2·27	4·09	191	220
Bruna bönor	3 410	112	147	3·23	4·31	271	232
Mjölk, stand.[3], l	620	25	34	3·85	5·48	324	295
Salt sidfläsk	5 290	232	345	4·39	6·52	369	351
Mejerismör	7 590	328	560	4·32	7·38	363	397
Fläskkorv	2 740	·	249	·	9·09	·	489
Ost, helfet	3 810	212	380	5·56	9·97	467	536
Falukorv	2 900	·	302	·	10·41	·	560
Kålrötter	310	·	36	·	11·61	·	624
Färsk sill	910	71	117	7·80	12·86	655	691
Morötter	330	·	45	·	13·64	·	733
Salt sill	1 090	56	154	5·14	14·13	432	760
Makrill	1 020	·	160	·	15·69	·	844
Fläskkotlett	2 950	·	491	·	16·64	·	895
Hönsskött	2 160	·	360	·	16·67	·	896
Strömming	520	63	122	12·12	23·46	1 018	1 261
Nötkött, stek	1 850	214	441	11·57	23·84	972	1 282
Ägg	1 400	183	340	13·07	24·29	1 098	1 306
Fårkött	1 960	255	503	13·01	25·66	1 093	1 380
Vitkål	210	28	55	13·33	26·19	1 120	1 408
Gödkalvstek	1 250	270	581	21·60	46·48	1 815	2 499
Gädda	470	161	318	34·26	67·66	2 879	3 638
Torsk	230	90	184	39·13	80·00	3 288	4 301

sedan förkrigstiden förbilligats jämfört med priserna på mjöl. Vidare har relationen mellan priserna på animaliska och vegetabiliska livsmedel förändrats märkbart sedan förkrigstiden. Priserna på mjöl och bröd har sålunda sedan förkrigstiden i allmänhet sjunkit i förhållande till den genomsnittliga prisnivån för livsmedel, medan priserna på animalier stigit. Det senare gäller i fråga om framför allt ost, ägg och fisk men även kött, fläsk och smör.

Enligt tab. 1 har de i förhållande till näringsvärdet dyraste födoämnena nu liksom före kriget ett pris per 10 000 kalorier, som flerdubbelt — för

[1] Priset för 1939 avser havregryn i lös vikt, medan det för 1949/50 avser paketerad vara. Denna ändring har beaktats vid beräkningen av kostnaden per 10 000 kalorier.
[2] Prisrelationen bitsocker/vetemjöl var 114 år 1939 och 130 år 1949/50.
[3] För år 1939 oskummad mjölk med 650 kalorier per liter.
[4] För säsongvaror årsmedeltal (sept. 1949—aug. 1950), för övriga varor medeltal för augusti 1950.

åtskilliga varuslag mer än tiofalt — överstiger motsvarande pris för de billigaste livsmedlen. Redan ganska små förändringar i konsumtionsvanorna kan följaktligen märkbart påverka uppgifterna för livsmedel i en familjebudget.

I tab. 2 har uppgifter om den faktiska genomsnittsförbrukningen per konsumtionsenhet av livsmedel år 1949 sammanställts med de tidigare omnämnda, av Lange utarbetade »ideala kostnormerna» (för män; en vuxen

Tab. 2. Faktisk standard i genomsnitt för riket jämförd med vissa ideala kostnormer. Dagsförbrukning i g[1]

	Faktisk förbrukning per konsumtionsenhet år 1949	Ideala kostnormer för män								
		Med normal standard			Med medeltungt arbete			Med tungt arbete		
		A	B	C	A	B	C	A	B	C
Vete- och rågmjöl	258	235	200	170	305	270	240	405	380	330
Gryn	26	40	30	15	50	40	25	60	50	35
Socker	153	90	90	90	90	90	90	90	90	90
Potatis	423	300	210	160	400	310	260	500	410	360
Rotfrukter	40	40	35	30	40	35	30	40	35	30
Andra grönsaker	36	60	80	90	60	80	90	60	80	90
Torkade ärter och bönor	6	10	5	5	20	10	10	20	10	10
Frukt och bär	151	100	150	200	100	150	200	100	150	200
Mjölk (inkl. grädde räkn. i mjölk)	855	1 000	900	900	1 000	900	900	1 000	900	900
Smör och margarin	78	35	55	70	45	65	80	60	80	95
Annat fett	3	10	5	5	20	15	15	30	25	25
Ost	22	10	15	20	20	25	30	30	35	40
Kött och fläsk	142	80	100	140	100	120	150	120	140	170
Fisk	58	50	35	30	50	35	30	50	35	30
Ägg	38	15	30	50	15	30	50	15	30	50
Summa										
Kalorier	3 920	3 094	2 981	3 057	3 757	3 626	3 679	4 534	4 439	4 420
Äggvita, g	98·7	100·5	93·0	96·0	119·4	110·4	112·2	138·9	131·2	130·8
Vitamin A, I. E.	4 203	5 540	6 232	7 045	5 906	6 357	7 397	6 364	7 042	7 855
Vitamin B_1, 1/1 000 mg	1·9	1·9	1·7	1·7	2·3	2·0	2·0	2·6	2·4	2·3
Vitamin B_2, 1/1 000 mg	2·5	2·5	2·4	2·6	2·8	2·7	2·9	3·1	3·0	3·1
Vitamin C, mg	81·3	95·8	102·7	111·2	104·8	111·7	102·2	113·8	120·7	129·2
Järn, mg	14·4	20·5	20·6	21·4	24·1	23·8	24·3	27·3	27·1	27·4
Kalcium, g	1·2	1·6	1·5	1·6	1·8	1·7	1·8	1·9	1·9	1·9

Anm. Uppgifterna för 1949 om vitaminer samt järn och kalcium är ej fullt jämförbara med motsvarande tal enligt de ideala kostnormerna.

man räknas som en konsumtionsenhet). Till grund för de ideala kostnormerna ligger en optimal näringsstandard i fråga om tillförseln av kalorier, äggvita, vissa vitaminer, järn och kalcium. Denna internationella standard har uppgjorts av National Research Counsil i Förenta staterna och rekommenderats som lämplig riktlinje för planering av livsmedelskonsumtionen efter kriget. Standarden avviker på det hela taget mycket litet från den genomsnittsstandard, som svenska folket för närvarande lever på. Endast i fråga om vitaminer synes den internationella standarden ligga högre än det faktiska genomsnittet här i landet.

Vid översättandet av näringsstandarden till kostnormer har viss hänsyn tagits till våra inhemska produktionsförutsättningar och konsumtionsvanor. Givetvis kan man trots denna begränsning ställa upp ett stort antal kostnormer, som fyller de näringsfysiologiska krav, vilka bör ställas på en fullgod kost. Det har därför ansetts lämpligast att utarbeta i varje fall icke

[1] Källor: Faktisk förbrukning år 1949 enligt jordbruksnämndens utredningsbyrå; de ideala kostnormerna enligt *G. Lange:* PM angående livsmedelskonsumtionens storlek och sammansättning under ideala kostförhållanden (SOU 1946: 61, bil. 1).

en utan tre alternativa kostnormer, A, B och C. Norm A betecknas av Lange som förhållandevis billig, norm B representerar en mer begärlig standard men ställer sig samtidigt dyrare, norm C slutligen är den mest begärliga men också den kostsammaste. Ur näringsfysiologisk synpunkt är de emellertid, som redan framhållits, likvärdiga: till grund för normerna ligger ju en och samma näringsstandard.

Den verkliga genomsnittsförbrukningen år 1949 svarar närmast mot den ideala kostnormen B för män med medeltungt arbete.[1] Kostnaderna per 10 000 kalorier för denna norm sammanfaller, som senare skall visas, praktiskt taget med de faktiska genomsnittskostnaderna. Emellertid föreligger vissa skiljaktigheter för olika varuslag. Norm B räknar med lägre konsumtion av kött och fläsk samt fisk men betydligt högre konsumtion av grönsaker, frukt och bär (på denna senare punkt synes de amerikanska konsumtionsvanorna i viss utsträckning ha influerat kostvalet). Norm B förutsätter vidare betydligt lägre konsumtion av potatis och socker än den nuvarande svenska genomsnittskonsumtionen. Å andra sidan ligger konsumtionen av mjöl och gryn relativt högt enligt normen jämförd med den faktiska konsumtionen. Enligt normen uppgår sålunda konsumtionen av mjöl och gryn till 310 g per dag, varav 270 g vete- och rågmjöl, medan motsvarande genomsnittssiffror för rikskonsumtionen år 1949 var 284 resp. 258 g. Att märka är här att särskilt barnen i allmänhet har en högre genomsnittsförbrukning per konsumtionsenhet av mjöl och gryn än vuxna, varför skillnaden mellan norm och faktisk konsumtion för en familj med barn egentligen borde vara något större per konsumtionsenhet räknat än nyss nämnda siffror ger vid handen.

Av tab. 3 framgår värdet av den faktiska förbrukningen per konsumtionsenhet och av idealförbrukningen enligt de olika normerna (värde i 1949 års priser). Av tabellen framgår bl. a. att kostnaderna per 10 000 kalorier intar ett mellanläge för män med medeltungt arbete, medan de är lägre för män med tungt arbete och högre för män med normal standard (lätt arbete). De faktiska kostnaderna per 10 000 kalorier år 1949 utgjorde 556 öre, dvs. praktiskt taget lika mycket som enligt norm B för män med medeltungt arbete (557 öre). Det bör emellertid tilläggas, att livsmedelskostnaderna (såväl »faktiska» som enligt normerna) i verkligheten blir större än tab. 3 anger, eftersom icke samtliga livsmedel har behandlats och vidare förädlingskostnaderna icke helt beaktats. Någon särskild beräkning av t. ex. kostnaderna för olika slag av bröd, av charkuterivaror etc. har icke verkställts. Värderingen har i stället skett med användning av bruttokvantiteterna mjöl, socker, matfett, kött och fläsk etc. Detta förhållande påverkar givetvis i någon mån de absoluta talen i tabellen men saknar praktisk betydelse vid relativa jämförelser.

---

[1] Det bör observeras, att den faktiska konsumtionen icke har reducerats för handelssvinn annat än i de fall svinnet med säkerhet överstiger ca 5 % (t. ex. beträffande fisk, grönsaker, frukt och bär). De absoluta talen för den faktiska kaloriförbrukningen etc. ligger därför på en något för hög nivå i jämförelse med normerna, vilka avser bruttoförbrukningen i hushållen.

Tab. 3. Livsmedelskostnader i öre per konsumtionsenhet och dag

	Faktisk förbrukning per konsumtionsenhet år 1949	Ideala kostnormer för män								
		Med normal standard			Med medeltungt arbete			Med tungt arbete		
		A	B	C	A	B	C	A	B	C
Vete- o. rågmjöl, gryn	18·7	17·8	14·9	12·0	23·0	20·1	17·1	30·0	27·7	23·7
Socker	12·9	7·6	7·6	7·6	7·6	7·6	7·6	7·6	7·6	7·6
Potatis	9·9	7·0	4·9	3·7	9·4	7·3	6·1	11·7	9·6	8·4
Rotfrukter, grönsaker o. torkade ärter och bönor	6·2	9·4	11·2	12·2	10·5	11·7	12·7	10·5	11·7	12·7
Frukt och bär	25·2	16·7	25·0	33·4	16·7	25·0	33·4	16·7	25·0	33·4
Mjölk, grädde, smör, margarin o. annat fett samt ost	70·2	53·9	59·7	67·9	64·5	70·2	78·4	77·1	82·8	91·1
Kött och fläsk	50·1	28·2	35·3	49·4	35·3	42·4	53·0	42·4	49·4	60·0
Fisk	11·5	10·0	7·0	6·0	10·0	7·0	6·0	10·0	7·0	6·0
Ägg	13·3	5·2	10·5	17·5	5·2	10·5	17·5	5·2	10·5	17·5
Summa öre/dag	**218·0**	**155·8**	**176·1**	**209·7**	**182·2**	**201·8**	**231·8**	**211·2**	**231·3**	**260·4**
Kostnad per 10 000 kalorier, öre	556	504	591	686	485	557	630	466	521	589
Index: 1949 = 100	100	91	106	123	87	100	113	84	94	106

Det kan vara av intresse att med ledning av resultaten i tab. 3 beräkna livsmedelskostnaderna per år för ett typiskt familjehushåll. Sådana beräkningar har utförts för en familj med två barn (ca 3,3 konsumtionsenheter). För en familj med normal standard (mannens arbete betecknas som lätt) har räknats med en förbrukning av 3 000 kalorier per dag och konsumtionsenhet. Motsvarande tal, när mannens arbete är medeltungt resp. tungt, är 3 250 resp. 3 500 kalorier per dag och konsumtionsenhet. Ökningen i kalorier har beräknats så, att den till övervägande delen motsvarar mannens ökade näringsbehov, medan hustruns och barnens näringsbehov i de tre grupperna förutsatts vara i stort sett oförändrat. Den totala kaloriförbrukningen per år och familj har därefter multiplicerats med genomsnittskostnaderna per 10 000 kalorier för olika kategorier enligt tab. 3. Resultaten redovisas i tab. 4.

De beräknade livsmedelskostnaderna per år och familj enligt tab. 4 ger vid handen, att en omfördelning av konsumtionen i och för sig kan möjliggöra ganska betydande kostnadsförändringar. För att få ett grepp om den underliggande orsaken till den kostnadsminskning, som skulle inträffa vid successiv övergång från norm C till B och A, kan det vara lämpligt att gå tillbaka till tab. 2. Av denna framgår helt allmänt att de billigare normerna räknar med större konsumtion av enklare vegetabiliska livsmedel och mindre konsumtion av animaliska livsmedel. Om man jämför normerna B och A, finner man bl. a., att den senare räknar med högre konsumtion av cerealier och potatis. Sockerkonsumtionen har däremot upptagits oförändrad i samtliga normer. Norm A räknar vidare med lägre konsumtion av grönsaker, frukt och bär samt — bortsett från mjölk och fisk — lägre konsumtion av animaliska livsmedel.

Tab. 4. Beräknade livsmedelskostnader per år för en familj med två barn (3·3 konsumtionsenheter)

Kostnorm	Familj med 2 barn och mannens arbete betecknat		
	lätt	medeltungt	tungt
Årskostnad, kr			
A	1 821	1 899	1 965
B	2 136	2 180	2 196
C	2 479	2 466	2 483
Möjlig kostnadsminskning, kr			
C—A	658	567	518
C—B	343	286	287
B—A	315	281	231

Beräkningarna i tab. 4 ger självfallet icke ett renodlat uttryck för med hur mycket ett familjehushåll skulle kunna minska sina utgifter för livsmedel genom att öka konsumtionen av t. ex. de kaloririka cerealieprodukterna och i motsvarande mån minska konsumtionen av animaliska livsmedel. Den högre konsumtionen av potatis och lägre konsumtionen av grönsaker, frukt och bär enligt norm A har också bidragit till kostnadsminskningen i tabellen. Å andra sidan medför den större fiskkonsumtionen enligt norm A vid nuvarande höga fiskpriser en fördyring av kosten. Det kan vidare tilläggas, att värderingen av smör och margarin genomgående skett med ett och samma medelpris. Eventuella konsumtionsförändringar inom matfettsgruppen har sålunda icke fått påverka resultaten i tab. 4.

Man kan sammanfatta undersökningens resultat så, att betydande besparingar kan uppnås genom ökad konsumtion av i första hand cerealieprodukter och motsvarande minskad konsumtion av animaliska livsmedel. Av vikt är härvidlag att några betänkligheter ur näringsfysiologisk synpunkt icke behöver uppkomma. Å andra sidan får den här antydda möjligheten att skära ned levnadskostnaderna för den enskilda familjen ses mot bakgrunden av att den förutsätter en övergång till, vad man i dagligt tal brukar kalla, en enklare livsmedelsstandard. En så stark förändring av konsumtionsvanorna, som en övergång från standard C till A innebär, kan knappast tänkas annat än i undantagsfall. Resultaten i tab. 4 ger emellertid en föreställning om att även ganska små förändringar av kostvanorna i ett typiskt familjehushåll i och för sig gör det möjligt att rätt väsentligt bringa ner hushållets utgifter för livsmedel.

Familjestatistiken i den senaste folkräkningen

Av aktuarie *Margit Vinge*, Statistiska centralbyrån

Av resultaten från 1945 års folkräkning meddelas åtskilliga uppgifter redan på ett tidigt stadium under hand till olika myndigheter och institutioner. Sedermera befordras till trycket sådana uppgifter, som kan antas vara av intresse för en större allmänhet. Sålunda har nu elfte häftet av folkräkningsberättelsen utkommit från trycket. Detta häfte innehåller uppgifter om hushållens sammansättning, barnantalet i bestående äktenskap och övriga familjer, inkomstförhållandena i familjer med olika barnantal osv. En s. k. familjebiologisk undersökning skall offentliggöras i ett kommande häfte.

Uppgiftsmaterialet till familjestatistiken har hämtats dels från församlingsboksutdragen, dels från taxeringslängderna. De familjer, som redovisas i utredningen, utgörs alltså av de faktiska familjerna, sådana de ter sig vid folkräkningstidpunkten. Detta innebär bl. a., att barnantalet utgörs av antalet hemmavarande eller tillfälligt frånvarande vuxna eller minderåriga barn inklusive barnbarn, adoptivbarn osv., medan barn, som flyttat hemifrån, icke medräknats i familjernas barnantal. Följaktligen utgörs i denna undersökning de familjer, som räknats som barnlösa, inte bara av sådana familjer, som aldrig haft några barn, utan också av dels de nygifta, som ännu inte hunnit få några barn, dels de medelålders eller äldre par, vilkas barn redan lämnat föräldrahemmet.

Av rikets folkmängd hörde 5 764 700 personer (86,4 %) till familjehushåll, 843 000 (12,6 %) till andra personhushåll och 66 000 (1 %) till anstaltshushåll. Till kategorien andra personhushåll hörde bl. a. de inemot 600 000 personer, som utgjorde s. k. enpersonshushåll. Dessa var särskilt talrika i Stockholm, där omkring 127 000 personer, dvs. inemot en femtedel av befolkningen, tillhörde enpersonshushåll.

Antalet familjehushåll uppgick år 1945 till 1 664 300, varav 1 456 500 bestående äktenskap (samboende äkta makar med eller utan barn). Antalet bestående äktenskap har på grund av den starkt ökade giftermålsfrekvensen stigit sedan år 1940 med över 150 000. Trots en ökad nativitet har barnantalet inte stigit i samma proportion. Hela antalet minderåriga barn i äktenskapen, som år 1945 uppgick till 1 546 000, har under perioden 1941—45 ökats i åldrarna 0—10 år med omkring 175 000 men minskats i åldrarna 10—18 år med nära 50 000. Nettoökningen uppgår alltså till drygt 125 000. Antalet barn under 18 år på 100 bestående äktenskap utgjorde sålunda endast 106 år 1945 mot 109 år 1940. Det bör framhållas, att de nybildade äktenskapen, där barnantalet ännu inte hunnit bli så högt, utgjorde en större andel 1945 än 1940.

Familjernas fördelning efter antalet hemmavarande barn under 18 år framgår av följande sammanställning.

Antal barn under 18 år	Antal familjer			Relativ fördelning		
	Bestående äktenskap	Övriga familjer med manliga familjeföreståndare	Övriga familjer med kvinnliga familjeföreståndare	Bestående äktenskap	Övriga familjer med manliga familjeföreståndare	Övriga familjer med kvinnliga familjeföreståndare
0	615 700	59 400	80 100	423	804	598
1	421 600	9 400	35 700	289	127	267
2	251 600	3 300	11 700	173	44	88
3	100 000	1 200	3 900	69	15	29
4 eller flera	67 600	700	2 400	46	10	18
Summa	**1 456 500**	**74 000**	**133 800**	**1 000**	**1 000**	**1 000**

I den kategori, som kallas övriga familjer, utgörs familjeföreståndaren i regel av en ogift eller förut gift man eller kvinna, som bor tillsammans med barn eller föräldrar eller bådadera. Ovanstående siffror visar, att omkring 80 % av kategorien övriga familjer med manlig familjeföreståndare är helt barnlösa. Dessa utgörs av sådana familjer, där en vuxen son bor tillsammans med endera eller båda föräldrarna, men där på grund av ålders- eller andra skäl sonen, ej någon av föräldrarna, räknats som familjeföreståndare. — Hela antalet föräldrar eller svärföräldrar till familjeföreståndaren, vilka tillhörde dennes hushåll, utgjorde 42 700 hos samboende äkta makar och 80 500 i övriga familjer.

Vid folkräkningen har även uppgifter insamlats rörande familjernas ekonomiska förhållanden. Därvid har man icke blott behandlat inkomsterna för de olika familjemedlemmarna var för sig utan även grupperat familjerna efter den s. k. familjeinkomsten, dvs. summan av de olika familjemedlemmarnas inkomster. Dessa inkomstuppgifter har kombinerats med uppgifter om barnantal, yrke, ålder m. m.

I 73 % av samtliga bestående äktenskap var mannen ensam inkomsttagare, i 22 % båda makarna och i 5 % ingendera maken. Ser man särskilt till de barnlösa äktenskapen finner man, att båda makarna var inkomsttagare i 31 % av dessa år 1945. I hushållet ingående föräldrar till familjeföreståndaren var relativt sällan inkomsttagare, och detsamma gäller de minderåriga barnen, medan de vuxna barn, som bodde kvar i föräldrahemmet, i stor utsträckning redovisade egen inkomst.

Medianinkomsten för familjeföreståndare i bestående äktenskap uppgick till 4 178 kr. För manliga familjeföreståndare i övriga familjer uppgick den till 70 % och för kvinnliga familjeföreståndare till endast 51 % av nämnda belopp. Även i samband med 1940 års folkräkning konstaterades, att flertalet kvinnliga familjeföreståndare befann sig i ett mycket besvärligt ekonomiskt läge. Det bör emellertid framhållas, att dessa inkomstuppgifter är grundade på taxeringsmaterial och följaktligen bör bedömas mot bakgrunden av gällande taxeringsregler. Att underhållsbidrag för barn å ena sidan icke är avdragsgilla hos utbetalaren, å andra sidan icke utgör deklarationspliktig inkomst hos mottagaren, förrycker jämförbarheten mellan manliga och kvinnliga familjeföreståndare. — I familjer med kvinnlig föreståndare har familjens övriga medlemmar, framför allt de minderåriga barnen, egna inkomster i större utsträckning än då en man är familjeföreståndare.

Ovanstående inkomstsiffror avser endast familjeföreståndarens egen inkomst. Ser man i stället till medianvärdet av familjeinkomsten, är detta i bestående äktenskap 4 488 kr, om hänsyn tas endast till mannens och hustruns sammanlagda inkomst (familjeinkomst I). Värdet stiger till 4 642 kr, om även de minderåriga barnens inkomster medräknas (familjeinkomst II), och till 6 639 kr, om man medräknar samtliga familjemedlemmars inkomster (familjeinkomst III). Om man grupperar äktenskapen efter familjeinkomst II och antalet barn under 18 år, visar det sig, att inkomsten stiger med barnantalet. Motsvarande gäller i ännu högre grad, om man grupperar efter familjeinkomst III och hela antalet hemmavarande (vuxna och minderåriga) barn. I båda dessa fall bidrar ju barnens egna inkomster till att öka familjeinkomsten. En motsvarande fördelning efter familjeinkomst I, där barnens inkomster inte ingår, visar en viss samtidig stegring av inkomst och barnantal inom jordbruksbefolkningen, medan siffrorna för övriga befolkningsgrupper icke ger tydliga utslag. Det bör observeras, att denna samtidiga stegring av inkomst och barnantal torde stå i ett visst samband med makarnas åldersfördelning, eftersom såväl inkomst som barnantal är högre i medelåldern än i yngre åldrar.

Statistiska centralbyrån har i dagarna framlagt ett förslag till en omläggning av befolkningsstatistiken, som möjliggjorts bl. a. av det nya folkbokföringssystemet. Man torde kunna räkna med att denna omläggning också kommer att beröra familjestatistiken. Eftersom det tabellmaterial, som ligger till grund för den nu offentliggjorda berättelsen, är synnerligen detaljerat, kan man säkerligen vid en kommande undersökning på åtskilliga punkter nöja sig med en mera summarisk redovisning, medan man däremot i ett par hänseenden behöver fylligare uppgifter, framför allt kanske beträffande kombinationerna inom familjerna mellan ålder och förvärvsverksamhet. För att kunna bedöma behovet av daghem, lekskolor o. dyl. kan man behöva uppgifter om åldersfördelningen bland barn till förvärvsarbetande mödrar. För att kunna bedöma möjligheterna att avlasta sjukhusen genom att låta de sjuka vårdas i hemmen kan man bl. a. behöva ha en uppfattning inte bara om antalet ensamboende utan också om sammansättningen av familjerna. En sjuk, som bor tillsammans med enbart en ålderstigen person eller med småbarn eller med en anhörig, av vilkens arbetsförtjänst båda är beroende, kan knappast vårdas i hemmet någon längre tid. Uppgifter, som belyser i vilken omfattning sådana kombinationer kan förekomma, kan därför behövas, helst med en viss regional fördelning. Uppgifter om familjestruktur och familjeinkomst kan vara av intresse också för tillverkare av vissa konsumtionsvaror och för de olika personer, som planerar bostadsproduktion och annan byggnadsverksamhet liksom för de olika organ, som har att ta ställning till frågan om indexfamiljens lämpligaste sammansättning eller till avvägningen av vissa sociala förmåner eller av skattetrycket mellan äkta makar och de kategorier, som skattelagarna kallar ensamstående, osv. Det är följaktligen många både myndigheter och enskilda, som har praktisk användning för familjestatistikens resultat.

Nyblivna änkors utbildning och yrkeserfarenhet

Denna artikel är en fortsättning på den i förra numret av Soc. Medd. publicerade redogörelsen över nyblivna änkors ekonomiska förhållanden m. m. Där nämndes i förbigående, att änkorna ur utbildningssynpunkt var dåligt rustade. Belägg för påståendet ges i det följande.

Skolutbildning. Av samtliga änkor hade endast drygt 8 % högre utbildning än folkskola. Den under senare år breddade skolunderbyggnaden återspeglades emellertid i materialet, i det att bland de yngsta änkorna (under 30 år) 73 % avslutat sin skolutbildning med folkskola, medan antalet bland dem som var 50 år eller äldre uppgick till 93 %.

Tab. 1. Änkorna fördelade efter ålder och skolutbildning

Ålder, år	Hela antalet med känd skolutbildning	Därav med nedanstående skolutbildning				Antal änkor med okänd skolutbildning
		Små- eller folkskola	Folkhögskola	Realexamen	Studentexamen	
	Absoluta tal					
—29	37	27	4	4	2	—
30—39	101	82	3	14	2	—
40—49	230	207	3	20	—	6
50—54	154	145	3	3	3	—
55—66	530	485	12	33	—	27
67—74	357	342	3	9	3	18
75—	246	231	3	12	—	18
Samtliga	**1 655**	**1 519**	**31**	**95**	**10**	**69**
	Procenttal					
—29	100·0	73·0	10·8	10·8	5·4	
30—39	100·0	81·2	2·9	13·9	2·0	
40—49	100·0	90·0	1·3	8·7	—	
50—54	100·0	94·2	2·0	1·9	1·9	
55—66	100·0	91·5	2·3	6·2	—	
67—74	100·0	95·8	0·8	2·5	0·9	
75—	100·0	93·9	1·2	4·9	—	
Samtliga	**100·0**	**91·8**	**1·9**	**5·7**	**0·6**	

Yrkesutbildning. Omkring 14 % av änkorna hade yrkesutbildning i en eller annan form. Den vanligaste var kurser i sömnad och liknande; drygt 3 % hade genomgått sådana. Även lärarutbildning och handelsutbildning förekom, som följande tablå visar, rätt ofta. Yrkesutbildning var liksom högre skolutbildning vanligare i de yngre åldrarna än i de äldre; mer än en femtedel av änkorna under 30 år hade sådan utbildning men endast 12 % av dem som var 50 år eller äldre.

Förekomsten av yrkesutbildning och skolutbildningens längd var tydligt förbundna med varandra. Av de tio, som avlagt studentexamen, hade åtta

Yrkesutbildningens art	Antal	%
Handelsutbildning	44	2·8
Kurser i maskinskrivning, stenografi och/eller bokföring	9	·
Språkkurser	6	·
Handelskurser	4	·
Handelsskola	24	·
Handelsgymnasium	1	·
Utbildning inom hälso- och sjukvård	32	2·1
Sjukvårdsutbildning (kurser för sjukvårdsbiträden, tandsköterskor m. fl.)	6	·
Sjuksköterske- och barnmorskeexamen	18	·
Gymnastikdirektörsexamen	3	·
Damfrisörske- och skönhetsexpertutbildning	5	·
Lärarutbildning	44	2·8
Småskol- och barnträdgårdslärarinneexamen	19	·
Folkskollärarexamen	4	·
Akademisk examen	4	·
Examen för lanthushålls- och skolkökslärarinnor samt ekonomiföreståndarinnor	11	·
Musiklärare	6	·
Utbildning inom kommunikationsverken	15	1·0
Kortare kurser inom post- och telegrafverken	9	·
Postexpeditörs- och telegrafexpeditörskurser	6	·
Kurser i sömnad, väv ning, tillskärning m. m.	51	3·3
Hushålls- och husmoderskurser, lanthushållsskola samt kurser i barnavård	33	2·1
Restaurangskola	7	·
Kurser i målning, teckning m. m.	3	·
Annan utbildning	7	·
Ingen yrkesutbildning	1 336	86·1
Samtliga med uppgift om yrkesutbildning	[1] 1 552	[1] 100·0
Änkor utan uppgift om yrkesutbildning	172	

även yrkesutbildning, huvudsakligen lärarutbildning, medan de som endast genomgått små- eller folkskola, hade yrkesutbildning i 9 % av fallen; den vanligaste formen var hushålls- och sömnadskurser.

Yrkeserfarenhet. Närmare tre fjärdedelar av änkorna hade under någon tid av sitt liv haft förvärvsarbete. De var betydligt talrikare i de lägre åldrarna än i de högre (tab. 2), vilket återspeglar den förändring i kvinnors utbildning och inlemmande i näringslivet, som skett under senare årtionden.

För de äldsta åldersklasserna låg tiden för det senaste förvärvsarbetet långt tillbaka; endast 10 % av dem som var 50 år eller äldre, hade haft förvärvsarbete under de senaste fem åren före mannens död, bland 40—49-åringarna 24 % men i den yngsta åldersklassen inte mindre än 65 %.

Bättre skolunderbyggnad tycktes inte göra förekomsten av förvärvsverksamhet vanligare. En tendens fanns dock för dem som hade högre skolutbildning, att i större utsträckning än övriga fortsätta ett en gång påbörjat förvärvsarbete. En yrkesutbildning tycks man däremot ha velat omsätta i

[1] På grund av att några änkor hade mer än en form av yrkesutbildning blir den absoluta summan mer än 1 552 och procentsumman mer än 100·0.

Tab. 2. Änkorna fördelade efter ålder och förekomst av förvärvsarbete

Ålder, år	Samtliga änkor med uppgift om förvärvsarbete	Därav som					Änkor utan uppgift om förvärvsarbete
		icke haft förvärvsarbete före makens död	haft förvärvsarbete senast under åren				
			1943—1948	1938—1942	1928—1937	—1927	
			Absoluta tal				
—29	37	4	24	9	—	—	—
30—39	101	14	52	13	21	1	—
40—49	228	43	55	14	47	69	8
50—54	133	47	38	—	1	47	21
55—66	518	141	70	6	36	265	39
67—74	351	129	6	9	6	201	24
75—	213	90	6	3	—	114	51
Samtliga	**1 581**	**468**	**251**	**54**	**111**	**697**	**143**
			Procenttal				
—29	100·0	10·8	64·9	24·3	—	—	
30—39	100·0	13·8	51·5	12·9	20·8	1·0	
40—49	100·0	18·9	24·1	6·1	20·6	30·3	
50—54	100·0	35·3	28·6	—	0·8	35·3	
55—66	100·0	27·2	13·5	1·2	6·9	51·2	
67—74	100·0	36·8	1·7	2·5	1·7	57·3	
75—	100·0	42·3	2·8	1·4	—	53·5	
Samtliga	**100·0**	**29·6**	**15·9**	**3·4**	**7·0**	**44·1**	

praktiken; endast 14 % av dem som hade sådan, hade aldrig haft förvärvsarbete mot 32 % bland övriga. Det bör dock påpekas, att skillnaderna delvis kan förklaras av olikheterna i åldersstruktur.

De flesta hade hållit sig inom ett och samma yrke under hela den tid förvärvsarbete bedrivits; endast 15 % hade haft två eller flera arter av anställ-

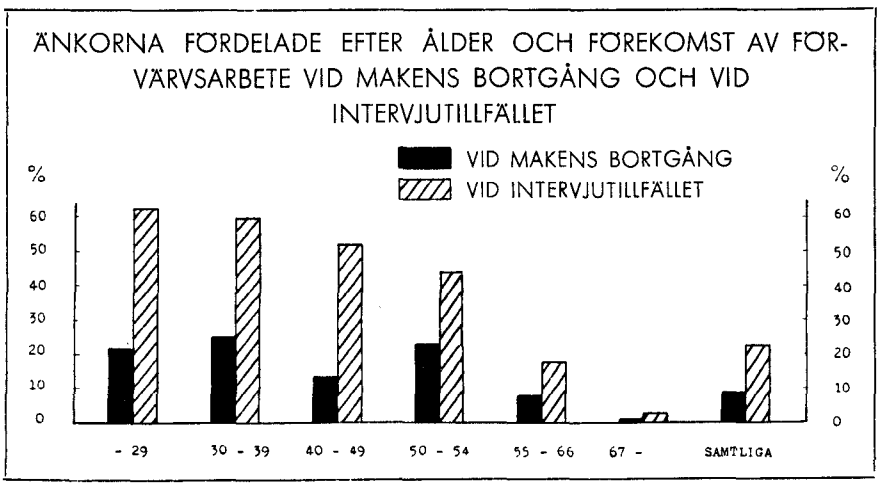

Diagram 1

Tab. 3. Änkorna fördelade efter ålder och arten av den sista anställningen före makens död

Sista anställningens art	Ålder, år							Samtliga
	—29	30—39	40—49	50—54	55—66	67—74	75—	
	Absoluta tal							
Icke förvärvsarbete före makens död	4	14	43	47	141	129	90	468
Jordbruksarbete	—	5	6	6	21	9	15	62
Industri- och hantverksarbete	8	14	44	7	76	48	21	218
Arbete inom samfärdsel	1	—	1	6	18	6	—	32
» » handel m. m.	6	17	16	24	45	27	9	144
» » hotell o. restaurang	5	11	17	3	15	3	9	63
Kontorsarbete m. m.	4	10	9	12	15	9	—	59
Undervisning	—	2	5	3	21	—	3	34
Arbete inom hälso- o. sjukvård	5	2	10	3	19	3	3	45
Husligt arbete	4	25	81	37	150	123	75	495
Samtliga med uppgift om förvärvsarb.	**37**	**100**	**232**	**148**	**521**	**357**	**225**	**1 620**
Änkor med okänd anställning	—	1	4	6	36	18	39	104
	Procenttal							
Icke förvärvsarbete före makens död	10·8	14·0	18·5	31·8	27·1	36·1	40·0	28·9
Jordbruksarbete	—	5·0	2·6	4·0	4·0	2·5	6·7	3·8
Industri- och hantverksarbete	21·7	14·0	19·0	4·7	14·6	13·4	9·3	13·5
Arbete inom samfärdsel	2·7	—	0·4	4·1	3·5	1·7	—	2·0
» » handel m. m.	16·2	17·0	6·9	16·3	8·6	7·6	4·0	8·8
» » hotell o. restaurang	13·5	11·0	7·3	2·0	2·9	0·9	4·0	3·8
Kontorsarbete m. m.	10·8	10·0	3·9	8·1	2·9	2·6	—	3·6
Undervisning	—	2·0	2·2	2·0	4·0	—	1·3	2·1
Arbete inom hälso- o. sjukvård	13·5	2·0	4·3	2·0	3·6	0·8	1·3	2·9
Husligt arbete	10·8	25·0	34·9	25·0	28·8	34·4	33·4	30·6
Samtliga med uppgift om förvärvsarb.	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**100·0**

ningar. På grund av denna homogenitet i yrkesarbete ansågs det inte nödvändigt att göra alla slag av anställningar till föremål för bearbetning utan endast den sista före makens död. De resultat, som därvid framkom, är sammanställda i tab. 3. I de högsta åldersklasserna, 67 år och uppåt, var husligt arbete det vanligaste och hade angetts av mer än en tredjedel, medan i den yngsta åldersklassen antalet endast var 11 %. Industri- och hantverksarbete var däremot vanligare bland de yngre än bland de äldre. Detsamma var fallet med arbete inom handel, hotell och restaurang och kontor. Det relativa antalet av dem som var sysselsatta inom hälso- och sjukvård, var tämligen konstant från 30-årsåldern och uppåt. I den lägsta åldersklassen var antalet väsentligt högre, vilket dock kan vara en ren slumpvariation, då ju antalet inom gruppen är litet.

För dem som haft förvärvsarbete under någon tid av sitt liv, hade det i 62 % av fallen pågått oavbrutet. Den sammanlagda tid, under vilken förvärvsverksamhet förekommit, uppgick för 40 % till mer än tio år. Kortare tid än två år hade endast 2 % varit i arbete. Antalet år i förvärvsarbete avhänger givetvis av åldern, men skillnaden mellan åldersklasserna var inte särskilt stor.

Tab. 4. Vid intervjutillfället förvärvsarbetande änkor, fördelade efter arten av den sista anställningen före makens död och den nuvarande

Verksamhetsområde	Den sista anställningen före makens död	Den nuvarande anställningen	Den sista anställningen före makens död	Den nuvarande anställningen
	Antal	Antal	%	%
Jordbruksarbete	19	57	4·9	14·9
Industri- och hantverksarbete	64	75	16·7	19·5
Arbete inom samfärdsel	14	15	3·7	3·9
» » handel m. m.	58	68	15·1	17·7
» » hotell och restaurang	32	41	8·3	10·7
Kontorsarbete m. m.	28	35	7·3	9·1
Undervisning	14	15	3·6	3·9
Arbete inom hälso- o. sjukvård	14	9	3·7	2·3
Husligt arbete	80	67	20·8	17·5
Okänd anställning	6	2	1·6	0·5
Icke förvärvsarbete före makens död	55	—	14·3	—
Samtliga	384	384	100·0	100·0

De som hade yrkesutbildning hade i genomsnitt långvarigare förvärvsverksamhet än de som saknade sådan: längre tid än tio år i yrkesarbete hade 47 % av de yrkesutbildade och 38 % av de övriga. Lärarutbildning tycktes vara den form av yrkesutbildning, som mest lockade till fortsatt yrkesverksamhet. Även utbildning inom hälso- och sjukvård och inom kommunikationsverken följdes ofta av långvarig förvärvsverksamhet.

Utbildningens och yrkeserfarenhetens inverkan på förhållandena efter dödsfallet. En fråga av stort intresse i detta sammanhang är i hur många fall det förekom att änkan, för att ordna ekonomin efter makens frånfälle, varit tvungen att börja ett förvärvsarbete. Diagrammet på sid. 843 ger svar på denna fråga och visar, att det skedde i det närmaste en tredubbling av antalet förvärvsarbetande mellan dödsfallet och intervjutillfället. En ökning förelåg inom samtliga åldersklasser, men den var helt naturligt större bland de yngre. Ökningen av antalet förvärvsarbetande steg med barnantalet[1]: i 0-barnsfamiljerna hade en ökning skett från 7 till 16 %, i 3- och flerbarnsfamiljerna åter från 3 till 30 %. Den med barnantalet avtagande inkomstreduceringen efter makens död, vilken redovisades i tab. 5 på sid. 776 i förra numret av Soc. Medd., kan därför förklaras så, att änkor med flera barn i större utsträckning tvingats söka sig ut på arbetsmarknaden.

Av de 384 änkor, som vid intervjutillfället hade ett fast förvärvsarbete, hade 86 % enbart folkskoleunderbyggnad och endast 22 % någon form av yrkesutbildning. Såväl skolutbildningens längd som yrkesutbildningen påverkade tydligt inkomstens storlek efter dödsfallet i positiv riktning (se diagram 2).

Den tidigare yrkeserfarenheten satte naturligtvis sin prägel på inkomstens storlek. De som varit lärare och de som arbetat inom samfärdsel, telefo-

[1] »Barn» avser i denna artikel liksom i den tidigare endast minderåriga.

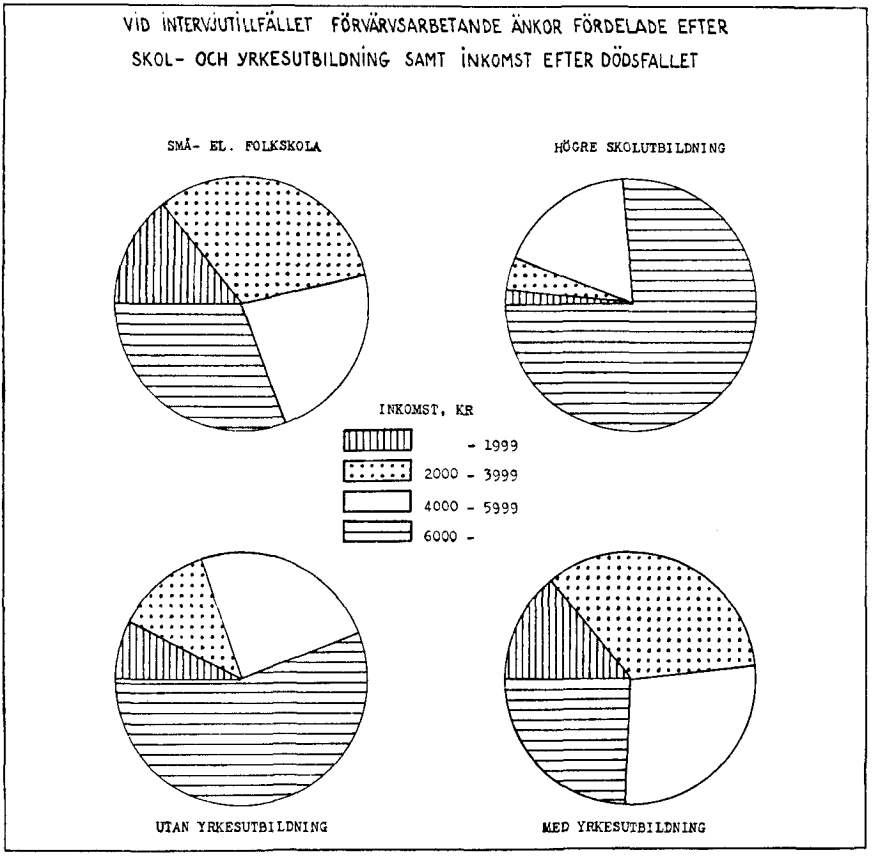

Diagram 2

nister, brevbärare samt post- och telegrafexpeditörer kom upp till de högsta inkomsterna; relativt hög inkomst hade även de som haft kontorsarbete. De lägsta inkomsterna hade de som arbetat inom jordbruk.

14 % av dem som vid intervjutillfället hade ett fast förvärvsarbete, på hel- eller deltid, hade tidigare aldrig varit yrkesarbetande. För dem som haft yrkesarbete, låg det i en del fall långt tillbaka i tiden. 21 % hade haft husligt arbete, under det att endast 18 % efter makens död tagit sådant arbete, trots den stora bristen på arbetare inom detta yrkesområde. Den mest påtagliga förändringen hade skett i fråga om jordbruksarbete, som endast 5 % uppgett som sista yrkesarbete före makens död men 15 % som nuvarande; detta förklaras av att jordbrukaränkor räknats som jordbrukare, om de inte haft vuxna söner, som övertagit gården. Ökningar, fastän av mindre omfattning, förelåg även för industri- och hantverksarbete samt för arbete inom

Tab. 5. Änkorna fördelade efter barnantal, ålder och förekomst av förvärvsarbete. (De som ej har förvärvsarbete fördelade efter anledningen härtill)

	Samtliga med uppgift om förvärvsarbete	Har förvärvsarbete	Har inte förvärvsarbete						Änkor utan uppgift om förvärvsarbete
			men anser sig i stånd att ta sådant	anser sig inte i stånd att ta sådant på grund av				behöver inte på grund av god ekonomi	
				barn	ålder	sjukdom	andra skäl		
				Absoluta tal					
Antal barn									
0	1 391	228	37	15	804	238	51	18	1
1	184	101	18	10	6	40	9	—	1
2	83	36	5	23	—	18	1	—	—
3 el. fl.	64	19	5	28	—	7	5	—	—
Ålder, år									
—29	37	23	5	7	—	1	1	—	—
30—39	100	60	8	18	—	11	3	—	1
40—49	235	122	22	30	—	50	11	—	1
50—54	154	67	6	9	6	51	15	—	—
55—66	557	97	24	9	225	157	33	12	—
67—74	375	9	—	3	327	30	—	6	—
75—	264	6	—	—	252	3	3	—	—
Samtliga	**1 722**	**384**	**65**	**76**	**810**	**303**	**66**	**18**	**2**
				Procenttal					
Antal barn									
0	100·0	16·4	2·7	1·1	57·8	17·1	3·6	1·3	
1	100·0	54·9	9·8	5·4	3·3	21·7	4·9	—	
2	100·0	43·4	6·0	27·7	—	21·7	1·2	—	
3 el. fl.	100·0	29·7	7·8	43·7	—	10·9	7·9	—	
Ålder, år									
—29	100·0	62·2	13·5	18·9	—	2·7	2·7	—	
30—39	100·0	60·0	8·0	18·0	—	11·0	3·0	—	
40—49	100·0	51·9	9·3	12·8	—	21·3	4·7	—	
50—54	100·0	43·5	3·9	5·8	3·9	33·1	9·8	—	
55—66	100·0	17·4	4·3	1·6	40·4	28·2	5·9	2·2	
67—74	100·0	2·4	—	0·8	87·2	8·0	—	1·6	
75—	100·0	2·3	—	—	95·5	1·1	1·1	—	
Samtliga	**100·0**	**22·3**	**3·8**	**4·4**	**47·0**	**17·6**	**3·8**	**1·1**	

handel, hotell och restaurang och kontor. Inom övriga yrkesområden — samfärdsel, undervisning och hälso- och sjukvård, som vanligen kräver yrkesutbildning — hade inga nämnvärda förskjutningar skett.

De intervjuades synpunkter på problemet: förvärvsverksamhet eller inte förvärvsverksamhet. Som tidigare nämnts var vid intervjutillfället 22 % av änkorna i förvärvsarbete: av de yngsta mer än 60 % och av de äldsta endast ca 2 %. 4 % av dem som saknade förvärvsarbete, ansåg sig dock vara i stånd att ta sådant (tab. 5); i den yngsta åldersklassen utgjorde de 14 % av samtliga, medan de helt saknades i de båda äldsta grupperna. Uppgifter saknas dock om orsakerna till att dessa 4 % icke återfanns på arbetsmarknaden. Närmare tre fjärdedelar av änkorna ansåg sig emellertid inte kunna ta ett förvärvsarbete och i de flesta fall hade som skäl härför angetts åldern.

Sjukdom nämndes av 18 %, huvudsakligen i de mellersta åldersklasserna, skötseln av barn av 4 % och andra skäl, därav för mycket arbete i hemmet, av 4 %. Några sade sig leva i så goda ekonomiska omständigheter att de inte hade anledning att ta ett förvärvsarbete.

En liknande sammanställning, som gjorts efter barnantal, visar att förvärvsarbete var vanligast bland 1-barnsfamiljerna, där det förekom i mer än hälften av fallen. Även de som vid undersökningstillfället inte hade förvärvsarbete, men som ansåg sig i stånd att ta sådant, var procentuellt sett talrikast i denna familjetyp. Av 1-barnsfamiljerna sade sig endast 5 % vara hindrade av barn, av 2-barnsfamiljerna 28 % och av 3- och flerbarnsfamiljerna 44 %. Bland 1- och 2-barnsfamiljerna angav drygt en femtedel sjukdom som hinder.

Avslutningsvis fick de intervjuade tillfälle att uttrycka önskemål angående ett eventuellt förvärvsarbete i framtiden. Majoriteten saknade synpunkter, men en del upplysningar av värde lämnades dock. Det procentuella antalet änkor utan önskemål ökade helt naturligt med åldern, då ju förvärvsarbete för de äldre saknade aktualitet. 58 änkor ansåg sig väl placerade i sitt nuvarande yrke och ville därför i framtiden fortsätta inom detta. Ett arbete, som kunde utföras i hemmet, föreföll 52 änkor vara en god lösning på problemet, hur förvärvsarbete skulle kunna kombineras med skötseln av hem och barn; 30 önskade starta egen rörelse och 23 ville ha deltidsarbete. 13 ansåg sig vara i behov av yrkesutbildning. 14 ansåg sig inte orka med alla slag av arbeten utan uttryckte en önskan om lättare arbete i någon form.

Sammanfattning. Endast drygt 8 % av de nyblivna änkorna hade högre skolutbildning än folkskola; de var fler i de yngre åldrarna än i de äldre. Yrkesutbildning hade 14 % av änkorna. Även sådan var vanligare i de yngre åldrarna.

En viss erfarenhet från yrkeslivet hade de flesta, men 29 % sade sig aldrig ha haft förvärvsarbete i någon form. På grund av änkornas höga genomsnittsålder låg tidpunkten för det senaste förvärvsarbetet långt tillbaka i tiden; 44 % hade inte haft något yrkesarbete på de senaste 20 åren.

Vid mannens död förvärvsarbetade knappt 9 % av kvinnorna men vid intervjutillfället drygt 22 %. Det hade alltså skett i det närmaste en tredubbling mellan dessa båda tidpunkter. Fördelningen efter arbetets art skilde sig rätt avsevärt från motsvarande fördelning för det sista arbetet före mannens död. Husligt arbete hade förlorat sin dominerande ställning; industriarbete samt arbete inom handeln sysselsatte ungefär lika stor andel.

På grund av det gynnsamma läget på arbetsmarknaden hade nästan alla, som ansåg sig i stånd att ta ett förvärvsarbete, också fått ett; endast 4 % (mest i den yngsta åldersklassen) utgjorde undantag härifrån. Att ur föreliggande material ge några förslag till förbättring av änkornas arbetsmöjligheter är därför svårt. Vissa intervjuade uttryckte dock önskemål: man skulle vilja starta egen rörelse, få ett arbete som kunde utföras hemma eller få deltidsanställning.

I. D.

Kortare meddelanden

Kooperativ verksamhet år 1948. De årliga uppgifterna om kooperativ verksamhet, som insamlas och bearbetas av socialstyrelsen, har nu färdigställts för år 1948. Här nedan lämnas några summariska uppgifter.

I redogörelsen har medtagits 729 egentliga distributionsföreningar. Av dessa var flertalet (674) anslutna till Kooperativa förbundet (KF); de fristående utgjorde alltså 55. — Endast 17 av rikets 128 städer saknade självständiga konsumtionsföreningar; av dessa 17 hade blott 6 över 5 000 invånare. I 150 av landets 292 köpingar och municipalsamhällen fanns konsumtionsföreningar, men endast i 360 av de 2 299 landskommunerna. Medräknas även de filialbutiker, som föreningarna under senare år i allt större utsträckning upprättat på närbelägna orter, finner man, att i närmare hälften (1 206) av rikets kommuner finns minst en kooperativ butik.

Antalet föreningsmedlemmar ökade under året med 30 883 (3,5 %) och var vid slutet av år 1948 925 109. Medlemsantalet per förening var 1 269. Fördelningen på olika kommuntyper var följande:

	Medlemsantalets fördeln. (i %) i		
	till KF ansl. fören.	frist. fören.	samtl. fören.
Städer	60·4	75·6	60·8
Köpingar och municipalsamhällen	18·5	6·4	18·2
Landsbygd	21·1	18·0	21·0
Hela riket	**100**	**100**	**100**

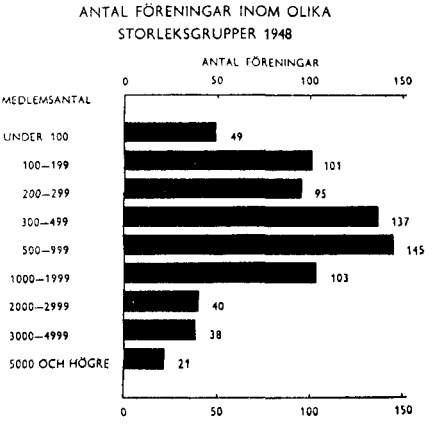
	Genomsnittl. medlemsantalet i		
	till KF ansl. fören.	frist. fören.	samtl. fören.
Städer	4 635	723	4 044
Köpingar och municipalsamhällen	1 085	429	1 072
Landsbygd	475	117	449
Hela riket	**1 343**	**365**	**1 269**

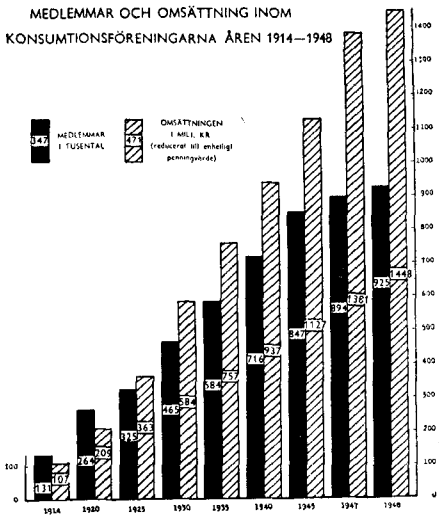
Sammanlagt redovisades 7 570 försäljningsställen, dvs. drygt 10 per förening. Över 20 % av föreningarna hade endast en butik, ca 25 % 2—3 butiker och drygt 10 % mer än 20 butiker. Försäljningsställenas art var följande:

	Antal	%
Diverse	3 035	40·1
Mjölk o. bröd	1 465	19·4
Speceri	1 154	15·2
Charkuteri	1 146	15·1
Manufaktur	196	2·6
Restauranger och kaféer	134	1·8
Fisk	110	1·5
Husgeråd	76	1·0
Skor	75	1·0
Butiksbussar	58	0·8
Special	49	0·6
Övriga	72	0·9

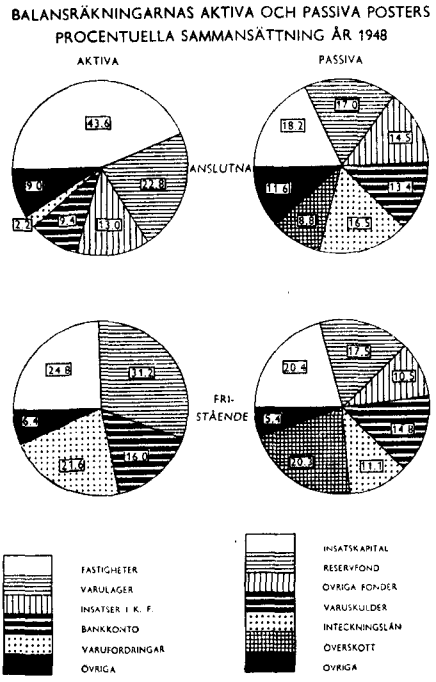
Två femtedelar var alltså diversebutiker. Denna form var vanligast på landsbygden och förekom såväl i de mindre föreningarna som bland de större föreningarnas filialbutiker. Snabbköpsbutikerna var blott 9, men deras antal har ökat starkt efter 1948.

Personalen utgjorde 34 463, en ökning från föregående år med 1 264 personer (3,8 %). Antalet anställda per förening ökade under samma tid från 46,4 till 47,3, medan antalet per försäljningsställe var oförändrat, 4,6. 15 % av föreningarna hade mindre än 5 anställda, medan ca 40 % hade 20 eller fler.

Samtliga föreningars försäljningssumma var 1 447,6 milj. kr, vilket innebär en ökning av 162,7 milj. kr eller 12,7 % sedan 1947. Försäljningssumman per förening var 2,0 milj. kr (1947: 1,8 milj. kr), per medlem 1 565 kr (1947: 1 437 kr) och per invånare 209 kr (1947: 188 kr).

Av föreningarnas tillgångar upptog fastigheterna den största andelen, 43,4 %. Inte mindre än 96 % av föreningarna redovisade egna fastigheter; dessas sammanlagda värde var 231,8 milj. kr. Nära hälften av föreningarna hade ett fastighetsvärde, som översteg 100 000 kr. Varulagret var den därnäst största posten på tillgångssidan, 122,3 milj. kr eller 22,9 %. Varufordringarna utgjorde blott 2,2 % i de KF-anslutna, men 21,6 % i de fristående föreningarna. Denna skillnad sammanhänger med kreditgivningen, som är relativt obetydlig i de KF-anslutna föreningarna. — På skuldsidan utgjorde insatskapitalet den största andelen, 18,3 % av omslutningen. Hela insatskapitalet var 97,6 milj. kr. Reservfonden uppgick till 90,8 milj. kr (17,0 %), medan övriga fonder var 77,1 milj. kr (14,4 %). Det främmande kapitalet dominerades av inteckningslånen, som utgjorde 87,7 milj. kr, motsvarande 38 % av fastigheternas bokförda värde. Den därnäst största posten var varuskulderna, 71,5 milj. kr (32,3 % av omslutningen).

Årets nettoöverskott var 46,7 milj. kr (3,3 % av försäljningssumman). Tillsammans med från föregående år balanserade överskottsmedel fanns vid 1948 års slut disponibla medel för 47,5 milj. kr, vilka fördelades på detta sätt:

	Milj. kr	%
Återbäring på varor	36·9	77·7
Ränta på insatskapitalet	4·0	8·4
Avsättning till reservfond . . .	5·9	12·8
» » andra fonder . .	0·2	0·5
Andra ändamål och odisponerade medel	0·5	1·1

T. G.

Stickprov i riksstatistiken. Statistiska centralbyrån har till Kungl. Maj:t ingett förslag till omorganisation av befolkningsstatistiken. Det för förslaget karakteristiska är, att vissa delar av befolkningsstatistiken föreslås baserade på en miniatyrbefolkning, omfattande drygt 200 000 individer.

Denna miniatyrbefolkning hålls fortlöpande aktuell. Ett realiserande av förslaget beräknas medföra en rad fördelar bl. a. ett förbilligande.

Centralbyrån föreslår vidare, att en permanent organisation för intervjuundersökningar skapas. Denna organisation, som beräknas bli av stor betydelse icke endast för statlig statistikproduktion utan också bl. a. för samhällsforskningen i vårt land, föreslås inrymd i en särskild utredningsbyrå, till vilken också (den nuvarande) maskincentralen skulle knytas.

Personaltjänsten inom försvaret. Nyligen avlämnades till försvarsministern ett betänkande om organisation av försvarets personalvård, som i fortsättningen föreslås få namnet personaltjänst.

Utredningen är föranledd av önskvärdheten att ta slutlig ställning till behovet av personaltjänst inom försvaret, som inom sig rymmer närmare 100 000 anställda och värnpliktiga, och de alltmer ökade arbetsuppgifter på detta område, vilka icke den nuvarande i huvudsak provisoriska personalvårdsorganisationen kan handha. I stort sett grundar sig förslagen på olika under den senaste femårsperioden framförda önskemål från överbefälhavaren och särskilda utredningsmän samt på erfarenheter och synpunkter, inhämtade från samtliga militära förbandschefer och fackmän på området. I betänkandet återfinns utförliga redogörelser för personaltjänstens arbetsuppgifter, vilka även torde kunna vara av intresse för annan social verksamhet.

I princip framhålls behovet av en heltidsanställd befattningshavare för personaltjänsten vid varje militärt förband. Av statsfinansiella skäl har dock denna princip modifierats. I varje större garnison med minst tre förband placeras en personalkonsulent i 24 lönegraden och en assistent i 17 lönegraden. För garnisoner med två förband beräknas konsulenter i 22 och vid större ensamliggande förband konsulenter i 19 lönegraden. Medelstora och mindre ensamliggande förband föreslås få deltidsanställda personalassistenter. Landet skall även enligt förslaget indelas i fyra personaltjänstdistrikt. För att samordna verksamheten inom vart och ett av dessa distrikt och tjänstgöra som rådgivare till de militära mellaninstanserna m. m. föreslås en förste personalkonsulent i 27 lönegraden. Ett centralt organ, varom slutliga förslag i detta sammanhang endast delvis framläggs, föreslås att utöver den direkta ledningen av verksamheten även svara för en omfattande serviceverksamhet för förbanden och allmänheten. I samband med att dessa förslag genomförs, beräknas nuvarande befattningar, lokalt och centralt, utgå ur organisationen. Personalkonsulenter och assistenter, som skall vara civila befattningshavare, föreslås ingå i en för försvaret gemensam personalkår.

Utöver dessa befattningshavare skall personalofficerare vara förordnade vid varje förband för att vid sidan av sin ordinarie tjänst fungera som militära rådgivare i personaltjänstfrågor. Likaså beräknas vissa kommenderade officerare med ungefär samma uppgifter ingå i det centrala organet.

Några bestämda krav på teoretisk kompetens har icke ansetts möjligt att fixera för konsulenter och assistenter. Från vissa allmänna krav på främst praktisk erfarenhet bör undantag dock icke medges annat än i synnerligen speciella fall. För att säkerställa att erforderliga kunskaper finns föreslås särskilda utbildningskurser inom försvarets ram.

Särskilda utredningar föreslås snarast komma till stånd bl. a. i fråga om erforderlig planläggning av den civila och militära socialtjänsten i krig och om inrättande av särskilda kommunala kontaktorgan, som kan lämna förbanden upplysningar och hjälp i personal- och socialärenden.

Kostnaderna för såväl personal som verksamheten i övrigt beräknas vid utbyggd organisation till 789 000 kr och under budgetåret 1951/52, det första verksamhetsåret, till 688 000 kr. Den beräknade kostnadsökningen utgör vid utbyggd organisation 385 000 kr och under nästa budgetår 284 000 kr.

Närmare uppgifter om nuvarande organisation och verksamhet återfinns i denna tidskrift 1949, sid. 729.

Urban Rosenblad

PERIODISKA ÖVERSIKTER

Brottsligheten under tredje kvartalet 1950

Hela antalet under tredje kvartalet till polisens kännedom komna brott översteg med 12 % motsvarande antal för andra kvartalet och med 22 % antalet för första kvartalet. Den största brottsgruppen, dvs. brotten enligt strafflagens 20 kap. (stöld m. m.), visar en ökning av 16 % från andra till tredje och ej mindre än 49 % från första till tredje kvartalet. Ännu starkare var relativt sett stegringen i antalet rattfylleribrott; siffran är för tredje kvartalet 25 % högre än för andra och 81 % högre än för första. Antalet för tredje kvartalet redovisade fall av mord och dråp är 17 mot 11 för andra och 13 för första kvartalet.

Brott, som kommit till polisens kännedom under tredje kvartalet år 1950

Strafflagsbrott	Hela riket	Stockholms stad	Göteborgs stad	Malmö stad
10 kap. Brott mot allmän verksamhet	940	307	98	19
Därav: våld eller hot mot tjänsteman o. dyl.	173	69	15	6
våldsamt motstånd	527	144	48	9
11 kap. Brott mot allmän ordning (utom fylleri och förargelseväckande beteende)	104	3	—	—
12 kap. Förfalskningsbrott	299	57	30	4
13 kap. Mened, falskt åtal och annan osann utsaga	92	9	4	2
14 kap. Mord, dråp och annan misshandel	2 209	454	217	154
Därav: mord och dråp	17	—	—	—
vållande till annans död	73	4	1	2
barnamord o. dyl.	5	1	—	—
fosterfördrivning	21	6	—	2
15 kap. Brott mot annans frihet eller frid	411	98	7	27
Därav: våldtäkt	88	24	6	3
18 kap. Sedlighetsbrott	506	61	47	22
Därav: otukt med person under 15 år	113	16	4	3
annan otukt	35	3	4	—
exhibitionism	139	23	6	4
annan sedlighetssårande handling	203	13	30	15
19 kap. Allmänfarliga brott	536	68	29	—
Därav: mordbrand	41	1	2	—
20 kap. Stöld, rån, egenmäktigt förfarande	32 544	7 368	2 825	1 924
Därav: inbrottsstöld	4 929	1 279	660	433
tillgrepp av bilar och motorcyklar	2 215	857	294	75
rån	57	21	13	2
21 kap. Bedrägeri och dylik oredlighet, utpressning, ocker och häleri	2 942	785	269	160
22 kap. Förskingring och annan trolöshet	1 283	274	128	62
23 kap. Gäldenärsbrott	63	10	4	6
24 kap. Skadegörelse, tagande av olovlig väg	1 128	130	64	50
25 kap. Ämbetsbrott	127	2	1	—
Övriga strafflagsbrott (utom fylleri och förargelseväckande beteende)	865	120	78	8
I strafflagen ej upptagna brott, varpå urbota straff kan följa				
Lönnbränning	107	5	4	—
Rattfylleri	1 093	129	71	25
Övriga brott	7 354	340	110	72

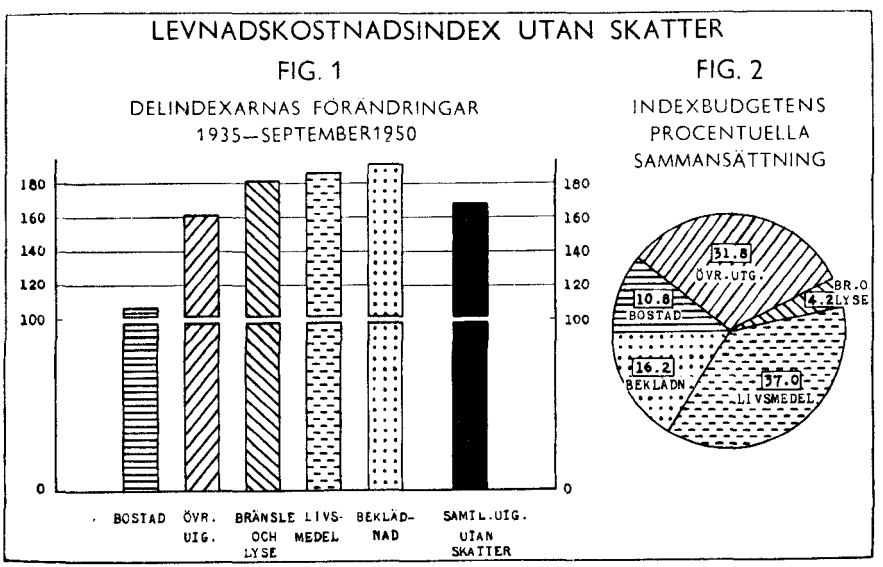
S. G.

Levnadskostnadsindex för september 1950

Beräkningens huvudresultat. Beräkningen av socialstyrelsens levnadskostnadsindex för september 1950 har givit till resultat, att totalindexen utan direkta skatter och sociala förmåner med 1935 som bas stigit från 167 i juni till 168 i september. Om generalindextalet anges med decimaler, blir detta 167,67 i september mot 166,87 i juni.

Indextalen för de olika budgetposterna blev (indextalen för juni anges inom parentes): livsmedel 186 (184), bostad 107 (107), bränsle och lyse 181 (181), kläder och skodon 191 (190) och övriga utgifter 161 (160).

Revision av viktsystemet. Enligt direktiven (SOU 1943: 8, sid. 68) bör i september företas en preliminär revision av viktsystemet före den ordinarie revisionen i december. Den starka rörlighet i viktsystemet och den täta kedjning, som tillämpats sedan 1943, var avsedd att möjliggöra för styrelsen att vid beräkning av levnadskostnadsindex beakta även starka variationer i konsumtionens sammansättning. Indexkommittén gör emellertid i ovan nämnda betänkande gällande, att vid lugnare förhållanden med mera stabil konsumtionssammansättning den nu använda metoden — kedjeindexmetoden — möjliggör en naturlig återgång i riktning mot det före krigsutbrottet tillämpade fastbassystemet, antingen genom en förlängning av ked-

Tab. 1. Levnadskostnadsindex (1935 = 100)[1]

	Livsmedel	Bostad	Bränsle och lyse	Kläder och skodon	Övriga utg.	Samtliga utgifter
1935	100	100	100	100	100	**100**
1935 dec. . . .	103	100	101	100	100	**101**
1936 mars . . .	104	99	102	101	100	**101**
juni . . .	104	99	101	101	100	**101**
sept. . . .	103	99	102	101	100	**101**
dec. . . .	104	99	102	102	100	**102**
årsmedeltal	*104*	*99*	*102*	*101*	*100*	*101*
1937 mars . . .	106	98	104	104	101	**103**
juni . . .	107	98	108	107	102	**104**
sept. . . .	110	98	112	108	102	**106**
dec. . . .	111	98	113	109	103	**106**
årsmedeltal	*108*	*98*	*108*	*106*	*102*	*104*
1938 mars . . .	110	99	112	109	103	**106**
juni . . .	111	99	111	108	103	**106**
sept. . . .	113	99	108	108	103	**107**
dec. . . .	113	99	108	108	104	**107**
årsmedeltal	*112*	*99*	*110*	*108*	*103*	*106*
1939 mars . . .	113	100	108	108	104	**108**
juni . . .	114	100	107	109	105	**108**
sept. . . .	117	100	114	110	106	**110**
dec. . . .	120	100	120	118	112	**114**
årsmedeltal	*115*	*100*	*111*	*111*	*106*	*109*
1940 mars . . .	127	100	138	125	114	**119**
juni . . .	133	100	146	132	119	**124**
sept. . . .	134	100	152	140	121	**126**
dec. . . .	140	102	155	148	124	**131**
årsmedeltal	*131*	*100*	*142*	*133*	*115*	*123*
1941 mars . . .	153	102	158	163	129	**140**
juni . . .	149	102	161	166	131	**140**
sept. . . .	149	100	173	171	133	**141**
dec. . . .	156	100	173	174	136	**145**
årsmedeltal	*149*	*101*	*164*	*164*	*131*	*139*
1942 mars . . .	161	101	175	179	140	**149**
juni . . .	163	101	175	182	143	**151**
sept. . . .	163	101	181	187	145	**152**
dec. . . .	161	101	180	186	146	**152**
årsmedeltal	*161*	*101*	*177*	*182*	*142*	*150*
1943 mars . . .	162	102	180	184	147	**153**
juni . . .	161	102	182	184	148	**152**
sept. . . .	159	102	180	179	148	**151**
dec. . . .	160	102	182	178	148	**152**
årsmedeltal	*161*	*102*	*181*	*182*	*147*	*152*
1944 mars . . .	159	102	182	178	149	**151**
juni . . .	159	102	181	178	149	**151**
sept. . . .	161	102	182	178	149	**152**
dec. . . .	158	102	181	178	149	**151**
årsmedeltal	*159*	*102*	*182*	*178*	*149*	*151*
1945 mars . . .	159	102	181	178	149	**151**
juni . . .	157	102	180	178	149	**151**
sept. . . .	159	102	181	177	149	**151**
dec. . . .	157	102	182	175	149	**150**
årsmedeltal	*158*	*102*	*181*	*177*	*149*	*151*
1946 mars . . .	157	102	182	175	149	**150**
juni . . .	161	102	181	173	149	**151**
sept. . . .	161	102	179	174	149	**151**
dec. . . .	161	103	178	187	150	**154**
årsmedeltal	*159*	*102*	*180*	*177*	*149*	*151*
1947 mars . . .	165	106	179	177	148	**154**
juni . . .	166	106	179	178	150	**155**
sept. . . .	172	106	185	179	150	**158**
dec. . . .	172	106	186	180	150	**158**
årsmedeltal	*167*	*105*	*181*	*180*	*150*	*156*
1948 mars . . .	180	107	191	182	157	**163**
juni . . .	181	107	191	182	159	**164**
sept. . . .	185	107	199	184	159	**166**
dec. . . .	183	107	195	186	160	**166**
årsmedeltal	*180*	*107*	*192*	*183*	*157*	*163*
1949 mars . . .	181	107	196	186	160	**166**
juni . . .	181	107	194	187	160	**166**
sept. . . .	183	107	196	188	160	**167**
dec. . . .	182	107	182	189	161	**166**
årsmedeltal	*182*	*107*	*193*	*187*	*160*	*166*
1950 mars . . .	183	107	181	189	161	**167**
juni . . .	184	107	181	190	160	**167**
sept. . . .	186	107	181	191	161	**168**

jelänkarna eller genom att vikterna hålls konstanta. I anslutning till detta indexkommitténs uttalande har socialstyrelsen i samråd med indexnämnden beslutat att icke företa någon revision av indexbudgeten i september, bortsett från en mindre justering av bränsleposten, varom mera nedan. I december kommer en översyn av indexbudgeten att företas, om detta synes vara av behovet påkallat.

De olika delposterna. Detaljerade uppgifter om levnadskostnadernas förändringar finns i tab. 2 a och 2 b liksom i diagrammen på sid. 829 och 853.

[1] Årsmedeltalen i tab. 1 och övriga tabeller i denna redogörelse är ovägda medeltal för fem kvartal (dec., mars, juni, sept. och dec.).

Tab. 2 a. Indextal för olika delposter samt dessas andel i levnadskostnadsförändringen december 1949—september 1950. Livsmedel, bränsle och lyse

Varuposter	Indextal (1935 = 100)							Utgift, kr per år, enl. pris i		Differens, kr	Procentuell förändring dec. 1949—sept. 1950
	Juni (1/7) 1939	1947	1948	1949	Sept. 1949	Juni 1950	Sept. 1950	dec. 1949	sept. 1950		
Livsmedel	**114**	**167**	**180**	**182**	**183**	**184**	**186**	**2 708·97**	**2 765·63**	**+56·66**	**+ 2·1**
Mjölk	117	150	155	155	155	155	155	267·92	267·92	—	—
Grädde	·	·	·	·	·	·	·	52·91	52·91	—	—
Ost	119	205	211	211	211	153	180	86·53	73·96	−12·57	−14·5
Mejerismör	119	187	193	203	209	209	209	248·55	248·55	—	—
Ägg	130	245	256	224	244	225	241	126·88	141·86	+14·98	+11·8
Margarin	118	211	220	204	192	192	192	79·14	79·14	—	—
Mjöl	114	150	178	185	182	183	183	77·73	76·32	− 1·41	− 1·8
Bröd	110	145	156	161	161	162	162	316·81	317·72	+ 0·91	+ 0·3
Kött	122	184	191	195	197	194	197	538·18	538·80	+ 0·62	+ 0·1
Fisk	97	201	206	204	201	193	207	120·24	128·13	+ 7·89	+ 6·6
Rotsaker, frukt o. grönsaker	106	195	196	189	189	210	198	334·07	351·22	+17·15	+ 5·1
Specerier	108	157	173	176	175	188	188	341·17	369·05	+27·88	+ 8·2
Maltdrycker	103	134	140	145	145	146	146	45·55	45·67	+ 0·12	+ 0·3
Förtäring utom hemmet	114	155	167	179	180	180	184	73·29	74·38	+ 1·09	+ 1·5
Bränsle och lyse	**107**	**181**	**192**	**193**	**196**	**181**	**181**	**313·43**	**312·33**	**− 1·10**	**− 0·4**
Elektrisk ström	91	91	91	91	91	91	91	48·08	48·36	+ 0·28	+ 0·6
Kokgas	100	139	140	144	146	147	147	28·48	28·62	+ 0·14	+ 0·5
Ved	121	220	·	·	·	·	·	47·74	49·25	+ 1·51	+ 3·2
Kol	107	198	·	·	·	·	·	45·89	42·79	− 3·10	− 6·8
Koks	114	272	·	·	·	·	·	117·98	116·87	− 1·11	− 0·9
Eldningsolja	·	·	·	·	·	·	·	25·26	26·44	+ 1·18	+ 4·7

Beträffande förändringarna under tredje kvartalet inom de olika delposterna kan följande nämnas.

Livsmedel. Den genomsnittliga höjningen av livsmedelspriserna mellan juni och september uppgår till 0,7 %. De mera anmärkningsvärda prisförändringarna har i fråga om de animaliska produkterna inträffat på ost, ägg, rev och bringa av nötkött, stek och bog av gödkalv samt fläskkotlett, som blivit dyrare, samt på stek av nötkött, fårstek samt hönskött, som sjunkit i pris. Fiskpriserna uppvisar under kvartalet en ganska kraftig stegring. Bland vegetabilierna märks en för årstiden naturlig prissänkning. Således har priset på svensk frukt, potatis, lök och andra grönsaker och rotfrukter sjunkit, under det att bland den importerade frukten t. ex. citroner blivit dyrare. Av övriga varuslag, som undergått prisändringar, kan nämnas kakao och chokladvaror, som stigit i pris. Vid beräkningen av utgiftsbeloppet för kaffe gjordes i mars och juni ett substitutionstillägg för att kompensera den minskade tilldelningen. (Se Soc. Medd. 1950, sid. 372 och 625). Detta substitutionstillägg har nu omräknats, och orsaken härtill är dels den ökade tilldelningen av ransonerat kaffe, dels den ökade importen av s. k. minaskaffe. Kaffeposten har beräknats utgöra kostnaden för en kvantitet kaffe, vilken

Tab. 2 b. Indextal för olika delposter samt dessas andel i levnadskostnadsförändringen december 1949—september 1950

Varuposter	Indextal (1935 = 100)							Utgift, kr per år, enl. pris i		Differens, kr	Procentuell förändring dec. 1949—sept. 1950
	Juni (1/7) 1939	1947	1948	1949	Sept. 1949	Juni 1950	Sept. 1950	dec. 1949	sept. 1950		
Livsmedel	**114**	**167**	**180**	**182**	**183**	**184**	**186**	**2 708·97**	**2 765·63**	**+56·66**	**+2·1**
Bostad	**100**	**105**	**107**	**107**	**107**	**107**	**107**	**806·90**	**809·32**	**+ 2·42**	**+0·3**
Bränsle och lyse	**107**	**181**	**192**	**193**	**196**	**181**	**181**	**313·43**	**312·33**	**— 1·10**	**—0·4**
Kläder och skodon	**109**	**180**	**183**	**187**	**188**	**190**	**191**	**1 197·86**	**1 211·56**	**+13·70**	**+1·1**
Herrkostym	108	170	172	180	181	183	184	206·59	206·86	+ 0·27	+ 0·1
Herröverplagg	108	167	171	175	175	175	175	209·21	208·28	— 0·93	—0·4
Arbetskläder	106	204	227	235	236	235	234	51·92	51·33	— 0·59	—1·1
Skjorta	119	268	271	274	274	272	272	47·71	47·28	— 0·43	— 0·9
Underkläder	110	220	221	228	232	236	236	94·75	96·63	+ 1·88	+2·0
Herrstrumpor	114	210	208	206	205	207	207	48·10	48·18	+ 0·08	+ 0·2
Damstrumpor	94	156	155	156	156	157	157	32·83	32·99	+ 0·16	+0·5
Barnstrumpor	105	186	207	221	224	233	233	11·07	11·46	+ 0·39	+3·5
Damjumper	.	.	.	.	.	.	.	16·10	15·92	— 0·18	—1·1
Hattar, mössor m. m.	101	138	137	138	138	137	137	87·74	86·70	— 1·04	—1·2
Klänningstyg: ylle	108	203	201	214	217	221	222	26·97	27·00	+ 0·03	+ 0·1
bomull, cellull	107	150	155	162	163	167	167	64·95	66·51	+ 1·56	+2·4
Ullgarn	112	242	239	238	239	277	306	33·21	42·98	+ 9·77	+29·4
Sybehör m. m.	·	187	205	197	186	207	207	49·67	50·66	+ 0·99	+2·0
S:a kläder	**108**	**184**	**186**	**192**	**192**	**195**	**196**	**980·82**	**992·78**	**+11·96**	**+1·2**
Herrskodon, grövre	110	179	178	178	178	178	178	10·68	10·68	—	—
D:o av boxkalv	109	163	162	163	163	163	163	18·23	18·27	+ 0·04	+0·2
Damskodon	109	173	172	173	173	174	174	60·10	60·42	+ 0·32	+0·5
Barnskodon	114	174	174	174	174	174	174	47·11	47·11	—	—
Halvsuln. o. klackn.	111	146	149	155	156	156	156	45·92	45·87	— 0·05	—0·1
Skinntofflor	.	.	.	.	.	.	.	11·50	11·50	—	—
Damstövletter	102	146	144	144	144	144	153	23·55	24·98	+ 1·43	+6·1
S:a skodon	**111**	**169**	**170**	**172**	**172**	**172**	**173**	**217·04**	**218·78**	**+ 1·74**	**+0·8**
Övriga utgifter	**105**	**150**	**157**	**160**	**160**	**160**	**161**	**2 363·97**	**2 371·40**	**+ 7·43**	**+0·3**
Möbler	114	183	186	189	189	188	188	181·96	181·37	— 0·59	—0·3
Hushållstextilier	102	202	221	231	232	230	231	116·69	116·66	— 0·03	0·0
Husgeråd, verktyg	109	157	161	167	167	164	166	126·27	125·33	— 0·94	—0·7
Tvål och såpa	105	211	209	204	207	195	195	87·19	87·19	—	—
Tvätt	102	142	148	149	149	149	149	24·48	24·48	—	—
Kroppsvård	105	136	139	139	139	138	138	117·46	116·48	— 0·98	—0·8
Sjukvård	94	104	103	104	104	103	103	112·65	112·41	— 0·24	—0·2
Intell. ändamål	103	129	136	143	144	149	148	160·10	160·47	+ 0·37	+0·2
Fören.- o. förs.-avg.	112	121	123	124	124	124	127	182·93	188·50	+ 5·57	+3·0
Nöjen	104	132	140	140	140	141	142	205·98	208·13	+ 2·15	+1·0
Resor	98	129	141	147	148	148	148	246·65	246·65	—	—
Ränta å lån	91	91	91	91	91	91	91	7·77	7·77	—	—
Tel., post, skrivm.	100	125	136	147	147	147	147	60·69	60·51	— 0·18	—0·3
Arbetshj. i hemmet	106	200	222	247	251	261	263	31·75	32·69	+ 0·94	+3·0
Tobak	98	177	194	198	198	198	198	164·21	164·21	—	—
Spritdrycker	112	239	273	282	282	282	282	172·32	172·32	—	—
Diverse utgifter	·	·	·	·	·	·	·	199·84	201·20	+ 1·36	+0·7
Övriga ej spec. utg.	·	·	·	·	·	·	·	165·08	165·08	—	—
Samtliga utgifter	**108**	**156**	**163**	**166**	**167**	**167**	**168**	**7 391·13**	**7 470·24**	**+79·11**	**+1·1**

Tab. 3. Detaljhandelspriser (i öre) på livsmedel, bränsle och lyse i genomsnitt för socialstyrelsens 60 ombudsorter bland städer och tätorter 1935—september 1950

Varuslag	Kvantitet	1935	Aug. 1939	1945	1949			1950		Prisförändring i % sedan	
		49 orter			Årsmedeltal	Sept.	Dec.	Juni	Sept.	år 1945	sept. 1949
Mjölk, oskum. resp. stand.	l	21·5	25·2	29·2	33·6	33·6	33·6	33·6	33·6	+ 15	—
Grädde	dl	.	.	.	24·1	24·1	24·0	24·0	24·0	.	0
Mejerismör	kg	268	341	455	550	560	560	560	560	+ 23	—
Ost: fetth. 45 +	»	.	.	.	.	.	.	345	345	.	.
fetth. 30 +	»	177	215	*300	320	320	320	195	265	— 12	—17
Bordsmargarin, ej smörbl.	»	135	170	270	270	260	260	260	260	— 4	—
Nötkött: stek	»	179	218	328	411	428	424	463	414	+ 26	— 3
soppkött	»	143	169	260	267	288	289	279	304	+ 17	+ 5
malet (köttfärs)	»	172	208	301	332	361	360	361	361	+ 20	0
Gödkalvkött: stek	»	217	269	357	527	590	613	523	579	+ 62	— 2
bog	»	.	.	319	417	443	471	387	451	+ 41	+ 2
Fläskkotlett	»	.	.	446	505	511	443	*533	553	+ 24	+ 8
Färsk skinka, ej benfri	»	.	.	.	408	431	450	389	415	.	— 4
Salt sidfläsk	»	182	230	377	367	344	344	345	347	— 8	+ 1
Rökt skinka, rullad	»	312	369	565	642	678	683	647	654	+ 16	— 4
Fårstek, färsk	»	205	260	436	600	513	500	481	464	+ 6	—15
Hönskött	»	124	157	398	391	348	347	365	344	— 14	— 1
Fläskkorv	»	.	172	259	258	251	251	247	249	— 4	— 1
Falukorv	»	.	.	295	306	307	305	300	297	+ 1	— 3
Stångkorv	»	.	.	.	146	140	135	116	113	.	—19
Leverpastej	»	.	.	.	.	.	408	407	409	.	.
Blodpudding	»	.	.	125	130	125	124	116	117	— 6	— 6
Ägg, färska	»	154	172	365	348	388	342	307	386	+ 6	0
Färsk fisk: sill	»	62	74	122	*124	123	108	118	123	+ 1	0
strömming	»	57	64	125	128	126	127	116	131	+ 5	+ 4
makrill	»	.	.	141	180	163	169	136	180	+ 28	+11
abborre	»	110	112	190	192	191	185	172	190	0	0
gädda	»	153	168	332	330	326	330	308	332	0	+ 2
torsk	»	89	90	85	*183	177	182	*197	196	.	.
kolja	»	116	116	150	211	194	230	*184	192	.	.
Ansjovis, hel	1/2 burk	.	.	132	118	118	118	118	118	— 10	0
Fiskbullar i buljong	»	.	.	76	81	83	83	83	83	+ 9	—
Salt sill	kg	62	55	193	163	165	152	152	160	— 17	— 3
Grovt spisbröd	»	59	66	81	110	111	110	110	110	+ 36	— 1
Knäckebröd	»	82	85	107	130	130	129	130	130	+ 21	0
Sötlimpa V-R-bröd)	»	58	66	72	90	93	86	86	86	+ 19	— 8
Grovt rågbröd	»	45	51	58	63	64	63	65	65	+ 11	+ 2
Matbröd av vete (bakat m. vatten	»	72	82	94	110	111	111	111	111	+ 18	0
Matbröd av vete bakat m. mjölk	»	85	96	102	110	110	110	110	110	+ 8	+ 1
Kaffebröd (bullar o. d.)	»	97	113	153	190	191	188	188	189	+ 23	— 1
Kex	hg	.	.	.	29	29	29	29	29	.	—
Skorpor av vete	kg	132	144	198	234	234	234	234	234	+ 18	0
Småkakor	hg	.	.	.	58	58	58	57	57	.	— 3
Vetemjöl	kg	38	43	46	67	66	68	67	67	+ 46	+ 1
Rågsiktmjöl [1]	»	33	36	*37	.	58	*62	62	61	.	.
Havregryn, ångprep.	»	35	43	68	81	82	75	74	73	+ 8	—10
Makaroner	»	.	.	78	103	103	103	103	104	+ 32	0
Kaffe, mest gångbara sort	»	.	.	547	564	565	580	780	780	+ 42	+38
Te	»	.	.	.	1 600	1 600	1 600	1 700	1 700	.	+ 6
Kakao i paket	»	.	.	403	454	412	412	512	612	+ 52	+49
Bitsocker	»	46	48	69	88	88	88	89	90	+ 29	+ 2
Strösocker	»	.	.	62	81	81	81	83	83	+ 33	+ 2
Karameller	»	.	.	619	640	620	620	620	620	0	—

[1] Uppgifterna för år 1945 och sept. 1949 avser samsiktmjöl.

TAB. 3 (forts.). DETALJHANDELSPRISER (I ÖRE) PÅ LIVSMEDEL, BRÄNSLE OCH LYSE I GENOMSNITT FÖR SOCIALSTYRELSENS 60 OMBUDSORTER BLAND STÄDER OCH TÄTORTER 1935—SEPTEMBER 1950

Varuslag	Kvantitet	1935	Aug. 1939	1945	1949			1950		Prisförändring i % sedan	
		49 orter			Årsmedeltal	Sept.	Dec.	Juni	Sept.	år 1945	sept. 1949
Chokladkola	kg	.	.	651	764	769	738	738	833	+ 28	+ 8
Tabletter	ask	.	.	.	20	20	20	20	20	.	—
Matsalt	kg	15	15	26	*45	45	45	45	44	.	— 1
Gula ärter	»	48	41	63	75	75	75	75	75	+ 19	0
Bruna bönor	»	62	113	140	151	152	149	146	147	+ 5	— 3
Ärter på burk	1/2 burk	46	53	78	87	83	81	80	80	+ 3	— 3
Apelsinmarmelad	450 g	.	.	.	127	126	125	114	114	.	—10
Katrinplommon	kg	101	84	—	165	—	153	170	172	.	+ 3
Nyponmust	1/1 pkt	.	.	.	93	90	90	90	90	.	0
Lingonsylt i burk	1/2 kg	.	.	.	148	151	140	139	137	.	— 9
Potatis, gammal	kg	12·2	[1]15·7	21·5	23·2	27·0	23·7	30·9	28·0	+ 30	+ 4
Morötter, gamla	»	27	36	33	44	53	45	—	47	+ 43	—13
» färska	»			89	164	—	—	345	—	—	—
Kålrötter	»	.	.	22	35	36	30	—	34	+ 52	— 7
Vitkål	»	24	29	39	48	52	40	—	38	— 3	—26
Lök, gul	»	.	.	172	88	99	75	163	113	— 34	+14
Tomater	»	.	90	320	352	190	—	495	213	— 33	+12
Spenat	»	.	.	233	214	199	—	224	206	— 11	+ 4
Lingon	»	.	.	154	143	112	—	—	163	+ 6	+45
Ätäpplen: svenska	»	101	94	166	155	121	167	—	116	— 30	— 4
importerade	»			203	189	—	187	185	—	.	.
Apelsiner	»	76	82	155	156	159	125	206	179	+ 16	+13
Citroner	»	.	.	199	173	185	175	168	239	+ 20	+29
Pilsner	1/3 l	24	24	32	33	33	33	33	33	+ 6	0
Svagdricka	5 l	77	81	129	135	135	136	136	136	+ 5	+ 1
Sockerdricka	1/3 l	.	.	.	28	28	28	28	28	.	0
Elström (inkl. div. avg.)	kWh	35	32	32	[2] 17	17	17	17	17	— 3	+ 1
Kokgas (inkl. div. avg.)	m³	17	17	20	20	21	21	21	21	+ 4	0
Björkved, helved, hemk.	»	945	1 125	2 040	2 418	2 433	2 442	2 441	2 513	+ 23	+ 3
Barrved » »	»	730	885	1 828	2 177	2 161	2 151	2 114	2 153	+ 18	0
Kol: antracit, hemkört	hl	614	637	977	973	1 169	997	963	975	0	—17
hushålls-, prima (hemk.)	»	291	326	573	760	713	795	767	733	+ 28	+ 3
Koks: ca 20—40 mm (hemk.)	»	230	263	512	652	651	519	513	514	0	—21
ca 40-60 el. 60-80 mm (hemk.)	»	215	249	476	624	622	489	484	485	+ 2	—22

Anmärkning till tabellen. Asterisk (*) vid ett pris betecknar, att en företagen ändring i fråga om den noterade kvaliteten inverkat på de i tabellen medtagna medeltalen fr. o. m. ifrågavarande noteringstillfälle, varigenom full jämförbarhet med medeltal av äldre datum icke ernås.

motsvarar medelförbrukningen under tredje kvartalet, jämte ett tillägg, som beräknats så, att den i förhållande till tilldelningen i december bortransonerade kvantiteten kaffe helt ersatts med minaskaffe. Substitutionskostnaden, som i juni utgjorde 2,55 kr, minskades härigenom till 0,26 kr.

Bostadsposten har icke omräknats i september.

[1] Medeltal av julipriserna på gammal och augustipriserna på färsk potatis.

[2] Sänkningen av priset på elström har orsakats av en ökning av den noterade förbrukningskvantiteten från 100 till 300 kWh.

Tab. 4. Levnadskostnadsindex med juli 1914 som bas, med och utan direkta skatter och sociala förmåner, samt med år 1935 som bas med direkta skatter och sociala förmåner

År	Juli 1914 = 100 [1]			1935 = 100		Månad	Juli 1914 = 100			1935 = 100	
	Index utan skatter	Enbart skatter	Index med skatter	Enbart skatter	Index med skatter		Index utan skatter	Enbart skatter	Index med skatter	Enbart skatter	Index med skatter
1935	155	181	156	100	100	1947 mars	238	489	254	271	162
1936	157	172	158	96	101	juni	239	560	259	310	166
1937	161	171	162	99	104	sept.	243	572	263	317	168
1938	165	178	166	105	106	dec.	244	585	264	324	169
1939	169	189	171	107	109	1948 mars	252	319	256	176	164
1940	190	213	192	118	123	juni	253	330	258	183	165
1941	215	254	218	141	139	sept.	257	333	262	184	168
1942	232	295	236	164	151	dec.	256	367	264	203	169
1943	235	308	239	171	153	1949 mars	256	378	264	209	169
1944	234	346	241	192	154	juni	256	393	265	218	170
1945	233	365	241	202	154	sept.	257	397	266	220	170
1946	234	380	243	210	155	dec.	256	393	265	218	170
1947	240	517	257	286	164	1950 mars	257	393	266	218	170
1948	252	387	261	214	167	juni	258	424	268	235	172
1949	256	386	265	214	170	sept.	259	426	269	236	172

Tab. 5. Prisutvecklingen i Sverige

	Socialstyrelsens levnadskostnadsindex (1935 = 100)	Socialstyrelsens allmänna konsumtionsprisindex		Kommerskollegii partiprisindex (1935 = 100)									Finanstidningens partiprisindex (1914 = 100)
		1935 = 100	aug. 1939 = 100	Samtliga varor	Konsumtionsvaror	Animaliska livsmedel	Vegetabiliska livsmedel	Bränsle	Gruv-, metall- o. maskinind. v.	Hudar och lädervaror	Kautschuk o. kautschukvaror	Spånadsämnen o. textilvaror	
1935	100	100·0	·	100	100	100	100	100	100	100	100	100	111
1943	152	158·5	148·4	196	185	194	187	356	178	171	134	194	202
1944	151	158·2	148·1	196	185	194	189	356	178	171	136	192	203
1945	151	157·5	147·5	194	181	190	185	352	177	170	134	190	202
1946	151	160·3	150·1	186	179	191	182	265	175	161	124	190	201
1947	156	162·1	151·8	199	188	203	196	256	183	162	109	195	206
1948	163	172·4	161·4	214	200	217	208	308	192	163	111	212	216
1949	166	175·9	164·6	216	202	219	205	324	197	161	109	224	219
Aug. 1939	[2](108)	103·8	100·0	111	108	121	103	120	117	110	77	99	127
Sept. 1949	167	176·2	165·0	216	203	225	205	310	193	160	109	225	218
Juni 1950	167	176·7	165·4	223	210	216	225	327	203	160	138	234	224
Juli »	·	177·1	165·8	224	210	221	222	329	203	160	149	235	226
Aug. »	·	177·3	166·0	225	209	226	213	331	205	160	164	237	227
Sept. »	168	178·0	166·7	228	210	228	215	335	210	160	180	238	228

[1] Indextal för åren 1914—1934 har senast publicerats i Soc. Medd. årg. 1950, sid. 117 (utan skatter, årsmedeltal); se även årg. 1948, sid. 377 (med skatter, årsmedeltal) och årg. 1947, sid. 736 (med skatter, kvartalssiffror).

[2] Avser juni 1939.

Posten *bränsle och lyse* har, som ovan nämnts, i september varit föremål för en mindre revision, varvid hänsyn har tagits till den beräknade förbrukningen av de olika bränsleslagen under den nya eldningssäsongen. Den sammanlagda bränsleförbrukningen, mätt i värmepoäng, har bibehållits oförändrad, men vad beträffar den inbördes fördelningen mellan de olika bränsleslagen har den förändringen företagits, att förbrukningen av eldningsolja har ökats med 3 % och att förbrukningen av värmeledningskoks minskats med en kvantitet med samma värmevärde.

Vad beträffar de prisförändringar, som inträffat under tredje kvartalet, kan nämnas, att ved och eldningsolja blivit något dyrare, under det att t. ex. hushållskol sjunkit i pris.

Ändringen av indextalet för *kläder och skodon* beror till största delen på de prisstegringar, som förekommit på ullgarner och gummiskodon.

Inom posten *övriga utgifter* har ett flertal prisförändringar ägt rum. Sålunda har höjningar kunnat konstateras på mattor, vissa järnvaror och kemikalier. Prisstegring har även märkts på cyklar som följd av höjda priser på cykelgummi. Inom denna post har även en del prissänkningar förekommit. Efter pappersskattens avskaffande har t. ex. vissa veckotidningar blivit något billigare.

Vissa andra indexberäkningar

Levnadskostnadsindex utan skatter med juli 1914 som bas. Generalindextalet i denna serie steg mellan juni och september med en enhet till 259. Gruppindextalen blev (indextalen för juni anges inom parentes): livsmedel 238 (237), bostad 213 (213), bränsle och lyse 249 (248), kläder och skodon 320 (318) samt övriga utgifter 279 (278).

Levnadskostnadsindex med direkta skatter och sociala förmåner. I september kvarstår generalindextalet i serien med 1935 som bas oförändrat vid 172, under det att i serien med juli 1914 som bas generalindextalet höjdes med en enhet från 268 till 269. Vid beräkningen av skatteposten i september har hänsyn tagits till den lönestegring, som förekom under tredje kvartalet 1950. Denna stegring uppgick enligt de beräkningar, som utförts inom styrelsen, till 0,2 %.

Partiprisindex. I tab. 5 sammanställs socialstyrelsens indexserier med partiprisindexar, beräknade dels av kommerskollegium och dels av Finanstidningen. I förhållande till juni har kommerskollegii partiprisindex stigit med 5 enheter och Finanstidningens med 4 enheter. Socialstyrelsens levnadskostnadsindex har sedan samma tidpunkt stigit med en enhet och allmänna konsumtionsprisindexen med 1,3 enheter.

Pristalet. Det s. k. pristalet, som tillkom i samband med 1947 års lönereglering för statstjänstemännen, har mellan juni och september stigit med en enhet från 122 till 123.

C. Ö. *G. He—k*

Socialstyrelsens allmänna konsumtionsprisindex för september 1950

Socialstyrelsens allmänna konsumtionsprisindex (1935 = 100) blev per den 15 september 178,0 mot 177,3 i augusti. Sätts augusti 1939 = 100, blir indextalet för september 166,7 (166,0 i augusti). För de olika delposterna och vissa varugrupper blev indextalen följande:

	1950 aug.	1950 sept.
Livsmedel	**181·6**	**182·3**
Mjölk, smör, ost, margarin	187·3	192·0
Kött	211·9	213·5
Fläsk	212·9	210·0
Ägg	276·0	256·3
Fisk	174·0	176·5
Potatis, mjöl, bröd m. m.	174·2	174·0
Trädgårdsprodukter	196·4	187·5
Specerier, kolonialvaror	202·6	206·5
Förtär. utom hem., maltdr.	165·1	166·4
Bostad	**107·6**	**107·6**
Bränsle och lyse	**190·4**	**191·7**
Beklädnad	**202·7**	**203·4**
Kläder	209·2	209·8
Skodon	171·4	172·8
Övriga varor och tjänster	**194·2**	**195·1**
Generalindex	**177·3**	**178·0**

Mellan augusti och september har priserna på *livsmedel* stigit med i genomsnitt 0,4 %. Höjningen är främst orsakad av de prisförändringar, som förekommit på de animaliska produkterna.

Bostadsposten har icke omräknats i september.

Vad beträffar posten *bränsle och lyse* kan nämnas, att eldningsolja och koks har stigit i pris, under det att hushållskol blivit billigare.

Ändringen av indextalet för *kläder och skodon* beror bl. a. på de prisstegringar, som förekommit på ullgarner och gummiskodon.

Inom posten »*övriga utgifter*» har ett flertal prisförändringar ägt rum. Prisstegring har sålunda skett på t. ex. cyklar som följd av höjda priser på cykelgummi, och vidare har t. ex. bildäck och vissa kemikalier undergått prishöjningar.

Prisförändringarna i % mellan december 1949 resp. augusti och september 1950 framgår av nedanstående tablå.

Prisförändringar i %	Dec. 1949—sept. 1950	Aug.—sept. 1950
Livsmedel	**+ 2·80**	**+ 0·40**
Mjölk, smör, ost, margarin	— 0·70	+ 2·48
Kött	— 2·16	+ 0·77
Fläsk	+ 2·88	— 1·35
Ägg [1]	+11·75	— 7·12
Fisk	+ 6·54	+ 1·45
Potatis, mjöl, bröd m. m.	+ 2·54	— 0·11
Trädgårdsprodukter [1]	— 5·98	— 4·55
Specerier, kolonialvaror	+12·40	+ 1·90
Förtär. utom hem., maltdr.	+ 0·82	+ 0·80
Bostad	**+ 0·30**	**—**
Bränsle och lyse	**+ 0·81**	**+ 0·70**
Beklädnad	**+ 1·19**	**+ 0·37**
Kläder	+ 1·28	+ 0·80
Skodon	+ 0·93	+ 0·81
Övriga varor och tjänster	**+ 0·89**	**+ 0·47**
Inventarier och husgeråd	+ 2·21	+ 1·13
Hygien och sjukvård	— 0·24	+ 0·02
Lektyr och nöjen m. m.	+ 0·94	+ 0·62
Resor, telefon, porto	—	—
Arbetshjälp i hemmet	+ 2·93	+ 0·57
Vin, sprit och tobak	+ 0·10	+ 0·10
Samtliga varor och tjänster	**+ 1·57**	**+ 0·40**

[1] *Förändringar enligt säsongutjämnade priser.*

Detaljhandelspriser (i öre) i städer och landskommuner december 1949—september 1950

Varuslag	Kvantitet	Samtliga 95 orter			35 landskommuner		60 städer o. a. tätorter			
		Dec.	Juni	Sept.	Juni	Sept.	Dec.	Juni	Aug.	Sept.
Mjölk, oskum. resp. stand.	l	33·2	33·1	33·2	32·1	32·3	33·6	33·6	33·6	33·6
Mejerismör	kg	560	560	560	560	559	560	560	560	560
Ost: fetth. 45 +	»	·	344	345	343	344	·	345	345	345
fetth. 30 +	»	320	195	265	195	265	320	195	195	265
Nötkött: stek	»	424	462	415	460	418	424	463	464	414
soppkött	»	289	279	303	279	300	289	279	279	304
malet (köttfärs)	»	359	360	361	360	360	360	361	361	361
Gödkalvkött, stek	»	612	525	573	530	561	613	523	557	579
Fläskkotlett i bit [1]	»	446	529	551	520	545	443	533	591	553
Färsk skinka, ej benfri	»	446	388	413	385	409	450	389	410	415
Salt sidfläsk	»	345	345	347	344	346	344	345	347	347
Rökt skinka, rullad	»	676	645	645	641	627	683	647	657	654
Färstek, färsk	»	506	466	452	436	428	500	481	466	464
Hönskött	»	338	365	344	—	—	347	365	359	344
Fläskkorv	»	249	245	248	241	244	251	247	247	249
Falukorv	»	303	298	296	294	292	305	300	297	297
Stångkorv	»	135	116	114	116	115	135	116	111	113
Blodpudding	»	123	115	116	114	115	124	116	115	117
Ägg, färska	»	336	300	380	287	366	342	307	378	386
Färsk fisk: sill	»	110	118	123	—	122	108	118	122	123
strömming	»	128	116	129	115	124	127	116	127	131
gädda	»	319	294	319	265	292	330	308	329	332
torsk [2]	»	180	188	190	170	178	182	197	197	196
Salt sill	»	152	152	160	153	160	152	152	151	160
Knäckebröd	»	128	129	129	128	129	129	130	130	130
Sötlimpa (V-R-bröd)	»	86	85	85	85	85	86	86	86	86
Matbröd av vete bakat m. vatten	»	110	110	110	107	109	111	111	111	111
Matbröd av vete bakat m. mjölk	»	110	110	109	108	108	110	110	110	110
Kaffebröd (bullar o. d.)	»	186	184	186	176	181	188	188	189	189
Skorpor av vete	»	230	231	231	224	225	234	234	234	234
Småkakor	hg	57	56	55	53	53	58	57	57	57
Vetemjöl	kg	68	67	67	68	68	68	67	67	67
Rågsiktmjöl	»	62	62	61	62	61	62	62	62	61
Havregryn, ångprep.	»	75	74	74	74	74	75	74	74	73
Kaffe, mest gångbara sort	»	578	780	780	780	780	580	780	780	780
Bitsocker	»	88	90	90	91	91	88	89	90	90
Strösocker	»	81	83	83	83	83	81	83	83	83
Gula ärter	»	75	75	75	74	75	75	75	75	75
Ärter på burk	1/2 brk	81	80	80	80	80	81	80	80	80
Apelsinmarmelad	450 g	125	114	114	114	113	125	114	114	114
Nyponmust	1/1 pkt	90	90	90	90	89	90	90	90	90
Potatis, gammal	kg	22·8	29·3	27·1	26·0	25·3	23·7	30·9	—	28·0
Morötter, gamla	»	44	—	48	—	50	45	—	—	47
Kålrötter	»	31	—	33	—	32	30	—	40	34
Vitkål	»	40	—	39	—	39	40	—	45	38
Lök, gul	»	74	158	114	147	116	75	163	132	113
Tomater	»	—	490	211	480	207	—	495	223	213
Spenat	»	—	240	215	270	233	—	224	226	206
Lingon	»	—	—	155	—	139	—	—	153	163
Ätäpplen, svenska	»	166	—	111	—	100	167	—	118	116
Apelsiner	»	124	202	176	192	170	125	206	183	179
Pilsner	1/3 l	34	34	34	35	35	33	34	33	33
Svagdricka	5 l	135	136	136	135	135	136	136	136	136
Björkved, helved, hemk.	m³	2 242	2 234	2 306	1 819	1 892	2 442	2 441	2 464	2 513
Barrved » »	»	1 955	1 916	1 938	1 519	1 508	2 151	2 114	2 129	2 153
Koks, ca 40–80 mm, »	hl	496	491	501	506	535	489	484	484	485

[1] Fr. o. m. juni 1950 avses huggen fläskkotlett. — [2] Fr. o. m. juni 1950 ändrad kvalitet.

G. He-k

Arbetsmarknaden under september 1950

Läget på arbetsmarknaden företedde under september inga nämnvärda förändringar. Mycket god sysselsättning rådde liksom tidigare inom så gott som samtliga yrkesområden, och efterfrågan på arbetskraft översteg fortfarande väsentligt tillgången. Främst gällde detta yrkeskunnig personal. Mest besvärande synes bristen på yrkeskunnig arbetskraft vara inom malmbrytning och metallindustri samt skogsbruk. Utjämningen mellan tillgång och efterfrågan på arbetskraft försvårades av bostadsbristen i städer och industrisamhällen.

Arbetsförmedlingsverksamheten var under september av betydligt större omfattning än under augusti, vilket främst sammanhängde med anskaffning och utplacering av tillfällig skördehjälp. Antalet arbetsansökningar steg med i genomsnitt 19 % och antalet lediga platser med 16 % från augusti till september. Antalet arbetsansökningar på 100 lediga platser uppvisade någon höjning och uppgick till 85 i september mot 83 i augusti; motsvarande relationstal för enbart manlig arbetskraft var 89 och 92, alltså en sänkning, medan för enbart kvinnlig arbetskraft noterades höjning till 80 från 70. Inom industri och byggnadsverksamhet var jämförelsetalen för september och augusti lika — nämligen 69.

Genom arbetsförmedlingarnas medverkan tillsattes under september månad i runt tal 71 000 platser med manliga och 45 500 platser med kvinnliga sökande eller sammanlagt 116 500, vilket i jämförelse med tillsättningsresultatet för augusti innebär en ökning med 24 800 platser eller i genomsnitt 27 % (23 % för män och 34 % för kvinnor). Ca 20 800 av de tillsatta platserna hänförde sig till förmedlingen av extra arbetskraft inom jordbruket för bl. a. skördearbete och potatisupptagning. Av samtliga tillsatta platser var 51 % tillfälliga arbeten av högst en veckas varaktighet. Sådana tillfällighetsarbeten avsåg — förutom de nämnda arbetsuppgifterna för skörden o. dyl. — huvudsakligen husligt arbete, hotell- och restaurangarbete samt landtransport. Antalet av arbetsförmedlingarna tillsatta platser på 100 lediga var 62 i september (manliga 65 och kvinnliga 59) mot 57 i augusti. I samverkan mellan arbetsförmedlingar på olika orter i landet tillsattes under september 9 491 platser, varav 6 742 med manliga och 2 749 med kvinnliga sökande. — Förmedlingsverksamheten vid de olika arbetsförmedlingarna samt inom olika yrkesgrupper framgår av tab. 1—5 i tabellavdelningen.

Enligt socialstyrelsens sysselsättningsstatistik var antalet inom den egentliga industrin *anställda* arbetare 0,7 % högre i september än i augusti. Antalet manliga arbetare hade ökat med 0,2 % och antalet kvinnliga med 2,9 %. Antalet *i arbete varande* ökade med 0,9 %. Antalet arbetare, som var frånvarande på grund av arbetsbrist, utgjorde liksom föregående månad 0,1 %, och frånvarofrekvensen på grund av andra orsaker var oförändrad 6,4 %.

De senast tillgängliga preliminära siffrorna för arbetslösheten inom fackförbunden visar, att 1,3 % av de rapporterande förbundens medlemmar var arbetslösa vid månadsskiftet augusti/september mot 1,4 % en månad tidigare.

Antalet av arbetslöshetsnämnderna vid utgången av september rapporterade hjälpsökande arbetslösa uppgick till 1 346, vilket innebär en ökning under månaden med 92. Hjälpbehovet hade liksom de föregående månaderna den största omfattningen i Stockholms stad med 346 hjälpsökande, närmast följd av Västernorrlands län med 255.

En jämförelse med läget i september 1949 visar, att antalet ansökningar om arbete på 100 lediga platser var lägre än året förut, eller 85 mot 99; för enbart industri och byggnadsverksamhet var motsvarande jämförelsetal 69 och 91. Arbetslösheten inom fackförbunden sjönk också och utgjorde, såsom förut nämnts, 1,3 % vid månadsskiftet augusti/september i år mot 1,6 % i fjol. Antalet hjälpsökande hos arbetslöshetsnämnderna var 277 färre än i slutet av september 1949.

På grundval av föreliggande statistiska uppgifter samt av upplysningar, som meddelats av arbetsförmedlingar och företag, lämnas här nedan en översikt över förhållandena under september månad inom olika näringsområden.

För *jordbrukets* del medförde den otjänliga väderleken i de mellersta delarna av landet ökat behov av skördearbetare. Behovet av dylik arbetskraft var dock, bl. a. på grund av den ökade mekaniseringen inom jordbruket, något mindre än föregående år. I de västra delarna av landet var vid månadens slut skördearbetet icke fullt avslutat på grund av de ogynnsamma väderleksförhållandena. Under månadens senare del medförde potatisupptagningen livlig efterfrågan på tillfällig hjälp. Liksom under tidigare år kunde för detta arbete i stor utsträckning skolungdom utnyttjas. Under månadens sista vecka blev även anskaffandet av arbetskraft till betupptagningen aktuellt. Inför höstflyttningen ökade efterfrågan på personal till fasta anställningar; främst gällde detta gifta ladugårdsskötare. Tillgången på dylik arbetskraft svarade emellertid icke mot efterfrågan.

Inom *skogsbruket* har inför de stundande vinterdrivningarna, som i år väntas bli av betydligt större omfattning än föregående år, efterfrågan på arbetskraft stigit särskilt i Norrland samt i Värmlands och Kopparbergs län men även i Uppsala och Örebro län. Sålunda var antalet lediga platser inom skogsbruket 9 299 under september månad, medan motsvarande siffra för augusti var 6 909 och för september 1949 2 750. Tillgången på sökande var fortfarande otillräcklig, enär arbetskraften ännu i stor utsträckning sysselsattes i olika sommararbeten. Av de lediganmälda platserna kunde därigenom endast ca 12 % tillsättas.

Inom de *industriella* verksamhetsområdena var läget i stort sett oförändrat, även om i flera fall en viss sysselsättningsökning kunde konstateras. Denna ökning var störst inom sockerindustri, choklad- och konfekt-

industri, kvarnar, päls- och skinnvarufabriker, gummivarufabriker samt olika grenar inom textil- och beklädnadsbranschen. Minskad sysselsättning förelåg inom torvindustri, tegelbruk, sågverk och hyvlerier, bagerier, mejerier, margarinfabriker, bryggerier och läskedrycksfabriker samt kolgruvor och stenindustri. Bristen på arbetskraft var alltjämt starkt kännbar. Metallindustrin efterfrågade liksom förut såväl yrkesarbetare som icke yrkesutbildad arbetskraft. Särskilt framträdande var fortfarande bristen på arbetskraft till järnbruk, gjuterier och större mekaniska verkstäder. Som inledningsvis nämnts, utgjorde bostadsbristen på industriorterna i många fall ett väsentligt hinder för överflyttning av arbetskraft. Massafabriker och pappersbruk hade alltjämt god arbetstillgång. På en del håll rådde brist på pappersbruksarbetare. Inom livsmedelsindustrin förelåg ett visst överskott på bageriarbetare. Inför höstsäsongen förmärktes en tendens till ökad sysselsättning inom textil- och beklädnadsbranschen.

Byggnadsverksamheten beredde fortfarande mycket god sysselsättning och företedde inga nämnvärda tecken till avmattning. Bristen på arbetskraft gällde främst murare och grovarbetare. Tidigare brist på målare upphörde mot slutet av månaden. Enligt preliminära rapporter till arbetsmarknadsstyrelsen från byggnadsfackföreningar på 48 större orter var vid utgången av september 0,8 % av medlemmarna inom byggnadsfacken fristämplade på grund av arbetslöshet mot 0,7 % i augusti och 2,0 % i slutet av september 1949. Procentsiffran var vid mitten av oktober 1,0 (2,6 år 1949).

Efterfrågan på *sjöfolk* var säsongmässigt något lägre än i augusti. Antalet arbetssökande var emellertid ungefär detsamma som föregående månad. Bristen på behörigt befäl och befaret manskap kvarstod. Sjömanshusen redovisade under september sammanlagt 5 026 påmönstringar och 5 217 avmönstringar mot 5 135 resp. 5 314 en månad tidigare.

Efter sommarmånadernas livliga efterfrågan på *affärspersonal* inom flertalet branscher sjönk antalet lediga platser på de flesta håll under september. Dock kvarstod ett betydande underskott på biträdespersonal med fullgod kompetens för speceri- och charkuteribranschen liksom även för butiker på landsbygden.

Hotell- och restaurangbranschen hade minskat behov av arbetskraft efter sommarrestaurangernas stängning. Sysselsättningsmöjligheterna var emellertid fortfarande goda, och brist rådde alltjämt främst på kvalificerad kökspersonal.

Inom *tjänstemannagrupperna* noterades under september ökad efterfrågan på arbetskraft inom de tekniska yrkesområdena. Företrädesvis gällde detta det mekaniska facket, där behovet av erfarna ritare och konstruktörer för verktyg och maskiner icke kunde tillgodoses. På högskole- och läroverksutbildade teletekniker rådde likaledes stor efterfrågan, medan däremot behovet av kemiingenjörer var ringa. Så gott som samtliga de tekniker, som under september månad avslutade sin första värnpliktstjänstgöring, kunde beredas anställningar.

Inom förvaltningen ökade efterfrågan på amanuenspersonal något. I

första hand söktes jurister, medan platstillgången för övriga akademiker var mera begränsad. En viss åtstramning av personalintagningen inom den statliga förvaltningen kunde konstateras. På socialvårdens område inträffade en säsongmässig ökning av antalet kvinnliga arbetssökande, av vilka flertalet uppehållit semestervikariat under sommarmånaderna.

Efterfrågan på kvinnliga kontorister var under september på de flesta håll lättare att tillmötesgå än tidigare, vilket främst sammanhängde med att antalet kvinnliga sökande började stiga efter sommarledigheten. Bristen på stenografer, svenska och utländska korrespondenter samt rutinerade maskinskriverskor kvarstod emellertid. På manliga kontorister var efterfrågan alltjämt liten och avsåg huvudsakligen yngre välutbildad arbetskraft helst med fullgjord värnplikt.

Förmedlingsverksamheten för lärarpersonal hade vid denna tid av året mindre omfattning. Efterfrågan avsåg mest vikarier för sjuka och i militärtjänst inkallade. Beträffande folk- och småskollärare absorberades så gott som helt det mindre överskott, som förefanns i slutet av augusti. Bristen på läroverks- och folkhögskolelärare var fortfarande mycket kännbar.

Inom *hälso- och sjukvård* inträdde en för hösten sedvanlig förbättring i tillgången på arbetskraft. I stort sett kunde efterfrågan på sjukvårdsbiträden till lasarett tillgodoses, under det att tillgången på dylik personal till sanatorier, sinnessjukhus och vårdanstalter på landsbygden alltjämt var otillräcklig.

Wgt

Byggnadsregleringen. Under månaden meddelades byggnadstillstånd beträffande 4 428 ansökningar med en byggnadskostnad av 307,1 milj. kr. Härav beviljades 454 ansökningar av Kungl. Maj:t eller arbetsmarknadsstyrelsen samt 3 974 av länsarbetsnämnderna. Byggnadskostnaderna i fråga om dessa ansökningar uppgick till 81,6 resp. 225,5 milj. kr (tab. 11—13).

Hjälpverksamheten för arbetslösa. Antalet av arbetslöshetsnämnderna rapporterade hjälpsökande arbetslösa uppgick vid september månads utgång till 1 346, vilket i jämförelse med föregående månad innebär en ökning med 92. Av de hjälpsökande var 14 (1,0 %) i åldern 16—25 år, 276 (20,5 %) 26—50 år samt 1 056 (78,5 %) över 50 år. De arbetslösas fördelning efter ålder, yrke och hjälpform inom olika områden framgår av tab. 10.

Under september månad beviljade arbetsmarknadsstyrelsen statsbidrag till statliga beredskapsarbeten, kostnadsberäknade till 658 982 kr. Hela beloppet avsåg ytterligare kostnader för tidigare beviljade arbeten. Under tiden 1 juli 1950—30 september 1950 har arbetsmarknadsstyrelsen beviljat statsbidrag till beredskapsarbeten, kostnadsberäknade till 1 807 336 kr.

Av antalet hjälpsökande vid septembers månads utgång åtnjöt 1 211 (90,0 %) hjälp från stat och kommun. Av dessa hjälptes 1 126 (93,0 %) helt eller delvis med statsmedel. Av hela antalet hjälpsökande var 1 147 (85,2 %)

hjälpta genom arbete och 64 (4,8 %) genom understöd (inkl. utbildningshjälp).

En summarisk redogörelse för den av arbetsmarknadsstyrelsen bedrivna hjälpverksamheten under september månad lämnas i det följande. Om icke annat anmärkts, avser sifferuppgifterna förhållandena vid månadens slut.

Arbetslinjen. I statliga beredskapsarbeten sysselsattes vid 14 arbetsplatser i arbetsmarknadsstyrelsens regi 156 arbetslösa och vid 27 arbetsplatser i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens regi 341 arbetslösa. Vid 10 statskommunala beredskapsarbeten sysselsattes 58 arbetslösa och vid 176 arkivarbetsplatser 435 arbetslösa inom tekniska och merkantila yrken; 72 personer erhöll musikerhjälp. Dessutom sysselsattes 394 flyktingar vid arkivarbeten; 11 flyktingar erhöll musikerhjälp. Dessa ingår ej i arbetslöshetsnämndernas månadsrapporter. Detsamma är förhållandet med 124 vid beredskapsarbeten sysselsatta specialarbetare.

Understödslinjen. Dagunderstöd utgick i 3 städer till sammanlagt 16 arbetslösa (utom kursdeltagare), av vilka 9 var försörjningspliktiga. Under månaden hade 3 städer även beviljats tillstånd att bedriva hyreshjälpsverksamhet med bidrag av statsmedel.

Utbildningshjälp. Av deltagarna i de beredskapskurser och yrkesutbildningskurser för arbetslösa, som står under ledning av överstyrelsen för yrkesutbildning, var 48 anmälda som hjälpsökande. Av dessa åtnjöt 4 dagunderstöd eller bidrag till inackorderingskostnaderna.

Statliga stenbeställningar. Vid de statliga stenbeställningarna sysselsattes 857 genom arbetsmarknadsstyrelsen uttagna stenarbetare, varav 789 i Göteborgs och Bohus samt 68 i Blekinge län. Av samtliga var 131 att anse som fullgod arbetskraft.

Meddelanden från arbetsmarknadsstyrelsen

Arbetslöshetshjälp till utlänningar. Enligt 12 § kungörelsen nr 278/1949 angående vissa statliga och statsunderstödda åtgärder vid arbetslöshet tillkommer arbetslöshetshjälp endast den, som är svensk medborgare eller tillhör stat, med vilken överenskommelse träffats om ömsesidighet beträffande hjälpåtgärder vid arbetslöshet. Arbetsmarknadsstyrelsen äger dock efter särskilt bemyndigande av Kungl. Maj:t medge, att arbetslöshetshjälp må utges även till annan utländsk medborgare. Sedan Kungl. Maj:t i enlighet med nämnda stadgande och efter beslut av årets riksdag lämnat sådant bemyndigande, har arbetsmarknadsstyrelsen föreskrivit följande beträffande arbetslöshetshjälp till utlänningar.

Från och med den 1 oktober 1950 kan arbetslöshetshjälp till utlänningar

utgå enbart genom arbetslöshetsnämnderna (alltså ej genom länsarbetsnämnd). Utlänning skall således i detta hänseende jämställas med svensk arbetslös. Arbetslöshetsnämnd må från nämnda tidpunkt bevilja utlänning arbetslöshetshjälp enligt kungörelsen nr 278/1949, oavsett om han tillhör stat, med vilken överenskommelse om ömsesidighet träffats, eller icke. Såsom villkor härför skall gälla, att utlänningen haft stadigvarande anställning inom det svenska näringslivet under minst ett år. Utlänning, som icke uppfyller detta villkor, men som vid slutet av september 1950 åtnjuter arbetslöshetshjälp, må även därefter medges sådan. Detta gäller i första hand sådana flyktingar, som är sysselsatta i arkivarbete eller erhållit musikerhjälp, eller som uppbär kontantunderstöd genom länsarbetsnämnd. Uppstår fråga om arbetslöshetshjälp till annan utlänning, dvs. sådan som varken haft stadigvarande anställning i det svenska näringslivet under minst ett år eller åtnjuter arbetslöshetshjälp vid slutet av september 1950, skall ärendet av arbetslöshetsnämnden underställas arbetsmarknadsstyrelsen, som, då särskilda skäl föreligger, kan medge undantag från huvudregeln.

Ändringen kommer att få vissa konsekvenser för den statistiska redovisningen av hjälpsökande arbetslösa. Fr. o. m. den 1 oktober 1950 ingår sålunda även flyktingar i de i tab. 10 redovisade talen. För möjliggörande av jämförelse bakåt i tiden kommer dock antalet utlänningar att särredovisas.

Statligt bidrag till ungdom i åldern 16—18 år. På grund av remiss har arbetsmarknadsstyrelsen den 6 oktober avgivit utlåtande över socialstyrelsens utredning med förslag angående statligt bidrag till barn i åldern 16—18 år. Arbetsmarknadsstyrelsen framhåller i sitt utlåtande, att övervägande skäl talar för att kompensation för de bortfallna barnavdragen bör utgå i den form utredningens majoritet föreslagit. För reservanternas förslag talar framför allt statsfinansiella skäl. Men då behovsprövade stipendier icke kan utgöra kompensation för de bortfallna barnavdragen och den omständigheten, att två år förflutit sedan barnavdragen borttogs, icke kan tillmätas någon betydelse i detta sammanhang, vill arbetsmarknadsstyrelsen för sin del i princip tillstyrka majoritetsförslaget.

Styrelsen delar icke utredningens uppfattning, att rätten till det föreslagna bidraget skall vara beroende av att viss skola är statsstipendieberättigad. Genom den föreslagna statliga tillsynen av de privata skolorna, vilken i och för sig icke torde medföra rätt till statsstipendier, vinns garanti för att undervisningen där är tillfredsställande och ger avsedd kompetens, vilket för rätt till ifrågavarande bidrag torde vara tillfyllest. Det kan för övrigt ifrågasättas, om möjligheterna till ekonomiskt understöd av här ifrågavarande slag bör begränsas till de fall, då utbildningen är förlagd till någon skola. Inom många yrkesområden blir det i första hand fråga om elev- eller lärlingsutbildningen ute i arbetslivet. Som regel utgår därvid visserligen lön under utbildningstiden. Men denna lön är i många fall relativt låg under den tid, då eleven eller lärlingen räknas som nybörjare. Detta medför svåra ekonomiska problem för de ungdomar, som inte kan påräkna ekonomiskt stöd

från hemmet, och särskilt för dem, som är tvungna att skaffa sig sin utbildning på annan ort än hemorten.

Slutligen framhåller styrelsen vikten av att de olika former av statlig studiehjälp, som redan finns, och de som är föreslagna, samordnas, och anser det därför angeläget att hela frågan rörande studiehjälpverksamheten tas upp till förnyad prövning, senast i samband med genomförandet av enhetsskolan, då frågan på nytt kommer att aktualiseras i anledning av skolkommissionens förslag om speciella bidrag eller stipendier till elever i enhetsskolans högsta klasser.

Omskolnings- m. fl. kurser under ledning av överstyrelsen för yrkesutbildning under tiden den 1 april—den 30 september 1950

Kommunala eller centrala omskolningskurser för mekaniker pågick under perioden i Eskilstuna, Göteborg, Härnösand, Linköping, Malmö, Själevad, Stockholm, Sundsvall, Uppsala och Örebro. I Stockholm pågick dessutom kommunala kurser för bilservicemekaniker, finmekaniker, gas- och bågsvetsare, radioreparatörer samt smeder-svetsare, i Göteborg för finmekaniker, gas- och bågsvetsare samt inrednings- och maskinsnickare, i Härnösand för el. lindare. Vidare märktes centrala omskolningskurser i Malmö (avsynare), i Sundsvall (elektromekaniker, svagström), i Delsbo (hemslöjdssnickeri), vid Stråtenbo utlänningsförläggning (konfektionssömnad), i Älvsbyn (el. installationsmontörer), i Östhammar (hemslöjdskurs i metallarbeten) samt i Övertorneå (skinnvarutillverkning).

Särskilda yrkesutbildningskurser (förberedande kurser för skeppskockar) avsedda att tillgodose behovet av ekonomipersonal till sjöss har varit anordnade vid centrala verkstadsskolan i Häggvik.

Antalet sedan kursverksamhetens början (maj 1940) inskrivna och efter genomgången kurs utskrivna kursdeltagare framgår av följande sammanställning:

Deltagarkategori	Inskrivna	Utskrivna
Arbetslösa	13 344	9 406
därav partiellt arbetsföra (civilskadade)	498	217
fristående byggnadsarbetare m. fl.	415	256
I militärtjänst skadade	471	330
Övriga (kvinnlig reservarbetskraft, tvätteriförest., långtidsinkallade m. fl.)	2 281	1 737
Utlänningar	2 934	2 505
Summa	19 030	13 978

A. v. M.

Den reglerade byggnadsverksamhetens omfattning den 1 augusti 1950

Fr. o. m. år 1946 har arbetsmarknadsstyrelsen i augusti månad företagit inventeringar av den reglerade byggnadsverksamheten. I likhet med de föregående inventeringarna omfattade den inventering, som arbetsmarknadsstyrelsen företog den 1 augusti 1950, samtliga inom regleringen fallande byggnads- och anläggningsarbeten, vilka ej var avslutade vid inventeringstillfället. Undersökningen avsåg såväl investerings- som sysselsättningsförhållanden. Sedan föregående inventering företogs, har vissa lättnader i regleringsbestämmelserna genomförts. I oktober 1949 undantogs från tillståndstvång dels ekonomibyggnader för jordbruks- eller skogsbruksfastighets eget behov dels reparations- och förbättringsarbeten å en- och tvåfamiljsbostadshus. Fr. o. m. januari 1950 meddelas byggnadstillstånd för småarbeten (med kostnader ej överstigande 3 000 kr) utan kvotbegränsning.

Vid inventeringen utsändes formulär till alla byggherrar, som icke med säkerhet kunde sägas ha avslutat sina arbeten. På grund härav fanns bland de inkomna formulären åtskilliga, som avsåg redan avslutade arbeten. Sedan dessa frånskiljts återstod 34 500 arbeten, av vilka 24 600 pågick, medan 8 500 var uppskjutna eller avbrutna och 1 400 icke erhållit igångsättningstillstånd vid inventeringstillfället.

Av de uppgiftspliktiga byggherrarna har 94 % besvarat frågeformulären. Totalkostnaderna för de oredovisade företagen uppgick till endast 1 % av kostnaderna för samtliga företag.

Investeringsförhållanden. I nedanstående tablå har sammanställts dels beräknad totalkostnad dels återstående kostnad för den vid inventeringstillfällena 1/8 1949 samt 1/8 1950 aktuella byggnadsverksamheten.

Totalkostnader milj. kr	1/8 1949	1/8 1950
Pågående arbeten	2 610·7	3 076·5
Uppskjutna eller avbrutna arbeten	340·1	370·5
Arbeten utan igångsättningstillstånd	201·7	229·2
Summa	**3 152·5**	**3 676·2**
Återstående kostnader milj. kr		
Pågående arbeten	1 249·6	1 464·7
Uppskjutna eller avbrutna arbeten	268·4	268·5
Arbeten utan igångsättningstillstånd	201·7	229·2
Summa	**1 719·7**	**1 962·4**

Av sammanställningen framgår, att de beräknade totalkostnaderna för icke avslutade arbeten mellan inventeringarna 1949 och 1950 ökat med 524 milj. kr (17 %) samt att de återstående kostnaderna för dessa arbeten ökat med 243 milj. kr (14 %). Kostnaderna har här angivits efter de beräkningar, som byggherrarna själva verkställt vid inventeringstidpunkterna.

Denna ökning av kostnaderna bör ses mot bakgrunden av tillståndsgiv-

Tab. 1. Totalkostnad (A) och nedlagd kostnad (B) i milj. kr för den 1/8 1949 och den 1/8 1950 pågående, uppskjutna och avbrutna arbeten. Fördelning efter byggnadstyp

Byggnadstyp	1/8 1949		1/8 1950	
	A	B	A	B
Bostadshus	**1 229·5**	**541·2**	**1 559·3**	**669·0**
Enfamiljshus	359·1	128·4	411·9	151·0
Tvåfamiljshus	84·4	30·7	92·4	36·0
Flerfamiljshus	672·4	331·2	895·3	412·2
Komb. affärs- o. bostadshus	77·8	32·7	110·8	45·4
Pensionärs- o. ålderdomshem	30·0	15·0	38·1	19·8
Sportstugor, semesterbostäder m. m.	5·8	3·2	10·8	4·6
Jordbruk, skogsbruk o. fiske	**57·5**	**25·6**	**5·3**	**2·4**
Industri	**333·4**	**177·5**	**340·4**	**175·6**
Malmbrytning o. metallindustri	181·1	99·4	195·5	101·6
Jord- o. stenindustri	11·2	4·5	13·0	6·2
Träindustri	21·5	8·8	17·2	9·0
Pappers- o. grafisk industri	31·0	17·3	38·6	17·1
Livsmedelsindustri	27·1	11·5	21·9	11·8
Textil- o. beklädnadsindustri	29·0	17·3	28·5	15·4
Läder-, hår- o. gummivaruindustri	6·7	3·4	6·4	4·7
Kemisk-teknisk industri	22·7	13·9	17·6	9·0
Byggnader för småindustri o. hantverk	1·4	0·2	1·4	0·6
Byggnader för byggnadsverksamhet	1·7	1·2	0·3	0·2
Kraft- o. belysningsverk	**530·5**	**274·9**	**593·3**	**345·7**
Samfärdsel (utom vägbyggnad)	**205·3**	**98·5**	**251·9**	**156·6**
Järnvägar o. busslinjer	75·6	30·9	96·5	69·8
Spårvägar	86·3	46·7	96·8	59·4
Serviceanläggningar för bil- o. busstrafik	13·4	5·4	14·4	6·5
Hamnar och farleder	20·2	11·2	32·6	16·0
Civil lufttrafik	3·3	1·3	5·4	2·5
Post, telegraf och radio	6·5	3·0	6·2	2·4
Handel	**44·7**	**14·5**	**55·5**	**22·8**
Förvaltning, sociala ändamål m. m.	**129·3**	**74·7**	**119·2**	**68·2**
Statl. o. komm. förvaltningsbyggnader	27·6	20·1	24·0	14·1
Hälso- o. sjukvård	87·2	45·7	79·0	46·3
Övriga sociala byggnader	14·5	8·9	16·2	7·8
Skolor, kyrkor, övriga samlingslokaler m. m.	**171·8**	**86·8**	**182·6**	**82·6**
Vägar o. gator, vatten o. avlopp m. m.	**282·9**	**151·4**	**338·5**	**181·0**
Väg- o. gatuarbeten	146·3	76·4	151·4	87·6
Vatten- o. avloppsledningsarbeten	104·3	60·2	132·5	71·3
Broar	22·7	9·2	42·5	13·1
Övriga arbeten	9·6	5·6	12·1	9·0
Militära arbeten	**23.4**	**13·3**	**21·0**	**9·9**
Summa	**3 008·3**	**1 458·4**	**3 447·0**	**1 713·8**

ningen under åren närmast före inventeringarna. Under tiden augusti 1948—juli 1949 meddelades sålunda byggnadstillstånd för 2 158,6 milj. kr mot 2 386,3 milj. kr under tiden augusti 1949—juli 1950.

I tab. 1 har såväl totalkostnaderna som de vid inventeringstillfällena nedlagda kostnaderna fördelats på olika byggnadsarbeten. Arbeten utan igångsättningstillstånd ingår icke i denna tabell. En betydande ökning observeras inom bostadsbyggandet. Även inom gruppen samfärdsel och gruppen vägar o. gator m. m. har totalkostnaderna ökat sedan föregående år. Däremot redovisas minskade kostnader inom gruppen förvaltning, sociala ändamål m. m. samt gruppen skolor, kyrkor och övriga samlingslokaler. Ökningen inom bostadsbyggandet avser framför allt flerfamiljshusen, men även för enfamiljshusbyggena observeras en avsevärd ökning av totalkostnaderna.

En fördelning av antalet nybyggda lägenheter på kvotorter och övriga orter ger följande resultat.

Inventeringstidpunkt	Antal nya lägenheter		
	Kvotorter	Övriga orter o. eg. landsbygd	Summa
1/8 1949	32 074	9 882	41 956
1/8 1950	40 187	10 967	51 154

Man kan konstatera, att ökningen i bostadsbyggandet sedan 1949 även avspeglar sig i antalet lägenheter och att denna ökning skett framför allt inom kvotorterna, medan övriga orter och egentlig landsbygd uppvisar endast mindre ökning. Av de 51 154 lägenheterna den 1/8 1950 ingick 45 144 i pågående arbeten, medan 6 010 lägenheter tillhörde arbeten, som var uppskjutna eller avbrutna vid inventeringstidpunkten. Härtill kommer 617 lägenheter i företag, som icke hade igångsättningstillstånd.

Byggnadskostnadernas fördelning på nybyggnads-, om- och tillbyggnads- samt underhålls- och reparationsarbeten vid de bägge senaste inventeringarna framgår av följande sammanställning. Kostnaderna för löpande underhålls- och reparationsarbeten vid industriföretag, vägväsende, kommunikationsväsende m. m. ingår icke i redovisningen.

	Byggnadskostnader milj. kr		Procentuell fördelning	
	1/8 1949	1/8 1950	1/8 1949	1/8 1950
Nybyggnadsarbeten	2 643·1	3 031·9	87·9	88·0
Om- och tillbyggnadsarbeten	267·5	359·5	8·9	10·4
Underhålls- o. reparationsarbeten	97·7	55·6	3·2	1·6
Summa	**3 008·3**	**3 447·0**	**100·0**	**100·0**

I nedanstående tablå fördelas de återstående kostnaderna för den i augusti 1950 aktuella byggnadsverksamheten efter beräknad avslutningstid.

	Återstående kostnader milj. kr		Procentuell fördelning	
	Samtliga byggnadsarbeten	därav bostadshus	Samtliga	Bostadshus
Aug.—dec. 1950	575·4	413·4	33·2	46·4
1:a halvåret 1951	483·1	342·0	27·9	38·5
2:a halvåret 1951	309·2	121·4	17·8	13·6
Senare än 1951	365·5	13·5	21·1	1·5
Summa	**1 733·2**	**890·3**	**100·0**	**100·0**

Enligt byggherrarnas beräkningar skulle sålunda 60 % av de återstående kostnaderna för samtliga byggnadsarbeten beräknas vara nedlagda före juli 1951. Av tablån framgår även, att övervägande delen av de nu icke avslutade bostadshusen beräknas vara färdigställd vid ovannämnda tidpunkt. Det bör i detta sammanhang framhållas, att byggherrarnas uppskattningar kan ha varit alltför optimistiska. Den knapphet på arbetskraft, som i synnerhet under sista året gjort sig gällande, kan förrycka de gjorda beräkningarna och förlänga byggnadstiden. I nedanstående sammanställning redovisas de största bostadshusgrupperna fördelade efter lägenhetsstorlek. Vanligaste hustyp bland flerfamiljshusbyggena utgörs av hus med 16—25 lägenheter.

	1	2	3-4	5-6	7-8	9-10	11-15	16-25	26-40	41-ω	S:a
Enfamiljshus	10 725	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**10 725**
Tvåfamiljshus	—	2 780	—	—	—	—	—	—	—	—	**2 780**
Flerfamiljshus	—	—	220	132	69	100	284	386	233	122	**1 646**
Komb. affärs- o. bostadshus	69	31	31	22	14	6	27	31	15	10	**156**
Samtliga	**10 794**	**2 811**	**251**	**154**	**83**	**106**	**311**	**417**	**248**	**132**	**15 307**

Vid inventeringen 1950 infordrades även uppgift från länsarbetsnämnderna om totalkostnaderna (enl. byggnadstillståndsansökan) för under tiden $^1/_8$ 1949—$^{31}/_7$ 1950 avslutade arbeten. Kostnaden för samtliga redovisade avslutade arbeten uppgick till 1 760,2 milj. kr, varav 1 098,6 milj. kr avsåg bostadsbyggandet och 172,1 milj. kr industribyggandet. Antalet färdigställda lägenheter under denna tid uppgick enligt samma redovisning till 39 647, varav 29 908 i kvotorterna.

Sysselsättningsförhållanden. Antalet sysselsatta byggnadsarbetare inom den reglerade byggnads- och anläggningsverksamheten vid de två senaste inventeringarna framgår av följande tablå. En utförligare redovisning av sysselsättningen vid olika slag av byggen lämnas i tab. 3. Den s. k. egna arbetskraften, som utgörs av byggherren själv och hans hemmavarande familjemedlemmar, ingår icke i sammanställningen.

Byggnadstyp	$^1/_8$ 1949	$^1/_8$ 1950	Ökning (+) el. minskn. (−) 1949—50
Bostadshus	69 500	74 500	+ 5 000
Industri [1]	14 100	14 600	+ 500
Kraft- o. belysningsverk	5 800	6 000	+ 200
Samfärdsel	19 400	21 000	+ 1 600
Handel	2 300	2 800	+ 500
Förvaltning, sociala byggnader m. m.	3 300	2 800	− 500
Skolor, kyrkor, övriga samlingslokaler m. m.	6 700	6 700	—
Vägar o. gator, vatten o. avlopp m. m.	20 200	19 800	− 400
Militära arbeten	800	700	− 100
Summa	**142 100**	**148 900**	**+ 6 800**

Bortser man från sysselsättningen inom jordbrukets byggnadsverksamhet, visar det sig, att antalet redovisade byggnadsarbetare, sysselsatta vid

[1] Då större delen av byggnadsverksamheten inom jordbruk m. m. blev tillståndsfri under hösten 1949, ingår icke uppgifter om dessa i sammanställningen.

Tab. 2. Antalet redovisade sysselsatta byggnadsarbetare den 1/8 1949 och den 1/8 1950 (avrundat antal till närmaste 100-tal) vid olika slag av byggnadsarbeten

Byggnadstyp	Antal sysselsatta	
	1/8 1949	1/8 1950
Bostadshus	**69 500**	**74 500**
Enfamiljshus	32 400	35 400
Tvåfamiljshus	7 400	7 200
Flerfamiljshus	24 900	25 600
Komb. affärs- o. bostadshus	3 100	3 900
Pensionärs- o. ålderdomshem	1 200	1 300
Sportstugor, semesterbostäder m. m.	500	1 100
Jordbruk, skogsbruk o. fiske	**7 600**	**500**
Industri	**14 000**	**14 600**
Malmbrytning o. metallindustri	5 900	6 500
Jord- o. stenindustri	600	800
Träindustri	1 100	1 200
Pappers- o. grafisk industri	1 800	2 100
Livsmedelsindustri	1 900	1 500
Textil- o. beklädnadsindustri	1 300	1 300
Läder-, hår- o. gummivaruindustri	400	400
Kemisk-teknisk industri	900	700
Byggnader för småindustri o. hantverk	100	100
Kraft- o. belysningsverk	**5 800**	**6 000**
Samfärdsel (utom vägbyggnad)	**19 400**	**21 000**
Järnvägar o. busslinjer	10 600	11 500
Spårvägar	700	700
Serviceanläggningar för bil- o. busstrafik	700	900
Hamnar o. farleder	300	600
Civil lufttrafik	200	100
Post, telegraf o. radio	6 900	7 200
Handel	**2 400**	**2 800**
Förvaltning, sociala ändamål m. m.	**3 300**	**2 800**
Statl. o. komm. förvaltningsbyggnader	800	900
Hälso- o. sjukvård	2 000	1 600
Övriga sociala byggnader	500	300
Skolor, kyrkor, övriga samlingslokaler m. m.	**6 700**	**6 700**
Vägar o. gator, vatten o. avlopp m. m.	**20 200**	**19 800**
Väg- o. gatuarbeten	15 800	14 300
Vatten- o. avloppsledningsarbeten	3 200	4 100
Broar	900	1 100
Övriga arbeten	300	300
Militära arbeten	**800**	**700**
Summa	**149 700**	**149 400**

inom regleringen fallande byggnadsföretag, i augusti uppgick till 149 000 mot 142 000 vid samma tidpunkt föregående år. Även med reservation för den osäkerhet, som av olika skäl vidlåder en undersökning av detta slag, kan konstateras, att en viss ökning skett sedan föregående inventering. Den

ökade sysselsättningen avser främst bostadsbyggandet. Denna grupp uppvisar ett tillskott av ca 5 000 man, varav 60 % hänför sig till enfamiljshusbyggena. Sysselsättningen inom gruppen samfärdsel har ökat med 1 600 man, medan en viss nedgång noteras inom gruppen förvaltning, sociala ändamål m. m. Den i sammanställningen redovisade ökningen överensstämmer rätt väl med den utveckling, som kan konstateras inom byggnadsfackförbunden under ifrågavarande tid. Enligt uppgifter från de fackförbund, som omfattar arbetare i byggnads- och anläggningsverksamhet, har antalet medlemmar i augusti 1950 ökat med inemot 5 000 man sedan föregående år. Särskilt påfallande var ökningen inom byggnadsarbetareförbundet (ca 3 500 man) men även inom målareförbundet, järnvägsmannaförbundet m. fl. kunde en viss ökning konstateras. Det måste i detta sammanhang framhållas, att vissa felkällor kan föreligga, vilkas vidd beräknats uppgå till högst en procent. Ytterligare kan nämnas, att arbetslösheten inom de egentliga byggnadsfacken (grovarbetare, träarbetare, murare och målare) har minskat från 3,4 % den 31 juli 1949 till 2,1 % vid motsvarande tidpunkt 1950.

Av hela antalet inom den reglerade byggnadsverksamheten sysselsatta den 1/8 1950 var 91 700 (61 %) verksamma vid nybyggnadsarbeten, 22 200 (15 %) vid om- och tillbyggnader samt 35 500 (24 %) vid reparations- och underhållsarbeten. Inom flertalet grupper av byggnadsarbeten var huvuddelen av arbetsstyrkan sysselsatt med nybyggnadsarbeten. Inom gruppen samfärdsel samt gruppen vägar och gator, vilken bl. a. inrymmer järnvägarnas, telegrafverkets och vägväsendets underhållsarbeten, var dock den övervägande delen sysselsatt vid underhålls- och reparationsarbeten. Av den redovisade arbetskraften sysselsattes 38 300 vid statliga arbeten, 20 300 vid kommunala och 90 800 vid arbeten, som bedrevs av privata byggherrar.

I det redovisade antalet sysselsatta ingår icke den s. k. egna arbetskraften, dvs. byggherren och dennes hemmavarande familjemedlemmar. Sammanlagt uppgick dessa vid inventeringstillfället till 14 300 personer, varav 13 600 var sysselsatta vid bostadsarbeten.

G. L.

Byggnadsarbetarnas ålder

Bland yrkesutövare, vilkas åldersfördelning är av speciellt intresse för närvarande, märks byggnadsarbetare och framför allt då de stora grupperna inom byggnadsfacken, byggnadsgrovarbetare, byggnadsträarbetare, murare och målare. Till följd av byggnadsregleringen har tillströmningen av yngre arbetskraft till dessa yrken minskat, samtidigt som åtgärder vidtagits för att vid arbetsbrist i första hand bereda arbete åt de äldre arbetarna, vilka givetvis skulle ha svårare att övergå till annat fack. Med hänsyn härtill kunde

man vänta sig att åldersfördelningen inom byggnadsfacken numera blivit mindre gynnsam.

I syfte att belysa åldersfördelningen inom byggnadsfacken har arbetsmarknadsstyrelsen efter framställning av 1949 års investeringskommitté och i samråd med byggnadsfackförbunden utfört en undersökning över åldersfördelningen bland byggnadsgrovarbetare och byggnadsträarbetare inom byggnadsarbetareförbundet samt bland murare inom murareförbundet. Beträffande målarna har målareförbundet utfört en motsvarande undersökning, som ställts till arbetsmarknadsstyrelsens förfogande.

Undersökningen avsåg förhållandena vid 1949 års utgång. Personer över 67 år medtogs icke och ej heller personer, som varit fristämplade för arbetslöshet eller sjukdom under hela 1949. Samplingförfarande tillämpades i fråga om byggnadsgrovarbetare och byggnadsträarbetare, i det att endast var femte medlem avprickades. Vidare uteslöts från bearbetningen s. k. blandade avdelningar, vilka även har rörarbetare som medlemmar. De genomgångna avdelningarna av byggnadsarbetareförbundet hade ett sammanlagt medlemsantal på 50 000.

Huvudresultatet av undersökningen redovisas i tabellen å efterföljande sida. Av denna framgår, att medelåldern (medianen) för byggnadsgrovarbetare och byggnadsträarbetare var 43 år, för murare mellan 41 och 42 år samt för målare mellan 39 och 40 år. De båda förstnämnda arbetarkategorierna hade alltså högre medelålder än murare och målare. Av byggnadsgrovarbetarna var 62 % fyllda 40 år, medan motsvarande andel av byggnadsträarbetarna var 60, av murarna 55 och av målarna 49 %.

Det ligger nära till hands att jämföra de nu erhållna åldersuppgifterna med åldersfördelningen vid ett tidigare undersökningstillfälle, nämligen år 1929 (se tab. 2 i »Arbetslösheten inom fackförbunden samt därmed sammanhängande bestämmelser i förbundsstadgar och kollektivavtal» — ingår i Sveriges officiella statistik). Jämförelsen visar en påtaglig förskjutning mot högre åldersgrupper för såväl byggnadsgrovarbetare som byggnadsträarbetare. År 1929 var sålunda 56 % av byggnadsgrovarbetarna och 51 % av byggnadsträarbetarna högst 40 år, medan 1950 endast 38 % av byggnadsgrovarbetarna och 40 % av byggnadsträarbetarna tillhörde dessa åldersgrupper.

Vid bedömande av dessa tal bör beaktas, att befolkningen i dess helhet under den sistförflutna tjugoårsperioden undergått en påtaglig förskjutning i åldershänseende. Om man med ledning av folkräkningarna beräknar, hur stor procent av totalantalet män mellan 18 och 67 år, som var under 40 år, finner man, att detta 1930 var fallet med 57,3 % men år 1945 endast med 53,1 %. Förskjutningarna i åldershänseende är emellertid såväl för byggnadsgrovarbetarnas som för byggnadsträarbetarnas del större, än man med hänsyn till förändringarna inom befolkningen i dess helhet kunde vänta. Särskilt påtaglig är denna förändring för byggnadsgrovarbetarnas del.

Beträffande murare synes snarare en minskning i medelåldern ha inträtt. För målarnas del finns inga motsvarande uppgifter 1929 att jämföra med.

Åldersfördelning för yrkesverksamma byggnadsgrovarbetare och byggnadsträarbetare samt murare och målare tillhörande byggnadsarbetare-, murare- resp. målareförbunden den 31/12 1949 (personer över 67 år ej medtagna)

Födelseår	Ålder 31/12 1949	Byggn.-grovarbetare [1]	Byggn.-träarbetare [1]	Murare	Målare	Nyinträdda 1949			
						Byggn.-grovarbetare	Byggn.-träarbetare	Murare	Målare
1882	67	135	165	[2] 120	91	3	1	—	—
1883	66	185	190	[2] 150	113	4	2	—	—
1884	65	230	230	187	127	5	4	2	—
1885—1889	60—64	1 705	1 440	1 123	953	76	58	1	19
1890—1894	55—59	2 395	1 875	844	1 230	188	66	6	31
1895—1899	50—54	3 515	2 415	969	1 347	286	136	13	40
1900—1904	45—49	4 575	2 745	1 314	1 727	432	217	13	71
1905—1909	40—44	5 375	3 230	1 856	2 697	561	270	34	120
1910—1914	35—39	4 700	3 395	1 963	2 905	718	333	47	140
1915—1919	30—34	3 060	2 180	1 518	2 448	658	313	56	142
1920—1924	25—29	2 250	1 490	1 113	2 042	780	303	60	179
1925	24	205	135	136	205	148	66	12	31
1926	23	200	150	112	170	136	68	15	31
1927	22	135	200	144	163	140	50	23	42
1928	21	115	130	127	157	39	20	6	31
1929	20	100	105	107	180	86	51	18	56
1930	19	85	135	101	162	64	43	30	80
1931	18	60	80	75	135	68	50	34	79
1932	17	35	25	32	58	31	34	14	44
1933	16		15	16	12	6	25	12	9
1934	15			7	4	3	7	7	4
Samtliga		**29 060**	**20 330**	**12 014**	**16 926**	**4 432**	**2 117**	**403**	**1 149**
Medelålder (median)		43·33	43·29	41·50	39·69	35·40	35·43	27·54	29·68

Åldersförhållandena är mycket olika på olika orter. För två av de berörda arbetarkategorierna, nämligen byggnadsträarbetare och murare, har en fördelning på tätortsgrupper utförts. Denna utvisar för träarbetarnas del, att i Stockholm endast 27 % var under 40 år, medan detta för den egentliga landsbygdens del var fallet med 58 %. I stort sett stiger procenttalet med avtagande agglomerationsgrad. För murarnas del är förhållandena likartade. I Stockholm var endast en tredjedel av murarna under 40 år, men på den egentliga landsbygden två tredjedelar. För tätortsgrupper mellan 200 och 100 000 invånare varierar procenttalet mellan 43 och 51.

Tabellen innehåller även uppgifter om antalet under 1949 i resp. förbund nytillkomna medlemmar. Någon möjlighet att utesluta eller särredovisa återinträdda har icke förelegat. Talen för de under 1949 inträdda visar för byggnadsgrovarbetare och byggnadsträarbetare en medianålder på 35 år och för murare och målare 28 resp. 30 år. En sådan medelålder för de nyinträdda måste, särskilt för de båda förstnämnda arbetarkategoriernas del, betecknas som ganska hög. Åldersfördelningen kan förväntas bli än ogynnsammare i framtiden, om icke rekryteringen av yngre arbetskraft förbättras.

[1] Uppräknade tal för de avdelningar undersökningen omfattat.
[2] Approximativa siffror.

B. L.

Arbetslöshet och understödsverksamhet i de erkända *arbetslöshetskassorna*[1]

Juli 1950

Den 1 juli 1950 har vissa ändringar i lagstiftningen om erkända arbetslöshetskassor trätt i kraft. Den övre gränsen för daghjälpsbeloppet (inkl. kristillägg), som tidigare var 7 kr, har höjts till 8 kr. Kristillägget om 75 öre, som sedan den 1 mars 1945 utgått för varje daghjälpsbelopp och helt bekostats av staten, har ersatts av ett fast *grundstatsbidrag* om 75 öre, som likaledes skall utgå av statsmedel för varje dag, för vilken daghjälp utges.

De erkända arbetslöshetskassorna hade vid redovisningsmånadens utgång ca 1 068 300 medlemmar, varav ca 886 200 män och 182 100 kvinnor.

För samtliga försäkrade i genomsnitt var arbetslöshetsprocenten för juli 1950, 2,6 mot 2,4 närmast föregående månad och 3,4 för juli 1949.

Beräknas arbetslöshetsprocenten för en tolvmånadersperiod, som successivt framflyttas för varje redovisningsmånad, erhålls följande procenttal för samtliga försäkrade i genomsnitt för hela perioden.

Arbetslöshetsprocent:	1949						1950						
	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	mars	april	maj	juni	juli
a) under angiven månad .	3·4	2·6	2·6	2·8	3·0	6·5	7·0	5·9	4·3	4·1	2·7	2·4	2·6
b) under en 12-månadersperiod med angiven månad som slutmånad . .	4·1	4·0	4·0	4·0	4·0	3·9	4·0	4·1	4·0	4·0	3·9	3·9	3·8

Antalet understödsdagar under juli 1950 utgjorde 79 259. Om varje redovisad arbetslöshetsvecka antas motsvara sex arbetslöshetsdagar, uppgick antalet arbetslöshetsdagar under samma månad till 654 678. Den på grundval härav beräknade understödsprocenten, dvs. antalet understödsdagar i procent av antalet arbetslöshetsdagar, var sålunda 12,1 mot 18,1 närmast föregående månad och 14,1 för juli 1949.

Av de erkända arbetslöshetskassorna utbetalades under juli 1950 ett sammanlagt understödsbelopp av 620 214 kr, varav 519 983 kr såsom daghjälp, 46 371 kr som barntillägg samt 53 860 kr som make- och husföreståndarinnetillägg. Per understödsdag i genomsnitt motsvarar detta ett daghjälpsbelopp (grundstatsbidraget inräknat) av 6,56 kr, under det att familjetilläggen tillhopa uppgår till 1,26 kr. Det genomsnittliga dagunderstödet under månaden utgjorde således 7,82 kr. Motsvarande belopp var för närmast föregående månad 6,13, 1,37 och 7,50 kr samt för juli 1949 resp. 6,36, 1,32 och 7,68 kr. Ökningen av det genomsnittliga daghjälpsbeloppet från 6,13 kr i juni till 6,56 kr i juli 1950 har till stor del uppkommit genom att en del kassor använt sig av möjligheten att höja daghjälpsbeloppet över den förut tillämpade övre gränsen, 7 kr.

Uppgifter för varje särskild kassa återfinnes i följande tabell.

[1] En redogörelse för uppläggningen av denna månadsstatistik lämnas i Soc. Medd. årg. 1942, sid. 322, och årg. 1944, sid. 773.

Arbetslöshet och understödsverksamhet i de erkända arbetslöshetskassorna. Juli 1950

Arbetslöshetskassa (och år för verksamhetens början)	Antal medlemmar[1]	Antal arbetslöshetsveckor[2]	Antal arbetslöshetsveckor i % av hela antalet veckor			Understödda dagar		Utbetalat understöd		
								under månaden		under närmast föreg. mån., kr
			under månaden	under närmast föreg. mån.	under löpande 12-mån.-per.	antal	i % av antalet arbetslöshetsdagar[3]	totalt, kr	därav familjetillägg, kr	
Beklädnadsarb. (1935)	37 489	5 213	3·5	2·2	3·5	**4 185**	13·4	**28 061**	1 521	25 776
Sadelmak. m. fl. »	5 782	1 452	6·3	3·5	5·1	**2 240**	25·7	**17 184**	1 848	9 617
Stenindustriarb. »	4 604	475	2·6	2·5	6·6	**32**	1·1	**228**	88	1 102
Handelsanst. m. fl. »	59 979	2 638	1·1	1·2	1·3	**2 120**	13·4	**17 720**	1 930	17 440
Sko- o. läderarb. »	11 933	1 419	3·0	1·5	2·7	**1 381**	16·2	**10 888**	1 531	8 141
Träindustriarb. (1936)	57 312	6 945	3·0	2·1	4·8	**8 175**	19·6	**65 796**	11 764	45 538
Musikernas m. fl. »	7 067	2 701	9·6	13·2	12·1	**2 214**	13·7	**14 639**	1 612	18 781
Lantarbetarnas »	43 668	7 151	4·1	2·7	5·6	**4 790**	11·2	**29 247**	6 189	61 812
Frisörernas . . . »	4 228	162	1·0	0·2	0·9	**0**	0·0	**0**	0	88
Livsmedelsarb. . (1937)	38 316	4 269	2·8	2·8	3·9	**3 091**	12·1	**24 555**	2 235	34 786
Textilarbetarnas »	46 652	6 723	3·6	1·1	1·7	**3 988**	9·9	**29 846**	2 416	15 244
Gjuteriarbetarnas (1938)	12 035	990	2·1	1·2	1·8	**1 802**	30·8	**16 373**	2 154	9 262
Gruvindustriarb. »	10 007	933	2·3	2·2	2·6	**876**	15·6	**5 485**	1 010	5 867
Handelstjänstem. (1940)	10 644	604	1·4	1·4	1·4	**418**	11·5	**3 315**	541	3 800
De kem.-tekn. arb. (1941)	13 915	1 170	2·1	1·5	1·5	**1 666**	23·7	**12 947**	2 039	4 711
Bleck- o. plåtslag. »	3 303	90	0·7	0·7	2·5	**71**	13·1	**646**	94	879
Försvarsv. civ.pers. »	19 097	688	0·9	0·8	1·0	**998**	24·2	**7 353**	1 067	6 748
Bryggeriarb. . . (1942)	7 336	316	1·1	1·0	1·6	**455**	24·0	**3 808**	406	3 541
Transportarb. . »	34 263	3 525	2·6	2·7	4·1	**5 067**	24·0	**44 729**	8 952	64 607
Metallindustriarb. »	212 963	[4]11 324	1·3	1·0	1·3	**11 587**	17·1	**100 212**	12 573	104 066
Bokbinderiarb. . »	10 812	162	0·4	0·3	0·4	**218**	22·4	**1 513**	156	1 296
Hotell- o. rest.-anst. »	21 174	1 468	1·7	1·8	2·2	**499**	5·7	**3 928**	439	7 823
Handelsresandenas »	545	[6] 0	0·0	0·2	0·3	**32**	—	**314**	68	369
Ind.-tjänstem. . »	57 622	1 244	0·5	0·7	0·6	**1 197**	16·0	**9 637**	1 587	12 199
Arbetsledarnas . »	25 090	[6] 8	0·0	0·3	0·1	**256**	—	**2 236**	469	3 815
Fabriksarb. . . (1943)	58 934	5 673	2·4	2·3	3·6	**4 618**	13·6	**29 593**	4 860	39 679
Elektrikernas . . »	18 016	574	0·8	0·9	1·6	**424**	12·3	**3 271**	651	6 527
Sjöfolkets . . . »	18 752	6 708	8·9	9·8	8·6	**306**	0·8	**2 158**	121	5 718
Målarnas . . . »	16 844	1 245	1·8	2·9	12·1	**193**	2·6	**1 614**	291	15 416
Vägarbetarnas . (1944)	15 648	3 310	5·3	6·4	8·7	**1 032**	5·2	**8 236**	2 834	18 106
Järnvägsmännens (1945)	27 376	360	0·3	0·4	1·4	**523**	24·2	**4 831**	1 037	12 292
Maskinbefälets . »	2 576	[6] 0	0·0	0·0	0·0	**37**	—	**222**	37	1 235
Teateranställdas (1946)	356	296	20·8	15·1	7·8	**368**	20·7	**2 634**	244	2 577
Typografernas . »	13 446	145	0·3	0·2	0·3	**48**	5·5	**453**	69	1 044
Byggnadsarb. . (1947)	107 737	18 216	4·2	5·0	9·4	**10 181**	9·3	**87 876**	17 879	172 604
Skogs-o.flottn.-arb. (1948)	[5] 20 447	[5] 8 393	[5] 10·3	11·1	15·7	**4 020**	8·0	**27 483**	9 343	67 807
Murarnas . . . (1949)	12 333	2 523	5·1	5·1	14·5	**151**	1·0	**1 233**	176	6 114
Summa	**1068301**	**109113**	2·6	2·4	3·8	**79 259**	12·1	**620 214**	**100 231**	**814 426**

[1] Månadsmedeltal.
[2] = antal veckor, för vilka avgiftsbefrielse meddelats på grund av uppgiven arbetslöshet.
[3] En arbetslöshetsvecka antages motsvara sex arbetslöshetsdagar.
[4] = 4/9 av det för juli och augusti redovisade antalet arbetslöshetsveckor.
[5] Preliminära siffror.
[6] Avgiftsbetalningsreglerna föranleder, att ej all arbetslöshet framträder i antalet arbetslöshetsveckor (-månader).

H. Sm

Tabeller till berättelserna över arbetsmarknaden

A. Arbetsförmedling [1]

Tab. 1. Översikt av verksamheten vid de olika arbetsförmedlingarna under september 1950

Arbetsförmedlingen i	Manliga avdeln.			Kvinnliga avdeln.			Tillsammans				Ansökningar per 100 led. pl.
	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Därav högst 1 veck. varakt.	
Stockholms stad .	14 490	13 569	9 810	11 321	16 412	8 681	25 811	29 981	18 491	13 212	86
Stockholms län . .	2 816	3 870	1 964	2 971	4 012	2 265	5 787	7 882	4 229	2 080	73
Uppsala län . . .	1 326	1 858	762	1 092	2 075	988	2 418	3 933	1 750	634	61
Södermanlands län	2 682	3 393	1 846	1 488	1 992	887	4 170	5 385	2 733	615	77
Östergötlands län .	5 027	5 613	3 159	2 525	3 499	1 579	7 552	9 112	4 738	2 400	83
Jönköpings län . .	2 409	3 105	1 852	2 502	3 023	1 886	4 911	6 128	3 738	2 280	80
Kronobergs län . .	2 255	2 303	1 669	1 357	1 582	1 013	3 612	3 885	2 682	1 582	93
Kalmar län . . .	3 394	3 954	2 881	1 965	2 089	1 544	5 359	6 043	4 425	2 706	89
Gotlands län . . .	304	493	212	217	259	112	521	752	324	78	69
Blekinge län . . .	1 782	1 709	1 354	1 570	1 501	1 202	3 352	3 210	2 556	1 077	104
Kristianstads län .	3 219	4 135	2 663	2 891	3 285	2 221	6 110	7 420	4 884	1 441	82
Malmö stad . . .	4 029	3 680	3 114	2 668	3 464	2 058	6 697	7 144	5 172	2 973	94
Malmöhus län i övr.	5 603	6 579	4 991	3 108	3 629	2 340	8 711	10 208	7 331	3 275	85
Hallands län . . .	2 024	2 135	1 735	1 515	1 983	1 112	3 539	4 118	2 847	1 859	86
Göteborgs stad . .	11 320	12 043	10 172	5 102	6 206	4 197	16 422	18 249	14 369	10 229	90
Gbg o. Boh. län i övr.	1 510	1 510	812	811	1 281	456	2 321	2 791	1 268	447	83
Älvsborgs län . .	2 625	2 665	1 399	1 789	2 545	1 016	4 414	5 210	2 415	406	85
Skaraborgs län . .	1 787	2 009	1 052	1 437	1 879	844	3 224	3 888	1 896	548	83
Värmlands län . .	2 727	3 450	1 961	1 800	1 739	1 160	4 527	5 189	3 121	1 191	87
Örebro län	2 922	3 416	2 006	2 010	2 783	1 552	4 932	6 199	3 558	995	80
Västmanlands län .	2 270	2 896	1 326	1 472	1 475	804	3 742	4 371	2 130	291	86
Kopparbergs län .	2 188	3 512	1 313	1 467	1 686	863	3 655	5 198	2 176	378	70
Gävleborgs län . .	4 247	4 887	3 342	2 382	2 430	1 888	6 629	7 317	5 230	3 253	91
Västernorrlands län	4 905	5 001	2 990	2 081	1 905	1 285	6 986	6 906	4 275	2 074	101
Jämtlands län . .	1 743	3 172	1 135	1 082	1 170	839	2 825	4 342	1 974	468	65
Västerbottens län .	3 677	3 413	2 748	2 080	2 262	1 692	5 757	5 675	4 440	2 443	101
Norrbottens län . .	3 603	4 592	2 638	1 697	1 436	1 006	5 300	6 028	3 644	677	88
Summa sept. 1950	**96 884**	**108 962**	**70 906**	**62 400**	**77 602**	**45 490**	**159 284**	**186 561**	**116396**	**59 712**	**85**
» aug. 1950	84 231	91 486	57 785	49 171	69 999	33 895	133 402	161 485	91 680	39 181	83
» sept. 1949	105253	91 202	69 331	65 869	81 364	49 451	171 122	172 566	118782	60 834	99
» » 1948	99 262	103 034	71 284	62 260	85 990	49 683	161 522	189 024	120967	61 182	85
» » 1947	97 779	117 367	75 685	61 400	86 745	48 506	159 179	204 112	124191	58 068	78

[1] En arbetssökande person anses göra en ansökning om arbete varje månad han besöker arbetsförmedlingen. Därest han anvisas arbete och efter dettas avslutande återkommer till kontoret under samma månad, räknas han dock ha gjort förnyad ansökning. En och samma arbetssökande person kan sålunda motsvaras av flera arbetsansökningar under samma månad.

En del av platserna inom ett yrke kan besättas med sökande från annan yrkesgrupp. Till följd härav kan de tillsatta platserna inom en yrkesgrupp överstiga antalet sökande i samma grupp.

Tab. 2. Översikt av verksamheten inom olika yrkesgrupper under september 1950

Yrkesgrupper	Manliga avdeln.			Kvinnliga avdeln.			Tillsammans				
	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Arb.	Ans.	L. p.	T. p.	Därav 1 v.
Jordbruk o. skogsbruk	9 055	18 048	5 652	330	631	441	8 645	9 385	18 679	6 093	866
Jordbruk	5 633	8 224	4 137	237	564	407	5 409	5 870	8 788	4 544	761
Trädgårdsskötsel	510	518	359	91	67	34	466	601	585	393	100
Fiske	98	7	3	—	—	—	91	98	7	3	—
Skogsbruk	2 814	9 299	1 153	2	—	—	2 679	2 816	9 299	1 153	5
Industri o. hantverk	28 328	36 688	18 355	4 547	10 866	2 979	28 500	32 875	47 554	21 334	562
Malmbr. o. metallind.	7 822	13 591	4 320	511	1 300	419	6 944	8 333	14 891	4 739	21
Jord- o. stenind.	792	1 099	416	92	156	64	826	884	1 255	480	3
Träindustri	1 821	2 210	867	47	63	45	1 645	1 868	2 273	912	28
Pappers- o. graf. ind.	667	1 458	537	291	622	179	841	958	2 080	716	15
Livsmedelsindustri	1 633	1 661	944	652	1 289	397	1 978	2 285	2 950	1 341	99
Textil- o. bekl.-ind.	790	1 324	433	2 455	6 099	1 517	2 810	3 245	7 423	1 950	86
Läder-, hår- o. gummiindustri	783	730	285	383	891	217	1 053	1 166	1 621	502	1
Kemisk-teknisk ind.	177	481	270	116	446	141	260	293	927	411	3
Byggnadsverksamhet	13 810	14 089	10 259	—	—	—	12 110	13 810	14 089	10 259	353
Kraft- o. vattenverk	33	45	24	—	—	—	33	33	45	24	3
Samfärdsel	17 582	21 012	19 285	575	227	142	10 805	18 157	21 239	19 427	14 209
Landtransp. Luftfart	10 668	17 268	15 967	387	138	67	5 322	11 055	17 406	16 034	14 061
Sjöfart	6 914	3 744	3 318	188	89	75	5 483	7 102	3 858	3 393	148
Handel	5 673	6 216	4 432	11 805	13 940	8 338	12 052	17 478	20 156	12 770	6 773
Affärsverksamhet	1 676	1 113	396	3 188	2 708	1 315	4 676	4 864	3 821	1 711	43
Lagerarbete	1 710	2 080	1 424	282	539	338	1 430	1 992	2 619	1 762	311
Bank- o. försäkringsv.	104	70	35	30	6	6	134	134	76	41	—
Hotell, rest., storhush.	2 183	2 953	2 577	8 305	10 687	6 679	5 812	10 488	13 640	9 256	6 419
Förvaltn. o. fria yrken	12 119	6 759	5 459	6 161	5 154	3 027	14 210	18 280	11 913	8 486	4 219
Allmän tjänst	591	180	110	22	7	7	524	613	187	117	—
Socialvård	58	36	24	100	139	83	139	158	175	107	—
Tekniska arbetsområ.	3 150	1 124	489	212	132	62	3 204	3 362	1 256	551	6
Kontorsarbete	1 999	1 001	530	4 169	3 800	1 885	6 026	6 168	4 801	2 415	61
Undervisning m. m.	527	366	304	733	595	510	1 198	1 260	961	814	39
Konstnärlig verks.	5 794	4 052	4 002	925	481	480	3 119	6 719	4 533	4 482	4 113
Hälso- o. sjukvård	176	230	88	2 649	2 608	1 304	2 481	2 825	2 838	1 392	103
Husligt arbete	12	70	56	19 415	31 649	17 373	11 231	19 427	31 719	17 429	11 718
Genomgående yrken, div. arb.	9 268	9 540	7 243	1 617	1 949	1 328	6 846	10 885	11 489	8 571	4 742
Genomgående yrken	3 866	4 941	2 825	1 606	1 939	1 320	3 747	5 472	6 880	4 145	1 214
Diversearbete	5 402	4 599	4 418	11	10	8	3 099	5 413	4 609	4 426	3 528
Annat arbete	14 671	10 399	10 336	15 301	10 578	10 558	26 596	29 972	20 977	20 894	16 520
Extra skördehjälp m. m.	8 316	10 310	10 259	8 818	10 540	10 522	14 653	16 629	20 850	20 781	16 520
Elevpraktikarbete	220	89	77	37	38	36	149	257	127	113	—
Utan avsl. utbildn.	6 135	—	—	6 951	—	—	11 794	13 086	—	—	—
Summa	96 884	108962	70 906	62 400	77 602	45 490	121 366	159284	186564	116396	59 712
Därav under 18 år	15 696	16 674	13 045	16 411	16 166	13 121	28 720	32 107	32 840	26 166	14 817

Tab. 3. Förhållandet mellan tillgång och efterfrågan på arbetskraft under september och augusti 1950 samt september 1949

Huvudgrupper	Ansökningar på 100 lediga platser									Tillsatta platser på 100 lediga sept. 1950		
	Manliga			Kvinnliga			Tillsammans					
	Sept. 1950	Aug. 1950	Sept. 1949	Sept. 1950	Aug. 1950	Sept. 1949	Sept. 1950	Aug. 1950	Sept. 1949	Män	Kv.	Tills.
Jordbruk o. skogsbruk	50	56	98	52	48	55	50	56	95	31	70	33
Jordbruk, trädg.sk. o. fiske	71	76	87	52	48	55	70	74	84	51	70	53
Skogsbruk	30	37	130	·	—	·	30	37	130	12	—	12
Industri o. hantverk	77	78	107	42	42	46	69	69	91	50	27	45
Samfärdsel	84	94	108	253	155	246	85	95	110	92	63	91
Handel	91	86	102	85	65	86	87	71	91	71	60	63
Husligt arbete	·	·	·	61	59	60	61	59	59	·	55	55
Samtliga	**89**	**92**	**115**	**80**	**70**	**81**	**85**	**83**	**99**	**65**	**59**	**62**
Därav under 18 år	94	84	99	102	95	98	98	89	98	78	81	80

Tab. 4. Verksamheten inom vissa yrkesgrupper under september och augusti 1950 samt september 1949

Yrkesgrupper	Ansökningar om arbete			Lediga platser			Tillsatta platser		
	Sept. 1950	Aug. 1950	Sept. 1949	Sept. 1950	Aug. 1950	Sept. 1949	Sept. 1950	Aug. 1950	Sept. 1949
Lantarbetare	5 870	4 609	6 871	8 788	6 257	8 402	4 544	3 076	5 204
Skogsarbetare	2 816	2 574	3 567	9 299	6 909	2 750	1 153	1 103	1 112
Gruvarbetare	186	168	147	276	210	206	120	114	57
Järn- och metallverksarbetare	591	561	553	1 342	1 282	1 486	455	432	573
Gjuteriarbetare	517	623	512	953	898	707	342	331	352
Verktygsarbetare	224	244	237	450	421	401	83	70	86
Maskinarbetare	1 593	1 862	1 721	2 738	2 577	2 363	853	933	829
Filare o. maskinuppsättare	480	523	491	733	662	569	213	211	201
Övriga metallarbetare	4 742	4 835	5 198	8 399	8 141	6 636	2 673	2 724	2 527
Torvindustriarbetare	38	46	133	46	73	105	8	28	30
Stenindustriarbetare	312	298	480	200	198	128	45	43	46
Sågverks- o. brädgårdsarbetare	693	715	881	755	837	637	375	422	402
Pappersmassefabriksarbetare	218	216	318	459	443	273	214	206	190
Pappersbruksarbetare	242	214	181	577	549	337	169	141	132
Kvarnarbetare	93	137	80	81	84	121	36	36	88
Bageri- o. konditoriarbetare	1 193	826	1 106	866	1 066	748	364	403	403
Sockerindustriarbetare	119	64	72	613	219	381	356	122	233
Textilarbetare	1 182	1 109	1 272	2 915	2 885	3 321	720	640	784
Beklädnadsarbetare	1 606	1 735	1 708	3 531	3 621	3 415	953	870	902
Skofabriksarbetare	444	551	435	663	667	593	207	219	201
Byggnadsträarbetare	3 257	3 073	5 008	3 218	3 266	3 329	2 486	2 473	3 043
Murare	897	905	1 067	1 276	1 366	1 129	731	826	876
Målare	661	388	736	638	697	642	353	267	363
Rörarbetare o. elektriska montörer	862	881	904	905	951	731	405	426	439
Byggnadsgrovarbetare	5 557	5 296	6 444	5 807	5 534	5 749	4 542	4 388	5 069
Sjöfolk	7 102	7 362	6 846	3 833	4 653	3 535	3 393	4 192	3 294
Kontorspersonal	6 168	5 193	6 564	4 801	5 137	3 703	2 415	2 084	1 972
Lärare	1 115	2 518	949	922	2 005	878	780	1 731	733
Hembiträden	3 529	3 108	3 804	10 159	10 190	10 463	2 224	1 790	2 195
Tillfällig hemhjälp	9 997	9 644	10 409	17 529	16 148	18 493	13 348	11 955	13 626

Tab. 5. Verksamheten inom olika yrkesgrupper vid de särskilda arbetsförmedlingarna under sept. 1950

A = ansökningar, L = lediga platser, T = tillsatta platser.

Arbetsförmedlingen i	A	L	T	A	L	T	A	L	T	A	L	T	A	L	T
	Jordbruk, trädg.-skötsel o. fiske			Skogsbruk			Malmbrytning o. metallindustri			Trä- o. pappers-industri			Byggnadsverk-samhet		
Stockholm . .	48	13	6	1	—	—	1 267	2 038	509	246	461	107	1 116	813	493
Stockholms l.	532	613	348	73	179	27	346	1 000	224	89	126	41	617	732	400
Uppsala l. . .	219	241	91	19	311	7	130	370	117	59	83	23	300	363	227
Södermanl. l.	470	511	224	46	64	16	484	1 226	390	107	146	54	520	649	467
Östergötl. l .	598	940	325	46	48	5	361	1 019	196	151	168	47	521	463	299
Jönköpings l.	154	235	75	28	23	13	216	539	153	153	227	65	309	509	274
Kronobergs l.	290	193	95	47	94	19	103	167	73	124	192	92	277	345	245
Kalmar l. . .	236	401	172	35	68	8	199	359	169	163	179	84	357	505	332
Gotlands l. .	46	81	55	—	—	—	20	16	11	1	11	1	39	81	38
Blekinge l. .	92	134	67	9	69	8	142	219	96	44	25	5	290	213	181
Kristianst. l.	393	1 211	505	25	1	—	99	260	83	100	170	66	304	384	244
Malmö . . .	288	136	118	2	1	1	315	476	237	68	133	69	258	202	165
Malmöh. l. i ö.	792	1 946	1 431	12	3	1	313	470	173	100	169	87	508	530	347
Hallands l. .	193	272	147	17	2	—	127	176	108	40	33	10	207	233	190
Göteborg . .	232	79	52	27	—	—	1 089	1 410	313	232	211	107	1 180	760	580
Gbg Boh. l. i ö.	78	66	20	16	1	1	132	245	120	82	270	57	296	322	196
Älvsborgs l. .	215	173	95	50	46	15	416	583	170	96	180	53	488	621	443
Skaraborgs l.	298	387	117	14	28	5	219	342	132	99	147	60	227	247	168
Värmlands l.	133	137	48	143	775	108	263	365	158	88	229	90	531	563	419
Örebro l. . .	175	287	159	49	197	14	324	567	182	62	142	42	448	506	353
Västmanl. l. .	282	317	140	70	130	39	597	1 237	400	84	80	16	492	410	306
Kopparbergs l.	101	77	33	226	1 168	171	411	799	242	73	133	63	499	677	431
Gävleborgs l.	91	744	503	109	727	84	204	420	182	106	167	57	547	505	424
Västernorrl. l.	151	51	27	306	1 310	92	226	264	124	241	288	128	1 185	942	813
Jämtlands l. .	101	52	32	178	1 970	122	70	50	15	25	24	9	632	535	472
Västerb. l. . .	193	43	20	438	553	178	87	79	36	90	189	119	722	726	657
Norrbottens l.	168	40	35	830	1 531	219	173	195	126	103	170	76	940	1 253	1 095
Summa	**6 569**	**9 380**	**4 940**	**2 816**	**9 299**	**1 153**	**8 333**	**14891**	**4 739**	**2 826**	**4 353**	**1 628**	**13810**	**14089**	**10259**

	Övriga industri-grupper			Samfärdsel o. handel			Förvaltning o. fria yrken			Sjukvård o. husligt arbete			Annat arbete		
Stockholm . .	702	1 358	356	10080	12610	9 638	4 139	2 798	1 530	4 356	7 706	4 117	3 856	2 184	1 735
Stockholms l.	184	537	126	482	635	293	202	130	52	911	2 040	971	2 351	1 890	1 747
Uppsala l. . .	176	333	88	354	492	189	289	209	136	426	905	334	446	626	538
Södermanl. l.	208	389	128	648	835	575	357	217	114	500	863	353	830	485	412
Östergötl. l. .	517	1 081	242	1 359	1 977	1 573	1 649	864	669	1 042	1 789	875	1 308	763	507
Jönköpings l.	255	576	130	447	555	299	213	186	106	682	1 000	465	2 454	2 278	2 158
Kronobergs l.	184	300	137	266	276	147	554	463	432	361	625	265	1 406	1 230	1 177
Kalmar l. . .	164	335	127	622	622	404	250	241	177	444	591	307	2 889	2 742	2 645
Gotlands l. .	55	144	30	110	186	73	50	17	13	81	162	61	119	54	42
Blekinge l. .	170	148	102	552	636	575	222	131	106	540	668	479	1 291	967	937
Kristianst. l.	251	422	129	522	796	430	295	188	106	593	878	322	3 528	3 110	2 999
Malmö . . .	465	748	340	2 441	2 165	1 989	762	589	423	1 031	1 855	1 108	1 067	889	722
Malmöh. l. i ö.	595	1 007	528	2 002	1 963	1 595	509	378	287	970	1 501	795	2 910	2 241	2 087
Hallands l. .	232	532	131	374	407	262	181	87	58	345	684	253	1 823	1 742	1 688
Göteborg . .	727	938	325	6 717	8 606	8 023	2 012	1 142	771	2 305	3 147	2 475	1 901	1 956	1 723
Gbg Boh. l. i ö.	438	771	132	381	341	249	203	115	87	300	466	258	395	194	148
Älvsborgs l. .	669	1 438	400	658	589	344	531	272	180	599	974	449	692	334	266
Skaraborgs l.	273	738	144	385	385	218	346	141	77	523	738	304	840	735	671
Värmlands l.	159	250	141	554	487	352	944	760	666	834	1 003	620	878	620	519
Örebro l. . .	408	881	279	549	561	239	1 352	798	678	607	1 061	552	958	1 199	1 060
Västmanl. l. .	180	221	97	563	589	333	373	220	146	579	762	374	522	405	279
Kopparbergs l.	178	300	115	451	530	241	314	166	103	611	874	425	791	474	352
Gävleborgs l.	211	342	221	1 435	1 212	968	1 411	1 205	1 138	745	848	555	1 770	1 147	1 098
Västernorrl. l.	196	133	61	1 671	1 576	1 292	455	224	142	909	1 022	629	1 646	1 096	967
Jämtlands l. .	66	68	43	357	318	249	151	74	52	336	509	267	909	742	713
Västerb. l. .	138	146	100	905	864	766	219	149	110	725	1 002	574	2 240	1 924	1 880
Norrbottens l.	105	85	56	750	1 182	881	297	199	127	897	934	634	1 037	439	395
Summa	**7 906**	**14221**	**4 708**	**35635**	**41395**	**32197**	**18280**	**11913**	**8 486**	**22252**	**34557**	**18821**	**40857**	**32466**	**29465**

B. Sysselsättning

Tab. 6. Sysselsatta arbetare i slutet av september 1950 i jämförelse med slutet av augusti 1950 (inom företag med uppgifter vid båda rapporttillfällena)

Näringsgrenar	Antal redovisade företag	Antal i september 1950 anställda arbetare (exkl. permitterade)			Indextal (aug. 1950 = 100)[1]				Antal arbetare i %, som var frånvarande på grund av	
					Anställda arbetare (exkl. permitterade)			I arbete varande arb.		
		Män	Kvinnor	S:a	Män	Kvinnor	S:a		arbetsbrist	andra orsaker
Malmbrytning o. metallind.	1 911	201 327	14 702	216 029	100·6	103·4	100·8	100·3	0·2	7·1
Gruvor o. anrikningsverk	49	9 630	126	9 756	100·8	·	100·9	100·5	—	6·2
Järn-, stål- o. kopparverk	50	30 746	751	31 497	100·7	104·2	100·8	101·1	—	7·7
Järn- o. stålmanufaktur	344	20 881	2 444	23 325	101·0	103·4	101·3	100·5	0·1	6·2
Mekaniska verkstäder	741	82 063	3 496	85 559	100·4	103·9	100·6	99·9	0·3	7·0
Reparationsverkstäder	263	6 648	26	6 674	101·1	·	101·1	100·3	—	6·0
Skeppsvarv	68	19 127	2	19 129	99·6	·	99·6	99·7	0·1	8·9
Elektroteknisk industri	144	22 075	5 859	27 934	101·0	103·3	101·5	101·1	·	7·2
Annan metallindustri	252	10 157	1 998	12 155	101·4	102·6	101·6	100·3	0·2	7·1
Jord- o. stenindustri	539	25 051	2 406	27 457	98·5	100·0	98·6	98·8	0·3	5·0
Kolgruvor	13	744	1	745	98·5	·	98·5	101·5	—	7·4
Torvindustri	47	534	11	545	85·7	·	82·7	84·0	0·2	3·5
Stenindustri	119	4 073	10	4 083	98·8	·	98·6	98·9	1·0	3·9
Kalk- o. kritbruk	34	1 533	26	1 559	100·6	·	100·6	100·4	—	6·0
Cementfabriker	8	1 679	31	1 710	99·9	·	99·9	101·9	—	4·1
Cementvarufabriker	79	2 388	46	2 434	100·8	·	100·7	100·3	0·3	5·5
Tegelbruk	136	5 631	122	5 753	95·1	·	95·0	95·3	0·2	5·5
Porslins-, kakel- o. lergodsf.	20	3 871	1 666	5 537	100·1	102·5	100·8	100·6	·	4·6
Glasindustri	58	3 931	476	4 407	100·5	103·9	100·8	100·5	·	5·4
Annan jord- o. stenindustri	25	667	17	684	99·9	·	99·0	98·0	0·4	7·0
Träindustri	1 032	37 589	1 181	38 770	98·8	101·7	98·8	98·4	0·2	4·6
Sågverk o. hyvlerier	376	16 559	208	16 767	96·9	101·5	97·0	97·0	0·4	4·6
Låd- o. wallboardfabriker	42	3 694	162	3 856	101·7	·	101·8	100·5	—	5·5
Byggnadssnickerifabriker	158	6 215	78	6 293	99·1	·	99·0	98·0	·	4·6
Möbelfabriker	285	6 920	223	7 143	100·7	103·2	100·8	99·9	0·1	3·7
Svarveri- o. skidfabriker	88	2 527	182	2 709	100·0	·	100·3	99·6	0·1	4·8
Annan trävaruindustri	83	1 674	328	2 002	100·2	100·0	100·2	100·7	0·1	4·7
Pappers- o. grafisk ind.	610	46 911	7 515	54 426	100·2	101·3	100·3	102·0	·	6·4
Pappersmassefabriker	62	16 975	291	17 266	100·1	114·1	100·3	102·3	—	6·3
Pappersbruk o. pappfabr.	66	14 630	2 247	16 877	100·8	99·8	100·6	101·0	·	7·0
Papp- o. pappersvaruind.	94	1 845	1 388	3 233	100·7	101·9	101·2	101·0	0·1	5·4
Grafisk industri	388	13 461	3 589	17 050	99·7	101·2	100·0	102·9	—	6·2
Livsmedelsindustri	937	28 117	11 714	39 831	100·0	103·3	101·0	103·2	0·1	6·9
Kvarnar	46	1 351	210	1 561	101·2	111·1	102·4	104·7	—	5·6
Bageriindustri	222	4 809	2 382	7 191	98·5	100·5	99·2	101·0	0·1	6·4
Sockerindustri	24	3 256	382	3 638	116·7	109·5	115·9	116·5	0·1	5·3
Choklad- o. konfektind.	72	1 857	3 133	4 990	102·2	112·6	108·5	108·5	·	6·9
Mejeriindustri	78	3 184	384	3 568	98·3	98·5	98·3	101·2	—	8·9
Slakterier o. charkuterier	163	5 639	1 112	6 751	99·5	103·2	100·1	103·0	·	6·5
Fiskber.-anst. o. konservf.	67	1 056	1 617	2 673	101·1	103·7	102·6	105·5	0·9	5·9
Margarinindustri	12	442	160	602	98·0	·	98·2	97·2	—	7·8
Bryggerier o. läskedrycksf.	187	5 155	1 030	6 185	93·3	86·1	92·0	96·4	0·3	7·8
Tobaksfabriker	8	466	917	1 383	100·0	100·9	100·6	100·2	—	10·1
Annan livsmedelsindustri	58	902	387	1 289	101·5	107·2	103·1	104·3	0·7	6·2

[1] Indextal har ej beräknats för grupper om mindre än 200 arbetare.

TAB 6 (forts.). SYSSELSATTA ARBETARE I SLUTET AV SEPTEMBER 1950

Näringsgrenar	Antal redovisade företag	Antal i september 1950 anställda arbetare (exkl. permitterade)			Indextal (aug. 1950 = 100)				Antal arbetare i %, som var frånvarande på grund av	
					Anställda arbetare (exkl. permitterade)			I arbete varande arb.		
		Män	Kvinnor	S:a	Män	Kvinnor	S:a		arbetsbrist	andra orsaker
Textil- o. beklädnadsind. .	**961**	**30 649**	**49 427**	**80 076**	**100·9**	**102·8**	**102·1**	**102·3**	·	**5·3**
Ylleindustri	83	6 231	5 740	11 971	100·8	103·1	101·9	102·2	·	5·5
Bomullsindustri	57	8 291	6 527	14 818	99·8	102·1	100 8	100·9	—	6·2
Linne- o. juteindustri . .	12	1 462	1 421	2 883	101·4	100·9	101·1	101·4	—	7·0
Trikåfabriker	150	2 846	7 522	10 368	101·9	102·1	102·0	102·3	·	5·4
Sömnadsindustri	457	5 849	22 991	28 840	101·1	103·2	102·7	103·1	·	4·8
Hatt- o. mössfabriker . .	36	376	1 190	1 566	102·2	105·9	105·0	104·9	0·5	4·3
Annan hithörande industri	166	5 594	4 036	9 630	101·5	102·9	102·1	102·2	·	4·7
Läder-, hår- o. gummiv.-ind.	**358**	**14 603**	**7 418**	**22 021**	**100·5**	**103·4**	**101·5**	**101·8**	·	**5·5**
Garverier	33	2 733	215	2 948	98 4	120·1	99·7	101·1	0·1	6·9
Päls- o. skinnvarufabr. .	78	1 061	937	1 998	102·5	105·5	103·9	103·5	—	4·6
Skoindustri	133	4 443	3 033	7 476	100·3	101·1	100·6	100·8	—	4·1
Andra lädervarufabriker .	56	1 090	662	1 752	99·5	105·2	101·6	101·8	0·1	4·4
Gummivarufabriker . . .	13	4 486	2 325	6 811	101·7	103·4	102·8	102·7	—	7·0
Annan hithörande industri	45	790	246	1 036	101·9	107·0	103·1	102 8	—	4·3
Kemisk-teknisk industri .	**290**	**14 778**	**3 964**	**18 742**	**100·4**	**106·5**	**101·6**	**102·4**	·	**7·9**
Färg-, olje- o. parfymfabr.	110	3 899	1 298	5 197	100·3	107·0	101·9	102·5	0·1	6·4
Sprängämnesfabriker . .	6	1 301	504	1 805	100·3	102·9	101·0	101·7	—	7·9
Tändsticksfabriker . . .	7	1 098	775	1 873	99·8	102·1	100·8	100·5	—	9·8
Annan kemisk-tekn. ind. .	167	8 480	1 387	9 867	100·6	110·0	101·8	102·9	·	8·2
Samtl. industrigrupper	**6 638**	**399 025**	**98 327**	**497 352**	**100·2**	**102·9**	**100·7**	**100·9**	**0·1**	**6·4**
Statl. verk o. byggnadsarb.	**251**	**53 225**	**1 738**	**54 963**	**99·5**	**101·9**	**99·6**	**100·9**	**0·3**	**7·7**
Mek. o. elektr. verkstäder	91	12 513	428	12 941	100·4	103·6	100·5	100·5	—	9·2
Skeppsvarv	3	3 107	28	3 135	100·3	·	100 3	99·9	—	12·3
Beklädn.verkst., förråd o. d.	61	926	689	1 615	98·9	103·0	100·6	101·2	—	5·8
Sprängämnesfabriker . .	2	305	247	552	*100·3*	*99·6*	*100·0*	*100·2*	—	*6·2*
Byggnads- o. anläggn.-arb.	94	36 374	346	36 720	99·1	99·4	99·1	101·2	0·4	6·9

Tab. 7. Förändringen i antalet industriarbetare september 1949—september 1950. Indextal (uträknade enligt kedjemetod)

Industrigrupper	1949				1950							
	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	mars	april	maj	juli	aug.	sept.
Malmbrytning o. metallind. .	100·0	100·7	101·4	100·9	101·5	101·6	101·9	101·4	100·2	99·7	99·5	100·3
Jord- och stenindustri . . .	100·0	96·9	96·3	93·8	91·5	91·9	93·6	96·3	99·2	99·3	98·2	96·8
Träindustri	100·0	99·6	99·0	95·1	95·4	97·7	100·4	103·2	104·4	103·6	102·5	101·3
Pappers- o. grafisk industri .	100·0	100·6	101·0	100·7	100·5	101·3	101·6	101·3	101·1	101·6	101·3	101·6
Livsmedelsindustri	100·0	104·8	104·8	96·7	95·2	95·9	96·1	95·7	96·2	99·0	97·3	98·3
Textil- o. beklädnadsind. . .	100·0	101·3	102·3	101·1	101·2	102 1	101·9	101·3	99·7	97·5	97·2	99·2
Läder-, hår- o. gummivaruind.	100·0	100·4	101·2	99·9	99·7	99·2	99·8	99·0	97·7	95·7	96·4	97·8
Kemisk-teknisk industri . .	100·0	101·6	102·0	99·5	100·2	101·1	102·2	101·9	101·0	101·3	101·5	103·1
Samtliga industrigrupper	**100·0**	**100 8**	**101·3**	**99·6**	**99·6**	**100·2**	**100·7**	**100·6**	**100·0**	**99·5**	**99·1**	**99·8**

C. Arbetslöshet

Tab. 8. Arbetslösheten inom fackförbunden den 31 augusti 1950

Fackförbund	Redovisade avdelningar	Redovisade medlemmar		Arbetslösa			Föregående månad		
		Samtliga	Därav kvinnor	Samtliga Antal	Samtliga %	Därav kvinnor	Medlemmar	Därav arbetslösa	%
Beklädnadsarbetareförb. .	145	34 969	28 124	**347**	**1·0**	285	35 446	436	1·2
Bleck- o. plåtslagareförb.	65	3 307	—	**10**	**0·3**	—	3 313	12	0·4
Bokbindareförbundet . .	68	10 907	6 113	**39**	**0·4**	18	10 956	49	0·4
Bryggeriindustriarb.-förb.	116	7 909	1 628	**75**	**0·9**	18	7 894	66	0·8
Byggnadsarbetareförb. .	597	104 859	1 085	**1 887**	**1·8**	136	105 320	2 205	2·1
Grovarbetare		49 956	1 085	**776**	**1·6**	186	49 632	913	1·8
Träarbetare		40 567	—	**1 049**	**2 6**	—	41 379	1 201	2·9
Rörarbetare		14 336	—	**62**	**0·4**	—	14 309	91	0·6
De förenade förbunden .	67	14 349	3 837	**111**	**0·8**	46	14 289	158	1·1
Elektrikerförbundet . .	153	17 650	3	**84**	**0·5**	—	17 794	94	0·5
Fabriksarbetareförbundet	518	57 607	11 346	**565**	**1·0**	239	58 405	726	1·2
Byggnadsämnesind.-arb.	266	17 623	1 297	**130**	**0·7**	33	17 963	155	0·9
Glasbruksarbetare . .	45	4 846	376	**54**	**1·1**	24	4 924	72	1·5
Sockerfabriksarbetare .	19	3 752	531	**65**	**1·7**	15	3 891	68	1·7
Övriga arbetare . . .	188	31 386	9 142	**316**	**1·0**	167	31 627	431	1·4
Gjutareförbundet . . .	130	11 807	71	**112**	**0·9**	3	11 713	151	1·3
Gruvindustriarbetareförb.	61	10 501	124	**94**	**0·9**	1	10 541	134	1·3
Handelsarbetareförb. . .	285	64 793	26 980	**716**	**1·1**	290	64 817	778	1·2
Kommunalarbetareförb. .	511	81 052	32 669	**1 556**	**1·9**	1 400	82 227	2 625	3·2
Lantarbetareförbundet .	796	45 603	2 978	**1 614**	**3·5**	991	45 686	1 752	3·8
Litografförbundet . . .	25	3 873	181	**10**	**0·3**	3	3 883	12	0·3
Livsmedelsarbetareförb. .	143	38 301	10 210	**497**	**1·3**	258	38 426	444	1·2
Metallindustriarb.-förb. .	345	213 652	14 686	**1 998**	**0·9**	259	216 233	2 007	0·9
Järnbruksarbetare . .	*56*	*40 213*	*1 344*	**247**	**0·6**	*23*	*40 398*	219	0·5
Verkstadsarbetare . . .	289	173 439	13 342	**1 751**	**1·0**	236	175 835	1 788	1·0
Murareförbundet	192	13 404	—	**214**	**1·6**	—	13 539	237	1·8
Målareförbundet[1]	218	10 003	—	**108**	**1·1**	—	17 690	278	1·6
Pappersindustriarb.-förb.	136	38 107	2 245	**220**	**0·6**	128	39 230	283	0·7
Sadelm.- o. tapetseraref. .	78	5 778	1 496	**72**	**1·2**	34	5 682	136	2·4
Sko- o. läderindustriarb.-f.	76	12 078	4 498	**55**	**0·5**	20	12 213	88	0·7
Stenindustriarbetareförb.	141	5 224	2	**73**	**1·4**	—	5 269	73	1·4
Textilarbetareförbundet .	120	46 801	23 790	**263**	**0·6**	178	46 900	369	0·8
Tobaksindustriarb.-förb.	11	1 561	1 078	**22**	**1·4**	21	1 693	21	1·2
Transportarbetareförb. .	263	40 492	3 965	**891**	**2 2**	19	40 468	751	1·9
Träindustriarbetareförb. .	553	56 072	1 202	**523**	**0·9**	49	57 516	775	1·3
Typografförbundet . . .	108	13 445	422	**13**	**0·1**	—	13 446	9	0·1
Vägarbetareförbundet . .	262	15 444	—	**444**	**2·9**	—	15 823	409	2·6
Summa	**6 183**	**979 548**	**178 733**	**12 613**	**1·3**	**4 396**	**996 412**	**15 078**	**1·5**
Byggnadsfacken[2] . . .	—	—	—	—	**1·9**	—	—	—	2·2

[1] Augustisiffrorna preliminära.
[2] Grov- o. träarbetare, murare o. målare.

Tab. 9. Antal arbetslösa i olika fackförbund i procent av det redovisade medlemsantalet 31/8 1949—31/8 1950

Fackförbund	31/8	30/9	31/10	30/11	31/12	31/1	28/2	31/3	30/4	31/5	30/6	31/7	31/8
Beklädnadsarbetareförb. . . .	0·7	0·8	0·7	0·7	3·5	2·4	1·4	0·9	1·0	0·9	1·5	1·2	1·0
Bleck- och plåtslagareförb. . .	0·5	0·6	0·7	0·9	4·8	2·3	3·7	2·3	1·4	0·6	0·4	0·4	0·3
Bokbindareförbundet	0·6	0·8	0·8	0·6	0·7	0·8	1·1	1·1	0·9	0·4	0·4	0·4	0·4
Bryggeriindustriarbetareförb. .	1·0	1·2	1·7	1·6	1·9	1·7	1·6	1·4	1·2	0·9	1·0	0·8	0·9
Byggnadsarbetareförb.	3·3	3·4	4·4	5·7	11·6	12·9	12·5	8·5	5·7	3·4	2·5	2·1	1·8
Grovarbetare	2·6	2·7	3·7	4·9	10·1	11·2	10·2	6·1	4·0	2·2	2·0	1·8	1·6
Träarbetare	5·0	5·1	6·5	8·0	15·9	17·8	17·7	12·1	8·0	5.2	3·7	2·9	2·6
Rörarbetare	0·8	0·6	0·7	1·5	4·2	4·5	5·6	6·0	5·0	2·6	1·0	0·6	0·4
De förenade förbunden . . .	0·8	0·6	0·6	0·5	1·4	1·4	1·2	1·2	1·2	0·9	0·9	1·1	0·8
Elektrikerförbundet	0·8	0·7	0·8	0·8	1·9	1·7	1·8	2·0	1·4	1·0	0·6	0·5	0·5
Fabriksarbetareförb.	1·1	1·2	1·3	1·8	4·4	4·5	4·3	2·9	2·1	1·7	1·4	1·2	1·0
Byggnadsämnesind.-arbetare .	1·1	1·4	1·9	2·9	6·3	7·1	6·6	3·9	2·1	1·1	1·4	0·9	0·7
Glasbruksarbetare	1·3	0·9	0·6	1·1	4·1	1·8	1·2	1·1	1·3	1·3	1·4	1·5	1·1
Sockerfabriksarbetare . . .	1·8	1·1	0·6	1·1	8·6	11·9	11·6	6·6	4·3	2·8	2·4	1·7	1·7
Övriga	1·0	1·0	1·1	1·4	2·8	2·6	2·4	2·1	2·0	2·0	1·2	1·4	1·0
Gjutareförbundet	0·9	1·0	0·9	1·1	1·6	1·2	1·1	1·3	1·0	0·9	1·0	1·3	0·9
Gruvindustriarbetareförb. . .	1·1	1·3	1·3	1·5	2·3	1·5	1·4	1·3	1·6	1·2	1·0	1·3	0·9
Handelsarbetareförb.	0·9	1·0	0·8	0·8	0·8	0·7	0·7	0·8	0·7	0·8	1·2	1·2	1·1
Kommunalarbetareförb. . . .	1·5	1·1	0·9	1·1	2·1	1·7	1·3	1·3	0·6	0·5	2·6	3·2	1·9
Lantarbetareförbundet	3·6	3·9	3·4	6·4	11·2	8·8	8·0	6·1	4·4	3·1	3·1	3·8	3·5
Litografförbundet	0·3	0·3	0·4	0·4	0·5	0·5	0·6	0·5	0·3	0·2	0·3	0·3	0·3
Livsmedelsarbetareförb. . . .	1·5	1·9	2·4	2·8	3·8	3·9	3·5	3·3	2·9	2·2	1·6	1·2	1·3
Metallindustriarbetareförb. . .	1·0	1·0	1·0	0·9	1·1	1·3	1·2	1·2	1·0	0·9	0·9	0·9	0·9
Järnbruksarbetare	0·6	0·6	0·7	0·8	0·9	0·9	0·7	0·7	0·7	0·7	0·5	0·5	0·6
Verkstadsarbetare	1·1	1.0	1·1	1·0	1·2	1·4	1·4	1·3	1·1	1·0	1·0	1·0	1·0
Murareförbundet	2·9	3·2	5·7	10·7	21·2	24·2	19·5	10·5	5·0	2·7	2·6	1·8	1·6
Målareförbundet	1·7	2·2	4·7	9·7	37·4	28·9	25·4	16·5	8·9	2·7	2·0	1·6	1·1
Pappersindustriarbetareförb. .	0·7	0·8	0·7	0·8	0·9	1·2	1·0	1·0	1·0	0·6	0·7	0·7	0·6
Sadelm.- o. tapetserareförb. .	2·8	2·1	1·2	1·0	2·8	3·3	2·4	2·1	2·2	1·8	2·8	2·4	1·2
Sko- o. läderindustriarb.-förb.	0·7	0·6	0·6	0·9	1·6	1·6	1·7	1·3	0·7	0·6	0·9	0·7	0·5
Stenindustriarbetareförb. . .	2·2	2·2	2·5	3·5	9·5	9·8	8·1	4·5	1·8	2·3	1·6	1·4	1·4
Textilarbetareförbundet . . .	0·8	0·7	0·7	0·6	1·6	0·9	0·6	0·5	0·5	0·7	0·5	0·8	0·6
Tobaksindustriarbetareförb. .	1·9	2·0	1·1	1·1	1·0	1·6	1·9	1·6	0·8	1·0	1·1	1·2	1·4
Transportarbetareförb.	2·4	2·3	2·6	2·7	5·2	4·0	5·0	3·9	3·2	2·1	1·8	1·9	2·2
Träindustriarbetareförb. . . .	1·8	1·6	1·7	2·1	5·7	4·0	3·1	2·3	1·6	1·3	1·2	1·3	0·9
Typografförbundet	0·1	0·2	0·2	0·1	0·3	0·2	0·2	0·1	0·8	0·1	0·1	0·1	0·1
Vägarbetareförb.	3·1	3·4	4·3	6·0	13·5	8·3	7·1	6·4	5·5	4·0	3·4	2·6	2·9
Summa	1·6	1·6	1·8	2·3	4·9	4·4	4·0	3·0	2·1	1·5	1·5	1·5	1·3

Tab. 10. Av arbetslöshetsnämnderna rapporterade hjälpsökande arbetslösa

Månad m. m.	Städer med över 100 000 inv.	Göteborgs o. Bohus län (utom Göteborgs stad)	Västernorrlands län	Norrbottens län	Riket i övrigt	Hela riket
a) Hela antalet hjälpsökande arbetslösa 30/9 1949—30/9 1950						
1949						
September	558	193	361	152	359	**1 623**
Oktober	598	198	469	308	550	**2 123**
November	684	216	580	973	943	**3 396**
December	692	214	606	1 267	1 320	**4 099**
1950						
Januari	923	252	815	1 356	1 638	**4 984**
Februari	964	236	985	1 201	1 601	**4 987**
Mars	865	249	850	1 072	1 418	**4 454**
April	623	213	666	911	1 139	**3 552**
Maj	543	168	367	509	644	**2 231**
Juni	478	171	317	264	383	**1 613**
Juli	459	157	265	134	304	**1 319**
Augusti	462	146	247	110	289	**1 254**
September	495	143	255	143	310	**1 346**
b) De hjälpsökandes fördelning efter ålder, yrke och hjälpform 30/9 1950						
Ålder						
16—25 år	9	—	—	1	4	**14**
26—50 »	80	27	42	51	76	**276**
över 50 »	406	116	213	91	230	**1 056**
Yrke						
Jordbruk och skogsbruk	8	—	18	16	13	**55**
Industri och hantverk	49	127	161	76	110	**523**
stenindustri	8	115	—	—	21	**139**
sågverksindustri	1	—	20	6	9	**36**
byggnadsverksamhet	21	8	100	65	49	**243**
Landtransport	9	1	16	2	8	**36**
Luftfart	—	—	—	—	—	**—**
Sjöfart	6	1	1	—	2	**10**
Handel	123	—	9	1	29	**162**
Förvaltning, arbetsledning o. fria yrken	273	—	5	1	79	**358**
Hälsovård och sjukvård	6	—	1	1	2	**10**
Arbete ej hänfört till annan grupp	21	14	44	46	67	**192**
Hjälpform						
Hela antalet hjälpta	473	129	222	113	274	**1 211**
Statligt beredskapsarbete	1	122	182	89	103	**497**
i arbetsmarknadsstyrelsens regi	1	—	17	35	103	**156**
i annan myndighets regi	—	122	165	54	—	**341**
Statskommunalt beredskapsarbete	13	4	12	23	6	**58**
Arkivarbete och musikerhjälp	383	3	12	1	108	**[1] 507**
Kommunalt arbete utan statsbidrag	13	—	16	—	56	**85**
Dagunderstöd	16	—	—	—	—	**16**
Kommunalt understöd	—	—	—	—	—	**—**
Utbildningshjälp	47	—	—	—	1	**48**

[1] Härtill kommer 405 flyktingar i dessa hjälpformer.

D. Byggnadstillstånd

Tab. 11. Under januari—september 1950 avgjorda ansökningar, fördelade efter byggnadsarbetets art. Antal ansökningar och byggnadskostnader i milj. kr

Byggnadsarbetets art	Beviljade ansökningar						Avslagna ansökningar					
	Antal			Byggnadskostnad			Antal		Byggnadskostnad			
	Sept. 1950	Jan.–Sept. 1950	Jan.–Sept. 1949	Sept. 1950	Jan.–Sept. 1950	Jan.–Sept. 1949	Sept. 1950	Jan.–Sept. 1950	Sept. 1950	Jan.–Sept. 1950	Jan.–Sept. 1949	
Bostadshus (inkl. personalbostäder)	3 090	33 563	25 153	227·5	1 241·4	976·6	440	5 059	5·7	68·4	83·6	
Enfamiljshus	1 730	19 673	17 664	34·1	403·4	319·6	232	2 329	2·6	35·1	41·2	
Tvåfamiljshus	343	3 763	3 249	6·4	89·5	74·3	64	597	0·7	7·9	12·4	
Flerfamiljshus	471	2 364	2 008	156·2	599·7	508·2	39	353	0·9	9·5	16·3	
Bostadshus komb. med affärs- o. kontorslokaler	87	769	523	21·9	97·2	53·7	15	192	1·3	9·9	10·9	
Pensionärshem	23	94	97	5·1	17·0	17·7	—	1	—	0·0	0·2	
Sommarstugor	280	5 476	[1] —	0·9	13·1	[1] —	79	1 461	0·2	5·6	[1] —	
Övriga bostäder	156	1 424	1 612	2·9	21·5	3·1	11	126	0·0	0·4	2·6	
Byggnader för jordbruk, skogsbruk o. fiske	57	718	416	0·4	5·8	7·9	15	77	0·4	0·9	3·5	
Industribyggnader	314	2 745	2 431	13·7	190·9	187·7	43	456	1·6	38·2	84·7	
Malmbrytning o. metallind.	82	796	754	4·5	95·3	106·9	15	141	0·6	15·2	18·7	
Jord- o. stenindustri	24	220	218	1·0	10·2	7·5	6	36	0·2	1·7	4·9	
Träindustri	62	481	398	1·3	16·4	7·7	4	77	0·0	3·7	10·8	
Pappers- o. grafisk industri	33	218	185	3·3	23·3	28·5	1	33	0·0	4·7	6·6	
Livsmedelsindustri	39	394	375	1·0	17·5	15·1	3	50	0·0	2·4	19·9	
Textil- o beklädnadsindustri	25	231	180	1·5	15·6	10·2	3	34	0·0	4·4	8·9	
Läder-, hår- o. gummivaruindustri	8	76	79	0·2	2·7	2·7	4	20	0·5	1·4	1·9	
Kemisk-teknisk industri	17	117	88	0·8	7·0	6·9	4	21	0·2	1·4	5·4	
Byggnader för småindustri o. hantverk	13	136	95	0·1	2·6	2·0	3	25	0·1	2·7	7·1	
Byggnader för byggnadsind.	11	76	59	0·0	0·3	0·2	—	19	—	0·6	0·5	
Kraft- o. belysningsverk	28	150	133	9·5	45·6	227·6	2	7	0·3	0·5	7·6	
Byggnader för samfärdsel	279	1 566	1 024	4·5	62·9	68·0	58	385	1·5	9·1	33·3	
Byggnader för handel	179	1 747	1 232	6·9	43·0	29·9	43	574	1·3	81·5	67·2	
Byggnader för förvaltning, sociala ändamål m. m.	81	613	574	5·0	51·8	43·0	2	119	0·0	17·1	84·1	
Skolor, kyrkor, övriga samlingslokaler m. m.	180	2 065	1 547	15·5	125·9	73·8	38	511	1·0	26·0	55·3	
Vägar o. gator, vatten o. avlopp m. m.	197	1 662	1 911	19·6	138·8	95·8	30	229	4·2	21·2	69·0	
Militära arbeten	23	141	114	4·5	24·7	15·3	—	3	—	0·1	—	
Summa	**4 428**	**44 970**	**34 535**	**307·1**	**1 930·8**	**1 725·6**	**671**	**7 420**	**16·0**	**263·0**	**488·3**	
därav av länsarbetsnämnd	3 974	41 459	31 536	225·5	1 254·8	990·3	590	6 375	7·4	78·6	101·9	

[1] Jämförbara uppgifter saknas.

Tab. 12. Antal bostadslägenheter i under januari—september 1950 beviljade nybyggnadsföretag samt golvyta för bostadsändamål

Ortstyp	Hela antalet bostadslägenheter	därav lägenheter om					Golvyta i 1 000-tal m²
		högst 1 rum och kök	2 rum och kök	3 rum och kök	4 rum och kök	5 el. fl. rum och kök	
Orter med bostadsbyggnadskvot	**30 714**	**5 206**	**10 978**	**9 035**	**3 686**	**1 809**	**2 183·5**
Över 100 000 inv.	9 250	1 575	3 634	2 664	968	409	614·6
30 000—100 000 inv.	6 962	1 423	2 583	1 954	669	333	487·1
3 000—30 000 inv.	13 913	2 120	4 561	4 272	1 941	1 019	1 036·2
200—3 000 inv.	589	88	200	145	108	48	45·6
Övriga orter	**10 460**	**1 349**	**1 736**	**3 261**	**2 661**	**1 453**	**871·7**
3 000—30 000 inv.	458	68	137	160	73	20	34·4
200—3 000 inv.	5 300	808	962	1 629	1 220	681	429·2
Egentlig landsbygd	4 702	473	637	1 472	1 368	752	408·1
Jan.—Sept. 1950	**41 174**	**6 555**	**12 714**	**12 296**	**6 347**	**3 262**	**3 055·2**
» 1949	35 093	5 828	12 063	10 305	4 841	2 056	2 529·6
Sept. 1950	8 100	1 837	2 675	2 226	944	418	556·1

Tab. 13. Under januari—september 1950 till länsarbetsnämnderna inkomna ansökningar om byggnadstillstånd. Antal och kostnad i milj. kr

Byggnadstyp	Antal		Kostnad		Antal lägenheter Jan.-sept. 1950
	Jan.-sept. 1950	Jan.-sept. 1949	Jan.-sept. 1950	Jan.-sept. 1949	
Bostäder	39 709	34 362	1 400·4	1 210·5	35 129
Nybyggnad av bostäder	14 813	·	1 230·9	·	35 129
inom kvotorter	5 938	·	874·9	·	27 273
utom »	8 875	·	356·0	·	7 856
Om- o. tillbyggnad, rep. o. underhåll av bostäder	17 107	·	150·0	·	—
Sommarstugor, sportstugor o. semesterhem	7 789	·	19 5	·	—
Jordbruk, skogsbruk o. fiske	701	[1]	6·4	[1]	—
Industri	3 204	2 915	296·4	180·9	—
Kraft- o. belysningsverk	152	153	49·9	68·8	—
Samfärdsel (utom vägbyggnad)	1 961	1 736	69·8	83·2	—
Handel	2 155	1 869	121·0	74 5	—
Förvaltning, sociala ändamål m. m.	674	728	101·8	74·6	—
Skolor, kyrkor, övriga samlingslokaler m. m.	2 538	2 414	196·2	151·6	—
Vägar o. gator, vatten o. avlopp m. m.	1 799	2 372	175·4	111·6	—
Militära arbeten	51	52	2·9	2·5	—
Summa	**52 944**	**46 601**	**2 420·2**	**1 958·2**	**35 129**

[1] Jämförbara uppgifter saknas.

Sociala Meddelanden

Official Journal published monthly by the Royal Social Board in Sweden

1950, no 11

CONTENTS

Page

Expenditure on food of different standards but of equal nutritional value. By *Lars Juréen* 831
Family statistics from the latest national census. By *Margit Vinge* 838
The training and occupational experience of newly widowed women 841
Short notices:
Cooperative activities in 1948 849
Samples taken at random from the National Statistics 850
Personnel duties in the Defence Forces 851

Periodical Surveys

Crime during the 3rd qr. of 1950 852
The cost-of-living index for September 1950 853
The Social Board's general consumption index for September 1950 861
The Labour Market in September 1950 863
The scope of the controlled building industry on 1st August 1950 870
The age of building operatives 875
Bibliography 894
Book-Notices 897

This Issue in Brief

Expenditure on food of different standards but of equal nutritional value. There are, normally, considerable variations in the composition of the diet in different families. Some families who spend more money on food than the average obtain a diet of greater alimental value than other families. On the other hand, the cost of food varies very widely without the diet itself undergoing any parallel change in nutritional value. The article gives examples of dietary standards showing differences in the expenditure on them in spite of the fact that they are of equal value in calories and albumen, vitamin content etc. Page 831.

Family statistics from the latest national census. The article contains a brief survey of the material relating to family statistics published on the basis of the census of 1945. Both the authorities and private individuals find the material relating to family statistics useful when planning housing production and other building operations and when an opinion has to be formed on the adjustment of certain social benefits or of the tax burden as between married couples and those categories which the tax laws call unprotected persons, etc. Page 838.

The training and occupational experience of newly widowed women. This article is a continuation of the account published in the preceding number of the living conditions of newly widowed women. Among the facts discussed may be mentioned the following. About 8 % of all widows had a broader school education than that of the elementary school and about 14 % had some form of occupational training; however, the figures were considerably higher in the younger age classes. About 70 % had occupational experience (of the youngest widows 89 %). The number of those earning a living had nearly tripled between the date of the husband's death and the date of the interview, when it was well over 22 %. Nearly all those who considered they were able to take on professional work had in fact found employment on the labour market; only 4 % were without jobs. Page 841.

The cost-of-living index for September 1950 rose from 167 in June to 168. Apart from a slight adjustment of the item Fuel, the index budget was not revised in September. Food prices have gone up since June by, on an average, 0,7 %, this being accounted for mainly by the rise in the prices of animal products. The price index number, which was introduced in conjunction with the control of Civil Service clerks' salaries in 1947, went up one point between June and September from 122 to 123. Page 853.

The scope of the controlled building industry on 1st August 1950. Apart from the employment in agricultural building activities, the number of building operatives accounted for as being employed by contractors affected by the building control was 149 000 in August 1950 as against 142 000 in the same month of last year. The higher volume of employment is concerned mainly with housing, which shows an addition of about 5 000

men. The increase tallies fairly closely with the expansion observable in the trade unions whose members consist of workers engaged on housing and factory-building work. Page 870.

The age of building operatives. The article reports on the results of an inquiry designed to throw light on the age distribution among building operatives. It appears from the investigation that the average age of labourers in the building trade and of carpenetrs was 43 years, that of masons between 41 and 42 years, and of painters between 39 and 40 years. A comparison with the figures in 1939 shows a marked shift towards higher age groups. Page 875.

Sociala Meddelanden

Bulletin officiel publié par la Direction générale de la Prévoyance sociale (D.G.P.S.) en Suède

1950, no 11

INDEX

Page

Le coût de régimes alimentaires d'un niveau équivalent aux points de vue physiologique et nutritif. Par *Lars Juréen* 831
La statistique familiale dans le dernier recensement de la population. Par *Margit Vinge* 838
Formation et expérience professionnelles des femmes nouvellement devenues veuves 841
Courtes notices:
L'activité coopérative en 1948 851
Sondages dans la statistique de la Suède 852
Les services sociaux dans les Forces armées suédoises 852

Aperçus périodiques

La criminalité pendant le troisième trimestre 1950 852
L'indice du coût de la vie pour septembre 1950 853
L'indice général des prix de consommation de la Direction générale de la Prévoyance sociale pour septembre 1950 861
Le marché du travail en septembre 1950 863
Etendue de l'activité de la construction réglementée au 1er août 1950 . . . 870
L'âge des ouvriers du bâtiment 875
Bibliographie 894
Revue des livres 897

Résumé

Le coût de régimes alimentaires d'un niveau équivalent aux points de vue physiologique et nutritif. D'importantes variations existent normalement entre différentes familles en ce qui concerne la composition du régime alimentaire. Certaines familles qui ont des dépenses d'alimentation plus élevées que la moyenne obtiennent aux points de vue physiologique et nutritif un régime de valeur supérieure à celui d'autres familles. Les dépenses d'alimentation, d'autre part, peuvent montrer de grandes différences sans que la valeur physiologique et nutritive du régime varie de manière correspondante. L'article donne des exemples de régimes dont le prix diffère mais qui sont équivalents quant à la quantité de calories qu'ils contiennent et à leur teneur en albumine, vitamines, etc. P. 831.

La statistique familiale dans le dernier recensement de la population. L'article donne un bref aperçu de la documentation statistique familiale contenue dans le recensement de 1945 et publiée. Cette documentation est d'une utilité pratique, tant pour les autorités que pour les particuliers lorsqu'il s'agit d'établir le plan de la production d'habitations et autre activité de la construction, lorsqu'il s'agit de décider du montant de certaines prestations sociales ou de répartir les impôts entre des conjoints ou entre des catégories de personnes que les lois fiscales dénomment «personnes seules», etc. P. 838.

Formation et expérience professionnelles des femmes nouvellement devenues veuves. L'article est la suite du compte rendu publié dans le

précédent bulletin sur les conditions de vie des femmes nouvellement devenue veuves. Parmi les faits qui ont été discutés, on peut citer les suivants. Environ 8 % de toutes les veuves avaient fait des études plus avancées que celles de l'école primaire et environ 14 % possédaient une formation professionnelle sous quelque forme; ces chiffres étaient très supérieurs lorsqu'il s'agissait des classes d'âges jeunes. Environ 70 % des veuves avaient une expérience professionnelle, parmi les plus jeunes la proportion était de 89 %. Le nombre des veuves exerçant un métier ou une profession avait presque triplé entre le décès du mari et la date de l'interview, date à laquelle ce nombre dépassait un peu 22 %. Presque toutes les veuves qui se jugeaient en mesure d'avoir un emploi avaient aussi trouvé une place sur le marché du travail; 4 % seulement n'étaient pas placées. P. 841.

L'indice du coût de la vie pour septembre 1950 a monté en juin de 167 à 168. Une révision de l'indice n'a pas été effectuée, à part un léger ajustement du poste chauffage. Le prix des denrées alimentaires a monté en moyenne depuis juin de 0,7 % ce qui est dû principalement à la hausse des produits d'origine animale. Le nombre indicatif, établi en relation avec la réglementation de 1947 des traitements des fonctionnaires de l'Etat a, entre juin et septembre, monté d'une unité, de 122 à 123. P. 853.

Etendue de l'activité de la construction réglementée au 1er août 1950. Si l'on fait abstraction de l'emploi dans la construction destinée à l'exploitation agricole, le nombre d'ouvriers du bâtiment occupés dans les entreprises soumises à la réglementation de la construction a été de 149 000 en août 1950 contre 142 000 à la date correspondante de l'année précédente. L'accroissement de l'emploi porte en premier lieu sur la construction d'habitations, qui a reçu un appoint d'environ 5 000 hommes. Cet accroissement correspond assez exactement à l'évolution que l'on constate dans les syndicats qui comprennent à la fois des ouvriers occupés à la construction d'habitations et à celle d'établissements industriels. P. 870.

Age des ouvriers du bâtiment. L'article rend compte de certains résultats d'une enquête qui montre la répartition des ouvriers du bâtiment en classes d'âges. L'âge moyen (médiane) des manœuvres et des charpentiers du bâtiment était 43 ans, celui des maçons entre 41 et 42 ans et celui des peintres entre 39 et 40 ans. Une comparaison avec les données recueillies en 1929 montre un décalage vers des groupes d'âges plus élevés. P. 875.

Litteraturöversikt

(11 september—10 oktober 1950)

Socialstyrelsens bibliotek hålls öppet för allmänheten kl 10—15; under sommarmånaderna kl 10—14 (lördagar 9—13)

Tidskriftsartiklar i sociala ämnen[1]

Allmänna sociala frågor

MAGNUSSON, A. Principiella synpunkter på personalvård. Affärsekonomi 1950, nr 13.

The United Nations and human rights. Industry and labour 15 sept. 1950.

Sverige

ÅHLUND, N. J. Industriens sociala problem och industriell demokrati. Grafiskt forum 1950, nr 8.

Amerikas förenta stater

RÖSSEL, J. Trivselproblem i USA. Skogsindustriarbetaren 1950, nr 19.

Canada

Canada's deputy ministers of labour. The labour gazette 1950, nr 9.

Finland

LAPPALAINEN, V. Anordnandet av semestervistelse för medellösa och mindrebemedlade husmödrar. Social tidskrift 1950, nr 7/8.

Ryssland

FIELD, M. G. The academy of the social sciences of the communist party of the Soviet union. The American journal of sociology sept. 1950.

Arbetarskydd

Sverige

LEMNE, L. Rådsorgan föreslås för yrkesinspektionens distrikt. Från departement och nämnder 1950, nr 18.

LIF, A. Byggnadsindustrins säkerhetstjänst. Byggnadsindustrin 1950, nr 15.

Arbetslön och arbetstid

AARVIG, L. Lönnspolitikken under full sysselsetting. Statsökonomisk tidsskrift 1950, nr 3.

Sverige

GUSTAVSSON, H. 3 veckors semester. Fackföreningsrörelsen 1950, nr 38.

HESSLER, T. Förslaget om tre veckors semester. Från departement och nämnder 1950, nr 18.

LUNDH, G. En återblick på löneutvecklingen sedan tiden före första världskriget. Notiser från tullverket 1950, nr 18.

MEIDNER, R. Konjunkturläget och lönerna. Skogsindustriarbetaren 1950, nr 20.

THÖRNBERG, O. Arbetspauser enligt lag. Metallarbetaren 1950, nr 37.

Arbetsuppgifter, inkomstförhållanden m. m. för administrativ personal inom näringslivet. Affärsekonomi 1950, nr 12.

Industrins reallöner steg normalt under lönestoppet. Byggnadsarbetaren 1950, nr 9.

Löneutvecklingen inom träindustrin 1939—1949. Skogsindustriarbetaren 1950, nr 19.

Varför 25,7 procent? Vad som ligger bakom de indexreglerade lönerna. Industria 1950, nr 10 B.

Arbetsmarknad och arbetslöshet

VINER, J. Full employment at whatever cost. The quarterly journal of economics 1950, nr 3.

Sverige

STRAND, S. G. Arbetslöshet som arbetsförmedlingsfråga. Arbetsförmedlingen 1950, nr 5.

Befolkningsfrågor

NAISMITH, GRACE. The tidal wave of world population. United Nations world 1950, nr 8.

Sverige

HOFSTEN, E. v. Hur antalet åldringar ökar. Byggmästaren 1950, nr 18.

HOLMSTEDT, G. Hur många är de ensamma mödrarna? Barnavård och ungdomsskydd 1950, nr 4.

Bostadsförhållanden och samhällsplanering

DAVIES, E. M. H. Building your own house. Social service sept./nov. 1950.

Sverige

Bostadssökande vid den kommunala bostadsförmedlingen i Stockholm 1/1 1948—31/12 1949. Statistisk månadsskrift 1950, nr 8.

Danmark

Arealet af de københavnske lejligheder og forretningslokaler, der modtog bygningsattest i 1949, samt lejlighedernes udstyr og husleje. Statistisk månedsskrift 1950, nr 5.

[1] I denna avdelning tidigare upptagna artiklar finns införda i ett särskilt kortregister, som är tillgängligt i socialstyrelsens bibliotek.

Hälso- och sjukvård

BURMAN, B. Tandröta kan hejdas. Barn i hem — skola — samhälle 1950, nr 4.
ERLANDSSON, S., & JOHANSSON, GUSTAF-ADOLF. Den första internationella kongressen för gerontologi i Liège 10—12 juli 1950. Sv. läkartidningen 1950, nr 39.

Sverige

AGNELL, ANNA LISA. Den slutna kroppssjukvårdens kostnader. Sveriges landstings tidskrift 1950, nr 4.
HYLLNER, S. Till debatten om arbetskraftsproblemet. Sv. läkartidningen 1950, nr 38.
MELIN, K.-A., & MOSSBERG, H.-O. Om vårdpersonalens storlek vid lasarettsavdelningar för barn. Sjukhuset 1950, nr 6.
VALLMARK, S. Vi skriver sanatoriehistoria. Status 1950, nr 10.
Landstingens aktuella behov och femårsplaner. Social-medicinsk tidskrift 1950, nr 9.

Finland

SAVONEN, S. Kommunala hälsogårdar. Kommunalt tidsskrift 1950, nr 9.

Island

WALLSTRÖM, T. Om modern isländsk tuberkulosvård. Sv. nationalföreningens mot tuberkulos kvartalsskrift 1950, nr 3.

Storbritannien

The national health service in England and Wales. International labour review juli 1950.

Jordbruks- och egnahemsfrågor

Sverige

SÖDERSTRÖM, O. Statens jordbruksnämnd. Från departement och nämnder 1950, nr 17.

Amerikas förenta stater

HÅKANSSON, R. Jordbruksupplysning i USA. Lantmannen 1950, nr 38.

Kooperation

THEDIN, N. Kommunismen och den internationella kooperationen. Fackföreningsrörelsen 1950, nr 40.

Nykterhetsfrågan

Sverige

BERGLIN, C.-G. Antabus i socialvårdens tjänst. Sv. socialvårds tidning 1950, nr 9.
DANIELSON, G. Nykterhetskommitténs verksamhet. Restauratören 1950, nr 17.
H[OLM]B[ER]G, T. Hur många inköpa hela tilldelningen? Tidskrift för systembolagen 1950, nr 9.
PETTERSSON, HARALD. Rikskampanjen »Ingen sprit vid ratten». Tirfing 1950, nr 4.
Nykterhetskommittén på offensiv. Sv. hotell-revy 1950, nr 10.

Amerikas förenta stater

RILEY, J. W., & MARDEN, C. F. Kartläggning av de amerikanska alkoholvanorna. Tirfing 1950, nr 4.

Priser, levnadskostnader, konsumtion

HOFSTEN, E. v., & MODEEN, G. Förbrukningsundersökningarna — ett inlägg. Svar och slutreplik. Ekonomiska samfundets tidskrift 1950, nr 3.
Calorie and protein consumption per person, in selected countries. Food and agricultural statistics 1950, nr 9.

Sverige

HUGOSON, G. Kompensation och levnadskostnadsstegring. Tidskrift för Göteborgs stads tjänstemän 1950, nr 7.
JURÉEN, L. Konsumtionen av livsmedel efter en avveckling av subventionerna. Lantmannen 1950, nr 39.

Amerikas förenta stater

EATON, E. I. Comparison of price movements, world war II — 1950. Monthly labour review sept. 1950.

Socialförsäkring

Sverige

BRÄNNBERG, C. Förbättrad sjukförsäkring — ett sjukkassekrav. Sv. sjukkasse-tidning 1950, nr 9.
Att tjäna på olycksfall. Sunt förnuft 1950, nr 7.
Nya ersättningsbestämmelser för skadade värnpliktiga m. fl. Arbetarskyddet 1950, nr 7.
Sjukvårdsbidraget till de erkända sjukkassorna. Sv. sjukkasse-tidning 1950, nr 9.

Amerikas förenta stater

WENTWORTH, EDNA C. Income of old-age and survivors insurance beneficiaries, 1941 and 1949. Social security bulletin 1950, nr 5.
Services for children: Three programs of the children's bureau. Social security bulletin 1950, nr 5.

Canada

Parliamentary committee reports on old age security. The labour gazette 1950, nr 8.

Norge

JOHANSEN, KNUT H. Pensjonstrygden for sjömenn. Sosialt arbeid 1950, nr 7.

Schweiz

WEGMÜLLER, W. Mathematik und Statistik im Dienste der eidgenössischen Alters- und Hinterlassenenversicherung. Schweizerische Zeitschrift für Volkswirtschaft und Statistik 1950, nr 4.

Tyskland

DERSCH. Wechselwirkungen zwischen Arbeitsrecht und Sozialversicherung in der neueren Entwicklung. Recht der Arbeit 1950, nr 9.
SCHRAFT, H. Die Ortslöhne und durchschnittlichen Jahresarbeitsverdienste in der Sozialversicherung. Bundesarbeitsblatt 1950, nr 9.

Socialvård

JONSSON, GUSTAV. Personal på anstalt. Barnavård och ungdomsskydd 1950, nr 4.

Sverige

BERGGREN, Å. De kommunala ålderdomshemmens uppgift. Byggmästaren 1950, nr 18.

EDBOM & HELLSTRÖM. Från tiggarpass till socialhjälp. Metallarbetaren 1950, nr 40.

FÄGERSTAM, HILDUR. Tillsynen över fosterbarnsvården. Barnavård och ungdomsskydd 1950, nr 4.

HAGÅRD, A. Socialhjälp i stället för fattigvård, anstaltsväsen och organisation inom socialvården. Sveriges landstings tidskrift 1950, nr 4.

— Socialvårdens kommunala organisation. Sv. socialvårdsförbundets tidskrift 1950, nr 4.

HOFF, G. En orientering om Göteborgs socialvård. Sv. socialvårds tidning 1950, nr 9.

LARSSON, SIXTEN. Kan det föreslagna statsbidraget försvåra genomförandet av socialhjälpslagen? Landskommunernas tidskrift 1950, nr 9.

LIND, E. Modern och effektiv socialvård. Socialmedicinsk tidskrift 1950, nr 9.

MALMROTH, ELSA. Vad vi kan vänta av den nya socialhjälpen. Hertha 1950, nr 5.

ROSÉN, GÖTA. Daghem — familjehem. Sv. socialvårds tidning 1950, nr 9.

VIRKE, T. Reflexioner över två tävlingar om ålderdomshem. Byggmästaren 1950, nr 18.

Flygande hemvårdarinnor och rödakorshjälp för gamla. Vårt röda kors 1950, nr 4.

Socialvårdskommitténs förslag till lag om socialhjälp m. m.; sammandrag av debattinläggen vid Svenska socialvårdsförbundets konferenser i Eskilstuna, i Malmö samt i Härnösand. Sv. socialvårdsförbundets tidskrift 1950, nr 4.

Amerikas förenta stater

ERIKSSON, TORSTEN. Två amerikanska experimentanstalter. Tidskrift för kriminalvård 1950, nr 1.

Undervisning och yrkesutbildning

Storbritannien

FORSSELL, E. Yrkesutbildningen i det engelska skolsystemet. Tidskrift för praktiska ungdomsskolor 1950, nr 6.

Tyskland

KRAUSE, E. Rationalisierung durch rationelle Berufsausbildung. Bundesarbeitsblatt 1950, nr 9.

Ut- och invandring

Amerikas förenta stater

FREEDMAN, R., & HAWLEY, A. H. Education and occupation of migrants in the depression. The American journal of sociology sept. 1950.

Till socialstyrelsens bibliotek inkommen litteratur

BETÄNKANDE med förslag till omorganisation av Statistiska centralbyrån. Avg. [d. 28 aug. 1950] av 1948 års statistikutredning. Sthlm 1950. [Stencil.]

CEDERSTAM, B. Norrbottens läns jordbruk. 2. Förutsättningar och riktlinjer för jordbrukets framtida utveckling i Norrbotten. Umeå 1949. (Landstingets näringsutredning, Luleå.)

DANMARK. Det statistiske departement.
Statistiske meddelelser. Række 4. Khvn 1950.
Bd 140: H. 1. Elektricitetsværkerne 1948/49.
» 142: » 1. Ejendoms- og personbeskatningen i skatteåret 1949/50.

FINLAND.
Finlands officiella statistik. Hki 1950.
6. Befolkningsstatistik.
B. Dödsorsaker. 102 (1941—45). Text.
C. 101. De avträdda och utarrenderade områdenas folkmängd åren 1940 och 1945.

FLEKSTAD, K. Omstreifere og sigöynere. Studier over fantefolkets opprinnelse. Bidrag til nordisk kriminologi. Oslo 1949.

FRANKRIKE. Institut national de la statistique et des études économiques. Direction de la statistique générale.
Recensement général de la population effectué le 10 mars 1946. Vol. 5. Infirmes. Paris 1950. (Ministère des finances et des affaires économiques.)

GRANHOLM, HJ., & SARETOK, V. Dielektrisk högfrekvensuppvärmning. Sthlm 1950. (Statens kommitté för byggnadsforskning. Rapporter. 20.) [Stencil.]

INTERNATIONELLA ARBETSBYRÅN.
Model code of safety regulations for underground work in coal mines for the guidance of governments and of the coal-mining industry. Geneva 1950.
National employment services. Canada. Geneva 1950.
Studies and reports. New series. Geneva 1950.
21. Freedom of association and conditions of work in Venezuela. Report of the mission of the International labour office (22 July —1 Sept. 1949).

INTERNATIONELLA ARBETSKONFERENSEN.
34th session, 1951.
Report. Geneva 1950.
4 (1). Objectives and minimum standards of social security.

KREUGER, H. Byggnadsteknisk ljusekonomi. Sthlm 1950. (Statens kommitté för byggnadsforskning. Meddelanden. 18.)

LABOUR LEGISLATION and social service in Iceland. Publ. by the Ministry of social affairs. Reykjav. 1949.

NANNESON, L. Räkenskapsresultat från svenska jordbruk. 35 (bokföringsåret 1948/49). Norrtälje 1950. (Lantbruksstyrelsen. Meddelande. Ser. B: 6.)

NORGE.
Norges offisielle statistikk. Rekke 11. Oslo 1950.
21. Kommunenes gjeld og kontantbeholdning m. v. pr. 30. juni 1949.
29. Syketrygden 1947.
— Edruelighetskomiteen av 1947.
Innstilling. 1—3. Oslo 1949—50.

OSLO. Kommunens statistiske kontor.
Statistisk årbok. Årg. 61 (1949). Oslo 1950.

PAULSSON, G. Svensk stad. Liv och stil i svenska städer under 1800-talet. 1—2. Sthlm 1950.

SOCIAL SERVICE in Oslo. Publ. by the Municipality of Oslo in collaboration with Oslo travel association. Oslo [1950].

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1950. Sthlm 1950.
30. Partsorgan inom yrkesinspektionens distrikt. Betänkande avg. [i sept. 1950]. (S.)
32. Arbetstidsutredningens betänkande del 4. Tre veckors semester. [Avg. d. 1 sept. 1950.] (S.)

STATSLIGGARE för budgetåret 1950/51. Del 1—2 ... Upprättade av Statskontorets kassabyrå ... Sthlm 1950.

STOCKHOLMS STADS STATISTIK. Sthlm 1950.
8. Arbetslöshet.
Arbetslöshetshjälpen i Stockholm. 16 (1949).

STORBRITANNIEN. The social survey.
[Publications.] Lond. 1945—50. [Stencil.]
Beltram, A. A second survey of public opinion in Lancashire cotton towns. (50.)
— Schoolboys' diets. (49.)
Box, Kathleen. The cinema and the public. (46.)
— Diphtheria immunisation. (45.)
— Recruitment to the civil service. (46.)
Chapman, D. A social survey of Middlesborough. 1—3. (45—46.)
Evens, G. K. Public opinion on colonial affairs. (48.)
Ginsburg, D. Shopping hours. (47.)
Gray, P. G. The British household. (47.)
Hutchinson, B. Willesden and the new towns. (47.)
Kemsley, W. F. F., & Ginsburg, D. Consumer expenditure series. Expenditure on laundries, dyeing and cleaning, mending and alterations and shoe repairing services. (49.)
Reeve, E. G. Carpets. (46.)
Slater, P. Report on the demand for holidays in 1947 and 1948. (48.)
— Survey of sickness, Oct. 1943 to Dec. 1945. (46.)
Thomas, G. The employment of older persons. (47.)
— Population and housing in England and Wales mid 1945. (47.)
— Women and industry. (48.)
Ward, J. Children out of school. (48.)
Wilkins, L. T. Survey of the prevalence of deafness in the population of England, Scotland and Wales. Rev. ed. (49.)

SVENSKA ARBETSGIVAREFÖRENINGEN.
Kalender 1950. Sthlm 1950.

SVERIGES FASTIGHETSÄGAREFÖRBUND.
Statistiska översikter rörande beståndet av bostadshus år 1945 och bostadsproduktionen under åren 1946—48 i tätorter med minst 2 000 invånare. Sthlm 1950. (Sveriges fastighetsägareförbunds skriftserie. 20.)

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK. Sthlm 1950.
Finanser.
Accispliktiga näringar år 1949. Av Kontrollstyrelsen.
Statens vattenfallsverk år 1949. Av Vattenfallsstyrelsen.

WIESLANDER, G. Arbetskraftsbalansen inom Norrbottens läns skogsbruk intill år 1970. Umeå 1948. (Landstingets näringsutredning, Luleå.)

YRKESHYGIEN och yrkessjukdomar. Sthlm 1950. (Arbetarnas samaritförbund och Tidens förlag.)

ÅRSBOK för Sveriges kommuner. Årg. 33 (1950). Utg. av Statistiska centralbyrån. Sthlm 1950.

ÅRSBOK för Sveriges landsting 1950. Utg. av Svenska landstingsförbundets byrå. Sthlm 1950.

Recensioner

Elldin, Harald: Klipp och bakgrunder till kooperativt fostringsarbete under ett halvsekel. KF:s bokförlag. Stockholm 1950. Kr 8,00.

Rektorn vid Kooperativa förbundets skola »Vår Gård» i Saltsjöbaden, Harald Elldin, har i denna bok sammanställt de senaste 50 årens upplysningsverksamhet och kooperativa forskningsarbete. Boken ingår i det led av tillbakablickar, som gjorts i samband med KF:s 50-årsjubileum, men den utgör också en del av betänkandet från den av KF år 1947 tillsatta upplysnings- och utbildningskommitté, i vilken författaren är ledamot.

I största möjliga utsträckning har Elldin låtit de agerande tala själva. Genom många citat och referat skapas tidsfärg, som på ett trevligt sätt gör framställningen levande och lättläst. Då och då gör författaren emellertid avbrott för att samordna de olika utvecklingsmomenten.

Framställningen börjar med ett avsnitt

om folkupplysning och kooperation, där det fastslås, att upplysning och uppfostran är en gammal kooperativ grundsats. Redan pionjärerna i Rochdale var ense om, att en del av vinsten skulle användas till dessa ändamål. Elldin gör i fortsättningen en kronologisk indelning av halvseklet. Första avsnittet omfattar åren 1899—1918, vari först berättas om svårigheterna vid starten. Det stora problemet var här det sedan gammalt inrotade kreditsystemet, vars bekämpande krävde stora mängder av upplysning och propaganda. Många kooperativa förgrundsgestalter passerar revy och får själva komma till tals, G. H. v. Koch, Axel Rylander, Martin Sundell, Anders Örne, Albin Johansson m. fl. Det är utan tvivel dessa första år, som intresserar mest. Det är då som hela den kooperativa rörelsen stabiliserar sig; det är då som svårigheterna är störst och de egna resurserna minst.

Nästa avsnitt i framställningen omfattar åren 1918—1930, den tid då de många små föreningarna börjar ersättas med storföretag, då köpmännens antikooperativa propaganda börjar ta ökade former, och då upplysningsverksamheten ytterligare utvecklas med studieavdelningen, Brevskolan, skolan »Vår Gård», bokförlaget och kooperativa filmer. De två sista delarna omfattar åren 1930—1939, då den stora kooperativa industriella utvecklingen sätter fart, och åren 1939—1948; här skildras kooperativa insatser under och efter det andra världskriget.

Skulle man slutligen framföra någon kritik mot den refererade boken, drabbar denna i mindre grad författaren än förlaget. Det hade nämligen varit mycket trevligt med åtminstone några illustrationer. Boken skulle härigenom vunnit åtskilligt både i lättlästhet och popularitet.

T. G.

Social Årsbok 1949: Filmen och samhället. Stockholm 1950. Kr 10,00.

Litteraturen kring filmen som konstart är jämförelsevis riklig, men dess sociala aspekter har ägnats förvånansvärt litet utrymme. Artiklarna av de sju författare, som bidragit till Social Årsbok 1949, utgör därför välkomna inlägg i debatten om filmen och samhället.

Filmens förmåga att utöva påverkan — större än det skrivna ordets, teaterns, målarkonstens och t. o. m. radions — har lett till att man pålagt samhället ett visst ansvar för det som förevisas. Redan 1911 grundades i Sverige Statens biografbyrå, som alltjämt har i uppdrag att granska filmerna och, i enlighet med instruktionen, undanhålla allmänheten det som kan verka »förråande, upphetsande eller förvillande av rättsbegreppen». I vad mån kan då denna filmcensur accepteras av en demokrati med positiv inställning till konstens frihet? — ungefär så formulerar Gunnar Klackenberg det aktuella problemet om censurens berättigande. Med exempel ur den svenska filmbyråns verksamhet och utblickar mot andra länders motsvarande kontrollorgan söker författaren belysa arten av det »mentalhygieniska» skydd man önskar ge medborgarna, såväl de vuxna som barnen.

Hos oss har samhällsintresset för filmen huvudsakligen tagit sig ett negativt uttryck i kontrollen, censureringen av film, men däremot knappast positivt, i skapandet av film. Detta understryks av Elsa Brita Marcussens artikel om filmen i Norden, vari påpekas, att vi därigenom avsevärt skiljer oss från våra grannländer. På senaste tid har emellertid även i Sverige förslag väckts om tillskapande av en statlig social filmverksamhet och därom handlar artikeln av Erik Skoglund, »Filmen och den sociala upplysningen». Rune Waldekranz hävdar i sitt inlägg, »Svensk filmproduktion», att även den på privat initiativ grundade produktionen åstadkommit socialt värdefulla alster, och belyser med en rad små krönikor de olika bolagens insatser. Om filmen i folkrörelsernas tjänst skriver Hans Haste, och dess användning i undervisningen skildras av Bertil Lauritzen, som också författat en artikel om möjligheterna till studier och forskning på filmens område. — Slutligen skall nämnas att bokens inledningskapitel »Filmen som social faktor» ger en god överblick över aktuella problem och pekar särskilt på filmens maktposition som »världsomspännande ideal- och åsiktsbildare, behovs- och modeskapare».

Värdet av Social Årsbok 1949 förhöjs ytterligare genom en koncis och redig »so-

cial krönika» för året. Årgången i övrigt utfylls av ett antal recensioner av samhällsvetenskaplig litteratur.

E. H—r

William G. Cochran and Gertrude M. Cox: Experimental Designs. John Wiley & Sons, New York 1950. Pris $ 5,75.

Den teoretiska statistikens uppgift är icke endast analys av på ett eller annat sätt erhållna data. Tvärtom har det under de senaste decennierna blivit alltmer uppenbart, att det för ett effektivt utnyttjande av ett statistiskt material fordras, att undersökningen eller experimentet noga planlagts med hänsyn till den statistiska teknik, som skall användas vid bearbetningen. Detta har för statistikern av i dag blivit något av en truism, men trots detta händer det alltför ofta, att han kopplas in på en undersökning först när hela materialet redan är insamlat. Kanske har någon egentlig planläggning icke ägt rum; ofta har helt enkelt någon tidigare undersökning med liknande syfte följts pietetsfullt utan beaktande av de möjligheter, som finns att uppnå hög effektivitet. På så sätt läggs mycket arbete ned på uppgifter, som hade kunnat lösas fortare och billigare genom rationell planläggning.

»Experimental Designs» av Cochran—Cox behandlar de frågor, som uppstår vid planläggningen av den sorts experiment, som framför allt förekommer i agrikulturella och biologiska sammanhang. Det är icke någon lättläst bok; den förutsätter god allmänorientering i teoretisk statistik och framför allt förtrogenhet med variansanalys. Bokens innehållsrikedom är överväldigande, och de genomräknade exempel, som belyser varje plan, är ytterst illustrativa. Den kommer säkerligen att bli ett standardverk för åtskilliga år framåt.

Som nämnts tillämpar författarna planläggningens teori nästan uteslutande på problem hämtade från de biologiska vetenskaperna. Trots detta torde en på socialstatistik inriktad läsare få en mängd goda impulser, och framför allt visar denna bok, att det existerar en mängd väsentliga problem, som uppstår vid statistiska undersökningar, samt anvisar metoder att lösa dem.

Ulf Grenander

The Government Social Survey: En serie publikationer från institutets verksamhet. London 1945—50. (Stencil.)

Genom ett vänligt tillmötesgående från dr Louis Moss, som är chef för det sociologiska utredningsinstitutet *Social Survey* i London, har socialstyrelsen som gåva erhållit en serie av institutets publikationer. I dessa publikationer redovisas konsumtionsundersökningar, uppgifter om bostadsförhållanden, undersökningar rörande ekonomisk planering, undersökningar som ligger till grund för socialpolitiska avgöranden etc. Serien är icke komplett — ett par häften är utgångna — men samlingen är sannolikt unik i Sverige.

För ytterligare presentation av institutets verksamhet och dess publikationer hänvisas till en artikel av dr Moss i denna tidskrift »The Social Survey och den statliga förvaltningen i Storbritannien», som finns införd i häfte 2, 1950, sid. 83.

T. S-r

International Labour Office: International Survey of Social Security. Geneva 1950. $ 1,50.

Internationella arbetsbyrån har nyligen gett ut en översikt över socialförsäkringen i världen. I ett inledande avsnitt redovisas grunddragen i de olika ländernas socialförsäkringssystem; resten av boken utgörs av en katalog över de olika försäkringsgrenarna i de olika länderna. Uppgifterna går fram till mitten av juli 1950 — för Förenta staternas del finns uppgifter om reformer, som beslutats så sent som i augusti.

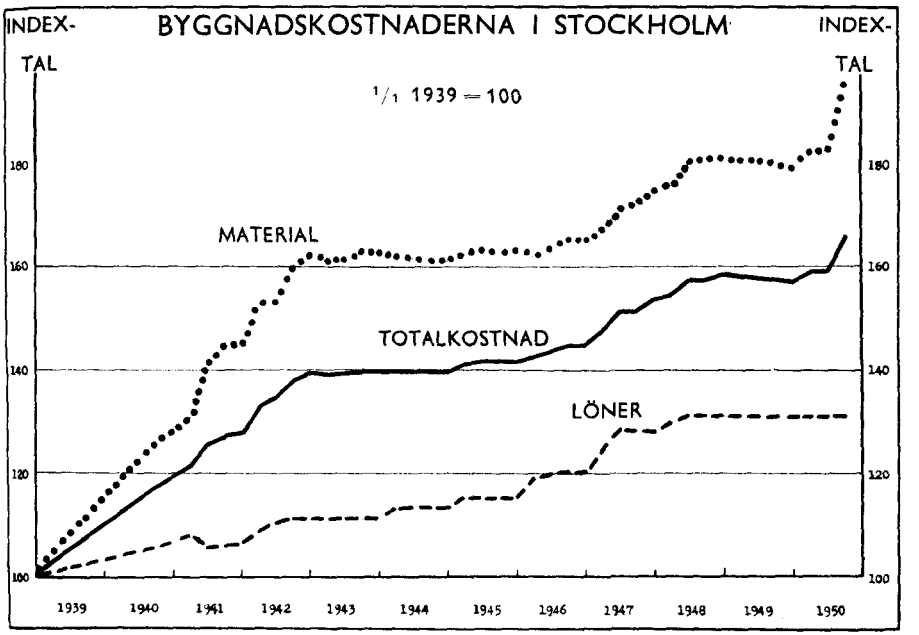
T. S-r

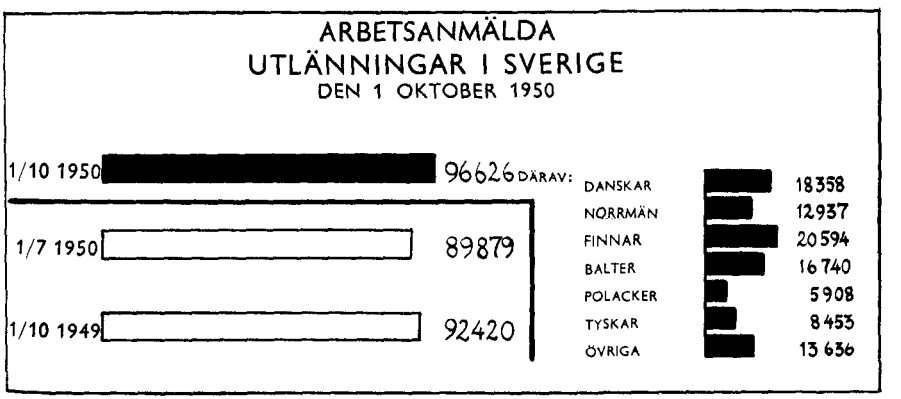
REGISTER

över regelbundet återkommande kvartals- och årsöversikter i Sociala Meddelanden

	Nr
Alkoholistanstalt, intagna på, årligen, senast i	6, 1950
Arbetskraften i industrin, årligen, senast i	4, 1950
Barnavårdsmannaskap och bidragsförskott, årligen, senast i	4, 1950
Befolkningsutvecklingen, varje kvartal, senast i	10, 1950
Bostadsbyggandet i Sverige år 1949, senast i	8, 1950
Brottsligheten, varje kvartal, senast i	detta nr
Byggnadskostnaderna i Stockholm, varje kvartal, senast i	9, 1950
Byggnadskostnaderna på landsbygden, årligen, senast i	1, 1950
Byggnadsverksamheten i vissa städer och köpingar, varje kvartal, senast i	9, 1950
Detaljhandelsomsättningen, i regel varje kvartal, senast i	9, 1950
Erkända arbetslöshetskassor, årligen, senast i	10, 1950
Fattigvården, årligen, senast i	5, 1950
Frånvarofrekvens inom industrin, varje halvår, senast i	2, 1950
Fylleriförseelser och spritsmuggling, varje kvartal, senast i	9, 1950
Inkomst och förmögenhet, årligen, senast i	2, 1950
Kollektivavtal, i regel varje kvartal, senast i	5, 1950
Levnadskostnadsindex, varje kvartal, senast i	detta nr
Löneförhållandena för förvaltnings- och butikspersonal samt arbetare inom handeln, senast i	3, 1950
Löneförhållandena och sysselsättningen för förvaltnings- och butikspersonal m. fl. inom industri, senast i	2, 1950
Löneläget inom jordbruket, årligen, senast i	7, 1950
Lönenivå och sysselsättningsvolym inom industrin, varje kvartal, senast i	9, 1950
Löneförhållandena för industriarbetare, årligen, senast i	7, 1950
Mödrahjälpen, årligen, senast i	7, 1950
Nykterhetsnämndernas verksamhet, årligen, senast i	4, 1950
Nykterhetsvårdsklientelets omfattning och sammansättning, årligen, senast i	7, 1950
Näringsvärde och pris på viktigare födoämnen, årligen, senast i	4, 1950
Priser på viktigare varuslag i olika länder, varje halvår, senast i	7, 1950
Samhällets barnavård, årligen, senast i	6, 1950
Skogsarbetarnas arbetsförtjänster, årligen, senast i	12, 1949
Sociala frågor vid årets riksdag, årligen, senast i	9, 1950
Socialutgifterna i Sverige, årligen, senast i	10, 1949
Sysselsättningen inom den reglerade byggnads- och anläggningsverksamheten, årligen, senast i	detta nr
Trädgårdsarbetarnas löner, årligen, senast i	10, 1950
Utlänningar i Sverige, varje kvartal, senast i	9, 1950
Vägarbetarnas löneförmåner, årligen, senast i	8, 1950
Vägtrafikolyckor, varje kvartal, senast i	10, 1950

SOCIALSTATISTISKA DIAGRAM

För detaljer se sid. 928 (indextal för byggnadskostnaderna i Stockholm) och sid. 934 (utlänningar i Sverige).

Häftets huvudinnehåll

December 1950

Svenska staten ärver. Svenska staten har genom allmänna arvsfonden »ärvt» nära 30 milj. kr sedan år 1929. I enlighet med bestämmelserna i lagen om allmänna arvsfonden är medlen avsedda att komma det uppväxande släktet till godo. Understöd har lämnats till kommuner, föreningar, stiftelser och andra sammanslutningar och haft till syfte att främja tillkomsten av nya barnavårdande anläggningar. Bidrag till studier och yrkesutbildning åt enskild har också lämnats. Totalt har de hittills ur allmänna arvsfonden utdelade understöden uppgått till över 18 milj. kr. Sid. 903.

Säsongarbetslösheten inom byggnadsfacken under de senaste 15 åren. I artikeln lämnas en redogörelse för en nyligen företagen statistisk undersökning av säsongarbetslöshetens utveckling inom byggnadsfacken under de senaste 15 åren. Det påvisas, att säsongarbetslösheten varit i avtagande under hela perioden med undantag av åren 1940—1942. Utvecklingen under efterkrigsperioden karakteriseras främst av en förlängning av högsäsongen men även av en avsevärd minskning av vinterarbetslösheten. Sid. 919.

Social film: »Folkhälsans detektiver». Ett bilduppslag ägnas »Folkhälsans detektiver», en film, som inspelats på uppdrag av kommittén för social upplysningsfilm. Sid. 926.

Indextalet för byggnadskostnaderna i Stockholm har under tredje kvartalet 1950 stigit med 4,2 %. Lönekostnaderna har varit oförändrade, under det att materialkostnaderna ökat med 7,0 %. Sid. 928.

Byggnadsverksamheten i vissa städer och köpingar under tredje kvartalet 1950. Antalet under tredje kvartalet 1950 inflyttningsfärdiga lägenheter överstiger betydligt antalet under vart och ett av årets två första kvartal. Ökningen i jämförelse med andra kvartalet uppgår till något över 50 %. Produktionen under de tre första kvartalen 1950 var tillsammans av ungefär samma storlek som under motsvarande tid 1949. Antalet lägenheter i pågående företag var betydligt högre än 1949. Sid. 930.

Utlänningar i Sverige under tredje kvartalet 1950. Hela antalet utlänningar i Sverige uppgick den 1 oktober 1950 till omkring 222 000, vilket innebär en nedgång sedan den 1 juli med ca 3 500 personer. Minskningen faller huvudsakligen på danskar, USA-medborgare och finnar. Antalet arbetsanmälda utlänningar utgjorde den 1 oktober 96 626 mot 89 879 vid föregående kvartalsskifte. Av de arbetsanmälda var gruppen finnar störst med 20 594, därefter kom danskar med 18 358, balter med 16 740 och norrmän med 12 937. Geografiskt sett förekom de arbetsanmälda utlänningarna talrikast i Stockholms stad och län, Malmöhus län och Göteborgs och Bohus län. Sid. 934.

Omsättningen inom detaljhandeln under tredje kvartalet 1950 var i samtliga branscher, med undantag för bagerier och konditorier, högre än under motsvarande kvartal 1949. Omsättningsökningen var störst beträffande bilar, cyklar och sportartiklar (39 %). Sid. 938.

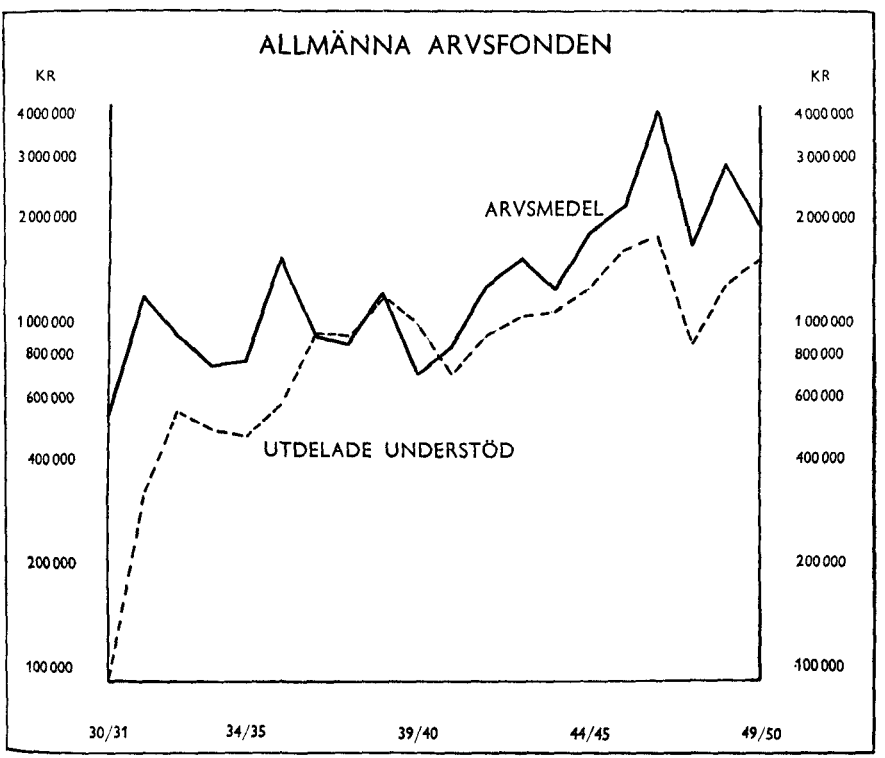
Lönenivå och sysselsättningsvolym inom industrin i augusti 1950. Den genomsnittliga timförtjänsten inom industrin för arbetare var oförändrad mellan maj och augusti 1950. Mellan februari 1947 och augusti 1950 redovisas en ökning på 30,9 %. Sid. 953.

Svenska staten ärver

Allmänna arvsfonden under 20 år

Av kanslirådet *Ossian Larnstedt*, Socialdepartementet

Beslut om instiftandet av allmänna arvsfonden fattades av 1928 års riksdag i samband med antagandet av den nu gällande lagen om arv, vilken bl. a. medförde begränsningar av den legala arvsrätten i så måtto att kusiner, vilka tidigare var arvsberättigade, uteslöts från arv. All kvarlåtenskap, till vilken arvinge enligt arvslagens bestämmelser saknas, tillfaller numera arvsfonden. Närmare bestämmelser om allmänna arvsfonden har sammanfattats i en särskild lag, vilken trädde i kraft den 1 januari 1929. Det är således 22 år, sedan fonden kom till. Utdelning av medel ur fonden har emellertid ej ägt rum under fullt så lång tid. De första understöden be-

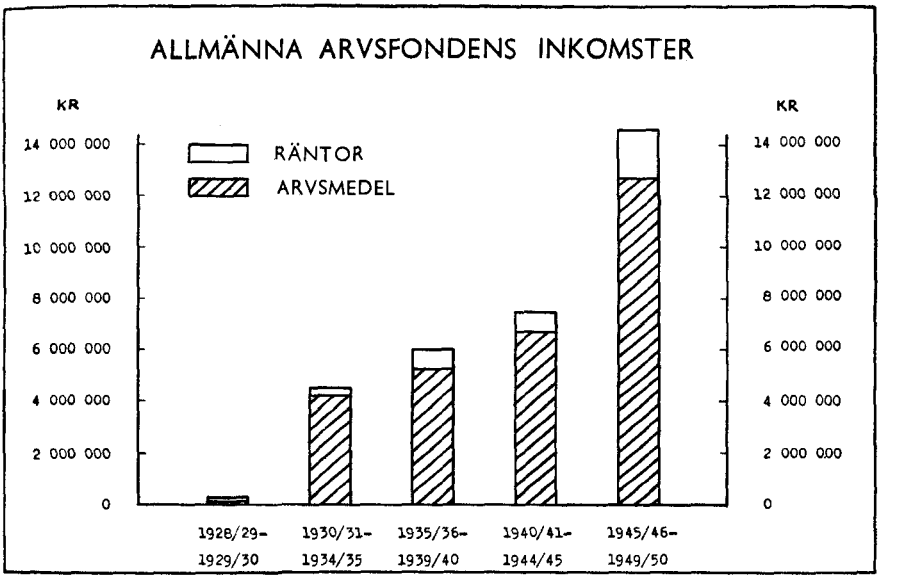
viljades nämligen först under budgetåret 1930/31 och utdelning av medel ur fonden har nu fortgått under 20 år.

Hur mycket pengar har utdelats ur fonden under dessa år och vilka ändamål har blivit tillgodosedda?

Innan dessa frågor besvaras, bör vi måhända först se till inkomstsidan. Hur mycket har staten »ärvt» sedan år 1929? Under tiden från och med ikraftträdandet av lagen om allmänna arvsfonden till och med den 30 juni 1950 har i arvsmedel till fonden influtit sammanlagt i runt tal 28 900 000 kr eller i genomsnitt mer än 1 300 000 kr årligen. De »ärvda» beloppens storlek har emellertid varierat starkt mellan olika år liksom även storleken av de skilda arven. I allmänhet representerar dessa ej några större förmögenheter men emellanåt förekommer, att även rika dödsbon tillfaller fonden. I ett par fall har fonden tillförts över 1 milj. kr från en enda arvlåtare, i ett fall till och med över 2 milj. kr. Sistnämnda fall avsåg en person från Uppsala län, som på grund av sjukdom var ur stånd att upprätta testamente. Fallet är märkligt även såtillvida att, om arvlåtaren haft kusiner, eller avkomlingar till dem, dessa enligt en övergångsbestämmelse till den nya arvslagen skulle ha ärvt. Ej heller sådana arvingar fanns emellertid. Att så stora förmögenheter tillfaller fonden tillhör emellertid undantagen, och den sammanlagt betydande summa, som under årens lopp tillförts fonden, har huvudsakligen hopbragts genom dödsbon med en liten eller medelmåttig behållning. Tyvärr finns ej några siffror tillgängliga rörande det antal personer, som fonden ärvt, och man kan därför ej göra någon beräkning rörande den genomsnittliga behållningen i dödsbona.

Det möter intet hinder att testamentera egendom till allmänna arvsfonden. Detta är givetvis aktuellt endast, om legala arvingar finns. Att testamente upprättas till förmån för arvsfonden är ej vanligt men har under de gångna åren förekommit i några fall. Det förefaller ej osannolikt, att i en del fall personer utan legala arvingar skulle ha upprättat testamente till förmån för visst syfte, men att vetskapen om att allmänna arvsfondens medel används för ändamål, som arvlåtaren ansett behjärtansvärt, nämligen barns och ungdoms vård och fostran, medfört, att arvlåtaren avstått från att upprätta testamente. I vad mån så skett kan man givetvis ej bedöma. Av arvsmedel, som under ett budgetår tillförts fonden, skall en tredjedel läggas till fonden, medan återstoden jämte årets avkastning från och med nästkommande budgetår må delas ut. Fonden växer därför ständigt, liksom avkastningen av densamma. I diagrammet på sid. 905 har gjorts en sammanfattning i femårsperioder över influtna arvsmedel. Budgetåren 1928/29 och 1929/30 har härvid hänförts till en grupp för sig, emedan under nämnda budgetår de redovisade beloppen ännu var relativt obetydliga.

Av diagrammet framgår, att arvsmedlen visar en fortgående stegring, vilken är särskilt markant under den senaste 5-årsperioden. Detta sammanhänger emellertid med att under nämnda period ett par dödsbon med mycket stor behållning inlevererats till fonden, däribland det förut nämnda på över 2 000 000 kr. Fondens sammanlagda inkomster har hittills utgjort i

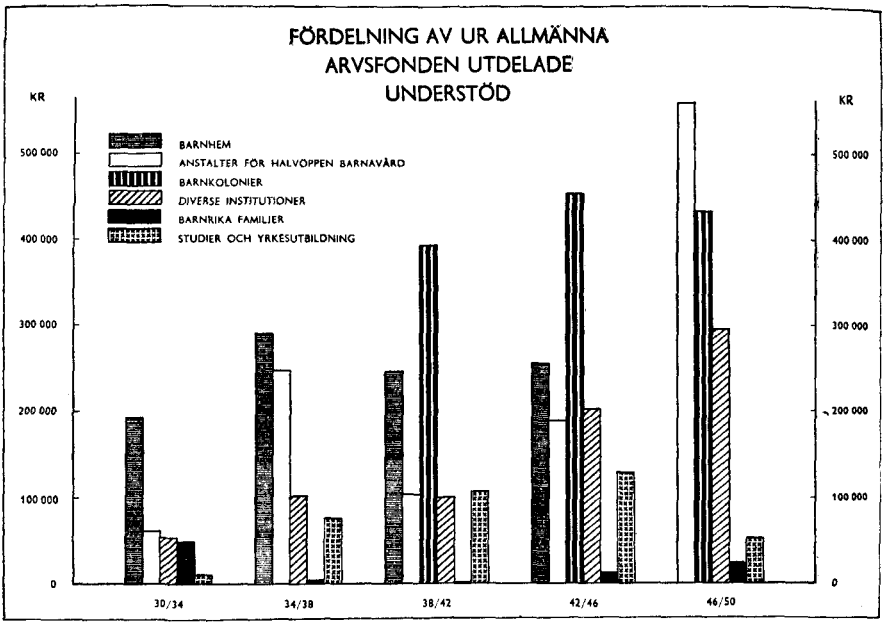

runt tal 32 578 000 kr, därav 28 915 000 kr utgör arvsmedel och 3 663 000 kr influtna räntemedel.

Behållningen i fonden har likaledes stigit kraftigt och utgjorde den 30 juni 1950 i runt tal 9 900 000 kr.

Hur har nu de medel, som influtit till allmänna arvsfonden, under de gångna åren disponerats? Som nyss antyddes är medlen avsedda att komma det uppväxande släktet till godo. Detta i enlighet med bestämmelser i lagen om allmänna arvsfonden, vari föreskrivs, att fondens medel skall användas till främjande av barns och ungdoms vård och fostran. Detta mycket omfattande begrepp begränsas emellertid genom en föreskrift, att understöd ej må lämnas för åtgärd, vars bekostande åligger stat eller kommun. Även med denna inskränkning är emellertid de ändamål, som kan stödjas ur fonden, alltför omfattande för att fondens medel skall kunna räcka till för allt, om bidragen skall bli något så när verksamma.

En sovring har därför måst ske och understöd har måst begränsas till i huvudsak vissa ändamål, som ansetts i främsta rummet böra komma i fråga. Dessa kan uppdelas i två huvudgrupper: understöd till barnavårdande institutioner av olika slag och understöd till enskilda. Understöden till institutioner, vilka lämnas kommuner, föreningar, stiftelser och andra sammanslutningar, har haft till syfte att främja tillkomsten av nya barnavårdande anläggningar. Bidrag till driften har som regel ej lämnats, då sådana bidrag skulle för framtiden binda arvsfondsmedlen och minska möjligheterna att ge understöd till inrättandet av nya institutioner. Bland företag, som understötts, märks främst barnhem samt anstalter för halvöppen barnavård och

barnkolonier. På dessa företag belöper sig huvudparten av de understöd, som beviljats. Endast till anstalter för halvöppen barnavård har understöd beviljats under hela den tidsperiod, varom här är fråga. Bidragen till anordnande av barnhem upphörde år 1946, i samband med att statsanslag anvisades för anordnande av sådana hem. Av samma anledning har understöd till anordnande av barnavårdscentraler numera upphört att utgå. Bidrag till sommarkolonier började utgå först från och med budgetåret 1938/39.

Omfattningen av de för olika ändamål beviljade understöden framgår av ovanstående diagram.

Sammanlagda beloppet av de årligen beviljade understöden har varierat ganska avsevärt under olika år, i främsta rummet beroende på att de för beviljande av understöd tillgängliga beloppen växlat. Det högsta belopp, som delats ut något budgetår, utgjorde 1 782 000 kr (1946/47). Fram till den 1 juli 1950 hade understöd på tillsammans ca 18,5 milj. kr beviljats.

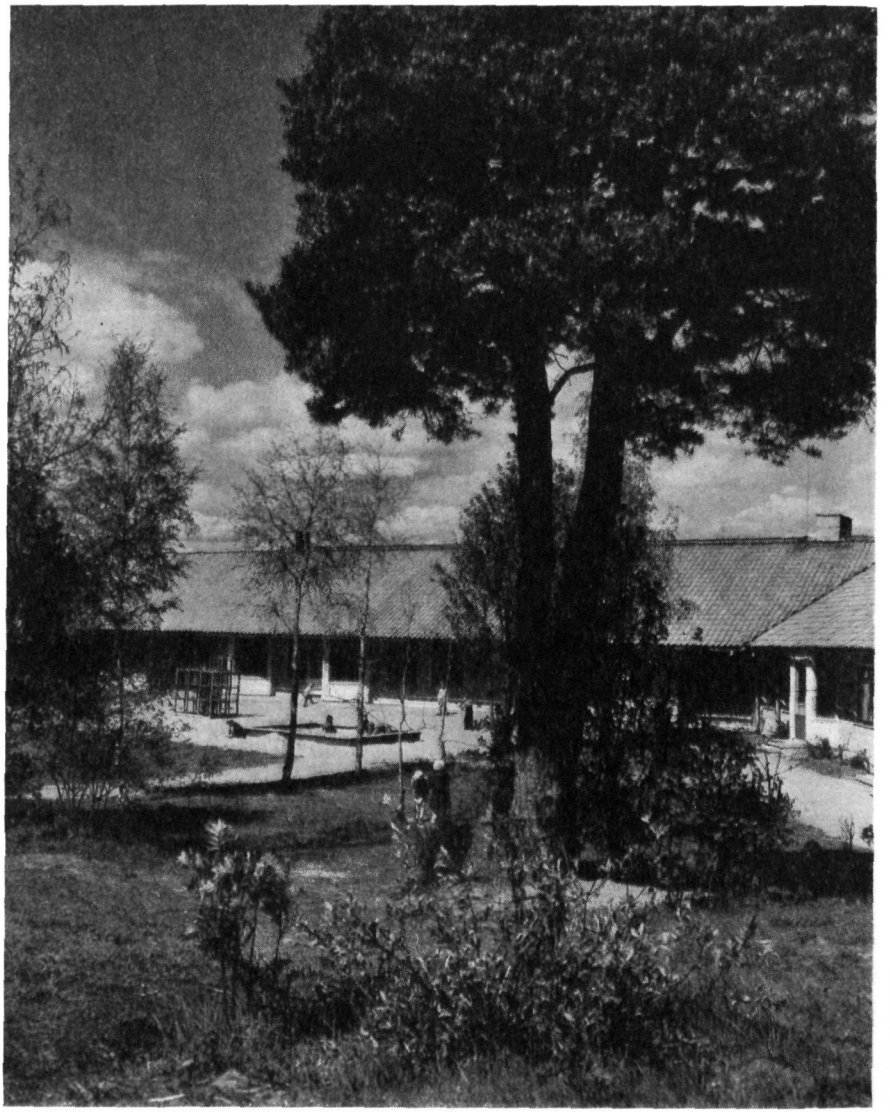
Under begreppet diverse institutioner har sammanförts ett antal olika anstalter till barns och ungdoms välfärd. Bland hit hänförliga ändamål må nämnas scoutstugor, ungdomsgårdar och andra anläggningar för ungdomens fritidssysselsättning. Under här nämnda grupp har hänförts även vissa understöd av engångskaraktär till enskilda organisationer. Bland dylika organisationer, vilka under senare tid erhållit större belopp, kan nämnas Ericastiftelsen, föreningen Rädda barnen och hörselfrämjandet.

Understöden till enskilda har framför allt avsett bidrag till studier och yrkesutbildning. Många obemedlade och mindre bemedlade ungdomar, framför

Under senare år har det största beloppet ur allmänna arvsfonden gått till anstalter för halvöppen barnavård. Bilden visar interiören från ett daghem i Gävle.

allt från landsbygden, har genom dessa understöd beretts tillfälle till studier. Omfattningen av dessa understöd har emellertid minskat, efter hand som statsanslag beviljats till stipendier för dem som genomgår olika utbild-

Exteriör från ett daghem i Gävle (samma hem som på sid. 907).

ningsanstalter. I den mån dylika stipendier kan utgå — och detta gäller numera det övervägande flertalet sådana anstalter — har understöd ur arvsfonden bortfallit. Numera beviljas understöd endast till elever vid vissa skolor, vilkas elever av olika anledningar ej kan erhålla statliga stipendier eller stu-

dielån. Alltjämt beviljas understöd till elever vid sjuksköterske- och barnsköterskeskolor. I en del fall har särskilt musik- eller sångbegåvade ungdomar erhållit bidrag till sina ofta dryga utbildningskostnader. Möjligheterna att erhålla hjälp till utbildning begränsas dock för många därav att understöd beviljas endast person, som ej fyllt 21 år.

Understöd till enskilda har förutom i form av studiehjälp i en del fall beviljats såsom viss engångshjälp till familjer med stort antal barn. Understöd i sådana fall har utgått endast under förutsättning, att man haft anledning att räkna med att familjen genom understödet för framtiden kunnat beräknas få en bättre försörjning eller eljest annan stadigvarande förbättring i sina förhållanden. Understöd har bl. a. utgått till inköp av kreatur, förbättring av ladugård m. m. Stor restriktivitet har emellertid iakttagits i fråga om dylika understöd. I allmänhet ankommer det ju på fattigvården att hjälpa nödlidande barnfamiljer, och det har varit svårt att dra en gräns mot fattigvårdsfallen. Bl. a. till följd av att fattigvårdsstyrelserna i ökad omfattning börjat bevilja hjälp i form av förebyggande fattigvård, har behovet av hjälp från arvsfonden även minskat.

Inom ramen för begreppet »ungdoms vård och fostran» är det, som synes, många betydelsefulla ändamål, som tillgodoses genom understöd ur arvsfonden. Anspråken på fonden har därför som regel vida överstigit det för varje budgetår för utdelning tillgängliga beloppet, varför stark konkurrens rått mellan de olika ansökningarna. Häri har dock under de senaste åren inträtt en förändring till följd av den stränga investeringsbegränsning, som införts beträffande byggnadsarbeten för barnavårdande institutioner av här avsett slag. Ett belopp av över 4 milj. kr har på grund härav kunnat reserveras för kommande behov. Då investeringsbegränsningen bortfaller, kan man räkna med att denna behållning ganska snabbt kommer att förbrukas.

Här skall ej uttalas någon mening om, huruvida allmänna arvsfondens verksamhet under de gångna åren motsvarat de förväntningar, som man ställde på densamma vid dess tillkomst. Man kan emellertid konstatera, att många av de institutioner, som vi nu är vana att betrakta som önskvärda i ett välordnat samhälle — barnhem, barnträdgårdar, daghem, barnkolonier, lokaler för ungdomens fritidssysselsättning m. m. — kommit till stånd just tack vare understödet ur arvsfonden, vilket verkat stimulerande på initiativet i det enskilda fallet och medverkat till att ett uppkommet projekt blivit ekonomiskt genomförbart. Tusentals barn och ungdomar har beretts en sundare och lyckligare uppväxttid genom fondens medverkan, och fasta institutioner har skapats, som är beredda att i samma syfte ta sig an kommande årskullar barn och ungdomar.

Den statliga upplysningsverksamheten om arbets- och levnadsförhållanden i utlandet

Av amanuens *Gunnar Olsson*, Arbetsmarknadsstyrelsen

Verksamhetens uppläggning. Efter det andra världskrigets slut har ett tilltagande intresse visats för arbets- och levnadsförhållandena i utlandet, och i allt större omfattning har förfrågningar om praktikmöjligheter o. dyl. kommit att riktas till den centrala arbetsmarknadsmyndigheten, länsarbetsnämnderna och arbetsförmedlingarna. Våren 1947 inrättade dåvarande arbetsmarknadskommissionen en upplysningstjänst för svenskar, som önskade informationer om möjligheterna att få anställning utomlands. Organisatoriskt sett tillhör upplysningstjänsten fr. o. m. 1948 arbetsmarknadsstyrelsens byrå för utlänningsärenden, vilken även handhar praktikantutbytet med utlandet.

Före 1947 fanns i Sverige ingen statlig myndighet, som kunde lämna upplysningar om utländska arbetsmarknadsfrågor. Däremot existerade olika halvofficiella institutioner, som bedrev sin verksamhet delvis med statsmedel. År 1927 grundades på privat initiativ Institutet för svensk utlandstjänst, som sedan 1930 åtnjutit statsbidrag. Institutets verksamhet, som främst inriktats på informationstjänst åt blivande emigranter, övertogs 1944 av Utlandssvenskarnas förening. När det gäller studiemöjligheter i utlandet, har Svenska institutet för kulturellt utbyte med utlandet, inrättat 1945, förmedlat upplysningar till intresserade.

Det är arbetsmarknadsstyrelsens erfarenhet, att de svenskar, som söker arbete utomlands, ofta har endast ofullständiga och otillräckliga upplysningar om förhållandena i andra länder. För att vid förfrågningar kunna lämna sakliga informationer i hithörande frågor har styrelsen insamlat detaljerade uppgifter om arbetsmarknadsläge, arbetsmöjligheter, levnadskostnader och sociala förhållanden. Uppgifterna har erhållits genom det svenska utrikesdepartementet, främmande länders beskickningar (särskilt social- och pressattachéerna), utländska arbetsmarknadsmyndigheter, arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer, handelskammare, Svenska institutets avdelningar m. fl. Genom utbyte med utländska myndigheter och institutioner får styrelsen del av en rad periodiska publikationer, som rör arbets- och levnadsförhållanden i samtliga världsdelar. Det kan nämnas, att styrelsen även står i kontinuerlig kontakt med informationsorgan för in- och utvandring, där sådana inrättats av de statliga myndigheterna (Australien, Canada, Danmark, Frankrike, Nederländerna, Schweiz). Hemvändande praktikanter intervjuas om sina intryck. Facklitteratur och tidningspress studeras regelbundet. Av naturliga skäl har informationsmaterialet blivit rikast för grannländerna och de största länderna inom och utom Europa. Översikter har stundom stencilerats och utsänts till länsarbetsnämnder och arbetsförmedlingar. Beträffande en del länder har materialet publicerats i serien »Arbete i utlandet», som sedan maj 1949 utkommit med nio num-

På varje arbetsförmedling kan man få upplysningar om arbetsmöjligheter även i utlandet.

mer. Av dessa upplysningsblad har ett par hundra exemplar successivt tillställts — förutom länsarbetsnämnder och arbetsförmedlingar — myndigheter, större organisationer, institutioner och företag samt tidningar och tidskrifter. De hittills behandlade länderna är Storbritannien, Nederländerna, Belgien, Schweiz, Frankrike, Danmark, Finland och Norge, varjämte i ett blad lämnats en redogörelse för vissa skattebestämmelser för praktikanter i Sverige och utlandet. På grund av efterfrågan har upplagorna av de första fem upplysningsbladen i det närmaste tagit slut, medan beställningar fortfarande kan mottas på bladen om Frankrike, Danmark, Finland och Norge. I undantagsfall har upplysningsbladen utdelats vid enskilda förfrågningar och då endast till praktikanter.

Emedan det länge varit av intresse för arbetsmarknadsstyrelsen att få del av länsarbetsnämndernas erfarenheter av upplysningsverksamheten i hithörande frågor, skickade styrelsen i april 1950 ett cirkulärbrev till samtliga nämnder med begäran om yttranden om vilka personer, som vanligen gjorde förfrågningar, till vilka länder vederbörande i allmänhet önskade komma, och i vad mån serien »Arbete i utlandet» och tidigare utsända cirkulär gav erforderlig handledning. Med ledning av dessa yttranden skulle styrelsen sedan kunna fortsätta och förbättra upplysningstjänsten och ge såväl arbetsförmedlingspersonalen som allmänheten bättre service.

Förfrågningar om arbete i utlandet. De personer, som gjort förfrågningar, har enligt länsarbetsnämndernas erfarenheter i regel varit i åldern 18—35 år. I yrkeshänseende kommer tekniker, studerande och kontorsanställda först, närmast följda av industriarbetare av olika slag samt lantbruks- och trädgårdselever. Förfrågningarna har inom 23 län främst avsett Storbritannien, men Schweiz och Frankrike ligger inte långt efter i 17 resp. 16 län. Intresset för grannländerna i Norden har varit ringa utom i 7 län, varjämte sporadiska förfrågningar gjorts om Spetsbergen och Grönland. Av utomeuropeiska stater har förfrågningarna varit mest talrika beträffande Förenta staterna (i 10 län) och därefter Australien (i 7 län) samt olika länder i Amerika eller Afrika (i 6 län). I Stockholms stad och i Göteborg med omnejd har förfrågningarna tidvis uppgått till ett mycket stort antal. Relativt många förfrågningar har förekommit i Uppsala, Östergötlands och Norrbottens län, medan länsarbetsnämnderna i övrigt talar om förfrågningar i vanligtvis mindre omfattning. I regel har de intresserade begärt upplysningar om möjligheterna att få praktikplatser, ofta för språkets skull (främst engelska), och inte först och främst tänkt på bosättning i utlandet. I övervägande flertalet fall har det varit ogifta personer.

Det kan konstateras, att länsarbetsnämnderna och styrelsen har i stort sett samma erfarenheter av upplysningsverksamheten. Eftersom fortlöpande statistik endast förts över förfrågningarna hos styrelsen och förfrågningarna ute i landet på många håll förekommit mera oregelbundet, har inga exakta uppgifter kunnat lämnas från länsarbetsnämnderna. Även styrelsens material är begränsat. Av siffrorna kan dock vissa allmänna tendenser utläsas.

Bland dem som antingen per telefon, per post eller vid besök framställt sina förfrågningar direkt till arbetsmarknadsstyrelsens utlänningsbyrå, är över 150 olika yrken representerade. Av statistiken framgår, att till grupp V, »Förvaltning, arbetsledning och fria yrken», räknas 1 454 (dvs. 40 %) av de personer, som under tvåårsperioden den 1 juli 1948—den 30 juni 1950 hört sig för om arbets- och levnadsförhållandena i utlandet. Studerande vid universitet och högskolor, seminarier, läroverk och yrkesskolor utgör flertalet av de under grupp VIII, »Övrigt arbete», nämnda 868 personerna (23 % av samtliga). På tredje platsen kommer grupp II, »Industri och hantverk», med 563 personer (15 %). Ett gemensamt drag är, att nyutexaminerade tekniker, yngre kontorsanställda och studerande av olika slag dominerat. Av industriarbetare och hantverkare har endast ett ringa antal varit över 35 år, och då har det rört sig om yrkesarbetare inom byggnadsbranschen, vilka blivit utan arbete.

Av europeiska länder har Storbritannien varit föremål för 1 481 förfrågningar (40 % av samtliga) under nämnda tvåårsperiod. Schweiz och Frankrike har förekommit i 397 resp. 364 förfrågningar (11 resp. 10 %). Under rubriken »Allmänt» inrymmes sådana fall, där upplysningar lämnats om flera länder i olika världsdelar (t. ex. engelsktalande länder, länder där tekniker eller jordbrukare efterfrågas). Över 460 förfrågningar har gällt Amerika, varav 313 Förenta staterna, 49 Canada och 100 staterna i Sydamerika.

Många kvinnliga kontorister vill ta hembiträdesplats i utlandet.

De 169 förfrågningarna om förhållandena i Afrika har främst avsett Sydafrikanska unionen. Länder, såsom Bulgarien, Grekland, Rumänien, Sovjetunionen, Tjeckoslovakien och Ungern, har inte berörts.

De personer, som inriktat sina förfrågningar på Canada samt stater i Afrika och Sydamerika, har tillhört de mest skilda yrken. Tekniker, tjänstemän och kontorsanställda av olika slag är huvudgrupper bland dem som hört sig för om möjligheterna i flertalet länder. Beträffande Storbritannien har större delen utgjorts av tekniker, kontorister och studerande, men även industriarbetare samt trädgårds-, lantbruks- och hushållselever är talrikt representerade. Industriarbetarna har varit främsta gruppen, när det gäller Australien, och kommer på andra plats beträffande förfrågningar om Schweiz. De som intresserat sig för Frankrike, har mestadels utgjorts av kontors- och affärsanställda samt studerande. De kvinnliga sökandena har oftast önskat hushållsarbete för att förbättra kunskaperna i engelska eller franska.

Endast i ett fåtal fall har förhållandena i Sverige angetts som den huvudsakliga anledningen till vederbörandes önskan att fara utrikes. Äventyrslystnad och längtan efter att se nya länder och andra folk har visserligen varit drivfjädern någon enstaka gång. Flertalet intresserade har likväl haft till syfte att förkovra yrkes- och språkkunskaper under anställning i utlandet, och den önskade tiden har varierat mellan några månader och några år.

Av alla dem som framställt förfrågningar, torde minst 80 % ha avsett

praktik i utlandet. Som rena utvandringsfall får man betrakta högst 10 %, medan övriga 10 % först tänkt på praktik men ändrat sig, när de fått reda på de formaliteter, som är förknippade med anställning i ett främmande land. De intresserade har inte endast hört sig för om arbetsmöjligheterna i utlandet, de har också önskat uppgift om löner, priser, skatter, levnads- och socialförhållanden, vilket stundom krävt specialutredningar. Så har t. ex. varit fallet, när svenska exportföretag begärt upplysningar om förhållandena i vissa länder, innan de sänt ut svenska fackarbetare under ett par års anställning som instruktörer.

Vad angår antalet förfrågningar, har vanligen drygt 60 % gjorts under årets fem första månader. Mars och april uppvisar i regel den livligaste frekvensen, medan bottensiffrorna nås under sommarmånaderna. Arbetslöshet inom vissa yrken har tidvis föranlett ökat antal förfrågningar, speciellt från byggnadsarbetare och flygpersonal. Tidningsintervjuer med allmänna yttranden om efterfrågan på svensk arbetskraft har angetts som orsak till förfrågningar om bl. a. Australien, Canada, Etiopien, Pakistan, Grönland och Spetsbergen. När arbetsmarknadsstyrelsen utgett nya upplysningsblad om utlandet, har intresserade satt sig i förbindelse med styrelsen i större utsträckning än vanligt.

Under år 1948 gjordes förfrågningar i ungefär lika stor omfattning per post, per telefon och vid besök hos styrelsen, men telefonförfrågningarna år 1949 och senare har uppgått till nära hälften av samtliga.

Som jämförelse kan nämnas, att Institutet för svensk utlandstjänst enligt uppgift under 1949 mottagit 1 780 förfrågningar angående arbetsmöjligheterna i speciellt utomeuropeiska länder. Under första halvåret 1950 uppgick förfrågningarna till 690. Första kvartalet 1949 uppvisade den högsta siffran, 530, medan för följande kvartal angetts 520. Förfrågningsfrekvensen har senare legat mellan 330 och 380 per kvartal. Med hänsyn till fördelningen på länder har Australien och Förenta staterna främst behandlats (i genomsnitt ca 28 resp. 23 %), men även Sydamerika och Afrika har kommit i fråga (ca 16 resp. 10 %). Yngre affärsmän och byggnadstekniker har utgjort den största delen av de intresserade jämte nyutexaminerade och studerande av olika slag. I en del fall har samma personer hört sig för både hos institutet och arbetsmarknadsstyrelsen.

Det är vanskligt att uttala sig om förfrågningarnas resultat. Med arbetsmarknadsstyrelsens stöd erhöll 352 svenskar arbete utomlands under 1949 (173 praktikplatser, 170 arbete i jordbruksläger och 9 anställning i hushåll). Under 1949 utvandrade från Sverige 14 174 personer, varav dock endast 3 744 (dvs. 26 %) var svenska medborgare. Beträffande emigrationssiffrorna är att märka, att även om antalet, 3 744, ganska väl svarar mot summan av de förfrågningar, som riktats till arbetsmarknadsstyrelsen och Institutet för svensk utlandstjänst (2 086 + 1 780 = 3 866) — arbetsförmedlingarnas förfrågningar härvid undantagna — endast ett fåtal av de intresserade varit verkligt kvalificerade yrkesmän, vilkas ansträngningar att få arbete i utlandet verkligen lyckats.

Internationella arbetskonferensens trettiotredje sammanträde i Genève juni—juli 1950

Av förste kanslisekreterare *Sten-Eric Heinrici*, Socialdepartementet

Internationella arbetskonferensens trettiotredje sammanträde hölls i Genève under tiden 7 juni—1 juli 1950. I sammanträdet deltog representanter för 50 av arbetsorganisationens 60 medlemsstater. Två nya stater antogs under sammanträdet till medlemmar av organisationen, nämligen Indonesien och Viet-Nam, vilka tidigare holländska resp. franska kolonier på senare tid förvärvat självständighet.

Sverige deltog i konferensen med en fullständig delegation, dvs. två regeringsombud, ett arbetarombud och ett arbetsgivarombud. Genom Kungl. Maj:ts beslut den 31 mars 1950 hade följande personer utsetts att representera Sverige vid sammanträdet, nämligen

för regeringen: såsom ombud generaldirektören och chefen för statskontoret Wilhelm Björck och dåvarande statssekreteraren i socialdepartementet Per Nyström samt såsom experter borgmästaren Lars Gunnar Ohlsson, tillika ersättare för regeringsombuden, fru Inga Thorsson och förste kanslisekreteraren i socialdepartementet Sten-Eric Heinrici;

för arbetarna: såsom ombud landsorganisationens jurist, advokaten Arnold Sölvén samt såsom experter ordföranden i fabriksarbetareförbundet Gunnar Mohlne, ombudsmannen i landsorganisationen Sigrid Ekendahl, sekreteraren i tjänstemännens centralorganisation Otto Nordenskiöld och sekreteraren i svenska lantarbetareförbundet Ewald Jansson; och

för arbetsgivarna: såsom ombud direktören i svenska arbetsgivareföreningen Gullmar Bergenström samt såsom experter verkställande direktören i arbetsgivareföreningen Bertil Kugelberg, direktören i samma förening Matts Bergom Larsson, verkställande direktören i svenska lantarbetsgivareföreningen Gideon Sæmund och direktören i Sveriges textilindustriförbund Kaj Åberg.

Därjämte hade redaktören Sven Backlund utsetts att i egenskap av tolk biträda ombud och experter.

Herr Nyström var förhindrad att deltaga i sammanträdet.

Sammanträdets *dagordning* omfattade följande överläggningsämnen:

1) Generaldirektörens årsredogörelse.
2) Finansiella och budgetära frågor.
3) Upplysningar och årsrapporter rörande medlemsstaternas tillämpning av internationella arbetskonventioner och rekommendationer.
4) Förhållandet mellan arbetsmarknadens parter, innefattande frågor rörrörande kollektivavtal, förlikning och skiljedom ävensom samverkan

mellan offentliga myndigheter samt arbetsgivar- och arbetarorganisationer (första behandling).
5) Lika lön för män och kvinnor för arbete av lika värde (första behandling).
6) Jordbruksfrågor: allmän rapport.
7) Minimilöner inom jordbruket (första behandling).
8) Semester inom jordbruket (första behandling).
9) Yrkesutbildning för vuxna, däri inbegripna partiellt arbetsföra (enda behandling).

Behandlingen av det under punkt 8 på dagordningen angivna ämnet uppsköts till nästa års konferens.

Konferensens öppningshögtidlighet fick ett i viss mån dramatiskt förlopp. Sedan ordföranden i Internationella arbetsbyråns styrelse, belgiern Troclet, förklarat konferensen öppnad, behandlades såsom vanligt som första ärende val av president för konferensen, vartill från flera håll föreslogs den indiske arbetsministern Jagjivan Ram. Representanter för Polen, Tjeckoslovakiet och Ungern begärde i detta sammanhang ordet och påfordrade att, innan valet ägde rum eller något annat beslut fattades, konferensen skulle från deltagande i konferensen utesluta de närvarande representanterna för Kina, eftersom dessa utsetts av Kuomintang-regeringen och icke av den nya folkrepublikanska regeringen. Då fungerande ordföranden, Troclet, under åberopande av gällande stadga för konferensen förklarade, att detta spörsmål måste hänskjutas till konferensens fullmaktsgranskningsutskott, lämnade de polska, tjeckiska och ungerska delegationerna till protest konferenslokalen. Mr. Ram utsågs därefter enhälligt till president för konferensen. Fullmaktsgranskningsutskottet förklarade sedermera enhälligt, att den kinesiska delegationen finge anses ha blivit utsedd i behörig ordning, och denna utskottets rapport togs av konferensen ad notam utan debatt. De protesterande öststatsdelegaterna avreste härefter från Genève, sedan de i brev till presidenten för konferensen förklarat sig icke godkänna såsom giltiga de beslut konferensen komme att fatta.

Till fullmaktsgranskningsutskottet hade även hänskjutits protester mot fullmakterna för arbetarombud och experter från Argentina, Indien, Irland, Sydafrikanska unionen och Venezuela. Endast den mot arbetardelegationen från Venezuela inlagda protesten godkändes av konferensen, varför denna delegation uteslöts från deltagande i förhandlingarna. Det framkom under ärendets behandling, att den nuvarande regeringen i landet upplöst tidigare existerande fackföreningar och gått hårt fram mot dessas ledare.

Plenarsammanträdena under konferensen upptogs såsom sedvanligt till större delen av debatten om generaldirektörens rapport (utgiven i svensk översättning av delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet). I denna hade generaldirektören, Mr. David A. Morse, lagt tonvikten på frågan om full sysselsättning och produktivitetsökning. 87 talare deltog i debatten. Svarsanförandet hölls på generaldirektörens vägnar — Mr. Morse

var på grund av sjukdom förhindrad att överhuvud taget bevista konferensen — av biträdande generaldirektören Rens, som därvid starkt underströk önskvärdheten av full sysselsättning. Detta problem gav därjämte under slutet av konferensen upphov till en två dagar lång och mycket intensiv debatt, där arbetar- och arbetsgivargrupperna stod hårt mot varandra. Anledningen till denna debatt var ett av den engelske arbetardelegaten Roberts framlagt resolutionsförslag, behandlande åtgärder mot arbetslöshet och för tryggande av full sysselsättning. Mot förslaget invändes från arbetsgivarsidan bl. a. att det innebure ett underkännande av den fria företagsamhetens idé och näringslivets inordnande under statlig kontroll och reglering. Arbetsgivargruppen — som förklarade sig instämma i önskvärdheten av att konferensen uttalade sig för åtgärder mot arbetslöshet — föreslog därför en betydligt förkortad och förenklad resolution, men detta ändringsförslag förkastades, sedan flera regeringsrepresentanter, däribland från USA, förklarat sig icke kunna finna något fog för de från arbetsgivarsidan framförda farhågorna. Resolutionen antogs därefter med regeringarnas och arbetarnas röster mot arbetsgivarnas.

Vid årets arbetskonferens antogs enhälligt i anslutning till punkt 9 på dagordningen en rekommendation angående yrkesutbildning för vuxna, däribland även partiellt arbetsföra. Rekommendationen innehåller vissa riktlinjer för bedrivandet av utbildnings- och omskolningsverksamhet och förutsätter, att ett visst mellanstatligt samarbete på området skall komma till stånd.

Härutöver antogs på konferensen inga nya internationella överenskommelser. Såsom framgår av den ovan återgivna dagordningen behandlades emellertid flera betydelsefulla ärenden i en första diskussion, avsedd att fortsättas och avslutas vid nästa års konferens. Sålunda behandlades vid konferensen vissa jordbruksfrågor, däribland minimilöner inom jordbruket, i vilket ämne förslag till en konvention och en rekommendation antogs såsom grundval för fortsatt diskussion nästa år. Konferensen uttalade sig också för upptagande av en rad jordbruksspörsmål på kommande konferenser.

De mest ingående överläggningarna förekom dock i de båda utskott, som behandlade resp. kollektivavtal, frivillig förlikning och skiljedom samt lika lön för män och kvinnor för arbete av lika värde. I det förra utskottet — vars ordförande var danske regeringsrepresentanten Dreyer — visade sig stora svårigheter föreligga att nå fram till en text, som kunde accepteras av sådana industriellt framskjutna länder, där kollektiva förhandlingar sedan länge utgjort grundvalen för relationerna mellan parterna på arbetsmarknaden, och på samma gång tillfredsställa arbetarnas (och även regeringarnas) aspirationer och förhoppningar i stater, där det fackliga organisationsarbetet ännu befinner sig på ett tidigt stadium. Svårigheterna ökades av att de system för kollektivavtals slutande och behandling, som vuxit fram på olika håll, företer stora skiljaktigheter. Det förslag till text, som utskottet rekommenderade som grundval för nästa års fortsatta diskussioner och som antogs av konferensen, går ut på att i en rekommendation förorda vissa

principer angående kollektiva avtals bindande verkan av i huvudsak samma innehåll som svensk lagstiftning på området. Härutöver har upptagits vissa förslag om utsträckning av ingångna kollektivavtal att omfatta alla arbetare inom ett visst företag, resp. en viss bransch, vilka förslag från svensk synpunkt måste synas mindre tillfredsställande. Den ifrågasatta rekommendationen föreslås vidare skola uppta föreskrifter angående handläggningen av tvister rörande tolkningen av kollektivavtal m. m. En ytterligare rekommendation föreslås angående upprättande av organ för frivillig förlikning och skiljedom i arbetstvister. Anmärkas må att i samband med behandlingen av frågan om kollektivavtals verkan behandlades ett förslag, att arbetar- och arbetsgivarorganisationer skulle vara fria från utmätning av sådana tillgångar, som erfordrades för organisationernas normala verksamhet. Denna fråga ansågs dock för litet utredd för att man skulle kunna ta omedelbar ställning till förslaget och konferensen uppdrog åt arbetsbyrån att utarbeta en rapport i ämnet till nästa år. För första behandling nästa år utsattes vidare frågan om företagsnämnder, branschråd och andra liknande samarbetsorgan.

I likalönsfrågan kunde man vid konferensen icke fatta ståndpunkt till spörsmålet, huruvida man borde sikta till en konvention eller en rekommendation vid nästa års konferens, utan denna fråga lämnades öppen. Från arbetsgivarhåll ifrågasattes, om ämnet överhuvud taget var moget att behandlas i en internationell överenskommelse, men man ville ej undandra sig att delta i överläggningar i ämnet. Beträffande själva huvudproblemet, eller innebörden av likalönsprincipen, antogs efter ingående debatter en text, innefattande ett uttalande att lönen skall fastställas utan avseende å kön samt att, där så är lämpligt för att nå detta syfte, åtgärder skall vidtas för att uppmuntra metoder för objektiv uppskattning av arbetets värde. I fortsättningen av den av utskottet framlagda texten upptogs närmare föreskrifter om vad som bör åtgöras för att genomföra likalönsprincipen på olika områden. En särskild punkt stadgar, att lämpliga åtgärder bör vidtas av medlemsstaterna för att höja de kvinnliga arbetstagarnas produktionsförmåga och begränsa effekten av de faktorer, som orsakar de lägre kvinnolönerna. Bland sådana åtgärder märks lika möjligheter till yrkesvägledning och yrkesutbildning för män och kvinnor, speciellt uppmuntrande av att kvinnorna begagnar sig av dessa möjligheter, sociala anordningar för att underlätta arbetsbördan för framför allt de gifta förvärvsarbetande kvinnorna samt garanterande av fri konkurrens mellan män och kvinnor om platser och tjänster.

Slutligen må nämnas att konferensen fastställde nästa års budget för internationella arbetsorganisationen, balanserande på ett belopp av omkring 6 milj. dollar, varav Sverige skall bidra med 2,33 procent.

Säsongarbetslösheten inom byggnadsfacken under de senaste 15 åren

Av tf. förste aktuarien *Jan Wittrock*, Arbetsmarknadsstyrelsen

Föreliggande undersökning har utförts på uppdrag av 1949 års investeringskommitté bl. a. i syfte att utröna, i vilken utsträckning säsongväxlingarna i byggnadsarbetarnas sysselsättning utjämnats och blivit av mindre omfattning efter kriget än före.

En sådan utredning förutsätter tillgång till en kontinuerlig arbetslöshetsserie speciellt för byggnadsfacken. Det material, som ger den mest fullständiga bilden av arbetslöshetens omfattning bland de organiserade arbetarna, är statistiken över arbetslösheten i de erkända arbetslöshetskassorna. Eftersom arbetslöshetskassor inom byggnadsfacken ej existerat mer än ett fåtal år — grov- och fabriksarbetarnas kassa, till vilken bl. a. byggnadsgrovarbetarna tidigare hörde, tillkom sålunda 1943 — är kassastatistiken otillräcklig för denna undersökning, som avser arbetslösheten även före det andra världskriget. Statistiken över arbetslösheten inom fackförbunden däremot redovisar även arbetslösheten inom byggnadsfacken före kriget, varför utredningen baserats på denna serie.

Som arbetslösa skall i ovannämnda rapporter räknas medlemmar, vilka på grund av arbetsbrist eller tillfällig orsak, såsom reparationer, övergående naturhinder el. dyl., varit utan arbete och därför enligt av förbunden tillämpade grunder blivit fristämplade. Däremot skall icke som arbetslösa räknas medlemmar, som icke varit i arbete på grund av sjukdom, arbetskonflikt, värnplikt, semester eller liknande orsak. Det har emellertid påvisats, att särskilt före kriget olikartade fristämplingsprinciper tillämpats inom skilda förbund och avdelningar. Arbetslöshetskassornas tillkomst har emellertid bidragit till att skapa enhetligare redovisningar. Av denna anledning är arbetslöshetstalen för efterkrigstiden avsevärt mindre påverkade av annan fristämpling än motsvarande tal för förkrigstiden. Det förekommer även en betydande eftersläpning av fristämplingarna, vilket föranleder att en avsevärd del av dessa ej blir redovisade i fackförbundsstatistiken. Till slut kan en annan anmärkning riktas mot materialet. Ett icke oväsentligt antal avdelningar har sålunda underlåtit att rapportera. Antalet icke rapporterande avdelningar har emellertid avtagit starkt under de senaste åren. Trots dessa betänkliga brister har utredningen i avsaknad av annat tillgängligt material måst baseras på denna statistik. Då arbetslöshetsuppgifter i stort sett saknas för andra byggnadsarbetarkategorier än grovarbetare, träarbetare, murare och målare, har undersökningen begränsats till dessa fyra fack.

Innan här en redogörelse lämnas för den verkställda arbetslöshetsunder-

sökningen, skall i korthet beröras befintliga produktions- och sysselsättningsuppgifter, som belyser säsongens utveckling inom byggnadsverksamheten. Sedan tiden före kriget finns uppgift över antalet inflyttningsfärdiga lägenheter kvartalsvis i städer med över 10 000 invånare. I nedanstående tablå belyses utvecklingen sedan förkrigstiden med uppgifter från 1939 och 1949.

	1 kv.	2 kv.	3 kv.	4 kv.	Summa
1939	4 901	2 539	19 128	5 756	32 324
1949	5 625	4 194	5 833	6 999	22 651

Sammanställningen visar, att före kriget färdigställdes en mycket stor del av bostadshusen under tredje kvartalet. Detta var fallet fram till 1944. Under senare år har det emellertid skett en betydligt jämnare fördelning av bostadsbyggandet under året. För den övriga delen av nybyggnadsproduktionen finns inga liknande uppgifter från tiden före kriget. Under efterkrigstiden däremot har under 1947 och 1948 företagits såväl sommar- som vinterinventeringar av den reglerade byggnadsverksamhetens omfattning. I fråga om sysselsättningen inom t. ex. industrins nybyggnadsverksamhet visade dessa undersökningar en i stort sett oförändrad sysselsättningsnivå under vintermånaderna jämfört med sommarsäsongen. Minskningarna i sysselsättningen kunde framför allt konstateras på den egentliga landsbygden och de mindre tätorterna, där enfamiljshusbyggandet dominerade.

Som en bakgrund till den följande redogörelsen för arbetslöshetens utveckling redovisas i nedanstående tablå medlemsantalet i de fyra facken sedan tiden före kriget. Dessa uppgifter avser endast LO-organiserade medlemmar.

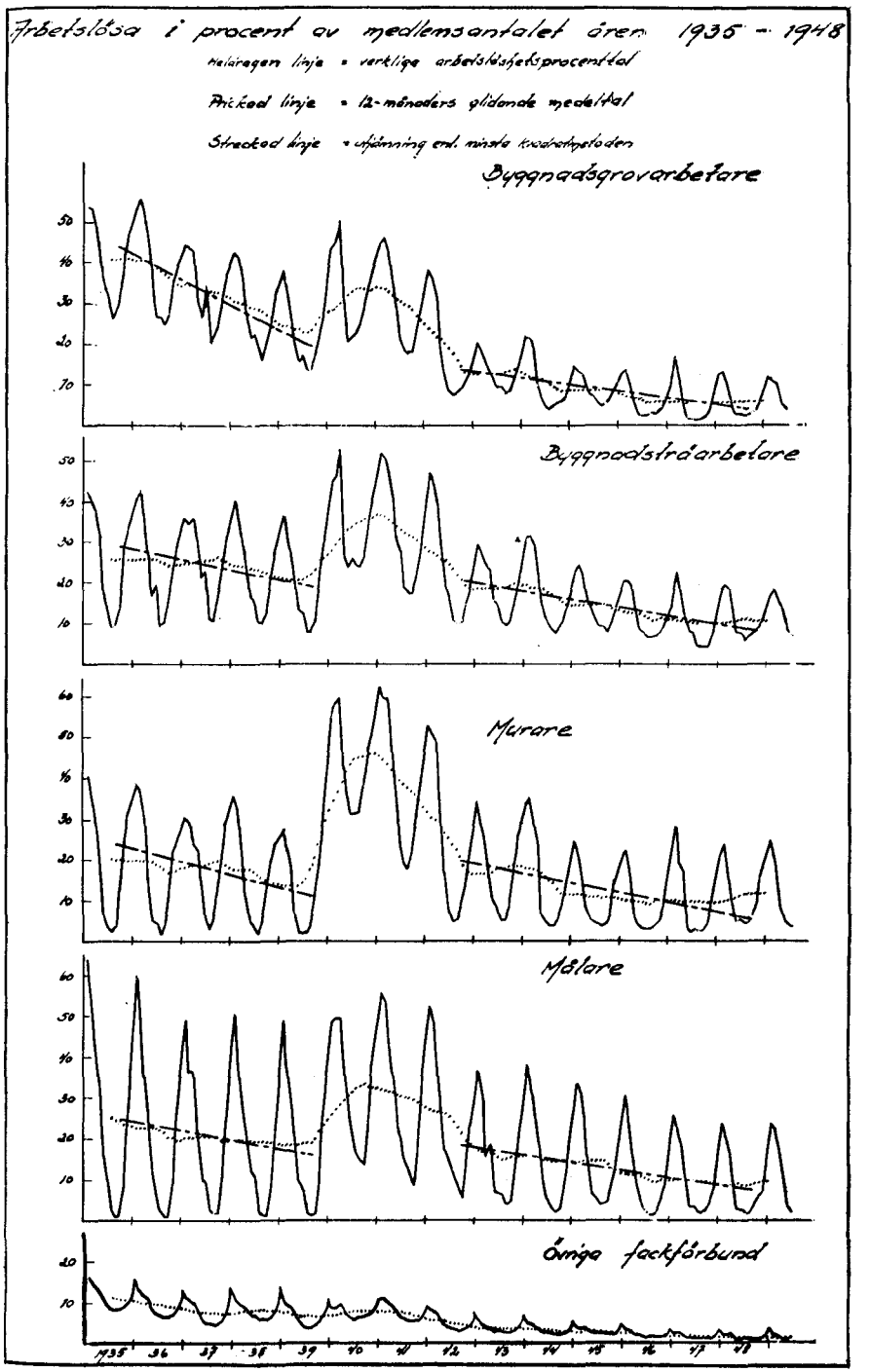
Antal medlemmar i de större byggnadsfackförbunden

Tidpunkt	Byggnadsträarbetare	Murareförbundet	Målareförbundet	Byggnadsgrovarbetare [1]	Samtliga förbund
31/12 1938	35 754	11 555	15 098	38 970	101 377
» 1939	40 453	12 450	16 148	43 680	112 731
» 1940	38 095	11 439	14 778	41 840	106 152
» 1941	36 607	11 249	14 234	40 425	102 515
» 1942	37 029	11 492	13 866	42 246	104 633
» 1943	37 389	11 672	13 722	40 756	103 539
» 1944	39 322	12 073	14 984	45 551	111 930
» 1945	41 472	12 383	15 550	47 160	116 565
» 1946	44 422	13 086	16 640	49 309	123 457
» 1947	44 162	13 232	16 955	49 715	124 064
» 1948	42 673	12 984	17 166	46 142	118 965
» 1949	[2] 42 700	13 777	17 410	[2] 46 500	120 387
30/6 1950	[2] 43 400	13 765	17 588	[2] 47 300	122 053

Medlemsantalet under förkrigstiden nådde sin höjdpunkt under hösten 1939. Därefter skedde en successiv minskning till våren 1942, då en vänd-

[1] Antalet byggnadsgrovarbetare utgör för 1946—48 antalet medlemmar i arbetslöshetskassans klasser 7, 8 och 9. För åren 1938—45 har relationen byggnadsgrovarbetare i de rapporterande avdelningarna till fackföreningsstatistiken (arbetslösheten inom fackförbunden) applicerats på hela medlemsantalet i Grov- och fabriksarbetareförbundet dessa år.

[2] Beräknat antal.

Arbetslösa i procent av medlemsantalet åren 1935 - 1948
Heldragen linje = verkliga arbetslöshetsprocenttal
Prickad linje = 12-månaders glidande medeltal
Streckad linje = utjämning enl. minsta kvadratmetoden
Byggnadsgrovarbetare
Byggnadsträarbetare
Murare
Målare
Övriga fackförbund
1935 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48

punkt inträdde. I slutet på 1944 hade samtliga fack utom målarna i stort sett uppnått förkrigstidens numerär. Vid slutet av 1947 var medlemsantalet ca 15 000 man högre än vid krigsutbrottet 1939. Framför allt hade en kraftig ökning skett av byggnadsgrovarbetarna och byggnadsträarbetarna. Härefter skedde i samband med regleringens skärpning 1948 en viss begränsad avgång, särskilt inom grov- och träarbetarfacken, med sammanlagt ca 5 000 man. Under 1950 synes emellertid till följd av den ökade tillståndsgivningen en viss stegring ha skett i de egentliga byggnadsfackens numerär. Det bör i detta sammanhang erinras om, att ökningen i medlemsantalet efter kriget till viss del härrör ur ökad anslutning bland byggnadsarbetare, som tidigare varit oorganiserade eller anslutna till andra förbund. Föreliggande undersökning visar, att medlemsökningen så gott som uteslutande skett på de mindre tätorterna och landsbygden, där denna kategori av säsongbyggnadsarbetare är särskilt talrik.

En uppskattning av hur många arbetare, som vid olika tidpunkter varit sysselsatta inom byggnadsverksamheten, är svår att företa med större exakthet. Enligt en beräkning av 1940 års byggnadskostnadssakkunniga torde antalet arbetare i egentlig husbyggnadsverksamhet i början av oktober 1939 ha uppgått till ca 150 000 man, varav ca 10 % var arbetslösa. Det måste dock framhållas, att denna beräkning är mycket osäker. På grundval av den byggnadsinventering, som företogs i augusti 1947, torde antalet byggnadsarbetare vid denna tidpunkt kunna uppskattas till ca 165 000 man (även denna uppgift är dock osäker). Byggnadsarbetarkårens storlek skiftar dock avsevärt under olika delar av året. Kåren är uppbyggd av en relativt fast kärna av mera jämnt sysselsatta, omgiven av en utåt periferien allt lösare krets av arbetare, som vid högsäsongen dras in i byggnadsproduktionen för att vid lågsäsongen gå arbetslösa eller arbeta inom andra områden.

Arbetslöshetsutvecklingen inom såväl byggnadsfacken som övriga fackförbund under den ifrågavarande tidsperioden karakteriseras med undantag av de första krigsåren 1940—42 av en påtaglig nedgång i den genomsnittliga arbetslösheten. Sålunda utgjorde de arbetslösa i byggnadsfacken i medeltal per månad 1935 31 %, 1939 21 %, 1943 16 % och 1949 8 %. Under 1950 har arbetslösheten även på sommaren varit lägre än föregående år. Inom samtliga fackförbund gick arbetslösheten ned från 15 % 1935 (9 % 1939) till 3 % 1949. Denna sysselsättningsförbättring bör åtminstone beträffande efterkrigstiden ses mot bakgrunden av den allmänna knappheten på arbetskraft. I syfte att erhålla ett mått på säsongväxlingarnas styrka, har i denna undersökning konstruerats särskilda s. k. säsongtal, vilka utvisar säsongavvikelserna från den genomsnittliga arbetslöshetsnivån, beräknad med s. k. 12-månaders glidande medeltal.[1] (Se efterföljande tablå.)

För att grafiskt belysa arbetslöshetsutvecklingen redovisas ett antal diagram avseende dels vart och ett av de fyra facken och dels övriga rapporterande fackförbund. Den heldragna linjen i dessa diagram redovisar anta-

[1] Decembertalen har korrigerats med hänsyn till de s. k. helgpermitteringarna, varvid de uppskattats till ett mittvärde av november och januari.

År	Samtliga byggn.-fack	Byggnads-träarb.	Murare	Målare	Byggnads-grovarb.
1936	10·8	9·1	11·4	16·6	8·7
1937	8·8	8·3	9·3	13·8	7·1
1938	9·1	8·7	10·2	13·1	7·5
1939	8·6	9·0	9·2	13·3	6·5
1940	10·1	9·9	11·5	14·1	9·2
1941	9·8	9·8	11·8	13·6	7·9
1942	9·1	9·1	13·1	11·9	7·3
1943	5·8	6·3	9·0	8·3	3·6
1944	6·7	6·9	9·2	9·9	4·9
1945	4·9	4·6	6·2	9·3	2·9
1946	4·5	4·2	6·2	7·2	3·2
1947	4·9	4·9	7·2	7·1	3·9
1948	4·4	4·3	6·6	6·4	3·4
1949	4·4	4·3	6·7	7·5	2·8

let arbetslösa i procent av medlemsantalet månad för månad under perioden. Den prickade linjen visar arbetslösheten utjämnad enligt den ovannämnda metoden med 12-månaders glidande medeltal. Slutligen har också inlagts två s. k. trendlinjer, beräknade enligt minsta kvadratmetoden, den ena avseende förkrigsperioden (sept. 1935—aug. 1939) och den andra regleringsperioden (sept. 1942—aug. 1948). Diagrammen visar, att säsongsvängningarna inom byggnadsfacken avtagit såväl under förkrigs- som efterkrigsperioden. Av säsongtalen framgår, att säsongvariationerna under de senaste åren gått ned till mindre än hälften av säsongväxlingarnas storlek under förkrigsperioden. Målarna företedde före kriget de mest typiska säsongvariationerna. Dessa har dock avtagit väsentligt efter kriget. De minsta säsongväxlingarna för samtliga år redovisar byggnadsgrovarbetarna. Härvid bör dock observeras den relativt höga bottenarbetslöshet, som före kriget förekom i detta fack även under högsäsongen. Under efterkrigsåren, som präglats av en allmän knapphet på arbetskraft, har denna sommararbetslöshet nästan totalt försvunnit. Orsaken synes ha varit, att tillströmningen till grovarbetarfacket var för stark under förkrigstidens sommarsäsong. Av säsongtalen kan vidare utläsas, att säsongvariationerna relativt sett avtagit mest för grovarbetarna och därnäst för målarna.

Det har ovan framhållits, att de redovisade arbetslöshetstalen icke redovisar hela arbetslösheten inom resp. fack. Om säsongtalet grundades på statistiken över antalet arbetslöshetsveckor inom kassorna, visade det sig därvid, att säsongtalet för målarna 1947, beräknat på kassastatistiken, uppgick till 10,7 mot 7,1, beräknat på fackförbundsstatistiken. Denna redovisningsbrist i fackförbundsstatistiken är i själva verket icke så stor, då särskilda korrigeringar vidtagits med hänsyn till helgpermitteringarna. I övrigt sammanhänger bristen med efteranmälningarna av fristämplingarna.

Säsongförbättringen, som skett under efterkrigstiden, har främst tagit sig uttryck i en förlängning av högsäsongen, men även i en kraftig minskning av vinterarbetslösheten. De faktorer, som påverkat denna utveckling, torde ha varit dels direkta regleringsåtgärder och dels ur säsongsynpunkt fördelaktiga allmänekonomiska förhållanden. Det är emellertid icke möjligt att statistiskt mäta, hur stor del av säsongförbättringen, som härrör sig ur den ena eller andra faktorn.

Om frekvensen av för fylleriförseelser dömda i Sverige åren 1925—47

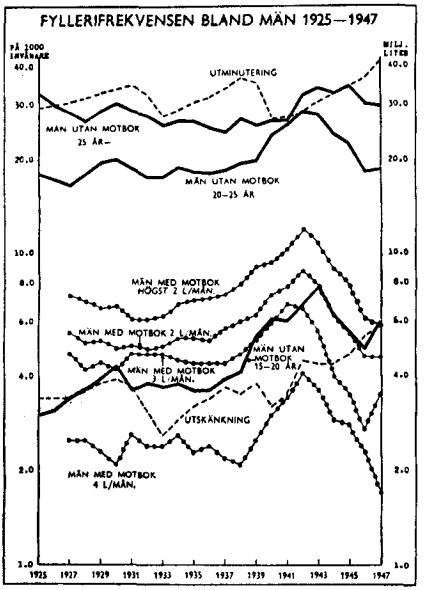
Av professor *Gunnar Dahlberg*, Uppsala

För att bedöma nykterhetstillståndet i ett land och för att motivera nykterhetspolitiska åtgärder använder man sig ofta av statistik över fylleriförseelser. Det är klart, att sådana uppgifter får användas med en viss försiktighet. Framför allt gäller detta, när man jämför olika länder. Mera tillfredsställande är det att jämföra antalet fylleriförseelser vid olika tidpunkter i ett och samma land. Det är uppenbart, att detta antal bl. a. beror på de bestämmelser och den praxis, som polisen följer, när den anhåller berusade. Det må vidare ihågkommas, att fylleriförseelserna endast ger ett mått på fylleri på offentliga platser. Fylleri, som förekommer på privat område, ingår ju aldrig. Likaså klarar sig berusade, om de åker bil hem från krogen. Man kan säga, att om ekonomin förbättras något, så har folk mer råd att supa sig fulla och bli anhållna för fylleri. Om ekonomin förbättras ytterligare, har de råd att ta bil hem från krogen och undgår anhållan för fyl-

Utvecklingen av fylleriförekvensen för motboksägare med olika tilldelning och för olika åldersgrupper av män utan motbok i jämförelse med förändringarna i utminutering och utskänkning av spritdrycker och starkvin åren 1925—1947

År	Antal fylleriförseelser[1] per 1 000 av folkmängden (utan motbok)			Antal sakfällda per 1 000 motboksinnehavare med en inköpsrätt av				Totala utskänkningen i milj. liter	Totala utminuteringen i milj. liter
	15–20 år	20–25 år	25 år o. över	4 lit.	3 lit.	2 lit.	under 2 lit.		
1925	3·0	17·9	32·4	·	·	·	·	3·4	29·1
1926	3·1	17·2	29·9	·	·	·	·	3·4	29·8
1927	3·4	16·5	28·2	2·5	4·7	5·5	7·2	3·4	30·6
1928	3·6	17·8	26·4	2·5	4·2	5·1	6·9	3·6	31·5
1929	3·9	19·4	28·6	2·3	4·4	5·2	6·6	3·8	32·7
1930	4·3	19·9	30·3	2·1	4·2	4·9	6·7	3·9	33·7
1931	3·6	18·7	28·7	2·6	4·7	5·0	6·1	3·7	34·6
1932	3·8	17·5	27·5	2·4	4·7	4·9	6·1	3·1	32·0
1933	3·7	17·5	25·8	2·4	4·7	5·0	6·2	2·6	27·6
1934	3·8	18·8	26·5	2·6	4·5	5·3	6·8	2·9	28·8
1935	3·6	18·1	26·3	2·3	4·4	5·3	7·0	3·2	30·3
1936	3·6	18·0	25·2	2·4	4·4	5·2	7·1	3·4	31·7
1937	3·9	18·4	24·3	2·2	4·4	5·7	7·3	3·7	33·8
1938	4·1	19·3	26·9	2·1	4·7	6·0	7·9	3·5	36·3
1939	5·3	19·7	25·6	2·5	5·2	6·3	9·0	3·8	35·2
1940	6·1	23·9	26·3	3·0	5·9	7·3	9·3	3·2	26·9
1941	6·0	25·7	26·4	3·4	6·8	7·7	10·2	3·5	27·2
1942	6·8	28·3	32·1	4·1	6·6	8·7	11·9	4·5	28·3
1943	7·7	27·8	33·9	3·6	5·6	7·8	10·7	4·4	30·5
1944	6·3	23·9	32·5	2·9	4·0	6·3	8·8	4·4	32·3
1945	5·6	22·1	34·4	2·8	3·5	5·6	7·8	4·7	34·1
1946	4·9	18·1	30·2	2·3	2·7	4·6	6·1	5·4	36·8
1947	6·0	18·5	29·9	1·7	3·5	4·6	5·8	5·8	41·1

[1] Bland män utan motbok.

leri. Ekonomiska förhållanden måste sålunda beaktas, när man tolkar siffrorna för fylleriförseelser.

Uppgifterna om antalet begångna fylleriförseelser i den officiella statistiken har mer och mer förbättrats. Man differentierar numera fylleriförseelser med avseende på ålder, innehav av motbok etc. På grundval av de uppgifter, som lämnas, har det varit möjligt att beräkna de uppgifter, som här offentliggörs.

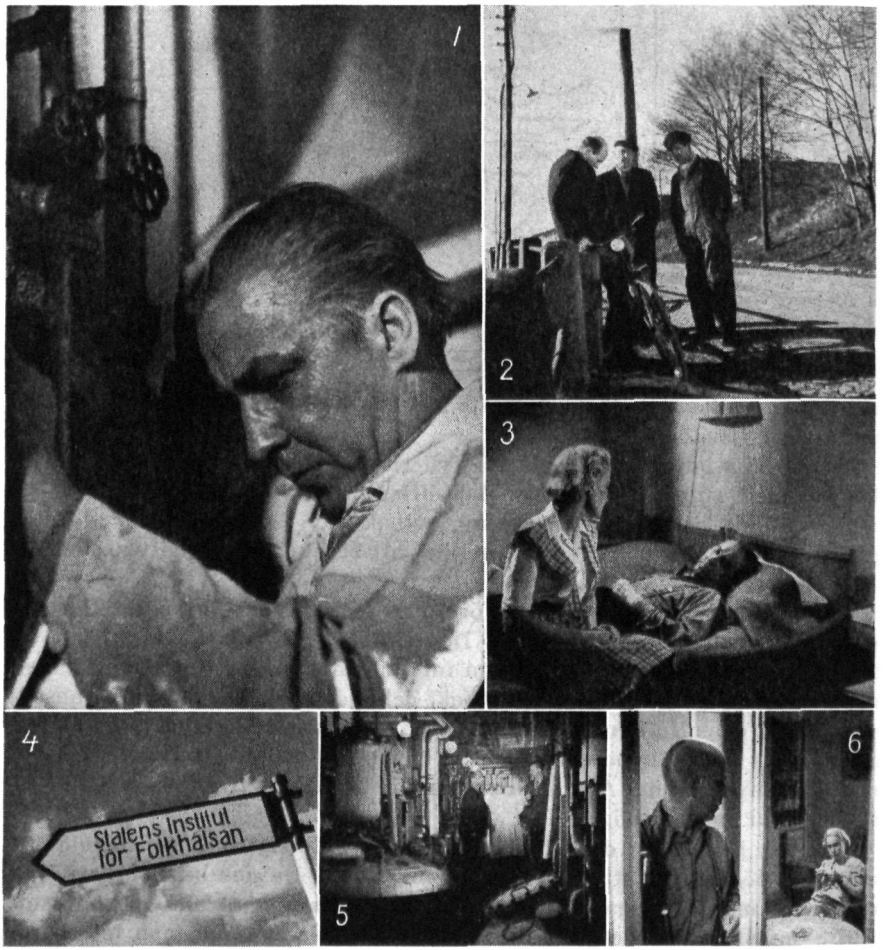
De som har motbok, begår jämförelsevis sällan fylleriförseelser. Detsamma gäller ungdomar under 20 år. Den största frekvensen visar män över 25 år, som inte har motbok. De som inte har motbok i denna ålder, är dels nykterister, som ej ansökt om motbok, dels personer, som förgäves ansökt om motbok eller fått motboken indragen och som i flertalet fall kan karakteriseras som alkoholister. Det är därför naturligt, att frekvensen för dem blir mycket hög. Anmärkningsvärt är också att frekvensen i 20—25-årsåldern är mycket hög.

Man har ju särskilt diskuterat det s. k. ungdomsfylleriet och framhållit, att det är nödvändigt att vidta åtgärder mot detta. De som begår fylleriförseelser som mycket unga, blir förhållandevis ofta senare alkoholister, som måste omhändertas. Det vore därför skäl att överväga, om man inte borde vidta särskilda försiktighetsmått mot dem som begått fylleriförseelser i ungdomsåren, exempelvis genom att höja den ålder, vid vilken sådana personer får motbok, med ett år för varje fylleriförseelse. Det må erinras om att de flesta systembolag drar in motboken under ett halvt år efter en fylleriförseelse, begången av motboksinnehavare.

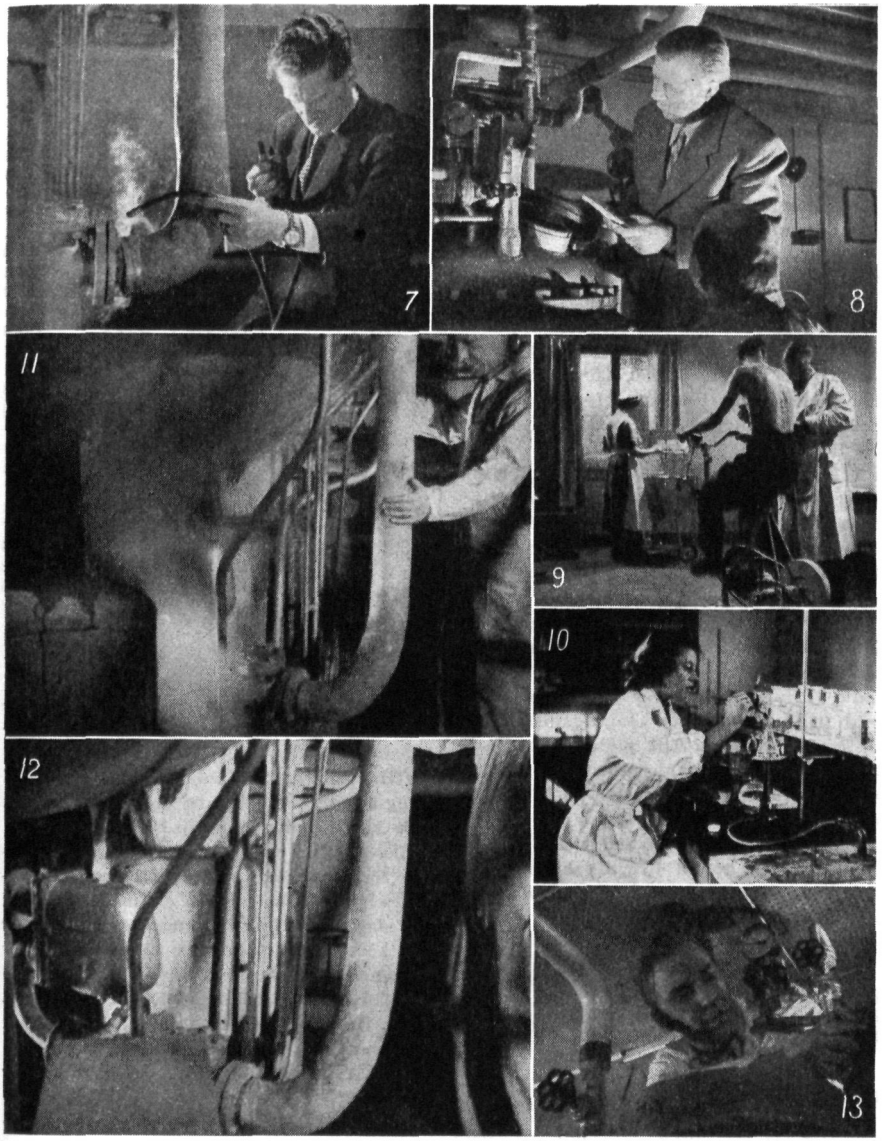
Social film:

FOLKHÄLSANS DETEKTIVER

Producent: Kinocentralen
Regissör: Gunnar Höglund
Inspelad på uppdrag av Kommittén för social upplysningsfilm

1) Bergström, som arbetar på en kemisk fabrik, har den senaste tiden känt sig trött och nere. 2) Det är han inte ensam om — en dag måste en av hans arbetskamrater hjälpas hem; han orkade inte själv. 3) Bergström föredrar en kväll att ligga och vila sig i stället för att gå på bio med sin fru, som avtalat var. Det måste vara något i fabriken... 4, 5) Fabriksledningen hade givetvis också observerat de anställdas trötthetssymptom och satt sig i förbindelse med statens institut för folkhälsan, som skickade ett par av sina experter. 6) Det var inte bara trött-

hetssymptom, det var något som angrep hjärtat, t. o. m. håret föll av... 7, 8) ›Folkhälsans detektiver‹ i arbete. 9, 10) Kliniska undersökningar kompletterades med laboratoriearbete. 11) Och man fann slutligen sjukdomsalstraren — en skadlig ånga, som sipprade ut ur en ventil. 12) Men med en effektiv utsugningsanordning var detta avhjälpt. Folkhälsans detektiver hade slutfört sitt arbete. 13) Bergström har fått tillbaka sitt hår, trötthetен har försvunnit och allt är bra igen.

Kortare meddelanden

Indextal för byggnadskostnaderna i Stockholm i oktober 1950. Enligt bostadsstyrelsens beräkningar har byggnadskostnaderna för ett hyreshus i Stockholm från *den 1 januari 1939 till den 1 oktober 1950* stigit med 65,4 %. Lönekostnaderna har ökat med 31,1 % och materialkostnaderna med 95,2 %.

En jämförelse med byggnadskostnaderna den 1 juli 1950 ger vid handen, att sammanlagda kostnaderna ökat med 4,2 % under tredje kvartalet 1950. Lönekostnaderna har under denna tid varit oförändrade, under det att materialkostnaderna ökat med 7,0 %.

I beräkningen har medtagits en prisökning på lättbetong med 7 %, som inträffade först i början av oktober. Om denna inte medräknats, hade den sammanlagda kostnaden ökat med 4,0 % i stället för med 4,2 %.

Under senaste kvartalet har kostnaden på järn, metaller och trä ökat kraftigt. Kostnadsökningen var för armeringsjärn och balk 31 %, för trävaror 11 %, för material till värme- och sanitetsinstallation 7 %, för material till plåtarbeten 13 %, för material till smidesarbeten 18 %, för material till målningsarbeten 11 % och för material till stenarbeten 7 %.

I *nedanstående tablå redovisas dels* indextal för de totala byggnadskostnaderna, dels specialindextal för löner och materialkostnader.

		Total kostnad	Löner	Material
1939:	1/1	100·0	100·0	100·0
1940:	1/10	117·1	105·3	125·5
1941:	1/4	120·9	107·8	130·6
	1/7	124·8	105·2	141·1
	1/10	126·5	105·8	144·4
1942:	1/1	127·3	105·8	144·9
	1/4	132·7	108·4	152·3
	1/7	134·3	110·1	153·4
	1/10	137·4	111·0	159·7
1943:	1/1	138·3	111·0	161·9
	1/4	138·5	111·3	161·3
	1/7	138·7	111·3	161·5
	1/10	139·2	111·3	162·5
1944:	1/1	139·2	111·3	162·6
	1/4	139·7	113·0	161·6
	1/7	139·8	113·3	161·5
	1/10	139·5	113·3	161·0
1945:	1/1	139·5	113·3	161·1
	1/4	140·9	115·1	162·3
	1/7	141·4	115·1	163·1
	1/10	141·2	115·2	162·7
1946:	1/1	141·3	115·2	163·1
	1/4	142·3	118·3	162·0
	1/7	143·5	119·9	163·4
	1/10	144·5	119·9	165·2
1947:	1/1	144·5	119·9	165·1
	1/4	147·5	124·5	167·0
	1/7	151·2	128·1	171·1
	1/10	151·8	128·1	172·1
1948:	1/1	153·2	128·1	174·8
	1/4	154·2	129·7	175·3
	1/7	157·2	131·3	180·1
	1/10	157·8	131·3	181·1
1949:	1/1	158·2	131·3	181·2
	1/4	158·0	131·3	180·7
	1/7	157·7	131·3	180·3
	1/10	157·5	131·3	179·7
1950:	1/1	156·9	131·3	178·6
	1/4	158·7	131·3	182·2
	1/7	158·8	131·3	182·5
	1/10	165·4	131·3	195·2

B. S.

Skogsarbetarnas arbetsförtjänster vintern 1949/50. Socialstyrelsen har från jägmästarna i rikets 105 revir inhämtat uppgifter om de normala dagsförtjänsterna vid skogsarbete för huggare och körare (häst och karl) under vintern 1949/50.

De erhållna uppgifterna, som närmast avser förtjänsterna vid arbete i kronoparkerna, visar för hela riket en medelförtjänst per dag av 17,76 kr för huggare och 32,46 kr för körare, vilket betyder lägre förtjänster än under vintern 1948/49, då motsvarande förtjänstsiffror beräknades till 18,74 resp. 33,89 kr. För norra Sverige, inberäknat Värmland och Dalarna, var dagsförtjänsterna 19,54 kr för huggare och 38,49 kr för körare.

Sedan 1939/40 beräknas skogsarbetarförtjänsterna ha stigit med 130 % för huggare och 124 % för körare.

En utförligare redogörelse för resultaten har duplicerats i *Meddelande från Socialstyrelsens utredningsbyrå*, som kan erhållas efter hänvändelse till socialstyrelsen.

K.-E. F-g

Fylleriförseelser och spritsmuggling under tredje kvartalet 1950. Kontrollstyrelsens preliminära sammanräkning av fylleriförseelserna under tredje kvartalet 1950, vars resultat delgivits socialstyrelsen, visar, att antalet var 10 308, varav 10 146 begåtts av män och 162 av kvinnor. Detta antal kommer att ökas genom efteranmälningar.

Antalet förseelser var 5,6 % högre än under motsvarande kvartal 1949 samt 11,3 % högre än under andra kvartalet 1950.

I efterföljande tablå återges vissa huvudsiffror för år 1949 och de tre första kvartalen 1950. I de i tablån redovisade siffrorna inräknas även förseelser, som av militär befälhavare belagts med disciplinstraff.

	Antal avdömda fylleriförseelser	Därav begångna av					
		män	kvinnor	personer		personer i åldern	
				med motbok	utan motbok	25 år och däröver	under 25 år
1949: 1 kv.	7 780	7 694	86	2 055	5 725	5 832	1 948
2 »	8 611	8 492	119	2 399	6 212	6 581	2 030
3 »	9 762	9 632	130	2 705	7 057	7 544	2 218
4 »	8 909	8 736	173	2 421	6 488	6 740	2 169
Hela året	**35 062**	**34 554**	**508**	**9 580**	**25 482**	**26 697**	**8 365**
1950: 1 kv.	8 350	8 220	130	2 238	6 112	6 265	2 085
2 »	9 262	9 118	144	2 564	6 698	7 049	2 213
3 »	10 308	10 146	162	3 028	7 280	7 992	2 316

Från generaltullstyrelsens statistiska avdelning har erhållits uppgifter om antalet beivrade fall av spritsmuggling under juli—september 1950. Under denna tid gjordes tillhopa 559 beslag, som helt eller delvis avsåg sprit; den beslagtagna kvantiteten utgjorde 1 087 liter. Under motsvarande tid 1949 gjordes 422 beslag om 970 liter.

Inom Stockholms tulldistrikt gjordes under tredje kvartalet i år 83 beslag om 80 liter mot 59 beslag om 54 liter under samma kvartal 1949.

K.-E. F-g

Socialvårdskommitténs förslag till lag om socialhjälp tillstyrks av socialstyrelsen. Socialstyrelsen anser att socialvårdskommitténs förslag till lag om socialhjälp m. m. är starkt motiverade i princip och att det är högst angeläget, att dessa förslag i ändamålsenliga utformningar genomförs snarast möjligt. Gällande fattigvårdslag är så otidsenlig och har så betydande brister ur modern socialvårdssynpunkt, att den snarast bör ersättas med en ny — till tidens krav svarande lagstiftning. I princip och i väsentliga stycken är kommitténs förslag väl ägnade att efter överarbetning avlösa den nuvarande lagen.

På vissa punkter har styrelsen en del erinringar att göra mot förslagen. Bl. a. anser styrelsen att förordningen om mödrahjälp tills vidare bör kvarstå i avvaktan på moderskapsförsäkring. Styrelsen finner övertygande skäl tala för statsbidrag till socialhjälpen och anser farhågorna för intrång i den kommunala självbestämmanderätten och för besvärande statskontroll vara överdrivna. Statskontroll över verksamheten måste utövas under alla förhållanden oberoende av om statsbidrag införs eller icke. Det är dock angeläget, att statens kontroll begränsas till mer väsentliga sidor av verksamheten. Socialöverdomstolen bör enligt styrelsens mening kompletteras med lekmän i lämplig omfattning. Byråcheferna i socialstyrelsen bör få titeln socialråd.

Beträffande ålderdomshemsreformen understryker styrelsen vikten av att statsbidragsfrågan snarast möjligt praktiskt löses och att de anstalter, som krävs för differentiering av ålderdomshemsklientelet, tillskapas i så rask takt och enligt så enkla metoder som möjligt.

PERIODISKA ÖVERSIKTER

Byggnadsverksamheten i vissa städer och köpingar under tredje kvartalet 1950

Preliminär översikt utarbetad av bostadsstyrelsen

I det följande lämnas vissa uppgifter dels om bostadsbyggandet i flertalet städer och ett antal köpingar, dels om byggnadsverksamheten för andra än bostadsändamål i 7 av rikets största städer.

De nedan lämnade uppgifterna om bostadsbyggandet avser lägenheter i *påbörjade, pågående* och *inflyttningsfärdiga* nybyggnader.[1]

Uppgifterna om byggnadsverksamheten för andra än bostadsändamål avser såväl nybyggda som till-, på- eller ombyggda hus, vilka *fullbordats* under redovisningsperioden.

Inflyttningsfärdiga lägenheter. I tab. 1 redovisas antalet inflyttningsfärdiga lägenheter under åren 1944—1949 samt under de tre första kvartalen 1950 i de 53 städer, som vid ingången av år 1944 hade mer än 10 000 invånare.

I tab. 2—3 redovisas vissa uppgifter om antalet inflyttningsfärdiga lägenheter i dels samtliga städer med mer än 30 000 invånare (större städer), dels

Tab. 1. Antalet inflyttningsfärdiga lägenheter i nybyggnader i 53 städer[2] under tiden januari 1944—sept. 1950

	1944	1945	1946	1947	1948	1949	1950
Hela året	27 777	28 898	32 437	26 064	24 441	22 651	
1:a kvartalet	4 657	5 142	8 197	6 871	7 769	5 625	4 869
2:a »	4 435	6 338	7 243	4 694	5 151	4 194	4 546
3:e »	12 087	8 036	8 839	7 286	5 134	5 833	7 022
4:e »	6 598	9 382	8 158	7 213	6 387	6 999	
Januari	·	862	2 266	1 186	1 546	1 990	1 643
Februari	·	875	1 495	1 657	2 598	1 793	1 488
Mars	·	3 405	4 436	4 028	3 625	1 842	1 738
April	·	1 879	2 520	1 185	1 685	1 482	1 242
Maj	·	1 765	1 979	1 606	1 298	942	1 431
Juni	·	2 694	2 744	1 903	2 168	1 770	1 873
Juli	681	1 117	2 025	1 846	1 651	1 067	1 658
Augusti	492	1 616	2 151	1 618	1 424	1 554	1 926
September	10 914	5 303	4 663	3 822	2 059	3 212	3 438
Oktober	2 074	3 364	3 357	2 590	2 080	2 830	
November	1 428	2 728	2 257	2 330	1 947	1 686	
December	3 096	3 290	2 544	2 293	2 360	2 483	

[1] Se Soc. Medd. 1950: 6, sid. 431.

[2] De städer, som vid ingången av år 1944 hade mer än 10 000 invånare.

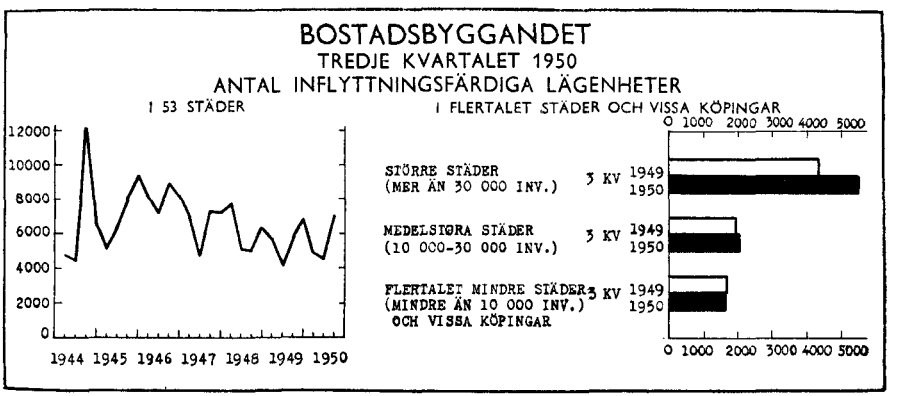
Tab. 2. Antalet inflyttningsfärdiga lägenheter i nybyggnader under tredje kvartalet och under de tre första kvartalen åren 1949 och 1950 samt under hela året 1949. Städer med mer än 30 000 invånare. (Större städer)

	1949			1950			1949			1950	
	3 kv.	1—3 kv.	Hela året	3 kv.	1—3 kv.		3 kv.	1—3 kv.	Hela året	3 kv.	1—3 kv.
Stockholm .	1 290	3 886	5 899	2 006	4 477	Karlskrona .	28	73	131	69	100
Göteborg . .	606	1 703	2 288	879	2 045	Karlstad . .	80	173	256	179	299
Malmö . . .	526	1 390	1 760	415	1 210	Linköping .	157	375	456	250	454
Borås . . .	194	560	861	103	284	Lund . . .	139	298	348	117	185
Eskilstuna .	71	318	396	97	291	Norrköping .	169	328	359	154	455
Gävle . . .	74	315	517	36	121	Solna . . .	143	301	394	159	320
Halmstad .	81	208	289	121	229	Uppsala . .	21	197	493	245	421
Hälsingborg	10	203	331	35	324	Västerås . .	286	602	897	258	448
Jönköping .	159	191	262	61	235	Örebro . . .	225	399	488	211	308
Karlskoga .	86	226	295	89	329	Tillhopa	**4 345**	**11 746**	**16 720**	**5 484**	**12 535**

städer med 10 000—30 000 invånare (medelstora städer), dels flertalet städer med mindre än 10 000 invånare (mindre städer) och vissa köpingar.

Bostadsproduktionen i hela riket under år 1949 omfattar enligt bostadsstyrelsens statistik[1] ungefär 41 500 inflyttningsfärdiga lägenheter. De av uppgifterna i tab. 1 omfattade 53 städerna svarade för något mer än hälften och samtliga de i tab. 2—3 redovisade städerna och köpingarna för ungefär tre fjärdedelar av bostadsproduktionen i riket detta år.

Antalet under tredje kvartalet 1950 inflyttningsfärdiga lägenheter överstiger betydligt antalet under vart och ett av årets två första kvartal. I de 53 städer, som ingår i de i tab. 1 redovisade uppgifterna, blev sålunda 4 869 lägenheter inflyttningsfärdiga under första kvartalet, 4 546 under andra kvartalet och 7 022 under tredje kvartalet. För samtliga de i tab. 2—3 redovisade städerna och köpingarna är motsvarande antal tillhopa 6 390, 5 960 och 9 150. Ökningen i jämförelse med andra kvartalet uppgår till något över 50 %.

[1] Se Soc. Medd. 1950: 8, sid. 611.

Tab. 3. Antalet inflyttningsfärdiga lägenheter i nybyggnader under tredje kvartalet och under de tre första kvartalen åren 1949 och 1950 samt under hela året 1949. (Medelstora städer, mindre städer och köpingar)

	1949			1950	
	3 kv.	1—3 kv.	Hela året	3 kv.	1—3 kv.
Städer med 10 000—30 000 invånare. (Medelstora städer)	1 948	5 291	8 034	2 044	5 213
Flertalet städer med mindre än 10 000 invånare. (Mindre städer)	826	2 188	3 363	927	2 135
Vissa köpingar	821	1 848	2 789	695	1 602

Bostadsproduktionen under tredje kvartalet 1950 har ökat icke endast i jämförelse med de två första kvartalen detta år utan även i jämförelse med tredje kvartalet 1949. Antalet inflyttningsfärdiga lägenheter under tredje kvartalet 1950 i samtliga de i tab. 2—3 redovisade städerna och köpingarna översteg med 15 % motsvarande antal under tredje kvartalet 1949. Produktionen under de tre första kvartalen 1950 tillhopa var emellertid av ungefär samma storlek som under motsvarande tid 1949 och utgjorde 70 % av produktionen under hela år 1949.

En jämförelse med tredje kvartalet 1949 för olika grupper av kommuner visar, att bostadsproduktionen under tredje kvartalet 1950 ökat i större städer med 26 %, i medelstora städer med 5 % och i mindre städer med 12 %, medan den i redovisade köpingar minskat med 15 %. Antalet inflyttningsfärdiga lägenheter under de tre första kvartalen 1950 tillhopa översteg i större städer med 7 % antalet inflyttningsfärdiga lägenheter under de tre första kvartalen 1949, medan det i medelstora städer och mindre städer var ungefär detsamma och i redovisade köpingar var 13 % lägre. En jämförelse med produktionen under hela år 1949 visar, att antalet inflyttningsfärdiga lägenheter under de tre första kvartalen 1950 i större städer uppgick till 75 %, i medelstora och mindre städer till ungefär 65 % och i redovisade köpingar till 57 % av antalet under år 1949 inflyttningsfärdiga lägenheter i respektive kommungrupper.

Tab. 4. Golvytan (m²) i lokaler för andra än bostadsändamål, vilka fullbordats under tredje kvartalet och under de tre första kvartalen åren 1949 och 1950 samt under hela året 1949

Städer	1949			1950	
	3 kv.	1—3 kv.	Hela året	3 kv.	1—3 kv.
Stockholm	75 778	195 438	315 662	36 938	215 211
Göteborg	32 855	85 485	112 215	30 090	77 825
Malmö	6 189	32 590	67 750	5 144	42 246
Norrköping	9 305	18 945	22 118	418	8 776
Hälsingborg	6 022	15 570	18 087	7 798	16 241
Örebro	2 274	7 829	10 094	3 698	8 910
Borås	3 153	16 043	18 319	2 100	6 969
Tillhopa	**135 576**	**371 900**	**564 245**	**86 186**	**376 178**

Tab. 5. Golvytan (m²) i lokaler för andra än bostadsändamål, vilka fullbordats under tredje kvartalet 1950, fördelade efter byggnadsarbetets art samt lokalernas ändamål

Städer	I nybyggda hus	I till- o. påbyggda hus	I ombyggda hus	Butiker, kontor, lager m. m.	Verkstäder, fabriker m. m.	Övriga ändamål	Totalt
Stockholm	36 275	280	383	5 338	21 253	10 347	36 938
Göteborg	24 960	—	5 130	8 780	5 620	15 690	30 090
Malmö	3 903	463	778	906	769	3 469	5 144
Norrköping	198	155	65	209	75	134	418
Hälsingborg	7 653	—	145	5 830	1 340	628	7 798
Örebro	2 361	1 301	36	253	229	3 216	3 698
Borås	1 748	—	352	562	173	1 365	2 100
Tillhopa	**77 098**	**2 199**	**6 889**	**21 878**	**29 459**	**34 849**	**86 186**

Lägenheter i påbörjade och pågående nybyggnader (53 städer). För de 53 städer, som vid ingången av år 1944 hade mer än 10 000 invånare, har under tredje kvartalet 1950 redovisats 7 934 lägenheter i påbörjade nybyggnadsföretag. Motsvarande antal under tredje kvartalet 1949 uppgick till 7 334. En fördelning på olika månader visar 2 434 lägenheter i företag påbörjade under juli, 2 207 lägenheter i företag påbörjade under augusti och 3 293 lägenheter i företag påbörjade under september 1950.

Antalet lägenheter i pågående företag uppgick den 1 juli till 25 407 och den 1 oktober till 26 319. Detta innebär en betydande ökning i jämförelse med motsvarande tidpunkter år 1949, då antalet lägenheter i pågående företag uppgick till respektive 18 846 och 20 347.

Lokaler för andra än bostadsändamål. En sammanställning av uppgifter avseende sju städer om golvytan i lokaler för andra än bostadsändamål, vilka fullbordats under år 1949 och tredje kvartalet samt de tre första kvartalen åren 1949 och 1950, redovisas i tab. 4—5. Sammanställningarna bygger huvudsakligen på uppgifter, som lämnats av byggnadsnämnderna. I de meddelade uppgifterna ingår icke uppgifter om byggnader, som uppförts eller ombyggts för statliga myndigheters räkning.

Under tredje kvartalet 1950 tillkom i de sju städerna lokaler för andra än bostadsändamål med en areal av sammanlagt c:a 86 000 m². Motsvarande areal under tredje kvartalet 1949 uppgick till c:a 135 000 m².

A. S.

Utlänningar i Sverige under tredje kvartalet 1950

Utlänningar med uppehållstillstånd. De uppgifter, som lämnas i tab. 1, avser endast utlänningar, vilka erhållit eller till utlänningskommissionen eller polismyndighet inlämnat ansökan om den 1 oktober 1950 gällande uppehållstillstånd. Då utlänningar av ett stort antal nationaliteter numera under kortare tid än tre månader får vistas här utan vare sig visering eller särskilt uppehållstillstånd, omfattar tabellens siffror långt ifrån alla utlänningar i landet. För vistelse utöver tre månader erfordras emellertid uppehållstillstånd även för utlänningar, som är befriade från viseringsplikten. Barn under 16 år påverkar ej siffrorna i någon större utsträckning, emedan de i allmänhet är införda på någondera av sina föräldrars pass och då ej behöver särskilt tillstånd. — Å andra sidan innebär ett beviljat tillstånd icke alltid, att ifrågavarande utlänning vid beräkningstillfället befinner sig i riket.

Enligt de verkställda beräkningarna uppgick, som tab. 1 utvisar, antalet utlänningar med uppehållstillstånd den 1 oktober 1950 till 97 657, varav 50 469 män och 47 188 kvinnor. Under tredje kvartalet har en ökning skett med 146. Männens antal har ökat med 931, under det att kvinnornas minskat med 785. Den starkaste ökningen företer tyskarna med 722, finnarna med 304 och italienarna med 225, medan minskningen är störst bland danskarna med 783 och norrmännen med 773.

För att erhålla en fullständig bild av hela utlänningsstocken måste man beakta de betydande kategorier, för vilka särskilt uppehållstillstånd icke er-

Tab. 1. Utlänningar med uppehållstillstånd

Nationalitet	1946	1949				1950					
	1 januari	1 januari	1 april	1 juli	1 oktober	1 januari	1 april	1 juli	1 oktober	Därav män	Därav kvinnor
Dansk . . .	2 729	17 799	17 515	17 329	16 153	15 928	15 808	16 075	15 292	9 478	5 814
Finsk	6 293	8 274	10 603	12 803	13 663	13 404	13 998	14 557	14 861	5 890	8 971
Isländsk . .	179	132	143	127	109	117	127	114	98	53	45
Norsk . . .	4 537	11 590	12 125	12 467	12 699	12 741	12 746	12 976	12 203	5 231	6 972
Baltisk . . .	25 977	24 699	24 552	23 266	22 933	21 537	21 821	21 687	21 871	12 176	9 695
Belgisk . . .	82	73	76	81	77	69	73	76	76	46	30
Brittisk . . .	901	812	775	789	819	819	828	850	870	450	420
Fransk . . .	509	548	538	529	514	544	648	607	589	349	240
Holländsk .	679	798	772	766	791	793	806	809	836	544	292
Italiensk . .	332	987	1 083	1 130	1 463	1 678	1 824	1 607	1 832	1 197	635
Polsk	3 822	7 022	6 898	6 566	6 505	6 342	6 409	6 370	6 354	3 707	2 647
Schweizisk .	316	688	640	649	692	710	731	730	802	547	255
Tjeckoslov. .	·	1 298	1 351	1 280	1 360	1 216	1 161	1 161	1 268	681	587
Tysk	6 250	7 945	8 367	8 607	9 046	9 735	10 314	10 496	11 218	4 686	6 532
Ungersk . . .	805	1 714	1 653	1 089	1 175	1 391	1 347	1 330	1 313	654	659
USA-medb. .	669	1 667	1 451	1 344	1 174	1 212	1 233	1 195	1 139	705	434
Österrikisk .	·	942	958	1 009	1 134	1 096	1 147	1 102	1 226	665	561
Övriga . . .	4 565	5 696	5 631	5 609	5 733	5 681	5 883	5 769	5 809	3 410	2 399
Samtliga	58 645	92 684	95 131	95 440	96 040	95 013	96 904	97 511	97 657	50 469	47 188

Tab. 2. Arbetsanmälda utlänningar i Sverige, fördelade efter yrkesgrupper per den 1 oktober 1950

	Yrkesgrupp	Samtliga	Därav		
			Danskar	Norrmän	Finnar
I.	Jordbruk	4 341	1 920	330	753
	Trädgårdsskötsel	1 272	323	102	408
	Fiske	81	22	4	28
	Skogsbruk	2 905	747	537	766
	Tillhopa	**8 599**	**3 012**	**973**	**1 955**
II.	Malmbrytning o. metallindustri	17 786	2 953	1 645	3 369
	Jord- o. stenindustri	1 802	583	139	191
	Träindustri	1 773	394	222	386
	Pappers- o. grafisk industri	1 890	344	218	354
	Livsmedelsindustri	2 661	992	384	386
	Textil- o. beklädnadsindustri	12 624	1 506	1 279	1 729
	Läder-, hår- o. gummiindustri	2 587	683	244	211
	Kemisk-teknisk industri	843	105	103	147
	Byggnadsverksamhet	1 643	584	300	240
	Kraft-, belysn.- o. vattenverk	22	1	1	4
	Tillhopa	**43 631**	**8 145**	**4 535**	**7 017**
III.	Landtransport	1 036	136	110	100
	Luftfart	125	31	64	3
	Sjöfart	4 831	1 140	315	1 485
	Tillhopa	**5 992**	**1 307**	**489**	**1 588**
IV.	Försäljnings-, reklam- o. affärsverksamhet	1 679	334	471	295
	Lagerarbete	1 118	161	166	231
	Bank-, försäkrings- o. uppdragsverksamhet	417	12	26	69
	Hotell, restauranger o. storhushåll	10 132	1 549	2 135	3 858
	Tillhopa	**13 346**	**2 056**	**2 798**	**4 453**
V.	Allmän tjänst	84	15	12	11
	Socialvård	96	21	19	14
	Tekniska arbetsområden	2 157	330	252	254
	Kontorsarbete	3 154	216	298	580
	Undervisn., biblioteksarbete o. journalistik	590	36	44	50
	Organisations- o. ombudsmannaverksamhet	27	—	5	7
	Konstnärlig verksamhet	1 172	306	39	70
	Tillhopa	**7 280**	**924**	**669**	**986**
VI.	Hälso- o. sjukvård, hygien	**5 900**	**874**	**1 356**	**1 630**
VII.	Husligt arbete	**8 241**	**1 496**	**1 692**	**2 253**
VIII.	Genomgående yrken	1 629	286	233	407
	Diversearbete	964	196	111	155
	Tillhopa	**2 593**	**482**	**344**	**562**
IX.	Extra skördehjälp m. m.	84	13	12	20
	Elevpraktikarbete	604	49	69	127
	Arbetskraft utan särskild yrkesutbildning	—	—	—	—
	Tillhopa	**688**	**62**	**81**	**147**
X.	Beredskaps- o. reservarbete	**356**	—	—	**3**
	Summa	**96 626**	**18 358**	**12 937**	**20 594**

Tab. 3. Resandefrekvensen till och från Sverige under tredje kvartalet 1950

Nationalitet	Juli		Augusti		September		Summa inresor under tredje kvartalet	Summa utresor under tredje kvartalet
	Inresor	Utresor	Inresor	Utresor	Inresor	Utresor		
Dansk	206 727	197 711	196 521	207 092	96 214	98 043	499 462	502 846
Finsk	23 501	22 966	23 599	26 813	10 629	9 516	57 729	59 295
Isländsk	479	510	522	496	310	300	1 311	1 306
Norsk	108 051	104 891	117 752	117 252	64 933	64 979	290 736	287 122
Belgisk	1 174	1 004	1 065	1 137	225	312	2 464	2 453
Brittisk	8 891	7 903	13 650	13 751	4 536	5 815	27 077	27 469
Fransk	3 248	2 421	4 651	4 905	1 235	1 716	9 134	9 042
Holländsk	3 576	3 059	3 590	3 907	1 449	1 649	8 615	8 615
Italiensk	649	590	1 715	1 550	508	537	2 872	2 677
Polsk	126	151	150	149	103	129	379	429
Schweizisk	2 321	2 013	2 259	2 516	783	887	5 363	5 416
Sovjetrysk	70	58	96	97	53	46	219	201
Tjeckoslovakisk	36	37	71	32	24	40	131	109
Tysk	3 601	2 374	3 472	3 360	2 189	2 406	9 262	8 140
Ungersk	23	32	36	36	6	9	65	77
USA-medborgare	8 590	8 639	8 515	10 170	3 725	4 565	20 830	23 374
Österrikisk	890	644	532	602	357	425	1 779	1 671
Övriga	3 434	3 585	4 457	4 287	2 242	2 532	10 133	10 404
Samtliga	**375 387**	**358 588**	**382 653**	**398 152**	**189 521**	**193 906**	**947 561**	**950 646**

fordras: beledsagade barn utan egen legitimationshandling, personer av nationaliteter, som ej är ålagda viseringsskyldighet, samt utlänningar med gällande visering.

Antalet barn, införda på faderns eller moderns pass, utgjorde den 1 oktober 1950 ca 15 000; antalet finska och kontinentaleuropeiska konvalescentbarn uppgick vid samma tidpunkt till omkring 8 000.

Den grupp, som utgörs av utlänningar, för vilka uppehållstillstånd icke erfordras för vistelse under kortare tid än tre månader, omfattade den 1 oktober 1950 — förutom de ovannämnda kategorierna barn — omkring 101 500 personer. Däribland märks främst norrmän (ca 56 000), danskar (ca 18 000), finnar (ca 16 000), britter (ca 2 000) och USA-medborgare (ca 1 500).

Hela antalet utlänningar i riket uppgick alltså vid kvartalsskiftet till omkring 222 000, vilket innebär en nedgång under det senaste kvartalet med ca 3 500 personer. Minskningen faller huvudsakligen på danskar, USA-medborgare och finnar.

Det differentierade utlänningsklientel, som vistas på de förläggningar, vilka omhänderhas av arbetsmarknadsstyrelsen och medicinalstyrelsen, omfattade den 1 oktober 1950 353 personer, av vilka 99 tillhörde arbetsmarknadsstyrelsens och 254 medicinalstyrelsens verksamhetsområde. Bland medicinalstyrelsens klientel av här ifrågavarande slag märks 161 sanatorie- eller sjukhusfall.

Utlänningar på den svenska arbetsmarknaden. Den 1 oktober 1950 utgjorde (enl. tab. 2) antalet arbetsanmälda utlänningar i riket 96 626, vilket innebär en ökning under det gångna kvartalet med 6 747 personer (7,5 %). Av

Tab. 4. Den utländska turistfrekvensen — med undantag av danskar och norrmän — under tredje kvartalet 1950

Hemland	Inresta turister	Utresta turister	Av utresta turister tillbragta vistelsedagar	
			totalt	genomsnittligt
Belgien	2 085	1 670	16 183	9·7
Canada	728	732	13 211	18·0
England	21 311	15 777	233 085	14·8
Finland	28 924	28 931	538 533	18·6
Frankrike	6 810	5 627	66 295	11·8
Holland	6 235	4 411	65 051	14·7
Island	634	319	4 786	15·0
Italien	1 669	1 285	12 899	10·0
Polen	116	93	2 502	26·9
Schweiz	3 878	3 037	36 376	12·0
Spanien	183	162	2 376	14·7
Tjeckoslovakien	56	30	648	21·6
Tyskland	5 802	4 936	119 971	24·3
Ungern	33	18	365	20·3
USA	16 352	16 324	368 669	22·6
Österrike	1 007	703	15 762	22·4
Övriga samt statslösa	4 873	4 127	50 304	12·2
Summa	**100 696**	**88 182**	**1 547 016**	**17·5**

de arbetsanmälda utgjorde finnarna den största gruppen 20 594 (ökning 15,1 %), följda av danskarna med 18 358 (ökning 5,8 %), balterna med 16 740 (ökning 0,8 %), norrmännen med 12 937 (ökning 4,1 %), tyskarna med 8 453 (ökning 14,6 %) samt polackerna med 5 908 (ökning 1,6 %). Geografiskt sett förekom de arbetsanmälda utlänningarna talrikast i Stockholms stad med 22 615 (ökning 8,6 %), i Malmöhus län med 11 011 (ökning 5,2 %), i Göteborgs och Bohus län med 10 979 (ökning 6,1 %), i Stockholms län med 7 280 (ökning 6,4 %), i Älvsborgs län med 6 176 (ökning 6,2 %) och i Västmanlands län med 4 673 (ökning 25,0 %). Med hänsyn till yrkesfördelningen sysselsattes inom industri och hantverk 43 631 (ökning 8,6 %) samt inom handel m. m. 13 346 (ökning 13,2 %), medan 8 599 ägnade sig åt jordbruk, fiske och skogsbruk (ökning 1,0 %), 8 241 åt husligt arbete (minskning 0,4 %), 7 280 åt förvaltning, arbetsledning och fria yrken (ökning 1,7 %), 5 992 åt samfärdsel (ökning 14,6 %) samt 5 900 åt hälso- och sjukvård (ökning 6,6 %).

Av utlänningar företagna in- och utresor. I tab. 3 redovisas samtliga in- och utresor, som företagits av utlänningar till och från Sverige under tredje kvartalet 1950. I dessa siffror ingår även direkta genomresor samt resor företagna av utlänningar med kollektivpass. Den utländska resandefrekvensen ligger under tredje kvartalet säsongmässigt betydligt över årets övriga kvartal, men understiger motsvarande siffror för tredje kvartalet 1949 i fråga om inresor med 7,8 % och utresor med 7,9 %.

Turiststatistik. Med undantag av danskar och norrmän har av de under tredje kvartalet 1950 inresande utlänningarna 100 696 betecknats som turister. Under samma period utresta icke-skandinaviska turister hade tillbragt 1 547 016 vistelsedagar i landet (tab. 4). *G. M.*

Omsättningen inom detaljhandeln under tredje kvartalet 1950

Socialstyrelsen inhämtar kvartalsvis uppgifter från företag inom den enskilda detaljhandeln rörande deras försäljning under kvartalet. Från konsumentkooperativa föreningar erhålls liknande uppgifter för varje månad. På grundval av dessa uppgifter beräknas indextal för försäljningen inom den enskilda och konsumentkooperativa handeln. Härvid har uppgifterna för den enskilda handeln grupperats efter de olika företagens branschtillhörighet. Beträffande den kooperativa handeln har däremot uppgifterna om försäljningen fördelats på »avdelningar» i enlighet med det redovisningssystem, som tillämpas inom konsumentkooperationen.

För tredje kvartalet 1950 har uppgifter om försäljningen hittills erhållits från 4 611 enskilda handelsföretag, vilka även insänt motsvarande uppgifter för tredje kvartalet 1949. Sammanlagt har frågeformulär utgått till närmare 8 400 företag. Med hänsyn till den låga svarsprocenten bör de i det följande anförda beräkningarna användas med försiktighet.

I tab. 1 återges preliminära indextal med tredje kvartalet 1949 som bas för försäljningen vid företag, som insänt uppgifter för såväl tredje kvartalet 1949 som tredje kvartalet 1950. Vidare meddelas indextal för försäljningen under de tre första kvartalen 1950 med motsvarande period 1949 som bas. Sistnämnda indextal har beräknats med utgångspunkt från indextal, vilka med första kvartalet 1949 som bas har framräknats enligt kedjemetoden, varvid man för varje länk i kedjan använt uppgifter från företag, som redovisat försäljningen under två perioder. De i sista kolumnen av tab. 1 meddelade indextalen har erhållits på så sätt att summan av de sålunda beräknade indextalen för första, andra och tredje kvartalen 1950 dividerats med motsvarande summa för 1949.

De redovisade företagen har fördelats på branscher med utgångspunkt från arbetsmarknadskommissionens år 1946 verkställda inventering av företag inom varuhandeln. Då större företag är starkare företrädda inom urvalet än mindre företag, har man vid beräkningen av indextal för olika branscher och branschgrupper sammanvägt uppgifterna för större och mindre företag i anslutning till de vid nyssnämnda inventering redovisade frekvenstalen.

Beträffande den kooperativa handeln har indexberäkningen för juli, augusti och september 1950 baserats på uppgifter från resp. 181, 178 och 167 konsumtionsföreningar med resp. 4 988, 4 853 och 4 723 försäljningsställen. I tab. 2 återges indextal för försäljningen under tredje kvartalet 1950 och de tre första kvartalen 1950, beräknade enligt kedjemetoden på analogt sätt som för den enskilda handeln. Härvid har de redovisade föreningarna fördelats på storleksgrupper efter antalet försäljningsställen (1—10, 11—20, över 20), och uppgifterna för de olika storleksgrupperna har sammanvägts med

Tab. 1. Indextal för försäljningen inom den enskilda detaljhandeln under tredje kvartalet 1950 (tredje kvartalet 1949 = 100) samt under de tre första kvartalen 1950 (de tre första kvartalen 1949 = 100)

Bransch	Redovisat antal uppgifter 3:e kv. 1949–3:e kv. 1950	Indextal för försäljningen 3:e kv. 1950 (3:e kv. 1949 = 100)	1:a–3:e kv. 1950 (1:a–3:e kv. 1949 = 100)
Kött o. charkuterier	340	107	109
Fisk	77	100	96
Mjölk o. mejerivaror	196	102	106
Mjölk o. specerier	86	105	105
Bagerier o. konditorier	340	96	94
Specerier	207	107	106
Frukt o. konfektyrer	83	113	107
Summa livsmedel	**1 329**	**104**	**104**
Lanthandel	**306**	**106**	**104**
Vävnader o. sybehör	263	106	102
Herrkonfektion	213	108	103
Damkonfektion	138	107	102
Modister	119	110	105
Skrädderier	190	109	102
Päls- och skinnvaror	67	113	98
Summa kläder	**990**	**107**	**102**
Skodon	**418**	**104**	**103**
Bosättningsaffärer	176	105	100
Möbler o. mattor	120	101	99
Elektriska affärer	51	109	107
Järnhandel	221	109	102
Summa inventarier	**568**	**107**	**102**
Cyklar, sportartiklar, bilar	239	139	130
Guldsmeder, urmakare	153	106	106
Musik, konst, blommor, antikviteter	71	104	100
Böcker o. papper	168	104	103
Färger o. sjukvårdsaffärer	130	108	106
Fotoaffärer	68	118	119
Varuhus, basarer	171	110	106
Summa övriga varor	**1 000**	**119**	**114**

hänsyn till totala antalet konsumtionsföreningar inom de olika storleksgrupperna. I tab. 2 meddelas vidare indextal för antalet försäljningsställen, beräknade på liknande sätt som indextalen för försäljningen.

Tab. 2. Indextal för detaljförsäljningen och antalet försäljningsställen vid konsumtionsföreningarna under tredje kvartalet 1950 (tredje kvartalet 1949 = 100) och de tre första kvartalen 1950 (de tre första kvartalen 1949 = 100). F. st. = försäljningsställen

Avdelning	Indextal för 3:e kv. 1950 (3:e kv. 1949 = 100)		1:a–3:e kv. 1950 (1:a–3:e kv. 1949 = 100)	
	Detaljförsäljning	Antal f.-st.	Detaljförsäljning	Antal f.-st.
Charkuteri	104	101	112	102
Fisk	107	103	103	105
Mjölk och bröd	100	102	102	103
Speceri, diverse	110	103	109	103
Specialbutiker, varuhus	109	105	106	107
Skodon	108	103	108	102
Serveringar	98	97	100	98

E. H—r

Socialstyrelsens allmänna konsumtionsprisindex för oktober 1950

Socialstyrelsens allmänna konsumtionsprisindex (1935 = 100) undergick icke någon förändring mellan september och oktober, utan indextalet kvarstår oförändrat vid 178,0. Sättes däremot augusti 1939 = 100, blir indextalet i oktober 166,6 mot 166,7 i september. För de olika delposterna och vissa varugrupper blev indextalen följande:

	1950 sept.	1950 okt.
Livsmedel	**182·3**	**181·0**
Mjölk, smör, ost, margarin	192·0	192·0
Kött	213·5	215·9
Fläsk	210·0	204·8
Ägg	256·3	240·4
Fisk	176·5	187·0
Potatis, mjöl, bröd m. m.	174·0	174·2
Trädgårdsprodukter	187·5	168·6
Specerier, kolonialvaror	206·5	206·7
Förtäring utom hem., maltdr.	166·4	166·5
Bostad	**107·6**	**107·6**
Bränsle och lyse	**191·7**	**193·1**
Beklädnad	**203·4**	**205·4**
Kläder	209·8	212·1
Skodon	172·8	173·3
Övriga varor och tjänster	**195·1**	**195·3**
Generalindex	**178·0**	**178·0**

Mellan september och oktober har priserna på *livsmedel* sjunkit med i genomsnitt 0,7 %. Sänkningen är främst orsakad av prisförändringar på en del fläskvaror, såsom fläskkotlett och skinka, men också lök och en del trädgårdsprodukter har visat en sjunkande pristendens.

Bostadsposten har icke omräknats i oktober.

Bränsle och lyse har mellan september och oktober stigit med i genomsnitt 0,7 %. Ökningen orsakas främst av förhöjda priser på hushållskol och björkved.

Posten *kläder och skodon* har under tidsperioden i fråga ökat med i genomsnitt 1,0 %, vilket framför allt beror på att ullgarn och konfektionsartiklar blivit dyrare.

Förändringarna i % mellan december 1949 och oktober 1950 samt mellan september och oktober 1950 framgår av nedanstående tablå.

Prisförändringar i %	Dec. 1949—okt. 1950	Sept.—okt. 1950
Livsmedel	**+ 2·07**	**— 0·71**
Mjölk, smör, ost, margarin	— 0·70	—
Kött	— 1·06	+ 1·12
Fläsk	+ 0·36	— 2·45
Ägg [1]	+ 4·81	— 6·21
Fisk	+12·88	+ 5·95
Potatis, mjöl, bröd m. m.	+ 2·63	+ 0·09
Trädgårdsprodukter [1]	—15·47	—10·09
Specerier, kolonialvaror	+12·53	+ 0·12
Förtär. utom hem., maltdr.	+ 0·85	+ 0·03
Bostad	**+ 0·30**	**—**
Bränsle och lyse	**+ 1·53**	**+ 0·71**
Beklädnad	**+ 2·17**	**+ 0·97**
Kläder	+ 2·32	+ 1·08
Skodon	+ 1·23	+ 0·30
Övriga varor och tjänster	**+ 0·96**	**+ 0·07**
Inventarier och husgeråd	+ 2·27	+ 0·06
Hygien och sjukvård	0·00	+ 0·24
Lektyr och nöjen m. m.	+ 0·91	— 0·03
Resor, telefon, porto	+ 0·11	+ 0·11
Arbetshjälp i hemmet	+ 2·93	—
Vin, sprit och tobak	+ 0·10	—
Samtliga varor och tjänster	**+ 1·53**	**— 0·04**

[1] Förändringar enligt säsongutjämnade priser.

Detaljhandelspriser (i öre) i städer och landskommuner december 1949—oktober 1950

Varuslag	Kvantitet	Samtliga 95 orter			35 landskommuner		60 städer o. a. tätorter			
		Dec.	Juni	Sept.	Juni	Sept.	Juli	Aug.	Sept.	Okt.
Mjölk, oskum. resp. stand.	l	33·2	33·1	33·2	32·1	32·3	33·6	33·6	33·6	33·6
Mejerismör	kg	560	560	560	560	559	560	560	560	560
Ost: fetth. 45 +	»	.	344	345	343	344	345	345	345	345
fetth. 30 +	»	320	195	265	195	265	195	195	265	265
Nötkött: stek	»	424	462	415	460	418	464	464	414	405
soppkött	»	289	279	303	279	300	280	279	304	306
malet (köttfärs)	»	359	360	361	360	360	361	361	361	361
Gödkalvkött, stek	»	612	525	573	530	561	535	557	579	588
Fläskkotlett i bit [1]	»	446	529	551	520	545	575	591	553	473
Färsk skinka, ej benfri	»	446	388	413	385	409	401	410	415	422
Salt sidfläsk	»	345	345	347	344	346	346	347	347	356
Rökt skinka, rullad	»	676	645	645	641	627	653	657	654	642
Fårstek, färsk	»	506	466	452	436	428	462	466	464	464
Hönskött	»	338	365	344	—	—	367	359	344	338
Fläskkorv	»	249	245	248	241	244	247	247	249	252
Falukorv	»	303	298	296	294	292	296	297	297	296
Stångkorv	»	135	116	114	116	115	114	111	113	116
Blodpudding	»	123	115	116	114	115	115	115	117	120
Ägg, färska	»	336	300	380	287	366	341	378	386	389
Färsk fisk: sill	»	110	118	123	—	122	126	122	123	129
strömming	»	128	116	129	115	124	125	127	131	134
gädda	»	319	294	319	265	292	315	329	332	336
torsk [2]	»	180	188	190	170	178	195	197	196	221
Salt sill	»	152	152	160	153	160	151	151	160	162
Knäckebröd	»	128	129	129	128	129	130	130	130	130
Sötlimpa (V-R-bröd)	»	86	85	85	85	85	86	86	86	86
Matbröd ⎫ bakat m. vatten	»	110	110	110	107	109	111	111	111	111
av vete ⎭ bakat m. mjölk	»	110	110	109	108	108	110	110	110	110
Kaffebröd (bullar o. d.)	»	186	184	186	176	181	189	189	189	189
Skorpor av vete	»	230	231	231	224	225	234	234	234	234
Småkakor	hg	57	56	55	53	53	57	57	57	57
Vetemjöl	kg	68	67	67	68	68	67	67	67	67
Rågsiktmjöl	»	62	62	61	62	61	62	62	61	61
Havregryn, ångprep.	»	75	74	74	74	74	74	74	73	73
Kaffe, mest gångbara sort	»	578	779	780	779	780	780	780	780	780
Bitsocker	»	88	90	90	91	91	89	90	90	89
Strösocker	»	81	83	83	83	83	83	83	83	83
Gula ärter	»	75	75	75	74	75	75	75	75	76
Ärter på burk	1/2 brk	81	80	80	80	80	80	80	80	80
Apelsinmarmelad	450 g	125	114	114	114	113	114	114	114	114
Nyponmust	1/1 pkt	90	90	90	90	89	90	90	90	90
Potatis, gammal	kg	22·8	29·3	27·1	26·0	25·3	31·3	—	28·0	25·9
Morötter, gamla	»	44	—	48	—	50	—	—	47	42
Kålrötter	»	31	—	33	—	32	62	40	34	32
Vitkål	»	40	—	39	—	39	68	45	38	36
Lök, gul	»	74	158	114	147	116	158	132	113	94
Tomater	»	—	490	211	480	207	336	223	213	282
Spenat	»	—	240	215	270	233	224	226	206	214
Äta̋pplen, svenska	»	166	—	111	—	100	—	118	116	113
Apelsiner	»	124	202	176	192	170	193	183	179	163
Pilsner	1/8 l	34	34	34	35	35	33	33	33	33
Svagdricka	5 l	135	136	136	135	135	136	136	136	136
Björkved, helved, hemk.	m³	2 242	2 234	2 306	1 819	1 892	2 453	2 464	2 513	2 551
Barrved » »	»	1 955	1 916	1 938	1 519	1 508	2 124	2 129	2 153	2 174
Koks, ca 40–80 mm, »	hl	496	491	501	506	535	484	484	485	485

[1] Fr. o. m. juni 1950 avses huggen fläskkotlett. — [2] Fr. o. m. juni 1950 ändrad kvalitet.

G. He-k

Arbetsmarknaden under oktober 1950

Arbetsmarknadsläget var i jämförelse med föregående månad i stort sett oförändrat. Den under oktober sedvanliga avmattningen inom vissa säsongbetonade yrkesområden gjorde sig i år gällande först i slutet av månaden. Nedgången i utbudet av arbetstillfällen inom säsongyrkena uppvägdes emellertid helt av en ökning av behovet av arbetskraft inom en del andra näringsgrenar. Bristen på yrkesutbildad personal kvarstod. Liksom under september var svårigheterna att tillgodose efterfrågan på arbetskraft mest påtagliga inom metallindustrin och skogsbruket.

Enligt rapporterna från de offentliga arbetsförmedlingarna ökade antalet arbetsansökningar med i genomsnitt 5 %, medan antalet lediga platser förblev oförändrat. Ökningen av antalet arbetsansökningar hänförde sig helt till den manliga avdelningen, under det att kvinnliga avdelningen uppvisade en mindre nedgång. Förhållandet mellan tillgång och efterfrågan på arbetskraft visade endast obetydlig förändring. Genomsnittliga antalet arbetsansökningar på 100 lediga platser utgjorde 90 i oktober mot 85 i september; för enbart manlig arbetskraft var motsvarande jämförelsetal 93 och 89 samt för enbart kvinnlig arbetskraft 85 och 80. För enbart industri och byggnadsverksamhet steg antalet ansökningar på 100 lediga platser från 69 i september till 80 i oktober.

Genom arbetsförmedlingarnas medverkan tillsattes under redovisningsmånaden i runt tal 79 000 platser med manliga och 44 900 med kvinnliga sökande eller sammanlagt 123 900 platser. I jämförelse med tillsättningsresultatet för september månad innebär siffran för oktober en ökning med 7 400 platser eller i genomsnitt 6,4 %. (Ökningen hänförde sig helt till manliga avdelningen — 11 % —, medan för kvinnliga avdelningen noterades en minskning på 1 %.) Av samtliga tillsatta platser hade 54 % högst en veckas varaktighet. Antalet av arbetsförmedlingarna tillsatta platser på 100 lediga var 67 i oktober (manliga 69 och kvinnliga 62) mot 62 i september. I samverkan mellan arbetsförmedlingar på olika orter i landet tillsattes under oktober 11 563 platser, varav 9 099 med manliga och 2 464 med kvinnliga sökande. — Förmedlingsverksamheten vid de olika arbetsförmedlingarna samt inom olika yrkesgrupper framgår av tab. 1—5 i tabellavdelningen.

Enligt socialstyrelsens sysselsättningsstatistik var antalet inom den egentliga industrin *anställda* arbetare 1,3 % högre i oktober än i september. Antalet manliga arbetare ökade med 1,1 % och antalet kvinnliga med 2,2 %. Antalet *i arbete varande* ökade med 2,4 %. Antalet arbetare, som var frånvarande på grund av arbetsbrist, utgjorde liksom föregående månad 0,1 %. På grund av andra orsaker var 5,3 % frånvarande.

De senast tillgängliga preliminära siffrorna för arbetslösheten inom fackförbunden visar, att 1,0 % av de rapporterande förbundens medlemmar var

arbetslösa vid månadsskiftet september/oktober mot 1,3 % en månad tidigare.

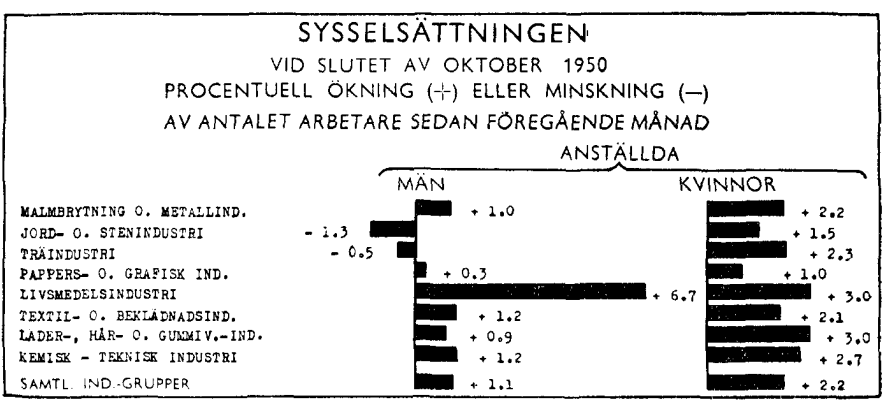
Antalet av arbetslöshetsnämnderna vid utgången av oktober rapporterade hjälpsökande arbetslösa uppgick till 1 896, därav 412 utlänningar. Antalet hjälpsökande svenskar ökade under månaden med 138. Hjälpbehovet hade den största omfattningen i Stockholms stad med 547 hjälpsökande, därav 197 utlänningar, närmast följd av Västernorrlands län med 256.

En jämförelse med läget i oktober 1949 visar, att antalet ansökningar om arbete på 100 lediga platser var lägre än året förut, eller 90 mot 108; för enbart industri och byggnadsverksamhet var motsvarande relationstal 80 och 102. Arbetslösheten inom fackförbunden var också lägre och utgjorde, såsom ovan nämnts, 1,0 % vid månadsskiftet september/oktober i år mot 1,6 % i fjol. I jämförelse med oktober 1949 ökade antalet inom den egentliga industrin anställda arbetare med 0,3 %.

På grundval av föreliggande statistiska uppgifter samt av upplysningar, som meddelats av arbetsförmedlingar och företag, lämnas här nedan en översikt över förhållandena på arbetsmarknaden under oktober månad inom olika näringsområden.

Inom *jordbruket* förelåg stort behov av arbetskraft till potatisupptagningen, vilken kunde slutföras under månaden till stor del tack vare frivillig medverkan av skolungdom. På grund av otjänlig väderlek försenades och försvårades sockerbetsupptagningen. Det ökade arbetskraftsbehov, som därvid blev följden, kunde först så småningom tillfredsställande lösas genom överflyttning av arbetskraft från icke betodlande län och genom ett tillskott av ca 400 finnar. Ökade svårigheter gjorde sig gällande att anvisa personal till fasta anställningar. På gifta djurskötare rådde alltjämt brist.

Efterfrågan på arbetskraft till det mindre *skogsbruket* var obetydlig, enär de mindre skogsägarna i allmänhet ställde sig avvaktande inför prisutvecklingen vid årets skogsauktioner. Storskogsbrukets behov av arbetskraft ökade däremot kraftigt under månaden och kunde icke på långt när tillgodoses.

Då mycket goda sysselsättningsmöjligheter alltjämt rådde inom jordbruket samt inom byggnads- och anläggningsfacken, har det arbetskraftstillskott, som normalt vid denna tid på året brukar tillföras skogsbruket från nämnda yrkesområden, hittills uteblivit. Med hänsyn till att nytt arbetsavtal inom skogsbruket ännu ej hade träffats, visade sig dessutom skogsarbetarna i viss utsträckning obenägna att ännu så länge anta anställningar. Genom arbetsförmedlingens medverkan tillfördes skogsbruket under månaden ett antal finska skogsarbetare.

På de *industriella* arbetsområdena inträffade inga större förändringar. Minskad sysselsättning noterades inom torvindustri, margarinindustri, mejeriindustri, bryggerier, sågverk och hyvlerier, medan ökad sysselsättning framträdde främst inom sockerindustrin, choklad- och konfektindustrin, vid fiskberedningsanstalter och konservfabriker, inom järn- och stålindustrin samt vid mekaniska verkstäder. Liksom tidigare förelåg inom verkstadsindustrin brist på arbetskraft. I motsats till förhållandena i oktober förra året avsåg bristen i år ej endast yrkeskunnig personal utan även mindre kvalificerad arbetskraft. Järnbrukens arbetskraftsbrist var alltjämt betydande, även om nyrekryteringen till bruken översteg avgången, så att arbetsstyrkan undergick en icke oväsentlig ökning. Till stor del torde ökningen bero på tillströmningen av finsk arbetskraft. Jord- och stenindustrin visade ingen nämnvärd nedgång. Vid de tegelbruk, som icke drivs året om, har tegelslagningen upphört och arbetskraft friställts, medan vid företag med kontinuerlig drift brist på personal alltjämt förelåg. Sågverk, snickerifabriker och pappersmassefabriker hade i allmänhet fortfarande god sysselsättning och efterfrågade både yrkeskunnig och ovan arbetskraft. Svårigheter förelåg att täcka sockerbrukens behov av personal i samband med den påbörjade kampanjen. Den i samarbete med arbetsmarknadsmyndigheterna i Danmark överförda danska arbetskraften utgjorde i denna situation ett värdefullt tillskott. Kvinnlig arbetskraft söktes i ökad omfattning till charkuteri- och konservindustrin. Vissa sysselsättningssvårigheter rådde inom bageri- och konditorifacken. Inom textil- och beklädnadsbranschen förelåg stort underskott på kvinnlig arbetskraft till spinnerier, väverier och konfektionsfabriker. Även inom skoindustrin var efterfrågan på kvinnlig arbetskraft livlig.

Inom *byggnadsverksamheten* var i motsats till föregående år den säsongmässiga nedgången i sysselsättningen under oktober mycket begränsad. Full sysselsättning rådde men med förbättrad balans mellan tillgång och efterfrågan på arbetskraft. Tidigare brist på målare tenderade att förbytas i ett visst överskott. Behovet av murare och grovarbetare var alltjämt svårt att tillgodose. Enligt preliminära rapporter till arbetsmarknadsstyrelsen från byggnadsfackföreningar på 48 större orter var vid utgången av oktober 1,3 % av medlemmarna inom byggnadsfacken fristämplade på grund av arbetslöshet mot 0,8 % i september och 3,14 % i oktober förra året. Procentsiffran var vid mitten av november 1,5 (4,4 vid motsvarande tidpunkt 1949).

Beträffande *sjöfolk* noterades god tillgång på lägre maskinbefäl; visst

överskott förelåg på maskinelever och maskinister med lägre behörighet, under det att brist rådde på maskinister med högre behörighet och på fartygsbefäl. Under senaste tiden har tillgången på nybörjare till däcks- och ekonomiavdelningar minskat och i vissa fall har efterfrågan på dylik personal ej kunnat tillgodoses. Vid sjömanshusen redovisades under oktober månad sammanlagt 4 477 påmönstringar och 4 775 avmönstringar mot 5 026 resp. 5 217 under september.

Sysselsättningen inom *hamn- och stuverifacket* var fortfarande mycket god. Genom stuveriförmedlingarna har under året tillfällig arbetskraft anvisats i större utsträckning än under närmast föregående år. Under innevarande år fram till den 1 november har sålunda tillsatts i runt tal 128 000 platser, medan antalet tillsatta platser för hela året 1948 och hela 1949 uppgick till 75 000 resp. 95 000.

Inom *hotell- och restaurangfacket* minskade säsongmässigt efterfrågan på arbetskraft ytterligare, särskilt beträffande serveringspersonal. Till fasta platser för dylik personal var emellertid antalet sökande otillräckligt. Brist rådde som förut på såväl kompetent som icke yrkesvan kökspersonal.

Hälso- och sjukvården hade ovanligt god tillgång på biträdespersonal; om platser, där bostad kunde beredas, rådde t. o. m. viss konkurrens. Till sinnessjukhus, epidemisjukhus och vissa anstalter på landsbygden var dock tillgången på köks- och biträdespersonal alltjämt otillräcklig.

Det *husliga arbetsområdet* hade sedvanlig brist på arbetskraft till anställningar av fastare karaktär. För tillfälliga arbetsuppgifter kunde i stort sett arbetskraftsbehovet tillfredsställas.

Beträffande *tjänstemannagrupperna* noterades goda sysselsättningsmöjligheter inom de flesta yrkesområden för välkvalificerade tekniker. Förmedlingsverksamheten för tekniker dominerades av behovet av personal inom det maskintekniska facket. För sökande inom det kemiska och det starkströmstekniska området var platsmöjligheterna alltjämt fåtaliga.

På affärspersonal rådde fortfarande stor efterfrågan. Bristen på kompetenta biträden till livsmedels- och beklädnadsbranscherna kvarstod. Önskemål från gifta kvinnor om deltids- eller extraarbete var svåra att tillgodose på grund av den ringa efterfrågan på dylik arbetskraft. För sökande inom denna kategori med bransch- och affärsvana väntas dock placeringsmöjligheterna förbättras i samband med julsäsongen.

Platstillgången för kontorspersonal var ojämnt fördelad; särskilt i de norra delarna av landet iakttogs en avmattning i efterfrågan, medan i andra delar av landet placeringsmöjligheterna alltjämt var goda. Halvtids- och deltidsarbete efterfrågades i stor utsträckning av de kvinnliga sökandena, men tillgången på dylika arbetstillfällen var mycket begränsad. Behovet av manlig kontorspersonal var relativt ringa och motsvarade icke fullt tillgången på sökande.

I fråga om lärarförmedlingens verksamhet var tillgången på examinerade sökande till folk- och småskolor mindre än under föregående månad. Reserven av behöriga lärare togs så gott som helt i anspråk, och rekryteringen

av ytterligare vikarier måste ske bland icke behöriga sökande. Dylika behövde dock icke anlitas i samma utsträckning som vid motsvarande tid förra året. På handarbetslärarinnor rådde märkbar brist, medan på skolköks- och lanthushållslärarinnor ett visst överskott förelåg.

Wgt

Byggnadsregleringen. Under månaden meddelades byggnadstillstånd beträffande 3 670 ansökningar med en byggnadskostnad av 217,9 milj. kr. Härav beviljades 590 ansökningar av Kungl. Maj:t eller arbetsmarknadsstyrelsen samt 3 080 av länsarbetsnämnderna. Byggnadskostnaderna i fråga om dessa ansökningar uppgick till 81,0 resp. 136,9 milj. kr (tab. 11—13).

Hjälpverksamheten för arbetslösa. Antalet av arbetslöshetsnämnderna rapporterade hjälpsökande arbetslösa uppgick vid oktober månads utgång till 1 896, varav 412 var utlänningar. Då dessa icke tidigare ingått i redovisningen, kan någon jämförelse med föregående månad icke göras. Av de hjälpsökande var 20 (1,1 %) i åldern 16—25 år, 442 (23,3 %) 26—50 år samt 1 434 (75,6 %) över 50 år. De arbetslösas fördelning efter ålder, yrke och hjälpform inom olika områden framgår av tab. 10.

Under oktober månad beviljade arbetsmarknadsstyrelsen statsbidrag till statliga och statskommunala beredskapsarbeten, vilkas sammanlagda kostnader beräknas till 763 200 kr. Hela beloppet avsåg ytterligare kostnader för tidigare beviljade arbeten. Under tiden 1 juli 1950—31 oktober 1950 har arbetsmarknadsstyrelsen beviljat statsbidrag till beredskapsarbeten, kostnadsberäknade till 2 570 536 kr.

Av antalet hjälpsökande vid oktober månads utgång åtnjöt 1 601 (84,4 %) hjälp från stat och kommun. Av dessa hjälptes 1 525 (95,3 %) helt eller delvis med statsmedel. Av hela antalet hjälpsökande var 1 535 (80,9 %) hjälpta genom arbete och 66 (3,5 %) genom understöd (inkl. utbildningshjälp).

En summarisk redogörelse för den av arbetsmarknadsstyrelsen bedrivna hjälpverksamheten under oktober månad lämnas i det följande. Om icke annat anmärkts, avser sifferuppgifterna förhållandena vid månadens slut.

Arbetslinjen. I statliga beredskapsarbeten sysselsattes vid 13 arbetsplatser i arbetsmarknadsstyrelsens regi 136 arbetslösa och vid 27 arbetsplatser i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens regi 329 arbetslösa. Vid 12 statskommunala beredskapsarbeten sysselsattes 59 arbetslösa och vid 300 arkivarbetsplatser 837 arbetslösa, varav 390 flyktingar; 99 personer, varav 16 flyktingar erhöll musikerhjälp. Dessutom sysselsattes vid beredskapsarbeten 118 specialarbetare. Dessa ingår icke i arbetslöshetsnämndernas månadsrapporter.

Understödslinjen. Dagunderstöd utgick i 3 städer och 1 landskommun till sammanlagt 19 arbetslösa (utom kursdeltagare), av vilka 3 var försörjningspliktiga. Under månaden hade 3 städer även beviljats tillstånd att bedriva hyreshjälpsverksamhet med bidrag av statsmedel.

Utbildningshjälp. Av deltagarna i de beredskapskurser och yrkesutbildningskurser för arbetslösa, som står under ledning av överstyrelsen för yrkes-

utbildning, var 46 anmälda som hjälpsökande. Av dessa åtnjöt 3 dagunderstöd eller bidrag till inackorderingskostnaderna.

Statliga stenbeställningar. Vid de statliga stenbeställningarna sysselsattes 875 genom arbetsmarknadsstyrelsen uttagna stenarbetare, varav 810 i Göteborgs och Bohus samt 63 i Blekinge län. Av samtliga var 137 att anse som fullgod arbetskraft.

Meddelanden från arbetsmarknadsstyrelsen

Semesterbestämmelserna. I anledning av remiss har arbetsmarknadsstyrelsen den 27 oktober avgivit utlåtande över arbetstidsutredningens betänkande del IV angående tre veckors semester (SOU 1950: 32). Styrelsen tillstyrker utredningens förslag om införandet av tre veckors semester men avstyrker de av utredningen föreslagna undantagsbestämmelserna i fråga om jordbruket.

Styrelsen framhåller i sitt utlåtande, att man i stort sett torde kunna förutsätta, att verkningarna av en till tre veckor förlängd semester icke kommer att vara av alltför genomgripande natur. Den tendens till minskning av produktionsvolymen, som på kort sikt ter sig sannolik, torde inom icke alltför lång tid kunna övervinnas. Enligt gällande semesterlag äro arbetstagare vid jordbruket jämte därtill hörande binäringar och trädgårdsskötseln samt hembiträden i lanthushåll undantagna från bestämmelsen, att hela den lagstadgade semestern, såframt icke annan överenskommelse träffats, skall utgå i ett sammanhang. Styrelsen finner, att mycket starka skäl måste förebringas, om ifrågavarande arbetstagare även i fortsättningen skall bli föremål för särbestämmelser i fråga om semestern. Det bör ligga i jordbrukets eget intresse, att denna näringsgren icke skiljer sig från övriga näringsgrenar, då det gäller rätten till sammanhängande semester. En särställning kan nämligen i längden komma att ofördelaktigt påverka rekryteringen av arbetskraft. Likaså torde bättre förmåner inom andra näringar medverka till en alltför stark ytterligare utflyttning från jordbruket.

Reservationer mot styrelsens utlåtande beträffande semestern för jordbrukets arbetskraft har anförts av ledamöterna Andersson, Sæmund och Brodén.

Socialvårdskommitténs förslag angående socialhjälp. I anledning av remiss har arbetsmarknadsstyrelsen den 27 oktober 1950 avgivit utlåtande över socialvårdskommitténs betänkande XVII: utredning och förslag angående lag om socialhjälp m. m.

I sitt yttrande konstaterar styrelsen, att kommitténs förslag till socialhjälp åt arbetslösa erhållit en sådan utformning, att den i väsentliga delar

sammanfaller med vad som gäller i fråga om kontantunderstödsverksamheten. Denna likhet med den nuvarande kontantunderstödsverksamheten men skillnad från socialhjälpen i allmänhet accentueras ytterligare genom stadgandet, att socialnämnd vid beviljandet av socialhjälp åt arbetslös har att iaktta de anvisningar, som socialstyrelsen kan ha utfärdat beträffande de högsta belopp, som i dylika fall i regel må utgå. För dagunderstöd och hyreshjälp enligt arbetslöshetskungörelsen finns däremot ortsgraderade maximibelopp, vilka fastställs av Kungl. Maj:t.

De särbestämmelser i fråga om understödsrätten, som föreslagits beträffande socialhjälp åt arbetslösa, innebär, att denna hjälp i viktiga principiella hänseenden skiljer sig från annan socialhjälp. Det blir i praktiken fråga om två hjälpformer, fastän båda kommer att benämnas socialhjälp.

Enligt kommitténs förslag skulle socialstyrelsen bli tillsynsmyndighet för socialhjälpen, alltså även för den del av denna, som avser hjälp åt arbetslösa. Däremot skulle arbetsmarknadsstyrelsen vara tillsynsmyndighet för arbetslöshetshjälpen enligt arbetslinjen. Styrelsen erinrar i detta sammanhang om statsmakternas beslut år 1947 att överföra socialstyrelsens arbetsmarknadsbyrå till arbetsmarknadsstyrelsen, som därmed blev tillsynsmyndighet för arbetslöshetsförsäkringen. Kommitténs förslag innebär en ny splittring i fråga om handläggningen av arbetslöshetsärenden.

Vid ett genomförande av kommitténs förslag skulle arbetslöshetsåtgärderna komma att splittras även i den lokala instansen. Enligt kommittén skulle, liksom nu är fallet, särskild arbetslöshetsnämnd kunna inrättas. Då socialnämnden förutsätts handha all socialhjälpsverksamhet, även den för arbetslösa, bleve följden alltså en uppdelning av hjälpåtgärderna på två lokala organ.

Arbetslöshetspolitiken måste i väsentliga hänseenden skilja sig från de socialvårdande åtgärderna i övrigt. Arbetslöshetspolitiken är en odelbar enhet, nära sammanbunden med arbetsmarknadspolitiken i dess vidare bemärkelse. Med hänsyn härtill anser styrelsen, att ett genomförande av kommitténs förslag om kontantunderstödsverksamhetens ersättande med socialhjälp skulle vara olyckligt.

För den händelse statsmakterna trots detta skulle anse, att kommittéförslaget bör genomföras, bör detta icke ske beträffande de arbetslösa, förrän tillräckliga erfarenheter vunnits av den nya hjälpformen, sedan denna förts ut till tillämpning för socialhjälpsklientelet i allmänhet.

Man vill hoppas, att allt det diskriminerande, som i det allmänna medvetandet otvivelaktigt varit förbundet med fattigvården, så småningom skall försvinna. Sannolikheten talar emellertid för att denna förändring i tänkesätten icke automatiskt kommer att sammanfalla med tidpunkten för socialhjälpsreformens ikraftträdande.

Ovissheten i fråga om arbetslöshetsförsäkringens framtida utformning talar också för en avvaktande hållning till frågan om kontantunderstödsverksamheten vid arbetslöshet.

Mot styrelsens beslut har byråchefen Jerneman anfört avvikande mening.

Handelsgymnasiernas organisation. I anledning av remiss har arbetsmarknadsstyrelsen den 10 november 1950 avgivit utlåtande över handelsutbildningskommitténs betänkanden och förslag, I, Handelsgymnasierna. I sitt yttrande anför styrelsen bl. a. följande.

Kommittén anser, att den nuvarande praktikantförmedlingen bör förbättras, och synes vara benägen att föreslå tillskapande av en praktiknämnd för merkantilt studerande, motsvarande Svenska industriens praktiknämnd för tekniker. Enligt styrelsens mening kan ett sådant centralt organ ha vissa uppgifter att fylla, när det gäller att fastställa normer för praktikvärderingen och underlätta möjligheterna till praktik i utlandet samt hos de centrala arbetsgivarorganisationerna väcka intresse för hithörande utbildningsformer. Men för att ackvisitionen och förmedlingen av praktikplatser vid svenska företag skall kunna bedrivas på ett effektivt sätt, är det enligt styrelsens uppfattning mera betydelsefullt, att goda kontakter skapas mellan de lokala arbetsförmedlingsorganen å ena sidan och olika företag och handelsgymnasier å andra sidan. Under förutsättning att dylika kontakter skapas, bör ackvisitionen och förmedlingen av praktik för merkantilt studerande även med fördel kunna anförtros åt den offentliga arbetsförmedlingen, speciellt avdelningarna för tjänstemanna- och ungdomsförmedling.

Länsstyrelseutredningens förslag. Efter remiss har styrelsen den 27 oktober avgivit yttrande över länsstyrelseutredningens betänkande angående länsstyrelsernas organisation och ställning inom länsförvaltningen.

Styrelsen har infordrat yttrande i ärendet från samtliga länsarbetsnämnder, av vilka en tillstyrkt utredningens förslag, medan en förklarat sig varken vilja till- eller avstyrka detsamma, och en icke gjort något bestämt uttalande. Samtliga övriga nämnder ha avstyrkt, att länsarbetsnämnderna inordnas i länsstyrelserna.

För egen del framför styrelsen i huvudsak följande synpunkter.

Med hänsyn till den omfattning, som de regionala organen inom statsförvaltningen numera har, är en samordning mellan de olika verksamhetsgrenarna av väsentlig betydelse. Från denna utgångspunkt torde det vara erforderligt att i görligaste mån vidta sådana åtgärder, som kan visa sig nödvändiga för att kunna stärka länsstyrelsens ställning såsom centralorgan inom länet. Utredningen har ansett, att en verklig samordning kan erhållas allenast genom att flertalet av de nu fristående länsorganen inordnas i länsstyrelsen, en uppfattning som arbetsmarknadsstyrelsen icke delar såvitt gäller arbetsmarknadsorganen. Vidare framhålls, att risk föreligger, att man når ett direkt motsatt resultat till det utredningen tänkt sig: ledningen förlorar den samlade överblicken över verksamheten, tjänstemännen blir mer specialiserade än förut, ärendets behandling blir mera tungrodd.

Styrelsen erinrar om att departementschefen vid 1939 års urtima riksdag uttalade, att det med visshet kunde förutsägas, att i de allra flesta län länsstyrelserna icke kunde belastas med uppgiften att fungera som länsarbetsstyrelser (länsarbetsnämnder), samt att statsmakterna vid riksdagens be-

handling 1947 av frågan om arbetsförmedlingens förstatligande icke ifrågasatt något annat än att de dittillsrådande förhållandena rörande länsarbetsnämndernas ställning skulle bestå.

Ett genomförande av utredningens förslag skulle försämra möjligheten att utöva arbetsförmedlingsverksamhet på det sätt den bör utövas, nämligen som en riksangelägenhet. Som enheter för de lokala arbetsmarknadsområdena har man valt länen men detta icke därför, att rikets administrativa indelning ur arbetsmarknadssynpunkt är den lämpligaste utan därför att det ur andra synpunkter är enklast och mest praktiskt att följa länsindelningen. Styrelsen erinrar också om att det varit aktuellt att i vissa fall gå ifrån länen som indelningsgrund.

Investeringsplaneringen har till avsevärd del karaktären av riksangelägenhet, och det synes stå utanför diskussion, att länsstyrelserna icke för varje län kan planera t. ex. arbeten för försvarsväsendet och statens järnvägar. Beträffande samordning av länsstyrelsens planeringsarbete på den ekonomiska försvarsberedskapens område med länsarbetsnämndens planläggning av utnyttjandet av arbetskraften under krig och därmed jämförliga förhållanden görs det uttalandet, att den erforderliga samordningen kan åstadkommas utan att därför inordna nämnden i länsstyrelsen. Vad gäller länsarbetsnämndens krisuppgifter kan dessa icke i och för sig åberopas som skäl för en inkorporering.

Enär arbetsförmedlingens huvudkontor fordrar betydande lokalutrymmen, torde ett införlivande i flertalet fall förutsätta byggandet av landsstatshus, vilket måste bli en fråga på lång sikt. Under sådana förhållanden skulle under avsevärt lång tid framåt ett genomförande av utredningens förslag leda till, att länsstyrelsen skulle ha sina lokaler på skilda ställen.

Styrelsen, som bestämt avstyrker utredningens förslag, framhåller som önskvärt, att frågan om samordning görs till föremål för fortsatt övervägande och att det icke är uteslutet, att den för lantbruksnämnderna föreslagna organisationen väl skulle kunna tillgodose samordningstanken även beträffande länsarbetsnämnderna.

Styrelsen har oaktat sitt avstyrkande upptagit vissa detaljspörsmål i förslaget till närmare granskning och har bl. a. framhållit, att förslaget organisatoriskt innebär ett brytande av den enhet, som länsarbetsnämndens kansli utgör med arbetsförmedlingen i länet. Vidare uttalas, att ett införlivande av länsarbetsnämnden i länsstyrelsen icke, som utredningen tänkt sig, kan medföra indragning av tjänster, varför en omorganisation sålunda icke kan möjliggöra några besparingar. Styrelsen anser, att vad utredningen föreslagit beträffande direktivrätt, tjänstetillsättningar och övriga frågor avseende instansordningen skulle kunna medföra oklarhet i fråga om befogenheter och splittring i beslutanderätten.

Arbetslöshet och understödsverksamhet i de erkända arbetslöshetskassorna[1]

Augusti 1950

De erkända arbetslöshetskassorna hade vid redovisningsmånadens utgång 1 066 793 medlemmar, varav ca 887 000 män och 180 000 kvinnor.

För samtliga försäkrade i genomsnitt var arbetslöshetsprocenten för augusti 1950 2,2 mot 2,6 närmast föregående månad och 2,6 för augusti 1949.

Beräknas arbetslöshetsprocenten för en tolvmånadersperiod, som successivt framflyttas för varje redovisningsmånad, erhålls följande procenttal för samtliga försäkrade i genomsnitt för hela perioden.

Arbetslöshetsprocent:	1949					1950							
	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	mars	april	maj	juni	juli	aug.
a) under angiven månad .	2·6	2·6	2·8	3·0	6·5	7·0	5·9	4·8	4·1	2·7	2·4	2·6	2·2
b) under en 12-månadersperiod med angiven månad som slutmånad . .	4·0	4·0	4·0	4·0	3·9	4·0	4·1	4·0	4·0	3·9	3·9	3·8	3·8

Antalet understödsdagar under augusti 1950 utgjorde 65 232. Om varje redovisad arbetslöshetsvecka antas motsvara sex arbetslöshetsdagar, uppgick antalet arbetslöshetsdagar under samma månad till 699 402. Den på grundval härav beräknade understödsprocenten, dvs. antalet understödsdagar i procent av antalet arbetslöshetsdagar, var sålunda 9,3 mot 12,1 närmast föregående månad och 11,7 för augusti 1949.

Av de erkända arbetslöshetskassorna utbetalades under augusti 1950 ett sammanlagt understödsbelopp av 518 139 kr, varav 442 632 kr såsom daghjälp, 31 070 kr som barntillägg samt 44 437 kr som make- och husföreståndarinnetillägg. Per understödsdag i genomsnitt motsvarar detta ett daghjälpsbelopp (grundstatsbidraget inräknat) av 6,78 kr, under det att familjetilläggen tillhopa uppgår till 1,16 kr. Det genomsnittliga dagunderstödet under månaden utgjorde således 7,94 kr. Motsvarande belopp var för närmast föregående månad 6,56, 1,26 och 7,82 kr samt för augusti 1949 resp. 6,34, 1,26 och 7,60 kr.

Uppgifter för varje särskild kassa återfinns i tabellen på sid. 952.

---

[1] En redogörelse för uppläggningen av denna månadsstatistik lämnas i Soc. Medd. 1942: 4, sid. 322, och 1944: 9, sid. 773.

Arbetslöshet och understödsverksamhet i de erkända arbetslöshetskassorna. Aug. 1950

Arbetslöshetskassa (och år för verksamhetens början)	Antal medlemmar[1]	Antal arbetslöshetsveckor[2]	Antal arbetslöshetsveckor i % av hela antalet veckor			Understödda dagar		Utbetalat understöd		
								under månaden		under närmast föreg. mån., kr
			under månaden	under närmast föreg. mån.	under löpande 12-mån.-per.	antal	i % av antalet arbetslöshetsdagar[3]	totalt, kr	därav familjetillägg, kr	
Beklädnadsarb. (1935)	37 295	9 298	5·0	3·5	3·5	3 909	7·0	26 026	1 237	28 061
Sadelmak. m. fl. »	5 771	1 056	3·7	6·3	5·1	1 513	23·9	11 885	1 420	17 184
Stenindustriarb. »	4 615	485	2·1	2·6	6·4	114	3·9	657	129	228
Handelsanst. m. fl. »	59 892	3 541	1·2	1·1	1·3	1 990	9·4	16 910	2 237	17 720
Sko- o. läderarb. »	11 806	1 409	2·4	3·0	2·7	828	9·8	6 512	961	10 888
Träindustriarb. (1936)	57 088	4 644	1·6	3·0	4·7	4 682	16·8	37 304	6 423	65 796
Musikernas m. fl. »	7 039	3 788	10·8	9·6	12·2	2 690	11·8	17 566	1 715	14 639
Lantarbetarnas »	43 727	7 075	3·2	4·1	5·6	505	1·2	3 726	1 082	29 247
Frisörernas . . . »	4 183	159	0·8	1·0	0·8	0	0·0	0	0	0
Livsmedelsarb. . (1937)	38 275	4 805	2·5	2·8	3·8	2 640	9·2	21 367	1 922	24 555
Textilarbetarnas »	46 354	2 935	1·3	3·6	1·7	2 053	11·7	15 650	1 048	29 846
Gjuteriarbetarnas (1938)	11 972	1 011	1·7	2·1	1·8	1 114	18·4	10 255	1 351	16 373
Gruvindustriarb. »	9 974	1 059	2·1	2·3	2·6	1 087	17·1	6 955	1 312	5 485
Handelstjänstem. (1940)	10 571	670	1·3	1·4	1·4	276	6·9	1 960	221	3 315
De kem.-tekn. arb. (1941)	13 903	681	1·0	2·1	1·5	879	21·5	6 823	962	12 947
Bleck- o. plåtslag. »	3 305	77	0·5	0·7	2·4	53	11·5	460	46	646
Försvarsv. civ.pers. »	19 054	950	1·0	0·9	1·0	1 367	24·0	10 154	1 499	7 353
Bryggeriarb. . . (1942)	7 313	361	1·0	1·1	1·6	809	14·3	2 788	394	3 808
Transportarb. . »	34 263	4 810	2·8	2·6	4·0	5 778	20·0	51 427	10 045	44 729
Metallindustriarb. »	211 926	[4]14 155	1·3	1·3	1·3	14 656	17·3	128 394	16 515	100 212
Bokbinderiarb. . »	10 750	62	0·1	0·4	0·4	96	25·8	612	28	1 513
Hotell- o. rest.-anst. »	20 981	1 705	1·6	1·7	2·2	1 131	11·1	8 372	483	3 928
Handelsresandenas »	544	5	0·2	0·0	0·3	0	0·0	0	0	314
Ind.-tjänstem. . »	57 586	1 790	0·6	0·5	0·6	1 554	14·5	12 280	1 884	9 637
Arbetsledarnas . »	25 143	230	0·2	0·0	0·1	332	24·1	2 873	545	2 236
Fabriksarb. . . (1943)	58 939	5 934	2·0	2·4	3·5	4 658	13·1	27 910	3 575	29 593
Elektrikernas . . »	18 070	623	0·7	0·8	1·6	375	10·0	2 972	651	3 271
Sjöfolkets . . . »	18 955	6 069	6·4	8·9	8·6	123	0·3	900	51	2 158
Målarnas . . . »	16 976	1 271	1·5	1·8	12·0	147	1·9	1 238	209	1 614
Vägarbetarnas . (1944)	15 688	3 210	4·1	5·3	8·6	604	3·1	4 505	1 327	8 236
Järnvägsmännens (1945)	27 289	390	0·3	0·3	1·4	292	12·5	2 765	474	4 831
Maskinbefälets . »	2 585	[5] 0	0·0	0·0	0·0	35	—	211	50	222
Teateranställdas (1946)	356	260	14·6	20·8	7·4	466	29·9	3 081	233	2 634
Typografernas . »	13 447	181	0·3	0·3	0·3	78	7·2	731	107	453
Byggnadsarb. . (1947)	108 404	19 203	3·5	4·2	9·2	7 458	6·5	62 937	12 190	87 876
Skogs-o.flottn.-arb.(1948)	[6]20 264	[6]10 198	[6]10·1	10·5	15·6	1 331	2·2	9 014	3 025	27 433
Murarnas . . . (1949)	12 396	2 467	4·0	5·1	14·4	109	0·7	919	156	1 233
Summa	1066699	116567	2·2	2·6	3·8	65 232	9·3	518 139	75 507	620 214

[1] Månadsmedeltal.
[2] = antal veckor, för vilka avgiftsbefrielse meddelats på grund av uppgiven arbetslöshet.
[3] En arbetslöshetsvecka antages motsvara sex arbetslöshetsdagar.
[4] = 5/9 av det för juli och augusti redovisade antalet arbetslöshetsveckor.
[5] Avgiftsreglerna gör, att ej all arbetslöshet framträder i antalet arbetslöshetsveckor (-månader).
[6] Preliminära siffror.

H. Sm

Lönenivå och sysselsättningsvolym inom industrin i augusti 1950

På grundval av den månatliga sysselsättningsstatistiken och kvartalsstatistiken rörande lönesummor och arbetstimmar har uppgjorts de här nedan lämnade sammanställningarna i fråga om löne- och sysselsättningsförhållanden inom industrin i augusti 1950.

Beträffande använda beräkningsmetoder, förklaringar till tabellerna samt generella anmärkningar rörande lönemedeltal, hänvisas till redogörelserna för de i februari och augusti 1948 utförda undersökningarna. (Soc. Medd. 1948: 6, sid. 475 och 1948: 12, sid. 974.)

I de här redovisade sammanställningarna angående sysselsättningens förändringar ingår i jämförelsen augusti 1949—augusti 1950 5 780 företag med 468 810 arbetare samt i jämförelsen med maj—augusti 1950 7 013 företag och 480 203 arbetare. Antalet företag i redovisningen av utbetald lönesumma och utgjorda arbetstimmar var 6 015 för augusti 1949—augusti 1950 samt 6 397 för maj—augusti 1950.

Sysselsättningsförhållandena i augusti 1950. I tab. 1 kol. b—d anges hur antalet anställda arbetare förändrats inom olika industrigrupper från augusti 1949 till augusti 1950. Jämförelsen avser endast företag, som vid båda redovisningstillfällena rapporterade till socialstyrelsen. Bland industrigrenar med ökat antal anställda kan nämnas gruvor och anrikningsverk, reparationsverkstäder, låd- och wallboardfabriker, pappersmassefabriker samt hela gruppen kemisk-teknisk industri, där särskilt stark ökning redovisas av *sprängämnesfabriker* och *tändsticksfabriker*. *Minskat antal anställda arbetare* redovisas bl. a. av kolgruvor, tegelbruk, porslins-, kakel- och lergodsfabriker, papp- och pappersvaruindustri, bageriindustri samt margarinindustrin. I fråga om antalet anställda kvinnor har detta minskat sedan augusti föregående år inom samtliga huvudgrupper utom träindustrin och kemiskteknisk industri.

I tab. 2 anges hur antalet anställda arbetare förändrats inom företag av olika storlek fördelade på olika industrigrupper. De i tabellen angivna indextalen för samtliga industrigrupper har i efterföljande tablå sammanställts med motsvarande uppgifter fr. o. m. augusti 1946.

	Företag, vilka sysselsatte							
	1–10 arb.	11–25 arb.	26–50 arb.	51–100 arb.	101–200 arb.	201–500 arb.	501–1 000 arb.	över 1 000 arb.
Aug. 1949/50 (Aug. 1949 = 100)	103·9	100·3	98·9	100·8	99·0	100·4	101·0	99·2
Maj 1949/50 (Maj 1949 = 100)	102·8	100·4	98·6	99·5	99·0	100·4	101·0	98·8
Febr. 1949/50 (Febr. 1949 = 100)	102·2	99·6	97·6	100·2	100·5	100·2	101·1	99·9
Nov. 1948/49 (Nov. 1948 = 100)	103·4	99·0	98·0	99·8	100·2	100·5	100·2	100·6
Aug. 1948/49 (Aug. 1948 = 100)	102·8	98·0	99·2	100·1	100·6	99·7	99·8	102·0

	Företag, vilka sysselsatte							
	1–10 arb.	11–25 arb.	26–50 arb.	51–100 arb.	101–200 arb.	201–500 arb.	501–1 000 arb.	över 1 000 arb.
Maj 1948/49 (Maj 1948 = 100)	102·8	98·1	99·0	99·2	100·1	100·1	101·5	102·7
Febr. 1948/49 (Febr. 1948 = 100)	105·4	99·3	99·5	99·4	101·1	99·4	101·9	101·5
Aug. 1947/48 (Aug. 1947 = 100)	108·3	99·2	99·0	102·5	100·3	102·4	101·6	103·5
Febr. 1947/48 (Febr. 1947 = 100)	105·4	100·8	100·5	100·3	100·6	100·2	98·6	98·2
Aug. 1946/47 (Aug. 1946 = 100)	109·3	102·6	100·6	98·0	98·3	97·5	97·4	96·3

Vid studiet av uppgifterna måste beaktas, att den här redovisade statistiken bygger på uppgifter från företag, som besvarat de utsända rapportkorten vid båda de tillfällen, mellan vilka jämförelsen görs. På grund av att man härigenom inte kan ta hänsyn till tillkomsten av nya företag och avgången av gamla företag och att denna omsättning självfallet är större bland småföretagen, får indextalen för denna grupp en något annan karaktär än för större företag.

Tab. 3 belyser hur den utbetalda lönesumman, antalet utförda arbetstimmar och antalet i arbete varande, dvs. antalet anställda minus de som varit frånvarande på grund av semester, sjukdom eller andra personliga skäl, förändrats sedan augusti 1949 och maj 1950.

Omsättningen av arbetskraft mätt i det procentuella antalet arbetare, som under loppet av en vecka tagit anställning resp. slutat en anställning, anges här nedan. Av de arbetare, som under loppet av en vecka i augusti slutat sin anställning, hade 8 % slutat efter uppsägning från arbetsgivaren. Motsvarande siffra för maj 1950 och augusti 1949 var 7 resp. 10 %.

Industrigrupper	Procentuella antalet under en vecka avgångna arbetare					anställda arbetare				
	aug. 1950	maj 1950	febr. 1950	nov. 1949	aug. 1949	aug. 1950	maj 1950	febr. 1950	nov. 1949	aug. 1949
Samtliga industrigrupper . .	1·0	1·0	0·6	0·7	0·9	0·9	0·8	0·7	0·7	1·0
Därav:										
Skeppsvarv	1·3	1·2	0·9	0·8	1·3	1·0	0·8	1·0	0·8	1·1
Elektroteknisk industri .	1·3	1·2	0·6	0·8	1·1	1·4	0·7	0·7	1·0	1·6
Sågverk och hyvlerier . .	1·3	1·1	0·4	1·0	1·3	0·6	1·5	0·9	0·6	1·2
Trikåfabriker	1·2	1·3	1·1	0·8	1·1	1·5	0·7	0·9	1·2	1·4
Järn- och stålmanufaktur .	1·1	0·9	0·7	0·8	0·9	1·1	0·5	0·5	0·9	1·0
Sömnadsindustri	1·1	1·0	0·8	0·9	1·1	1·3	0·7	1·0	0·9	1·3
Bomullsindustri	1·0	0·9	0·5	0·6	0·9	1·0	0·6	0·7	0·8	1·1
Mekaniska verkstäder . .	0·9	0·8	0·6	0·6	0·9	0·9	0·7	0·6	0·7	0·9
Ylleindustri	0·9	1·1	0·9	0·6	0·9	1·0	0·8	0·7	0·9	1·2
Järn-, stål- o. kopparverk	0·8	0·8	0·4	0·5	0·8	0·7	0·5	0·5	0·6	0·8

I nedanstående tablå anges för undersökningstillfällena fr. o. m. februari 1947 det genomsnittliga procentuella antalet anställda och avgångna arbetare under en vecka för samtliga industrigrupper.

	Februari		Maj		Augusti		November	
	av-gångna	an-ställda	av-gångna	an-ställda	av-gångna	an-ställda	av-gångna	an-ställda
1947	0·8	1·0	1·3	1·2	1·3	1·3	0·9	1·1
1948	0·7	0·8	1·1	1·0	1·1	1·0	0·8	0·9
1949	0·7	0·7	1·0	0·9	0·9	1·0	0·7	0·7
1950	0·6	0·7	1·0	0·8	1·0	0·9		

Tab. 1. Sysselsättning och timförtjänst i augusti 1950

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k
Industrigrupper	Antal anställda arbetare exkl. permitterade i augusti 1950[1]			Genomsnittlig timförtjänst i augusti 1950[2]		Genomsnittlig timförtjänst, kr, för vuxna manliga arbetare inom dyrortsgrupp[2]			
	Indextal (augusti 1949 = 100)								
	båda könen	män	kvinnor	vuxna manliga arbetare	vuxna kvinnliga arbetare	2	3	4	5
Malmbrytning o. metallind.	100·1	100·5	95·4	104·1	103·6	2·52	2·66	2·97	3·26
Gruvor o. anrikningsverk	103·6	103·6	·	103·1	·	2·95	·	·	·
Järn-, stål- o. kopparverk	100·7	100·8	98·8	103·0	104·3	2·46	2·58	·	·
Järn- o. stålmanufaktur	97·3	97·3	97·5	102·2	103·2	2·51	2·61	2·89	3·52
Mekaniska verkstäder	101·6	101·9	96·8	104·5	102·3	2·50	2·71	2·87	3·23
Reparationsverkstäder	105·8	105·6	·	106·1	·	2·14	2·45	2·78	3·22
Skeppsvarv	99·0	99·0	·	105·0	·	2·26	2·75	3·09	·
Elektroteknisk industri	97·0	98·0	93·4	104·9	103·9	·	2·57	2·90	3·04
Annan metallindustri	97·4	98·2	93·9	105·2	106·5	2·48	2·68	3·18	3·26
Jord- och stenindustri	97·8	98·6	89·6	103·1	102·7	2·35	2·50	2·80	2·82
Kolgruvor	94·8	94·8	·	103·5	·	2·51	—	—	—
Torvindustri	86·2	87·8	·	98·0	·	2·05	·	—	·
Stenindustri	99·7	99·6	·	102·4	·	2·54	2·24	·	·
Kalk- och kritbruk	96·9	97·4	·	100·3	·	2·27	·	·	·
Cementfabriker	102·8	102·4	·	·	·	·	·	—	—
Cementvarufabriker	107·2	107·5	·	106·0	·	2·67	2·85	3·02	·
Tegelbruk	95·1	95·2	·	103·5	·	2·25	2·46	·	·
Porslins-, kakel- o. lergodsf.	95·2	98·5	88·5	103·1	102·5	·	·	—	—
Glasindustri	97·1	97·6	93·0	104·5	101·9	2·38	2·82	·	·
Annan jord- o. stenindustri	102·7	102·8	·	102·6	·	·	·	·	·
Träindustri	101·5	101·5	101·5	104·0	102·1	2·26	2·37	2·46	2·55
Sågverk o. hyvlerier	101·7	101·5	117·2	104·1	·	2·16	2·28	2·41	2·42
Låd- o. wallboardfabriker	104·3	104·4	·	104·1	·	·	2·39	2·54	·
Byggnadssnickerifabriker	103·9	103·7	·	103·7	·	2·27	2·47	2·53	·
Möbelfabriker	97·8	98·1	89·7	104·0	·	2·40	2·48	·	·
Svarveri- o. skidfabriker	99·7	99·0	·	104·1	·	2·29	2·35	·	·
Annan trävaruindustri	102·7	105·5	91·4	105·4	101·4	2·35	2·36	·	·
Pappers- o. grafisk ind.	101·1	101·8	96·9	105·1	102·9	2·30	2·59	2·68	3·14
Pappersmassefabriker	103·0	103·0	102·4	105·7	·	2·38	2·45	2·52	·
Pappersbruk o. pappfabr.	99·5	99·5	99·8	105·8	104·9	2·24	2·41	·	—
Papp- o. pappersvaruind.	92·5	95·6	88·8	102·9	102·3	2·48	2·56	·	·
Grafisk industri	102·4	103·5	98·1	104·1	102·0	2·54	2·93	3·20	3·34
Livsmedelsindustri	99·5	99·7	98·9	102·7	100·6	2·26	2·34	2·55	2·82
Kvarnar	101·6	100·6	·	100·6	·	·	2·25	·	—
Bageriindustri	95·1	93·6	98·3	99·0	98·9	·	2·49	2·77	2·79
Sockerindustri	95·3	96·3	88·4	110·4	104·6	·	2·46	·	·
Choklad- o. konfektind.	100·8	101·6	100·4	103·8	104·5	·	2·37	2·54	3·14
Mejeriindustri	101·6	101·7	101·3	102·5	·	2·21	2·22	·	·
Slakterier o. charkuterier	108·2	107·5	112·2	103·1	100·9	2·27	2·39	·	2·90
Fiskber.-anst. o. konservf.	95·4	93·0	97·2	102·5	96·3	·	2·12	2·59	·
Margarinindustri	89·8	89·8	·	101·8	·	·	·	·	·
Bryggerier o. läskedrycksf.[3]	102·3	101·2	107·7	101·9	100·4	2·13	2·16	2·42	2·55

[1] För grupper om mindre än 200 arbetare har indextal ej beräknats.

[2] Uppgifter rörande genomsnittlig timförtjänst meddelas endast, då antalet redovisade företag utgör minst 10 och antalet på en vecka utgjorda arbetstimmar minst 10 000. I uppgifterna ingår ej sjuklön, semesterlön och naturaförmåner.

[3] Fr. o. m. 1949 redovisas icke den provisionsavlönade personalen i uppgifterna rörande lönesummor och arbetstimmar.

TAB. 1 (forts.). SYSSELSÄTTNING OCH TIMFÖRTJÄNST I AUGUSTI 1950

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k
Industrigrupper	Antal anställda arbetare exkl. permitterade i augusti 1950			Genomsnittlig timförtjänst i augusti 1950		Genomsnittlig timförtjänst, kr, för vuxna manliga arbetare inom dyrortsgrupp			
	Indextal (augusti 1949 = 100)								
	båda könen	män	kvinnor	vuxna manliga arbetare	vuxna kvinnliga arbetare	2	3	4	5
Tobaksfabriker	87·1	93·1	84·6	.	.	.	.	.	.
Annan livsmedelsindustri	95·7	94·7	98·0	103·9	99·2	.	.	.	.
Textil- o. beklädnadsind.	**99·1**	**101·1**	**97·9**	**102·4**	**103·4**	**2·26**	**2·38**	**2·58**	**2·81**
Ylleindustri	99·6	101·1	98·1	104·0	103·3	2·25	2·37	.	—
Bomullsindustri	100·5	102·2	98·2	101·1	103·1	2·24	2·23	.	.
Linne- o. juteindustri	101·0	102·2	99·7	101·2	101·7	.	.	—	—
Trikåfabriker	96·2	95·5	96·4	101·5	102·7	2·24	2·41	2·62	.
Sömnadsindustri	99·8	102·9	98·5	103·8	103·8	2·26	2·46	2·67	2·88
Hatt- o. mössfabriker	92·5	93·7	92·0	105·4	102·5	.	2·64	.	.
Annan hithörande industri	99·7	100·6	98·3	101·9	103·5	2·36	2·43	.	2·73
Läder-, hår- o. gummiv.-ind.	**97·1**	**98·7**	**94·1**	**103·2**	**102·8**	**2·50**	**2·65**	**2·69**	**3·08**
Garverier	98·7	100·7	.	101·2	.	.	2·66	.	—
Päls- o. skinnvarufabriker	87·1	90·1	83·6	103·6	102·6	.	2·68	.	.
Skoindustri	98·1	98·2	97·9	103·0	102·8	2·41	2·66	.	.
Andra lädervarufabriker	94·4	93·6	95·9	101·9	101·7	.	2·52	.	.
Gummivarufabriker	98·2	100·9	93·3	104·3	104·1	.	.	.	.
Annan hithörande industri	97·9	97·2	.	107·4	.	.	2·40	.	.
Kemisk-teknisk industri	**104·2**	**103·0**	**108·5**	**103·9**	**105·1**	**2·46**	**2·57**	**2·64**	**2·87**
Färg-, olje- o. parfymfabr.	104·9	105·3	103·9	102·6	105·0	.	2·48	2·72	2·85
Sprängämnesfabriker	113·0	111·1	118·3	.	.	.	.	.	.
Tändsticksfabriker	109·1	105·2	115·0	.	.	.	.	—	—
Annan kemisk-tekn. ind.	101·3	100·7	104·9	104·0	105·8	2·60	2·49	2·58	2·90
Samtl. industrigrupper	**100·0**	**100·6**	**97·5**	**103·9**	**103·0**	**2·39**	**2·57**	**2·78**	**3·10**

Tab. 2. Indextal (aug. 1949 = 100) för sysselsättningen inom företag av olika storlek i augusti 1950

Industrigrupper	Företag, vilka 1949 sysselsatte							
	1—10 arb.	11—25 arb.	26—50 arb.	51—100 arb.	101—200 arb.	201—500 arb.	501—1 000 arb.	över 1 000 arb.
Malmbrytning o. metallindustri	102·0	100·6	98·1	102·0	99·0	100·3	102·3	99·3
Jord- och stenindustri	113·5	99·4	95·6	97·6	98·2	97·9	.	.
Träindustri	107·2	100·9	100·4	100·9	101·5	102·5	.	—
Pappers- o. grafisk industri	106·0	100·6	102·2	101·3	101·0	101·4	100·5	99·9
Livsmedelsindustri	101·3	102·7	98·8	102·0	97·5	100·0	92·9	—
Textil- o. beklädnadsindustri	105·0	98·3	98·9	98·8	98·9	99·0	99·2	.
Läder-, hår- o. gummivaruindustri	92·2	96·3	96·4	98·4	95·9	97·6	.	.
Kemisk-teknisk industri	99·5	100·2	102·3	106·6	97·1	106·7	.	.
Samtliga industrigrupper	**103·9**	**100·3**	**98·9**	**100·8**	**99·0**	**100·4**	**101·0**	**99·2**

Tab. 3. Indextal (aug. 1949 = 100 och maj 1950 = 100) för utbetald lönesumma, antal utförda arbetstimmar och antal i arbete varande arbetare i augusti 1950

Industrigrupper	Utbetald lönesumma		Antal utförda arbetstimmar		Antal i arbete varande arbetare	
	aug. 1949 = 100	maj 1950 = 100	aug. 1949 = 100	maj 1950 = 100	aug. 1949 = 100	maj 1950 = 100
Malmbrytning o. metallindustri	102·7	95·5	98·6	95·7	99·9	98·6
Jord- o. stenindustri	101·6	98·9	98·4	98·2	97·8	97·6
Träindustri	105·8	100·6	101·7	99·4	101·0	97·4
Pappers- o. grafisk industri . .	105·9	95·1	101·1	95·4	100·2	97·5
Livsmedelsindustri	101·3	98·5	98·9	99·0	99·0	99·8
Textil- o. beklädnadsindustri .	102·7	99·0	99·5	98·3	99·0	98·0
Läder-, hår- o. gummivaruind.	99·0	99·7	95·6	99·4	96·4	97·3
Kemisk-teknisk industri . . .	108·5	99·6	104·5	99·0	103·5	100·0
Samtliga industrigrupper	103·3	97·1	99·4	97·1	99·6	98·3

Löneförhållanden. I tab. 1 lämnas i kol. e och f uppgift om den procentuella förändringen i lönen mellan augusti 1949 och augusti 1950 inom olika industrigrupper oavsett dyrort. I kol. g—k anges den genomsnittliga timförtjänsten för vuxna manliga arbetare inom dyrortsgrupperna 2—5. Den genomsnittliga förändringen av timförtjänsten mellan augusti 1949 och augusti 1950 för vuxna manliga och kvinnliga arbetare i olika dyrortsgrupper redovisas i tabell 4.

Tab. 4. Indextal (aug. 1949 = 100) för genomsnittlig timförtjänst [1] i olika dyrortsgrupper i augusti 1950

Industrigrupper	Vuxna manliga arbetare inom dyrortsgrupp					Vuxna kvinnliga arbetare inom dyrortsgrupp				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Malmbrytning o. metallindustri	102·4	103·3	104·3	104·9	103·9	·	103·2	103·4	105·1	103·1
Därav: gruvor o. anrikningsverk	—	106·2	·	·	·	—	·	·	—	·
järn-, stål- o. kopparverk	—	100·9	103·7	·	·	—	·	103·5	—	·
mekaniska verkstäder . .	103·1	106·1	104·4	104·7	103·2	·	100·4	102·2	103·9	101·7
metallindustri i övrigt .	101·5	102·0	104·2	105·3	105·2	·	103·7	103·8	109·2	103·5
Jord- och stenindustri	102·9	103·3	102·5	104·0	102·2	·	98·3	104·5	·	·
Träindustri	106·9	103·2	103·9	105·3	103·7	·	104·6	101·7	·	·
Pappers- o. grafisk industri . .	103·8	104·5	105·8	105·8	103·5	105·2	104·8	102·0	104·3	100·9
Livsmedelsindustri	103·9	105·0	102·0	101·4	103·1	·	104·3	99·9	100·4	101·1
Textil- o. beklädnadsindustri .	101·8	103·1	101·9	104·9	102·9	99·4	102·9	103·3	105·7	103·4
Läder-, hår- o. gummivaruind.	109·9	103·3	103·4	98·1	101·9	·	104·6	102·8	100·1	103·9
Kemisk-teknisk industri	·	103·0	103·1	104·2	107·1	·	104·5	105·8	·	103·6
Samtliga industrigrupper	104·3	103·4	103·8	104·6	103·8	101·7	103·2	102·8	104·4	102·5

[1] Se not 2 till tab. 1.

Tab. 5. Indextal (aug. 1949 = 100) för genomsnittlig timförtjänst[1] i Stockholm i augusti 1950

Industrigrupper	Genomsnittlig timförtjänst för vuxna manliga arbetare	Genomsnittlig timförtjänst för vuxna kvinnliga arbetare	Industrigrupper	Genomsnittlig timförtjänst för vuxna manliga arbetare	Genomsnittlig timförtjänst för vuxna kvinnliga arbetare
Malmbrytning o. metallind. .	104·2	103·5	Textil- o. beklädnadsindustri	102·9	103·3
Jord- o. stenindustri	109·5	·	Läder-, hår- o. gummivaruind.	101·7	102·8
Träindustri	101·9	·	Kemisk-teknisk industri . .	106·6	103·6
Pappers- o. grafisk industri .	104·7	101·5	Samtliga industrigrupper	**104·1**	**102·7**
Livsmedelsindustri	102·1	100·8			

I nedanstående tablåer lämnas en översikt av den genomsnittliga timförtjänstens förändringar inom olika industrigrupper sedan februari 1947 och maj 1950. Beräkningarna bygger på uppgifter om den lönesumma, som uppburits, och det antal arbetstimmar, som utförts av samtliga redovisade arbetare.

Indextal (febr. 1947 = 100) för genomsnittlig timförtjänst inom industrin

	aug. 1947	nov. 1947	febr. 1948	maj 1948	aug. 1948	nov. 1948	febr. 1949	maj 1949	aug. 1949	nov. 1949	febr. 1950	maj 1950	aug. 1950
Malmbrytning o. metallindustri .	112·7	115·1	117·2	120·5	120·7	123·0	123·9	126·3	126·2	127·6	128·4	131·7	131·4
Därav: verkstadsindustri m. m.[2]	112·8	114·8	117·4	119·7	120·2	122·2	122·9	125·0	125·0	126·8	127·2	129·9	130·2
Jord- o. stenind. .	120·3	120·3	120·7	131·7	131·6	130·9	130·9	132·7	135·2	134·4	133·9	138·2	139·2
Träindustri . . .	113·7	114·8	115·1	120·5	121·2	121·8	121·3	122·8	123·8	124·3	123·7	127·8	129·3
Pappers-o. graf. ind.	113·9	115·3	116·0	121·0	121·6	122·0	122·0	123·3	123·1	124·5	124·5	129·1	128·7
Livsmedelsind. . .	112·8	112·1	111·9	119·2	118·6	119·1	119·1	121·0	120·9	120·4	122·0	124·8	124·2
Textil- o. beklädnadsindustri . .	112·7	113·7	116·1	121·0	122·1	122·6	124·7	126·3	126·3	127·2	128·2	130·0	130·9
Läder-, hår- o. gummivaruind.	115·5	117·1	117·7	123·3	125·3	126·1	128·0	130·0	130·8	131·6	132·9	135·6	136·0
Kemisk-tekn. ind.	115·0	114·5	115·2	121·1	120·9	120·9	121·4	123·0	124·2	125·3	125·4	129·4	130·0
Samtl. ind.-grupper	**113·3**	**114·8**	**116·3**	**121·0**	**121·4**	**122·7**	**123·6**	**125·5**	**125·8**	**126·8**	**127·6**	**130·9**	**130·9**

Indextal (maj 1950 = 100) för genomsnittlig timförtjänst inom industrin i augusti 1950

	Samtliga arb.	Vuxna män	Vuxna kv
Malmbrytning o. metallind.	**98·8**	**100·1**	**100·5**
därav: verkstadsind. m. m.	100·2	100·4	100·4
järn- o. stålmanufaktur	99·9	99·6	103·9
mekaniska verkstäder .	100·2	100·5	99·7
reparationsverkstäder .	99·9	100·9	·
skeppsvarv	98·6	98·8	·
elektroteknisk industri	101·4	101·5	99·2
annan metallindustri .	101·1	101·1	101·1
Jord- o. stenindustri . .	**100·7**	**100·6**	**101·8**
Träindustri	**101·2**	**101·7**	**101·9**
Pappers- o. grafisk ind. .	**99·7**	**100·0**	**101·3**
Livsmedelsindustri . . .	**99·5**	**100·2**	**98·4**
Textil- o. beklädnadsind.	**100·7**	**100·0**	**101·6**
Läder-, hår- o. gummiv. ind.	**100·3**	**100·4**	**100·3**
Kemisk-teknisk industri .	**100·5**	**100·5**	**101·6**
Samtliga industrigrupper	**100·0**	**100·2**	**101·0**

[1] Se not 2 till tab. 1.

[2] Häri ingår grupperna järn- och stålmanufaktur, mekaniska verkstäder, reparationsverkstäder, skeppsvarv, elektroteknisk industri och annan metallindustri.

A. N—t

Tabeller till berättelserna över arbetsmarknaden

A. Arbetsförmedling [1]

Tab. 1. Översikt av verksamheten vid de olika arbetsförmedlingarna under oktober 1950

Arbetsförmedlingen i	Manliga avdeln.			Kvinnliga avdeln.			Tillsammans				Ansökningar per 100 led. pl.
	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Därav högst 1 veck. varakt.	
Stockholms stad .	13 874	12 756	9 920	10 783	14 986	8 663	24 657	27 742	18 583	13 606	89
Stockholms län . .	3 029	3 798	1 947	2 077	3 067	1 588	5 106	6 865	3 535	1 724	74
Uppsala län . . .	1 443	1 792	855	1 122	1 821	720	2 565	3 613	1 575	509	71
Södermanlands län	3 125	3 550	2 076	1 600	2 002	994	4 725	5 552	3 070	845	85
Östergötlands län .	6 934	6 708	4 817	3 422	4 250	2 546	10 356	10 958	7 363	4 097	95
Jönköpings län . .	3 236	3 631	2 554	3 190	3 456	2 482	6 426	7 087	5 036	3 635	91
Kronobergs län . .	1 872	1 850	1 301	968	1 152	667	2 840	3 002	1 968	931	95
Kalmar län . . .	2 651	2 878	2 100	1 452	1 475	1 033	4 103	4 353	3 133	1 499	94
Gotlands län . . .	304	608	425	218	259	117	522	867	542	74	60
Blekinge län . . .	1 660	1 522	1 235	1 447	1 352	1 077	3 107	2 874	2 312	1 095	108
Kristianstads län .	2 126	3 007	1 972	1 554	1 895	1 053	3 680	4 902	3 025	812	75
Malmö stad . . .	5 022	5 015	4 083	2 792	3 257	2 128	7 814	8 272	6 211	3 896	94
Malmöhus län i övr.	5 617	7 609	6 059	2 910	3 515	2 370	8 527	11 124	8 429	3 218	77
Hallands län . . .	3 894	4 022	3 570	3 403	3 844	3 061	7 297	7 866	6 631	5 618	93
Göteborgs stad . .	15 553	16 481	14 016	5 316	6 276	4 497	20 869	22 757	18 513	14 495	92
Gbg o. Boh. län i övr.	1 754	1 585	1 019	886	1 262	555	2 640	2 847	1 574	745	93
Älvsborgs län . .	2 968	2 862	1 700	1 898	2 604	1 282	4 866	5 466	2 982	961	89
Skaraborgs län . .	2 508	2 498	1 591	1 799	2 162	1 215	4 307	4 660	2 806	1 394	92
Värmlands län . .	2 810	3 347	1 946	1 740	1 626	1 177	4 550	4 973	3 123	1 074	91
Örebro län	2 971	3 201	1 779	1 855	2 240	1 146	4 826	5 441	2 925	877	87
Västmanlands län .	2 584	2 825	1 484	1 576	1 409	853	4 160	4 234	2 337	519	98
Kopparbergs län .	2 451	3 371	1 356	1 550	1 578	867	4 001	4 949	2 223	421	81
Gävleborgs län . .	3 616	4 194	2 789	2 030	1 870	1 425	5 646	6 064	4 214	2 155	93
Västernorrlands län	5 122	4 734	2 714	1 779	1 400	957	6 901	6 134	3 671	1 378	113
Jämtlands län . .	1 540	2 789	866	695	731	493	2 235	3 520	1 359	133	63
Västerbottens län .	3 591	2 552	1 932	1 393	1 332	916	4 984	3 884	2 848	792	128
Norrbottens län . .	4 220	4 806	2 877	1 741	1 253	977	5 961	6 059	3 854	812	98
Summa okt. 1950	**106475**	**113 991**	**78 983**	**61 196**	**72 074**	**44 859**	**167 671**	**186 065**	**123842**	**67 315**	**90**
» sept. 1950	96 884	108 962	70 906	62 400	77 602	45 490	159 284	186 564	116396	59 712	85
» okt. 1949	103475	81 637	63 809	54 607	64 970	38 292	158 082	146 607	102101	45 900	108
» » 1948	99 936	102 132	69 672	56 455	76 537	44 240	156 391	178 669	113912	54 646	88
» » 1947	92 186	101 404	68 203	53 503	72 277	40 946	145 689	173 681	109149	43 819	84

[1] En arbetssökande person anses göra en ansökning om arbete varje månad han besöker arbetsförmedlingen. Därest han anvisas arbete och efter dettas avslutande återkommer till kontoret under samma månad, räknas han dock ha gjort förnyad ansökning. En och samma arbetssökande person kan sålunda motsvaras av flera arbetsansökningar under samma månad.

En del av platserna inom ett yrke kan besättas med sökande från annan yrkesgrupp. Till följd härav kan de tillsatta platserna inom en yrkesgrupp överstiga antalet sökande i samma grupp.

Tab. 2. Översikt av verksamheten inom olika yrkesgrupper under oktober 1950

Yrkesgrupper	Manliga avdeln.			Kvinnliga avdeln.			Tillsammans				
	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Arb.	Ans.	L. p.	T. p.	Därav 1 v.
Jordbruk o. skogsbruk	10 341	20 231	7 748	325	720	627	9 552	10 666	20 951	8 375	470
Jordbruk	6 284	8 485	5 755	190	659	584	5 824	6 474	9 144	6 339	330
Trädgårdsskötsel	635	506	331	135	61	43	526	770	567	374	134
Fiske	208	8	3	—	—	—	146	208	8	3	—
Skogsbruk	3 214	11 232	1 659	—	—	—	3 056	3 214	11 232	1 659	6
Industri o. hantverk	32 529	36 287	19 651	4 283	9 982	2 910	31 088	36 812	46 269	22 561	549
Malmbr. o. metallind.	8 566	13 870	4 590	462	1 380	461	7 196	9 028	15 250	5 051	19
Jord- o. stenind.	935	981	418	81	144	56	897	1 016	1 125	474	16
Träindustri	2 021	2 042	945	44	61	35	1 856	2 065	2 103	980	12
Pappers- o. graf. ind.	764	1 296	449	279	564	179	841	1 043	1 860	628	5
Livsmedelsindustri	2 183	2 099	1 684	677	1 161	360	2 268	2 860	3 260	2 044	163
Textil- o. bekl.-ind.	904	1 223	475	2 318	5 449	1 425	2 763	3 222	6 672	1 900	85
Läder-, hår- o. gummiindustri	813	684	284	321	876	259	964	1 134	1 560	543	2
Kemisk-teknisk ind.	252	443	271	101	347	135	260	353	790	406	6
Byggnadsverksamhet	16 051	13 611	10 517	—	—	—	14 013	16 051	13 611	10 517	291
Kraft- o. vattenverk	40	38	18	—	—	—	30	40	38	18	—
Samfärdsel	20 383	25 269	24 381	579	200	119	10 935	20 962	25 469	24 500	19 528
Landtransp. Luftfart	12 679	21 474	20 901	419	126	54	5 457	13 098	21 600	20 955	19 356
Sjöfart	7 704	3 795	3 480	160	74	65	5 478	7 864	3 869	3 545	172
Handel	5 780	5 326	3 899	11 239	12 651	8 197	12 231	17 019	17 977	12 096	6 412
Affärsverksamhet	1 929	1 097	458	3 256	2 624	1 327	4 895	5 185	3 721	1 785	84
Lagerarbete	1 844	1 755	1 254	252	470	293	1 378	2 096	2 225	1 547	298
Bank- o. försäkringsv.	106	57	26	25	10	9	129	181	67	35	—
Hotell, rest., storhush.	1 901	2 417	2 161	7 706	9 547	6 568	5 829	9 607	11 964	8 729	6 030
Förvaltn. o. fria yrken	11 979	6 415	5 167	6 320	4 665	2 750	14 481	18 299	11 080	7 917	4 234
Allmän tjänst	798	296	207	27	8	2	616	825	299	209	—
Socialvård	52	44	25	87	90	56	127	139	134	81	—
Tekniska arbetsomr.	3 135	1 100	510	178	105	52	3 193	3 313	1 205	562	4
Kontorsarbete	2 208	1 021	556	4 239	3 313	1 537	6 191	6 447	4 334	2 093	91
Undervisning m. m.	484	366	313	777	533	482	1 159	1 261	899	795	73
Konstnärlig verks.	5 302	3 588	3 556	1 012	621	621	3 195	6 314	4 209	4 177	4 066
Hälso- o. sjukvård	249	202	89	2 582	2 324	1 350	2 434	2 831	2 526	1 439	137
Husligt arbete	10	51	34	19 682	29 249	17 237	11 597	19 692	29 300	17 271	11 255
Genomgående yrken, div. arb.	9 222	9 202	7 056	1 575	1 917	1 352	7 255	10 797	11 119	8 408	4 579
Genomgående yrken	3 693	4 647	2 595	1 570	1 905	1 340	3 937	5 263	6 552	3 938	1 176
Diversearbete	5 529	4 555	4 458	5	12	12	3 318	5 534	4 567	4 470	3 403
Annat arbete	15 982	11 008	10 958	14 611	10 366	10 317	25 630	30 593	21 374	21 275	20 151
Extra skördehjälp m. m.	9 215	10 968	10 932	8 127	10 350	10 305	13 550	17 342	21 318	21 237	20 151
Elevpraktikarbete	135	40	26	33	16	12	157	168	56	38	—
Utan avsl. utbildn.	6 632	—	—	6 451	—	—	11 923	13 083	—	—	—
Summa	106475	113991	78 983	61 196	72 074	44 859	125 203	167671	186065	123842	67 315
Därav under 18 år	16 210	17 055	13 629	15 995	15 557	12 942	27 276	32 205	32 612	26 571	19 568

Tab. 3. Förhållandet mellan tillgång och efterfrågan på arbetskraft under oktober och september 1950 samt oktober 1949

Huvudgrupper	Ansökningar på 100 lediga platser									Tillsatta platser på 100 lediga okt. 1950		
	Manliga			Kvinnliga			Tillsammans					
	Okt. 1950	Sept. 1950	Okt. 1949	Okt. 1950	Sept. 1950	Okt. 1949	Okt. 1950	Sept. 1950	Okt. 1949	Män	Kv.	Tills.
Jordbruk o. skogsbruk	51	50	113	45	52	73	51	50	111	38	87	40
Jordbruk, trädg.sk. o. fiske	79	71	95	45	52	73	77	70	87	68	87	69
Skogsbruk	29	30	147	—	·	·	29	30	146	15	—	15
Industri o. hantverk	90	77	119	43	42	50	80	69	102	54	29	49
Samfärdsel	81	84	117	290	253	316	82	85	119	96	60	96
Handel	109	91	124	89	85	97	95	87	104	73	65	67
Husligt arbete	·	·	·	67	61	66	67	61	66	·	59	59
Samtliga	**93**	**89**	**127**	**85**	**80**	**84**	**90**	**85**	**108**	**69**	**62**	**67**
Därav under 18 år	95	94	102	103	102	103	99	98	103	80	83	81

Tab. 4. Verksamheten inom vissa yrkesgrupper under oktober och september 1950 samt oktober 1949

Yrkesgrupper	Ansökningar om arbete			Lediga platser			Tillsatta platser		
	Okt. 1950	Sept. 1950	Okt. 1949	Okt. 1950	Sept. 1950	Okt. 1949	Okt. 1950	Sept. 1950	Okt. 1949
Lantarbetare	6 474	5 870	6 847	9 144	8 788	7 671	6 339	4 544	5 856
Skogsarbetare	3 214	2 816	5 989	11 232	9 299	4 091	1 659	1 153	1 781
Gruvarbetare	170	186	167	231	276	170	116	120	75
Järn- och metallverksarbetare	622	591	584	1 249	1 342	1 437	587	455	606
Gjuteriarbetare	570	517	553	975	953	557	315	342	315
Verktygsarbetare	238	224	228	456	450	343	67	83	81
Maskinarbetare	1 745	1 593	1 612	2 700	2 738	2 137	808	853	861
Filare o. maskinuppsättare	549	480	537	841	733	482	171	213	169
Övriga metallarbetare	5 134	4 742	4 951	8 798	8 399	5 837	2 595	2 673	2 287
Torvindustriarbetare	42	38	103	21	46	98	6	8	31
Stenindustriarbetare	350	312	450	207	200	108	65	45	43
Sågverks- o. brädgårdsarbetare	844	693	957	720	755	592	442	375	473
Pappersmassefabriksarbetare	279	218	255	329	459	279	158	214	202
Pappersbruksarbetare	218	242	249	541	577	312	182	169	178
Kvarnarbetare	70	93	66	63	81	56	28	36	36
Bageri- o. konditoriarbetare	1 706	1 193	1 368	790	866	676	401	364	394
Sockerindustriarbetare	206	119	156	1 249	613	1 062	1 160	356	977
Textilarbetare	1 179	1 182	1 202	2 834	2 915	3 081	713	720	836
Beklädnadsarbetare	1 537	1 606	1 651	3 037	3 531	3 086	879	953	916
Skofabriksarbetare	395	444	418	618	663	579	194	207	224
Byggnadsträarbetare	3 484	3 257	5 527	3 050	3 218	3 334	2 475	2 486	3 137
Murare	1 038	897	1 482	1 237	1 276	989	802	731	891
Målare	1 354	661	1 438	470	638	531	318	353	401
Rörarbetare o. elektriska montörer	902	862	977	784	905	697	354	405	422
Byggnadsgrovarbetare	6 168	5 557	7 042	5 936	5 807	5 768	4 820	4 542	5 253
Sjöfolk	7 864	7 102	6 630	3 869	3 833	3 238	3 545	3 393	3 055
Kontorspersonal	6 447	6 168	6 368	4 334	4 801	3 380	2 093	2 415	1 771
Lärare	1 097	1 115	844	860	922	843	759	780	719
Hembiträden	3 977	3 529	4 109	8 729	10 159	9 084	2 340	2 224	2 482
Tillfällig hemhjälp	9 771	9 997	10 125	16 709	17 529	17 269	13 041	13 348	13 292

Tab. 5. Verksamheten inom olika yrkesgrupper vid de särskilda arbetsförmedlingarna under okt. 1950

A = ansökningar, L = lediga platser, T = tillsatta platser.

Arbetsförmedlingen i	Jordbruk, trädg.-skötsel o. fiske			Skogsbruk			Malmbrytning o. metallindustri			Trä- o. pappersindustri			Byggnadsverksamhet		
	A	L	T	A	L	T	A	L	T	A	L	T	A	L	T
Stockholm . .	81	10	2	6	—	—	1 200	1 792	507	292	533	136	1 350	654	437
Stockholms l.	472	427	238	78	251	44	373	954	236	84	117	24	676	770	413
Uppsala l. . .	303	197	110	16	337	29	145	296	96	38	104	26	263	298	215
Södermanl. l.	504	356	198	68	151	26	617	1 328	463	82	122	31	593	674	529
Östergötl. l .	512	999	723	36	78	13	417	974	241	137	178	42	542	445	322
Jönköpings l.	156	177	64	32	46	22	230	513	177	156	224	85	365	480	270
Kronobergs l.	177	165	118	47	132	34	110	151	58	128	167	97	266	304	230
Kalmar l. . .	266	311	216	24	105	15	183	338	172	187	178	89	411	509	404
Gotlands l. .	58	311	259	—	—	—	12	18	9	2	11	—	34	48	34
Blekinge l. .	127	102	67	10	30	1	144	286	148	65	31	14	352	264	242
Kristianst. l.	335	1 068	710	21	45	3	125	262	105	93	150	61	321	366	269
Malmö . . .	394	477	432	7	—	—	334	763	228	56	94	48	390	227	165
Malmöh. l. i ö.	829	3 021	2 329	15	2	—	302	471	201	69	104	43	544	466	312
Hallands l. .	192	337	218	20	34	8	141	167	99	36	28	5	236	252	179
Göteborg . .	459	80	45	45	—	—	1 557	2 043	264	292	181	91	1 834	825	627
Gbg Boh. l. i ö.	115	60	21	19	30	3	120	199	107	91	212	52	261	266	160
Älvsborgs l. .	255	172	96	34	108	24	389	536	150	130	140	59	602	687	524
Skaraborgs l.	392	433	186	17	123	9	207	302	114	114	132	56	284	274	210
Värmlands l.	193	100	64	188	991	167	247	391	218	109	206	110	509	483	383
Örebro l. . .	181	198	79	57	355	31	349	561	231	72	132	57	507	529	395
Västmanl. l. .	339	202	142	85	170	56	682	1 220	430	83	80	41	501	361	263
Kopparbergs l.	140	69	36	278	1 207	181	379	750	258	105	138	68	565	534	387
Gävleborgs l.	131	301	264	158	1 033	124	199	377	243	116	143	68	569	547	476
Västernorrl. l.	179	26	14	336	1 589	139	247	218	94	252	271	131	1 385	933	863
Jämtlands l. .	105	29	22	229	1 908	150	55	52	24	29	15	5	716	550	504
Västerb. l. . .	295	61	40	527	576	149	91	56	37	130	123	77	779	730	676
Norrbottens l.	262	30	23	861	1 931	431	173	232	141	160	149	92	1 196	1 135	1 028
Summa	7 452	9 719	6 716	3 214	11232	1 659	9 028	15250	5 051	3 108	3 963	1 608	16051	18611	10517

	Övriga industrigrupper			Samfärdsel o. handel			Förvaltning o. fria yrken			Sjukvård o. husligt arbete			Annat arbete		
Stockholm . .	761	1 061	347	8 439	11310	9 664	4 779	3 002	1 839	4 341	7 241	4 088	3 408	2 139	1 563
Stockholms l.	153	424	118	522	643	294	227	107	29	980	1 827	919	1 541	1 345	4 220
Uppsala l. . .	129	324	99	353	534	203	320	221	145	411	853	304	587	449	348
Södermanl. l.	183	338	127	773	964	707	454	231	124	534	809	394	917	579	471
Östergötl. l. .	476	1 045	287	2 331	2 218	1 893	1 675	831	660	1 060	1 557	841	3 170	2 633	2 341
Jönköpings l.	274	492	132	446	480	264	242	200	111	757	950	471	3 768	3 525	3 440
Kronobergs l.	199	315	137	269	205	129	474	324	302	378	605	279	797	634	584
Kalmar l. . .	201	283	116	573	526	364	233	202	144	503	555	341	1 522	1 346	1 272
Gotlands l. .	52	124	58	112	121	57	46	26	18	97	156	71	109	52	36
Blekinge l. .	218	280	225	485	503	447	204	69	51	572	680	519	930	629	598
Kristianst. l.	324	574	267	524	613	391	265	170	114	536	810	342	1 136	844	763
Malmö . . .	456	690	302	2 778	2 718	2 552	771	527	457	1 011	1 673	1 104	1 617	1 103	923
Malmöh. l. i ö.	531	1 287	905	2 024	1 693	1 376	494	368	268	952	1 311	749	2 767	2 401	2 246
Hallands l. .	217	508	138	350	426	279	176	106	75	330	593	258	5 599	5 415	5 372
Göteborg . .	1 198	929	355	8 992	12311	11713	1 964	1 001	679	1 995	2 618	2 148	2 533	2 769	2 591
Gbg Boh. l. i ö.	407	703	128	426	432	363	185	74	60	319	448	283	697	423	397
Älvsborgs l. .	695	1 330	441	606	575	339	493	203	125	584	927	498	1 078	788	726
Skaraborgs l.	329	694	206	432	348	195	329	145	91	533	754	332	1 670	1 455	1 407
Värmlands l.	189	244	159	570	405	305	750	571	503	849	938	630	946	644	584
Örebro l. . .	399	812	291	626	491	226	1 391	820	668	657	1 014	550	587	529	397
Västmanl. l. .	211	163	74	574	579	364	363	221	137	605	638	344	717	600	486
Kopparbergs l.	234	273	119	506	483	243	316	189	113	655	829	439	823	477	379
Gävleborgs l.	268	241	161	1 382	1 227	1 027	1 009	901	822	772	752	522	1 042	542	507
Västernorrl. l.	207	112	63	1 741	1 324	1 127	454	187	119	972	958	668	1 128	516	453
Jämtlands l. .	68	61	37	325	237	191	168	94	54	327	468	284	213	106	88
Västerb. l. .	120	83	52	1 000	923	872	199	131	92	845	982	664	998	219	189
Norrbottens l.	126	55	41	822	1 157	1 011	318	159	117	953	880	668	1 090	331	302
Summa	8 625	13445	5 385	37981	43446	36596	18299	11080	7 917	22523	31826	18710	41390	32493	29683

B. Sysselsättning

Tab. 6. Sysselsatta arbetare i slutet av oktober 1950 i jämförelse med slutet av september 1950 (inom företag med uppgifter vid båda rapporttillfällena)

Näringsgrenar	Antal redovisade företag	Antal i oktober 1950 anställda arbetare (exkl. permitterade)			Indextal (sept. 1950 = 100)[1]				Antal arbetare i %, som var frånvarande på grund av	
					Anställda arbetare (exkl. permitterade)			I arbete varande arb.		
		Män	Kvinnor	S:a	Män	Kvinnor	S:a		arbetsbrist	andra orsaker
Malmbrytning o. metallind.	**1 946**	**199 073**	**15 032**	**214 105**	**101·0**	**102·2**	**101·1**	**102·5**	·	**5·9**
Gruvor o. anrikningsverk	46	9 611	119	9 730	100·9	·	100·9	101·8	—	5·4
Järn-, stål- o. kopparverk	54	33 454	742	34 196	101·1	97·8	101·1	102·1	—	6·8
Järn- o. stålmanufaktur	355	21 535	2 567	24 102	101·3	103·3	101·5	102·8	·	5·1
Mekaniska verkstäder	739	82 290	3 629	85 919	101·1	100·9	101·1	102·4	·	5·7
Reparationsverkstäder	272	6 875	24	6 899	100·2	·	100·2	101·6	—	4·8
Skeppsvarv	73	14 552	2	14 554	100·4	·	100·4	101·9	0·1	7·6
Elektroteknisk industri	143	20 080	5 797	25 877	100·8	102·3	101·2	102·9	·	5·4
Annan metallindustri	264	10 676	2 152	12 828	101·5	105·0	102·1	103·7	·	5·5
Jord- o. stenindustri	**544**	**24 972**	**2 305**	**27 277**	**98·7**	**101·5**	**98·9**	**99·8**	**0·3**	**4·2**
Kolgruvor	11	657	1	658	100·6	·	100·6	101·0	—	7·3
Torvindustri	45	596	9	605	92·2	·	92·6	92·6	—	5·8
Stenindustri	116	3 862	10	3 872	99·6	·	99·6	100·3	1·2	3·2
Kalk- o. kritbruk	35	1 542	25	1 567	98·8	·	98·8	100·4	0·2	4·3
Cementfabriker	8	1 699	28	1 727	101·2	·	101·0	100·9	—	4·2
Cementvarufabriker	80	2 438	49	2 487	100·5	·	100·6	101·8	0·2	4·4
Tegelbruk	141	5 437	107	5 544	94·6	·	94·6	95·8	0·5	4·2
Porslins-, kakel- o. lergodsf.	21	3 777	1 551	5 328	101·0	102·1	101·3	102·1	—	3·7
Glasindustri	62	4 246	508	4 754	99·6	102·0	99·9	100·2	0·1	4·9
Annan jord- o. stenindustri	25	718	17	735	99·7	·	99·7	103·2	0·3	4·1
Träindustri	**1 050**	**39 123**	**1 259**	**40 382**	**99·5**	**102·3**	**99·6**	**100·6**	**0·3**	**3·6**
Sågverk o. hyvlerier	386	17 647	271	17 918	98·1	94·4	98·1	98·9	0·7	3·8
Låd- o. wallboardfabriker	43	3 821	189	4 010	100·4	·	100·7	101·4	—	5·1
Byggnadssnickerifabriker	165	6 423	71	6 494	101·3	·	101·3	102·8	·	3·2
Möbelfabriker	283	6 982	244	7 226	100·4	105·2	100·6	102·0	0·1	2·3
Svarveri- o. skidfabriker	91	2 594	153	2 747	100·7	·	101·0	101·6	0·1	4·1
Annan trävaruindustri	82	1 656	331	1 987	100·8	102·8	100·7	100·9	0·2	4·5
Pappers- o. grafisk ind.	**627**	**49 119**	**7 898**	**57 017**	**100·3**	**101·0**	**100·4**	**101·4**	·	**5·4**
Pappersmassefabriker	67	18 467	290	18 757	100·1	94·8	100·0	101·1	—	5·2
Pappersbruk o. pappfabr.	65	14 787	2 332	17 119	100·2	100·0	100·2	100·8	—	6·2
Papp- o. pappersvaruind.	97	1 984	1 481	3 465	101·6	103·1	102·3	104·2	—	3·8
Grafisk industri	398	13 881	3 795	17 676	100·7	101·3	100·8	101·9	·	5·1
Livsmedelsindustri	**933**	**29 403**	**12 126**	**41 529**	**106·7**	**103·0**	**105·6**	**107·0**	**0·1**	**5·7**
Kvarnar	46	1 363	208	1 571	100·3	97·7	99·9	100·6	—	4·9
Bageriindustri	226	4 923	2 388	7 311	100·5	98·8	99·9	100·9	0·4	5·8
Sockerindustri	24	5 076	535	5 611	157·8	141·2	156·0	158·8	0·2	3·7
Choklad- o. konfektind.	75	1 932	3 377	5 309	102·2	106·4	104·8	105·5	—	6·3
Mejeriindustri	78	3 160	390	3 550	97·1	99·0	97·8	99·1	0·1	7·1
Slakterier o. charkuterier	148	5 079	1 046	6 125	101·7	99·3	101·3	102·2	·	5·6
Fiskber.-anst. o. konservf.	66	1 000	1 553	2 553	100·5	105·0	103·2	103·1	—	5·7
Margarinindustri	12	435	146	581	98·4	·	96·5	99·5	—	5·0
Bryggerier o. läskedrycksf.	191	5 128	998	6 126	98·3	95·0	97·8	99·7	0·3	6·2
Tobaksfabriker	9	483	1 105	1 588	99·2	100·6	100·2	101·3	—	9·0
Annan livsmedelsindustri	58	824	380	1 204	103·6	108·0	105·0	107·5	0·2	4·4

[1] Indextal har ej beräknats för grupper om mindre än 200 arbetare.

TAB 6 (forts.). SYSSELSATTA ARBETARE I SLUTET AV OKTOBER 1950

Näringsgrenar	Antal redovisade företag	Antal i oktober 1950 anställda arbetare (exkl. permitterade)			Indextal (sept. 1950 = 100)				Antal arbetare i %, som var frånvarande på grund av	
					Anställda arbetare (exkl. permitterade)			I arbete varande arb.		
		Män	Kvinnor	S:a	Män	Kvinnor	S:a		arbetsbrist	andra orsaker
Textil- o. beklädnadsind. .	**945**	**31 456**	**50 285**	**81 741**	**101·2**	**102·1**	**101·8**	**102·2**	·	**5·0**
Ylleindustri	83	6 226	5 798	12 024	100·2	101·4	100·8	101·5	—	4·8
Bomullsindustri	61	9 611	7 973	17 584	101·5	100·9	101·2	101·9	—	5·9
Linne- o. juteindustri . .	11	1 119	1 261	2 380	101·2	100·7	100·9	100·9	—	7·4
Trikåfabriker	147	2 855	7 578	10 433	101·4	102·0	101·8	101·8	·	5·5
Sömnadsindustri	438	5 583	22 464	28 047	101·2	102·6	102·3	102·5	0·1	4·5
Hatt- o. mössfabriker . .	36	376	1 086	1 462	101·6	101·1	101·2	102·4	—	2·7
Annan hithörande industri	169	5 686	4 125	9 811	101·9	104·2	102·9	103·2	·	4·1
Läder-, hår- o. gummiv.-ind.	**356**	**14 795**	**7 623**	**22 418**	**100·9**	**103·0**	**101·6**	**102·5**	·	**4·6**
Garverier	31	2 687	210	2 897	100·6	101·4	100·6	101·4	·	6·2
Päls- o. skinnvarufabr. .	74	1 089	967	2 056	102·9	109·1	105·8	108·0	·	3·2
Skoindustri	138	4 549	3 109	7 658	100·3	101·4	100·7	101·0	·	3·9
Andra lädervarufabriker .	54	1 073	679	1 752	100·8	102·4	101·4	102·7	0·1	3·3
Gummivarufabriker . . .	14	4 531	2 397	6 928	100·8	103·1	101·6	102·9	—	5·8
Annan hithörande industri	45	866	261	1 127	103·2	101·6	102·8	103·9	—	3·5
Kemisk-teknisk industri .	**295**	**14 978**	**4 239**	**19 217**	**101·2**	**102·7**	**101·5**	**102·3**	**0·1**	**7·0**
Färg-, olje- o. parfymfabr.	111	3 899	1 363	5 262	101·2	104·2	102·0	103·0	0·1	5·5
Sprängämnesfabriker . .	6	1 313	533	1 846	100·9	105·8	102·3	101·5	—	8·6
Tändsticksfabriker . . .	8	1 288	888	2 176	100·4	99·3	100·0	100·1	—	9·4
Annan kemisk-tekn. ind. .	170	8 478	1 455	9 933	101·3	102·5	101·5	102·6	0·2	7·0
Samtl. industrigrupper	**6 696**	**402 919**	**100 767**	**503 686**	**101·1**	**102·2**	**101·3**	**102·4**	**0·1**	**5·3**
Statl. verk o. byggnadsarb.	**252**	**52 531**	**1 860**	**54 391**	**98·4**	**100·3**	**98·4**	**99·3**	**0·4**	**6·9**
Mek. o. elektr. verkstäder	91	12 581	431	13 012	100·9	100·7	100·9	102·3	—	8·0
Skeppsvarv	3	3 101	26	3 127	99·8	·	99·7	102·3	—	10·1
Beklädn.verkst., förråd o. d.	60	901	652	1 553	98·1	98·3	98·2	98·8	0·1	5·1
Sprängämnesfabriker . .	4	567	407	974	109·5	104·4	107·3	108·3	—	6·3
Byggnads- o. anläggn.-arb.	94	35 381	344	35 725	97·2	99·4	97·2	97·3	0·5	6·3

Tab. 7. Förändringen i antalet industriarbetare oktober 1949—oktober 1950. Indextal (uträknade enligt kedjemetod)

Industrigrupper	1949			1950								
	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	mars	april	maj	juli	aug.	sept.	okt.
Malmbrytning o. metallind. .	100·0	100·7	100·2	100·8	100·9	101·2	100·7	99·5	99·0	98·8	99·6	100·7
Jord- och stenindustri . . .	100·0	99·4	96·8	94·4	94·8	96·6	99·4	102·4	102·5	101·4	100·0	98·9
Träindustri	100·0	99·4	95·5	95·8	98·1	100·8	103·6	104·8	104·0	102·9	101·7	101·3
Pappers- o. grafisk industri .	100·0	100·4	100·1	99·9	100·7	101·0	100·7	100·5	101·0	100·7	101·0	101·4
Livsmedelsindustri	100·0	100·0	92·3	90·8	91·4	91·6	91·2	91·7	94·4	92·8	93·7	98·9
Textil- o. beklädnadsind. . .	100·0	101·0	99·8	99·9	100·8	100·6	100·0	98·4	96·2	95·9	97·9	99·7
Läder-, hår- o. gummivarunind.	100·0	100·8	99·5	99·3	98·8	99·4	98·6	97·3	95·4	96·1	97·5	99·1
Kemisk-teknisk industri . .	100·0	100·4	97·9	98·6	99·5	100·6	100·3	99·4	99·7	99·9	101·5	103·0
Samtliga industrigrupper	**100·0**	**100·5**	**98·8**	**98·8**	**99·4**	**99·9**	**99·8**	**99·2**	**98·7**	**98·3**	**99·0**	**100·3**

C. Arbetslöshet

Tab. 8. Arbetslösheten inom fackförbunden den 30 september 1950

Fackförbund	Redovisade avdelningar	Redovisade medlemmar		Arbetslösa			Föregående månad		
		Samtliga	Därav kvinnor	Samtliga		Därav kvinnor	Medlemmar	Därav arbetslösa	%
				Antal	%				
Beklädnadsarbetareförb. .	144	35 487	28 536	**138**	**0·4**	121	34 969	347	1·0
Bleck- o. plåtslagareförb.	67	3 353	—	**12**	**0·4**	—	3 331	11	0·3
Bokbindareförbundet . .	68	10 835	6 054	**19**	**0·2**	10	10 907	39	0·4
Bryggeriindustriarb.-förb.	117	7 907	1 643	**88**	**1·1**	37	7 909	75	0·9
Byggnadsarbetareförb. .	598	104 434	1 088	**1 889**	**1·8**	109	106 731	2 040	1·9
Grovarbetare		49 099	1 088	**743**	**1·5**	109	50 942	862	1·7
Träarbetare		40 819	—	**1 107**	**2·7**	—	41 359	1 116	2·7
Rörarbetare		14 516	—	**39**	**0·3**	—	14 430	62	0·4
De förenade förbunden .	66	14 298	4 099	**68**	**0·5**	26	14 370	117	0·8
Elektrikerförbundet . .	159	18 200	7	**78**	**0·4**	4	18 083	90	0·5
Fabriksarbetareförbundet	532	58 351	11 478	**534**	**0·9**	203	58 609	572	1·0
Byggnadsämnesind.-arb.	273	18 313	1 367	**155**	**0·8**	49	17 925	132	0·7
Glasbruksarbetare . .	46	4 893	389	**44**	**0·9**	22	4 878	54	1·1
Sockerfabriksarbetare .	19	3 818	525	**48**	**1·3**	5	3 881	65	1·7
Övriga arbetare . . .	194	31 327	9 197	**287**	**0·9**	127	31 925	321	1·0
Gjutareförbundet . . .	135	10 972	74	**105**	**1·0**	3	11 864	113	1·0
Gruvindustriarbetareförb.	61	10 512	127	**94**	**0·9**	2	10 501	94	0·9
Handelsarbetareförb. . .	284	64 598	26 804	**577**	**0·9**	269	64 793	716	1·1
Kommunalarbetareförb. .	519	80 988	32 708	**572**	**0·7**	474	82 231	1 597	1·9
Lantarbetareförbundet[1] .	—	—	—	—	—	—	46 120	1 655	3·6
Litografförbundet . . .	25	3 879	175	**8**	**0·2**	2	3 873	10	0·3
Livsmedelsarbetareförb. .	142	38 368	10 331	**568**	**1·5**	261	38 281	497	1·3
Metallindustriarb.-förb. .	349	215 352	14 919	**1 550**	**0·7**	228	213 668	1 998	0·9
Järnbruksarbetare . .	56	40 366	1 356	**217**	**0·5**	16	40 213	247	0·6
Verkstadsarbetare . . .	293	174 986	13 563	**1 333**	**0·8**	212	173 455	1 751	1·0
Murareförbundet	197	13 548	—	**265**	**2·0**	—	13 472	220	1·6
Målareförbundet[2]	218	10 223	—	**219**	**2·1**	—	17 826	240	1·3
Pappersindustriarb.-förb.	139	39 031	2 307	**264**	**0·7**	163	38 937	224	0·6
Sadelm.- o. tapetseraref. .	78	5 838	1 504	**43**	**0·7**	19	5 778	72	1·2
Sko- o. läderindustriarb.-f.	76	12 112	4 539	**47**	**0·4**	14	12 078	55	0·5
Stenindustriarbetareförb.	139	5 048	—	**76**	**1·5**	—	5 328	74	1·4
Textilarbetareförbundet .	121	47 030	23 926	**228**	**0·5**	152	46 801	263	0·6
Tobaksindustriarb.-förb.	11	1 571	1 083	**38**	**2·4**	37	1 561	22	1·4
Transportarbetareförb. .	265	40 647	3 883	**649**	**1·6**	15	40 544	905	2·2
Träindustriarbetareförb. .	558	56 198	1 224	**467**	**0·8**	44	57 480	533	0·9
Typografförbundet . . .	108	13 445	417	**9**	**0·1**	—	13 445	13	0·1
Vägarbetareförbundet . .	254	15 117	—	**379**	**2·5**	—	15 944	459	2·9
Summa[3]	**5 480**	**937 342**	**176 926**	**8 984**	**1·0**	**2 193**	**995 434**	**13 051**	**1·3**
Byggnadsfacken[4] . . .	—	—	—	—	**2·1**	—	—	—	**2·0**

[1] Fr. o. m. 1 juli 1948 lämnar förbundet arbetslöshetsrapport endast varannan månad.
[2] Septembersiffrorna preliminära.
[3] Exklusive lantarbetareförbundet i fråga om siffrorna för den 30 september.
[4] Grov- o. träarbetare, murare o. målare.

Tab. 9. Antal arbetslösa i olika fackförbund i procent av det redovisade medlemsantalet 30/9 1949—30/9 1950

Fackförbund	30/9	31/10	30/11	31/12	31/1	28/2	31/3	30/4	31/5	30/6	31/7	31/8	30/9
Beklädnadsarbetareförb. . . .	0·8	0·7	0·7	3·5	2·4	1·4	0·9	1·0	0·9	1·5	1·2	1·0	0·4
Bleck- och plåtslagareförb. . .	0·6	0·7	0·9	4·8	2·3	3·7	2·3	1·4	0·6	0·4	0·4	0·3	0·4
Bokbindareförbundet	0·8	0·8	0·6	0·7	0·8	1·1	1·1	0·9	0·4	0·4	0·4	0·4	0·2
Bryggeriindustriarbetareförb. .	1·2	1·7	1·6	1·9	1·7	1·6	1·4	1·2	0·9	1·0	0·8	0·9	1·1
Byggnadsarbetareförb.	3 4	4·4	5·7	11·6	12·9	12·5	8·5	5·7	3·4	2·5	2·1	1·9	1·8
Grovarbetare	2·7	3·7	4·9	10·1	11·2	10·2	6·1	4·0	2·2	2·0	1·8	1·7	1·5
Träarbetare	5·1	6·5	8·0	15·9	17·8	17·7	12·1	8·0	5.2	3·7	2·9	2·7	2·7
Rörarbetare	0·6	0·7	1·5	4·2	4·5	5·6	6·0	5·0	2·6	1·0	0·6	0·4	0·3
De förenade förbunden . . .	0·6	0·6	0·5	1·4	1·4	1·2	1·2	1·2	0·9	0·9	1·1	0·8	0·5
Elektrikerförbundet	0·7	0·8	0·8	1·9	1·7	1·8	2·0	1·4	1·0	0·6	0·5	0·5	0·4
Fabriksarbetareförb.	1·2	1·3	1·8	4·4	4·5	4·3	2·9	2·1	1·7	1·4	1·2	1·0	0·9
Byggnadsämnesind.-arbetare .	1·4	1·9	2·9	6·3	7·1	6·6	3·9	2·1	1·1	1·4	0·9	0·7	0·8
Glasbruksarbetare	0·9	0·6	1·1	4·1	1·8	1·2	1·1	1·3	1·3	1·4	1·5	1·1	0·9
Sockerfabriksarbetare . . .	1·1	0·6	1·1	8·6	11·9	11·6	6·6	4·3	2·8	2·4	1·7	1·7	1·3
Övriga	1·0	1·1	1·4	2·8	2·6	2·4	2·1	2·0	2·0	1·2	1·4	1·0	0·9
Gjutareförbundet	1·0	0·9	1·1	1·6	1·2	1·1	1·3	1·0	0·9	1·0	1·3	1·0	1·0
Gruvindustriarbetareförb. . .	1·3	1·3	1·5	2·3	1·5	1·4	1·3	1·6	1·2	1·0	1·3	0·9	0·9
Handelsarbetareförb.	1·0	0·8	0·8	0·8	0·7	0·7	0·8	0·7	0·8	1·2	1·2	1·1	0·9
Kommunalarbetareförb. . . .	1·1	0·9	1·1	2·1	1·7	1·3	1·3	0·6	0·5	2·6	3·2	1·9	0·7
Lantarbetareförbundet	3·9	3·4	6·4	11·2	8·8	8·0	6·1	4·4	3·1	3·1	3·8	3 6	—
Litografförbundet	0·3	0·4	0·4	0·5	0 5	0·6	0·5	0·3	0·2	0·3	0·3	0·3	0·2
Livsmedelsarbetareförb. . . .	1·9	2·4	2·8	3·8	3·9	3·5	3·3	2·9	2·2	1·6	1·2	1·3	1·5
Metallindustriarbetareförb. . .	1·0	1·0	0·9	1·1	1·3	1·2	1·2	1·0	0·9	0·9	0·9	0·9	0·7
Järnbruksarbetare	0·6	0·7	0·8	0·9	0·9	0·7	0·7	0·7	0·7	0·5	0·5	0·6	0·5
Verkstadsarbetare	1.0	1·1	1·0	1·2	1·4	1·4	1·3	1·1	1·0	1·0	1·0	1·0	0·8
Murareförbundet	3·2	5·7	10·7	21·2	24·2	19·5	10·5	5·0	2·7	2·6	1·8	1·6	2·0
Målareförbundet	2·2	4·7	9·7	37·4	28·9	25·4	16·5	8·9	2·7	2·0	1·6	1·3	2·1
Pappersindustriarbetareförb. .	0·8	0·7	0·8	0·9	1·2	1·0	1·0	1·0	0·6	0·7	0·7	0·6	0·7
Sadelm.- o. tapetserareförb. .	2·1	1·2	1·0	2·8	3·3	2·4	2·1	2·2	1·8	2·8	2·4	1·2	0·7
Sko- o. läderindustriarb.-förb.	0·6	0·6	0·9	1·6	1·6	1·7	1·3	0 7	0·6	0·9	0·7	0·5	0·4
Stenindustriarbetareförb. . .	2·2	2·5	3·5	9·5	9·8	8·1	4·5	1·8	2·3	1·6	1·4	1·4	1·5
Textilarbetareförbundet . . .	0·7	0·7	0·6	1·6	0·9	0·6	0·5	0·5	0·7	0·5	0·8	0·6	0·5
Tobaksindustriarbetareförb. .	2·0	1·1	1·1	1·0	1·6	1·9	1·6	0·8	1·0	1·1	1·2	1·4	2·4
Transportarbetareförb.	2·3	2·6	2·7	5·2	4·0	5·0	3·9	3·2	2·1	1·8	1·9	2·2	1·6
Träindustriarbetareförb. . . .	1·6	1·7	2·1	5·7	4·0	3·1	2·3	1·6	1·3	1·2	1·3	0·9	0·8
Typografförbundet	0·2	0·2	0·1	0·3	0·2	0·2	0·1	0·8	0·1	0·1	0·1	0·1	0·1
Vägarbetareförb.	3·4	4·3	6·0	13·5	8·3	7·1	6·4	5·5	4·0	3·4	2·6	2·9	2·5
Summa	1·6	1·8	2·3	4·9	4·4	4·0	3·0	2·1	1·5	1·5	1·5	1·3	1·0

Tab. 10. Av arbetslöshetsnämnderna rapporterade hjälpsökande arbetslösa

Månad m. m.	Städer med över 100 000 inv.	Göteborgs o. Bohus län (utom Göteborgs stad)	Västernorrlands län	Norrbottens län	Riket i övrigt	Hela riket	Därav utlänningar
a) Hela antalet hjälpsökande arbetslösa 31/10 1949—31/10 1950							
1949							
Oktober	598	198	469	308	550	**2 123**	
November	684	216	580	973	943	**3 396**	
December	692	214	606	1 267	1 320	**4 099**	
1950							
Januari	923	252	815	1 356	1 638	**4 984**	
Februari	964	236	985	1 201	1 601	**4 987**	
Mars	865	249	850	1 072	1 418	**4 454**	
April	623	213	666	911	1 139	**3 552**	
Maj	543	168	367	509	644	**2 231**	
Juni	478	171	317	264	353	**1 613**	
Juli	459	157	265	134	304	**1 319**	
Augusti	462	146	247	110	289	**1 254**	
September	495	143	255	143	310	**1 346**	
Oktober	723	147	256	239	531	**1 896**	412
b) De hjälpsökandes fördelning efter ålder, yrke och hjälpform 31/10 1950							
Ålder							
16—25 år	7	—	—	1	12	**20**	—
26—50 »	140	28	42	95	137	**442**	105
över 50 »	576	119	214	143	382	**1 434**	307
Yrke							
Jordbruk och skogsbruk	16	—	16	38	50	**120**	10
Industri och hantverk	55	123	164	96	104	**542**	3
stenindustri	3	114	—	—	19	**136**	—
sågverksindustri	1	—	16	7	9	**33**	—
byggnadsverksamhet	24	6	100	84	56	**270**	—
Landtransport	8	—	16	7	10	**41**	—
Luftfart	—	—	—	—	—	—	—
Sjöfart	7	1	1	—	3	**12**	2
Handel	161	3	8	1	49	**222**	62
Förvaltning, arbetsledn. o. fria yrken	429	8	5	1	225	**668**	296
Hälsovård och sjukvård	25	—	1	1	9	**36**	25
Arbete ej hänfört till annan grupp	22	12	45	95	81	**255**	14
Hjälpform							
Hela antalet hjälpta	696	137	210	108	450	**1 601**	409
Statligt beredskapsarbete	1	121	163	91	89	**465**	—
i arbetsmarknadsstyrelsens regi	1	—	14	32	89	**136**	—
i annan myndighets regi	—	121	149	59	—	**329**	—
Statskommunalt beredskapsarbete	14	4	19	16	6	**59**	—
Arkivarbete och musikerhjälp	615	12	15	1	293	**936**	406
Kommunalt arbete utan statsbidrag	4	—	13	—	58	**75**	—
Dagunderstöd	16	—	—	—	3	**19**	3
Kommunalt understöd	1	—	—	—	—	**1**	—
Utbildningshjälp	45	—	—	—	1	**46**	—
Nationalitet							
Svenskar	496	138	256	239	355	**1 484**	
Utlänningar	227	9	—	—	176	**412**	

D. Byggnadstillstånd

Tab. 11. Under januari—oktober 1950 avgjorda ansökningar, fördelade efter byggnadsarbetets art. Antal ansökningar och byggnadskostnader i milj. kr

Byggnadsarbetets art	Beviljade ansökningar						Avslagna ansökningar					
	Antal			Byggnadskostnad			Antal		Byggnadskostnad			
	Okt. 1950	Jan.–Okt. 1950	Jan.–Okt. 1949	Okt. 1950	Jan.–Okt. 1950	Jan.–Okt. 1949	Okt. 1950	Jan.–Okt. 1950	Okt. 1950	Jan.–Okt. 1950	Jan.–Okt. 1949
Bostadshus (inkl. personalbostäder)	2 211	35 774	26 962	137·1	1 378·5	1 190·3	332	5 391	5·1	73·5	90·4
Enfamiljshus	1 240	20 913	18 713	20·7	424·1	337·5	202	2 531	2·4	37·5	43·1
Tvåfamiljshus	260	4 023	3 456	5·1	94·6	78·7	35	632	0·4	8·3	13·0
Flerfamiljshus	336	2 700	2 293	87·8	687·5	669·3	22	375	0·8	10·3	18·2
Bostadshus komb. med affärs- o. kontorslokaler	82	851	585	17·9	115·1	81·8	16	208	1·3	11·2	12·9
Pensionärshem	9	103	106	3·5	20·5	19·3	—	1	—	0·0	0·2
Sommarstugor	139	5 615	[1] —	0·3	13·4	[1] —	46	1 507	0·1	5·7	[1] —
Övriga bostäder	145	1 569	1 809	1·8	23·3	3·7	11	137	0·1	0·5	3·0
Byggnader för jordbruk, skogsbruk o. fiske	42	760	5 741	0·3	6·1	45·8	4	81	0·1	1·0	3·5
Industribyggnader	346	3 091	2 723	24·3	215·2	205·1	57	513	14·0	52·2	87·5
Malmbrytning o. metallind.	107	903	862	12·2	107·5	115·2	20	161	2·5	17·7	19·6
Jord- o. stenindustri	36	256	242	1·1	11·3	8·6	5	41	0·3	2·0	5·0
Träindustri	59	540	448	1·0	17·4	8·0	4	81	0·0	3·7	11·1
Pappers- o. grafisk industri	32	250	207	4·0	27·3	31·3	6	39	0·7	5·4	7·0
Livsmedelsindustri	30	424	413	0·4	17·9	16·5	1	51	0·0	2·4	20·0
Textil- o beklädnadsindustri	16	247	198	2·2	17·8	11·7	14	48	2·0	6·4	9·1
Läder-, hår- o. gummivaruindustri	16	92	84	0·5	3·2	3·1	1	21	0·1	1·5	2·0
Kemisk-teknisk industri	22	139	104	2·0	9·0	8·5	4	25	0·4	1·8	5·4
Byggnader för småindustri o. hantverk	21	157	101	0·9	3·5	2·0	2	27	8·0	10·7	7·3
Byggnader för byggnadsind.	7	83	64	0·0	0·3	0·2	—	19	—	0·6	1·0
Kraft- o. belysningsverk	21	171	146	1·4	47·0	229·6	1	8	0·0	0·5	7·7
Byggnader för samfärdsel	332	1 898	1 200	9·5	72·4	75·6	47	432	3·1	12·2	37·3
Byggnader för handel	211	1 958	1 355	9·0	52·0	32·0	57	631	6·7	88·2	69·3
Byggnader för förvaltning, sociala ändamål m. m.	60	673	635	5·7	57·5	49·2	4	123	0·8	17·9	84·7
Skolor, kyrkor, övriga samlingslokaler m. m.	209	2 274	1 683	13·1	139·0	87·6	28	539	2·8	28·3	55·8
Vägar o. gator, vatten o. avlopp m. m.	222	1 884	2 171	15·7	154·5	106·3	22	251	2·4	23·6	70·4
Militära arbeten	16	157	122	1·8	26·5	16·2	—	3	—	0·1	—
Summa	**3 670**	**48 640**	**42 738**	**217·9**	**2 148·7**	**2 037·7**	**552**	**7 972**	**34·5**	**297·5**	**506·6**
därav av länsarbetsnämnd	3 080	44 539	39 309	136·9	1 391·7	1 247·8	464	6 839	6·1	84·7	103·3

[1] Jämförbara uppgifter saknas.

Tab. 12. Antal bostadslägenheter i under januari—oktober 1950 beviljade nybyggnadsföretag samt golvyta för bostadsändamål

Ortstyp	Hela antalet bostadslägenheter	därav lägenheter om					Golvyta i 1 000-tal m²
		högst 1 rum och kök	2 rum och kök	3 rum och kök	4 rum och kök	5 el. fl. rum och kök	
Orter med bostadsbyggnadskvot	**34 901**	**6 166**	**12 601**	**10 115**	**4 073**	**1 946**	**2 460·8**
Över 100 000 inv.	10 085	1 767	3 947	2 930	1 019	422	666·7
30 000—100 000 inv.	7 798	1 667	2 913	2 122	739	357	541·2
3 000—30 000 inv.	16 399	2 644	5 523	4 909	2 205	1 118	1 204·9
200—3 000 inv.	619	88	218	154	110	49	47·7
Övriga orter	**11 267**	**1 543**	**1 929**	**3 469**	**2 803**	**1 523**	**930·6**
3 000—30 000 inv.	482	71	146	168	76	21	36·2
200—3 000 inv.	5 886	982	1 090	1 770	1 323	721	470·2
Egentlig landsbygd	4 899	490	693	1 531	1 404	781	424·2
Jan.—okt. 1950	**46 168**	**7 709**	**14 530**	**13 584**	**6 876**	**3 469**	**3 391·1**
» 1949	42 784	7 153	15 037	12 813	5 487	2 294	3 072·4
okt. 1950	4 994	1 154	1 816	1 288	529	207	335·9

Tab. 13. Under januari—oktober 1950 till länsarbetsnämnderna inkomna ansökningar om byggnadstillstånd. Antal och kostnad i milj. kr

Byggnadstyp	Antal		Kostnad		Antal lägenheter Jan.-okt. 1950
	Jan.-okt. 1950	Jan.-okt. 1949	Jan.-okt. 1950	Jan.-okt. 1949	
Bostäder	43 056	36 409	1 584·7	1 354·9	41 115
Nybyggnad av bostäder	16 364	·	1 401·3	·	41 115
inom kvotorter	6 506	·	998·3	·	31 691
utom »	9 858	·	403·0	·	9 424
Om- o. tillbyggnad, rep. o. underhåll av bostäder	18 419	·	162·1	·	·
Sommarstugor, sportstugor o. semesterhem	8 273	·	21·3	·	·
Jordbruk, skogsbruk o. fiske	751	[1]	6·9	[1]	·
Industri	3 601	3 245	332·1	199·1	·
Kraft- o. belysningsverk	168	167	51·2	69·4	·
Samfärdsel (utom vägbyggnad)	2 272	1 894	84·4	88·4	·
Handel	2 375	2 024	134·3	81·1	·
Förvaltning, sociala ändamål m. m.	740	808	110·0	78·4	·
Skolor, kyrkor, övriga samlingslokaler m. m.	2 736	2 595	235·6	170·2	·
Vägar o. gator, vatten o. avlopp m. m.	2 033	2 611	200·8	133·1	·
Militära arbeten	62	56	5·6	2·6	·
Summa	**57 794**	**49 809**	**2 745·6**	**2 177·2**	**41 115**

[1] Jämförbara uppgifter saknas.

Sociala Meddelanden

Official Journal published monthly by the Royal Social Board in Sweden

1950, no 12

CONTENTS

Page

The Swedish State inherits. By *Ossian Larnstedt* 903
How the State obtains information on labour and living conditions abroad. By *Gunnar Olsson* 910
The thirty-third meeting of the International Labour Conference in Geneva in June-July 1950. By *Sten-Eric Heinrici* 915
Seasonal unemployment in the building trade during the past 15 years. By *Jan Wittrock* 919
On the frequency of Court sentences for offences committed under the influence of drink in Sweden in 1925—47. By *Gunnar Dahlberg* 924
Social film: »Public Health Detectives» 926
Short notices:
Index number for building costs in Stockholm in October 1950 928
The earnings of forest workers in the winter of 1949/50 928
Offences committed under the influence of drink and spirit-smuggling in the 3rd qr. of 1950 929
The Social Care Committee's recommendations for a Social Aid Act approved by the Social Board 929

Periodical Surveys

Building activities in certain towns and urban districts during the 3rd qr. of 1950 930
Aliens in Sweden during the 3rd qr. of 1950 934
The turnover in retail trade during the 3rd qr. of 1950 938
The Social Board's general consumption price index for October 1950 . . . 940
The Labour Market during October 1950 942
The wage level and the volume of employment in industry in August 1950 . 953
Bibliography 973
Book-Notices 976
Index of articles for the 1950 edition 979
Index of authors for the 1950 edition 983

This Issue in Brief

The Swedish State inherits. Through the General Public Inheritance Fund the Swedish State has »inherited» nearly 30 mill. kronor since 1929. In accordance with the provisions of the Act relating to the General Public Inheritance Fund, the money belonging thereto are intended to accrue for the benefit of the rising generation. Relief has been granted to local authorities, associations, foundations and other communities, with the object of promoting the establishment of new child welfare settlements. Grants have also been made to private individuals for studies and occupational training. Altogether, the relief so far dispensed out of the Public Inheritance Fund has amounted to over 18 mill. kronor. Page 903.

Seasonal unemployment in the building trade during the past 15 years. The article gives an account of a recently undertaken statistical inquiry into the development of seasonal unemployment in the building trade during the past 15 years. There is evidence that seasonal unemployment has been on the decline throughout the whole period with the exception of the years 1940—42. The trend during the post-war period is characterized primarily by a prolongation of the high season for building, but also by a marked decline in unemployment during the winter months. Page 919.

Social film: »Public Health Detectives». One double-page is devoted to »Public Health Detectives», a film that has been recorded at the request of the Committee for Social Enlightenment Films. Page 926.

The Index number for building costs in Stockholm went up 4,2 % in the third quarter of 1950. Wage

costs remained unchanged, while the costs of materials increased by 7,0 %. Page 928.

Building activities in certain towns and urban districts during the 3rd qr. of 1950. The number of housing units ready to move into during the third quarter of 1950 was far in excess of the number during each of the first two quarters of the year. The increase in comparison with the second quarter amounts to just over 50 %. The production during the first three quarters of 1950 combined was on approximately the same scale as in the corresponding period of 1949. The number of housing units under construction was considerably higher than in 1949. Page 930.

Aliens in Sweden during the third quarter of 1950. The total number of aliens in Sweden as at the 1st October 1950 amounted to about 222 000, implying a decline since the 1st July by about 3 500 persons. The decrease is mainly accounted for by Danes, United States citizens and Finns. The number of aliens registered as having work amounted on the 1st October to 96 626 as against 89 879 at the turn of the preceding quarter. Of those registered as having work, the biggest group comprised Finns at 20 594; after them came Danes at 18 358, Balts at 16 740 and Norwegians at 12 937. Viewed geographically, the aliens registered as having employment were most numerous in Stockholm City and County, Malmöhus County and the County of Göteborg and Bohus. Page 934.

The turnover in retail trade during the 3rd qr. of 1950 was higher than in the corresponding quarter of 1949 in all branches with the exception of the bakers' and confectioners' shops. The increase in turnover was highest in regard to motorcars, cycles and athletic goods (39 %). Page 938.

The wage level and the volume of employment in industry in August 1950. The average hourly earnings of industrial workers remained unchanged between May and August 1950. Between February 1947 and August 1950 the increase accounted for is 30,9 %. Page 953.

Sociala Meddelanden

Bulletin officiel publié par la Direction générale de la Prévoyance sociale (D.G.P.S.) en Suède

1950, no 12

INDEX

Page

L'Etat suédois hérite. Par *Ossian Larnstedt* 903
L'information officielle sur les conditions de travail et de vie à l'étranger. Par *Gunnar Olsson* 910
La 33e réunion de la Conférence internationale du Travail à Genève en juin-juillet 1950. Par *Sten-Eric Heinrici* 915
Le chômage saisonnier dans le bâtiment pendant les 15 dernières années. Par *Jan Wittrock* 919
Fréquence des délits d'ivresse ayant fait l'objet de poursuites en Suède pendant les années 1925—1947. Par *Gunnar Dahlberg* 924
Un film de propagande sociale: »Les détectives de la santé publique» 926
Courtes notices:
Nombre-indice du coût de la construction à Stockholm en octobre 1950 928
Gains des ouvriers forestiers pendant l'hiver 1949/50 928
Délits d'ivresse et contrebande de spiritueux pendant le troisième trimestre 1950 . . . 929
Le projet du Comité de Protection sociale d'une loi sur l'assistance sociale est approuvé par la D.G.P.S. 929

Aperçus périodiques

Activité du bâtiment dans certaines villes et agglomérations urbaines pendant le troisième trimestre 1950 930
Etrangers en Suède pendant le troisième trimestre 1950 934
Le chiffre d'affaires du commerce de détail pendant le troisième trimestre 1950 938
L'indice général des prix de consommation de la Direction générale de la Prévoyance sociale pour octobre 1950 940
Le marché du travail en octobre 1950 942

Niveau des salaires et volume de l'emploi dans l'industrie en août 1950 . . 953
Bibliographie 973
Revue des livres 976
Table des Matières pour l'année 1950 979
Liste des auteurs pour l'année 1950 983

Résumé

L'Etat suédois hérite. L'Etat suédois a depuis l'année 1929 »hérité» de près de 30 millions de couronnes par le Fonds successoral public. Conformément aux dispositions de la loi sur le Fonds, les sommes recueillies sont employées au bénéfice de l'enfance et de la jeunesse. Des subventions ont été allouées à des communes, des sociétés, des fondations et à des organisations qui ont pour but de contribuer à la création de nouvelles institutions destinées au soin de l'enfance. Des bourses d'études et d'apprentissage ont été accordées à des jeunes gens. Les subventions et les secours distribués jusqu'ici par le Fonds successoral public s'élèvent au total à plus de 18 millions de couronnes. P. 903.

Le chômage saisonnier dans le bâtiment pendant les 15 dernières années. L'article rend compte d'une enquête statistique entreprise récemment sur l'évolution du chômage saisonnier dans l'industrie du bâtiment pendant les 15 dernières années. Il ressort de cette enquête que le chômage saisonnier a constamment diminué au cours de la période, sauf pendant les années 1940 à 1942. L'évolution pendant la période d'après guerre est caractérisée par un allongement de la pleine saison et aussi par une diminution notable du chômage d'hiver. P. 919.

Un film de propagande sociale: »Les détectives de la santé publique». Deux pages de reproductions sont consacrées au film »Les détectives de la santé publique», tourné sur la demande du Comité pour la propagande éducative par le film. P. 926.

Le nombre-indice du coût de la construction à Stockholm a monté pendant le troisième trimestre 1950 de 4,2 %. Les dépenses en salaires étaient demeurées inchangées mais le coût des matériaux avait augmenté de 7,0 %. P. 928.

Activité du bâtiment dans certaines villes et agglomérations urbaines pendant le troisième trimestre 1950. Le nombre de logements prêts à être occupés pendant le troisième trimestre 1950 dépasse sensiblement celui de l'un et l'autre des deux premiers trimestres de l'année. L'augmentation par rapport au second trimestre est d'un peu plus de 50 %. La production de logements pendant les trois premiers trimestres 1950 a été au total à peu près égale à celle des trois trimestres correspondants de 1949. Le nombre de logements en voie de construction était notablement plus élevé qu'en 1949. P. 930.

Etrangers en Suède pendant le troisième trimestre 1950. Le nombre d'étrangers en Suède s'élevait au 1er octobre 1950 à environ 222 000, ce qui implique une diminution depuis le 1er juillet de 3 500 personnes. La diminution porte principalement sur les Danois, les ressortissants des Etats Unis et les Finlandais. Le nombre d'étrangers en possession d'un permis de travail était au 1er octobre de 96 626 contre 89 879 trois mois plus tôt. De ces étrangers, les Finlandais constituaient le groupe le plus important et comptaient 20 594, puis venaient les Danois, les Baltes et les Norvégiens, aux nombres respectifs de 18 358, 16 740 et 12 937. Au point de vue géographique, les étrangers possédant un permis de travail étaient le plus nombreux dans la ville et le département de Stockholm, dans le département de Malmöhus et dans le département de Göteborg et Bohus. P. 934.

Le chiffre d'affaires du commerce de détail pendant le troisième trimestre 1950 a été dans toutes les branches supérieur à celui du trimestre correspondant de 1949, sauf pour les poissonneries, les boulangeries et les pâtisseries. La plus forte augmentation du chiffre d'affaires a été enregistrée par le commerce des automobiles, des bicyclettes et des articles de sport. P. 938.

Niveau des salaires et volume de l'emploi dans l'industrie en août 1950. Le salaire horaire moyen des ouvriers industriels est demeuré inchangé entre mai et août 1950. Entre février 1947 et août 1950, une augmentation de 30,9 % a été notée. P. 953.

Litteraturöversikt

(11 oktober—10 november 1950)

Socialstyrelsens bibliotek hålls öppet för allmänheten kl 10—15; under sommarmånaderna kl 10—14 (lördagar 9—13)

Tidskriftsartiklar i sociala ämnen [1]

Allmänna sociala frågor

CARLQUIST, E. Den moderna sociologien. Socialmedicinsk tidskrift 1950, nr 10.

CARMOY, G. DE. Thoughts on some administrative problems of international organisations. Revue internationale de sciences administratives 1950, nr 3.

EEK, H. Nationell folkrätt och internationell rätt. Statsvetenskaplig tidskrift 1950, nr 4.

KERAVUORI, K. Socialarbetet främjar ansvarskänslan. Industritidningen 1950, nr 9.

STONE, R., UTTING, J. E. G., & DURBIN, J. The use of sampling methods in national income statistics and social accounting. Revue de l'institut international de statistique 1950, nr 1/2.

Sverige

EDSTRÖM, A. Redovisningen av Aseas sociala kostnader. Affärsekonomi 1950, nr 15.

MEIDNER, R. Inflationshotet som kom tillbaka. Vi 1950, nr 43.

MICHANEK, E. Den växande statsapparaten. Tiden 1950, nr 8.

THORBURN, R. Sociala kostnader, deras natur och redovisning. Affärsekonomi 1950, nr 15.

Svensk försäkringsterminologi. Ordlista, kritik, förklaringar och definitioner. Nordisk försäkringstidskrift 1950, nr 4.

Amerikas förenta stater

WEINTRAUB, P. Pengarnas sociala roll i Amerika. Tiden 1950, nr 8.

Danmark

APPEL, MARGRETE. Husmoderaflösning. Socialt tidsskrift, 1950 nr 8.

Arbetslön och arbetstid

LIDGARD, H. B. Lika lön för olika arbete? Balans 1950, nr 4.

NORDENSKIÖLD, O. Likalönsfrågan inför arbetsbyrån. Tjänstemannarörelsen 1950, nr 8.

Sverige

ALDESTAM, A. Lönestopp och lönestatistik. Kommunaltjänstemännens tidskrift 1950, nr 10.

NORDENSKJÖLD, G. Förslaget om tre veckors semester. Svensk handel 1950, nr 19.

Arbetsmarknad och arbetslöshet

Sverige

EKDAHL, G. Arbetskraftsimport? Tiden 1950, nr 7.

OLSSON, BERTIL. Dansk arbetskraft i Sverige. Socialt tidsskrift 1950, nr 8.

Utlänningsproblem. Metallarbetaren 1950, nr 43.

Japan

BAGGER-SJÖBÄCK, B. Japansk arbetsmarknad efter kriget. Fackföreningsrörelsen 1950, nr 43.

Befolkningsfrågor

BOURGEOIS-PICHAT, J. Analyse de la mortalité infantile. Revue de l'institut international de statistique 1950, nr 1/2.

NOTESTEIN, F. W. The population of the world in the year 2000. Journal of the American statistical association sept. 1950.

Sverige

LUNDSTRÖM, ANNA-STINA. Ökad sexualupplysning — mindre aborter. Vårt röda kors 1950, nr 5.

SIMON, L. Behovsprövningen vid legal abort på social-medicinsk indikation. Sv. läkartidningen 1950, nr 42.

Bostadsförhållanden och samhällsplanering

Sverige

ANDERSSON, SVEN. Bostadsbristen. Sv. socialvårds tidning 1950, nr 10.

Storbritannien

MORRIS, F. J. Planläggning av nya städer i England. Byggnadsvärlden 1950, nr 41.

Föreningsväsen, kollektivavtal och arbetskonflikter

Amerikas förenta stater

GULDVOG, A. Amerikansk fagbevegelse. Sosialt arbeid 1950, nr 8.

[1] I denna avdelning tidigare upptagna artiklar finns införda i ett särskilt kortregister, som är tillgängligt i socialstyrelsens bibliotek.

NILSTEIN, A. H. Organisations- och arbetsförhållanden för statstjänstemän i USA. Tjänstemannarörelsen 1950, nr 8.

Finland

LINDBLOM, O. Den finska metallkonflikten. Fackföreningsrörelsen 1950, nr 42.

Indien

LODIN, L. Indisk arbetarrörelse. Byggnadsarbetaren 1950, nr 10.

Schweiz

GAHN, G. Schweizisk tjänstemannaorganisation. Industritjänstemannen 1950, nr 10.

Hälso- och sjukvård

BURMAN, B. Tandröta kan hejdas. Barn i hem — skola — samhälle 1950, nr 4.

HENSCHEN, F. Ålderdomen och dess medicinska problem. Sv. läkartidningen 1950, nr 41.

Jordbruks- och egnahemsfrågor

SÄKK, K. Den internationella vetemarknaden — erfarenheter och framtidsutsikter. Jordbruksekonomiska meddelanden 1950, nr 9.

Sverige

HOLMSTRÖM, S. Jordbrukets ekonomiska föreningsrörelse. Handelstjänstemannen 1950, nr 8/9.

Amerikas förenta stater

ENGLUND, E. Åtgärder i Förenta staterna för bevarande av jordens produktivitet. Kungl. lantbruksakademiens tidskrift 1950, nr 4.

Kooperation

JALAVA, J. Möjligheter för kooperativt ekonomiskt samarbete i Norden. Kooperatören 1950, nr 18.

NIELSEN, FREDERIK. Nordisk Andelsforbund. Kooperatören 1950, nr 18.

Kristidsfrågor

Sverige

ÅMARK, K. Krisförvaltningens avveckling intill den 1 juli 1950. Statsvetenskaplig tidskrift 1950, nr 4.

Nykterhetsfrågan

BIRD, B. En synpunkt vid uppkomsten av alkoholism. Tidskrift för alkoholpolitik 1950, nr 3.

SETÄLÄ, V. Islam och rusdryckerna. Tidskrift för alkoholpolitik 1950, nr 3.

Sverige

GRÖNQVIST, T. Nykterhetsvårdsklientelet under år 1948. Tidskrift för nykterhetsnämnderna 1950, nr 7.

TILLGREN, J. Dold alkoholism oerhört utbredd. Reformatorn 1950, nr 44.

Alkohol slår ut kultur i svensk familjs budget. Reformatorn 1950, nr 44.

Finland

IMMONEN, E. J. Köpvanorna inom olika åldersgrupper. Tidskrift för alkoholpolitik 1950, nr 3.

MARKKANEN, T. A. Anstaltsvården av alkoholister i Finland. Tidskrift för alkoholpolitik 1950, nr 3.

Priser, levnadskostnader, konsumtion

MALINVAUD, E. Possibilités d'établissement d'un indice des prix des fruits et légumes frais. (Med diskussion.) Journal de la société de statistique de Paris 1950, nr 7/9.

Födoämnestabellerna och verkligheten. Hygienisk revy 1950, nr 8.

Sverige

BERG, ING-MARIE, m. fl. Kost och kök. Hushåll med industriellt förberedda livsmedel. Hemmens forskningsinstituts meddelanden 1950, nr 2.

Reklamkostnader. Fackföreningsrörelsen 1950, nr 44.

Den stora levnadskostnadsstegringen. Finanstidningen 1950, nr 40.

Vi måste få andra indexregler. Lanternan 1950, nr 20.

Amerikas förenta stater

CHAPMAN, J. M. Konsumtionskrediten i Förenta staterna. Skandinaviska bankens kvartalsskrift 1950, nr 4.

Tyskland

DENEFF, P. Zur Preisindexziffer für die Lebenshaltung. Wirtschaft und Statistik 1950, nr 6.

Socialförsäkring

FÉRAUD, L. A social security substructure proof against currency depreciation. International labour review aug. 1950.

International social security agreements. Industry and labour 1 okt. 1950.

Sverige

AHLBERG, E. Pensionsutredningen. Tjänstemannarörelsen 1950, nr 8.

ERICI, B. Allmän pensionsförsäkring. Från departement och nämnder 1950, nr 19.

— Ny form av pensionsförsäkring. Svensk handel 1950, nr 19.

IVARSSON, S.-I. En svensk Beveridge-plan? Balans 1950, nr 4.

JANSSON, EWALD. Pensionsförsäkring. Fackföreningsrörelsen 1950, nr 41.

SÄLL, H. Erkända sjukkassor år 1948. Sv. läkartidningen 1950, nr 42.

Amerikas förenta stater

LODIN, L. Hos sjukkassefolket i USA. Sv. sjukkasse-tidning 1950, nr 10.

Social security in the United States. Industry and labour 15 okt. 1950.

Frankrike

BOURGEOIS-PICHAT, J. La structure de la population et la securité sociale. Population 1950, nr 3.

Storbritannien

FAUGERT, R. Englands nya socialförsäkring i praktiken. Arbetarskyddet 1950, nr 8.

Socialvård

ERLANDSSON, S. Vårdformerna för gamla och kroniskt sjuka. Sv. läkartidningen 1950, nr 41.
WACHTMEISTER, A. Barnbyn Pestalozzi. Folkskollärarnas tidning 1950, nr 40.

Sverige

ALBINSSON, G. Socialhjälpens omgestaltning. Politisk tidskrift 1950, nr 9.
ANDERSSON, ROSA. Daghem — familjedaghem. Sv. socialvårds tidning 1950, nr 10.
BOLIN, L. Statsmakterna och ungdomsvårdsskolorna. Tidskrift för kriminalvård 1950, nr 2.
LARNSTEDT, O. Utbildning av ålderdomshemsföreståndarinnor. Sv. socialvårds tidning 1950, nr 10.
LOFT, P. Den svenske socialforsorgskomites betænkning om forslag til lov om socialhjælp m. m. Socialt tidsskrift 1950, nr 8.
MELIN, O. Socialhjälpsförslaget och kriminalvården. Tidskrift för kriminalvård 1950, nr 2.
Grundskott i fattigvårdsskutan. Byggnadsarbetaren 1950, nr 10.

Undervisning och yrkesutbildning

Sverige

BESKOW, B. Yrkesskolorna och näringslivet. Tidskrift för praktiska ungdomsskolor 1950, nr 7.

Ut- och invandring

Migration and economic development. The preliminary migration conference, Geneva, April—May 1950. International labour review aug. 1950.

Till socialstyrelsens bibliotek inkommen litteratur

ALLMÄN PENSIONSFÖRSÄKRING. En sammanfattning av Pensionsutredningens undersökningar och förslag. Sthlm 1950.
CARLSSON, STEN. Svensk ståndscirkulation 1680—1950. Upps. 1950.
ELFVENGREN, ELISABETH. Finlands industriföretag år 1947 fördelade enligt branscher och storleksklasser. Hfors 1950. (Ekonomiska utredningsbyrån. Ser. B: 1.)
ELLDIN, H. Klipp och bakgrunder till kooperativt fostringsarbete under ett halvsekel. Sthlm 1950.
FINLAND.
Finlands officiella statistik. Hki 1950.
6. Befolkningsstatistik.
A. Befolkningsrörelsen. 103 (1946 och 1947). Tabeller.
B. Dödsorsaker. 103 (1946 och 1947). Tabeller.
FÖRENTA NATIONERNA. Department of social affairs.
Population studies. Lake Success, New York 1949—50.
5. Problems of migration statistics. (Publ. 1950: 13.1.)
8. Data on urban and rural population in recent censuses. (Publ. 1950: 13. 4.)
GUNDER-HANSEN, E. Arbejdsvurdering. En metode til objektiv lönfastsættelse. Khvn 1949.
GÄVLEBORGS LÄNS BARNAVÅRDSFÖRBUND. En 20-årskrönika. 1930—1950. Gävle 1950.
HELSINGFORS.
Helsingfors stads statistik. Hki 1950.
1. Hälso- och sjukvård. 31 (1946). Del 1.
HUSÉN, T. Testresultatens prognosvärde. En undersökning av den teoretiska skolningens inverkan på testresultaten, intelligenstestens prognosvärde och de sociala faktorernas inverkan på urvalet till högre läroanstalter. Sthlm 1950. (Almqvist & Wiksells psykologisk-pedagogiska bibliotek.)
INDUSTRIHISTORISK SKRIFTSERIE utg. av Svenska cellulosa- och trämasseföreningarna. Sthlm 1945—49.
1. *Bosæus, E.* Halmmassetillverkningen i Sverige. (48.)
2. — Gustaf Josephson. Den förste ekonomen i Sveriges pappersindustri. (45.)
3. — Två brukspatroner Ekman och cellulosatekniken. (45.)
4. — Utveckling av produktion och teknik i svensk massaindustri 1857—1939. En översikt. (49.)
INTERNATIONELLA ARBETSBYRÅN.
Studies and reports. New ser. Geneva 1950.
9. Labour-management co-operation in France.
23. International survey of social security.
24. Labour conditions in the oil industry in Iran.
INTERNATIONELLA ARBETSKONFERENSEN.
34th session, 1951.
Report. Geneva 1950.
7 (1). Equal remuneration for men and women workers for work of equal value.
INTERNATIONELLA ARBETSORGANISATIONEN.
Committee on work on plantations.
1st session, Bandoeng, 1950.
Basic problems of plantation labour. Geneva 1950.
Petroleum committee.
Record of the 2nd session (Geneva, Nov. 1948). Geneva 1950.
LÖGDBERG, Å. Spörsmål angående rembours. Upps. 1950. (Akad. avh.)

MERRILL, F. E., [m. fl.] Social problems. New York 1950.
NORDISKA KRIMINALISTFÖRENINGARNA. Årsbok 1948—49. Sthlm 1950.
NORGE.
Norges offisielle statistikk. Rekke 11. Oslo 1950.
26. Lönnstellingen 1949.
28. Industriarbeidertrygden. Ulykkestrygden for industriarbeidere m. v. 1947.
31. Folketellingen i Norge 3. des. 1946. H. 2. Trossamfunn.
NÅR vi bliver gamle. Khvn 1950. (Socialpolitisk forenings småskrifter. 10.)
RIKSGÄLDSKONTORET.
Årsbok utarb. inom Riksgäldskontorets räkenskapsbyrå. Årg. 30 (1949/50). Sthlm 1950.
SCANDINAVIA between East and West. Ed. by *H. Friis*. Ithaca & New York 1950. (Cornell university. New school for social research.)
SCHWEIZ. Eidgenössisches statistisches Amt.
Statistische Quellenwerke der Schweiz. Bern 1950.
220. Bundessubventionen und gesetzliche Anteile. 1947.
SHELDON, J. H. The social medicine of old age. Report of an inquiry in Wolverhampton. Publ. for the trustees of the Nuffield foundation. Lond. 1948. (Survey committee on the problems of ageing and the care of old people: Medical sub-committee on the causes and results of ageing.)
STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1950. Sthlm 1950.
33. Allmän pensionsförsäkring. Undersökningar och förslag [avg. d. 21 sept. 1950] av Pensionsutredningen. Principbetänkande. (H.)
STATISTISK ÅRSBOK för Sverige. Årg. 37 (1950). Utg. av Statistiska centralbyrån. Sthlm 1950.
STORBRITANNIEN. Board of trade.
Statistical abstract for the British commonwealth. 70 (1933 to 1939 and 1945 to 1947). Lond. 1950.
— Ministry of labour and national service.
Report for the year 1949. Lond. 1950.
SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK. Sthlm 1950.
Folkmängden och dess förändringar.
Folkräkningen d. 31 dec. 1945. Av Statistiska centralbyrån. 7: 1. Partiella undersökningar (tolvtedelssamplingen) behandlar delar av familjestatistiken.
Postverket år 1949. Av Generalpoststyrelsen.

Recensioner

Paulsson, Gregor m. fl.: Svensk stad. Liv och stil i svenska städer under 1800-talet. Bonniers förlag. Stockholm 1950. Kr 93:—.

Boktitelns underrubrik ger den bästa sammanfattningen av innehållet. Verket har tillkommit i samband med Svenska slöjdföreningens hundraårsjubileum och är skrivet i dess anda. Det är inte det svenska stadsväsendets historia i vedertagen mening, som är föremål för en undersökning, utan man får en bred skildring av stadsbornas omgivning, i hem, arbete och offentlig verksamhet, kort sagt av hela den materiella sidan av människornas liv.

Man får studera våningsplaner, möblering och bostadsvanor likaväl som stadsplaner, offentliga byggnader och handelsbodar. Man får inte bara veta, vilka hushållsmedlemmarna var, utan också hur de bodde, föräldrar, barn, tjänstefolk och gesäller, vilka som åt tillsammans och vad de använde för porslin och för bestick. Uppräkningen kunde fortsätta i flera spalter.

Det är ett väldigt stoff, som har hopsamlats och till stor del publiceras för första gången. Trots detta utgör boken inte bara en materialsamling, utan författarna har lyckats med den svåra konsten att se materialet utifrån och göra en sammanfattning.

Då ett så stort fält skall överblickas, uppkommer naturligtvis vissa dispositionssvårigheter. Man har valt metoden att ge tvärsnitt från olika epoker. Först behandlas den agrara köpstaden, så som den framträder i början av århundradet, därefter handelskapitalismens stad och slutligen den fria industrialismens stad. Man beskriver de typiska företeelserna och sammanhangen däremellan, medan den historiska utvecklingen får bli underordnad. I anslutning till de båda senare avsnitten ges en översikt, som behandlar stadsplaner, arkitektur, heminredning och klädedräkt ur konsthistoriska och sociologiska synpunkter.

Den som vill följa utvecklingen under

hela 1800-talet på ett bestämt område, kan givetvis göra detta utan svårighet. Som ett intressant exempel skall här anföras några typiska drag i bostadshusens utveckling fram till hyreshusen och villorna i nutidens svenska städer.

Vid århundradets början låg bostad och arbetsplats som regel inom samma byggnadskomplex, vilket vanligen bestod av ett gatuhus och ett par gårdslängor. Många särskilda lokaler krävdes också för det odifferentierade hushållets egen verksamhet. Hushållen var stora och omfattade utom familjen och dess tjänstefolk även gesäller och drängar för yrkesutövningen, vare sig denna bestod i handel eller hantverk.

Köpmännen bodde i allmänhet i centrum av staden. I gatuhuset låg bostaden, kontoret och längre fram handelsboden, och i gårdslängorna fanns lager, diverse ekonomiutrymmen, ibland bostad för drängarna samt stall och vagnsskjul, både för handelsmannens eget behov och för hans kunder från landet. Det behövdes en stor gård med goda utrymmen för att härbärgera böndernas hästar på torgdagarna.

Hantverkarnas gårdar, som mest låg i utkanterna, var i princip utformade på samma sätt med bostadshus åt gatan och verkstäder och ladugårdar m. m. inåt gården. Redan tidigt förekom hyresbostäder i gårdshusen.

Av en något friare typ var väl ämbetsmannagården. Den inrymde inga lokaler för yrkesutövning, men väl för självhushållet och utgjorde också den en sluten enhet.

När sedan bostaden skildes från arbetsplatsen, och hushållets funktioner inskränktes, kvarstod det gamla sättet för bebyggelsens utformning i städernas centra. I gårdslängorna kom hyresbostäder i stället för ekonomilokaler. Den fria gårdsplanen kunde göras mindre, då man inte längre behövde stora utrymmen för hästar och vagnar och för allt vad till yrkesutövningen hörde. Så småningom steg också tomtpriserna, och tomten kunde bäst utnyttjas genom att bebyggas. Hyresbostäder förlades också till gatuhusen, och dessa fick flera våningar.

I städernas utkanter började man också vid denna tid bygga fristående hyreshus mest med smålägenheter och med öppna gårdar bakom husen. De nuvarande fristående hyreshusen, lamellhus och punkthus, har alltså föregångare från 1800-talets senare del.

Samtidigt uppstod en för städerna ny bostadstyp, nämligen villorna, som i början beboddes endast av de rikaste bland borgarna. Impulsen till villabyggandet kom från utlandet (England), men som en föregångare inom landet till villorna kan man också räkna de rika borgarnas lantställen, som hade blivit moderna någon gång vid seklets mitt.

De rikhaltiga illustrationerna i boken kunde egentligen förtjäna en egen recension. De är utmärkt väl valda och även den konsthistoriskt okunnige läsaren har ofta en känsla av att man exakt har träffat den speciella typ som avses. Kartor och planritningar ger också god belysning åt framställningen. Ett par detaljanmärkningar må tillåtas. Bland det fåtal bilder, som anmälaren kan kontrollera, har ett par fel påträffats. Kartan på sid. 97 är felvänd och gör ett förbryllande intryck, när man jämför den med den bredvidstående vyn av samma område. Det hus, som avbildas på sid. 601 som ett exempel på »det spontana grupplivets miljö», är inte som anges Immanuelskyrkan i Örebro utan i stället Brolyckans folkskola i samma stad. Byggnadens utformning är inte heller typisk för de frikyrkliga gudstjänstlokalerna, såsom de beskrivs i boken.

Som helhetsomdöme kan sägas, att Svensk stad är en rolig bok. Visserligen inte en bok, som man sträckläser, men som fyller en påtaglig lucka i ens vetande. Den behandlar ämnen, som de flesta människor har hört mycket talas om och kommit i kontakt med, men som de inte känner grundligare till.

E. W.

Husén, Torsten: Testresultatens prognosvärde. Hugo Gebers förlag. Stockholm 1950. Kr 6,75.

Testmetodiken har under de senaste åren tilldragit sig ett betydande intresse icke endast bland psykologer, lärare och därmed jämförbara kategorier, utan också bland föräldrar. Medan fackmän av olika slag i

stort sett synes vara eniga om att tests, rätt använda, representerar ett värdefullt hjälpmedel i strävandena att »placera rätt man på rätt plats», dvs. kanalisera in vederbörande på det område, för vilket han eller hon har förutsättningar, har lekmännen ibland varit t. o. m. direkt kritiska. Oftast har anledningen till denna kritik varit, att testmetodiken i enstaka fall slagit grovt fel — icke sällan emedan den använts okritiskt — och så är man klar med domen.

I sin nu utkomna bok, Testresultatens prognosvärde, ger Husén, vår främste auktoritet på området, en värdefull redogörelse för testmetodikens möjligheter. Testmetodiken har sitt berättigande endast om den kan läggas till grund för en (god) prognos. Antag, att vi låter testa 1 000 skolbarn i 12-årsåldern. På grundval av det specialkonstruerade testet indelar vi barnen i två kategorier: sådana som vi bedömer skall kunna avlägga studentexamen, och sådana som vi bedömer *icke* skall klara denna uppgift. Om nu alla får tillfälle att fortsätta i realskola och gymnasium utan andra hinder än dem som en eventuell bristfällig begåvning skapar, får vi tillfälle pröva testmetodikens värde. Om alla eller nästan alla de som vi bedömde »studentexamenskapabla», avlägger studentexamen, men få eller inga av de övriga, har metodiken tydligen varit tillförlitlig.

Husén har gjort ett äldre testat material till föremål för nya undersökningar. Dessa bekräftar definitivt, att testmetodiken är värdefull. Hur kan man då praktiskt utnyttja tests? Det är måhända motbjudande att på grundval av en testning söka avstänga ett skolbarn från inträde i realskola, hur ont om platser där än är och hur stora oddsen än är för att just det barnet *icke* skall klara sig; testningen är icke ofelbar (något som fackmännen självfallet icke heller hävdar). Men lika motbjudande är det, att ett icke ringa antal skolbarn aldrig får tillfälle till högre utbildning, trots att de äger den nödiga begåvningen. Husén beräknar t. ex., att i socialgrupp III knappt hälften av dem som begåvningsmässigt skulle ha förutsättningar för högre utbildning, verkligen får sådan. Detta — att kunna mäta begåvningsreservens storlek — är kanske det icke minst värdefulla, som användningen av modern testmetodik möjliggör.

Huséns bok, som är långt innehållsrikare än vad som framgår av denna anmälan, kan knappast rubriceras som lättläst; den förutsätter bl. a. god statistisk kunskap av den som vill penetrera boken i detalj. Men för den som äger sådan kunskap, är tillfredsställelsen så mycket större; Husén visar en förtrogenhet med statistisk metodik, som man skulle önska, att *alla* psykologer och sociologer hade. Huséns bok kan rekommenderas till envar, som vill ta itu med testmetodiken som en saklig, stimulerande utredning.

T. D—s

Sakregister till årgång 1950

(Siffrorna inom parentes anger häftets nummer)

Akademiker. Sveriges akademikers centralorganisation år 1949: s. 365 (5).

Alkoholistvård. På alkoholistanstalt intagna år 1949: s. 447 (6).

Adressförteckning över alkoholistanstalter: s. 76 (1).

Se även *Nykterhetsvård.*

Arbetarskydd. Arbetarskyddsfrågor vid 1950 års riksdag: s. 663 (9).

Arbetarskyddslagens regler om kvinnors ledighet för nattvila (arbetsmarknadsstyrelsens utlåtande): s. 44 (1).

Arbetsavtal. Uppgörelsen mellan Svenska arbetsgivareföreningen och Landsorganisationen rörande prolongation av avtalen för år 1950: s. 108 (2).

Arbetsbyrån, Internationella. Internationella arbetsbyråns styrelsesammanträde 29/12 1949—7/1 1950: s. 104 (2).

Internationellt uppdrag åt svensk arbetsmarknadsexpert: s. 782 (10).

Arbetsförmedling, Sveriges offentliga, *månadsstatistik* (tabeller): *i varje häfte.*

Storbritannien. Sysselsättningskontrollen upphävd i England: s. 366 (5).

Arbetsgivareföreningen, Svenska, år 1949: s. 362 (5).

Arbetskonferensen. Internationella. Internationella arbetskonferensens trettiotredje sammanträde i Genève juni—juli 1950: s. 915 (12).

Arbetslagstiftning. Treveckorssemester och höst-helgdag: (arbetstidsutredningens betänkande): socialstyrelsens utlåtande: s. 781 (10); arbetsmarknadsstyrelsens utlåtande: s. 947 (12).

Arbetslöner. Löneförhållandena för industriarbetare 1949: s. 541 (7).

Löneförhållandena för förvaltnings- och butikspersonal samt arbetare inom handeln september 1949: s. 204 (3).

Finland. Ej indexbundna löner i Finland: s. 271 (4).

Se även *Arbetsmarknaden, Jordbruk, Skogsarbetare, Trädgårdsarbetare, Vägväsendet.*

Arbetslösheten inom fackförbunden, *månadsstatistik* (tabeller): *i varje häfte.*

Hjälpsökande arbetslösa enligt arbetsmarknadsstyrelsen, *månadsstatistik* (tabeller): *i varje häfte.*

Hjälp åt egnahemsägare m. fl. vid arbetslöshet (arbetsmarknadsstyrelsens utlåtande): s. 135 (2).

Säsongarbetslösheten inom byggnadsfacken under de senaste 15 åren: s. 919 (12).

Se även *Sjömansyrket, Utlänningar.*

Arbetslöshetsförsäkring. Erkända arbetslöshetskassor år 1949: s. 797 (10).

Arbetslöshet och understödsverksamhet i de erkända arbetslöshetskassorna: *i varje häfte.*

Arbetslösheten bland medlemmar i erkända arbetslöshetskassor veckan 14—19 november 1949: s. 42 (1); veckan 17—22 april 1950: s. 458 (6).

Frågor angående arbetslöshetsförsäkring vid 1950 års riksdag: s. 663 (9).

Arbetsmarknaden, 1949, nov.: s. 38 (1); dec.: s. 129 (2); 1950, jan.: s. 216 (3); febr.: s. 298 (4); mars: s. 382 (5); april: s. 454 (6); maj: s. 549 (7); juni: s. 634 (8); juli: s. 711 (9); aug.: s. 789 (10); sept.: s. 863 (11); okt.: s. 942 (12).

Lönenivå och sysselsättningsvolym inom industrin i november 1949: s. 224 (3); i febr. 1950: s. 463 (6); i maj 1950: s. 718 (9); i aug. 1950: s. 953 (12).

Sysselsättningen inom industri m. m. enligt uppgifter från arbetsgivarna, *månadsstatistik* (tabeller): *i varje häfte.*

Arbetsmarknadsfrågor vid 1950 års riksdag: s. 663 (9).

Löneförhållanden och sysselsättning för förvaltnings- och butikspersonal m. fl. inom industri i september 1949: s. 111 (2).

Den statliga upplysningsverksamheten om arbets- och löneförhållanden i utlandet: s. 910 (12).

Utländsk arbetskraft i Sverige under de senaste 15 åren: s. 747 (10).

Västeuropeiskt arbetskraftsöverskott: s. 501 (7).

Arbetsmarknadsexpert, se *Arbetsbyrån, Internationella.*

Arbetstiden. Arbetstidsfrågor vid 1950 års riksdag: s. 663 (9).

Arbetstidslagen för hotell, restauranger och kaféer (arbetsmarknadsstyrelsens utlåtande): s. 221 (3).

Se även *Arbetslagstiftning, Flottningsarbetare.*

Arvsfonden. Svenska staten ärver: s. 903 (12).

Barnavård. Samhällets barnavård år 1948: s. 440 (6).

Adressförteckning över länsstyrelsernas barnavårdsassistenter: s. 71 (1).

Barnavårdsmannaskap och bidragsförskott år 1948: s. 275 (4).

Bör fosterbarn kunna anförtros åt person, som vårdats på sinnessjukhus?: s. 361 (5).

Feriebarnsverksamheten skapar större utrymme på barnkolonierna: s. 678 (9).

Nya blanketter för ansökning om gottgörelse av statsverket för utgivna bidragsförskott: s. 31 (1).

Praktiska erfarenheter av familjedaghemsverksamhet: s. 27 (1).

Regeringsrättsutslag angående vittnen vid avtal om underhållsbidrag till barn: s. 190 (3).

Sunt förnuft och en meter från näsa till näsa: s. 3 (1).

Barnbidrag, se *Befolkningsfrågor.*

Befolkningsfrågor. Befolkningsutvecklingen under tredje kvart. 1949: s. 34 (1); under fjärde kvart. och hela året 1949: s. 273 (4); under första och andra kvart. 1950: s. 784 (10).

Aktuella problem inom demografien: s. 592 (8).

Allmänna barnbidrag under år 1949: s. 590 (8).

Familjestatistiken i den senaste folkräkningen: s. 838 (11).

Folkräkningarnas yrkesklassificering: s. 22 (1).

»Förgubbningen» inom olika delar av Sverige: s. 684 (9).

På stället marsch eller sakta framåt.: s. 511 (7).

A m e r i k a s f ö r e n t a s t a t e r. Folkräkningen i Förenta staterna år 1950: s. 272 (4).

D a n m a r k. Lag om barnbidrag: s. 428 (6).

T j e c k o s l o v a k i e n. Barnbidragen höjs: s. 108 (2).

Bidragsförskott, se *Barnavård.*

Bostadsförhållanden. Bostadsfrågor vid 1950 års riksdag: s. 664 (9).

Fastighetsomkostnadernas förändringar under åren 1938—1949: s. 690 (9).

Hyresförhållandena på de minsta tätorterna och den egentliga landsbygden: s. 181 (3).

Brottsligheten. Polisstatistik: s. 344 (5).

Brottsligheten under första kvart. 1950: s. 350 (5); under andra kvart. 1950: s. 610 (8); under tredje kvart. 1950: s. 852 (11).

Byggnadsarbetarnas ålder: s. 875 (11).

Se även *Arbetslösheten.*

Byggnadsverksamheten. Bostadsbyggandet i Sverige år 1949: s. 611 (8).

Byggnadsverksamheten i vissa städer och köpingar: 1949, fjärde kvart.: s. 193 (3); 1950, första kvart.: s. 431 (6); andra kvart.: s. 704 (9); tredje kvart.: s. 930 (12).

Byggnadstillstånd (tabeller): *i varje häfte.*

Byggnadskostnaderna på landsbygden 1939—1949: s. 32 (1).

Indextal för byggnadskostnaderna i Stockholm: 1950, jan.: s. 191 (3); april: s. 429 (6); juli: s. 698 (9); okt.: s. 928 (12).

Byggnadsregleringen: 1949, dec.: s. 133 (2).

Den reglerade byggnadsverksamhetens omfattning den 1 aug. 1950: s. 870 (11).

Demografi, se *Befolkningsfrågor.*

Detaljhandel. Omsättningen inom detaljhandeln under fjärde kvart. 1949: s. 212 (3); 1950, första kvart.: s. 450 (6); andra kvart.: s. 707 (9); tredje kvart.: s. 938 (12).

Dyrortsgruppering efter nya principer: s. 366 (5).

Dyrortsnämnden för år 1950: s. 429 (6).

Ändringar i dyrortsgrupperingen: s. 271 (4).

Existensminimum: s. 8 (1).

Familjedaghem, se *Barnavård.*

Fastighetsomkostnader, se *Bostadsförhållanden.*

Fattigvården under år 1948: s. 369 (5).

Adressförteckning över fattigvårds- och barnavårdskonsulenter: s. 71 (1).

Ålderdomshemmen och personalfrågan: s. 765 (10).

Ålderdomshemmen undersöks: s. 521 (7).

Se även *Socialvård.*

Flottningsarbetare. Arbetstiden för flottningsarbetare (arbetsmarknadsstyrelsens utlåtande): s. 221 (3).

Folkpensionering. Folkpensionärernas levnadskostnader under år 1948: s. 172 (3).

Nyblivna änkors ekonomiska förhållanden m. m.: s. 770 (10); — utbildning och yrkeserfarenhet: s. 841 (11).

Folkräkning, se *Befolkningsfrågor.*

Frånvarofrekvens, se *Industrin.*

Fylleri. Fylleriförseelser och spritsmuggling under fjärde kvart. 1949: s. 192 (3); under första kvart. 1950: s. 430 (6); under andra kvart. 1950: s. 699 (19); under tredje kvart. 1950: s. 929 (12).

Om frekvensen av för fylleriförseelser dömda i Sverige åren 1925—1947: s. 924 (12).

»Förgubbning», se *Befolkningsfrågor.*

Förlikningsmän. Adressförteckning över statens förlikningsmän för medling i arbetstvister: s. 79 (1).

Förlikningsmännen (ändring av distriktsindelningen): s. 520 (7).

Försvaret. Personaltjänsten inom försvaret: s. 851 (11).
Värnpliktstjänstgöringens förläggning (arbetsmarknadsstyrelsens utlåtande): s. 134 (2).
Handelns arbetsgivareorganisation år 1949: s. 362 (5).
Handelsutbildningskommittén, se *Yrkesutbildning.*
Hemsamarit, se *Sjukvård.*
Husligt arbete. Storbritannien. Hemhjälpsfrågan i England: s. 606 (8).
Hyresförhållanden, se *Bostadsförhållanden.*
Hålkortsbearbetning, se *Maskincentral.*
Indexnämnd, se *Levnadskostnader.*
Industrin. Arbetskraften i industrin år 1947: s. 286 (4).
Frånvarofrekvens inom industrin under olika veckodagar: s. 139 (2).
Inkomstfördelningen. Inkomst och förmögenhet år 1948: s. 96 (2).
Inkomster och förmögenheter bland personer med studentexamen: s. 579 (8).
Invalidvård, se *Partiellt arbetsföra.*
Jordbruk. Löneläget inom jordbruket år 1949 jämte löneutvecklingen åren 1939—1949: s. 535 (7).
Kollektivavtalen under andra—fjärde kvartalen 1949: s. 109 (2); under första kvart. 1950: s. 367 (5).
Se även *Arbetsavtal.*
Konsumtionsprisindex, se *Levnadskostnader.*
Kooperation. Kooperativ verksamhet år 1948: s. 849 (11).
Kooperativa förbundets och anslutna föreningars verksamhet år 1949: s. 365 (5).
Landsorganisationen i Sverige år 1949: s. 363 (5).
Lantarbetsgivareföreningen, Svenska, år 1949: s. 362 (5).
Lantungdom, se *Yrkesutbildning.*
Levnadskostnader. Levnadskostnadsindex för december 1949: s. 115 (2); för mars 1950: s. 372 (5); för juni 1950: s. 624 (8); för september 1950: s. 853 (11).
Socialstyrelsens allmänna konsumtionsprisindex: *i varje häfte.*
Adressförteckning över socialstyrelsens ortsombud för prisinsamling: s. 73 (1).
Indexnämnden för år 1950: s. 105 (2).
Konsumtionsvanorna under år 1948: s. 596 (8).
Norge. Ny serie för levnadskostnadsindex: s. 697 (9).
Se även *Folkpensionering, Livsmedelspriser.*
Litteraturöversikt: *i varje häfte.*
Livsmedelspriser. Näringsvärde och pris på viktigare födoämnen år 1949: s. 291 (4).
Livsmedelsutgifterna vid näringsfysiologiskt likvärdig standard: s. 831 (11).
Priser på några viktigare varuslag i olika länder under oktober 1949, resp. april 1950: s. 515 (7).
Länsstyrelser. Länsstyrelseutredningens betänkande angående länsstyrelsernas organisation m. m. (arbetsmarknadsstyrelsens utlåtande): s. 949 (12).
Maskincentral för hålkortsbearbetning: s. 697 (9).
Migration. ILO-[International Labour Organisation] konferens om migrationsfrågor: s. 425 (6).
Konvention angående migrerande arbetare: s. 167 (3).
Moderskapsskydd. Mödrahjälpen under år 1949: s. 523 (7).
Adressförteckning över mödrahjälpsnämndernas sekreterare: s. 72 (1).
Mödrahjälp, se *Moderskapsskydd.*
Nykterhetsvård. Nykterhetsnämndernas verksamhet under år 1948: s. 280 (4).
Nykterhetsvårdsklientelets omfattning och sammansättning under år 1948: s. 527 (7).
Adressförteckning över länsnykterhetsnämndernas ombudsmän: s. 77 (1).
Nykterhetsfrågor vid 1950 års riksdag: s. 665 (9).
Se även *Alkoholistvård.*
Näringsvärde, se *Livsmedelspriser.*
Olycksfall i arbete. Utredning om olycksfall i arbete: s. 520 (7).
Ortsombud för prisinsamling, se *Levnadskostnader.*
Partiellt arbetsföra. Kan en invalidlag skapa bättre koordination av åtgärderna för partiellt arbetsföra?: s. 505 (7).
Polisstatistik, se *Brottsligheten.*
Redareförening, Sveriges, år 1949: s. 362 (5).
Riksdagen. Sociala frågor vid 1950 års riksdag: s. 663 (9).
Semester, se *Arbetslagstiftning.*
Sjukfrekvens, se *Statstjänstemän.*
Sjuksköterskebyråerna under 1949: s. 638 (8).
Sjukvård. Frågor angående hälso- och sjukvård vid 1950 års riksdag: s. 665 (9).
Hemsamaritverksamheten: s. 553 (7).
Sjömansyrket. Sjöfolkets arbetslöshet i utländsk hamn (arbetsmarknadsstyrelsens utlåtande): s. 135 (2).
Skattelagstiftning. Sambeskattning: socialstyrelsens utlåtande: s. 106 (2); arbetsmarknadsstyrelsens utlåtande: s. 220 (3).

Skogsarbetarnas arbetsförtjänster vintern 1949/50: s. 928 (12).

Social filmverksamhet. Folkhälsans detektiver: s. 926 (12).

Social information via vita duken: s. 670 (9).

Social Survey, se *Socialstatistik.*

Sociala frågor. Kurs i sociala frågor på Jakobsberg: s. 520 (7).

Se även *Riksdagen.*

Sociala rättigheter i internationell rätt: s. 415 (6).

Socialförsäkring. Frågor angående socialförsäkring vid 1950 års riksdag: s. 666 (9).

Internationella konventioner på socialförsäkringens område: s. 31 (1).

Principer i engelsk och svensk socialförsäkring: s. 331 (5).

Storbritannien. Socialförsäkringsministeriet i England: s. 758 (10).

Sociallagstiftning. Finland. Den finska socialförvaltningen förstärkes: s. 271 (4).

Nya Zeelands sociallagstiftning: s. 255 (4).

Socialstatistik. Storbritannien. The Social Survey och den statliga förvaltningen i Storbritannien: s. 83 (2).

Socialstyrelsen. Förteckning över viss personal hos socialstyrelsen samt adressförteckning över vissa lokala organ anknutna till socialstyrelsen: s. 70 (1).

Socialvård. Klubbar för gamla: s. 268 (4).

Nytt nummer av Råd och anvisningar: s. 32 (1).

Socialhjälp ersätter fattigvård: s. 425 (6).

Socialvårdens organisation i de nybildade kommunerna: s. 495 (7).

Socialvårdsfrågor vid 1950 års riksdag: s. 667 (9).

Socialvårdskommitténs förslag till lag om socialhjälp: socialstyrelsens utlåtande: s. 929 (12); arbetsmarknadsstyrelsens utlåtande: s. 947 (12).

Frankrike. Socialkort för mindre bemedlade: s. 272 (4).

Se även *Fattigvård.*

Sociologkongress. Sociologer kongressar i Rom: s. 271 (4).

Statistik. Stickprov i riksstatistiken: s. 850 (11).

Statstjänstemän. Sjukfrekvensen bland vissa grupper av befattningshavare inom statsförvaltningen: s. 352 (5).

Skördeledigheten för statstjänstemän (arbetsmarknadsstyrelsens utlåtande): s. 221 (3).

Statstjänstemännens riksförbund år 1949: s. 364 (5).

Stenindustrins rationalisering (arbetsmarknadsstyrelsens utlåtande): s. 133 (2).

Studieverksamhet. FN-stipendier för sociala studier i utlandet: s. 428 (6).

Sysselsättning, se *Arbetsmarknaden.*

Sysselsättningskontroll, se *Arbetsförmedling.*

Sötsaksförbrukningen bland skolbarn i Lund: s. 428 (6).

Tidskriftsindex. Sociala Meddelandens tidskriftsindex 25 år: s. 32 (1).

Tjänstemän. Tjänstemännens centralorganisation år 1949: s. 363 (5).

Trädgårdsarbetarnas löner år 1949: s. 782 (10).

Ungdomsvård. Adressförteckning över skolor tillhörande barna- och ungdomsvården: s. 77 (1).

Universitetsberedningens betänkande: arbetsmarknadsstyrelsens utlåtande: s. 302 (4).

Upplysningsverksamhet, statlig, se *Arbetsmarknaden.*

Utlänningar i Sverige under fjärde kvart. 1949: s. 199 (3); 1950, första kvart.: s. 436 (6); andra kvart.: s. 700 (9); tredje kvart.: s. 934 (12).

Arbetslöshetshjälp till utlänningar: s. 867 (11).

Vägtrafikolyckor. Statistik över vägtrafikolyckor: s. 608 (8); 1950, första kvart.: s. 609 (8); andra kvart.: s. 786 (10).

Vägväsendet. Vägarbetarnas löneförmåner 1949: s. 607 (8).

Värnplikt, se *Försvaret.*

Yrkesklassificering, se *Befolkningsfrågor.*

Yrkesutbildning. Omskolnings- m. fl. kurser under ledning av överstyrelsen för yrkesutbildning under tiden den 1 juli 1949—den 31 mars 1950: s. 386 (5); den 1 april—den 30 september 1950: s. 869 (11).

Frivillig förberedande yrkesutbildning för lantungdom (arbetsmarknadsstyrelsens utlåtande): s. 221 (3).

Handelsgymnasiernas organisation (arbetsmarknadsstyrelsens utlåtande över handelsutbildningskommitténs betänkande): s. 949 (12).

Kurs i Trollhättan för utbildning av revolversvarvare: s. 715 (9).

Statligt bidrag till ungdom i åldern 16—18 år: s. 868 (11).

Ålderdomshem, se *Fattigvården.*

Änkepensionering, se *Folkpensionering.*

Författarregister till årgång 1950

AHLBORG, GÖSTA. Ålderdomshemmen och personalfrågan. Nr 10
BREDAL-BAUER, JOHN. Inkomst och förmögenhet år 1948. Nr 2
CHRISTIANSEN, ARNE. Dansk lag om barnbidrag. Nr 6
DAHLBERG, GUNNAR. Om frekvensen av för fylleriförseelser dömda i Sverige åren 1925—47. Nr 12.
EEK, HILDING. Sociala rättigheter i internationell rätt. Nr 6
GROTH, SVERKER. Polisstatistik. Nr 5
HAGMAN, ROLF. Nya Zeelands sociallagstiftning. Nr 4
— Socialförsäkringsministeriet i England. Nr 10
HEINRICI, STEN-ERIC. Internationella arbetskonferensens trettiotredje sammanträde i Genève juni—juli 1950. Nr 12
HYRENIUS, HANNES. Aktuella problem inom demografien. Nr 8
JOHANSSON, BRITTEN. Feriebarnsverksamheten skapar större utrymme på barnkolonierna. Nr 9
JURÉEN, LARS. Livsmedelsutgifterna vid näringsfysiologiskt likvärdig standard. Nr 11
LARNSTEDT, OSSIAN. Svenska staten ärver. Nr 12
LARSSON, SIXTEN. Socialvårdens organisation i de nybildade kommunerna. Nr 7
LUNDBERG, ÅLARIK. Om existensminimum. Nr 1
MOBERG, SVEN. Inkomster och förmögenheter bland personer med studentexamen. Nr 8
MONTAN, KARL. Kan en invalidlag skapa bättre koordination av åtgärderna för partiellt arbetsföra? Nr 7
MOSS, LOUIS. The Social Survey och den statliga förvaltningen i Storbritannien. Nr 2
OLSSON, BERTIL. Konvention angående migrerande arbetare. Nr 3
— Västeuropeiskt arbetskraftsöverskott. Nr 7
OLSSON, GUNNAR. Den statliga upplysningsverksamheten om arbets- och levnadsförhållanden i utlandet. Nr 12
ROSÉN, GÖTA. Sunt förnuft och en meter från näsa till näsa. Nr 1
ROSENBLAD, URBAN. Personaltjänsten inom försvaret. Nr 11
RYBERG, MARGARETA. Utländsk arbetskraft i Sverige under de senaste 15 åren. Nr 10
SCHMIDT, FOLKE. Principer i engelsk och svensk socialförsäkring. Nr 5
SKOGLUND, ERIK. Social information via vita duken. Nr 9
STENKULA, C.-G. Klubbar för gamla. Nr 4
SÖDERGREN, JO. På stället marsch eller sakta framåt? Nr 7
THORNELL, STINA. Fastighetsomkostnadernas förändringar under åren 1938—1949. Nr 9
THORSSON, STURE. Internationella arbetsbyråns styrelse. Nr 2
VINGE, MARGIT. Familjestatistiken i den senaste folkräkningen. Nr 11
— Folkräkningarnas yrkesklassificering. Nr 11
WITTROCK, JAN. Säsongarbetslösheten inom byggnadsfacken under de senaste 15 åren. Nr 12
ÅKERMAN, BRITA. Hemhjälpsfrågan i England. Nr 8

A. A—m	= Arne Aldestam, aktuarie (Ss)	E. E—n	= Eric Ericsson, amanuens (Vov)
V. A.	= Vesta Almqvist, tf. fattigvårds- och barnavårdskonsulent (Ss)	E. E.	= Einar Eriksson, tf. förste aktuarie (Bs)
Å. A.	= Åke Aulin, förste byråinspektör (AMS)	K.-E. F—g	= Karl-Erik Friberg, amanuens (Ss)
G. B—n	= Gillis Berggren, förste aktuarie (Ss)	H. G.	= Henrik Geschwind, förste aktuarie (Stat. cbn)
S. B-C.	= Sara Björkman-Carlsson, byråsekreterare (Ss)	S. G.	= Sverker Groth, förste aktuarie (Stat. cbn)
I. D.	= Ingrid Dalén, amanuens (Ss)	T. G.	= Thore Grönqvist, amanuens (Ss)
T. D—s	= Tore Dalenius, aktuarie (Ss)	H. Gn	= Harry Gustafsson, amanuens (AMS)
E. E—g	= Erik Edberg, förste aktuarie (AMS)	M. G.	= Marianne Gustavsson, amanuens (Ss)

M. H.	= Maria Hammarström, förste byråsekreterare (Ss)	A. N—t	= Arne Näverfelt, amanuens (Ss)
B. H.	= Brita Hasselrot, förste byråsekreterare (Ss)	B. O.	= Bertil Olsson, byråchef (AMS)
B. S. H.	= Bengt Sigfrid Helger, förste aktuarie (Ss)	V. P.	= Valdemar Personne, byråsekreterare (AMS)
G. He—k	= Gillis Hennermark, amanuens (Ss)	I. R.	= Ingrid Reinhard, amanuens (Ss)
C. H—n	= Carl Hermelin, aktuarie (Ss)	Å. S.	= Åke Sjöström, amanuens (Bs)
E. H—r	= Eva Herner, amanuens (Ss)	Sn—Rl	= Svea Starrin-Reindahl, förste byråinspektör (AMS)
E. v. H.	= Erland v. Hofsten, byråchef (Ss)	B. S.	= Bertil Sundberg, civilingenjör (Bs)
G. H—dt	= Gustaf Holmstedt, förste aktuarie (Ss)	T. S—r	= Tore Söder, amanuens (Ss)
G. H—k	= Gunnar Hävermark, byråchef (Stat. cbn)	H. Sm	= Helga Söderström, amanuens (AMS)
L. J.	= Linnéa Jonsson, aktuarie (Ss)	U. Ths	= Ulf Thorselius, amanuens (Suk)
G. L.	= Gunnel Lindblom, amanuens (AMS)	S. Th.	= Sture Thorsson, socialråd (Sd)
E. Lr	= Erik Linnér, amanuens (AMS)	E. W.	= Elisabeth Wiberg, aktuarie (Ss)
B. L.	= Bengt Lundberg, amanuens (AMS)	E. W—r	= Elsa Wollmer, byråsekreterare (Ss)
A. v. M.	= Anna v. Meyeren, assistent (Ö)	Wgt	= Erik Wångstedt, byråsekreterare (AMS)
G. M.	= Gustav Möller, förste aktuarie (Suk)	C. Ö.	= Carl Öberg, förste aktuarie (Ss)
K.-A. N.	= Karl-Axel Nordfors, byråsekreterare (Ss)	G. Ö.	= Gunnel Öhman, notarie (Bs)
		Ön	= Stig Östergren, amanuens (Ss)

AMS = Arbetsmarknadsstyrelsen, Bs = Bostadsstyrelsen, Sd = Socialdepartementet, Ss = Socialstyrelsen, Stat. cbn = Statistiska centralbyrån, Suk = Statens utlänningskommission, Vov = Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, Ö = Överstyrelsen för yrkesutbildning

Recensioner 1950

Boalt, Gunnar. Socialpsykologi: s. 408 (5)

Cochran, William G., and Cox, Gertrude M., Experimental designs: s. 899 (11)

Deming, William Edwards, Some Theory of Sampling: s. 742 (9)

Elldin, Harald, Klipp och bakgrunder till kooperativt fostringsarbete under ett halvsekel: s. 897 (11)

The Government Social Survey, En serie publikationer från institutets verksamhet: s. 899 (11)

Handelshögskolan i Stockholm, Register över tätorter: s. 251 (3)

Husén, Torsten. Testresultatens prognosvärde: s. 977 (12)

H. S. B:s byggnadstekniska utredningar nr 8, Gemensamhetslokaler: s. 66 (1)

Håstad, Elis, »Gallup» och den svenska väljarkåren: s. 325 (4)

International Labour Office, International Survey of Social Security: s. 899 (11)

Mumford, Lewis, Tekniken och samhällsutvecklingen: s. 161 (2)

Nordström, G. Hilding, Svensk arbetslöshetspolitik: s. 67 (1)

— Att vara arbetslös: s. 68 (1)

Norris, Thelma, Dietary Surveys, Their Technique and Interpretation: s. 827 (10)

Paulsson, Gregor m. fl., Svensk stad: s. 976 (12)

Påhlman, Axel, En framgångsrik kamp: s. 409 (5)

Schmidt, Folke, Kollektiv arbetsrätt: s. 658 (8)

Sellberg, Hjalmar, Staten och arbetarskyddet 1850—1919: s. 489 (6)

Sjölin, Walter, Med förenade krafter: s. 67 (1)

Smith, Göran, och Åberg, Kaj, Arbetsgivare — arbetstagare: s. 488 (6)

Social Årsbok 1949, Filmen och samhället: s. 898 (11)

Steinberg, S. H., The Stateman's Yearbook 1949: s. 327 (4)

Svenska Livförsäkringsanstalten Trygg, Om trygghet: s. 162 (2)

Svenskt socialt lexikon: s. 161 (2)

United Nations Department of Social Affairs: A Study of Statelessness: s. 743 (9)

United Nations (Statistical Office), Demographic Yearbook 1948: s. 163 (2)

— Statistical Yearbook 1948: s. 327 (4)

Yates, Frank, Sampling Methods for Censuses and Surveys: s. 326 (4)